

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

Ωριγενους Τα Εις Το Κατα Ματθαιον Ευαγγελιον Εξηγητικα. Origenis
Commentaria In Evangelivm Secvndvm Matthaevm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΟΡΙΓΕΝΙΣ
 ΤΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ COMMENTARIA
 ΜΑΤΘΑΙΟΝ IN
 ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ EVANGELIVM
 ΕΒΗΗΗΤΙΚΑ· SECVNDVM ΜΑΤΤΗΑΥΜ.

E TOMO PRIMO
 COMMENTARIORVM
 IN MATTHEVM.

Interprete HENRICO VALESIO.

Ως ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μαθίων καλεῖ τὴν πατρί-
 ρων διαγγελίαν, ἃ καὶ μόνᾳ αἰδομένη
 ῥητα ἔστιν ἐν τῇ ἑσπερῶν ἐκκλησίᾳ τῆ
 θεοῦ. ὅτι παρῶν μὲν γέγραπται ὁ κτῆ τὸν ποτε
 πλώτων, ὑπερὸν δὲ ἀπέστολον ἰησοῦ χριστοῦ ματ-
 θθαῖον, ἐκδοθέντα αὐτῷ τοῖς ἀπὸ ἰουδαϊσμοῦ
 πρὸς βίβρασι, καὶ ἀμαρῶν ἑσπερῶν σιωπῆ
 ῥητων. ἀλλ᾽ ὅτι τὸ κτῆ μὲν, ὡς πρὸς
 ἑσπερῶν αὐτῶν ποιήσθη, ἐν καὶ ἔστι ἐν τῇ
 καθολικῇ ἐπιστολῇ καὶ τῶν ἀποστόλων φάσ-
 κων· ἀπαγγέλλει ὅτι ἡ ἐν βαβυλωνί σιωπῆ
 λεκτῆ, καὶ μὲν ὁ ὅς καὶ καὶ τῶν ὁ κτῆ
 λουκαῖ, ὁ ἑσπερῶν παύλι ἐπαμνὶ ἄριον διὰ
 γάλιον, τοῖς ἀπὸ τῶν ἑσπερῶν πεποιθήσθη. ἐπὶ
 πᾶσι τῶν ἰουδαίων.

A Sicut ex traditione accepi de quatuor
 Evangelijs, quæ sola in vniuersa Dei Ec-
 clesia quæ sub cœlo est citra controversiam
 admittuntur: primum scilicet Evangelium
 scriptum esse à Matthæo, prius quidem Pu-
 blicano, postea verò Apostolo Iesu Christi,
 qui illud Ebraico sermone conscriptum Iu-
 daeis ad fidem conversis publicavit. Secun-
 dum fuisse accepimus Evangelium Marci;
 qui, prout Petrus ipsi exposuerat, in literas
 retulit. Atque idcirco Petrus in Epistola Ca-
 tholica eum filium suum agnoscit his verbis:
 Salutat vos electa Dei Ecclesia, quæ est Babylone,
 & Marcus filius meus. Tertium Evange-
 lium Lucæ, quod à Paulo commendatur,
 in gratiam Gentilium conscriptum. Postre-
 mum verò Evangelium Iohannis.

* x. τὸν

1. τὸν 5. τ.

E SECVNDO TOMO
IN EVANGELIVM MATTHÆI.

EK TOY 6. TOMOY

ἢ εἰς τὸ κτ' ματθαίου.

ad illud:

εἰς τὸ.

Matth. 5. 9.

Beati pacifici.

Μακάριοι οἱ εἰρηνιστοί·

Interprete IOANNE TARINO.

Hic verò vtraque ratione pacifico, A nihil est in divinis literis parvum neque distortum: omnia enim intelligentibus ob oculos versantur; & quia nihil est hujusmodi viro obliquum aut tortuosum, propterea abundantiam pacis videt in Scripturis, etiam quæ videntur inter se pugnantibus & contraria. Est autem & tertius pacificus, qui quam alij putant pugnam Scripturarum pugnam non esse ostendit, & harum consensum pacemque exhibet, veterum videlicet cum novis, Legalium cum Prophetis, & Evangelicarum cum Apostolicis, & Evangelicarum cum Evangelicis. Si enim omnes Scripturæ secundum Ecclesiasten sunt sermones sapientum, ut stimuli & clavi defixi, qui de compacto dati sunt ab uno pastore, & nihil superfluum ex ipsis. Vnus autem pastor eorum, quæ rationi congruunt, Verbum est, quæ discrepantiam habere videntur ijs qui aures non habent ad audiendum, re autem maximè consentiunt. Ut enim psalterij vel citharæ fides, quarum vnaquæque proprium sonum, & qui alterius sono similis esse non videtur, absolvit, videntur inerudito & Musici concentus minimè perito, propter difsimilitudinem sonorum discrepantes: sic qui audire nesciunt divinum in sacris scripturis concentum, non bene convenire Novo Testamento cum Veteri, aut Legi cum Prophetis nec Evangelia sibi mutuò consentire, aut Apostolum Evangelio, vel sibi ipsi, vel Apostolis putant. Sed si quis accesserit divinam Musicam eruditus, & re & sermone sapiens, ideòque quidam alius David, qui exponitur aptus & idoneus manu, absolvit sonum Musicæ Dei, cum ab eâ dixerit opportune pulsare fides modò Legis, modò quæ illis concinunt Evangelicas, interdum propheticas, aliquando, cum id ratio exposcit, quæ ipsis accinunt Apostolicas, ita & Apostolicis Evangelicas concinentes. Vnum enim esse novit perfectum & aptum instrumentum Dei Scripturam vni-

Tούτου δὲ τὰς ἑκατὴρας εἰρηνιστῶν, ὁσὸν ἐν τοῖς ἁγίοις λόγοις ἐπὶ τῆς σελιῶν ὁσὸν στρατηγίας. πρῶτον γὰρ ἐνώπιον τοῖς νοσοῦν. καὶ ἐπὶ μηδὲν ὅτι τοῦτο σελῶν μὴδὲ στρατηγίας, ἡ δὲ τῶτο πλήθος εἰρήνης βλέπει ἐν ὅλοις ταῖς γραφαῖς, καὶ ταῖς δικύστας ἀειζῶν μαζῶν, ἐναντιὰ ματθαίου πρὸς ἀλλήλους. ἢ δὲ καὶ τῆς εἰρηνιστοῦ, ὁ πῶν ἁγίοις φωνοῦν μαζῶν ἢ γραφῶν ἀποδείκνυσι εἶναι ἢ μαζῶν, καὶ πασιταῖς πῶν συμφορῶν καὶ πῶν εἰρήνων τύπων, ἢτοι παλαιῶν πρὸς κενῶν, ἢ νομικῶν πρὸς ποροφικῶν, ἢ διαζελικῶν πρὸς ἀποστολικῶν, ἢ ἀποστολικῶν πρὸς ἀποστολικῶν. καὶ γὰρ πᾶσαι εἰς ἓ τὸ ἐκκλησιαστικὴν εἰς γραφῶν, λόγοι σφῶν ὡς βίβλην τε, καὶ ὡς ἡχοὶ πεφυτευμένοι, οἱ πῶν ἢ πρὸς πρῶτον ἰδὲ ἡσυχῶν ἐκ τοῦ ἁγίου ἑνός, καὶ ὁσὸν ἀειζῶν ἢ ἀπάν' εἰς ἓ πῶν ἢ λογικῶν ἢ λόγος, δόξα μὲν ἔρχεται ἀποφθίνας τοῖς μὲν ἔρχεται ὡς εἰς ἀκούειν, ὅ δὲ ἄλλοις συμφορῶν τε. ὡς γὰρ αἱ ἀποφθίνας τῶν ἀλλοτρίων ἢ τῶν κηρύσσων, ὡς ἔχεται ἰδίῳ πρὸς φθῶν καὶ δοκιμῶν μὴ ἔρχεται ἢ τῶν πρὸς ἑαυτοῦ ἀποφθίνας, νομικῶν τε ἀμύστων καὶ μὴ ἔπιταμῶν λόγῶν μουσικῶν συμφορῶν ἀποφθίνας πῶν ἀποφθίνας ἢ φθῶν ἀποφθίνας πρὸς χροῖον. ἔτι οἱ μὴ ἔπιταμῶν ἀκούει τῶν τῶν θεοῦ ἐν ταῖς ἱεραῖς γραφαῖς ἀρμυσίας, οἷον ἀρμυσίαν ἢ τῆς κηρῶν πῶν παλαιῶν, ἢ τῶν ἡμῶν τῶν πρὸς τῶν, ἢ τῶν διαζελικῶν ἀκούει, ἢ τῶν ἀποστολικῶν, ἀλλ' ἔτι ὁ πρὸς ἀποφθίνας πῶν θεοῦ μουσικῶν, σφῶν πρὸς ἐν ἔργοις καὶ λόγοις τῶν φθῶν, ἢ ἀποφθίνας τῶν κηρῶν αἱ δακτύλοι, ὅς ἐρμυθῶνται, ἰκανῶν χροῖ, ἀποφθίνας φθῶν μουσικῶν θεοῦ, ἀποφθίνας μὴ θῶν ἐν κηρῶν κηρῶν χροῖας, νῦν μὲν νομικῶν, νῦν δὲ συμφορῶν αὐταῖς διαζελικῶν. καὶ νῦν μὲν ποροφικῶν, ὅτε ἢ ὄλονται ἀπάντι, ὅς ἰμετῶν αὐταῖς ἀποστολικῶν, ἔτι ἢ καὶ ἀποστολικῶν διαζελικῶν. ἐν γὰρ ὅ τῶν οἷον ἢ

Ecclef. 12.

ἢ τῶν

ἱρμεσμερόν ὄργανον τῷ θεῷ ἐστὶν πᾶσιν τῶν
χορευτῶν, ἡ δὲ ἀποστολὴ ἐκ ἀγαθῶν
φθνήσκων σωτήριον ὡς μαθητῶν ἐδιδόκει φε-
νῶν, καὶ καὶ πᾶσιν καὶ καλῶς ἐκείνην
πᾶσιν ποιησὶν πρὸς μαθητῶν, ὡς κατέπαυσεν ἡ
δαδὶδ' μουσικὴ ἐν τῷ σαββῶν ποιησὶν πρὸς μα-
θητῶν καὶ πρὸς αὐτῶν ὅτις αὐτῶν καὶ τῶν εἰρηνο-
ποιῶν τῶν ἐπιπέφωκεν τῶν γραφῶν βλεπόντων τῶν εἰ-
ρήνῶν πρὸς αὐτῶν, καὶ ἰμποιῶντα τῶν τῶν
ὡς ὁρθῶς ζητῶσι, καὶ ἰμποιῶντα τῶν τῶν

A versam, quæ unam absolvit ex diversis so-
nis, ijs qui discere volunt, salutarem vo-
cem, vim omnem mali spiritus sedantem &
cohibentem; quemadmodum compecebat
Davidis Musica spiritum malum qui invase-
rat Saul, & ipsum suffocabat. Vides igitur
tertio etiam modo pacificum, qui con-
gruenter Scripturæ hujus universa pa-
cem & concordiam videt, eamque re-
gè quærentibus & ingenue disceptantibus
conciliat.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΟΡΙΓΙΝΙΣ
ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ
ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ
ΤΟΜΟΣ * Ι *

COMMENTARIORVM
IN EVANGELIVM
SECUNDVM MATTHÆVM
TOMVS VNDECIMVS.

Interprete PETRO DANIELE HVETIO.

Τὸ πᾶσι ἀφῆκε ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ, καὶ παρεσθλήθη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες. Φερόσιν ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῆς
ζιζανίου τῷ ἀγρῷ. ὅτι μὲν μὲν τῶν ὄχλων ἐστὶν ὁ
ἵσπος, οὗ ἐστὶν αὐτῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔξω γὰρ τῆς
οἰκίας οἱ ὄχλοι, καὶ τῆς Φιλαδέφειας αὐτοῦ
ἔρπον ἐστὶν, καὶ τῆς τῆς οἰκίας, καὶ ἀπῆμ
πρὸς τῶς μηδὲν ἀκούσας ἠκούσας αὐτῶν.
αὐτῶν καὶ οἱ πρὸς ὄχλους ἀγαθῶν ἐκ τῶν
βορῶν, ἀφῆσαν αὐτῶν καὶ ἔρχονται εἰς τὴν οἰκίαν
οἰκίας, ἔρχονται πρὸς αὐτῶν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, οὗ ἀπομαρτυροῦντες μὲν τῶν ἀφῆκεν
αὐτοῦ, καὶ ὅσοι γὰρ γνωστοὶ περὶ ἀκούσας τῶν
ἵσπων, πρὸς αὐτῶν ἀκούσας αὐτῶν, εἶτα πρὸς
θαυμάσιοι πρὸς τῶν μόνος αὐτοῦ, ὅτι τῶν τῶν
ἰδεῖν αὐτῶν, καὶ ἠθῶντες ἰδέσθαι, καὶ πρὸς αὐτῶν
μῆναι, πρὸς τῶν μὲν τῶν ἡμέρας ἐκείνης, τῶν
δέ πρὸς αὐτῶν καὶ ἐπὶ πλῆθος, καὶ τῶν τῶν
μὲν ἀπομαρτυροῦντες ἐν τῶν ἰωάννου διαγγελίᾳ
ἀφῆκεν τῶν. τῶν πρὸς αὐτῶν πάλιν εἰσήκει ὁ ἰωάν-
νης καὶ οὗ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο ἔτι εἰς τῶν
σασιν τῶν, ὅτι τῶν ὅτις ἐκείνην τῶν τῶν
πορεύσασθαι καὶ ἰδεῖν αὐτῶν τῶν οἰκίας ὁ ἀφῆ-
κεν καὶ ἀπόστολος τῶν, ἐπιπέφωκεν τῶν. ἡ
ἀκούσας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρος, εἰς οὗ τῶν
δύο τῶν ἀκούσας αὐτῶν ἰωάννου, καὶ ἀκούσας αὐτῶν
καὶ ἡμεῖς οὗ εἶπαρ βεβόμ-

Tunc dimissis turbis, venit in domum suam, & accesserunt discipuli ejus, dicentes: Ediffere nobis parabolam zizaniorum agri. Quando versatur Iesus cum turbis, non est in sua domo; quippe extra domum turbae sunt: atque ipsius quidem humanitatis partes illae sunt, domum deferere, ad eosque, qui ad se venire non possunt, abire. Cum autem turbas jam satis fuerit per parabolas allocutus, dimissis illis domum suam venit: hic illum conveniunt Discipuli ipsius, qui cum his non remanserunt, quos ille dimiserat. Et verò quicumque Iesum mente puriori audiunt, primum sequuntur illum, deinde postquam de domo illius percontati sunt, cum videndi facultatem obtinent: & vident sane, postquam venerunt, & apud illum inanes; omnes quidem diem hunc, nonnulli etiam illorum fortasse diutius. Hac, opinor, his verbis significata sunt in Evangelio Ioannis: Altera die iterum stabat Ioh. 1. 35. Ioannes & ex Discipulis ejus duo. Præterea, ut appareat, eorum, quibus cum Iesu eundi, domumque ipsius videndi copia facta fuerat, præstantiorem fieri Apostolum, hæc subiiciuntur: Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus qui audierant à Iohanne & secuti fuerant eum. Nos igitur, si volumus Iesum, non more barbarum quas dimittit audire, & illius usque domum veni-

* τῶν τῶν

ΔΜΟΥ

εἰρηνοποιῶν, ὅτι ἐπὶ τῶν ὄχλων ἐστὶν ὁ ἵσπος, οὗ ἐστὶν αὐτῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔξω γὰρ τῆς οἰκίας οἱ ὄχλοι, καὶ τῆς Φιλαδέφειας αὐτοῦ ἔρπον ἐστὶν, καὶ τῆς τῆς οἰκίας, καὶ ἀπῆμ πρὸς τῶς μηδὲν ἀκούσας ἠκούσας αὐτῶν. αὐτῶν καὶ οἱ πρὸς ὄχλους ἀγαθῶν ἐκ τῶν βορῶν, ἀφῆσαν αὐτῶν καὶ ἔρχονται εἰς τὴν οἰκίαν οἰκίας, ἔρχονται πρὸς αὐτῶν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, οὗ ἀπομαρτυροῦντες μὲν τῶν ἀφῆκεν αὐτοῦ, καὶ ὅσοι γὰρ γνωστοὶ περὶ ἀκούσας τῶν ἵσπων, πρὸς αὐτῶν ἀκούσας αὐτῶν, εἶτα πρὸς θαυμάσιοι πρὸς τῶν μόνος αὐτοῦ, ὅτι τῶν τῶν ἰδεῖν αὐτῶν, καὶ ἠθῶντες ἰδέσθαι, καὶ πρὸς αὐτῶν μῆναι, πρὸς τῶν μὲν τῶν ἡμέρας ἐκείνης, τῶν δέ πρὸς αὐτῶν καὶ ἐπὶ πλῆθος, καὶ τῶν τῶν μὲν ἀπομαρτυροῦντες ἐν τῶν ἰωάννου διαγγελίᾳ ἀφῆκεν τῶν. τῶν πρὸς αὐτῶν πάλιν εἰσήκει ὁ ἰωάννης καὶ οὗ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο ἔτι εἰς τῶν σασιν τῶν, ὅτι τῶν ὅτις ἐκείνην τῶν τῶν πορεύσασθαι καὶ ἰδεῖν αὐτῶν τῶν οἰκίας ὁ ἀφῆκεν καὶ ἀπόστολος τῶν, ἐπιπέφωκεν τῶν. ἡ ἀκούσας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρος, εἰς οὗ τῶν δύο τῶν ἀκούσας αὐτῶν ἰωάννου, καὶ ἀκούσας αὐτῶν καὶ ἡμεῖς οὗ εἶπαρ βεβόμ-

κρυμμένον ἐν αἰσὶ θησαυρῶν, καὶ τίνα ἔσται
 * C. R. 70
 κρυμμέ-
 νον
 * C. R. 71
 * C. R. 72
 * C. R. 73
 * C. R. 74
 * C. R. 75
 * C. R. 76
 * C. R. 77
 * C. R. 78
 * C. R. 79
 * C. R. 80
 * C. R. 81
 * C. R. 82
 * C. R. 83
 * C. R. 84
 * C. R. 85
 * C. R. 86
 * C. R. 87
 * C. R. 88
 * C. R. 89
 * C. R. 90
 * C. R. 91
 * C. R. 92
 * C. R. 93
 * C. R. 94
 * C. R. 95
 * C. R. 96
 * C. R. 97
 * C. R. 98
 * C. R. 99
 * C. R. 100

A quarendum est seorsum agrum illum, seorsum etiam thesaurum in illo absconditum, & quo pacto homo ille qui thesaurum absconditum reperit, abeat, præ gaudio, vendatque bona quæ possidet uniuersa, ut agrum illum sibi emat. Quarendum etiam est, quanam ea sint quæ vendit. Videtur autem mihi secundum hæc ager ille Scriptura esse, confita ijs quæ perspicua sunt in historiae verbis, & Legis, & Prophetarum, & reliquis sententijs. Copiosa quippe & varia ratio est totius Scripturæ verborum: thesaurus autem in agro absconditus, occultus sunt, & sub perspicuis verbis abstrusi sensus sapientiæ delitescens in mysterio, & Christo, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ col. 2. 3. absconditi. Alter autem dixerit agrum illum esse reuera plenum, cui benedixit Dominus, Christum Dei; thesaurum vero in illo absconditum ea esse quæ in Christo reposita esse dixit Paulus, sic loquens de Christo: In quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi. Res profecto cœlestes, ipsumque adeo cœlorum regnum tanquam in imagine, sicut in Scripturis representantur, quæ quidem sunt regnum cœlorum; vel ipse Christus saculorum Rex, regnum cœlorum est thesauro in agro abscondito assimilatum. Quares autem, postquam ad hunc locum perveneris, utrum regnum cœlorum soli thesauro in agro abscondito assimilatum sit, ut aliud quid à regno esse ager fingendus sit: an toti huic assimilatum sit, thesauro abscondito in agro, ita ut regnum cœlorum iuxta similitudinem, & agrum, & in agro absconditum thesaurum comprehendat. Veniens autem homo aliquis in agrum, sive ille ager Scripturæ sint, sive Christus, qui ex manifestis & reconditis constat, reperit occultum sapientiæ thesaurum, sive in Christo, sive in Scripturis. Agrum enim circumiens, & Scripturas perferutans, studensque Christum animo comprehendere, thesaurum qui in eo est reperit, reperiuntque abscondit, non tuto existimans occultos Scripturarum sensus, & thesauros sapientiæ & scientiæ qui in Christo sunt, obvijs quibusque depromere; eoque demum abscondito discedit, fatagens quomodo agrum emat, hoc est Scripturas, ut eas faciat propriam possessionem; cum ex ijs qui Dei sunt, acceperit divina oracula, quæ primum Iudæorum fidei commissa sunt. Postea quam autem agrum emerit, is qui à Christo perceptis imbutus est, aufertur ab illis regnum Math. 11. Dei, quod iuxta aliam parabolam vinea est, daturque genti facienti fructus ejus, quæque 1.

per fidem emerit agrum, bonorum suorum omnium venditione, cumque sibi nihil ex omnibus ijs quae possidebat reliquum fecerit; malitia autem ex ijs erat. Idem vero applicabis, si ager thesaurum absconditum continens, Christus sit: qui enim dimissis omnibus ipsum sequuntur, quasi secundum aliam considerationem bona sua vendiderunt, ut per illorum venditionem & per suscepta pro illis, Deo auxiliante, pulcra consilia, emerent ingenti pretio & agro digno, agrum habentem in se absconditum thesaurum. *Iterum simile est regnum caelorum homini negotiatori quaerenti bonas margaritas.* Quandoquidem regnum caelorum simile est, non ulli e plurimis mercatoribus plurima mercantibus, sed ei qui pulcras margaritas quaerit, unamque reperit multis aequivalentem, pretiosam enim vero margaritam, quam omnibus contra emit, rationi consentaneum esse exillimo de margaritae natura attentius disputare. Nota vero diligenter illum non dixisse hunc omnes eas vendidisse quas habebat; non enim illas solum quas emerat vendit is qui quaerit pulcras margaritas, sed etiam bona sua omnia, ut margaritam hanc emat. Haec igitur super margaritae natura invenimus apud eos qui de gemmis scripserunt; margaritarum nonnullas esse terrestres, maritimas nonnullas. Et terrestres quidem apud Indos tantummodo nascuntur; idoneae ex quibus sigilla, annulorum palae, & monilia fiunt; e maritimis vero quae reliquas dignitate superant apud eosdem Indos inveniuntur, quarum optima nascuntur in Rubro mari. Quae vero in Oceano Britannico deprehenduntur, inter margaritas secundas partes tenent. Tertiae autem, quaeque non primis duntaxat inferioribus sunt, verum etiam secundis, illae sunt quae in Bosphoro circa Scythiam reperiuntur. Haec praeterea de margarita Indica dicebantur, generari illam in conchis, quae praegrandibus buccinis similes sunt: feruntur autem illae tanquam per turmas in mari pasci, una praecunte velut gregis duce, colore & magnitudine conspicua, & a reliquis quae sub se sunt, differente; ita ut videatur aliquam proportionem habere & similitudinem cum eo qui apud Rex dicitur. Illud vero etiam de praestantium margaritarum, earum scilicet quae in India reperiuntur, venatione narratur; indigenas magnum litoris circuitum retibus comprehendentes urinare, unum potissimum ex omnibus ducem capere studentes: hoc enim capto, omne armentum quod illi subest capere, fa-

σμητι τὴν ἀγρὸν ἐκ τῶ πεπεσκέμεν πάντῃ
 τῶ ὑπαρχόντῃ, καὶ μηδὲν ἦν πεσπέμεν
 ὑπαρχόντων, κακία δὲ ὑπαρχόντων αὐτῶν,
 ἐπὶ ἔχοντι τὸν ἑαυτῶν. ὁ δὲ αὐτὸς ἐφαρμόσας,
 καὶ ἀγρὸς ὁ ἔχων τὸ κεκρυμμένον θησαυρὸν
 ὁ χρεώστος ἢ οἱ γὰρ ἀφέντες πάντα, καὶ ἀκλυσ-
 θουμέντες αὐτῶν, οἰοῦνται κατ' ἀφῆλον λόγον πεπεσ-
 κέμεν τῶ ὑπαρχόντῃ αὐτῶν, ἵνα διὰ τῆ
 πεπεσκέμεν καὶ ἀποδόσθαι ἐκείνην, καὶ ἀποτ' ἐκεί-
 νων καλλίω πεπεσκέμεν βοηθοῦμεν αὐτοῦς εἰ-
 ληφέντων ἀπὸ θεοῦ, αἰτήσαντες τῆς πολλῆς τι-
 μῆς καὶ ἀξίας τῶ ἀγροῦ τὸ ἔργον θησαυρὸν
 κεκρυμμένον ἐν ἑαυτοῦ ἀγρῶν. πάλιν ὁμοίως
 ἐστὶν ἡ βασιλεία ἡνὲν θεοῦ ἀνδρῶν ἐπιπο-
 ραζήσαντων κατὰς μὲν γαλιλαίας, ἐπὶ ἡ βασι-
 λεία ἡνὲν θεοῦ ὁμοίως ἐστὶν πολλῶν ὄντων ἐπι-
 πορῶν πολλὰ ἐπιπορῶμεν, ἐστὶν ἐκείνων,
 ἐπὶ ἡ ζήσαντων τὰς κατὰς μὲν γαλιλαίας, καὶ
 ἀπὸ τῆν ἵνα ἀντιέτιον ἡνὲν πολλῶν, πολυτήτων
 μὲν γαλιλαίῃ, ὅν ἀπὸ πάντων ἡνὲν ἔσσαν, ἐπιπο-
 ρῶν ἡνὲν τυχῶμεν τῶ περὶ τῆς φύσεως τῆ
 μὲν γαλιταίας ἐξέτασται. ἑστὶν ἀπὸ τῆν ἡνὲν
 ἐπὶ ἐκείνῃ ὅτι πεπεσκέμεν πάντας θεοῦ ἔχοντι,
 καὶ γὰρ μόνως θεοῦ ἡνὲν κατὰς μὲν γαλιλαίας ἐκεί-
 νῃσι πεπεσκέμεν, ἀλλὰ καὶ πάντα ὅσα ἔχοντι,
 ἵνα ἀποδοσθῆν τὸ μὲν γαλιταίῃ ἐκείνοι. ἐστὶν ἡνὲν
 ἐκείνῃ τῶν περὶ τῆν ἡνὲν πεπεσκέμεν ἀπὸ τῆν
 μὲν γαλιταίας περὶ τῆς φύσεως τῆ μὲν γαλιταίας ἡνὲν
 ἐπὶ ἡνὲν μὲν γαλιταίῃ οἱ ἡνὲν εἰσι χερσαῖοι, οἱ δὲ
 θαλάσσιοι. καὶ οἱ μὲν χερσαῖοι περὶ τῆν ἡνὲν μόνως
 γίνονται, ἀπὸ τῆν ἡνὲν σφραγισσῶν, καὶ σφραγι-
 σσῶν, καὶ ὁμοίως, οἱ ἡνὲν θαλάσσιοι, οἱ μὲν ἡνὲν
 φέροντες ἀπὸ τῆν ἡνὲν ἡνὲν ἐκείνοι, οἱ
 πνέες εἰσι καὶ ἀρῶν, ἐν τῆν ἡνὲν θαλάσσιον
 γινόμενοι. ἐστὶν ἀπὸ τῆν ἡνὲν μὲν γαλιταίας οἱ
 ἐκ τῆν ἡνὲν βρεῖτην ἡνὲν ἀκαρῶν γαλιταίῃ μὲν
 περὶ τῆν ἡνὲν ἀπὸ τῆν ἡνὲν μόνως ἡνὲν πεπε-
 σκῶν, ἀλλὰ καὶ ἡνὲν ἀπὸ τῆν ἡνὲν, οἱ ἡνὲν ἐκείνοι,
 περὶ τῆν ἡνὲν σκυθῶν ἐκείνοι. ἐπὶ ἡνὲν τῶν
 ἐκείνῃ περὶ τῆν ἡνὲν μὲν γαλιταίας, ἐπὶ ἐκείνῃ
 χερσῶν ἡνὲν πεπεσκέμεν πᾶσι φύσιν ἐκείνῃσι
 σφραγισσῶν. ἐπὶ ἡνὲν ἡνὲν οἰοῦνται ἡνὲν ἡνὲν
 πᾶσι θαλάσσιον ποιόμενοι τομῶν, καὶ τῶν ἀγ-
 ρῶν πνέες ἀπὸ τῆν ἡνὲν, περὶ τῆν πᾶσι χερσῶν,
 καὶ ὁ μὲν γαλιταίας, καὶ ἀπὸ τῆν ἡνὲν ἐπὶ αὐτοῦ.
 ὅπως ἀκαρῶν αὐτοῦ ἔχοντι καλλίω μὲν ἡνὲν ἡνὲν
 μὲν γαλιταίας. ἡνὲν ἡνὲν ἡνὲν περὶ τῆς φύσεως ἡνὲν
 ἀπὸ τῆν ἡνὲν ἀπὸ τῆν ἡνὲν οἱ ἡνὲν ἀπὸ τῆν ἡνὲν
 βεῖν. τῶν γὰρ ἡνὲν ἡνὲν ἀπὸ τῆν ἡνὲν πᾶσι ἡνὲν τῆν
 ἀπὸ τῆν ἡνὲν ἀπὸ τῆν ἡνὲν, ἐστὶν ἡνὲν ἡνὲν

Matth. 13: 45.

c. 13. v. 45.

rum differentiam apprime cognoscentem, inter quas pulcræ quædam sunt, alia deformes, id pronuntiasse: *Simile est regnum cælorum homini negotiatori querenti pulcras margaritas: nisi enim inter margaritas, deformes essent aliquæ, non id fuisset dictum, querenti pulcras margaritas.* Quarit autem margaritas in omnigenis sermonibus veritatem profertentibus, in ijsque qui sermones illos proferunt: & sunt, vt ita appellem, conchæ cœlesti rore concipientes, & verbo veritatis gravida cœlo, Prophete, pulchræ sane margaritæ, quas, juxta eum qui in manibus est sermonem, homo mercator querit. Dux autem gregis margaritarum, qua reperta simul reperiuntur & reliquæ, illa est pretiosa margarita, Christus videlicet Dei Verbum superans pretiosas Scripturas, & sensus Legis ac Prophetarum; quo reperto, reliqua omnia facile capiuntur. Alloquitur autem Discipulos suos Servator, tanquam homines mercatores, non pulcras solum margaritas querentes, sed & qui eas repererunt, ac possident, cum ait: *Ne mittatis margaritas ante porcos.* Hac autem dicta fuisse Discipulis vel ex ijs verbis apparet quæ præcedunt: *Videns autem Iesus turbas ascendit in montem, & cum quum sedisset accesserunt ad eum Discipuli eius: in serie enim sermonum illorum dictum est: Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas ante porcos.* Vide igitur num forte is qui margarita, vel pretiosum margaritarum non habet, nec Servatoris Discipulus sit; pulcræ dico margaritæ, non nebuloſa & obscura, quales sunt Hæreticorum sermones, non ad Orientem, sed ad Occasum & ad Aquilonem in lucem prolata, si modo & hæc comprehendenda sunt, propter eam quam inter margaritæ diversis in locis nascencia reperimus differentiam. Fortasse autem turbidi sermones, & in operibus carnis pervolutæ hæreses, obscuræ sunt & in paludibus nascentes haudquaquam bonæ margaritæ. Ei autem qui pulcras margaritas querit accommodabis illud: *Querite & invenietis: illud quoque: Omnis qui querit, invenit.* Quidnam autem queritis? aut quid illud est, quod omnis qui querit, invenit? Confidete dico, margaritæ, & margaritarum illud esse, quod is possidet, qui omnia dat, eorumque jacturam facit: propter quod ait Paulus: *Omnium jacturam feci, ut Christum lucrifaciam, omnia appellans, pulcras margaritas, ut Christi lucrifaciam, pretiosum scilicet vnicum margaritarum.* Pretiosa igitur lucerna, ijs qui in tenebris sunt; vsusque lucernæ, donec oriatur Sol; pretiosa quoque gloria quæ supra vul-

Α φ. ομοία ἔστιν ἡ βασιλεία τῆς οὐρανῶν αἰθέρος· πῶς ἐμπόρου ζητοῦν τὰς καλὰς μάρμαρες· εἰ γὰρ μὴ καὶ φαῦλοι ἦσαν τινες ἐν μάρμαροις, οὐκ ἂν εἰρήσκει, ζητοῦν τὰς καλὰς μάρμαρας· ἐν ταῖς πτωχοδαπέτῃς ἢ ἐπαγγηγμένοις ἀλλοθι μάρμαροις καὶ τοῖς φέρονσι αὐτὰς ζητοῦν τὰς μάρμαρας· καὶ ἔτι αὐτοὶ, ἵνα ὅπως ἐνομήσω, οἱ ἀπὸ τῆς ἕρας δόξου συλλαμβάνοντες κἀφῶσαι, οἱ καλὰ μάρμαροις, ἕως ὅτου τὴν πωροκλειμένην λέγουσιν ζητοῦν ἔμπροσθεν αἰθέρος· ὁ δὲ ἀγαθὸς τῆς μάρμαροις, ἢ διοικητὴς καὶ οἱ λαοὶ σωβειόσκησι, ὁ πολυτίμιτος μάρμαροις, ὁ χρῆσις τῆς θεοῦ, ὁ ἄσπερος τῆς πῆμα χρῆματα καὶ νομήσει τὸ νόμον καὶ τῆς σωφροσύνης λόγος, ἢ ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγαθῆς πῶς ἐπιβλέψας ἀπολαμβάνεται· ἀγαθὸς γὰρ δὲ ὁ σωτήρ τοῖς μετῆταις πάσι, ὡς αἰθέρος εἰμῶσις, ἢ μόνον ζητοῦν τὰς καλὰς μάρμαρας, ἀλλὰ καὶ ἐκτρέφει αὐτὰς, καὶ κηρύττει αὐτὰς, ἐν οἷς φησι· μὴ βδύητε τὰς μάρμαρας ἑμῶν πωροκλειμένην τῆς χοίρων· δὴ λανθάνει δὲ ὅτι τοῖς μετῆταις ταῦτα λέλειπται ἐκ τῆς σωφροσύνης τῆς λόγων τῶν ἰδῶν δὲ τὰς ἑτέρας αὐτῶν εἰς ὅσους, καὶ καθίστανται αὐτῶν σωκλήτους αὐτῶν οἱ μετῆταις αὐτῶν· ἐν γὰρ τῷ εἰρημῶν τῶν λόγων ἐκείνων εἰρήσκει· μὴ δὴ τῶν ὁ ἀνομιῶν κωσι, μηδὲ βάλαντι τὰς μάρμαρας ἑμῶν πωροκλειμένην τῆς χοίρων· μήποτε οὖν ὁ μὴ ἔχων μάρμαρας, ἢ τὸ πολυτίμιτον μάρμαροις, οὐδὲ μαθητὴς ἔστι τῆς μάρμαροις τὰς καλὰς, ἢ τὰς νεφέλαις, οὐδὲ τὰς ἀχλυάδαις, ὅπου εἶπον οἱ τῶν ἐπεσθῶν λόγους, ἢ περὶ ἀνομιῶν ἡνωμένοι, ἀλλὰ περὶ δυσμῶν ἢ περὶ βορρῶν, εἰ καὶ καὶ ταῦτα σωφροσύνης καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν ἀγαθῶν μάρμαροις ἐν ἀγαθῆς φέροις γενόμενον πέποις· τὰ γὰρ δὲ οἱ τελοῦμενοι λόγοι καὶ ἐν ταῖς ἕρας ἢ ἑτέροις κηρύττειν ἀρετῆς, οἱ ἀχλυάδαις εἰσι, καὶ οἱ ἐν τελοῦσι γενόμενοι μάρμαροις ἢ καλῶν σωφροσύνης δὲ τῶν ζητοῦν τὰς καλὰς μάρμαρας τῶν ζητῶν, καὶ βδύονται, καὶ τὸ πᾶς ὁ ζῆτος ἀλείσκει· τί γὰρ ζητεῖς; ἢ τί πᾶς ὁ ζῆτος ἀλείσκει; ἀποταμῶσαι εἶπω, τὰς μάρμαρας, καὶ τὸ μάρμαροις, ὅτι ὁ πῶς δὲ καὶ ζητωδότης κἀφῶσαι, εἰ δὲ φησιν ὁ παῦλος· τὰ πᾶσι ἐξομῶσιν, ἵνα χρῆσις κερδήσω, πᾶσι τὰς καλὰς μάρμαρας, ἵνα χρῆσις κερδήσω

Math. 7.6.

Math. 5.1.

Math. 7.7.

Math. 7.8.

Philipp. 3.8.

ἢ ἵνα πολυτίμιτον μάρμαροις· τίμιον μὲν οὖν λόγος τοῖς ἐν σκότει, καὶ χεῖρα λόγος, ἵνα ἀρατεῖλη ὁ ἥλιος· τίμιον δὲ καὶ ἡ ὄψις τῶν σωφροσύνης μαυροῦσας δόξα, ἵνα οἱ αἰμῶν ὅτι καὶ

λων ως εν ἰχθύσι ἡμαῖν ἐπὶ τῆ ἀρετῆ, ἢ ἀπὸ
 τῆ βελτιότητος ἐπὶ τῆ χείρονα. τὸς δ' ἐν ἀ-
 δεύτοις δικαίους ἢ πονηροὺς αἰεὶ ἐστὶ διακρίνει, ἢ
 ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ἐκ κακίας φθαμένους, ἢ ἀπὸ
 τῆς ἐπ' ἀρετὴν παρομοιωθεὶς ἀγαλλομενῶς ἐπὶ
 τὴν τῆς κακίας χύσιον· ἀπὸ καὶ ἐν τῷ ἱεζεκιήλ
 κατὰ μὲν τὸ ἀπονομίαν ἐπιπέφοντος ἐπὶ
 τὴν τήρησιν τῆν δεινὴν ἐπιτολῶν ἰσαῖα γέγρα-
 φται· καὶ ὁ ἀνομιος ἐὰν ἀποτρέψῃ ἐκ πασῶν
 ἀνομιῶν αὐτοῦ ἂν ἐπίποισε, καὶ τὰ εἴη, ἕως δ'
 ὡς ὁ ἀποτρέψας ἀπὸν ἐκ τῆς ἰδοῦ τῆς πο-
 ρῆς, καὶ ζῆν ἄλλοι· κατὰ τὸ ἀγαλλομενῶς ἀπὸ
 τῆς ἐπ' ἀρετὴν παρομοιωθεὶς ἐπὶ τὴν τῆς κα-
 κίας χύσιον ποιῶντα· ἐν δ' τῷ ἀποτρέψας δι-
 κ. π. ἐπὶ χυσιον· ἐκ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ποιῶσαι
 ἀδικίαν, καὶ τὰ εἴη, ἕως τῷ· καὶ ἐν ταῖς
 ἀνομιῶν αὐτοῦ, ὡς ἡμεῖς, ἐν αὐταῖς ἀπο-
 θακείτω· ἢ λαγύρασθον ἡμῖν οἱ ἐκ τῆς ἐπ' ἀ-
 γνήτην ἀσθελοῦς φύσεως εἰσάγοντες, ὁ ἀνο-
 μιος ὑπερὸν ἀποτρέφον ἐκ πασῶν τῶν ἀνο-
 μιῶν, μέγαν αὐτοῦ ἂν ἐπίποισε, καὶ φυλάσσει· τὸς
 ἐντολῆς τῆς κυρίας, καὶ ποιῶν δικαιοσύνην καὶ
 ἔλεον, ποίας φύσεως ἦν ἀνομιος ὢν; ἢ γὰρ ἐν
 τῆς ἐπαρτητος· ἀλλ' εἰ ἀρὰ φακτῆς, καὶ ποί-
 ας φύσεως ἀλόγως αὐτὸν λελθῆ, ὅτι ἀποτρέ-
 φει ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν ἐαυτοῦ ἂν ἐπίποισεν;
 εἰ μὲν γὰρ τῆς φαύλης ἀφ' ἧς ἀπέστειλε, πῶς με-
 τέβαλεν ἐπὶ τῆ βελτιότητος; εἰ δ' τῆς ἀρετῆς ἀφ'
 τῆς ἀδύτης, πῶς ἀρετῆς ἀφ' ἧς τυχρότων
 ἀνομιος ἦν; τὸ δ' ὅμοιον ἐπαπορήσεις καὶ κατὰ τὸ
 ἀποτρέφοντος δικαίον ἐκ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
 καὶ ποιῶντος ἀδικίαν καὶ πάσας τὰς ἀνομίας.
 ἄρτι γὰρ ἀποτρέψας ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης ἐν δι-
 κείοις ἔργοις τυχρότων, φαύλης φύσεως ἐκ
 ἦν· φαύλη γὰρ φύσις ἐκείνη αὐτὸν ἐν δικαιοσύνῃ
 ἤρτοτο, ἐπὶ μὴ διώσθαι δένδρον ποιεῖν, ἢ
 κακία, καρπὸς ἀγαθὸς ποιεῖν τὰς ἀπὸ ἀρε-
 τῆς· πάλιν τε αὐτὸν ἐκ ἀρετῆς καὶ ἀμεταβλή-
 τῆς φύσεως ὢν, ἀπὸ τῆς καλοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν,
 καὶ τὸ χρηματιστὴν δίκαιος, ἐκ τῆς δικαιο-
 σύνης αὐτοῦ, ἐπὶ δ' ποιῶσαι ἀδικίας καὶ πά-
 σας τὰς ἀνομίας αὐτοῦ, ὡς ἐπίποισε· τίττων δ'
 εἰρημῶν νομιστῶν ἀμοισάσαι τὴν βασιλείαν
 τῆν ἑρακῶν ἀγνήτην βλαδείση εἰς τὴν ἡλιεία-
 σθον, καὶ ἐκ πῶτος ἡρως σωμαγαγῆση, εἰς
 ἀφ' ἧς αὐτοῦ τὸ ποικίλον τῶν ἐν ἀδελφείοις παρο-
 μοιωσῶν, ἀφ' ἧς αὐτοῦ ἀλλήλους πλείστη ὄσον ἔχουσαν, ὡς εἶπ' ὁ, ἐκ πῶτος ἡρως
 σωμαγαγῆση, ἐπαρτητος καὶ φακτῆς, ἐν ταῖς αὐτοῦ τὰ εἶδη τῶν ἀρετῶν ἢ τῆ κακίαν ἐπιτρέ-
 πῆ· ἢ ἐπὶ πῆ· ἀγνήτη δ', πολλοὺ ποικίλον ἀμοισάθη ἢ βασιλεία τῆ ἑρακῶν, καὶ τὴν πεπενημένην
 ἐκ παποδαπῶν καὶ ποικίλων νομιστῶν παρῆται καὶ κηρὴν γεσφῶν· ὡς αὐτὸ τὸ ἰσὸς τῆ ἀ-

Arioribus quæ in piscibus sint generibus in
 meliora mutantur, vel à melioribus in de-
 teriora: homines autem justos & malos
 videre licet, vel ab iniquitate ad virtutem
 evadentes, vel à profectu in virtute ad vi-
 tiositatis dissolutionem revertentes. Idcir-
 co & in Ezechiele, de eo qui à nequitia con-
 vertitur ad observationem divinatorum man-
 datorum, hæc scripta sunt: Si autem im-
 prius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis,
 qua operatus est, & qua sequuntur, usque ad
 id: Ut convertatur à vijs suis & vivat. De
 eo vero qui à profectu in virtute ad vitiosi-
 tatis dissolutionem reciderit, hæc scripta
 sunt: Si autem averterit se justus à justitia sua
 & fecerit iniquitatem, & qua sequuntur vs-
 que ad illud: In peccatis suis, qua peccavit,
 in ipsis morietur. Vel dicant nobis qui ex
 fagenæ parabola naturas invehunt; iniquus
 tandem avertens se ab omnibus peccatis
 quæ fecit, & Domini mandata obser-
 vans, & faciens justitiam ac misericordiam,
 cujus erat naturæ dum erat injustus & non
 laudabilis quidem; si ergo reprehendenda,
 cujus naturæ esse jure merito diceretur, cum
 avertit se ab omnibus peccatis quæ fecit & si
 propter ea quæ præcesserunt, malè fuisse
 dicas; quomodo mutatus est ad meliora & sin
 vero bonæ, propter ea quæ secuta sunt;
 quomodo injustus erat, bonæ naturæ cum
 esset & Simile occurret dubium super justo,
 qui à justitia sua se avertit, & injustitiam fa-
 cit juxta omnia peccata, priusquam enim
 averteret se à justitia, cum in justis esset ope-
 ribus, malæ naturæ non erat: mala enim
 natura in justitia non est; quandoquidem
 iniquitas quæ arbor mala est, fructus bonos
 facere non potest, qui ex virtute nascuntur.
 Rursus autem cum esset bonæ & immutabi-
 lis naturæ, non adeo mutatur à bono, quæ
 antea erat, postquam semel justus fuit,
 ut avertat se à justitia sua, ad faciendam in-
 justitiam, secundum omnia peccata sua,
 quæ fecit. His autem dictis, credendum est
 assimilari regnum cælorum fagenæ missæ in ma-
 re, & ex omni genere congreganti, ad ostendendam
 varietatem consiliorum, quæ inter
 homines sunt, maximum inter se discrimen
 habentium, ita ut illud: Ex omni genere con-
 greganti, laudandos & reprehendendos,
 propter propensionem ad virtutum, vitio-
 rumque genera comprehendat. Assimila-
 tum est vero regnum cælorum fagenæ va-
 ria texture, propter Veterem ac Novam
 Scripturam, ex omnigenis, variisque sen-

* ἢ ἐπὶ πῆ·
 πῆ· ἀγνήτη δ',
 πολλοὺ ποικίλον
 ἀμοισάθη ἢ βασιλεία
 τῆ ἑρακῶν, καὶ τὴν
 πεπενημένην
 ἐκ παποδαπῶν
 καὶ ποικίλων
 νομιστῶν παρῆται
 καὶ κηρὴν γεσφῶν·
 ὡς αὐτὸ τὸ ἰσὸς
 τῆ ἀ-

tentij contextam. Et quemadmodum piscium in fagenam incidentium inveniuntur nonnulli in his fagenae partibus, illi vero in alijs, & vnusquisque in qua parte deprehensus est; sic reperias & inter eos qui in Scripturarum fagenam devenerunt, aliquos qui sub Prophetarum textura comprehensi sunt, Isaias, verbi gratia, propter hoc dictum, vel Ieremiae, vel Danielis; alios vero sub contextu Legis, alios sub Evangeliorum, & nonnullos sub Apostolorum. Primum enim qui à Verbo capitur, vel capi videtur, ab aliqua totius fagenae parte capitur. Nihil autem absurdum est, si eorum qui capiuntur piscium, tota fagenae quae in Scripturis est textura nonnulli involuuntur, & vndeque tenentur ac comprehenduntur, nec effugere possunt; sed velut omnino in feruitem redacti sunt, nec potestatem habent exeundi. Haec autem fagenae in mare missa est, vitam scilicet hominum, per vniversum terrarum orbem fluctibus iactatam, & in amaris vitae negotijs natantem. Ipsa vero fagenae ante Servatorem nostrum Iesum nondum tota completa erat, & texture Legis ac Prophetarum is deerat qui dixit: Nolite putare quoniam veni solvere Legem, aut Prophetas; non veni solvere, sed adimplere. Et completa est fagenae textura in Evangelij & sermonibus quos per Apostolos Christus locutus est. Propterea igitur simile est regnum caelorum fagenae missae in mare, & ex omni genere congreganti. Potest etiam illud: Ex omni genere congreganti, prae ea quae tradita sunt, vocationem Gentium ex omni natione significare. Qui vero fagenae in mare missae operam suam praestant, Iesus Christus est, fagenae dominus, & accedentes Angeli, ipsique ministrantes qui fagenam e mari non extrahunt, neque ferunt in littus extra mare, hoc est negotia quae extra vitam sunt, nisi completa fuerit fagenae, hoc est, nisi gentium complementum in ipsam advenerit: cum autem advenerit, tunc ipsam ex inferioribus hisce & humilibus rebus educunt, eamque in littus ita tropice appellatum deferunt. Illic eorum qui hanc extraxerunt partes erunt ad littus federe, sefeque ibi collocare, vt vnum quodque bonorum quae erunt in fagenae in proprium ordinem statuunt; juxta sua quae hic appellantur vasa: quae vero contrario modo fehabent, & mala nuncupantur, foras eijciant. Illud autem, foras, caminus est ignis, quemadmodum ipse Servator interpretatus est, dicens: Sic erit in consummatione saeculi, exhibunt Angeli, & separabunt malos de medio

Matth. 5. 17.

Matth. 4. 11

Matth. 13. 49, 50.

την παστων ιχθυων, οι μιν κειθενται μερη της Γηνης διεσκονηται, οι δε κειθενται, και εκατος εφ' ο κεκοιτηται μερος. υπως θεγεις αν και εστι τ' απο την Γηνην τ' γεφυραν ελληνοβιτων, πασαι κεκοιτημενες απο την περσητικην πλοκην, φερ' ειπουν, κ' ας κει τονδε θρησκον, η ιεραριον, η δεμηλ, αλλως δ' εβρομικην, και αλλως κει βασιλικην, και πνας κει αποσοικην. περσων γαρ αλλοσολμος ης απο τις λογις, η δοκων αλτισεωσαι, εις πνος ραμβασειται μερος της ελως Γηνης. οσεν δ' απο τον ει προς τ' αδοιτων ιχθυων εμπασει χονται ολη τη της εν τω γεφυρας Γηνης πλοκη, και απο τω ροδον σπειροισι, η κεκοιτωται, δεφρασαι μη διωαμενοι, δηλ. ασαρει παντων καθεδλημεροι, και εκοιτησιν της Γηνης σεα εωμεροι. βεβληται η Γηνη αυτη εις την θαλασσαν, τ' περσων της οικουμενης τ' αιδεστων κυματωμενοι βιον, και εν τοις αλμυροις περσισται τ' βια τηρομενοι αυτη η Γηνη περ τ' οσπητες ηωδ' ησολ * ολη μιν πεπληρωμενη σεα εν, ελειπει γδ τη νομικη και περσητικη πλοκη εειπουν. μη τοιροιστε εν ηλθον κεκοιτωται τ' νεμον, η της περσητες. σεα ηλθον κεκοιτωται, δελα πληρωσαι. η πεπληρωσαι η της Γηνης πλοκη εν τωις διαχρησις, και τωις ρευσω δεφ' ην αποσοικην λογις. δεφ' τατα δω ομοια εστι η βασιλεια τ' ηραων Γηνη βληθειση εις την θαλασσαν, και εκ πνοης ηρας σπυραγοισι. διωαται η ρωεις ην αποδεδομενον το. σεα πητος σπυραγοισι, δηλωου την απο πητος ηρας εστω κησσι. * οι δ' δεφροισαμεροι τη βληθειση εις τη θαλασσαν Γηνη, ο κυριος εστι της Γηνης εισος ρευσος, και οι περσεληγοντες αριτοι, και δεφροισαμεροι αυτοι, οι πτες σεα αιθαλιζουσι απο της θαλασσης την Γηνην, οσεν φερσων εστι τ' εζω αυτης αριταρον, τα εζω τ' βια περσισματα, εν μη πληρωτη η Γηνην, τα τεσι θ πληρωμα ην εστω εις αυτην εισιληθη. οσεν η * ελεθη, ποτε αυτην αιθαλιζουσι απο ην τηδε και κατω περσισματα, και φερσων εστι τ' εβρομικως κεκοιτωται αριταρον. εντα ερσων εσται τ' δεφροισαμεται αυτην και κηθισται οσεν τα αριταρον, και ιδρωται εατος σεα, να ενισον μιν απο την Γηνην καλων εις θ οικον ταγμα κ' εσθισαι κει τα δοματωμενα ενταυτα αυτων αριτα. τ' ε ενλωπυς εχοντα, και περσισ κεκοιτωται εζω βαλωσι. ο δ' εζω, η κημειος εστι τ' οσπητες, αις οσπητη ηρμηνοισι ειπουν. υπως εσται εν τη σπυραγοισι τ' εωδονος, δεφροισαται οι αριτοι, και

Matth. 5. 17.

Matth. 4. 11

Matth. 13. 49, 50.

* c. r. κτ' αφορῶν αὐτὸς τὸς ποιητὰς ἐκ * μέσου
 τῆς διχάμης, καὶ βαλῶσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κέμι-
 νον τῆς πυρῆς * πλὴν πρῶτον ὅτι ἦδη διέ-
 τῆς ζιζανίου παρὰ τοὺς, ἐκ τῆς παρὰ τοὺς
 ὁμοιωσῶς διδασκόμεθα ὅτι ἄλλοι μὴ οὐκ πι-
 σθύνονται τὸ διδάσκειν, καὶ διδάσκειν τὸς
 φάσκει ἀπὸ τῆς διχάμης. ἀνατρεῖ μὲν γὰρ λέ-
 γεται ὅτι ἀποστρέφει ὁ ἰσὺς τὰ ἀποστρέφει τὸς ἀπέ-
 λυτος αὐτῆς, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐ-
 τῆς πάντα τὰ σαρκώδη, καὶ τὸς ποιητὰς
 τὴν αἰομένην, καὶ βαλῶσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κέ-
 μινον τῆς πυρῆς. καὶ ἔσονται ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ
 βρυγμὸς τῆς ὀδύνης. ἐστὶν ἡ δὲ, ὅτι ἀγγέλου-
 σὶν οἱ ἀγγέλοι, καὶ ἀφορῶν τὸς ποιητὰς ἐκ
 μέσου τῆς διχάμης, καὶ βαλῶσιν αὐτοὺς εἰς τὴν
 κέμινον τῆς πυρῆς * τῶτοις γὰρ οὐκ ἀκολουθεῖ,
 ὅσοι ὄντοί τινες, ὅτι καὶ τῆς ἀγίας ἀπέλυνται εἰ-
 σὶν κριτῆς οἱ ἀγγέλοι οἱ ἐν χειρὶ τοῦ σαρκώδους
 πῶτος γὰρ διωκόμενοι οἱ ἴσους τῆς ἀγίας ἀγγέλου
 εἰς ἀγῆν βασιλείου τοῦ βασιλείου εἰς τὰ
 ἀγῆν παρὰ τοὺς, καὶ τὴν ἐκείνου πα-
 τερῶν ἐξουσίαν * αὐτὰ δὲ φανερὰ οὐκ ἀγνο-
 οῦντες πῶτος ἀγγέλου, τῆς μὴ πῶτος οἰκο-
 νομίας ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐστὶν τῶτοις
 πῶτος ἀφορῶν τὸς ἐν χειρὶ τοῦ σαρκώδους
 πῶτος ἀφορῶν. ἀγγέλου γὰρ καὶ τῆς εἰ-
 σὶν εἰρημίας, πῶτος ἀγγέλου. οἰδαμὲν καὶ τῆς εἰ-
 ρηνίας κενῶν, * ὅσοι μὴ ἀκολουθεῖ, πῶ-
 τος ἀγγέλου. τῶτοις δὲ ἀσχετοῦ ἀγγέλου παρὰ
 τῆς ἀγίας, καὶ τῆς ἴσους τὴν ἀγῆν, ὁ βα-
 ρυθμὸς παρὰ τῆς σιωπῆς τῆς ἀγίας, καὶ
 παρὰ τῆς ἐξουσίας τῆς ἀγίας ἀφορῶν
 τὸς ποιητὰς ἐκ * μέσου τῆς διχάμης, μὴ εἶ-
 καὶ ποιητὰς ἴσους τὴν ἀγῆν ἐκ πῶτος ἴσους,
 εἰς μὴ τῆς γαστρὸς νεοκείας, καὶ ἀδιώ-
 τῶν ἵππων * εἰς μὴ ἐπισημασθέντων παρὰ
 τῆς ἀφορῶν τὸς ποιητὰς ἐκ μέσου τῆς δι-
 χάμης ἴσους τῆς τῶτοις ἐξαποστασμένων
 ἀγγέλου, ὁραμὲν ἡμῶν τὰ ἀφορῶν πα-
 πλωμένων καὶ ποιητῶν * ἀλλ' εἶδο μὴ πλείους
 ὅσοι τῶτοις ὄντες τῆς διχάμης, οἱ βλητῶ-
 μνοι εἰς τὴν κέμινον τῆς πυρῆς * ἐπεὶ γὰρ ἐλέγο-
 μεν ἐκ ἀρχῆς ὅτι αἱ ἀφορῶν καὶ αἱ ὁμοιωσῶς
 οὐκ εἰς πῶτος οἱ ἀφορῶν ἢ ὁμοιω-
 τῶν παρὰ τοὺς, ἀλλ' εἰς πῶτος, ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς ἀγγέλου, ὅτι
 ὅσοι μὴ τῆς ἰσους, ἀς παρὰ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, φαῦλον τὸ αὐτοῦ συμβαίνει, ὅσοι τὴν ἀ-
 γῆν ἀγγέλου. τῶτοις γὰρ οὐκ εἰς ζωῆς ἀγγέλου, καὶ ἔτι εἰς ἀπὸ βασιλείου, ὅσοι
 εἰς ἰσους ἀγγέλου πῶτος παρὰ τῆς ἀφορῶν τὴν ἀς ἐκ ἰσους ζωῆς. ἐπεὶ γὰρ, δι' ἀγγέ-
 λους αἱ ἀφορῶν, φαῦλον μὲν ἐστὶ τὸ εἶ-
 ἐκ ζωῆς, καὶ μὴ ἴσους τὴν ἀγῆν ἰσους,

A justorum, & mittent eos in caminum igni.
 Ceterum animadvertendum est jam per Pa-
 rabolam zizaniorum, & per presentem si-
 militudinem doceri nos Angelis hanc im-
 positum iri operam, vt discernant & divi-
 dant malos a justis: supra enim dicitur,
 missurum Filium hominis Angelos suos, colle-
 cturosque illos de regno ejus omnia scandala, &
 eos qui faciunt iniquitatem, missurosque eos in
 caminum ignis, ibi futurum sletum & stridorem
 dentium; hic autem, exituros Angelos, & mis-
 separaturus malos de medio justorum, & mis-
 surus eos in caminum ignis. His autem confecta-
 rium illud non est, quod existimant non-
 nulli, homines videlicet qui salvi sunt in
 Christo, superiores esse sanctis Angelis: quomodo enim possunt hi qui a sanctis An-
 gelis in vasa mittuntur, cum ijs comparari a quibus in vasa mittuntur, eorum subiecti potestati? Hec autem dicimus, non ignari quibusdam Angelis, ijs scilicet quibus hæc administratio tradita non est, sed non omnibus prestare homines qui in Christo salvi fieri debent: nam & id legimus: In qua de-
 siderant Angeli proficere: ibi non dictum est, omnes Angeli. Scimus id quoque: Angelos judicabimus, ubi dictum non est, omnes Angeli. His autem de sagera scriptis, & de ijs quæ sub ea congregantur, is qui contendit ante consummationem sæculi, & antequam advenientes Angeli separant malos de medio justorum, malos ex omni genere sub sagera non comprehendi, videtur neque Scripturæ sensum assecutus, & impossibile quid velle. Quocirca ne mirum nobis accidat, si antequam mali de medio justorum separantur ab Angelis ad id mittendis, videamus nostros cœtus malis repletos. Atque utinam qui in caminum ignis proficiendi sunt plures non sint quam justi. Quoniam autem initio diximus parabolas & similitudines non ad omnia assumi quæ ijs insunt, quibusdam conferuntur vel assimilantur, sed ad nonnulla; illud insuper ex ijs quæ dicenda sunt demonstrare oportet, piscibus nempe, quantum ad illorum vitam pertinet, mali aliquid contingere, cum sub sagera deprehenduntur: privantur enim vita qua juxta naturam suam fruuntur; & sive in vasa mittantur, sive foras proficiantur, amplius quicquam non patiuntur, quam vitam, qualis piscibus inest, amissionem: in his autem, per quæ parabola assumitur, malum est in mari esse, & non sub sageram venire, vt in vasa mit-

tantur cum bonis. Sic autem pisces mali A foras mittuntur & projiciuntur; ij autem qui juxta praesentem similitudinem mali sunt, mittuntur in caminum ignis, vt qua in Ezechiele de camino dicta sunt, illis

Ezech. 21. 17, 18. quoque contingant: Et factum est verbum Domini dicens: Fili hominis, facta est mihi domus Israel admisti omnes arc & ferro, & qua sequuntur vsque ad id: Et scietis quia ego Dominus, cum effuderim indignationem meam

Matth. 17. super vos. Intellexistis haec omnia? dicunt etiam. Cognoscens qua in cordibus hominum sunt

Christus Iesus, quemadmodum de illo in B Evangelio docuit Ioannes, non ignarus interrogat, sed postquam semel hominem asumpsit, omnibus qua illius sunt, vtitur; quorum & vnum hoc est, interrogare: neque mirandum est si & id Servator facit, quandoquidem rerum omnium Deus, hominum mores ferens, quasi si quis homo filij sui mores ferat, interrogat, velut in his

Gen. 3. 9. Gen. 4. 9. verbis: Adam ubi es? &: Vbi est Abel frater tuus? Vi autem his verbis illata dicit aliquis non interrogative, sed enuntiative dictum esse illud, intellexistis. Dicit autem & Discipulos enuntiationi illius assentientes huic illud dixisse: Etiam. Verumtamen si ve interrogat, siue pronuntiat, necessario dicitur, non, Hac, solum, quod demonstratum est; neque illud, omnia, sed illud,

Matth. 13. 51. Hac omnia. Videtur autem nunc significare Discipulos ante regnum caelorum scribas fuisse; sed huic repugnabit id quod in Actis

Act. 4. 13. Apostolorum eo modo dicitur: Videntes autem Petri constantiam & Ioannis, compertoque quod homines essent sine literis & idiotae, admirabantur, & cognoscebant eos, quoniam cum Iesu fuerant. Ad haec igitur quaesiverit aliquis; si scribae erant, quomodo sine literis & idiotae in Actis appellantur? si vero sine literis erant & idiotae, quomodo scribae a Servatore apertissime nuncupantur? Ad quaesita respondeatur non omnes certe, sed Petrum & Iohannem sine literis & idiotas in Actis esse dictos; plures autem fuisse Discipulos, de quibus omnia intelligentibus id

Matth. 13. 51. dictum est: Omnis scriba, & qua sequuntur; vel scribam appellari, quicumque doctrina juxta Legis literam instructus est, ita vt qui sine literis & idota sunt, sed sub litera Legis ducuntur, scribae appellantur secundum aliquam significationem. Et maxime sane idiotarum est, qui Scripturas tropologice interpretari nesciunt, quaeque ad eorum anagogen spectant, non capiunt, sed nudae literae credunt, eamque tuentur, scri-

pas o membra dicitur tñ xñ pò γραμμα τ νόμος διδασκαλία, όνομαζομαι, ως χς τις άγραμμάτος μ χ ιδιώτης, άγραμμάτος δ' άπό τω νόμο γραμματι γραμματις λί τήν άγραμμάτου κα τήν σημαίνωμεν. χη ιδιωτών γε μάλιστά όστι, μη είδοτων εσποδογών, μηδ ήσαν σιωπώντα τήν άαγαρηήν τ γραφών, άνα τήν γραμματι ψιλώ πτε βύοστα, χς τήν

Απὸ τῶν εἰς ἄλη μὲν τ' χαλῶν βληθῆναι ὡς τῶν ἰχθύων μὲν φερόμεν ἔξω βάλλονται καὶ ριπίζονται. οἱ δ' ἄλλοι τὴν πρῶται μέρη ὁμοίωσιν φαίλου βάλλονται εἰς τὴν κάμινον τῶ πυρός, ἵνα τὰ ἐν τῷ ἰεζεχὴλ ἁπὸ τῆς κἀμίνης εἰρημύθῃ, καὶ ὅτι τῶντος φησὶν. καὶ ἔγρηλο λόγος κείνου πρὸς με λίγαν, ὑπ' αἰδέσθωσιν, ἰδὲ γρηνασί μοι ὁ οἶκος ἰσεχὴλ αἰαμεμυγμένοι πῶρπε χαλκῶ καὶ σιδηρῶ, καὶ τὰ εἴξῃς, ἕως τῶ. καὶ ὅτι γράσασθε * ὁσπ ἐγὼ κείνος εἴξῃ κα τ' ἡμῶν με εἰς ὑμᾶς. σιωπήσατε τῶτα πῶρτα, λέγοντες, καὶ ὁ γινώσκων τὰ ἐν τῶν καρδίας τ' αἰδέσθωσιν ἁγίους ἰσποδῶ, ὡς καὶ ἁπὸ τῶν εἰδιδάξεν ἐν τῷ διαζελίῳ ὁ ἰωάννης, ὅτε ἀγροῶν ἐρωτᾷ, ἀλλ' ἄπαξ αἰαλαβῶν αἰδέσθωσιν, γρησὶ χ' ὅτις ἀντὶ πῶσιν, ἀντὶ καὶ ὁ ἐρωτᾷν χ' ὁ ἡμαμμάτος εἰ ὁ σιωπῶ τῶ πῶσι, ὅσων γε χ' ὁ τ' ὄλων διός εσποφορῶν τῶν αἰδέσθωσιν πῶσιν, ὡς εἰ πῶ εσποφορῶσιν αἰδέσθωσιν τ' ὑπ' αὐτῶν, πειθαυῶσιν, ὡς ἐν τῶν. ἀδὲμ πῶ εἰ, καὶ τῶ ὅτι ἀδελφός σι; βιασάμῶσιν δὲ πῶ ἐν τῶντα φησὶν, ὅτι ἐρωτῶσιν πῶσιν εἰρημύθῃ, ἀλλ' ἀποφορῶσιν, τῶ. σιωπήσατε. ἔρει δ' ὅπ καὶ οἱ μαθητῶν μῆρτωσιν πῶσιν αὐτῶ τῆ ἀποφάσει λίγρον αὐτῶ τῶ. καὶ πλην εἴτε ἐρωτᾷ, εἴτε ἀποφάσῃται, αἰαλαβῶσιν γρησὶ, ὁ πῶ, τῶσιν, μόνον, δὲ καὶ πῶ ἐν, ὡς πῶ, πάντα, μόνον, ἀλλὰ ὁ, τῶτα πάντα ἰσκα ἡνιὼ τῶσιν μαθητῶσιν παρῶσιν τῶ τ' ἔρα τῶν βασιλείας γραμματῶσιν γρησὶν; ἀντὶ τῶτα ἐναυῶσιν ὁ ἐν τῶντα πρῶσιν τ' ἀποσῶλων τῶν εἰρημύθῃ τ' ἔσπῃ. διαρωσὶν πῶ τῶν πῶσιν παρῶσιν, καὶ ἰωάννης, καὶ ἔσπῃ γρησὶν ὅπ αἰδέσθωσιν ἀγραμμάτος ἰσπ, χ' ἰδιώται, ἡμαμμάτος, ὅπ τῶσιν πῶσιν, ὅπ σιω τῶ ἰσποδ ἡσπο. ὅπ τῶσιν πῶσιν πῶσιν τῶτα, εἰ μὲν γραμματῶσιν ἡσπο, πῶσιν ἀγραμμάτος ἐν τῶσιν πρῶσιν λόγῶσιν καὶ ἰδιώται; εἰ δ' ἡσπο ἀγραμμάτος καὶ ἰδιώται, πῶσιν ὁφέσῃτα γραμματῶσιν ἔσπο τῶ σιωτῶσιν ὀνομάζονται; λέγειν δ' αὐτῶ τῶ ὅπ τῶσιν τῶσιν, ὅπ ἡσπο ὁ πάντες, ἀλλὰ πῶσιν χ' ἰωάννης ἀγραμμάτος χ' ἰδιώται ἐν πῶσιν πρῶσιν εἰρημύθῃ, πλείονες δ' ἡσπο οἱ μαθητῶν, εἰ ὅτι σιωπῶσιν πάντα λέλεκται τῶ. πῶσιν γραμματῶσιν, χ' τῶ εἴξῃ. ἡ γραμματῶσιν νόμος διδασκαλία, ὀνομαζομαι, ὡς χς τις ἀγραμμάτος μὲν χ' ιδιώτης, ἀγραμμάτος δ' ἄπο τῶ νόμο γραμματι γραμματις λί τήν ἀγραμμάτου κα τήν σημαίνωμεν. χη ιδιωτών γε μάλιστά όστι, μη είδοτων εσποδογών, μηδ ήσαν σιωπώντα τήν άαγαρηήν τ γραφών, άνα τήν γραμματι ψιλώ πτε βύοστα, χς τήν

ἐκδικούτων, ὁ χρηματίζων αὐτοὺς γεμ-
 ματῖς ὅπως δὲ περὶ δηγήσειται καὶ τὸ. καὶ οὐκ
 γεμματῖς, καὶ φαρισαῖοι Ἰσραηλιταί, ὡς
 πρὸς τὴν εἰρημὸν τὰ πλὴν τῷ γεμματός μη-
 δὲν ἐπισημαίνουσα ἔγραψεν ἰστοῖς εἰ ἄσφα νομι-
 κὸς γεμματός, ὅπως ἐστὶ καὶ διαφελικός,
 καὶ ἄσφα τὴν νόμον ἀγαπήσαντες, καὶ ἀκρίβως, καὶ
 ἔχον ἀπὸ ἐστὶν ἀλλοφροσύνην, ἔπειτα καὶ ὁ
 διαφελικός, ὡς εἰδέναι, περιφροῦς πρὸς τὴν
 ἀφελίαν ἰσοφίας, τὴν ἐπὶ τῷ πνευματικῷ ἀ-
 πείστον ἀγαθήν, ἵνα μὴ τὸ μαθηματικὸν πνευ-
 ματικὸν ποιείας, ἀλλ' ἐνδύσῃς ἐξ ὅσων πνευ-
 ματικῶν ποιείας πνευματικῶν ἀγαθότητος.
 μαθηματῶν ἢ τῆ βασιλεία τῶν ἑρανοῦν γεμ-
 ματῶν, καὶ μὴ ὁ ἀπληροῦν, ὅτι ἀπὸ ἐκ-
 δεικνύου ἀγαθότητος πρὸς τὴν ἰσοφίαν γεμ-
 ματῶν ἐκδικητικῆν διδασκαλίαν. καὶ ὁ βαφί-
 πειν, ὅτι τὸ ἀπὸ τῶν γεμματῶν τῶν γε-
 ματῶν εἰσαγαγῆς ἀφελίαν πρὸς, ἀγαθότη-
 ἐπὶ τῷ πνευματικῷ, ὀνομαζόμενα βασιλείαν
 τῶν ἑρανοῦν. καὶ κατ' ἐκείνην ἀφελίαν ἐπι-
 τυγχάνουμεν, καὶ ἐπιφροσύνην τῶν ἑρα-
 νοῦν, καὶ ἀπληροῦν, ἐστὶ νοῦν βα-
 σιλείαν ἑρανοῦ, ὡς τὸ ἀφελίαν τῶν ἀφελ-
 δῶν γινώσκου, ἐν τῇ βασιλείᾳ γινώσκου τὸ πλῆθος τῶν
 ὅπως ἀποδεικνύου ἑρανοῦν. ἔπειτα ὁ γε-
 ματῶν τὸ. μετανοεῖτε, ἵνα μὴ γὰρ ἡ βασιλεία
 τῶν ἑρανοῦν, ἵνα οἱ γεμματῶν, τὸ ἐστὶν οἱ τὰ
 γεμματῶν ἵνα ἀφελίαν ἀφελίαν, μετα-
 νοεῖτε ἀπὸ τῆς πτωχότητος ἐκείνης, μαθη-
 τῶν τῶν ἀφελίαν ἰσοφίαν τῶν ἐμψύχων λό-
 γων πνευματικῆ διδασκαλίᾳ, καλεῖται βα-
 σιλεία ἑρανοῦ. ἀφελίαν τῶν ὅσων μὴ ἰσοφίαν
 γεμῶν, ὅ ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸ θεὸν λόγος,
 οὗ ἐπιδημῆ ψυχή, οὗ ἐστὶ ἐν ἐκείνῃ βα-
 σιλείᾳ τῶν ἑρανοῦ. ὅτι ὁ ἕκτος πρὸς γινώσκου τῶν
 γινώσκου τὸ λόγον, τῶν ἐκείνη ἡ βασιλεία
 τῶν ἑρανοῦ. εἰ δὲ αὐτὸν ἐστὶν Ἰσοφίαν, εἰ
 καὶ μὴ ἐπινοία, βασιλεία ἑρανοῦ καὶ βασι-
 λεία θεοῦ, διλοῦν πρὸς οὐκ ἀφελίαν. ἡ βα-
 σιλεία τῶν θεοῦ ἐπὶ οὐκ ἀφελίαν ἐστὶ, πρὸς τῶν ἀφελίαν
 λέγουται καὶ τὸ. ἡ βασιλεία τῶν ἑρανοῦ ἐπὶ
 οὐκ ἀφελίαν, καὶ μαθητῶν ἀφελίαν τῶν γεμ-
 ματῶν ἐστὶν, ὁ ἕκτος οὐκ ἀφελίαν, καὶ
 ἑβδόμους ἐστὶ, καὶ πλῆθος. πλῆθος ἀφελίαν ὁ
 τῶν ἑρανοῦ, ἐν πτωχῷ λόγον τῶν ἀφελίαν τῶν
 ἀφελίαν τῶν ἑρανοῦ ἰσοφίαν διδασκαλίαν, καὶ
 τῶν ἀφελίαν τῶν ἑρανοῦ ἐχον ἀποκαλύψου ἐν τῶν αὐτῶν

A bas appellari. Sic autem aliquis explicabit
 & illud : *Vae vobis Scribae & Pharisei hypocri-
 te*, quasi vnicuique dictum sit qui prater li-
 teram nihil scit. Hic quaeres si quemadmo-
 dum Scriba Legis, ita est & Evangelicus ;
 & si ita est qui Evangelium, quemadmodum
 qui legem evoluit, & intelligit, & *quae sunt Gal. 4. 24.*
per allegoriam dicta exponit ; ut servata hi-
 storica juxta rerum gestarum veritatem, quo-
 modo certa ad spiritualia anagoge institui
 possit intelligamus, & non sint documenta
 spiritualia nequitiae ; sed contrario modo se
 habentia spiritualibus nequitiae, spiritualia
 bonitatis. Infituitur autem ad regnum coe-
 lorum Scriba, juxta simplicem quidem sen-
 sum, quando relicto Iudaismo Iesu Christi
 ecclesiasticam disciplinam suscipit aliquis :
 juxta vero reconditorem, quando quis pri-
 mam in Scripturarum litera institutionem
 sibi comparans, ascendit ad spiritualia, quae
 regnum caelorum appellantur. Et juxta
 vnamquamque sententiamque occurrit, &
 evadendo ad altiora excogitatur, & cum
 alijs conferenda proponitur, & demonstra-
 tur, intelligere licet regnum caelorum, vt
 qui vera abundat scientia, in regno efficiat-
 ur vnus ex multitudine caelorum ad eum
 modum acceptorum. Sic autem expones &
 illud tropologice : *Penitentiam agite*, appro-
 pinquavit enim regnum caelorum, vt Scribae,
 hoc est ij qui in nuda littera acquiescunt,
 cum eos talis acceptationis poenituerit, in-
 struantur doctrina spirituali, quae est per Ie-
 sum Christum animatum Verbum, quaeque
 regnum caelorum appellatur. Propterea
 etiam quatenus Iesus Christus qui erat in
 principio apud Deum Deus Verbum, in ani-
 mam non advenit, in illa regnum caelorum
 non est : quando autem prope est aliquis, vt
 Verbum capiat, appropinquat illi regnum
 caelorum. Quod si idem est se ipsa, et si non
 cogitatione, regnum caelorum & regnum
 Dei, nempe quibus dicitur : *Regnum Dei in-
 tra vos est*, his dicatur & illud : *Regnum
 caelorum intra vos est*, maximeque propter
 respicientiam à litera ad spiritum. *Cum enim
 aliquis conversus fuerit ad Dominum, auferetur
 velamen quod supra literam est ; Dominus
 autem spiritus est.* Qui autem vera pater-
 familias est, & liber est, & dives ; propterea
 dives, quod à tractatione literae edoctus sit
 ad regnum caelorum, in omni sermone qui
 est in Veteri Testamento, & in omni scien-
 tia quae circa novam Christi Iesu discipli-
 nam versatur, & divitias illas repositas ha-
 bens in suo thesauro, quem, vt pote edo-
 ctus ad regnum caelorum, in caelo recondit:

* καὶ ἵνα μετανοήσῃτε πρὸς τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐγγύς ἐστιν ὑμῶν. * ἵνα ἵνα μετανοήσῃτε πρὸς τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐγγύς ἐστιν ὑμῶν. * ἵνα ἵνα μετανοήσῃτε πρὸς τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐγγύς ἐστιν ὑμῶν.

Matth. 6. 10 Vbi neque tinea demolitur, & vbi fures non es- A
foditnr. Et vere existimare licet, vt tradidi-
 mus, de illo qui thesaurum recondit in celo,
 ne vnam quidem affectionum tineam di-
 uicias illius spirituales & cœlestes posse
 attingere. Dixi, tineam affectionum, occa-
 sionem fumens à Proverbijs in quibus scri-
 ptum est: *Sicut vermili ligno, ita tristitia viri*
nocet cordi: vermis enim & tinea tristitia est
 cor lædens, quod in spiritualibus & cœle-
 stibus thesaurum non habet, in quibus si
 quis thesaurum recondat, quoniam *vbi*
thesaurus, ibi & cor, in cœlo cor habet, B
 proptereaque ait: *Si consistant aduersum me*
castra, non timebit cor meum: Sic autem ne-
 que fures de quibus dixit Servator: *Omnes*
Psalm. 26. 3
Ioh. 10. 8. quotquot ante me venerunt, fures sunt & la-
 trones, effodere possunt thesauros in celo
 reconditos, & cor quod illis adfuit,
 proptereaque id dicit: *Conuersificauit &*
Philipp. 3. *confederu fecit nos in Christo,* nostra enim
 conuersatio in cœlis est. Quoniam autem
 omnis scriba edoctus ad regnum cœlorum si-
 militudo est homini patrifamilias, qui profert
 de thesauro suo noua & vetera; perspicuum
 & illud est, iuxta propositionis antistro-
 phen, quemadmodum appellatur, quibus
 quis non profert de thesauro suo noua
 & vetera, non esse scribam edoctum ad re-
 gnandum cœlorum. Omni igitur ratione con-
 naduertendo ad lectionem, invocationem,
 & doctrinam, & in *Lege Domini meditan-*
 do *die ac nocte,* non solum noua Evangelio-
 rum, Apotolorum & eorum Apocalypseos
 oracula; sed & antiqua Legis, futurorum
 bonorum umbram continentis, Prophe-
 tarumque qui post hæc futura prædixerunt.
 Hæc autem colligentur, postquam legeri-
 mus ea & intellexerimus, horumque me-
 mores spiritualia spiritualibus opportune
 contenderimus, non ea quæ comparationem
 non admittunt inuicem confligentes, sed
 ea quæ comparari possunt, & similitudi-
 nem quandam habent dictionis idem si-
 gnificantis, & sensuum, & dogmatum, vt
 in ore duorum, vel trium, vel etiam plu-
 rium è Scriptura testium statuamus, & sta-
 biliamus omne verbum Dei. Et horum ope
 convincendi sunt ij qui, quātum in ipsis est,
 diuinitatem diuidunt, & noua ab antiquis
 dissociant, vt qui procul remoti sunt à simi-
 litudine cum patrifamilias è suo thesauro
 noua & vetera proferente. Quandoquidem
 autem is qui assimilatur alicui, alius est ac
 ille cui assimilatur, scriba edoctus ad re-

Α θησαυρόν, ἢ θησαυρίζεις, ὡς βασιλεία μεμα-
 ρηθὲν δόξει ἔχειν ἐν ἑσχατοῖς, ἐπὶ οὐρανῶν, ὅπου οὐκ ἔστι
 ἀφαιρῖσαι, ὅτι κριτῆς ἐξουσιάζουσι. καὶ ἔστι γε
 ἀληθὲς ὁ εἰρηάζειν ἡμῶν τῶν ὡς ἀποδοξασ-
 μέν, ἐν ἑσχατοῖς θησαυρίζοντος, ἐπὶ οὐρανῶν ὡς
 οὐκ ἔστι πατρὶν ἀλαοδαμ αὐτῶν ἐπὶ πνθματι-
 κῶν καὶ ἑσχατοῖν διωκταῖν χρηματικῶν οὐκ ἔστι
 ἐπὶ πατρῶν εἶπον, λαβῶν ἀφορμὴν ἀπὸ τῶν
 παρεσμῶν, ἐν ὧς γέγραπται, ὡσαύτ ἐν ἐσχα-
 τοῖς σκώληξ, ἕως λυπη αἰδέου βλάπτει καρ-
 διαν. σκώληξ γὰρ καὶ οὐκ ἔστιν ἡ λύπη, βλά-
 πτεσσα καρδίαν, τὴν μὲν ἐν ἑσχατοῖς καὶ ὡς
 πνθματικῶν ἔχουσιν τὰς θησαυροὺς, ἐν ὧς αὐ-
 τοῖς θησαυρίζει, ἐπὶ οὐρανῶν ἢ θησαυροὺς, καὶ
 ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐν ἑσχατοῖς ἔχει τὴν καρδίαν, καὶ ἐν
 αὐτῶν λέγει, ἐὰν πνθματικῶν ἢ καρδίαν ἐστὶν ἐμὲ σωρευ-
 ἐσθὴν, ἢ φοβηθήσεσθαι ἢ καρδίαν καὶ. ἔπειθ ἢ
 ἕστὴ κριτῆς, καὶ οὐκ εἶπον ὁ σωτήρ, ὅτι πνθ-
 ματικῶν ὄσει ἡλθον ἀπὸ ἐμῶν κριτῆς αὐτῶν, καὶ
 λησῶν, ἐξουσιάζουσιν διωκταῖν τὰ ἐν ἑσχατοῖς πνθ-
 ματικῶν, καὶ τὴν πατρὸς αὐτοῖς καρ-
 διαν, καὶ ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν, σωτήρ, καὶ
 σωτήρ ἡμῶν ἐν τῶν ἐσχατοῖς ἐν χριστῶ.
 καὶ ἡμῶν ἢ ὁ πολιτικῶν ἐν ἑσχατοῖς ἀπὸ ἀρχῆ.
 ἐπὶ δὲ πᾶσι χρηματικῶν μετὰ τὸν καιρὸν τῆ
 βασιλείᾳ τῶν ἑσχατοῖν ὅμοιος ἔστι ἀλθροῦ
 οικοδοσότη, ὡς περιφέρει ἐκ τῶν θησαυρῶν
 αὐτῶν κριτῶν, καὶ παλαιῶν, διανοῶν καὶ ἐπὶ
 τὴν καλεσμένην τὴν σωτηρίαν αἰτηροφῶν,
 πᾶσι ὡς μὴ περιφέρει ἐκ τῶν θησαυρῶν αὐτῶν
 κριτῶν καὶ παλαιῶν, ὅσα ἐστὶν χρηματικῶν μα-
 τητικῶν τῆ βασιλείᾳ τῶν ἑσχατοῖν. σωτήρ
 αὐτῶν τῶν πνθματικῶν περὶ τὸν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν
 τῶν τῶν σωτηρίαν τῆ διανοῶν, τῆ σωτη-
 ρίας, τῆ διδασκαλίας, καὶ ἐν τῶν ἑσχατοῖν
 ἐὰν μετὰ ἡμῶν, καὶ τυκτός, ἢ μόνον τῶν
 κριτῶν τῶν διαγρηῶν, καὶ τῶν ἀποστόλων, καὶ
 τῶν ἀποκαλύψεως αὐτῶν λόγια, ἀλλὰ καὶ πα-
 λαιῶν τῶν σκίαν ἔχοντος τῶν μετὰ τὸν καιρὸν
 νόμων, καὶ τῶν ἀκαθάρτων αὐτοῖς σωτηρικῶν
 τῶν σωτηρίᾳ. σωτηρῶν τῶν τῶν, ἐπὶ τῶν
 E καὶ αὐτῶν ἡμῶν καὶ γινώσκον, καὶ μνη-
 στικῶν τῶν πνθματικῶν πνθματικῶν ἀλη-
 ρως συγκρίνω, καὶ τῶ ἀσύστατα πᾶσι ἀλ-
 ληλα συγκρίνοντες, ἀλλὰ συκρίτα, καὶ ὁμοι-
 ὀτητα πᾶσι ἐπὶ τῶ λέξεις τῶν σημαντικῶν,
 καὶ νοηματικῶν, καὶ δογματικῶν, ἢ ἐπὶ εἰσάγωγῶν δύο, ἢ πλείων, ἢ ἐπὶ πλείων μέρτερων τῶν
 ἑσχατοῖν γενομένων, καὶ βεβαιώσασιν πᾶσι ἡμῶν τῶ θεοῦ. καὶ τῶν τῶν δὲ διδασκαλίας
 τῶν ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς τὴν διοτιτικῶν διακριτικῶν, καὶ διακρίτικῶν ἀπὸ τῶν παλαιῶν τῶ κατὰ,
 ὡς μετὰ τῶ γρηῶν τῶ πᾶσι τῶν εὐδοκαστικῶν ἡμῶν αὐτοῖς, περιφέρει ἐκ τῶ θησαυ-

c. 2. 10

ἄλλ' ἄπολαμβαίνοντες εἰς ἰωσήφ τὸν τέκνοντος. ἔχ' ὅπως ἔστιν ὁ τῆς τέκνοντος υἱός· καὶ ἔλεον γε τῆς
 φαινομένην αὐτῷ ἐπιτάξει συνεκείας ἔξοτελι-
 ζοντες, ἢ φασκον τὸ ἔχ' ἢ μὴ τὴν αὐτὴν λέγειν
 μῆριάμ· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰακώβος, καὶ ἰω-
 σήφ, καὶ σίμων, καὶ ἰδίας, καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐ-
 τῶν, ἐχ' ἢ πᾶσαι αὐτοῦ ἡμεῖς εἰσὶν· ὡς οὖτο ἔνω-
 ἄβον ἢ ἰωσήφ καὶ μῆριάμ ἰόν. τὰς δὲ ἀδελ-
 φὰς ἰησοῦ, φανί πτες εἶν· ἐκ παλαιῶν ἑρ-
 μωμένων τῶ ἐπιταγμαμένων ἐξ ἡρώδου βασι-
 λῆος, ἢ τῆς βίβλου ἰακώβου, ἢ τῆς ἰωσήφ ἐκ
 παλαιῶν γυναικῶν, συνωκευίας αὐτοῦ παρὰ
 τῆς μῆριάμ· οἱ δὲ ἴσως ἠδροντες, ὅτι αἰώμας τῆ
 μῆριάμ ἐκ παλαιῶν τρεῖν μέρεσιν τέλει βέλον-
 ται, ἢνα μὴ ὁ κελῆν ἐκείνο σάμα ἀφαιρηθῆ-
 σαι αὐτῷ εἰπὴν λόγῳ· πῶς μὲν ἄριον ἀπα-
 λούσεται, ἐπὶ σὲ, καὶ διώμας ἰησοῦ ἐπι-
 σκιάσει σὲ, γὰρ κείνῳ ἀνδρὸς μὲν ὁ ἐπιλαθεῖν
 ἐν αὐτῇ πῶς μὲν ἄριον, καὶ τὴν ἐπιτοκίαν
 αὐτῇ διώμας ἐξ ἰησοῦ καὶ σίμων ἰδρονέχον,
 ἀδρον μὲν καὶ ἀδρον τῆς ἐν ἰσραὴλ ἀπαρη-
 γονοῦν τὴν ἰησοῦ. γυναικῶν δὲ τὴν μῆριάμ.
 * καὶ εἰς φησιν. * εἰς τὴν πῶς ἐκείνῳ τὴν ἀφαι-
 ρῆσιν τῆς πῶς ἐκείνῳ ἐπιταξίας ἀφαιρηθῆσαι· ἰακώβος
 δὲ ἔστιν ἕως ὅτι λέγει παύλος ἰδρον ἐν τῇ αὐτῇ
 γαλαθαῖα ἐπιτοκίαν εἶπαι, ἢ πῶς ἢ τῆς ἀποστόλων
 ἐκείνῳ, εἰ μὴ ἰακώβου τῆ ἀδελφῶν τῶ κελῆν.
 ἐπὶ ἰωσήφ ἢ διέλαμψαν ἕως ὅτι ἰακώβος ἐκ
 γαλαθαῖα ἐπιτοκίαν, ὡς φησὶν ἰωσήφ
 ἀναγινώσκον ἐν εἰκοσι βίβλοις τὴν ἰσραὴλ
 ἀρχαιολογίαν, τὴν ἀπὸ τῆς ἀφαιρηθῆσαι βεβλό-
 μένων τῶ ἰωσήφ πεποιθῆσαι τῶ γαλαθῶν, ὡς ἐξ
 τῶν κελῆσιν ἀφαιρηθῆσαι, εἰρηκίαν ἐξ ἡμῶν οὖτο
 αὐτῶν αὐτῶν ἀππτικίαν, ἀφαιρηθῆσαι εἰς ἰακώ-
 βου τῆ ἀδελφῶν ἰησοῦ τῆς ἀφαιρηθῆσαι ἰησοῦ, ἢ
 αὐτῶν πῶς ἀφαιρηθῆσαι. * καὶ τὸ γυναικῶν ἔστιν,
 ἢ τῆ ἰησοῦ ἢ καὶ ἀφαιρηθῆσαι ἢ καὶ ἰη-
 σοῦ, ὡς οὖτο ἢ τῆς ἰακώβου ἀφαιρηθῆσαι ἢ μὴ τῆ
 ἰησοῦ τῶ γαλαθῶν. λέγει δὲ ὅτι καὶ ὁ γαλαθῶν
 ἐνομίσει ἀφαιρηθῆσαι τῆ ἰακώβου πεποιθῆσαι· καὶ ἰα-
 κώβος ἔγχεσεν ἐπιτοκίαν, ὀλιγρότερη μὲν, πῶς ἢ
 ἀφαιρηθῆσαι τῆ τῆς ἰσραὴλ γαλαθῶν ἐφαιρηθῆσαι
 ἰησοῦ, ὅπως ἐκ τῶ ἀφαιρηθῆσαι εἰρηκίαν. ἢ δὲ
 ἰησοῦ ἢ ἀφαιρηθῆσαι ἀφαιρηθῆσαι ἢ ἰακώβου. ἀφαιρηθῆσαι
 ἢ ἰωσήφ, καὶ σίμων, ἢ καὶ ἰησοῦ ἢ ἰσραὴλ
 ἢ τῆ δὲ καὶ ἀφαιρηθῆσαι αὐτῶν ἢ πῶς ἀφαιρηθῆσαι
 ἡμεῖς εἰσὶν, δοκεῖ μοι πῶς ἢ τῆ σιμῶν, πῶ
 ἢ αἰέτησιν φησὶν, ἢ πῶ τῆ ἰησοῦ, καὶ ὡς οὖτο
 ἔλεον ἢ γυναικῶν ἀφαιρηθῆσαι, ὡς ὁ ἰησοῦ.
 μὴ ποτε δὲ μὴ ἀφαιρηθῆσαι ἀφαιρηθῆσαι τῆ ἰησοῦ, ἀφαιρηθῆσαι
 τῆ ἰησοῦ, ἢ ἢ ὡς οὖτο ἢ ἰησοῦ καὶ μῆριάμ, ἀφαιρηθῆσαι ἢ
 παλαιῶν, ὡς οὖτο

A etiam si ijs diceretur, sed filium Ioseph fa-
 bri existimantes : Nonne hic est fabri filius? *Matth. 13.*
 & omnem quæ ad illum proxime pertinere
 videbatur cognationem contemntes, dice-
 bant illud : Nonne mater ejus dicitur Ma-
 ria? & fratres ejus Iacobus, & Ioseph, & Si-
 mon, & Iudas? & sorores ejus nonne omnes
 apud nos sunt? Putabant igitur illum esse
 Iosephi & Mariæ filium: fratres autem Iesu,
 filios esse Iosephi ex priorē conjugē, quam
 ipse ante Mariam duxerit, affirmant non-
 nulli, ad id scilicet adducti traditione Evan-
 gelij, quod secundum Petrum inscribitur,
 vel libri Iacobi. Qui vero id dicunt, Mariæ
 dignitatem in virginitate ad finem vsque
 volunt conservare, ne corpus illud electum
 ad ministrandum Verbo dicenti : Spiritus
 sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi
 obumbrabit tibi, viri concubitus cognos-
 ceret, postquam in illum supervenerat Spi-
 ritus sanctus, & virtus Altissimi illi obum-
 brans. Ac existimo rationi consentaneum
 esse, virotum quidem munditici quæ in cas-
 titate est, primitias fuisse Iesum; mulierum
 autem, Mariam. Impium enim est alij ac-
 cilli primitias virginitatis attribuere. Iaco-
 bus autem is est, quem se vidisse Paulus
 profitetur in Epistola ad Galatas, dicens :
 Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi
 Iacobum fratrem Domini. Usque adeo autem
 Iacobus hic iustitia sua apud populum cele-
 ber fuit, vt Flavius Iosephus, qui viginti li-
 bris Iudaicam antiquitatem conscripsit, ra-
 tionem reddere volens, quare talia perpessus
 fuerit populus, vt Templum etiam dirutum
 fuerit, dicat hæc illis ira Dei contigisse,
 propter ea quæ adversus Iacobum fratrem
 Iesu, qui Christus dicitur, perpetraverunt.
 Ac mirabile quidem illud est, cum Iesum
 nostrum esse Christum non crediderit, cum
 tamen tantam Iacobo iustitiam testimonio
 suo tribuisse. Dicit autem existimasse etiã
 populum se hæc Iacobi causa sustinuisse. Et
 Iudas Epistolam scripsit paucorum quidem
 versuum, plenam vero efficacibus verbis
 gratiæ cœlestis, qui dixit initio : Iudas Iesu
 Christi servus, frater autem Iacobi. De Io-
 seph autem & Simone nihil habemus com-
 pertum. Hoc vero : Et Sorores ejus nonne
 omnes apud nos sunt? videtur mihi tale quip-
 piam significare; nostra sapiunt, non ea
 quæ sunt Iesu, neque quicquam inustatum
 & novum habent eximia intelligentiæ,
 quemadmodum habet Iesus. Videndum au-
 tem num forte dubium inde aliquod oria-
 tur, Iesum hominem non fuisse, sed ali-
 quid divinius, vt qui esset quidem filius, vt i

* καὶ εἰς φησιν.

* καὶ τὸ γυναικῶν ἔστιν.

ἢ ἢ ὡς οὖτο

Matth. 13.

Matth. 13.

Luce. 1. 35.

Galat. 1. 19.

Ioseph. lib. 20. Antiqu. Iud. c. 8.

Matth. 13.

existimabant, Ioseph & Mariae, frater vero A
 quatuor, aliarumque iidem foeminarum;
 nihil vero cuiquam cognatorum simile haberet,
 neque institutione & disciplina, ad tale sapientiae & virtutis fastigium evasisset.
 Etenim alibi dicunt: *Quomodo hic literas scit, cum non didicerit?* quibus consonat quod hic dicitur. Verumtamen qui ea dicebant, & adeo incerti & stupefacti erant, non credebant quidem, sed scandalizabantur in eo, ut pote quorum mentis oculos vrgerent & occuparent Potestates, de quibus tempore Passionis suae in ligno erat triumphaturus.
 Iesus autem dixit eis, Non est Propheta sine honore, nisi in patria sua. Querendum utrum id quod dicitur, univse in quemlibet Prophetam relatum eandem potestatem ac significationem habeat, quasi unusquisque Propheta in sua solum patria sit inhonoratus, cum non omnis qui est inhonoratus, in patria inhonoratus sit; vel utrum de vno hoc dictum sit, cum singulariter dicitur. Si igitur de vno haec dicuntur, sufficiunt ea quae dicta sunt, cum nos ad Servatorem id quod scriptum est referamus: sin autem univse dictum est, ex historia liquet verum non esse; non enim Elias in Thesbon Galaad fuit inhonoratus, nec Elifaeus in Ebalmaula, neque Samuel in Armathaim, neque Ieremias in Anathoth. Per tropologiam autem explicatum, omnino verum est: Iudaeam enim eorum esse patriam putandum est, & cognatos Israelem hunc, domum autem fortasse corpus; omnes enim in Iudaea dedecore affecti sunt ab Israele secundum carnem, cum adhuc essent in corpore: quemadmodum scriptum est in Actis Apostolorum, id quod populi redarguendi causa dicitur: *Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri, eos qui praevenerant de adventu Iusti?* Similia dicta sunt a Paulo in prima ad Thessalonicenses: *Vos autem imitatores facti estis, Fratres, Ecclesiarum Dei, quae sunt in Iudaea, in Christo Iesu: quia eadem passi estis & vos a contribulibus vestris, sicut & ipsi a Iudaeis: Qui & Dominum occiderunt Iesum & Prophetas, & nos persecuti sunt, & Deo non placent, & omnibus hominibus adversantur.* Non est igitur Propheta inhonoratus inter Gentes; aut enim omnino cum non norunt, vel postquam noverunt & susceperunt Prophetam, colunt. Tales sunt autem, qui sunt ex Ecclesia. Dedecorantur autem Prophetae, primum quidem cum, juxta historiam, eos infectatur populus; secundo autem cum prophetiae eorum fidem populus non adhibet. Sienim Moyfi & Prophetis credidisset,

ἢ ἦσαν καὶ ἑτέρων Ἰσραηλῶν, καὶ μηδὲν ἔχοντες
 πρὸς τὴν ἐκ γένους παλαιότητα, μηδὲν ἐκ πα-
 τέρων καὶ διδασκαλίας, ἔπι τούτων σοφίας
 καὶ δυνάμειος ἐλαττώματα· καὶ γὰρ ἄλλα γὰρ
 λέγεται· πῶς ἔτις γράμματα εἶδε μὴ μεμα-
 ῖνηκός; ὡν παλαιότητων ἐστὶ καὶ ἡ ἐκείνων
 λεγόμενοι· πλὴν οἱ λέγοντες ταῦτα, καὶ ἔπι
 τούτων ἐπαποροῦντες, καὶ ἐκπλασθέντες,
 οὐκ ἐπίσταντο μὴ, ἐσχυραλλίζοντο ἢ ἐν αὐ-
 τῷ, ὡς τὸς ὀφθαλμοὺς τῆς ἀληθείας κρυπ-
 τήμενοι ὑπὸ δυνάμει, ἀλλ' ἔμνησεν ἡ καρ-
 ρία τὴν παλαιότητα Ἰσραηλῶν ἐν τῷ ἔθνει· ὅτι ἰσχυρὸς
 εἶπεν αὐτοῖς· ὅσα ἐστὶν περὶ τῆς ἀπίστεως, εἰ μὴ
 ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν. Ἐπιπέτοι πότερον κα-
 τολικῶς ἴσσο δυνάμει ὅτι πῶς περὶ τὴν
 ἀναφροσύνην τὸν λεγόμενον, ὡς ἐλάττω ἢ περὶ
 φησὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἀπληρώσεως μὴ, ἢ
 πῶς τὴν ἀπληρώσεως, ἐν τῇ πατρίδι ἀπλη-
 ρώσεως. ἢ ἀλλ' ὅτι ἐνικῶς εἰρηάζει, ὡς ἐν
 ταῦτα λέλεκται· εἰ μὴ αὐτοῖς ἐν τῷ ἔθνει
 τὸ γαγγεμῶρον εἰς τὸ σαπτεῖν· εἰ δὲ κατὰ τὸν
 ἔθνη, ὡς μὴ τῆς ἰσχυρίας οὐκ ἀληθῆς, ἔπε γὰρ
 ἡλίας ἐν θεσβῶν τὸ γαγγεμῶρον ἠμῶν, ἠπὲρ ἰ-
 σχυρὸς ἐν ἐβαλμαυλά, ἠπὲ ὁ συνηλ ἐν ἑρ-
 μαθαίμ, ἢ ἰερემίας ἐν ἀναθῶθ· Ἐπιπέτοι
 ῶρον ἢ, καὶ πῶς ἀληθῆς. καὶ γὰρ πατρίδα
 νομίζονται αὐτῶν τὴν ἰσραηλῆν, καὶ συνηλ τὸ ἰ-
 σραηλ ἐκείνοι, οἰκία ἢ ἔθνη ὅσα ἠμῶν
 ἦσαν γὰρ πῶς ἐν τῇ ἰσραηλῆν ὑπὸ τῆς
 ἑρμαθαίμ, ἢ ἰσραηλ, ἢ ὅτι ἐν τῷ ἔθνει, ὡς ἐν
 τῷ ἔθνει ἰσραηλῶν περὶ τὸ γαγγεμῶρον ἐν
 ἐλαττω μῶρον περὶ τὸ ἔθνη· τίνα γὰρ ἦν
 περὶ τῶν οὐκ ἐν τῷ ἔθνει οἰκία, τὸς
 περὶ τῶν ἰσραηλῶν περὶ τῆς ἐκείνων τῆς ἐ-
 κείνων; ὡς δὲ ἡ παλαιότητα τῆς περὶ τῶν ἰ-
 σραηλῶν περὶ τὰ ἑρμαθαίμ ἠμῶν ἢ
 μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, ἦν ἐκπλασθέντες
 τῆς περὶ τῶν ἰσραηλῶν ἐν τῇ ἰσραηλῆν, ἐν ἑρμαθαίμ
 ἠμῶν, ἢ τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῆς καὶ ἠμῶν ὑπὸ τῶν
 ἰσραηλῶν συμφωλεθῆν, κατὰ καὶ αὐτοῖς ὑπὸ τῶν
 ἰσραηλῶν, ἦν καὶ τὸν κύριον ὡς περὶ τῶν ἰ-
 σραηλῶν, ἢ τῶν περὶ τῶν καὶ ἠμῶν ἐκπλασθέντες,
 καὶ περὶ μὴ ἑρμαθῶν, ἢ πῶς αἰδέσθαι
 ἐκείνων· ὅσα ἦσαν αὐτῶν περὶ τῆς ἀπίστεως ἐν
 τῷ ἔθνει. ἢ γὰρ ἡδὲ ἄλλως οἰδασι αὐτῶν, ἢ ἠ-
 γῶντες, καὶ παλαιότητα αὐτῶν περὶ τῆς
 ἠμῶν· τῶν ἢ οἱ δὲ ἐκπλασθέντες ἀπλη-
 ρώσεως ἰσραηλῶν ὑπὸ τῶν κατὰ. δὲ περὶ δὲ, μὴ
 περὶ τῶν αὐτῶν τῆς περὶ τῆς κατὰ. εἰ γὰρ ἐπίσταντο, καὶ περὶ τῆς
 ἠμῶν

ἔθνη δὲ οἱ περὶ τῶν, περὶ μὴ διωθέντες
 περὶ τῶν αὐτῶν τῆς περὶ τῆς κατὰ. εἰ γὰρ ἐπίσταντο, καὶ περὶ τῆς
 ἠμῶν

pterea quod crediderint, facti sunt, non am-
 pliùs de mundo, in sua patria, mundo vide-
 licet, Sanctum Spiritum recipientes, &
 prophetantes, honorem non habent, sed
 dedecorantur. Propterea beati sunt qui si-
 milia patiuntur ac Prophetae, juxta id quod
 dicitur à Servatore : secundum hac enim fa-
 ciebant Prophetis patres eorum. Qui autem ad
 hac diligenter attendet, si propterea quod
 rigidiorẽ vitam ducit, peccantefque in-
 crepat, in odium incurrit, insidijfque peti-
 tur, vt pote qui persecutionem propter ju-
 stitiam patitur, probrisque laceffitur, non
 dolebit, quin potius gaudebit, & exultabit
 sic animum inducens, propter hac merce-
 dem fe multam in caelis ab eo recepturum,
 à quo Prophetis fuit assimilatus, quod hac
 passus fuerit. Dedecorari igitur oportet in
 mundo, & à peccatoribus vitam iusti gravi-
 ter ferentibus, eum qui vitam Propheticam
 imitatur, & Spiritum qui in Prophetis est,
 accipit. Deinde videre licet illud : Non fe-
 cit ibi virtutes multas propter incredulitatem il-
 lorum. Per illa autem docemur virtutes in
 credentibus factas fuisse, quandoquidem,
 Omni qui habet, dabitur, & abundabit : in
 incredulis autem non modo non egisse vir-
 tutes; sed quemadmodum scripsit Marcus,
 nec potuisse agere. Animum enim adverte
 ad illud : Et non poterat ibi virtutem ullam fa-
 cere : non enim dixit, volebat, sed, non po-
 terat, tanquam in virtutem agentem adve-
 niret adjumentum ex illius fide in quem vir-
 tus agebat; impediretur autem ab increduli-
 tate, quominus ageret. Nota autem qua-
 rentibus : Quare non potuimus efficere illud?
 dixisse illum : Propter incredulitatem vestram;
 & Petro janjam mergi cepto dictum
 esse; Modica fidei quare dubitasti? Sed &
 quæ sanguinis profluvio laborabat, non sanari
 postulans, sed tantum cogitans, si tangeret
 simbriam vestimenti illius, futurum
 vt sanaretur; statim sanata est, & sanationis
 hanc fuisse rationem ipse Servator agnos-
 cit dicens : Quis me tetigit? nam ego novi vir-
 tutem de me exisse. Et forsitan quemadmo-
 dum in corporibus, inest quibusdam ad quæ-
 dam naturalis attractio, quemadmodum
 lapidi Magnetis ad ferrum, & ei quod Na-
 phtha appellatur ad ignem, ita tali fidei ad
 virtutem : juxta quod & illud dictum est :

Luce. 6. 13.

Matth. 13. 58.

Matth. 13. 12.

Marc. 6. 5.

Matth. 17. 18, 19.

Matth. 14. 31.

Luce. 8. 48.

Matth. 17. 20.

matthios, & i μάλιστα ο υπερχειν της διδας διωμεως καταστησεται βαλεμοιοι, η και εν απ-
 στη διωμεται, ελλ' ουκ εστι πλεον διωμεται, ο ου διωμεται εν πιστι η ηδωρημενοι

Α μαροι ουκ εστι εν τε κοσμη, εν τη ιδια πατρι-
 δι, τα κοιμα, εγιον πυδμα λακοιτες, και
 προσφθητοντες, πμιν ουκ εχραση, ελλα α-
 μαζονται' εδ μαχεροι εισι τα αυτα οις προ-
 φητας παλιντες, κτ' το απο τυ σωτηρος λεγο-
 μερον. κτ' το απο τυ εδ ποιου τον προσφητας ει
 πατρεις αυτων τοις δε ης εμμελες προσεχων,
 ει εδ ο πλην διπινωσ βιοιω, η ελεγχον της
 αμρτανοσας, μισση, η εφθευαδωπο, ως
 δωκεμενος, και ενεδιχομενος ετεκεν διωμο-
 σωως, η μνον η λυθησεται, ελλα η προσ-
 σεται, και αγαδιωσεται, πυδμενος εδ το
 τα μειδον η χειν πολω εν τις εραωη απο τε
 ομοιωσθη τον αυτον τον προσφητας, εν τη σω-
 τη απποθησται' απμα ζεσται τινω εν τα κοιμα
 και σωτα τοις αμρτανοσαι βαρβαροσ εσ βλεο
 δικωσ ηη, τον ζηλουω τα βιον προσφηται, η
 χαρησθητα ο εν εκειοις πυδμα' ετις εστιν
 ιδωιν το. ουκ εποισην ουκ εδ διωμαι πολλας
 εδ η απιστας αυτων' εδ η ταων η διδα-
 σωμετα, εν απ διωμαι εν τις πρ βουση εδω-
 νοπο, ε πι πδωτη τα ε χορη εδθησται η προσ-
 σεθησεται, εν απιστοις η ε μνον ουκ εηρονω
 αι διωμαι, ελλ' ως ο μρτες αντιζησα εδω-
 δε εδωωπο ενεργων' εδ ηη ην τα. ουκ η-
 διωωπο εκει εσθημεν ποιησται διωμαι. η
 ηδ επεν, ουκ ηδωλεν, ελλ' ουκ ηδωω, ως
 ερημενος η εδ τη ενεργωσθω διωμαι συμ-
 προσεθεωσ τον πιστως εκεινω εις εν ενεργωι
 η διωμαι, κωλυμενος η ενεργωι απο της
 απιστας' εσα αυ οη προσ της απιστας. εδ η
 η ουκ ηδωωθησθη εκελεθει αυς ειπαι' εδ η
 την ελιγοπιστων υμων. και προσ η εδ εδωωμιοι
 καταπινη ζεσται περον λελεεται. ελιγοπισ-
 ταις η εδισασται; ελλ' και αμωρησται μη
 εδισασσαστα προσ της δυναστας, ελλα μ-
 νον λογιωσθησται ει ελλαπο τε καταπινη τε
 ιμωπη αινη, οη ισθησεται, εδ η εδω-
 ησται, και ομωρησται τα εδωπω της ιαπων ο
 σωτηρ λεγον. τις μη ηστω; εδ η ηδ ησται
 διωμαι εδελθησθη απ' εμω και παραωσθη
 εδ η ηδ σμωσταιν εδ τι το προσ ηα φυσικη
 ολκη, ως τη μαγνησια λιθη προσ εδισρη, και
 τα ελιγωμωια ιαρθα προσ πυρ, επως τη τα-
 εδε πισται προσ θησας διωμαι, και εηρηται
 και το. εαδ εχηται πιστη ως χικωσ σπαπιας,
 ερηται τα ερη ταππο. μεταδωθι ιωθων και
 και μεταδωθισται. εκελεως η δικωσται μη ο μα-
 ριωσ, και ο μρτες ο υπερχειν της διδας διωμεως καταστησεται βαλεμοιοι, η και εν απ-
 στη διωμεται, ελλ' ουκ εστι πλεον διωμεται, ο ου διωμεται εν πιστι η ηδωρημενοι

nomen vsurpans, nuncque dicitur Iesus, ea- A rundemque virtutum capax, quæ in Iohan-
 ne prius operabantur. Quam igitur proba-
 bilitatem habet, eum qui ita esset vniverfo
 populo notus, & in tota Iudæa celebris,
 quem fabri & Mariæ filium esse, & tales ha-
 bere fratres & sorores dicebant, non alium
 existimari à Iohanne, cui pater Zacharias
 fuit, mater Elizabet, nec ipsi quidem igno-
 biles in populo? Veri autem simile est po-
 pulum ita de Iohanne sentientem, propheta-
 tam reuera illum fuisse; & cuius populi ea
 erat multitudo, vt Pharisei, nequid popu-
 lo minus gratum dicere viderentur, respon- B
 dere veriti sint, an illius baptisimus è celo ef-
 fet, an ex hominibus, filium illum Zacharie
 esse non ignorasse. Fortasse etiam ad non-
 nullos ex ijs visio illa Zacharie visa, cum in
 Templo apparuit Gabriel, pervenerat.
 Quam ergo probabilitatem habet error, siue
 Herodis, siue quorundam è plebe, qui pu-
 tauerint non duos fuisse Iohannem & Ie-
 sum, sed vnum eundemque Iohannem, qui
 post amputatum caput, è mortuis resur-
 gens Iesus appellatus sit? Dixerit vero
 quispiam falsa illi de corporum permuta-
 tione sententia: Herodem, & è plebe non-
 nullos adhasisse, qua adducerentur vt cre-
 derent hunc olim Iohannem fuisse cum
 nasceretur, & è mortuis remeasse ad vitam,
 tanquam Iesum: sed quominus falsa ea
 opinio probabilis habeatur, impedimento
 est tempus non sex mensibus longius, quod
 ortum Iohannis & Iesu intercessit. Fortas-
 se vero sic existimabat potius Herodes, vir-
 tutes quæ in Iohanne operata fuerant, in Ie-
 sum transfuisse, vnde Iohannes Baptista esse
 credebatur in populo: Et tali quispiam vtatur
 argumento; quemadmodum propter
 spiritum & virtutem Eliam, non propter eius
 animam, de Iohanne scriptum est: Ipse est
 Elias qui venturus est, quod spiritus & virtus
 quæ erant in Elia, in Iohannem transfuis-
 sent; sic existimabat Herodes virtutes quæ
 erant in Iohanne, in Iohanne quidem ea
 fuisse operatas, quæ ad baptismum & do-
 ctrinam pertinebant: Iohannes enim signum
 fecit nullum; in Iesu autem prodigiosas vir-
 tutes. Hoc idem eos existimasse dicit quispiam,
 qui dixerunt quia Elias in Iesu apparuit,
 vel propheta vnus de antiquis surrexit. Nullo modo
 autem ad hanc questionem pertinet eorum opinio,
 qui dixerunt quia Iesus Propheta erat quasi vnus
 ex Prophetis. Falsus itaque est sermo de Iesu,
 siue ille qui ab Herodis fuisse scriptus est,
 siue ille qui ab alijs fuit prolatus. Verum longe
 mihi vide-

Math. 21. 23.

Math. 11. 14.

Ioh. 10. 41.

Luc. 9. 8.

Mat. 6. 15.

χαίον εζηγήθησαν. Οὐδὲν γὰρ ἐπιπόσεις ἔχεται ὁ δόγμα ἡμῶν εἰρημέντων ἐν παροῦσι καὶ ἐν
 ἄλλοις παροῦσι ἢ ἰσοῦς. Ἐκεῖνος μὲν οὖν ὁ εἶπε ἡρώδης λόγος ὅτι ἐν ἰσοῦ ἔστιν ἀγα-
 ραμισθός, εἴτε ὁ ἑσπὸς πῶν εἰρημέθιος. πλὴν δικαίως μὲν ἔχεται πειθόμενος ὁ αἰ-
 ἀνός.

καὶ ἐν αὐτῷ ἐπέρω ὀνόματι ἡρώδης, καὶ κα-
 λώμενος νῦν ἰσοῦς, δευτέρως ἢ αὐτὸ διου-
 μέω, αἱ παροῦσι ἐπὶ ἡρώδῃ ἐν τῷ ἰω-
 αὶνοῦ ἔχει πειθόμενα τὸ ἐπὶ ἡρώδῃ
 ἐμὸν πῶν ἡρώ, καὶ ἡρώδης ἐν ὅλῃ τῇ ἰ-
 δαία, ἐν ἑσπὸν ἡρώ ἔστι τὸ πειθόμενος καὶ ἡρώδης,
 καὶ ἀδελφός ἔχει πειθόμενος καὶ ἀδελφός, τοῦ-
 ζαροῦ ἔστι ἔχει ἔπρω ἰωάννη, ὁ πατὴρ ἢ ζα-
 ραχίης, καὶ μητέρα ἰσοῦς, εἰς αὐτοῦ ἀπο-
 μῆ ἐν τῷ ἡρώ; εἰς δὲ ὅτι ὁ ἡρώς παροῦσι
 παρὲ τὸ ἰωάννη, ὅτι ἔπος παροῦσι καὶ ἡ-
 ρώδῃ, ἀς φοβεῖται τὸς παροῦ-
 σάους, ἡρώ δὲ μὴ δουράσειεν διὰ τὸ ἡρώ
 λέγειν, ἀποκτείνωμαι, παροῦσι εἰς ἡρώδῃ
 ἢ ὅτι ἡρώδης πῶν ὁ βασιλεῦς αὐτοῦ, ὅτι ἡρώ-
 οὖν ἡρώ παροῦσι ζαροῦ. ἢ ἡρώ δὲ
 καὶ εἰς πῶν ἔφασι αὐτοῦ τὸ τὸς ἰωάννης
 ὁ πῶν ἐν τῷ ἡρώ, φωνήεις τὰς ζαροῦς ὅ-
 ζαροῦς. ἢ πῶν δὲ αὐτοῦ ἔχει πειθόμενα ἢ τὸ
 εἰτε ἡρώδης, εἴτε πῶν ἡρώ τὸ ἡρώ ἀπαρ-
 τῶν ὁ ἡρώς ὁ ἡρώς ἐν ὅλῃ τῇ ἡρώ καὶ ὁ
 ἰωάννης, καὶ ὁ ἡρώς, ὅτι εἰς καὶ αὐτὸς ὁ ἡ-
 ἡρώς αἰσάσις μὲν ὁ ἀποκαταλιπῆται ἐν ἰω-
 ἡρώ, ἐκλήθη ἡρώς; λέγει δὲ αὐτὸς τὸς
 κερῶν, ἐκλήθη ἡρώς; λέγει δὲ αὐτὸς τὸς
 μενομασίασις ἡρώδης ἡρώ καὶ ὁ
 τὰ ἡρώ καὶ πῶν ἡρώ τὸ ἡρώ, ἀφ' ἡρώ
 ἔφωτο τῷ ποτε ἰωάννη ἐν ἡρώ καὶ ἡρώ,
 καὶ ἡρώ ἐκλήθη αὐτοῦ εἰς τὸ ἡρώ ἐν ἡρώ.
 ὅτι ἡρώ τῶν τῶν ἡρώδης πῶν ἡ-
 ρώδης ὁ ἡρώδης ἡρώ καὶ ὁ ἡρώδης ἡρώ
 καὶ ἡρώ τῷ πῶν ἡρώ καὶ ἡρώ, ὅτι ἡρώ
 ἡρώ δὲ πῶν καὶ τὸν ἡρώ καὶ ἡρώ, καὶ ἡ
 ἡρώ τὸν ἡρώ αὐτοῦ, καὶ ἡρώ καὶ ἡρώ αὐ-
 τῶν ἡρώ ἡλώ ὁ ἡρώ καὶ ἡρώ, τὸ ἐν ἡρώ
 πῶν καὶ, καὶ τὸς ἐν ἡρώ διὰ ἡρώ με-
 κλήθη ἡρώ τὸ ἡρώ, ὅτι ἡρώ ἡρώ καὶ
 ἡρώ ἐν ἡρώ καὶ ἡρώ, καὶ τὸς διὰ ἡρώ
 καὶ ἡρώ τὸ βασιλεῦς, καὶ τὸς διὰ ἡρώ.
 ἡρώ καὶ ἡρώ ἐπὶ ἡρώ καὶ ἡρώ. ἐν δὲ τῷ
 ἡρώ ἡρώ καὶ ἡρώ καὶ ἡρώ. ἐν δὲ τῷ
 ἡρώ ἡρώ καὶ ἡρώ καὶ ἡρώ. ἐν δὲ τῷ
 ἡρώ ἡρώ καὶ ἡρώ καὶ ἡρώ. ἐν δὲ τῷ

liquisset, Herodiadem fratris vxorem du-
 xisse Herodem, Lege ejusmodi nuptias per-
 mittente cum liberi non superessent. Nobis
 autem cum non liqueat obiisse Philippum,
 majus etiam flagitium Herodem admisisse
 putamus, hunc nempe à fratre etiamnum
 vivente conjugem abduxisse. Quapropter
 prophetica libertate instructus Iohānes, nec
 regiam Herodis dignitatem veritus, neque
 prae mortis timore tantum scelus silentio
 praetermittens, dicebat Herodi divino spi-
 ritu repletus: *Non licet tibi habere eam: non
 enim licet tibi habere uxorem fratris tui.* He-
 rodes quidem apprehenso Iohanne vincitum
 in carcere deposuit, non ausus plane eum
 interficere, & propheticum sermonem à
 populo auferre. Regis autem Trachoniti-
 dis vxor, mala quaedam opinio, malaque
 doctrina, filiam genuit sibi cognominem,
 cujus motus cum viderentur ad numerum
 eleganter compositi, & Herodi res ad na-
 talitia pertinentes amanti placuissent, causa
 fuerunt cur non amplius propheticum caput
 esset in populo. Haecenus autem existi-
 mo motus populi Iudaeorum, qui juxta Le-
 gem esse videntur, nihil esse aliud quam il-
 los Herodiadis filia: sed Herodiadis saltatio
 contraria erat sanctae salationi, quam qui
 non saltant ijs exprobrabitur his verbis:
Cantavimus vobis tibijs, & non saltastis. Salt-
 ant autem in natalitjs sermonis iniusti, in-
 ter illos regnantis, ita vt sermoni huic mo-
 tus eorum placerent. Observavit vero ali-
 quis eorum qui nos praecesserunt diem Pha-
 raonis natalem in Genesi descriptum, dixit-
 que improbum res ad natalitia pertinentes
 amantem, diem natalem celebrare. Nos au-
 tem ab illo hanc occasionem nacti, nullibi
 scriptum reperimus à justo quopiam fuisse
 celebrata natalitia: iniquior quippe hoc
 Pharaone fuit Herodes; ab illo enim in na-
 talitjs pistorum princeps sublatus est; ab
 hoc autem Iohannes, quo inter natos mulie-
 rum major non surrexit; de quo Servator di-
 cit: *Sed quid existis? videre prophetam? etiam
 dico vobis, & plusquam prophetam.* Sed gra-
 tia Deo agenda sunt; quod etfi à populo
 prophetica gratia ablata est, major illa om-
 ni diffusa est in gentes per Servatorem no-
 strum Iesum, *Qui factus est inter mortuos li-
 ber: Nam etsi crucifixus est ex infirmitate, sed
 vivit ex virtute Dei.* Praterca vide sermo-
 nem per quem munda & immunda edulia
 explorantur; contemnitur autem Prophe-
 tia in lance pro obfonia illata. Caput autem
 prophetiae Iudaei non habent, Christum Ie-
 sum omnis prophetiae verticem ejurantes:
 & capite truncatur Propheta propter jura-
 mentum, in ea re in qua pejerandum potius

δαμὸν θεῶν ἐβίβασεντες πεποιημένοι τὸ φι-
 λιππον, μείζον ἐπὶ τοῦ πατριάρχου ἢ ἡρώδη
 λογίζομεθα γεγονέναι, ὅτι καὶ ζῆλον ἀπέπεισε
 τὸ ἀδελφεὸν τὴν γυναῖκα. ὁ δὲ περὶ αὐτοῦ
 πατριάρχου κεκοσμημένος ὁ ἰωάννης, καὶ μὴ κα-
 τὰ πληθύνοντος τοῦ βασιλικῶν ἀξίωμα τῆς ἡρώ-
 δης, μηδὲ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ πατριάρχου
 αὐτοῦ τῆς πλικυῆτος ἀμύτηματος, ἔλεγε τῷ
 ἡρώδη δυνάμει πληρωθεὶς θεσηματός. ὅτι ἔξε-
 σί σοι ἔχειν αὐτήν, ἀλλ' ἔξεσι σοι ἔχειν τὴν γυναῖ-
 κα τῆς ἀδελφῆς σου. ὁ μὲν ἡρώδης κρατήσας τὴν
 ἰωάννην, δύνασαι ἀπέπεισε ἐν τῇ φυλακῇ, μὴ
 τοῦ μὲν πᾶντι ἀποκτείναι, τὸ αὐτοῦ λό-
 γον ἀμείλειν ἀπὸ τῆς ἡρώδης. ἡ δὲ τῆς βασιλείας
 τετρακοντῆδος ἡμερῶν, ποτε αὐτῆς ἡ δόξα, καὶ με-
 γαλῆς διδασκαλία, θυγατέρις ἐξ ἡμερῶν ὁμο-
 νυμων, ἥς τὰ δοκιμῶτα βίβραμα κινήματα,
 ἀρίστητα τῶν ἡρώδη τῶν ἡμερῶν ἀγαπῶντι
 πρὸς ἡμᾶς, αἴπα ἡμερῶν τῶν μνηστῶν ἐν
 τῶν ἡμερῶν κεφαλῆν αὐτοῦ. μέγιστος δὲ τῶν
 δόξων νομίζω τὰ δοκιμῶτα καὶ τὸ νόμισμα ἐξ ἡ-
 μερῶν τῆς ἡρώδης, καὶ ἡρώδης, καὶ ἡρώδης πτυ-
 γοῦν ἢ τῆς ἡρώδης θυγατέρις. ἀλλ' ἡ ἡρώ-
 δης θυγατέρις ἐκαστῶν ἢ ὀρθῶς ἀγαπᾷ, ἢ
 οἱ μὴ ὀρθῶς ἀγαπᾷ. ἀλλ' ὀρθῶς ἀγαπᾷ.
 ἡμερῶν ἡμερῶν, καὶ ὅτι ἀρχήσασθε. καὶ ἐν
 ἡμερῶν τῶν βασιλικῶν βασιλικῶν αὐτῶν λό-
 γος ὀρθῶνται, ὡς ἀρίστηται ἐκείνη τῶν λόγων
 τῶν κινήσας αὐτῶν. ἐτήρησε μὲν οὖν τῆς αὐ-
 τῶν ἡμερῶν τὴν ἀγαπᾶμεν ἐν ἡμερῶν τῶν φασγῶν
 ἡμερῶν, καὶ διηγήσασθε ὅτι ὁ φασγῶν τῶν ἡ-
 μερῶν ἀγαπῶν πρὸς ἡμᾶς, ἑορτάζει ἡμερῶν
 ἡμερῶν ὅτι ἐκείνη τῶν δόξων ἀφο-
 μῶν, ἐπὶ ὁδοῦ τῶν φασγῶν ἐβίβραμα ἡμερῶν δι-
 κῆς ἡμερῶν ἀγαπᾶμεν. ἀδύνατος γὰρ μάλλον
 ἐκείνη τῶν φασγῶν ὁ ἡρώδης. καὶ γὰρ ὅτι ἐκείνη
 μὲν ἐν ἡμερῶν τῶν φασγῶν ἀγαπᾶμεν. ὅτι
 ὅτι τῶν ἡμερῶν, ὅτι μείζων ἐν ἡμερῶν τῶν φασγῶν
 καὶ ὁδοῦ τῶν φασγῶν, αὐτῶν ὅτι ὁ σωτὴρ λόγων
 ἀλλὰ τὸ ὅτι ἐβίβραμα τῶν φασγῶν τῶν ἡμερῶν
 λέγει ἡμερῶν, καὶ αὐτοῦ τῶν φασγῶν ἀλλὰ
 ἐβίβραμα τῶν φασγῶν, ὅτι εἰ καὶ ἡμερῶν
 ἀπὸ τῶν φασγῶν ἡμερῶν, ἢ πᾶσις ἐκείνης
 μείζων ἐβίβραμα εἰς τὰ ἡμερῶν τῶν φασγῶν
 ἡμερῶν ἡμερῶν, ὅτι ἐβίβραμα ἐν νεκροῖς ἡμερῶν
 εἰ γὰρ καὶ ἐβίβραμα τῶν φασγῶν, ἀλλὰ ὅτι ἐκ
 διωκόμενος τοῦ ὅτι ὅτι ὅτι τῶν φασγῶν
 φασγῶν καὶ ἀγαπᾶμεν ἀγαπᾶμεν βίβραμα.

καταφρονεῖται ὁ αὐτοῦ τῶν φασγῶν ἐπὶ πᾶσις ἀπὸ τῶν φασγῶν
 φασγῶν ἡμερῶν ὅτι ἐβίβραμα τῶν φασγῶν ἡμερῶν
 φασγῶν ἡμερῶν ὅτι ἐβίβραμα τῶν φασγῶν ἡμερῶν

Gen. 38. 8.
 Dent. 23. 5.
 Ruth. 4. 5.
 Math. 22.
 24.
 Marc. 12. 19.
 Luc. 20. 15.
 Math. 14.
 4.
 Marc. 6. 18.
 Luc. 18. 16.
 Math. 11.
 17.
 Luc. 7. 32.
 Gen. 40. 20.
 Math. 11.
 11.
 Luc. 7. 26.
 Psal. 87. 5.
 2. Cor. 13. 4.

γάρ, ὅλως πτωχὸς ἐπὶ τῷ ἀργύρῳ, καὶ ἄλλο τί τινα φέρει, καὶ σωματικὴν τῶς φιλοδωξίας, ἐπὶ τῷ δόξασθαι. κερμασι γὰρ ἀπὸ τῶν πολλῶν καὶ χαλαρότερον ἔπαυον· καὶ τῶν ἀνάλογον νόησις ἐπὶ τῷ ἀνομοῦ (αὐτῶν λοιπῶν, καὶ εἰ πᾶν τῶν ἐστὶν ἀπὸ πλῆθους· ἐπεὶ οὖν διηγήθημεν τὸ ἰδιόμοτον τῶς ἀρρώστιας αὐτῶν, εἰπομεν καὶ πρὸς ἀμύτημα εἶναι ἀρρώστιας, ἀξιοὶ δὲ τῆς γαστρῆς, καὶ ἀπὸ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀσφαλισμένων αὐτῶν· οἱ μὲν γὰρ ἀμύτηματα, καὶ ἀρρώστων· ἀπὸ τῶν ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀδελφεῖς, καὶ ἀρρώστοι, καὶ κοιμημένοι· ἀλλὰ καὶ ἐν τῶν τῶν ἐν σὺν δόξασθαι πλείους, καὶ συμπεπλεγμένους ποιούτως ἐκ ἀσφαλείας ἀμύτηματα, καὶ οἱ μὲν εἰσι ἀδελφεῖς, ἐπεὶ δὲ ἀρρώστοι πλείον ἢ ἀδελφεῖς, καὶ ἄλλοι πρὸς ἀμύτημα οἱ κοιμημένοι· οἱ μὲν γὰρ ὁλοκληρῶς ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀδυναμῶν πρὸς τὸ ὀποιοῦν ἀμύτημα ἔχοντες, καὶ μὴ ὅλον ὡς εἶδος πρὸς ἀμύτημα, ὡς οἱ ἀρρώστοι, ἀδελφεῖς εἰσι μένον· οἱ δὲ ὅλην ψυχὴν καὶ ὅλην καρδίαν ἐκ τῆς ἀνομοῦ, ἀπὸ τῶν τῶν ἀνομοῦ, ἀρρώστοι ἀρρώστια, ἢ δόξασθαι, ἢ γαστρῆς, ἢ παιδείας, ἢ ἀπὸ πλείον ἢ ἀδελφείας πεποιήσασθαι, καὶ εἰσὶν ἀρρώστοι· κοιμημένοι δὲ οἱ δὲ ὅλον πρὸς ἀμύτημα καὶ γαστρῆς τῆς ψυχῆς, τῶν μὲν ποιούτως, ἀπὸ δὲ πολλῶν ἀπορροιαῖς νοσησάντων τῶν ἀνομοῦ, καὶ ὡς ἀνομοῦ τῶς λογισμοῖς. οἱ πλείον ἐν πνεύματι ἔχοντες, ἔρχονται μὲν μὲν, κενότατον δὲ ἀνομοῦ, δόξασθαι δὲ βλασφημῶσιν· ἐπὶ δὲ διὰ τὸ κοιμᾶσθαι ἐν κενῶς εἰσι φαντασίας, καὶ ἀνομοῦ ἀνομοῦ ἐν πνεύματι, τῶς ἀπὸ τῶν ἀνομοῦ. τὰ μὲν ὅπου, καὶ ἀνομοῦ, οὐκ ἀποδοκίματοι· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν τῶς κενῶς φαντασίας ἀπατάμενοι. ἀπὸ δὲ καὶ ἐν τῶν ἀνομοῦ λέγουσιν τὸ ἐν τῶν ἐν πνεύματι ὁ δὲ τῶν ὡς ὀπίων, καὶ ἀνομοῦ εἰς τὴν διάνοιαν, ἢ δὲ ψυχὴν αὐτῶν εἰς κενὸν ἔλκυσιν. ὅπου ἔστι ὁ πλείον πρὸς τῶν τῶν ἀνομοῦ, ὅπου ἔστι τῶν ἀνομοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ· οἱ καὶ ἐδόξαζον οὖν πρὸς ἀνομοῦ, διηγήθημεν ἀσφαλείας ἀδελφῶν, καὶ ἀρρώστων, καὶ κοιμημένων, ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἐν τῶν ἀνομοῦ εἰρηκέναι ἢ ἀνομοῦ, τῶν ἀνομοῦ πεποιήματα, βυβληθέντες ἀνομοῦ πρὸς ἀνομοῦ τῶν ἐν τῶν ἀνομοῦ εἰς τῶν ἀνομοῦ τῶς ἀρρώστιας ἀπὸ τῶν μὲν τῶν ἀνομοῦ, ἐπὶ ὅλης δὲ ἡμετέρας ἀνομοῦ αὐτῶν οἱ μὲν τῶν ἀνομοῦ ἀνομοῦ ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἢ ἀνομοῦ ἀνομοῦ ἢ ἀνομοῦ. ἀπὸ λυσσῶν οὖν τῶς ἀνομοῦ, ἢ ἀνομοῦ ἀνομοῦ εἰς τῶς κενῶς ἀνομοῦ τῶν ἀνομοῦ· καὶ ἀπὸ τῶν γὰρ τῶν ἀνομοῦ τῶν ἀνομοῦ

amo incubuit. Ita enim videre licet avaros totos argento, ejusque conservationi & coacervationi intentos: ambitiosos gloriae; inhiant enim ad laudes vulgi, hominumque ex infima plebe. Simile item sententiae de ceteris quos nominavimus, & si quid aliud illis affine est. Quoniam igitur ea verba explicantes: Curavit languidos eorum, non omne peccatum esse morbum diximus, contentaneum est ex Scriptura de illorum differentis verba facere. Ait quidem Apostolus Corinthiis, qui varijs erant peccatis dediti, scribens: Ideo ieter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi. Audi siquidem in his nexum textentem, contextumque e varijs peccatis facientem, juxta quem hi quidem sunt infirmi; alij autem imbecilles, plusquam infirmi, & alij praeter utrosque, qui dormiunt. Qui enim propter animi debilitatem ad quodvis peccatum proni sunt, nec toti alicui certo peccati generi addicti sunt, velut imbecilles, infirmi sunt tantum; qui vero cum Deum amare deberent, toto animo, toto corde, & tota mente, argentum pro eo, vel gloriolam, vel mulierem, aut pueros amant, patiuntur hi aliquid infirmitate pejus, & imbecilles sunt. Dormiunt autem qui cum debeant animo attendere, & vigilare, id quidem non faciunt, sed praenimia segnitie voluntate nutant, & cogitationibus dormitant: qui somniantes carnem polluunt; id vero quod maximam habet auctoritatem improbant, & gloriam probris incessunt. Hi quidem propterea quod dormiunt, vanas habent rerum imaginationes, somnijs perquam similes; vera quidem visa non admittentes, inanibus autem imaginationibus decepti: de quibus & id dicitur in Isaia: Et sicut somniat isaias 29. Siftiens, & bibit, & postquam fuerit expergefactus, adhuc sinit, & anima ejus frustra speravit; sic erunt divitiis omnium Gentium, quaeunque militaverunt in Jerusalem. Et si ergo explicantes differentiam infirmorum, imbecillorum, & dormientium, divertisse videamur, ideo digressionem hanc fecimus, quod ea dixerit Apostolus in Epistola ad Corinthios, qua exposuimus, volentes ostendere quid his verbis intelligendum significetur: Et curavit languidos eorum. Postea sic habet sermonis contextus: Vespere autem facto accesserunt ad eum Discipuli ejus dicentes: Desertus est locus, & hora jam praeteriit; dimitte turbas, ut euntes in castella, emant sibi escas. Ac primo quidem observa hunc sanasse agros, cum panes benedictionis Discipulis daturus esset, quos turbis ap-

Matth. 14.

1. Cor. 11. 30.

Isaias 29.

Matth. 14.

15.

ponerent, vt sanitati restituti panum benedictionis fierent participes; nec enim qui etiamnum infirmi sunt, panes benedictionis Iesu capere possunt. Sed & si quis cū hac audire deberet: *Probet autem unusquisque seipsum, & sic de pane illo edat, & cetera, his non obtemperat quidem, sed temere panem Domini, ejusque calicem sumit, imbecillus, vel infirmus fit, vel dormiens ex ea, vt ita dicam, capitis gravedine quam à vi panis contrahit. Vespere autem facto accesserunt ad eum Discipuli eius: hoc est, in consummatione saeculi, de quo opportune dicitur licet, id quod extat in Epistola Iohannis: *Novissima hora est; qui nondum animadvertentes quid facturum esset Verbum, dicunt illi desertum esse locum, videntes vacuitatem à Deo, & Lege, & Verbo in plerisque: dicunt autem hoc illi: Et hora praeteriit, videlicet, praeteriit tempestivitas Legis & Prophetarum. Fortasse vero illud dixerunt, ad id referentes sermonem, quod propter amputatum Iohanni caput, & Lex & prophetae, qui ad Iohannem vsque fuerant, defierint. Praeteriit igitur, inquam, hora, neque adest cibus, quod tempus illius non amplius sit praefens, vt ij qui in deserto te secuti sunt, Legi & Prophetis seruiant. Praeterea dicunt Discipuli: Dimitte ergo illos, vt vnusquisque, si ab vrbibus non potest, eerte à vicis, locis nempe ignobilioribus, cibaria emat. Haec quidem dicebant Discipuli, post dissolutionem Scripturae Legis, & cessationem Prophetiarum, desperantes turbis reperiri posse non expectatos, & novos cibos. Sed vide quid Iesus Discipulis responderit, tantumnon vociferans, & aperte dicens; Exillimatis quidem vos, si discesserit à me ingens haec multitudo cibo indigens, reperturam potius in vicis, quam apud me; & in coetibus hominum non vrbano- rum, sed paganorum, potius quam si apud me manserit: ego vero vobis pronuntio ea re non indigere illos qua indigere creditis, nec enim abitione illis opus est: qua vero re non egere illos existimatis, me videlicet, vt qui pote illos nutrire non possim, ea praeter expectationem vestram opus habent. Quandoquidem igitur instituens vos idoneos reddidi ad dandum egen- tibus rationabile nutrimentum, date vos ipsi turbis, quae me fecerunt, quod edant: habetis enim potestatem, quam à me accepistis dandi turbis quod edant; ad quam si advertissetis, intellexissetis profecto longe magis, posse me has nutrire, neque dixif-**

A τῆς βίβλου αὐτὸς διδοῦναι τοῖς μαθηταῖς, ἵνα
 εὐχαρίστησιν τοῖς ἄλλοις, ἐπιτρέψασθε τοῖς ἀρ-
 ρώτοις, ἵνα ὑγιανόντες τῆς τῆς βίβλου ματα-
 λάωσιν ἄρτους. ἢ γὰρ δυνάται οἱ ἐπὶ ἄρτοις
 χερσὶν τοῖς τοῖς ἰσοῦ βίβλου αὐτὸς. ἀλλὰ
 καὶ ἐὰν τις δύνῃ ἀνέγειν τὸ δοκιμαζέτω ὅτι ἔχα-
 σος ἐαυτῶν, καὶ ὅπως ἐαδέντω ἐκ τῶ ἄρτου, καὶ
 τὰ λοιπὰ, τῶν μὴ κατακίβη, ὡς ἐτύχε
 ὁ μεταρραμβαῖν ἄρτου κυβίη, καὶ πικρὸν
 αἰσθῆ, ἀσθενῆ, ἢ ἄρρωστον γὰρ, ἢ καὶ ἐκ τῆς
 B ἴν, ἕτως εἶπω, κερσάσασθαι τοῖς τῶ ἄρτου
 δυνάμειος, καὶ μὴ κερσάσασθαι. οὐκ ἔστι ὁ ἄρτος
 πωροῦν ἀλλὰ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, τῶν τῶν ἐπὶ
 στυγαλῶν τῶ ἀνάτοιο, καὶ ἐν τῶν βίβλου
 ἰσχυρῶν τῶ ἐξ ἄτης ἀεὶ ἔστιν, ἐν τῆ ἰααίνῃ ἐπι-
 τολῆ καὶ κερσάσασθαι. οἶπνες μὴ δὲ πτωχοῦ τοῖς ὁ ἰ-
 μὴν πωροῦν ὁ λόγος, φαίνῃ αὐτῶν ὅτι ἐρημῶς ἔστι
 ὁ τόπος, ὁραίντες τῆν τῶ θεοῦ, καὶ ἴμην, καὶ
 λόγῳ ἐρημῶν ἐν τοῖς πολλοῖς. λέγει οὖν αὐτῶν
 τῶ καὶ ἢ ὡς κερσάσασθαι, οἶπνι κερσάσασθαι ὁ
 C κερσάσασθαι ἴμην, καὶ πωροῦν. Ἐὰν ὁ τῶν ἰσχυ-
 ρῶν, ἀνάτοιο ἐρημῶς ὁ λόγος, καὶ ἀπὸ ὁ τῶ ἰααίνῃ
 ἰσχυρῶν ἀποκεκαλυμμένῳ, ὁ τῶ νόμῳ, ὁ τῶν κερσά-
 σασθαι, οἱ ἴσχυρῶν ἰααίνῃ, πτωχοῦ ἀπὸ πτω-
 χῶν ἰσχυρῶν αὐτῶν, ὁ πτωχῶν, καὶ ἢ κερσάσασθαι. καὶ
 τῶ κερσάσασθαι αὐτῶν κερσάσασθαι, ἢ οἱ ἐν
 τῆ ἐρημῶ ἀποκεκαλυμμένῳ στυ, ἴμην καὶ κερ-
 σάσασθαι ἀποκεκαλυμμένῳ καὶ ἐπὶ φαίνῃ οἱ μαθηταὶ.
 ἀποκεκαλυμμένῳ αὐτῶν, ἢ ἴσχυρῶν εἰ μὴ δυνάται
 ἀπὸ τῆν πόλεων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆν καμῶν, τῆ ἀπ-
 D μωτέρων καμῶν, ἀποκεκαλυμμένῳ αὐτῶν. αὐτῶν μὴ
 ἴσχυρῶν οἱ μαθηταὶ, ἀποκεκαλυμμένῳ τοῖς ὁ
 ἰσχυρῶν ἀποκεκαλυμμένῳ, μὴ ὁ κερσάσασθαι ὁ
 κερσάσασθαι τῶ νόμῳ, καὶ πτωχοῦ ἀπὸ πτω-
 χῶν ἰσχυρῶν καὶ κερσάσασθαι. ἀλλὰ ὁ ἰσχυρῶν
 ὡς τῶ ἀποκεκαλυμμένῳ τοῖς μαθηταῖς, μονοκέρσασθαι
 καὶ ἀπὸ λέγων. ἴμην μὴ ἀποκεκαλυμμένῳ
 ἐπὶ ἐὰν ἀπέλασαν ἀπὸ ἐμῶ ὁ πολὺς ὄχλος κερ-
 σάσασθαι τερσάσασθαι, αὐτῶν ἀποκεκαλυμμένῳ καμῶν
 μωλλῶν, ἢ κερσάσασθαι ἐν στυγαλῶν ἀποκεκαλυμμένῳ
 ὁ πολὺς, ἀλλὰ καμῶν τῶ μωλλῶν, ἢ ἐπὶ ἀποκεκαλυμ-
 μένῳ μω. ἐγὼ ὁ ἴμην ἀποκεκαλυμμένῳ ἐπὶ ἢ μὴ
 ἀποκεκαλυμμένῳ κερσάσασθαι αὐτῶν, ὁ κερσάσασθαι,
 ἢ γὰρ κερσάσασθαι τῶ ἀπέλασαν, ἢ ὁ ἴμην κερ-
 αὐτῶν μὴ ἔχειν κερσάσασθαι, τῶ ἐπὶ ἐμῶ, ὡς μὴ
 δυνάται αὐτῶν κερσάσασθαι, τῶ τῶ ἀποκεκαλυμμένῳ
 τῶν ἰσχυρῶν ἀπὸ τῶν πόλεων ἴμην, ἰσχυρῶν ἀποκεκαλυμμένῳ ὁ δι-
 δόναι τοῖς μαθηταῖς λογικῶν τερσάσασθαι, ἴμην δὲ τοῖς ἀποκεκαλυμμένῳ μω ὄχλοις φαίνῃ. ἴμην γὰρ
 δυνάται ἀπὸ ἐμῶ κερσάσασθαι, τῶ δυνάται τοῖς ὄχλοις φαίνῃ, ἢ πτωχῶν ἢ ἐπὶ ἐπὶ τῶν πόλεων, κερ-
 σάσασθαι ἀπὸ τῶ πολλῶν πτωχῶν ἐγὼ δυνάται αὐτῶν ἀπὸ τῶν πόλεων, καὶ ὡς ἐρημῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν πόλεων

τέρων κερσάσασθαι ἴμην, ἰσχυρῶν ἀποκεκαλυμμένῳ ὁ δι-
 δόναι τοῖς μαθηταῖς λογικῶν τερσάσασθαι, ἴμην δὲ τοῖς ἀποκεκαλυμμένῳ μω ὄχλοις φαίνῃ. ἴμην γὰρ
 δυνάται ἀπὸ ἐμῶ κερσάσασθαι, τῶ δυνάται τοῖς ὄχλοις φαίνῃ, ἢ πτωχῶν ἢ ἐπὶ ἐπὶ τῶν πόλεων, κερ-
 σάσασθαι ἀπὸ τῶ πολλῶν πτωχῶν ἐγὼ δυνάται αὐτῶν ἀπὸ τῶν πόλεων, καὶ ὡς ἐρημῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν πόλεων

τὸς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες ἀναζητήσωσιν ἐαυτοῖς
 βρώματα· ὁ μὲν οὖν ἰησοῦς, δι' ἣν ἔδωκε διδάσκα-
 λον καὶ ἑτέρον, Ἰσραηλῆσιν ἵσως μαθηταῖς, εἶ-
 πε· δύο πε αὐτοῖς ὁμοίως φαγεῖν· οἱ δὲ μὴ ἀρτί-
 θουοὶ μὲν ὁ δὲ διδάσκαλος διδόναι ἀρτίους, πολλὰ δὲ
 ἐλιγυαίους αὐτὸς τομίζοντες ἔειπεν, καὶ ἔχρησθη
 πέντε τὰς ἀελοθησούσας ὡς ἰσοῦς, καὶ ἡ δι-
 δουλίτις ὅτι ἔκαστος ἀρτίου λόγος ὁ ἰησοῦς ῥηθῶν,
 εἰς ὅσον βούλεται ἐκτείνει, ποιάν αὖτεν ἀναζη-
 τήσων ὅσους ἐὰν Ἰσραηλῆσιν, φασί· ὅτι ἔχρη-
 σθη αὐτὸς εἰ μὴ πέντε ἀρτίους, καὶ δύο ἰχθύας. Β
 πέντε μὲν ἰσοῦς αἰνιασίου ἀρτίους ἔειπεν τὸς ἀναζη-
 τήσων Ἰσραηλῆσιν λόγους, καὶ δύο τὸς ἰσραηλῆσιν
 ἵσως πέντε ἀναζητήσων. δύο δὲ ἰχθύας, ἦτοι τὸ πνε-
 υματικόν, καὶ τὸ ἐκδηλωθέν λόγος, ὡς αὐτὸς
 ἔειπεν τοῖς μαθηταῖς ἵσως ἐν τῷ ῥηθῶν ἀναζητῆν
 κειμήλιον, ἢ παρὰ καὶ τὸ φάσαιτο ἐπ' αὐτοῦς
 ὡς ἐκ πατέρους καὶ ἡμετέρας ἡμετέρας, εἰς καὶ αὐτοῖς ἔφα-
 ρεν ἰχθύας ὁμοίως αἰνιασίου, μέγας ῥηθῶν ἀπὸ
 ἵσως μαθητῶν, καὶ ἀποδοῦναι ἵσως ἰδιωτῶν
 ἐκ μερῶν ἀπαληθῆσαι ἀπὸ αὐτοῦ τῷ πατέρους
 διολογῶν· ἡμεῖς μὲν οὖν ἵσως τῷ αὐτῷ ἵσως πέν-
 τε ἀρτίων καὶ δύο ἰχθύων ἐπιβαλεῖν διδωμέν-
 ῶν λόγους· εἰς δὲ ὅτι οἱ μαθητοὶ ἡμεῖς σιωπα-
 γῶν διδωμένοι τὸς πέντε ἀρτίους καὶ τὸς δύο
 ἰχθύας ἵσως ἐαυτοῖς, πλείονα καὶ κρείσσονα
 διδωμένῳ ἀπὸ ἀποδοῦναι αὐτοῦ τῶν τοῦ· πα-
 ρατηρητοῦ μύθου ὅτι τὸς πέντε ἀρτίους καὶ τὸς
 δύο ἰχθύας οἱ μαθηταὶ λέγοντες ἔχον ὡς ἵσως
 μαθητῶν, καὶ ὡς ἵσως, καὶ τὰ λακκά, ἔθ' ὅτι
 πύρινοι, ἔθ' ὅτι κελύβινος ἡ σαρκοπιμασίου. D
 ἵσως· ὁ δὲ ἰωάννης νόμος κελύβινος ἔειπεν ἔχει
 τὸς ἀρτίους· εἰς δὲ πέντε αὐτοῖς οἱ μαθηταὶ ὁμοίως
 ἵσως αὐτοῖς ἵσως ἐν τῷ τῷ ἰωάννης βίβλος
 ἵσως, ἀλλὰ λέγοντες ἵσως αὐτοῖς, ὅτι ἐστὶν παρὰ
 εἰς αὐτοῖς, ὅτι ἔχει πέντε ἀρτίους κελύβινος, καὶ δύο
 ὁμοίως· καὶ ὅσοι μὲν οἱ πέντε ἀρτίοι αὐτοῖς καὶ δύο
 ἰχθύας ὅσοι ἐρείθοντο ἵσως ἵσως μαθητῶν τῷ ἵ-
 σοῦ, ὅσοι ἵσως, ὅσοι ἐκλήθοντο, ὅσοι
 ἐδιδωτο πέντε ἵσως πλείονας· ὅσοι δὲ ῥηθῶν αἰ-
 τὸς ὅσοι πέντε ἀρτίων ἀπὸ αὐτοῦ ἵσως τὸ ῥηθῶν, ἵ-
 σως αὐτοῖς ἵσως ὅσοι αὐτοῖς οἰνοὶ ἵσως αὐτοῦ
 διδάσκον ἐκείνους, τῷ ἀνακαρῶν ἵσως ἵσως
 ἀρτίους, καὶ τοῖς ἵσως, μὴ ἵσως πέντε τὸς
 πέντε ἵσως, καὶ μὲν τῷ ἵσως τὸς πέν-
 τε ἀρτίους, καὶ τὸς δύο ἵσως, ὡς λόγους, καὶ
 τῷ βίβλος αὐτοῖς, καὶ πλείονων αὐτοῖς, καὶ κελύβινος
 ἵσως, ἢ ὅσοι τοῖς ὄχλοις ἵσως αὐτοῖς, πέντε διδωσάντων οἱ ἀρτίοι, καὶ οἱ ἵσως, ὡς φαγεῖν
 πέντε, καὶ κρείσσονα, καὶ πέντε ἵσως βίβλος ἵσως ἀρτίων μὴ ἵσως φαγεῖν ἵσως αὐτοῖς
 ἵσως ὄχλοις ἵσως αὐτοῖς, καὶ μὲν τὸς ὄχλους ὅσοι ἵσως, καὶ ὅσοι τὸς διδωμένους μαθητῶν ἀρτίων

A letis: Dimitte turbas, ut euntes emant sibi ef-
 cas. Iesus igitur propter eam, quam Discipu-
 lis dedit, alios alendi vim, dixit: Date illis *Matth. 14.*
 vos manducare. Illi autem non inficientes *16.*
 posse se panes dare, sed pauciores eos exi-
 stimantes esse, nec ad eos alendos qui Ie-
 sum secuti fuerant sufficientes, neque con-
 siderantes Iesum cum acceperit unum-
 quemque panem, hoc est Verbum, quan-
 tum vult extendere, sufficientemque red-
 dere omnibus quocumque nutrire volue-
 rit, dicunt: Non habemus hic nisi quinque pa-
 nes & duos pisces: obscure forsitan signifi-
 cantes quinque panes, esse sensiles Scriptu-
 rarum sermones, & propterea numero sen-
 sum respondentem: duos vero pisces, nempe
 sermonem ore pronuntiatum, & cum
 qui mente concipitur, qui sunt veluti opo-
 nium sensilium quae in Scripturis extant;
 vel fortasse sermonem de Patre & Filio, qui
 ad illos iam pervenerat. Propterea & ipse *Luc. 14. 17.*
 postquam resurrexisset piscem assum come-
 debat, parte sumpta a Discipulis, & acce-
 pta, quam illi ex parte poterant exponere,
 de Patre theologia. Sic nos igitur ad affe-
 quendum sermonis illius de quinque panibus,
 & duobus piscibus sensum collineare
 potuimus: verisimile est autem eos qui plus
 quam nos quinque panes & duos pisces
 apud sese possunt colligere, amplio-
 rem & meliorem posse super illis sensum dare.
 Animadvertendum est autem apud *Matth. 14.*
 theum, Marcum, & Lucam Discipulos *17.*
 dicere se quinque habere panes & duos pis-
 ces; non indicantes utrum triticeis sint, an
 hordeaceis; solum autem Iohannem dixisse *16. 9.*
 hordeaceos esse panes. Ideo fortasse neque
 Discipuli eos esse penes se in Iohannis Evā-
 gelio fatentur, sed apud eum dicunt, esse
 puerum hic, qui habet quinque panes hordeaceos,
 & duos pisces. Et quoad quidem quinque
 illi panes & duo pisces a Discipulis Iesu non
 ferebantur, non augebantur, neque multi-
 plicabantur, neque plurimos alere pote-
 rant; sed postquam Servator acceptis illis
 primum in caelum suspexit, radijs oculo-
 rum suorum velut inde vim deducens, quae
 misceretur panibus & piscibus, quibus ho-
 minum quinque millia ali debebant; &
 postea benedixit quinque panibus, & duo-
 bus piscibus, sermone & benedictione au-
 gens & multiplicans illos; & tertio divi-
 dens & frangens dedit Discipulis, ut ipsis
 turbis apponerent: tunc suffecerunt panes
 & pisces, ut comederent omnes & fatia-
 rentur, & quosdam e panibus benedictis

re possent, quo turba pervenire nō poterāt, A
 hac scripta sunt: Videns autem Iesus turbas,
 ascendit in montem: & quum sedisset, accesserunt ad eum Discipuli ejus, & aperiens os suum docebat eos dicens: Beati pauperes spiritu, & quæ sequuntur. Et rursus alio loco, cum multitudini fanatio opus foret, dictum est:
 Secuti sunt eum multi, & curavit omnes. Non reperimus autem scriptum de Discipulis, fanatos hos fuisse, quia si quis jam est discipulus Iesu, valet ille, & recte se habens, opus habet Iesu, non ut medico, sed propter alias ejus virtutes. Rursus alio loco, Loquente eo ad turbas, mater ejus & fratres stabant foris querentes loqui ei: quod illi significatum est ab aliquo, cui respondit extendens manum, non in turbas, sed in Discipulos, dixitque: Ecce mater mea & fratres mei, & testimonium perhibens de Discipulis, ut qui voluntatem Patris facerent qui in caelis est: Ipse meus & frater, & soror, & mater est. Et rursus alibi scriptum est, omnem turbam stetit in littore, & locutum fuisse multa in parabolis: deinde post parabolam fationis, accedentes non jam turbas, sed Discipulos, dixisse ei, non: Quare in parabolis loqueris nobis? sed: Quare in parabolis loqueris eis? Quo tempore respondens dixit non turbis, sed Discipulis: Vobis datum est nosse mysteria regni caelorum; reliquis autem in parabolis. Igitur eorum qui ad nomen Iesu accedunt, ij appellentur Discipuli, qui noscunt mysteria regni caelorum; quibus autem tale quid datum non est, turbae, quæ Discipulis deteriores dici possint. Adverte enim diligenter illum dixisse Discipulis: Vobis datum est nosse mysteria regni caelorum; de turbis autem: Illis datum non est. Et alibi, dimittit quidem turbas, & in illius domum accesserunt ad eum, non turbæ, sed Discipuli ejus dicentes: Ediffere nobis parabolam zizaniorum agri. Sed & alibi, quando auditis ijs quæ ad Iohannem pertinebant, Secessit Iesus in navicula, in locum desertum seorsum, turba secuta sunt eum: quo tempore exiens vidit turbam multam, & miseris eis sanavit languidos eorum, turbarum scilicet, non Discipulorum. Vespere autem facto accesserunt ad eum, non turbæ, sed Discipuli ejus dicentes, ut pote diverfi à turbis: Dimitte turbas, ut euntes in castella emant sibi escas. Quin & cum acceptis quinque panibus, & duobus piscibus aspiciens in caelum benedixit, & fregit, & dedit, non turbis, sed Discipulis panes, ut Discipuli darent turbis quæ ca-

λυμασαι, τιασῶτα. ἰδὼν δὲ τὰς ὄχλους αὐτῶν εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσθους αὐτὸς προσελθόντων αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων. μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ πάλιν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ὡς ἦν ὄχλος διεσπασμένος στεγασίας λέλεκται. ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ ἐδεήθησαν αὐτοῦ. ἢ χυθιστὸν ἢ πῶλον μαθητῶν ἀναγεγραμμένων στεγασίας. ἐπι εἰ πὺς ἐστὶν ἡδὴ μαθητὺς τῷ ἰησοῦ, ὕμῳ μὲν ὁκαίνο, καὶ κἀκεῖ ἔχει δίδου τῷ ἰησοῦ, ἢ χυθιστὸν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας ἐν τῷ δυνάμει. πάλιν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, λαθουῦτος αὐτὸς πὺς ὄχλους, ἡμῶν αὐτῷ καὶ οἱ ἀδελφοὶ εἰσῆκισθη ἕξω χυθιστὸν λαθουῦσιν αὐτῷ, ὅσῳ αὐτῷ ἰδὼν λάθῃ, πρὸς τὸν ἀπικείμενον ὁκαίνοσιν τὴν χάριν, ὅσα ἐστὶ τὰς ὄχλους, ἀλλ' ἐπὶ τὰς μαθητῶν, καὶ εἶπεν. ἰδὲ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ μὴ τυρανῶσιν τοὺς μαθητῶν, ὡς ποιεῖ τὸ Ἰησοῦσ τῷ πατρὶς τὸ ἐν τοῖς ἑβραίοις. αὐτοῦσ μου καὶ ἀδελφοῦσ, καὶ μήτηρ ἐστὶν καὶ πάλιν ἐν ἄλλῳ τόπῳ γέγρασται ἐπὶ πᾶσιν ὄχλους ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν εἰσῆκῃ, καὶ ἡγάσθη ἐν πρὸς βολαῖσ αὐτοῖσ πολλά. εἴτα μὲν τὸν σῶσιν πρὸς βολῶν προσελθόντες ὁκαίνο οἱ ὄχλοι, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ, ἢ, ἀλλ' ἐπὶ ἐν παραβολαῖσ ἡμῖν λαλεῖσ; ἀλλὰ ἀλλ' ἐπὶ ἐν πρὸς βολαῖσ λαλεῖσ αὐτοῖσ; ὅτι καὶ ἀποκριθὲσ εἶπεν, ἢ τοῖσ ὄχλους, ἀλλὰ τοῖσ μαθηταῖσ τὸ ὑμῖν δίδουσ γινῶσιν τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῷ ἑρανοῦ. τοῖσ ἢ ὁκαίνοσ, ἐν πρὸς βολαῖσ. ἢ καὶ αὐτῷ πρὸς βολῶν τῶν ὄνομασ τῶ ἰησοῦ, οἱ μὲν γινῶσιν τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῷ ἑρανοῦ, μαθηταὶ γρηματῆσαι αὐτοῖσ ἢ τὸ ὁκαίνοσ ἢ δίδουσ, ὄχλοι, οἱ ἢ μαθητῶν ἢ πᾶσ λέγοντ' αὐτῷ πρὸς βολαῖσ ὅτι μαθηταῖσ εἶπε τὸ ὑμῖν δίδουσ γινῶσιν τὰ μυστήρια τῆσ βασιλείασ τῷ ἑρανοῦ. πρὸς ἢ ἢ ὄχλων τὸ ὁκαίνοσ δὲ ἢ δίδουσ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ ἀφῆκοσ μὲ τὸσ ὄχλους, καὶ ἔρχεσιν εἰσ τὸν οἶκον, ἢ καὶ ὅ τὸσ μαθηταῖσ, καὶ εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ προσελθόντων αὐτῷ, ἢ καὶ οἱ ὄχλοι, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες. φεράσιν ἡμῖν τὸν πρὸς βολῶν τῷ ἑρανοῦ τῷ ἑρανοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, πῶκα ἀκῶσασ τῶ πρὸς ἰωάννου ὁ ἰησοῦσ ἀνεγῶσθη ἐν πλοῖον εἰσ ἑρανοῦ τὸν καὶ

ἰδὼν, οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ, ὅτι ἐξελθὼν εἶδε πολλοὺ ὄχλους, καὶ σπλαγχνισθεῖσ ἐπ' αὐτοῖσ, ἐδεήθησ τὸσ ἀφῶσασ αὐτῷ, ἢ ὄχλων, ἢ καὶ ἢ μαθητῶν. εἰτίας δὲ γινῶσιν πρὸς βολῶν αὐτῷ, ἢ καὶ οἱ ὄχλοι, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ λέγοντες, ὡσ ἔπεσο ἢ ὄχλων ἀποκρίσθη τὸσ ὄχλους, ἢ αὐτῶν εἰσ τὰσ κάμασ ἀναφῶσασ ἰατοῖσ βρώματα. ἀλλὰ καὶ

ήνικα λαβών τὸς πέντε ἄρτους, καὶ τὸς δύο ἰσθῆας ἀβάλε· ἵσας εἰς τὸ ἕρπον διδόνησι, καὶ κρασας τὸς ἄρτους, καὶ τοῖς ὄχλοις, ἀλλὰ τοῖς μαθηταῖς ἔδωκεν, ἵνα οἱ μαθηταὶ δῶσι τοῖς ὄχλοις, μὴ χωρεῖν ἅσα αὐτὸν λαβείν, ἀλλὰ μόνος ἂν μὴ μνηστῆρ διχομύοις τὸς τῆς διδουσίας ἰσοδὸς ἄρτους, καὶ σὺδὲ τῶν τῶν παύ-
 * * * * *
 ἵσας εἰς τὸ ἕρπον διδόνησι, καὶ κρασας τὸς ἄρτους, καὶ τοῖς ὄχλοις, ἀλλὰ τοῖς μαθηταῖς ἔδωκεν, ἵνα οἱ μαθηταὶ δῶσι τοῖς ὄχλοις, μὴ χωρεῖν ἅσα αὐτὸν λαβείν, ἀλλὰ μόνος ἂν μὴ μνηστῆρ διχομύοις τὸς τῆς διδουσίας ἰσοδὸς ἄρτους, καὶ σὺδὲ τῶν τῶν παύ-
 * * * * *
 ἵσας εἰς τὸ ἕρπον διδόνησι, καὶ κρασας τὸς ἄρτους, καὶ τοῖς ὄχλοις, ἀλλὰ τοῖς μαθηταῖς ἔδωκεν, ἵνα οἱ μαθηταὶ δῶσι τοῖς ὄχλοις, μὴ χωρεῖν ἅσα αὐτὸν λαβείν, ἀλλὰ μόνος ἂν μὴ μνηστῆρ διχομύοις τὸς τῆς διδουσίας ἰσοδὸς ἄρτους, καὶ σὺδὲ τῶν τῶν παύ-
 * * * * *

A paces non erant ab illo accipiendi, sed vix accipere poterant à Discipulis panes benedictionis Iesu, nec vero eos omnes comederunt; saturata enim turba residuum reliquerunt in duodecim cophinis, qui quidem pleni erant. Id autem propter quod hæc assumpsimus, illud est de quo nunc agitur, quod nempe fecernens Iesus Discipulos à turbis, compulit illos ascendere in naviculam, et præcedere eum trans fretum, donec ipse dimitteret turbas: nec enim poterant turba in vltiorem ripam transire, vt pote quæ non essent mylice Ebraei, qui exponuntur, Trajectitij; sed id opus erat Discipulorum Iesu; dico autem, in vltiorem ripam transire, & ea quæ videntur, corporea que sunt, vt pote temporaria, transgredi; pervenire autem ad ea quæ non videntur, & sunt æterna. Beneficium igitur sufficiens erat turbis, à Iesu in illas collatum, cum non possent transire in vltiorem ripam, quod turbæ essent, à Iesu dimitti: qua dimissione nullus habet dimittendi potestatem præter vnum Christum; nec possibile est dimitti quemquam, qui non prius panes comederit, quibus Iesus benedixit; nec vero possibile quemquam panes benedictionis Iesu comedere, qui non ita fecerit sicut iussit Iesus, & non supra fenem discubuerit, vt tradidimus. Sed neque hoc possibile est facere turbas, quæ nõ è suis vrbibus secuta fuerint Iesum secedentem in desertum locum seorsum. Et primum quidem rogatus à Discipulis vt dimitteret turbas, non dimisit, donec eas aluerit panibus benedictionis; nunc autem dimittit, postquam coegit Discipulos navim conscendere, & dimittit eas alicubi in infimo loco versantes; infra quippe erat desertum; ipse autem ascendit in montem *Matth. 14. or. 14.* Id vero observandum est, statim compulisse Iesum Discipulos ascendere in navim, et præcedere eum trans fretum, postquam quinque hominum millia aluit. Verum non potuerunt Discipuli præcedere Iesum in vltiorem ripam, sed vbi ad vsque medium maris pervenissent, jaçtareturque navis, quod contrarius ipsis esset ventus, timore perculsi sunt, cum circa quartam noctis vigiliam ventilet ad illos Iesus. Et nisi Iesus navem conscendisset, neque navigantibus Discipulis adversus ventus remisisset, neque in vltiorem ripam, post trajectum mare, navigantes venissent. Et volens fortasse experimento docere illos, non posse absque se trans lacum ire, compulit quidem ascen-

* * *

C

D

E

τὴν λέξιν, ἢν ἐξέδωκε ὁ ματθαῖος, ὅπο καὶ
 λογὴν πατέρα ἢ μητέρα βαρύτερον τελευτᾶται,
 ὁπίσθου μίσητι ἤσθη δὲ τὸ πᾶσι ἔσθαι
 γέγραπται. ὅς τὸ πεπαιγμένον αὐτῷ, ἢ μητέρα
 αὐτῆ, βαρύτερον τελευτᾶται. * * * ἔτις μὲν δὴ
 εἶχον αἱ δὲ τὸ νόμος λέξεις πατὴρ ἢ μητέρα
 ἑλόν. ὁ δὲ ματθαῖος ἐκ μέρους, καὶ ἑπιτο-
 μημῶν αὐτῆς ἐξέδωκε, καὶ οὕτως αὐτῆς λέ-
 ξισι. ἢ ἢ ἔγραψε πᾶσι, ἀπὸ ἱεροσολύμων φα-
 ρισαίοις, καὶ γραμματέων ὁ σωτήρ, λέγων
 αὐτῆς ὡς βαρύνει τὴν ἐπιτολήν τῆ θεοῦ λέγει B
 τὴν αὐτῶν ὡς δὲ δὸν, κατανοοῦντες. καὶ ὁ μὲν
 θεὸς εἶπεν. τίμιον τὸ πατέρα σε, καὶ τὴν μητέρα
 σε, διδάσκων τὴν ἀέσθη πᾶσι δὲ τῶν μὲν γο-
 νῶσι τὸ ἑξ αὐτῶν ἡνωμένοι. τῶν τῆς πατρὸς
 τῆς μητρὸς μὲν μέρος ἢν καὶ ὁ κοινῶν ἀδελ-
 φῶν βίωσιν ἡμεῶν εἰς ἀφύπνους καὶ σκεπά-
 σματα, καὶ εἰ πᾶσι οὐδὲν ἢν γὰρ ἔσθαι ὡς
 αὐτῆ γοῦσι. οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ-
 ματεῖς παύσαν ἐναντιώμενοι τὰ νόμα ὡς δὲ
 δὸν ἐκ δὲ δὲ καὶ, ἀπαφίτηρον ἐν τῶν ἑδου-
 ῶν καὶ κερῶν, ἢ ἑδὲ αὐτοῖς ἐπιτελεῖν κερῶν,
 εἰ μὴ ἢ ἑβραίων τῆς ἐπιτελεῖν ἡμῶν ἢ αὐ-
 τῶν πᾶσι ἔπασ ἔχοντα. ἢ αὐτῶν, φησὶν, οἱ
 ἀδελφοὶ δυσσεβῆταις ἀδελφίπλοτοις γοῦ-
 σι, καὶ διωκόμενοι μὲν, καὶ βυλομένοις ἢ
 ἀποδιδόναι τὸ γέρας, ἀπὸ τῆς τοῦ ὀφειλόμενον
 εἰς τὸ ἢν πενήτων λογῶν, οἱς ἐδίδουτο εἰς τὸ
 γὰρ φορέσθαι ἑαυτοῦ ἐκείνου, ὡς ἐδίδουτο, ἢν
 βυλομένοι ἀδελφῶν κοινῶν. ἢ ἑλθον δὴ ἐδὲ ὅτι
 οἱς ὀφείλουτο ἢ τὴν οἰκίαν ἀφύπνοι, καὶ
 ἐκὼ ἔστιν ὁ ὀφείλουτο μοι, τῆς τῆς, δὴ ὄν. ἀπὸ
 ἑστὸν γὰρ αὐτῶ εἰς λόγον τῆς εἰς τὸν βίσιβειαι,
 τῶς πῆσι. εἶπα ὁ γοῦσιν, ὡς καὶ ἐπὶ ἀ-
 δεύσι, ἀλλὰ τὰ δὲ ὀφείλων, καὶ τῆ εἰς
 αὐτῶν βίσιβειαι, οἰοῖται συντελεῖν πατρὸς ὁ καὶ
 μὴ βυλομένοις ἀποδιδόναι τὸ γέρας, ὅτι ἐπὶ
 μὲν τῶν δὴ ἢ, ἢ δὴ ἢ εἰς τὸ λόγον ἢν πενήτων
 ὡ δὴ, ὅτι ὄνοματος τῶ δὴ ἢ ὅτι ἑαυτοῦ ὁ
 δὴ ἢ ἢ εἰς τὸν τῶ γοῦσιν, τῶ τῶ τῶ πῆσι ἢ
 ἢ ἢ τῶ γοῦσι, καὶ ἑλθον ἀδελφῶν, ὅτι ὁ ἢ ἢ
 εἰ μὴ ὀφειλῆς, πατὴρ, ἢ μητέρα, τῶ τῶ ἢ
 ἀπὸ τῶ καρῶν λαμβάνειν, ἐκ τῶ λόγῳ ἢν
 δὴ ἀνακρίμων πενήτων. εἶπα ἀκούοντες οἱ
 γοῦσι ὅτι καρῶν ἔστιν ἀνακρίμων τῶ δὴ ὁ
 δὴ δὴ ἀδελφῶν ἀδελφῶν, ὅτι ἐπὶ ἐβόλῳ λαμβάνειν,
 εἰ καὶ πᾶσι ἢ ἢ ἢ ἀνακρίμων, ἀπὸ ἢ ἢ
 ἢ ἢ ἢ οἱ οὖν καρῶν τῶ τῶ τῶ ὡς δὴ ἢ
 εἰς τῶ ἀπὸ τῶ γοῦσιν ἢ ἢ ἢ, ὅτι ὅτι αὐτῶ πατέρα ἢ τῶ μητέρα εἶπεν ὁ δὴ ἀδελφῶν πῆσι αὐ-
 τῶν καρῶν ἢ, καὶ δίδου, ὅτι οἱ οἱ ὀφείλουτο ἢ ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ ἢ ἢ ἐν δὴ ἢ

A quandoquidem ipsum sermonem confide-
 rare volumus, quem edidit Mattheus, vt
 nempe qui maledixerit patri, vel matri, mor-
 te moriatur, adverte num desumptum sit e
 loco vbi scriptum est: Qui percusserit patrem
 suum aut matrem suam, morte moriatur.
 [Et qui maledixerit patri suo, aut matri sua,
 morte moriatur.] Sic igitur se habebant ver-
 ba Legis super duobus mandatis. Mattheus
 autem illa ex parte & concise prodidit, &
 non iisdem verbis. Qua de re autem Pha-
 risæos, & Scribas, qui venerant Hierosoly-
 mis, accuset Servator, dicens eos transgredi
 mandatum Dei propter suam traditionem,
 animadvertendum est. Ac Deus quidem di-
 xit: Honora Patrem tuum, & matrem tuam,
 docens honorem debitum parentibus red-
 dendum esse ab eo, qui ex ipsis genitus est.
 Hujus autem erga parentes honoris pars
 erat, vitæ commoda ad victum & vestitum
 habere cum illis communia, & si quam
 aliam rem gratificari parentibus suis poterat.
 Pharisei autem & Scribæ talem Legi
 contrariam traditionem prodiderunt, ob-
 scurius in Evangelio expressam, quam ne-
 nos quidem fuisset assecuti, nisi aliquis
 ex Ebræis tradidisset nobis ea quæ ad hunc
 locum pertinent, sic se habentia. Contingit
 nonnunquam, inquit, vt fœneratores cum
 in difficiles debitores incidunt, qui possunt
 quidem, sed nolunt debitum reddere, de-
 bitum in pauperum rationem consecrent,
 quibus in gazophylacium pecunia mitteba-
 tur pro viribus, ab vnoquoque eorum qui
 volebant cum illis bona communicare. Di-
 cebant autem nonnunquam debitoribus sua
 lingua, Corban est id quod mihi debes, hoc
 est, donum; dedicavi enim illud pauperibus
 in rationem pietatis erga Deum. Deinde
 debitor tanquam non hominibus amplius,
 sed Deo debens, suæque erga illum pietati,
 veluti illuc concludebatur, vt etiam nolens
 debitum referret, non amplius fœneratori,
 sed jam Deo in rationem pauperum, nomi-
 ne fœneratoris. Quod igitur fœnerator fa-
 ciebat creditori, illud idem nonnulli quan-
 doque filij faciebant parentibus, dicebant-
 que illis: Illud quo à me adjutus fuisses, Pa-
 ter vel Mater, scito te accepturum è Cor-
 ban, de ratione pauperum Deo consecra-
 torum. Deinde audientes parentes Corban
 esse Deo consecratum, id quod sibi dandum
 erat, non amplius à filijs accipere volebant,
 etiamsi rebus necessarijs mognopere indi-
 gerent. Talem ergo traditionem Seniores
 apud plebeios proferebant; quicunque di-
 xerit patri vel matri, id quod alicui eorum
 dandum erat Corban esse, & donum, eum
 non amplius debitorem esse patri vel matri

derint homini scienti litteras dicentes: *Lege hac*; Et dicit: *Non possum legere, signatus enim est.* Et dabitur liber ille in manus hominis nescientis litteras, & dicit ei: *Lege hunc*: & dicit: *Nescio litteras.* Et ait Dominus: *Appropinquat mihi populus ille, & cetera, usque ad id: Ve qui in occulto consilium faciunt, & erunt in tenebris opera eorum.* Assumens igitur sermonem qui extat in Evangelio, apposui nonnulla eorum quae praecedunt illum, & nonnulla eorum quae sequuntur, ut doceamus quo pacto minetur sermo claudere oculos illorum de populo, qui obstupuerunt, & inebriati sunt, & potii sunt spiritu compunctionis; minatur & claudere oculos Prophetarum eorum & principum eorum qui profitentur se videre occulta; quae, opinor, contigerunt, post Servatoris adventum, in illum populum, nam facta sunt illis verba omnia omnium Scripturarum, & Isaiae, sicut verba libri signati. Dicitur est autem illud, signati, quasi dicas, obscuritate sua clausi, neque perspicuitate aperti; qui quidem aequaliter obscurus est, & ijs qui quod litteras ignoraverint, legere illum omnino non possunt, & ijs qui litteras quidem scire se profitentur, sensum vero qui in scriptis reconditus est, non assequuntur. Optime igitur ijs addit, quod postquam dissolutus populus à peccatis, & mentis impos furore actus fuerit adversus ipsū, quibus peccatis etiā insaniet cōtra illū inebriatus spiritu cōpunctionis, quem potandū ipsi praebebit Dominus, claudens illorū oculos, quasi indigni sint aspicere, & Prophetarum eorum, & principum eorum, qui occulta mysteriorum quae continentur in divinis Scripturis videre se profitentur; & postquam clausi fuerint eorum oculi, tunc prophetica verba erunt illis obfignata & abscondita; quod quidem passus est populus non credentium in Iesum, tanquam Christum. Postquam autem Prophetica verba facta fuerint illis, sicut verba libri signati, non ijs modo qui nesciunt, sed & ijs qui litteras scire se profitentur, tunc subiunxit Dominus solo ore appropinquare Iudaorum populum Deo; & labijs hunc honorare dicit, quod cor eorum propter incredulitatem erga Iesum longe sit à Domino. Et nunc maxime, ex quo Servatorem nostrum ejurarunt, dici possit illud à Deo de illis: *Sine causa autem colunt me*; non enim amplius docent Dei mandata, sed hominum; & doctrinas non amplius eas

Αὐτῶν τὰ ῥήματα ταῦτα πᾶσι, ὡς οἱ λόγοι τῶν βιβλῶν τῶν ἐσφραγισμένων, ὃ ἐὰν δοῦσι αὐτοῖς ἀποθεσθῆναι ἐπιταμῆναι γράμματα, λέγοντες· ἀδύνατον ταῦτα, καὶ εἶπεν· ἢ διώκειται ἀδύνατον, ἐσφραγισμένη γὰρ· ἢ ἀδύνατον ὁ βιβλίον τῆτο εἰς χάριτος ἀποθεσθῆναι μὴ ἐπιταμῆναι γράμματα, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀδύνατον ταῦτα, καὶ εἶπεν· οὐκ ὄπισθ' ἐστὶν γράμματα· καὶ εἶπεν κύριος· ἐγγίξαι μοι ὁ λαὸς ὅστις, καὶ τὰ ἔξω, εἰς τὴν· καὶ οἱ ἐν κρυφῇ βουλῇ ποιούμετες, καὶ ἔσται ἐν σκεπτικῇ ἔργα αὐτῶν· σφραγισθέντων τὴν πνεύματι ἐν ταῖς βίβλοις λέξιν, ἐγγίξαι τινὰ τῶν περὶ αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τῶν ἔξω αὐτοῦ· ἢ αὐτῶν ἐσφραγισμένων τινὰ τρέπον ἀπαλλεῖ καμμύσιν τὸς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀπὸ τῶν λαῶν ὁ λόγος, ἐκ τῶν αὐτῶν, καὶ κρυπτοῦσθων, καὶ πεποπισμένων πρὸς μαθητῶν καὶ ἁγίων· ἀπαλλεῖ καμμύσιν καὶ τὸς σφραγισθέντων αὐτῶν, καὶ τὸς ἐπαγγελιοφόρους ῥῶν τὰ κρυπτὰ ἀρχαῖα αὐτῶν, ἀπὸ οἰκτιρῶν γὰρ ἡμεῖς τὴν τῶν σαπῶν ἐπιτηδῆμα ἐν ταῖς λαῶν ἐκλίνα· γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πᾶσι τὰ ῥήματα ἴσον ἢ τῶν γεφυρῶν, καὶ τῶν ῥῶν ὡς λόγοι βιβλῶν ἐσφραγισμένων· ὃ δὲ ἐσφραγισμένων, εἰρησῶ, οἰονοί, κρυπτοῦσθων τῶν ἀσφαλεία, καὶ μὴ νοιγμένων τῶν σαφεινῶν, ὅσων ἐπίσης τοῖς μὴδὲ τῶν ῥῶν, ὅσων ὁ μὴ εἶδέναι γράμματα, ἀγαθῶν αὐτῶν διωκῶν, καὶ τοῖς ἐπαγγελιοφόροις εἶδέναι γράμματα, ὅσων ἀσφαλεία, ἢ γινώσκουσιν ὅτι ἐν τοῖς κρυπτοῦσθων νοῦ· καλῶς οὖν ἐπιτηδῆμα, ὅπ' ἐπὶ ἐκλυθείς· ἔσθ' ἢ ἀμνηστῶν τῶν ῥῶν, καὶ ἐκ τῶν μὴ καὶ αὐτῶν, οἷς καὶ κρυπτοῦσθων καὶ αὐτῶν πρὸς μαθητῶν καὶ ἁγίων, ὃ ποπισθῶν ἔσθ' ὅτι κρυπτοῦσθων αὐτῶν τὸς ὀφθαλμοὺς, ὡς ἀσφαλεία τῶν βλεπόντων, καὶ τῶν σφραγισθέντων αὐτῶν, καὶ τῶν ῥῶν αὐτῶν, ὅτι ἐπαγγελιοφόρων βλεπόντων κρυπτὰ ὅτι ἐν τοῖς ῥῶν γεφυρῶν μυστηρίων· καὶ ἐπὶ καμμύσθων αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, τότε αὐτοῖς ἔσται τὰ σφραγισθέντα ῥήματα ἐσφραγισμένων, καὶ ἐπιτηδῆμα κρυπτοῦσθων· ὅσων ποπισθῶν οἱ λαοὶ ὅτι μὴ πισθῶνται εἰς τὸ ἰσοῦ ὡς ῥῶν· ἢ τῶν ὅτι ῥῶν τὰ σφραγισθέντα αὐτοῖς ὡς λόγοι βιβλῶν ἐσφραγισμένων, ἢ μόνον τοῖς μὴ εἶδέναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπαγγελιοφόροις εἶδέναι γράμματα, πᾶσι ἔσθ' ὅτι κύριος μόνον ταῖς ῥῶν ἐγγίξαι τῶν λαῶν τῶν ἰδαθῶν ὅτι ῥῶν, καὶ πᾶσι χαίρει τιμαὶ αὐτῶν ἐσθ' ὅτι ἢ καρδία αὐτῶν ῥῶν τὴν εἰς τὸ ἰσοῦ ἀπισθῶν πῶν ὅσων ἀπὸ κρυπτοῦ καὶ τῶν μὴ εἶδέναι ὅτι ὅτι σαπῶν ἢ ῥῶν ἢ ῥῶν, λέξῶν αὐτῶν· ἔσθ' ὅτι θεοῦ αὐτῶν πᾶσι· μόνον ὅτι σέβεται με, ἐκ τῶν γὰρ διδασκῶν ἐπιτηδῆμα θεοῦ, ἀλλὰ αἱ θεῶν, καὶ διδασκαλίας

Isaie 29. 10.
Matth 13. 10.

ὁ κύριος

ΟΥΚ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΘΕΙΑΣ, ΑΛΛΑ Α
 ΤΗΣ ΛΟΓΩΣΤΙΚΗΣ· ΕΠΕΙ ΤΑΥΤΑ ΑΔΕΙΣ ΣΥΜΒΑΡΗΝΤΑ
 ΤΑΙ, ΜΕΤΕΤΗΚΕΝ Ο ΘΕΟΣ ΤΙΣ ΙΕΡΕΥΣΑΝ ΛΑΟΝ, ΚΑΙ
 ΑΠΑΛΕΙΣΕ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΑΥΤΩΝ ΤΗ ΠΡΟ ΑΔΕΙΣ ΘΕΙΑΝ.
 ΟΥΚ ΕΙΝΑΙ ΓΑΡ ΕΣΤΙ ΘΕΙΑ ΠΡΟ ΑΔΕΙΣ, ΩΣ ΕΤΕ ΠΑΡΑ-
 ΦΡΑΣΙΑ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΥΝΕΣΤΗΝ ΤΗ ΣΥΝΕΣΤΗΝ ΤΗ
 ΛΑΟΝ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕ ΤΑΙ, ΚΑΙ ΕΚΡΥΒΗΝ Ο ΘΕΟΣ, ΚΑΙ
 ΟΥΚ ΕΙΝΑΙ ΕΣΤΙ ΛΑΜΠΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ, ΕΙΣ ΚΑΝ ΘΕΟ-
 ΚΑΤΟΙ ΒΟΥΛΗΝ ΠΝΑ ΒΑΘΕΙΑΣ ΠΟΙΕΙΝ, ΚΑΙ ΑΙΣΤΗΤΗ ΚΥ-
 ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ ΠΟΙΟΥΝΤΕΣ ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ, ΚΑΝ ΚΡΥΠΤΑ
 ΠΝΑ ΕΠΑΓΧΥΛΙΣΤΑΙ ΒΟΥΛΗΣ ΘΕΙΑΣ, ΑΙΣΤΗΤΗ, Β
 ΕΠΙ ΤΩ ΕΡΓΩ ΑΥΤΩΝ ΕΦΩΤΙΣ ΕΣΤΙΝ, ΑΛΛΑ ΟΥΚ ΕΙΝΑΙ
 ΚΑΙ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΑΙΣΤΗΤΗΝ· ΑΙΣΤΗΤΗ ΒΕΒΑΧΩΝ ΤΗ ΔΕΞΗΝ ΗΜΙΝ ΕΚΔΕ-
 ΑΣΤΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΝ, ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΠΟΔΗΝ ΣΑΦΗ-
 ΝΕΙΑΣ ΑΝΤΙΣ, ΕΠΙ ΤΗΝ ΕΜΠΡΟΤΗ ΑΝΤΙΣ Ο ΜΑΤΗΜΟΣ,
 ΕΜΠΡΟΤΗ ΚΑΙ Ο ΜΑΤΗΜΟΣ, ΑΦ' ΕΙΣ ΚΡΥΠΤΟΙΣ ΠΑΡΑ-
 ΟΥΣΙΑΣ ΑΣΤΗΤΗ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΤΕΙΑΣ ΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΝ
 ΔΕΞΑΝΤΩΝ ΝΙΠΕΙΝ ΤΩ ΧΕΙΡΑΣ, ΟΤΩΝ ΑΡΧΟΝ ΕΙΔΙΩ-
 ΣΗ ΙΕΡΕΥΣ, ΤΩ ΚΑΙ ΤΗ ΠΝΟΝ ΗΤΑΙΣ ΕΙΝΑΙ· ΟΙ ΓΑΡ
 ΦΑΡΙΣΑΙΟΙ, ΚΑΙ ΑΔΕΙΣ ΟΙ ΙΕΡΕΥΣ, ΕΙΣ ΜΗ ΠΥΡΗΝ
 ΝΙΠΑΣΤΑΙ ΤΩ ΧΕΙΡΑΣ, ΟΥΚ ΕΙΔΙΩΣΙ, ΚΑΤΟΡΟΥ-
 ΧΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΤΕΙΑΣ ΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΝ· ΚΑΙ ΑΠΟ
 ΑΓΡΟΤΕΣ, ΕΙΣ ΜΗ ΒΑΡΑΠΙΣΤΑΙΝ, ΟΥΚ ΕΙΔΙΩΣΙ,
 ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΑΡΑ ΕΣΤΙΝ, ΕΠΙ ΤΗΝ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ, ΒΑΡΑ-
 ΠΙΣΤΕΙΣ ΠΟΠΕΙΩΝ, ΚΑΙ ΕΙΣΤΗΝ, ΚΑΙ ΧΑΛΚΙΩΝ, ΚΑΙ
 ΚΡΥΒΗΝ· ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΑΤΕΙΑΣ ΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΝ, ΕΠΙ
 ΑΔΕΙΣ· ΑΚΑΤΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΣΤΗΤΕΣ, ΚΑΙ ΕΙΣΤΗΝ· ΣΑΦΕ-
 ΑΙΣ ΤΩΤΑΝ ΑΠΟ ΤΩ ΣΥΝΕΣΤΗΤΕΣ ΔΙΔΑΧΗΝ ΑΥΤΩΝ,
 ΔΙΔΑΧΗΝ ΟΥΚ ΕΙΣΤΗΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΔΕΙΣ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗ
 ΕΙΣΤΗΝ· ΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ, ΚΑΙ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ ΒΡΑ-
 ΜΑΤΑΙΣ, ΕΙΣ ΤΩΝ ΟΙΣ ΟΙΣ ΠΑΡΑΒΑΤΕΙΑΣ ΕΓΚΑΛΩΝ
 ΗΜΙΝ ΟΙ ΣΥΝΕΣΤΗΤΕΣ ΙΕΡΕΥΣ, ΚΑΙ ΟΙ ΟΥΚ ΕΙΣΤΗΝ ΑΙΣΤΗ-
 ΤΕΣ ΑΥΤΩΝ ΕΙΣΤΗΝ· ΜΗ ΝΟΜΙΖΕΙΝ ΤΗ ΠΡΟΦΗ-
 ΤΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΡΑΦΗΝ ΠΑΡΑΒΑΤΕΙΑΣ ΤΩΤΑΝ ΝΟΜΩΝ·
 ΕΙΣ ΤΩΝ ΟΙΣ ΕΙΣΤΗΝ ΟΥΚ ΕΙΣΤΗΝ ΟΙΣ ΤΩ ΣΥΝΕΣΤΗΤΕΣ
 ΑΙΣΤΗΤΕΣ, ΑΛΛΑ Ο ΕΙΣΤΗΝ ΟΥΚ ΕΙΣΤΗΝ ΟΙΣ ΤΩ ΣΥΝΕ-
 ΣΤΗΤΕΣ, ΚΑΙ ΜΑΤΗΜΟΣ ΕΠΙ ΤΩ ΤΗ ΜΑΤΗΜΟΣ ΕΙΣΤΗΝ
 Ο ΣΑΤΗΡ, ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ ΤΩΤΑΝ ΤΩ ΒΡΑΜΑΤΑ, ΔΕ-
 ΛΑΝ ΟΤΙ Η ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ ΜΗ ΕΙΣΤΗΝ ΤΕΣ ΑΙΣΤΗΤΕΣ
 ΠΑΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩ ΝΟΜΩ ΔΙΔΑΧΗΝ ΙΕΡΕΥΣ, ΕΙΣ
 ΕΙΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΗΤΑ, ΤΩΤΕ Η ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ, ΟΤΙ ΔΕΙΝ ΤΩ
 ΧΕΙΡΑ ΗΜΙΝ ΔΕΙΔΕΙΝ ΑΙΣΤΗΤΕΣ, ΚΑΙ ΠΟΙΕΙΝ ΗΜΑΙΣ
 ΟΙΣ ΛΕΓΟΜΕΝ ΚΑΙ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ, ΛΕΓΟΜΕΝ ΜΗ ΤΩ
 ΠΑΡΑΒΑΤΕΙΑΣ, ΑΙΣΤΗΤΕΣ ΤΩΤΑ ΜΗ ΔΕΙΝ ΤΕ-
 ΤΑ, ΑΦ' ΑΝ Η ΠΗΓΗ ΗΜΙΝ ΕΙΣΤΗΝ ΤΩ ΑΙΣΤΗΤΕ-
 ΜΑΤΩΝ· ΚΑΙ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ ΤΩΤΑ ΤΩΤΑ ΑΠΟΡΟΥ-
 ΡΩΝ ΤΩΤΑ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ, ΚΑΙ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ ΤΩΤΑ
 ΑΙΣΤΗΤΕΣ· ΤΩΤΑ ΤΩΤΑ ΤΩΤΑ ΑΙΣΤΗΤΕΣ, ΤΩΤΑ ΕΑΝ ΕΠΙ ΤΩΤΑ
 ΕΙΣΤΗΝ ΚΑΙ ΤΩΤΑ ΗΜΙΝ ΛΕΓΕΙΝ, ΑΙΣΤΗΤΕΣ ΜΗ ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ
 ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ· ΤΩΤΑ ΤΩΤΑ ΕΠΙ ΤΩΤΑ ΤΩΤΑ, ΟΙΣ ΤΩΤΑ
 ΚΑΤΟΡΟΥΧΕΙΝ· ΤΩΤΑ ΤΩΤΑ ΕΠΙ ΤΩΤΑ ΤΩΤΑ, ΟΙΣ ΤΩΤΑ

A quae sunt à sapientia Spiritus, scilicet huma-
 nas. Vnde cum hac illis acciderint, tran-
 sultit Deus populum Iudæorum, & perdi-
 dit sapientiam illorum qui apud eos erant
 sapientum: nec enim amplius apud illos
 est sapientia, ut neque prophetia, sed &
 intelligentiam intelligentium populi defo-
 dit, & occultit Deus, nec amplius splendi-
 da est & illustris; propterea etiam si videan-
 tur consilium aliquod profunde agitare,
 cum id propter Dominum non faciant,
 miseri dicuntur; & si occulta aliqua divini
 consilij enuntiaturos se profiteantur, men-
 tiuntur, quoniam opera illorum non lucis
 sunt, sed tenebrarum & noctis. Visum est
 autem nobis paucis verbis Prophetiam, &
 illius aliqua ex parte explicationem aperi-
 re, quoniam meminit illius Mattheus, mem-
 init & Marcus: vnde circa transgressio-
 nem Seniorum statuentium ut cum panem
 comedent Iudæi, lauent manus, & vtiliter
 producemus ea quae hoc loco sic se habent:
 Pharisei enim, & omnes Iudæi, nisi crebro la-
 uerint manus, non manducant; tenentes tra-
 ditionem Seniorum. Et à foro nisi baptizentur,
 non comedunt; & alia multa sunt quae tradita
 sunt illis seruire, baptismata calicum, & ty-
 ceorum, & aramentorum, & lectorum. Et
 Mattheus 23. conuocatis ad se turbis dixit eis: Audite & in-
 telligite, & quae sequuntur. Dilucide his ver-
 bis à Servatore docemur, cum in Levitico
 vel in Deuteronomio legimus ea quae de
 mundis & inmundis cibis tradita sunt,
 propter quae nos ut violatores accusant Iu-
 dæi corporales, & parum ab his discrepan-
 tes Ebionæi, non Scripturæ scopum esse
 arbitrati, cum qui obuius est super ijs rebus
 sensum. Nam si non quod intrat in os coin-
 quinat hominem, sed quod procedit ex ore, &
 maxime quoniam, iuxta Marcum, hæc dixit
 Servator purgans omnes escas, manife-
 stum est non inquinari nos ea comedentes
 quæ Iudæi literæ Legis feruere volentes im-
 munda esse pronuntiant; tunc autem in-
 inquinari, quando cum oporteat labia
 nostra ratione vincita esse, nosque ijs quæ
 dicimus stateram & libram adhibere, obuia
 quæque loquimur quidem, cogitamus autem
 non necessaria, vnde fons nobis scaturit
 peccatorum. Ac decet quidem Dei Le-
 gem ea quæ è nequitia profluunt, vetare;
 quæ vero ad virtutem pertinent, præcipere;
 quæ vero ex se sunt indifferentia, suo loco
 relinquere, ea videlicet quæ male fieri pos-
 sunt, si ex instituto, & ex ea quæ in nobis
 est ratione in ijs peccemus; recte autem fie-
 ri, si ad bonum finem perducantur. Ad hæc

Mattheus 23.14
 Marc. 7.15
 Marc. 7.16
 Marc. 7.17

ἀποστρέψας, τὸν τε ἰδὼν ἑαυτὸν, καὶ ἰδὼν ἑαυτὸν
 ἐμπνέει εἰς τὸ βόδιον, καὶ εἰς τὸν ἀσσοῦν καὶ
 εἰς τὸν κάμηλον γέγραπται τίνα τρέπον ὁ πῦξ
 διακείδεις εἶπε τῷ σωτῆρι, ὡς μὴ νόστος τῶ·
 ἢ τὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸ σῶμα κοινοῦ τ' ἀνθρώπου,
 ἀλλὰ εἰς τὸ κορυβδιόειδον ἐκ τῆς γάλακτος,
 ἢ· φέρονται ἡμίλητον ἀβυβόλιν· φέρεται δὲ ὁ
 σωτὴρ φησὶ τῷ ἀκούοντι καὶ ὑμεῖς ἀκούετε εἶπε,
 εἰσὶν, ποσῶν μοι σκευάστας χεῖρας ἔπ' ἢ σκευάστας
 τῶ βυβλίωτος τῶ χειρῶν ἂν· καὶ ἔπ' ἢ νοῦν ἔπ'
 Διὰ τῆς τοῦ εἰσερχομένου, ἐπὶ δὲ εἰσερχομένου
 εἰς τὸ σῶμα, εἰς τὴν κοιλίαν χεῖρας,
 καὶ ἀσσοῦν ἂν αὐτῶν εἰς ἀφ' ἐδράνα βάλ-
 λει· ἢ ἀσσοῦν τὸ νόμον ἢ πῦξ βίβλος ἰδού, ὅσα
 ἔσονται ἐν τῷ πατρὶ ἰσοδραστῆσαι, ἀλλὰ
 εἰς τὴν μνηστῆρα καὶ τὸ νόμον, καὶ τῶ ἐν
 αὐτῷ γράμματι ἐκ δόξης· δύο δὲ νομῶν
 καὶ τῶ νόμον, ἀσσοῦν τὸ θανάτου τῆς ἐπιτυ-
 πωμένης γραμμάσας, καὶ ὅσα ἐν αἰσθητοῦ
 φέρεται τὸ πνεῦμα, καὶ ἀσσοῦν τῶ νόμου
 μὴ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ νόμον, οἱ δὲ διδά-
 σκοντες ἀπὸ ἀσσοῦν ἀλλοθῆτος λέγειν τὸ
 ἰδού, ἢ τὸ νόμον πνευματικῶν ἐστὶ, καὶ
 Διὰ τῆς τοῦ νόμου ἀγίας, καὶ ἡ ἐπιτολὴ ἀγία, καὶ
 δικαία, καὶ ἀγαθὴ, ἢ πῦξ φησὶ ἡν ἐφύ-
 τῆσεν ὁ θεὸς πατὴρ· οἱ δὲ μὴ τοῖσιν, ἀλλὰ
 εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ νόμον, ἀλλὰ τῶ πνεῦμα
 ὅσα ἡσθῶν τῶ θεοῦ, ἀλλὰ τῶ πνεῦμα
 ὅσα ἡσθῶν τῶν καρδίαν, καὶ ἡσθῶν τῶ
 ἔσονται αὐτῶν, ἰσθῶν ἐν ἑαυτοῖς ὅσα ἐπὶ
 φέρονται φέρεται τὸ κλέειν· εἰς γὰρ πῦξ ἡσθῶν
 φέρεται τὸ κλέειν, ἀσσοῦν τῶ πνεύματι, ὁ δὲ
 κλέειν εἰς τὸ πνεῦμα ἔστι· εἰς τὸ πνεῦμα
 ποῦ ἡσθῶν, ὅσα ἡσθῶν εἰς τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὸ
 σῶμα κοινοῦ τ' ἀνθρώπου, καὶ νομῶν ἔστι
 ἡσθῶν ἰδού, ὅσα ἡσθῶν εἰσερχόμενον
 εἰς τὸ σῶμα ἀγιάζει τ' ἀνθρώπου, καὶ ἡσθῶν
 τῶ ἀκαθαρτίων νομῶν ἡσθῶν ἀγιάζειν ὁ νόμος
 ζῶντος ἀφ' ἑαυτοῦ κλέειν· ἡσθῶν, ὁ λό-
 γος ὅσα ἡσθῶν τῶν, καὶ ἡσθῶν τῶν
 μὴ εἰς τὸ πνεῦμα ἀγιάζειν, ἡσθῶν ἡσθῶν
 ὅσα ὅσα ἐκ πίστεως, καὶ ἡσθῶν ὅσα ἡσθῶν
 ἢ πῦξ αὐτῶν ἐστὶ τῶ μνηστῆρα καὶ ἀπίστεως,
 ἡσθῶν ἀσσοῦν τ' μνηστῆρα αὐτῶν, καὶ τῶν ἀπίστεως.

A Scripturarum sensum non perspiciamus; ita
 ut uterque, & is qui ducit, & is qui ducitur
 in foveam cadant, de qua supra diximus.
 Deinde vero scriptum est quo pacto
 Petrus respondens dixit Servatori, quasi
 non intelligens id : Non quod intrat in os
 coinquinat hominem, sed quod procedit ex ore,
 hæc verba : Ediffere nobis parabolam. Ad quæ
 Servator sic ait : Adhuc & vos sine intellectu
 estis, quæ, Vos mecum tanto tempore
 conversati, nondum eorum quæ dicuntur
 sensum capitis, & nondum intelligitis pro-
 pterea hominem non coinquinare id quod
 intrat in os illius, quia in ventrem abit, &
 inde progrediens in fecesum mittitur. Non
 propter Legem cui servire videbantur, plan-
 tatio non erant Patris Iesu Pharisei, sed
 propter pravam Legis, & eorum quæ in ea
 scripta sunt, acceptionem. Cum enim duo
 intelligantur in Lege; ministratio mortis
 impressa literis, neque ullam habens affini-
 tatem cum spiritu; & ministratio vitæ quæ
 intelligitur in spirituali Lege; qui poterant
 ex affectu sincero dicere hæc : Scimus enim
 quia lex spiritualis est, & propterea Lex san-
 cta, & mandatum sanctum, & iustum, & bo-
 num; illi erant plantatio quam plantavit
 Pater cælestis: qui vero tales non erant,
 sed mortiferam solum literam tuebantur,
 non erant plantatio Dei, sed ejus qui indu-
 raverat cor illorum, eique velamen impo-
 fuerat, quod in illis vim obtinebat, quam-
 diu ad Dominum non convertebantur : Si
 quis enim conversus fuerit ad Dominum, aufer-
 tur velamen, Dominus autem spiritus est. Di-
 xerit autem aliquis qui in hunc incidit lo-
 cum, quemadmodum Non quod intrat in os
 coinquinat hominem, etiam si existimetur à
 Judæis impurum; ita quod ingreditur in os,
 non sanctificare hominem, etiam si à simpli-
 cioribus existimetur sanctificare, id quod
 Domini panis appellatur. Et sermo quidem
 ille minime, opinor, aspernandus est, pro-
 ptereaque perspicua indigens explicatione,
 quæ mihi ita se habere videtur. Quemad-
 modum non cibus, sed conscientia ejus qui
 cum dubitatione comedit, comedentem
 coinquinat : Nam qui dubitat, si manduca-
 verit, damnatus est, quia non ex fide; & quem-
 admodum inquinato & incredulo nihil purum
 est, non quidem per se, sed propter il-
 lius contaminationem & incredulitatem; ita id quod sanctificatum est per verbum Dei
 & orationem, non ex se vtemem sanctificat;
 nam si id ita esset, sanctificaret & illum qui
 indigne Domino comedit, nec vllus pro-
 pter cibum hunc infirmus factus fuisset, aut
 imbecillis, aut mortuus; tale enim quid piam

Matth. 15.

1. Cor. 3. 7.

Rom. 7. 12.

1. Cor. 3. 16.

17.

Rom. 14. 23.

1. Tim. 4. 5.

* ἐκ τῆς ἀπίστεως εἰς τὸν ἀγιάζειν ἡσθῶν τῶν λόγων τοῦ θεοῦ καὶ ἐν-
 ἰσθῶν τῶν ἡσθῶν, ἢ τῶν ἰδῶν λόγων ἀγιάζει τῶν χειρῶν. εἰ γὰρ τῶν, ἢ ἀγιάζει γὰρ καὶ τῶν ἰσθῶν
 ἐκ τῶν ἀπίστεως, καὶ τῶν ἰδῶν λόγων ἀγιάζει τῶν χειρῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἰσθῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἰσθῶν
 ἐκ τῶν ἀπίστεως, καὶ τῶν ἰδῶν λόγων ἀγιάζει τῶν χειρῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἰσθῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἰσθῶν

φορεῖς, ἥτις φαίνεται τὰς τῶ μερισμοῦ καὶ
 τῆς κληροδοσίας τῶ ἰσραὴλ διωκτέων ἀδελφόν
 τῶν τῶν πνευματικῶν στοιχείων νόμου. **Π**ερὶ οὗ
 ὅτι τῆ εἰσὶν ἀπορήτου ἡμοδοκίᾳ τῶ ἰσραὴλ
 πορὸς τὴν χαναναίαν γυναικᾶ. ὅ μὲν γὰρ ἔρχο-
 νται ὡς ἐπὶ τὰ μέρη τυρὸν καὶ σιδῶνος, ἢ ὅτι ἐξελ-
 θῆσα ἡ δούρα ἐκείνην κέκερατε λέγεται. ἰδέ-
 σὸν με κύριε ἡ δούρα. **Χ**αναναία ὅτι ἡ γυνή,
 ὅσα μεταλαμβάνεται εἰς τὸ, ἡτοιμασμένη ἑ-
 παύσασθαι. οἱ μὲν δὲ κληροδοκίαι εἰσὶν ἐν βα-
 σιλείᾳ ἡ δούρα, καὶ τῆ ἐν τῆ βασιλείᾳ τῶ
 θεοῦ ἐλάσει. οἱ δὲ ἀδελφοὶ, ἡτοιμασμένοι
 ἑπαύσασθαι τὸ ἐν αἰσὶς κληρίας, καὶ ἡ δούρα αὐτὴν
 παρῆσαν, ἡτοιμασμένη αἰσὶς αὐτῆ, καὶ τῆ
 βασιλευσῆς ἐν τῷ θεῷ αὐτῆ ἀντιπροσώπου ἀμάρ-
 τίας. πλὴν ἡ χαναναία ἐξελθῆσα ἀπὸ ἡ δούρας
 ἐκείνης, ὅτι ἀπὸ τῶ ἡτοιμασμένη τῆ ἑπαύ-
 σασθαι, κεκαργῆ καὶ λέγεται. ὅτι λέγει με
 κύριε ἡ δούρα. **Σ**υνάραξαι δὲ ἀπὸ ἡ δούρας
 ἡ δούρα, ἥτις μὲν αὐτὴν κληρίαν ἡ δούρα, ὡς αὐ-
 τῆ, καὶ οἱ ἐν ἑαυτοῖς τυφλοὶ. ἥτις δὲ ἡ δούρα
 καὶ ἡτοι χρεὶς τῆς ἀληθείας, παρῆσαν, ὡς οἱ
 δαμονιοζῶντες χέροντες. πὶ ἡμῶν καὶ σὺ, ἡ δούρα
 τῶ θεοῦ. ἥτις δὲ μὲν τῆς ἀληθείας, παρῆσαν,
 ὡς οἱ ἐν τῶ πλοῦσι παρῆσαν, ἀληθείας, ἀληθείας
 θεοῦ ἡ δούρα, λέγοντες αὐτῶ. καὶ γὰρ ἡ δούρα,
 οἱ μὲν, ἡ δούρα ἡ τῶ τῶ σωματικῶν, πορὸς τὸ
 ἰδῆν τὴν ἀποδοκίαν ἡ δούρα ἐπισημαίνονται. ἥτις μὲν
 οἰοῦνται τῶ ἡμοδοκίᾳ ὡς σαφῆς δούρα δούρα
 ἡ δούρα πορῆσαι. ἥτις δὲ τῶ δούρα τῶ θεοῦ
 ἐν δούρα, καὶ πνεῦμα ἀποδοκίᾳ. καὶ τῶ
 τῶν ἡ δούρα μὲν τῶ, ἀληθείας. ἥτις δὲ χρεὶς
 τῶ τῶ. εἴπα πορῆσαι ἐπὶ χαναναίᾳ μὲν, ὅτι αὐτῆ
 ἡ δούρα, ὅτι ὡς τῶ ἀρχὴν ἡ δούρα φανέρωται,
 ἀλλὰ αὐτῆ θυγατρὸς πρὸς κληρίαν, δούρα δούρα
 μνηστικῶν. ἀλλὰ δὲ μήτηρ ἡ δούρα ἐκκαρμυζο-
 μένων πορῆσαι ἀποδοκίᾳ δούρα. καὶ πάλιν ὅ
 μὲν ἀρχισυνάραξαι αὐτῆ δούρα δούρα θυγα-
 τρὸς ἀξιοί, ὡς ἀποδοκίᾳ. ὅ δὲ βασιλι-
 κὸς αὐτῆ ἡ δούρα, ὡς ἐπὶ νοσητῶν καὶ ἀποδοκίᾳ
 μνηστικῶν. δαμονιαστὰ τῶν θυγατρῶν, καὶ ἡ δούρα
 νεκρῶν, δούρα ἡ δούρα μήτηρ. καὶ τῶ δούρα θυ-
 γατρῶν, καὶ ἡ δούρα θανάτων ἀδελφῶν, ἡ δούρα
 πατέρων. ὅτι ὅ μὲν ἀρχισυνάραξαι, ὅ δὲ βα-
 σιλικῶν ἡ δούρα. ἡ δούρα δὲ αὐτῶ πνευματικῶν αὐτῆ
 ἡ δούρα ἐν ἡ δούρα ἀποδοκίᾳ, ἀπὸ πᾶσιν ὅ ἡ δούρα
 ζωοποιῶν ἡ δούρα. καὶ πάλιν ὅ ὅσα ἀποδοκίᾳ
 ἐν τῶ δούρα, μαλιστα αὐτῶ ἡ δούρα ἀναρχισυνάραξαι,
 ἡ δούρα μὲν τῶ τῶ, ἡ δούρα οἱ μὲν
 ἀλλὰ πνευματικῶν, ἡ δούρα ἡ δούρα σωματικῶν, καὶ τῶ δούρα,
 πνευματικῶν. ἀπὸ πᾶσιν ὅ ἡ δούρα ἡ δούρα ἀποδοκίᾳ
 ἡ δούρα αὐτῶ τῶ δούρα ἡ δούρα ἡ δούρα ἀποδοκίᾳ
 ἡ δούρα

A ea quæ ad divisionem, & hæreditatis Israël
 distributionem pertinent, & juxta spiritualis
 Legis rationem constituere. Attende item
 ad hunc Iesu quasi occursum, factum mulie-
 ri Chananæ; is enim venit tanquam in
 partes Tyri & Sidonis; hæc autem ē finibus
 illis egressa clamavit dicens: *Miserere mei*
Domine, fili David. Mulier vero erat Cha-
 nanæ, quod interpretatur, *ad humilitatem*
parata. Iusti quidem parati sunt ad regnum
 cælorum, & elationem quæ est in regno
 Dei: peccatores autem parati ad abjectionem
 nequitia quæ in illis est, & facinorum
 quæ juxta illam fiunt, hos ad eam præpa-
 rantium, & peccati in mortali eorum cor-
 pore regnantis. Cæterum Chananæ egres-
 sa ē finibus illis, à præparatione ad abjectionem
 exiverat clamans & dicens: *Miserere*
mei, Domine, fili David. Collige autem ex
 Evangelij quinam eum filium David ap-
 pellant, sicut illa, & cæci qui erant Hieri-
 chunte; quinam vero filium Dei, atque id
 quidem sine additamento vocabuli, *vere*;
 vt & Damoniaci dicentes: *Quid nobis & tibi*
fili Dei; Quinam autem cum adjecctione vo-
 cis, *vere*, vt qui in navigio adorabant di-
 centes illi: *Vere filius Dei es.* Horum fedem
 collectio utilis erit tibi, opinor, ad eorum
 cognoscendam differentiam qui [ad Ie-
 sum] accedunt; nonnulli quidem cum, vt
 qui ex femine David secundum carnem ge-
 nitus sit, adeunt; quidam vero tanquam
 eum, qui *Prædestinatus est filius Dei in virtute,*
secundum spiritum sanctificationis; & horum
 aliqui cum dictione, *vere;* aliqui vero abs-
 que illa. Animadvertite præterea Chana-
 næam non pro filio, quem profus non genu-
 iisse illam apparet, sed pro filia à Damo-
 ne graviter vexata orasse; aliam autem ma-
 trem filium qui defunctus efferebatur, vi-
 dum recepisse; & rufus Archisynagogum
 pro filia duodecim annos nata, velut mor-
 tua, orasse; Regulum vero pro filio quasi
 etiamnum ægrotante, & jamjam morituro.
 At filia Dæmone jactata, & filius mortuus
 duabus erant matribus oriundi: & filia
 item mortua, & filius ad mortem vsque
 ægrotans, duobus patribus, quorum hic
 Archisynagogus, Regulus ille erat. Hæc
 autem de diversis animarum generibus,
 quas Iesus vivificans sanat, differendi ma-
 teriam continere arbitror. Ac quæcunque
 sanat in populo, ea præsertim quæ scripta
 sunt ab Evangelistis, tunc sunt facta, vt
 crederent ij, qui alioquin nisi visis signis &
 prodigijs non credidissent; nam quæ ali-
 quando, eorum quæ semper virtute Iesu

* x. i. i. i.

* c. p. i. i.

Rom. 6. 12.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

M. i. i. 20.

αὐτοῖς οἱ ἰδιώματα χωρῆσαι τὴν μακρίαν τῆ
 κηρύγματος, καὶ διδασκῆσαι πάντας τοὺς εἰς τὸ
 πῦρ θύοντες, ἵνα διελθῆτε τὰ ὄντα, ὅτι τὸ
 μέγεθος νηπίων καὶ ἰδιωμάτων καταρπασάμενος
 αὐτοὶ αἶνον, ἐπεὶ γέγονεν ἐχθρὰ τῇ ἀληθείᾳ·
 ἐλθόντα δὲ ἡ χημαιά, ποσειπικωὶ ὡς δεῦρ
 ἰησοῦ λέγοντα· κύριε βοήθησον μοι. ὁ δὲ ἀπε-
 κριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔξεστι λαβεῖν τὸ ἄρτον τῶν
 τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναίοις· ζητήσασθε δὲ
 αὐτὸς ὁ βόλχημα καὶ τῶτος τῆς λέξεως, ἐπεὶ
 μέθυσον μὲν πρῶτοντος ἄρτων, ὡς μὴ διωμάσθαι
 καὶ τὰ τέκνα ἐοθεῖν ἄρτους, καὶ κινῶσαι τῆς
 οἰκίας, ἢ κ' ἄλλως ἄρτων δι' εἰργασμῶν, ἢ χ'
 οἷόν τε καὶ ὁ βόλχημα κυναίοις διδασθαι τῶν
 τ' κυναίων εἰργασμῶν τῶν τέκνων ἄρτων· οὐδὲν
 δὲ τοῦτον φαίνεται ἐπὶ τῆς ἰησοῦ διωμάσεως,
 ἀφ' ἧς διωμάσθαι ἦν καὶ τὰ τέκνα μεταρμακά-
 νειν, ὡς πάλιν ἔφατο κινῶσαι· ὅθεν οὐ μὴ πως
 ποσειπικωὶ τ'· οὐκ ἔξεστι λαβεῖν τὸ ἄρτον τῶν
 τέκνων, λακτικόν ἢ πὸ κινῶσαι ἐαυτὸν τὰ μορφήν δά-
 λω ἀνελθόντα, μεθυσθῆναι διωμάσεως, καὶ ὁ
 ἐργασθῆναι ἐν χρισμῶ περιρμακά, ἐκ μόνον.
 ἀφ' ἧς διωμάσεως, καὶ ἡ ἀδελφότης πᾶσι ἀξίω-
 σθαι ποσῆτα ἀπ' αὐτῶν, ὡς δὲ ἴσον ὅτι· ἢ ἴσ-
 τὸ μὲν περ, ἐργῶν δὲ ἴσων διωμάσθαι ἐξεληλυ-
 θῆσθαι ἀπ' αὐτῶν· ἀπὸ τῆς αὐτῶ τῶ μεθυσθῆναι
 διωμάσεως ἐπαμύνητο, τοῖς μὲν περιρμακῶν
 πλείονα ὁπερὶ δὲ καὶ χαλκῶν ἡοῖς· τοῖς δὲ
 μὴ τοῖς τοῖς ἐλαφύσθαι, ὡς τοῖς κυναίοις· ἀλλ'
 εἰ καὶ αὐτὰ ἕως ἐγένετο, οὐδὲν ἦν ὅτι πᾶσι με-
 γάλῃ τίσει, ἔδωκε τὸ ἄρτον τῶν τέκνων, ὡς
 τέκνα, τῆ δὲ τῶν ἐν χημαιά διωμάσεως
 κυναίων περιρμακῶ· πᾶσα δὲ καὶ τῶν λόγων
 ἰησοῦ εἰς πᾶσι ἄρτων, ὡς τοῖς λογικῶν ὡς
 τέκνοις ἔξεστι διδόναι μόνον· καὶ ἄλλοι λόγοι,
 οἰοῦναι ψυχὰς ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐξίας, καὶ ἔπαπ-
 ζης τῶν βόλχημα καὶ κυναίων, ὡς χημαιῶν
 αὐτῶν πᾶσι ὡς κυναί· καὶ καὶ τῶν μισθῶν
 νόμον ἀπὸ πᾶσι γέγονασι τὰ κυναί ἀπερρί-
 ναι αὐτῶ, καὶ ἐμέλησε τὰ ἀμύνη πᾶσι ἐν-
 τελεσθῆναι ἀπὸ πᾶσι βρωμακῶν, ἵνα κυναί
 περιρμακῶν· ἄλλοι μὲν αὖν περιρμακῶν ἐπα-
 σθῆναι τῶ ἐκ κημιστικῶ λόγων μεταβαίνειν
 τῶς ψυχῶν ἀπὸ σωματικῶν ἀδελφῶν ἐπὶ σῶ-
 ματα κυναί καὶ τῶν ἀφροσῶν κακίας· ἡμεῖς δὲ
 μηδὲ μῆς τῶ πᾶσι βρωμακῶν ἐν τῶ δειῶ γέγονη,
 φαμὲν ὅτι κατὰ τῶν λογικῶν μεταβαίνει
 εἰς ἀλογικῶν, ὅτι πολλῶν βρωμακῶν καὶ ἀμε-
 λείας ὁ ἰησοῦς πᾶσι· ὁμοίως δὲ καὶ ἀλογικῶν περιρμακῶν
 ἀπὸ τῶν λόγων· ἀμύνη
 κῆμα, ὅτι πᾶσι ὡς ὁ λογικῶν, ὡς πᾶσι ποτε κυναίον ὁ ἀγαπῶν ἐοθεῖν ἀπὸ τῶν ψυ-
 χῶν

gentem illis intelligentem tradens, quæ
 poterat capere stultitiam predicationis, & i. cor. 1. 21.
 volens servare huic assensum præbentes, ut
 refelleret ea quæ sunt, ex ore infantium & la. psal. 8. 3.
 Effentium perficiens sibi laudem, quoniam illa
 veritati inimica facta sunt. Quum venisset
 autem Chananæa, Iesum ut Deum adora-
 bat dicens: Domine adjuva me; Qui respon-
 dens ait: Non licet sumere panem filiorum &
 mittere canibus. Quæsi veritatem aliquis
 sensum sermonis illius, quippe cum hæc
 adesset panum mensura, ut non possent
 panes comedere filij simul, & canes domus,
 nisi alios ab elaboratis panibus; non poterat,
 juxta rectam rationem, catellis in ali-
 moniam dari panis filiorum elaboratus. Ni-
 hil autem simile videre est in Iesu potestate,
 cujus participes fieri poterant, & filij, &
 qui catelli appellantur. Vide igitur num
 forte dicendum sit ad id: Non est bonum su-
 mere panem filiorum, eum qui semetipsum
 exinanivit servi formam accipiendo, mensu-
 ram potestatis, secundum quam res mun-
 danas continebat, attulisse; de qua pote-
 state sentiebat quantitatem aliquam à se
 exiisse, ut vel inde liquet: Tetigit me aliquis, Luc. 8. 46.
 nam ego novi virtutem de me exiisse. De hac
 itaque potestatis mensura dispensabat; præ-
 cipuis quidem, & filijs dictis plura liberali-
 ter distribuens; pauciora vero ijs qui tales
 non erant, tanquam catellis. Sed quamvis
 hæc ita fierent, nihilominus tamen quum
 magna fides adesset ei, quæ propter generis
 ignobilitatem quæ erat in Chananæa, catella
 erat, tanquam filio panem filiorum
 dedit. Fortasse etiam & sermonum Iesu
 sunt quidam panes, quos ijs solum dare li-
 cet tanquam filijs, qui ratione magis pol-
 lent; & alij item sermones, velut perexi-
 gue micæ de magno illo convivio, & gene-
 rosiorum mensa, ac dominorum, quibus
 animæ nonnullæ velut canes utantur. Ac in
 Mosis Lege de nonnullis scriptum est ut canibus
 proijciantur; & Spiritui sancto curæ
 fuit de cibis quibusdam sancire, ut relin-
 querentur canibus. Existiment igitur alij
 in Ecclesiasticis sermonibus peregrini, tran-
 sfire animas ab humanis corporibus in cor-
 pora canina, pro varia iniquitate: nos ve-
 ro in divina Scriptura id minime reperien-
 tes, pronuntiamus ratione magis pollen-
 tem constitutionem in carentem magis
 ratione mutari, ex magna nempe ignavia
 & incuria id patientem: similiter & ratio-
 nis inopem voluntatem propter neglectam
 rationem converti ita nonnunquam, ut
 ratione prædita evadat, adeo ut qui olim
 catellus fuerat de micis è mensa domino-

* 8. μὲν

καὶ ὁμοίως δὲ καὶ ἀλογικῶν περιρμακῶν ἀπὸ τῶν λόγων· ἀμύνη κῆμα, ὅτι πᾶσι ὡς ὁ λογικῶν, ὡς πᾶσι ποτε κυναίον ὁ ἀγαπῶν ἐοθεῖν ἀπὸ τῶν ψυ-
 χῶν

rum suorum cadentibus edere amans, filij statum assequatur. Plurimum siquidem confert virtus, vt quis filius Dei fiat; nequitia autem, & in contumeliosis sermionibus rabies & impudentia, vt quis, iuxta Scripturam sermone[m], canis appelletur. Simile etiam intelliges de reliquis nominibus, quae ratione carentibus animalibus tribuuntur. Verumtamen qui reprehenditur vt canis, nec agre fert indignum se dici pane filiorum, & cum omni patientia sermone[m]

Math. 15. 27.

Chananae illius vsurpat, dicentem: *Etiā Domine, nam & canes edunt de micis, quae cadunt de mensa dominorum suorum, mitissimam consequetur responsionem Iesu dicentis ipsi: Magna est fides tua, postquam tantam assumerit fidem, & dicentis: Fiat tibi sicut vis, vt & ipse sanetur, & si quem protulit fructum sanatione indigentem, sanetur & ille.*

ἵνα καὶ αὐτὸς ἰαθῆ, καὶ εἰ πνα καρπὸν ἐξήρτησεν

Ἀρχῶν τῶν πληόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυριῶν αὐτῶν, ἢ κείν εἰς κερπίσασιν τῆς κρεῖττης καὶ συμπαροῦσιν ἀρετῆς μὲν ποιεῖται τῆς κρινος θεοῦ. καὶ αἱ τῶν ἐλυσιπύδων ἐν λόγῳ ὑβριστικῶς, καὶ τὸ ἀνιδεῖν, ποῦς δὲ ποιῶσαι πνευματικῶς, καὶ τὸν τῆς γραφῆς λόγον κενώσαι. ὁ δὲ ὁμοίον νοήσας καὶ ὅτι τῶν λοιπῶν ὁμοίωσαν, τῶν τῶν ἀλογα ζωῶν. πλὴν ὁ ἐλεγχθεὶς ὡς κυριῶν, καὶ μὴ ἀγαπητῶς ὅτι τῶν αἰετιῶν ἐστὶν λέγεσθαι ἀρετῆς τέκνων, καὶ μὴ πάσης ἀειξικηκίας εἰπὸν τῆς χρωματικῆς οὐκ εἰς λόγον, τῆς φησὶ καὶ. ναὶ κύριε, καὶ ὅτι τῶν κυριῶν εἰς ἰαθῆ ἀπὸ τῶν ἱσχυριῶν τῶν πληόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυριῶν αὐτῶν, τὸ ἐλεγεὶς τῆς παρενεργίας τῆς ἀποκρίσεως ἰσὺς λέγοντος ἀπὸ μὲν ἀλλήλων ὡς ἡ πίστις, ὁ πρὸς τὴν ἐκτελεσθῆναι ἀναγκαῖον ἐστὶν, καὶ λέγοντος. ἡμεῖς εἶπα σοὶ ὡς δούλοισι, καὶ ὅτις ἐνεπαυθῆ.

De Sanatis turbis.

Περὶ τῶν ἀνεπιθέσαντων ὄχλων.

Math. 15. 29.

Et quum transisset inde Iesus. Constat ex supra dictis e partibus Tyri & Sidonis descendisse illum secus mare Galilææ, quod vulgo stagnum Genesareth appellatur: & rursus ascendit in montem, vbi postquam ascendisset, sedebat. Licet igitur dicere montem illum vbi sedet Iesus, non eos ascendere solos qui sani sunt, sed cum his & illos qui varijs afflictati fuerant morbis. Ac fortasse mons ille in quo sedebat Iesus postquam eum condescendisset, is est qui vulgatiore nomine Ecclesia nuncupatur, erecta per Verbum Dei supra reliquam terram, & qui in ea sunt; quo accedunt, non Discipuli, relictiis turbis, quemadmodum cum de beatitudinibus verba illis facta sunt; sed turbae multae, quae quidem non accusabatur ipsa quod surda, alioquin morbo affecta sint, sed tales secum habent. Nam in ijs turbis quae ad montem illum accedunt, vbi sedet Filius Dei, non nullos videre est, ad ea quae promittuntur, surdos factos, alios animo excacatos, & verum lumen non intuentes; claudos alios, & juxta rectam rationem agere non valentes. Hi ergo qui cum turbis montem ascendunt, vbi erat Iesus, talia animo patientes, quandiu ad pedes Iesu non sunt, ab illo non sanantur; cum vero à turbis ad pedes illius, & ad extrema corporis Christi projecti sunt, vt pote qui talibus morbis laborent, horum alioquin quantum quidem ad illos attinet indigni, tunc ab illo

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐκείθεν ὁ ἰησοῦς· ὁ δὲ λόγος ἦν ἐκ τῶν ἀνεπιθέσαντων ὄχλων, καὶ σαρδων ἢ καὶ τῆς γαλιλαίας, ἢ τῆς ὄρειν ἢ σαρδωνος ὀνομαζομένη ἤμνησεν τῆς λίμνης. καὶ πάλιν ἀλιθίως ὁ ἔλεγε, ἔφη αἰσθασὶ ἐκ τῆς ἐστῆ. ἔστιν ἕτερον ἰσχυρῶς ὁ ἔλεγε τὸ τοῦτο, ὅτι κατὰ τὴν ὁμοίωσιν, ἐχρηματίζοντες ἀναβαίνοντες μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ὁμοίωσιν καὶ διαφορῶν πάλιν πεποιθότες, ὅτι κατὰ τὸν ἔλεγε ἵνα αἰσθασὶ κατὰ τὸν ἴσχυρῶς ὄνομα ζωῶν ἐκ τῆς ἀρετῆς ἀρετῆς ἢ λέγον τῶν θεῶν ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἴσχυρῶς ἐπ' αὐτῆς. ἔπου παρενεργῶσαι ὅχι οὐκ ἔστιν κατὰ τὸν τοῦτο, ὡς ὅτι τῶν ἰσχυρῶν εἰσαγωῶν, ἀλλὰ πολλοὶ ὄχλοι, οἱ ποῖς αὐτοὶ μὲν ἢ κερπίσασιν ὡς κάρποι, ἢ τῆς πεπαιθότες, ἔργουσι δὲ μεθ' ἑαυτῶν ὡς τῶν τοῦτο καὶ ἔστιν ἰδεῖν καὶ τῶν ἀνεπιθέσαντων ὄχλων εἰς τὸ τοῦτο ὅρος, ἔφη ὁ ἴσχυρῶς κατὰ τὸν ἴσχυρῶς πῶς μὲν κερπίσασιν ποῦς τῆς ἐπαγγελίας ἔφη, ἀλλῶς δὲ τυφλοὺς τῶν ἱσχυριῶν, καὶ μὴ βλέποντας τὸ ἀληθινὸν φῶς, καὶ ἀλλῶς χαλεπῶς, καὶ μὴ δυναμῶς καὶ λόγον ἐργαζομένους, ὅτι τῶν οἱ τῶν καὶ τῶν ἱσχυριῶν πεπαιθότες, εἰ καὶ τῶν ὄχλων εἰς τὸ ὅρος ἀναβαίνουσιν, ἔφη ὁ ἴσχυρῶς, ὅσον μὲν ἔξω τῶν ποδῶν εἰσι τῶν ἰσχυριῶν, ὡς ἀνεπιθέσαντες ἑαυτοὶ. ἐπὶ δὲ, ὡς τῶν πεπαιθότες, ἴσχυριῶν τῶν ὄχλων ἀπὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν πεπαιθότες τῶν ἰσχυριῶν, ὅτι τῶν ἑαυτοῦ τῶν ἰσχυριῶν, ὅτι τῶν ἑαυτοῦ τῶν ἰσχυριῶν, ὅτι τῶν ἑαυτοῦ τῶν ἰσχυριῶν.

ὡς τῶν πεπαιθότες, ἴσχυριῶν τῶν ὄχλων ἀπὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν πεπαιθότες τῶν ἰσχυριῶν, ὅτι τῶν ἑαυτοῦ τῶν ἰσχυριῶν, ὅτι τῶν ἑαυτοῦ τῶν ἰσχυριῶν, ὅτι τῶν ἑαυτοῦ τῶν ἰσχυριῶν.

hac perpendis : Accesserunt ad eum tur-
 ba multæ , reperies tunc ad eum Discipu-
 los non accessisse , sed eum jampridem cum
 sequi cepissent , & cum in montem secutos
 esse. Accesserunt autem ad eum , qui Dis-
 cipulis deteriores erant , & tunc primum
 eum adeuntes eadem non patiuntur ac ij
 qui secum ascenderunt. Observa item in
 Evangelio quinam scripti sint Iesum fuisse
 secuti, quinam accessisse, quinam fuisse ad-
 ducti, & quinam dividi in præcedentes, &
 subsequentes ; eorum item qui accesserunt,
 quinam in domo ad eum accessisse, & qui-
 nam ad eum alibi degentem. Plurima si-
 quidem invenies ex observatione, spiritua-
 lia spiritualibus contendens, digna exquisi-
 ta sapientia quæ in Evangelij continetur.

Ἐπιθυμῶς προσέρχουσιν αὐτῷ · προσήλθον αὐτῷ
 ὄχλοι πολλοί, βύβρις αὐτῷ ὅτι οἱ μαθηταὶ τίτε ἢ
 προσήλθον αὐτῷ, ἀλλὰ πάλαι ἀρξάμενοι ἀνα-
 λαθεῖν, καὶ εἰς τὸ ὄρος ἠκολούθησαν αὐτῷ · προσ-
 ἤλθον δὲ αὐτῷ οἱ τῶν μαθητῶν ἑτάροις, καὶ τότε
 προσήλθον αὐτῷ προσερχόμενοι, ἃ τὰ ἑμμενὸς μὴ
 αὐτῶν ἀναβεβήκοσι πεπόνηται · ὁ δὲ μαθητῶν δὲ
 ἐν τῷ βιάσθησεν ἵνα μὴ ἀναγορευομένην εἰσὶν
 ἠκολούθησαν αὐτῷ ἰσοῦς, τίνες δὲ προσήλθον αὐ-
 τῷ, τίνες δὲ προσήλθον, καὶ τίνες διηρώσαντο εἰς
 προσήλθον, καὶ εἰς ἀκολουθίαν, καὶ τῶν
 προσήλθον αὐτῷ τίνες * αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ προσ-
 ἤλθον, καὶ τίνες δὲ ἀλλοθὺν τυγχάνουσι · πολλὰ
 γὰρ αὐτῷ βύβρις ἐκ τῆς ἀσχητήριπτος πύδμο-
 πκοῦς πύδμοπκῆ συγκρίων, ἀξία τῆς ἐν τῷ βιάσθησεν ἀκρίβους σαφίας ·

De septem panibus.

Περεὶ τῶν ἑπτὰ ἀρτῶν.

Supra quidem in simili de panibus historia,
 antequam panum mentio facta sit, Exiens
 Iesus vidit turbam multam, & misertus est eis,
 & curavit languidos eorum. Vespere autem fa-
 cto accesserunt ad eum Discipuli ejus dicentes,
 Desertus est locus, & hora jam præterijt, dimitte
 illos, & quæ sunt deinceps. Nunc autem
 post mutorum sanationem, & reliquorum,
 miseretur turbæ, quæ triduo jam cum illo
 perseveraverat, nec habebat quod comederet:
 & illic quidem Discipuli pro quinque
 millibus rogant; hic vero pro quatuor mil-
 libus sponte loquitur: ac illi quidem vespere
 nutriuntur, postquam diem cum illo
 triverunt; illi vero, qui per tres dies adha-
 sisse illi perhibentur, participes fiunt pan-
 num, ne deficiant in via: & illic quidem
 Discipuli quinque panes & duo pisces non
 interroganti se duntaxat habere dicunt; hic
 vero de septem panibus, & paucis piscicu-
 lis interroganti respondent: & illic quidem
 jubet catervas reelinari, vel discumbere su-
 per gramen; scripsit quippe Lucas: Facite
 illos discumbere; ait autem Marcus: Præce-
 pit illis, ut accumbere facerent omnes: hic
 autem non jubet, sed denuntiat turbæ ut
 discumbat: illic rursus iisdem verbis di-
 cunt tres Evangelistæ, Acceptis quinque pa-
 nibus, & duobus piscibus aspicientem in cælum
 benedixisse; hic autem, quemadmodum scrip-
 serunt Matheus & Marcus, Gratias agen-
 tem Iesum fregisse: & illic quidem super fœ-
 num discumbunt; hic vero discumbunt su-
 per terram. In his autem quæ res discrepan-

Ο δὲ ἰσοῦς θεωροῦντας τὴν μαθη-
 τῶν αὐτῷ εἶπεν αὐτοῖς μὴ ἐπι τῆς ὁμίας ἑμ-
 νος πλεῖ τῶν ἀρτῶν ἰσοῦς, πλεῖ τῶν ἀρτῶν,
 ἐξελθὼν ὁ ἰσοῦς εἶδε πολλοὺς ὄχλους, καὶ ἰ-
 σπλαγγίσθη ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἰδὲ πρῶτον τὸς
 ἀρτῶνας αὐτῶν · καὶ ὁμίας δὲ θρομβῶν προσ-
 ἤλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες · ἐμμενὸς ἐστὶ
 ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἡσπῆλθον ἡδὴ · ἀπλοστον
 αὐτοῦς, καὶ τὰ ἐξῆς · νυνὶ δὲ μὴ τῶν θεωροῦσας
 τῶν κωφῶν, καὶ τῶν λοίπων, σπλαγγίσθησεν
 ἐπὶ τῷ ὄχλῳ πρὸς ἡδὴ ἡμέρας προσήλθοντα
 αὐτῷ, καὶ μὴ ἔχοντα φαγεῖν, καὶ οἰκεῖ μὴ οἱ μα-
 θηταὶ πλεῖ τῶν πύδμοπκῶν ἀξίῳσι · ἐστὶ δὲ
 δὲ ἀφ' ἐαυτοῦ πλεῖ τῶν τετρακισχίλιον λέγω·
 κἀκεῖνοι μὴ ὁμίας πρὸς φάσιν, ἡμέρας αὐτῷ
 σπουδαίως ἰσοῦς. ἵπτι δὲ μέρτυροῦσι ἐπὶ
 αὐτῷ πρὸς ἡμέρας προσεῖ μεναι, μετασμε-
 τῶσαι τῶν ἀρτῶν, ἵνα μὴ ἐκλυθῶσι ἐν τῇ
 ὁδῷ · κἀκεῖ μὲν πέντε ἀρτῶν, καὶ δύο ἰσοῦς
 φασὶν οἱ μαθηταὶ ἔχον μόνως ἢ πύδμοπκῶν · ἐσ-
 θῆ δὲ δὲ πύδμοπκῶν ἀποκρίνωσιν πλεῖ ἐπὶ
 ἀρτῶν, καὶ ὄλιγον ἰσοῦδιων · κἀκεῖ μὲν κε-
 λδοῖε τὸς ὄχλους ἀνακρίνωσιν, ἢ ἀσπίτων ἐπὶ
 τῷ χόρτῳ · καὶ γὰρ ὄλιγας, καὶ ἀκρίνωσιν αὐτοῦς,
 ἀίγχαφῶν, καὶ ὁ μῆκος, ἐπέταξε, φασὶν, αὐτοῦς
 πύδμοπκῶν ἀνακρίνωσιν · ἐστὶ δὲ δὲ ἡ κελδοῖε, ἀλλὰ
 σπλαγγίσει τὰ ὄχλους ἀνακρίνωσιν, παλιὸν οἰκεῖ
 μὴ αὐτοῦς λέξεσιν οἱ πρὸς βιάσθησεν φασὶν,
 ἐπὶ κωφῶν τὸς πέντε ἀρτῶν, καὶ τῶν δύο ἰσοῦς
 ἀναβλό-σαι εἰς τὸ ὄροσιν ἠκολούθησιν, ἐστὶ δὲ δὲ
 αὐτῷ ὁ μαθητῶν καὶ μῆκος ἀίγχαφῶν, ἀίγχαφῶν
 φασὶν ὁ ἰσοῦς ἕκαστος · κἀκεῖ μὴ ἐπὶ τῷ χόρτῳ ἀνακρίνωσιν · ἐστὶ δὲ δὲ ἐπὶ τῇ γῆ ἀσπίτων ·

αι. ζητήσεις η εν τωι κτ' της φωνης ο τωι ιωαν-
τη αφηλλωγμωον, δε επ' εκεινης μωρ τ' πορ-
ζεις αηζαλα, οπι ειπεν ο ιησους. ποιησατε
της δωδεσ' πης αλαπετιν, και οπι βυρρελθσας
ιδωκε τις ατακειμωοις απο τωι αρταν. τωι
δε δεθε την αρχην εμνημωουσε. αεροζων
ειω τη διαφορα, κτ' τας φωνας, οπι τοις
αρτοις γαζαμωοι, τωις νομιζω παρμα-
τοις εη διαφθεροντος κτ' εκεινης, δεσφρ ετοι-
μα εν ορει τει φωνω, εκεινοι δε εν ερημωι τωι
κ' ετοι μωρ τωις ατακειμωοις εν ιησωι ημερας, B
εκεινοι δε μαας, δε εν τωι εσφρα ετεροφωρ εη
δε ει μη τωι εν τωι εσφρα ετοι ποιησαι η η-
σωω, τωι απο τωι μωρ τωι ακωουτωι ατακειμωι,
εσα ει μη διαφθωρον οι διεργατηθεντες ενω
τη ιησωι, αλθετε οπι τωι διεργατησωι εφρα-
τωι αλθετε. ει δε κτ' ιωανωι κελθωι ησωι οι
αρτοι, αφ' αν εσφρα εσφρα οιδωκε κωφωι,
εσφρα δε τοιτωι εσφρα τωι λεζωι, πως ε
βελητες ετοι εσφρα της εσφρας; και κωιων
μωρ της εσφρας εσφρα εσφρα. εν αυτωι δε
της κτ' εη οχλων οσα αρτωις δεσφρα βει,
δλλα τυφλωι, και γωλις, κ' κωφωι, και κω-
λωις. δε κ' εη τωις μωρ τωι μαμωι εσφρα οι τε-
τεκωιλωι, οπι δε τοις αρτωις εσφρα τοιτωι
λεζωι. κωιητες δε εσφρα, ομωι, οι φωρ-
τες απο τωι εσφρα βυρρελθωντων αρτων, τωι
φωρτων απο πεντε βωλορηθεντων, και οι φα-
ρτωις απο τωι ολιγων ιησωιων. εσφρα της φα-
ρτωις απο τωι εσφρα, παρα δε και οι αταπεινωτες
επι την γην, και εκεινοι μωρ απο ολιγωντερον
αρτων δωδεκα κοφωις καταλειπον. ετοι δε
απο πλεονωι εσφρα ασειδας, τωι γωρ-
κωιτωι εη μειζωων, και παρα ετοι κ' εη-
βαινωι παρτων τωι γηνωι, και αταπεινωτοι
επι αυτωι. οι εη εη τωι γωρτωι, οπι μωις της
εσφρας αυτωι. πασα γω εσφρα γωρτωι. αεροζωι
και κτ' αυτωι οπι τωις απολυτωι ο ιησους η-
της εη κει, ηνα μη εκλυθωσι, ως κωι οι τωι
αρτωι ιησωι, και εη εν τωι εσφρα τυρρωοντες, η
επι τωι οικωι βωλωι. σημειωσαμωι δε ει πε
αταπεινωτοι ο ιησους απολυθεντωι, ην ιδως
διαφορωι τωι κτ' εσφρα ησωι αυτωι απο-
λυθεντων, και τωι αλλωι απολυθεντων. εσφρα-
δωι η αλλωι απολυθεντων, τωι γωι ατα-
λελυτωι της αταπεινωις. αεροζωι δε τωις οι μα
αι αταπεινωτες ο ιησωι μαθηται, οσα απολυ-
τωι απ αυτωι. οι εη οχλοι φωρτωι απολυθεντωι
καθα παλιν οι μαθηται μηδεν μεζωι οσφρα
της εσφρας ησωι. απολυτων αυτων, οπι κωι εη
αυτων απολυτων φωιτωι. ειπωι γω αυτωι. ω γωι,
μεζωι οσ η πετις, γωιητωι σοι ως ε-

A tiam Iohannis secundum loca, qui de faci-
nore illo agens scripsit Iesum dixisse; Facite
homines discumbere, & cum gratias egisset,
de panibus dedisse discumbentibus: hujus
autem omnino non meminit. Animadver-
tens autem differentiam, secundum loca,
eorum qua de panibus scripta sunt, illos
existimo ordinis esse praestantioris quam
istos: quoniam illi nutriuntur in monte;
isti in deserto loco: illi postquam triduo Ie-
sum comitati sunt; isti vero per unum duntaxat
diem, cuius vespere nutriti sunt. Prae-
terea si idem non est Iesum sponte fecisse,
ac fecisse postquam id esse faciendum a Dis-
cipulis accepisset, vide annon praecellant
ij qui beneficium acceperunt a Iesu, ex tem-
pore pascente illos, ut beneficio illos ob-
stringeret. Quod si secundum Iohannem
hordeacei erant panes, e quibus superfue-
runt cophini duodecim, nec simile quid-
piam de istis dicitur, quomodo prioribus hi
non praestabunt? Ac illorum quidem lan-
guidos curavit; hic autem non languidos
qui cum turbis erant curavit, sed caecos, &
claudos, & mutos, & mancos; unde & su-
per illis mirantur quatuor millia, de languid-
is autem nihil tale dicitur est: praestantio-
res autem sunt, opinor, qui de septem pa-
nibus comederunt, pro quibus actae sunt
gratiae, ijs qui de quinque benedictis come-
derunt: & qui comederunt de paucis pis-
ciculis, ijs qui de duobus comederunt: for-
sitan & illi qui super terram discubuerunt:
& illi quidem e paucioribus panibus duode-
cim cophinos relinquant; hi vero e pluri-
bus sportas septem, quod plura & amplio-
ra capere possent: & fortasse quidem illi
terrena omnia proculcant, & super illa dis-
cumbunt: hi vero super foenum, super fol-
iam videlicet carnem suam; *Omnis sedenim
cavo faenum.* Post illa etiam animadvertite Ie-
sum dimittere eos jejunos nolle, ne defi-
ciant, ut pote panibus Iesu vacui, & detri-
mentum praetera capiant in via, quae ad res
domesticas ducit. Observa autem sicuti scri-
ptum est Iesum dimisisse, ut videas eorum
differentiam, qui postquam aliti fuerunt ab
illo dimissi sunt, & eorum qui alia ratione
dimissi sunt. Exemplum autem alicujus alio
pacto dimissi, sit illud: *Mulier dimissa es ab
infirmitate tua.* Insuper Discipuli semper
cum Iesu conversantes, ab illo non dimit-
tuntur: turbae autem postea dimittuntur.
Quemadmodum rursus Discipuli nihil ma-
gnum de Chanaan sentientes dicunt: *Di-
mitte illam, quia clamat post nos;* at Servator
dimittere illam non videtur, nam cum di-

Ioh. 6. 13.

Math. 14. 14.

Ioh. 4. 6.

Math. 15. 32.

Luc. 13. 12.

Math. 15. 23.

xiffet illi : O mulier magna est fides tua . fiat tibi sicut vis , sanavit quidem filiam ejus ex illa hora ; verumtamen scriptum non est hunc eam dimisisse . Ac talia quidem super proposito loco perquirere , & perspicere in praesentia potuimus .

Αλώεις , ιάσατο μὲν τὴν θυγατέρα αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀσθενείας . ἢ μόνον γέγραπται ἐπ' αὐτῆς ὅτι ἰσχυροὶ ἔσταντο ἐπὶ αὐτῆν . Ὅσαυτὰ καὶ εἰς τὸ ἰσχυρὸν ἴσταντο ἐπὶ τῆς ἀσθενείας , καὶ ἰδίᾳ δεδιωμένη .

ORIGENIS COMMENTARIORVM IN EVANGELIVM SECVNDVM MATTHÆVM TOMVS DVODECIMVS. ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ ΤΟΜΟΣ ΙΒ'

De ijs qui rogaverunt, ut signum de caelo ostenderet sibi.

Περὶ τῶν ἐπιρωτησάντων σημεῖον ἐκ τοῦ ἡρώδου ἐπιδεδειχῆαι αὐτοῖς.

Eodem interprete.

Matth. 16. 1

ET accesserunt ad eum Sadducai & Pharisai tentantes, & rogabant eum ut signum de caelo ostenderet eis. Sadducai & Pharisai super maximi momenti dogmatibus invicem dissentientes: asserunt quippe mortuorum resurrectionem Pharisai, sperantes futurum aliquod saeculum; Sadducai vero nihil post hanc vitam hominem manere sciunt, sive in virtute profecerit, sive e nequitia finibus exire omnino conatus non fuerit: hi ut Iesum tentent, concordēs sunt. Simile quid horum factum est, quemadmodum tradidit Lucas, Herodem inter & Pilatum, qui amici mutuo facti sunt, ut Iesum trucidarent; fortasse enim mutua inter illos inimicitia effecisset, ut Herodes non in gratiam populi dicentis: Crucifige, crucifige, illum neci dari poposcisset; Pilatus autem aliquatenus ad id inclinans, ut non condemnaretur, accedente ad propensionem Iesum absolvendi quae prius illi inerat, ipse cum Herode similitate. Effecit autem amicitia haec utrimque geri credita, ut acrius adversus Iesum instaret Herodes apud Pilatum, volentem fortasse & ipsum, recens conflatae amicitiae gratia, acceptum aliquid Herodi & toti Iudaeorum nationi facere. Nunc autem etiam persaepe in vita videre est eos qui valde contrarias sive in Ethnicorum Philosophia, sive in aliis Disciplinis sententias teneant, in id apparere consentientes, ut Iesum Christum in eius Discipulis ludibrio habeant, & oppugnent. Inde, opinor, ra-

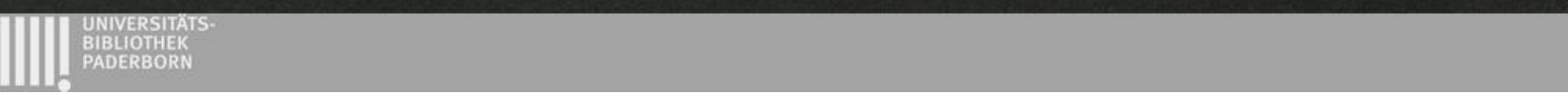
Luc. 23. 12.

Vide Not.

ΚΑΙ προσελθόντες σαδδουκαῖοι, & φαρισαῖοι, πειράζοντες ἐπιρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ ἡρώδου ἐπιδεδειχῆαι αὐτοῖς. οἱ περὶ ἀλλήλους διὰ θεογονουμένων καὶ τῶν ἀναρχιστάτων δογματῶν σαδδουκαῖοι, καὶ φαρισαῖοι, ἀρεσθούσης γὰρ οἱ μὲν φαρισαῖοι τὴν τῆς νεκρῶν αἰάσασιν, ἐλπίζοντες εἶναι πᾶσι μέλλοντα αἰῶνα. οἱ δὲ σαδδουκαῖοι ἐσθύνον ἴσασιν μὴ τὸ εἶναι αὐτῶν αἰθερώσεως ἀπικλείμενον, ἵνα ὡς ἐπὶ ἀρετὴν προσκόμην, ἢ μηδὲ τὴν ἀρετὴν ἐπιτηδύσασιν ἐξελθῆναι τῆς χάριτος ἔσσαν. ὅτι ἵνα πειράσῃσι τὸ ἴσασιν ὁμοιοῦσιν ἑμῶν δὲ τῶν γενησάντων, ὡς ὁ λαὸς αἰσχροῦ, περὶ ἡρώδου, καὶ πλάτου, ἡμιόβου δολήλου φίλου ἵνα τὸ ἴσασιν ἀπικτείνωσι. τάχα γὰρ ἢ περὶ ἀλλήλους αὐτῶν μάχῃ ἐποίησαν ἀπὸ τῆς ἡρώδου μὴ εἰς χάριν τὸ λέγοντος ἡρώδου. καὶ περὶ αὐτῶν, ἀξιουμένων αὐτῶν ἀναρχιστῶν. τὸ δὲ πειράζοντες ἵσασιν πᾶσι ἔσσαν τὴν ἰσασίαν τῶν μὴ ἀπὸ αὐτῶν καταδεδειχῆσθαι, συμπελομένης τῆς περὶ ἡρώδου ἔχουσας τῆς περὶ ἀπικτείνωσι τὸ ἴσασιν ἀπικτείνωσι τῆς ἡρώδου ἰσασίαν. ἢ δὲ νομιζομένης φιλίας τῆς ἡρώδου ἰσασίαν περὶ τῆν ἔχοντες ἴσασιν ἀξιουμένων περὶ πλάτου, βασιλέως τῆς γῆς καὶ διὰ τὴν νεαρὰν φιλίαν κερσελομένην τὴν ἡρώδου, καὶ πλάτου τῶν ἰσασίαν ἐσσει ποιεῖσθαι πολλὰς δὲ καὶ τῶν ὁρῶν ὅσων ἐν ταῖς βίαις καὶ τῶν διὰ θεογονουμένων δόγματε, εἴτε ἐν τῇ ἐλληνικῇ φιλοσοφίᾳ, εἴτε καὶ ἐν ἄλλοις λόγοις ἔχοντες, ὁμοιοῦσιν ἀπικτείνωσι, ἵνα γὰρ ἀπικτείνωσι καὶ ἀπικτείνωσι ἑμῶν ἐν τοῖς μεθυσταῖς ἴσασιν ἀπικτείνωσι. ἀπὸ τούτων δὲ, οἱ μὲν,

οἱ μὲν, ἐπὶ τῶν ἁγίων τῶν λόγων ἐπὶ τοῦτον, ὅτι
 * 16. δι * μήποτε καὶ τῶν ἀπικαιρῶν ἐνεργειῶν ἀγα-
 πτωτικῶν πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν, ὡς φασὶν
 πρὸς ταβυζιδόνου, καὶ βασιλέως βασιλείας
 ἀθιόπων πρὸς συναρχαῖμ βασιλεία ἀστυρίων,
 γίνεται ποτὶ συμφωνία καὶ τῶν ἰουδαίων, καὶ τῶν ἰσραηλῶν
 αὐτῶν. ὅπως ἔγρα καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῆς
 γῆς, καὶ οἱ ἀρχόντες σιωνίησιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ,
 ἡ δαμάς πρὸς πορὶ ἀλλήλους ὁμοιοῦτες, ἵνα
 συγκησθῶντες καὶ τῶν κελῶν, καὶ καὶ τῶν ἰσραηλῶν
 αὐτῶν, τὸ κώλυον τῆς διδασκαλίας ἀποπέσειν. ἔτι
 τῶν πατρῶν τῶν λόγων ἰσραηλῶν, ἀπὸ τῆς ἁμα-
 ρτίας ἐλθόντες τῶν ἰσραηλῶν βασιλείας, καὶ σαδ-
 δουκαίους, τὸς ἐν τοῖς ἀστυρίων ἀστυρίων ἀστυ-
 ρίων, καὶ οἰνοὶ συμφωνήσαντες ἀπὸ τῶν πε-
 ράσων τῶν σατάνης ἡμῶν, καὶ ἐπιρωπώσαν αὐτῶν
 σημεῖον ἐκ τῶν ἰσραηλῶν ἐπιδεδειχῆαι αὐτοῖς. ἡ γὰρ
 ἀρχαῖμοι τοῖς ἐν ταῖς ἰατρικαῖς πάσιν νόσιν, ἡ
 πάσιν μαλακίαις ἐν ταῖς ἰατρικαῖς, καὶ
 ποῖς ἄλλοις καὶ διδασκαλίας, ἡ ἐν γένεσι πολλῶν πε-
 ποικητοῦ σατάνης ἡμῶν, ἡ ἐδιδόσαντο αὐτῶν ἐπιδεδειχῆαι
 αὐτοῖς, καὶ ἐξ ἰσραηλ σημεῖον, καὶ τὸ ἀγαθὸν
 ὅτι ἰσραηλῶν μὲν τῶν ἐπιδεδειχῆαι σημεῖα, ὡς διδά-
 σκαλίας καὶ μὴ ἐκ θεοῦ ἐστίν, ἐκ τῶν ἰσραηλῶν γινώ-
 σκων ὅτι ἐκ βελζεβουλ ἀρχόντι τῶν δαιμονίων
 ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια ὁ ἰσραηλῶν. ἡ δὲ αὐ-
 τοῖς μὴ διδάσκαλίας ἐξ ἰσραηλ σημεῖον ἀπὸ βε-
 λζεβουλ, ἡ πρὸς ποικητοῦ ἰσραηλῶν διδάσκαλίας.
 ἡμῶν τῶν δὲ ἀποστόλων, ἡμῶν τῶν ἐπιδεδειχῆαι
 καὶ τῶν ἐξ ἰσραηλ σημεῖων, μὴ δέξασθαι κατὰ
 ζῆλον, μὴ δὲ ἐπιδεδειχῆαι ἀγαθῶν πνεύματα
 τῶν ἐνεργούντων, ποῖα μὲν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ποῖα δὲ
 ἀφ᾽ ἑαυτῶν αὐτῶν. ἡ ἐξ ἰσραηλ αὐτοῖς εἰδέναι ὅτι καὶ
 τὰ ποῖα τῶν ἐπιδεδειχῆαι σημεῖων καὶ τῶν ἀρχόντων τε-
 λεσίων, ἐκ τῶν ἐξ ἰσραηλ, σαφῶς ἦν τῶν θεῶν,
 καὶ τὸ ποῖον πῶρ ἐξ ἰσραηλ ἐπὶ τῶν ἀστυρίων
 τῶν ἰατρῶν, ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ θεοῦ, τῶν αὐτῶν γὰρ
 ἐκ τῶν ὁ πῶρ ἦν, ἡ ἰσραηλ καὶ οἱ ἀρχαῖμοι ἐπι-
 δεδειχῆαι, καὶ οἱ πῶρ ἡμῶν πρὸς ἀστυρίων
 καὶ τῶν κελῶν τῶν ἰατρῶν. ἡμῶν δὲ ἐπὶ καὶ ἐν τῶν ἡ-
 σασίαν, ὡς διδάσκαλίας σημεῖον δεικνύσαντες, ἀπὸ
 γῆς καὶ ἀπὸ ἰσραηλ, ἀλλήλων μὲν ἐκ θεοῦ. ἐν
 πάσιν δὲ διδάσκαλίας, καὶ σημεῖοις, καὶ τῶν ἰσραηλῶν
 δας, ἀπὸ τῶν πνευμάτων, ἀλλήλων τῶν ἀστυρίων. ἀ-
 γήστον σαυτῶν σημεῖον τῶν κελῶν τῶν θεοῦ σαυ-
 τῶν, εἰς βάθος, ἡ εἰς ὕψος. εἰ γὰρ μὴ ἦν σημεῖα, καὶ ἡ
 τῶν κελῶν τῶν θεοῦ πνεύματι εἰς βάθος, καὶ τῶν
 εἰς ὕψος, ἐκ τῶν ἀλλήλων τῶν ἀστυρίων σαυτῶν
 σημεῖον τῶν κελῶν τῶν θεοῦ σαυτῶν εἰς βάθος, ἡ εἰς ὕψος. ἡ οἶδα δὲ ὅτι εἰς τὴν πῶρ ἡμῶν
 ταῦτα τῶν ἀστυρίων, ἀγήστον σαυτῶν σημεῖον τῶν κελῶν τῶν θεοῦ, ἐκ τῶν ἀλλήλων. ἀλλὰ ἐπίση-

A tiocinatione progredi licet ad consideran-
 dum, annon oppositarum potestatum mar-
 tuo discrepantium, vt Pharaonis à Nabu-
 chodonosor; Tharatha Æthiopum Regis à
 Sennacherib Rege Assyriorum, adversus
 Iesum, ipsiusque populum fiat aliquando
 consensus. Hac fortasse ratione: Adfite-
 runt Reges terre, & principes convenerunt in
 unum, nullo modo antea concordēs; vt
 contra Dominum, ipsiusque Christum con-
 filia habentes, Dominum gloriae perime-
 rent. Ad hæc autem dicendo pervenimus,
 propter Phariseos & Sadduceos, qui simul
 ad Iesum accesserunt, in ijs quæ ad resur-
 rectionem pertinent dissentientes, & velut
 ad id concordēs factos, vt Servatorem no-
 strum tentarent, & rogarent vt signum de
 cælo sibi ostenderet. Nec enim ijs contenti
 prodigijs quæ Servator, in curandis omnis
 generis morbis & languoribus, fecerat in
 populo, alijsque miraculis quæ palam, &
 in multorum conspectu perpetraverat, vo-
 lebant præterea hunc sibi, ac de cælo qui-
 dem signum ostendere. Atque equidem con-
 jicio suspicatos fuisse illos signa super ter-
 ram edita posse etiam à Deo non esse: ita-
 que non veritos esse dicere Iesum Ejicere da-
 mones in Beelzebub principe Demoniorum: Pu-
 tasse autem signum de cælo fieri non pos-
 se à Beelzebub, vel improba aliqua potesta-
 te. Fallebantur profecto circa utraque signa,
 & ea quæ supra terram fiunt, & quæ de cælo
 oriuntur, minime probati trapezite, nec
 scientes spiritus operantes discernere, qui-
 nam à Deo sunt, quinam ab illo absunt.
 At consentaneum erat scire illos multa ex
 ijs prodigijs quæ adversus Ægyptum edita
 sunt Moysi temporibus, cum non de cælo
 essent, manifesto tamen Dei fuisset, & ignem
 qui de cælo decidit super oves Iob, à Deo
 non fuisse: ejusdem quippe ignis ille erat,
 cujus erant & ij qui in captivitatem abdu-
 xerunt, & fecerunt tres equitum turmas
 adversus pecora Iob. Existimo autem in
 Isaiâ, quasi ostendi possent signa & de terra
 & de cælo, vera quidem à Deo; in omni vero
 virtute, & signis, & prodigijs mendacibus, à
 Malo, dictum esse Achaz: Pete tibi signum à
 Domino Deo tuo, in profundum inferni, sive in
 excelsum supra: nam si non essent signa qua-
 dam ex ijs quæ sunt in profundum, & ex ijs
 quæ sunt in excelsum, à Domino Deo non
 prodeuntia, dictum profecto non esset: Pe-
 te tibi signum à Domino Deo tuo, in profundum
 inferni, sive in excelsum supra. Expositionem
 autem talem hujus loci: Pete tibi signum à
 Domino Deo tuo, aliquibus contortam visum
 iti perspectum habeo; sed advertte ad id

τῷ πατρὶ. ἢ τὴν ἐκκαλιπτικὴν αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς
 ὁ σμῖον ἢ ἀρα τῷ ἰωνᾷ, καὶ τὴν ἐρώτη-
 σιν αὐτῶν, ἢ καὶ ἀπὸ τῶν σμῖων ἢν, ἀλλὰ καὶ
 ἐξ ἕραου. ὡς αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτοῦ, καὶ
 ἐπιζητεῖσι σμῖον ἐξ ἕραου, ὡς ἂν ἦσαν καὶ
 τὴν πολλὴν ἐαυτῶν ἀγαθότητα διδασκάναι τὸ σμ-
 μῖον· εἰ γὰρ ὡς ἰωνᾶς ἐποίησεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῷ
 κήτους ἦεν ἡμέρας, καὶ ἦεν νύκτας, ὅπως ὁ ἦος
 τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς, καὶ μὲν
 τῷ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ αὐτῆς, πόθεν δὲ λίγρον τὸ
 τῆς αἰασιπίας τῆ ἰσοδο γαρζενίαι σμῖον, ἢ B
 ἀπὸ τῷ ἕραου; καὶ μάλιστα ἐπὶ τῷ πατρὶ τὸ κα-
 ρὸν τῷ πατρὶ γαρζενίαι σμῖον βυραγαμῖον
 λατῆ εἰς τὸ πατρὶ δίδουσι τῷ θεοῦ. μὲν τῶν, οἰ-
 μῆσι, καθάπερ ἐάν εἰς ἀδὲν αὐτῶν τὸν νεκρὸν, ὡς
 ἐν νεκρῶν ἐλθόντες· καὶ δοκῆ μοι σαυάπην
 ὁ ἀπὸ ἐαυτῶ σμῖον ὁ σωτῆρ τῶν λόγων τῶ καὶ τῷ
 ἰωνᾷ σμῖον, λίγρον ἢ ὁμοίον ἐκείνῳ μόνον
 ἀδιδουσι σμῖον ὡς αὐτῶ, ἀλλὰ καὶ αὐτῶ
 ἐκείνῳ. πατρὸς γὰρ τῶ καὶ σμῖον ἢ δὲ
 ἴσως αὐτῶ, εἰ μὴ ὁ σμῖον ἰωνᾷ τῷ πατρὶ
 φησὶ· Ὁμοίον ἐκείνῳ τῷ ἦν, τῶ * ἐκείνῳ
 τῆς δὲ λαοπικῆν γαρζενίαι, ἢ αὐτῶ ἐκείνῳ ἴσως
 τῷ σμῖον ἀσάφεια αὐτῶν ἐξ ἄλλῶ τῷ πατρὶ
 ἢ τῷ σαυά, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς πρὸς
 ἡμέρας καὶ πρὸς νύκτας παποικίαι· ἀλλὰ καὶ
 καθάπερ ἐν μεμβρανῶν ὅτι ἐπὶ τῷ σμῖον σμ-
 μῖον, ἢ ἕκαστον τῶ ἀναγαρζενίαι σμῖον,
 εἴτε ὡς ἐν ἡμερῶν ἰσοδο, εἴτε ὡς ἐν ἄλλῃ, δι-
 λαοπικῆν πρὸς ἕνα ἕνα πληρωμῶν. ὅτι ὁ σμ-
 μῖον ἰωνᾷ ἕκαστον μὲν πρὸς ἡμέρας ἀπὸ τῆς
 καρδίας τῆς κήτους, τῆς τῷ σωτῆρος ἡμῶν ἢ δὲ ἀ-
 σασιπίας μὲν πρὸς ἡμέρας καὶ πρὸς νύκτας ἀ-
 σαμῖον ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἢ ἀσάφεια λίγρον
 μῖον, σμῖον τῆς πατρὶ τῶ παύλα διλαομῶν
 ἐν τῶ. ἡμῶν γὰρ ἐσμεν ἢ ἀσάφεια. ἢ τῶ δὲ
 καὶ οὐ πρὸ τῶ ἐν τῆς παρὰ τοῖς γαρζενίαι σμ-
 μῖον, πῶς ἐν τῇ καμῆ γαρζενίαι τῶ. καὶ
 ὁ ἐν τῇ καμῆ ἀσάφεια ὁμοίον σμῖον, τί-
 νος ἕστιν ἢ ἐν τῶ μέλλοντι αἰῶνι διλαοπικῆν, ἢ
 καὶ ἐν τῆς ἕραου γαρζενίαι, μὲν ὁ γαρζενίαι τῷ
 σμῖον· καὶ πονηρῶν μὲν εἶπεν αὐτοῦ ἡμῶν, ἀσά-
 φεια ἀπὸ τῶ πονηρῶν πρὸς τῶ εἰς αὐτοῦ ἐργα-
 μῖον. ἢ ἐστὶ δὲ ἢ πονηρία, ἐκείνῳ κακοποιία.
 μαιχλίαι τῶ ἀσάφεια, ἐπὶ τῷ ἕραου λε-
 γαρζενίαι αἰῶνα, τῆς ἀληθείας λόγον, ἢ νόμον
 καθάπερ οἱ φαρισαιοὶ, καὶ σαδδουκαῖοι, ἐμοιχθῆσθαι ὡς τῷ ἕραου, καὶ τῷ νόμῳ
 * ἐστὶ δὲ
 τῶ ἀμῖον· εἰ γὰρ δύο εἰσι νόμοι, ὅτι ἐν τοῖς μέλλουσιν ἡμῶν ἀπὸ τῶν νόμων τῶ
 τῶ τοῦ, καὶ ὁ τῶ τοῦ, λεκτέον ὅτι μὲν τῶ τοῦ, τῶ τῶ ὁ πρὸς ἀμῖον, ἀπὸ ἕστι, ὡς ἐν ἡ-
 μῶν ἀπὸ τῶν γαρζενίαι ἢ ἕραου, ἀπὸ τῶ τῶ νόμῳ, καὶ ὁ γαρζενίαι. ἀπὸ τῶ θεοῦ ἀμῖον
 L l ij

A vero Ionæ, juxta petitionem illorum, non
 signum erat solummodo, sed etiam signum
 de celo; ita ut tentantibus, & signum de
 celo petentibus, nihilominus pro eximia
 sua bonitate signum dederit. Nam si quem-
 admodum Ionas tres dies ac tres noctes
 transegit in ventre ceti, ita Filius hominis
 in corde terræ, & deinde ex illa resurrexit;
 unde dicemus signum fuisse resurrectionis
 lesu, nisi è celo? cum præsertim tempore
 passionis signum fuerit latroni, summo be-
 neficio in Dei Paradisum evecto; postea
 etiam, opinor, descendens in infernum ad
 mortuos, velut inter mortuos liber. Et Ser-
 vator quidem videtur mihi signum à se pro-
 diturum, cum ratione signi Ionæ conjun-
 gere, dicens non à se signum dari simile dun-
 taxat illi, sed id ipsum: nam observa id:
 Signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ Pro-
 pheta. Hoc igitur illud erat, propterea quod
 illius hoc declarationem continebat, ut il-
 lius signi obscuritatem à se habentis solutio
 sit passum esse Servatorem, & in corde ter-
 ræ tres dies, & tres noctes transegit. Sim-
 ul etiam discimus aliquid generale, nempe
 si signum aliquid significat, unum quod-
 que signorum quæ scripta sunt, sive tan-
 quam in historia rei gesta, sive tanquam in
 præcepto aliquam rem deinde completam
 significare: signum, verbi gratia, Ionæ
 post triduum è ventre ceti exeuntis, signum
 erat resurrectionis Servatoris nostri, post
 tres dies, & tres noctes resurgentis à mortuis:
 & quæ dicitur circumcisio, signum erat
 illius quæ à Paulo declaratur his verbis: Nos
 Philip. 3:3:
 enim sumus circumcisio. Quare vero & tu
 quodcunque signum in antiquis Scripturis
 continetur, cujus rei in recentiori Scriptura
 signum sit; & quod in Novo Testamento
 signum nominatur, equamnam rem si-
 gnificet vel in futuro sæculo, vel certe in
 futuris temporibus, postquam factum fue-
 rit signum illud. Ac generationem quidem
 malam dixit illos, propter qualitatem quam
 à malo contraxerant; malitia autem est vo-
 luntaria maleficientia: adulteram autem,
 propterea quod Pharisei & Sadducei reli-
 cto, qui vir tropice appellatur, veritatis ser-
 mone, vel Lege, à mendacio & Lege pec-
 cati adulterio polluti sunt. Nam si duæ sunt
 Leges, & ea quæ in membris nostris repugnat
 Legi mentis, & Lex mentis; dicendum est
 Legem mentis, hoc est spiritualementem, virum
 esse, cui à Deo tradita est in uxorem anima,
 nempe viro Legi, juxta id quod scriptum
 est: A Deo autem conjungitur viro uxor; alte.
 Mat. 10. 9.

* ἐστὶ δὲ
ἐν τῷ

* ἐστὶ δὲ

δύναμις ἀπειρημένη, ἐπιχειρήσα τις αἰδέσθαι
πίσης ψυχῆς, καὶ ἀναμισημένη αὐτῆ, μοιχός
ἐστὶ αὐτῆς, νυμφίον ἐχθίστου ἑσθ' τοῦ θεοῦ αὐ-
τῆ δεδόντα τὴν λόγον· καὶ ταῦτα γέγραπται, ὅτι
ἐκ τῆ ἀλλοτρίου αἰδέσθαι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
λεγει ὁ νυμφίος ἕως καὶ ἀλλοτρίου τὴν μιχαλίδα
ἠγαθὴν, καὶ ἀπώκει αὐτὴν ἐκ τῆς αἰδέσθαι αὐτοῦ
τὴν ἰδούσαν συνωγαγῆν αἰς μιχαλίδα ἐκ τῆ
ἀλλοτρίου τοῦ θεοῦ λόγος, ἀπελίλυθεν ἀπὸ αὐ-
τῆς, καὶ ἤσβετο ἡ γυνήκα πορνείας, τὸς δὲ πρὸς
ἐὶ ἐστὶν· ἐπεὶ οὐκ εἴποι μὲν, ὅτι ἐστὶν πόλις πιστὴ
σιῶν, B
τὸν ἰησοῦν πέρνοι· ὅτι οὐ, αἰς ἡ ἐράσθη πόρνη, τὸς
τῶ ἰησοῦ ἐκ τῆς ἀλλοτρίου ἡ ἀπειρημένη διεσάθη
πρὸς τοὺς, μὲν τῶ ἰησοῦ ἡ ἀλλοτρίου, καὶ ἡ
θῆσσα ἡ ἀλλοτρίου τῶ ἰησοῦ πόδας, καὶ βρέχουσα
αὐτοῦ τοῦ τῆς μετάνοίας δακρυῖσι, καὶ ἀλείφου-
σα τῆ τῆς ἀγίας πολιτείας τῆ μύρων διαδία,
δι' ἢν σίμωσι τῶ λέγει, τῶ πρὸς τῆς λέγει ὅτι ἡ ἐξ ἀλλοτρίου
ἀλλοτρίου ἡ ἀλλοτρίου ὅσα γέγραπται.

Attraria, anima humanae victrix facta, & illi
commista, adultera est illius sponsum à Deo
sibi datum habentis, nempe Verbum. Post
hac scriptum est, Relictis illis abiisse; quo-
modo enim sponsum Verbum non reliquit
adulteram generationem, & ab illa non
recessisset? Dixeris autem Dei Verbum reli-
cta Iudaorum Synagoga, tanquam adulte-
ra, ab illa discessisse, & uxorem scortatio-
nis cepisse, eos nempe qui ex Gentibus sunt;
quandoquidē illi facti sunt meretrices, cum
essent civitas fidelis Sion: hi vero, quemad-
modum Rahab meretrix, quæ Iosue specula-
tores exceperat, cum univēsa familia servata
est; non amplius præterea scortans, sed
ad pedes Iesu accidens, & eos lacrymis pœ-
nitentiæ rigans, & sanctæ vitæ unguento-
rum fragrantia inungens, propter quam
Simoni Leproso, priori nempe populo,
cum exprobratione ea dixit quæ scripta
sunt.

Ista 1. 21.
Iof. 6. 25.

Luc. 7. 37.
& seq.

Περὶ τῆς ζύμης τῆς φαρισαίων.

De fermento Phariseorum.

Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πῦρ,
ἐπέλαθον τὸ ἀρτοποιεῖν· ἐπεὶ μὴ χεῖρται
ἦσαν οἱ ἄρτοι, οἱ περὶ τοῦ πῦρος, τοῖς ἐλθόνσι μα-
θηταῖς εἰς τὸ πῦρ. ἀλλὰ καὶ ἡ ἑξῆς τῶ πρὸς
τῶ πῦρος, καὶ ἀλλοτρίου ἐλθόντος εἰς τὸ πῦρ, ἀλλοτρίου
τῶ ἀλλοτρίου τῶ πῦρος τῶ πῦρος ἀπὸ τῶ πῦρος εἰς τὸ
πῦρ ἀρτοποιεῖν, ἐπέλαθον αὐτοῦ τοῦ ἐαυτοῦ
λαθεῖν· εἰς τὸ πῦρ ἐλθόντος ἀρτοποιεῖν τῶ ἰη-
σοῦ, οἱ ἀλλοτρίου τῶ πρὸς τῶ πῦρος τῶ πῦρος
πρόσωπα, καὶ δὲ τῶ πῦρος τῶ πῦρος τῶ πῦρος
καὶ τῶ πῦρος ἡ ἀλλοτρίου τῶ πῦρος τῶ πῦρος
φαρισαίων εἰς τὸ πῦρ ἀρτοποιεῖν πρόσωπα τῶ
πῦρος ἀρτοποιεῖν τῶ πῦρος, εἶπε τοῖς εἰς τὸ
πῦρ ὁ ἰησοῦς· ὄρατε, καὶ πρὸς ἐλάττει ἢν γὰρ τῶ
πῦρος διδασκαλίας καὶ ζύμης ἀλλοτρίου παλαι-
αί, τῆς καὶ τῶ πῦρος ἡ ἀλλοτρίου, καὶ τῶ πῦρος ὅτι
ἀπηλατμήσθαι τῶ πῦρος καλίας, ὅταν ἀρτοποιεῖν
φαρισαῖοι, καὶ σαδδουκαῖοι, ἀπὸ τοῦ ἐβόλαι τῶ ἰη-
σοῦς ἐλάττει ἐπὶ τῶ ἰδίου μαθηταῖς, ποιήσας αὐ-
τοῖς τῶ καὶ πρόσωπα τῶ πῦρος, ἐπεὶ τῶ πα-
λαιῶν τοῖς δὲ τῶ τῶ ζύμης τῶ φαρισαίων, E
καὶ σαδδουκαῖοι, καὶ πρὸς τῶ ἀλλοτρίου ἀπὸ τῶ
πῦρος τῶ πῦρος ἐξ ἡρατοῦ καὶ ἀβελόκων, καὶ ζῶν
διδόντα τῶ κόσμου· ἐπεὶ ὁ δὲ τῶ τῶ μὲν
καὶ τῶ ζύμης, καὶ φαρισαίων, καὶ διδα-
σκάλια φαρισαίων, καὶ σαδδουκαίων, καὶ τῶ πῦρος
μὲν τῶ πῦρος, δὲ τῶ πῦρος τῶ πῦρος, ἵνα
μηποτε οὐκ τῶ μὲν βλεπέτω καὶ τῶ ἀπὸ τῶ
κατὰ τῶ τῶ τῶ ἀπὸ τῶ ζύμης ἐλαττει, ἀλλοτρίου τῶ
πῦρος, λέγει τοῖς
Ll iij

C
Et quum venissent Discipuli eius trans fre-
tum, obliti sunt panes accipere. Quoniam Dis-
cipulis qui præterierant, ij jam non vtilis
erant panes quos habebant priusquam
transirent; alijs enim opus illis erat, ante-
quam transirent, & alijs item, postquam
traussissent; propterea cum tendentes ad
ulteriorem ripam, panes asportare negle-
xissent, obliti sunt eos secum accipere. Trans
fretum autem iverunt Discipuli Iesu, qui à
corporeis ad spiritualia transiverunt; & à
sensibus, ad ea quæ intellectu comprehenduntur.
Ac forsitan vt eos averteret, qui
animo jam ad carnalia recurrere incipie-
bant, postquam fretum trajecissent, dixit
ijs Iesus qui transiverant: Intuemini & ca-
vete. Erat enim massa quadam doctrinæ &
fermenti vere veteris, quod erat secundum
nudam literam, proptereaque ab ijs quæ ad
nequitiam pertinent solum non erat,
quam massam Pharisei præbebant, ac Sad-
ducaei; de qua amplius non vult Iesus suos
Discipulos comedere, vt pote qui eis fecen-
tem & spiritualem massam confecisset, se
ipse præbens ijs qui à fermento Phariseo-
rum, & Sadducaeorum recesserant, & ad se
acceserant, panem vivum qui de cælo def-
cendit, & qui vitam dat mundo. Quando-
quidem autem ei qui non amplius fermento,
& massa, ac doctrina Phariseorum, & Sad-
ducaeorum vsurus sit, hæc est via, primum
quidem vt videat, secundo autem vt caveat,
ne quis aliquando ex eo quod non intuëat-
tur & non caveat, prohibiti illorum fer-
Math. 16.
Ioh. 6. 51.

απειδιδασκαλίας, Ἐπιτικός ζύμης ειρημής, ἢ ἐδιδασκην φαρισαῖοι, καὶ σαδδουκαῖοι ὅσον
μὲρ τῶ ἐρχομένου σου ἡμῶν τῆ ἰησοῦ πτωχῶτα
τὴν φάσιν σου ἐπαγγελίας· ἰδοὺ ἐγὼ μὲν ὑμῶν
εἰμι πάσαι τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς σιουτελίας
ἔσθαι, καὶ δευάλλα καὶ βλεῖν, ὅσοι ἔσονται
Ἐσθαι, ὡς αἱ τῆν ἀπειρίας αὐτῆς ζῆτειν
καὶ τῶ φαρισαίων, καὶ σαδδουκαίων τῆς
ἀππερδιδασκαλίας ζύμης φαρισαίων, καὶ ἐσθαι
ἡμῶν εἰ αἰ ποτε κατὰ σιωπῆς αὐτῆ τῶ
ἡμῶν ἔσθαι, ὡς ἐν τῇ ἡμετέρω λέλειται, B
ἐν τῇ ἡμέρας τῆς φαρισαίων, καὶ
ἐν τῇ ἡμέρας πὶ φαρισαίων. ἀλλὰ καὶ τῶ συμ-
βῆ, μὲν βουλομένη ἡμῶν τῆς ἀπολλύου, μὴ
ποτε ἀπολλύου ἐν τῇ ἐσθαι, ἀλλὰ τῆ ἡμέρας
τῆς φαρισαίων μαθηταῖς ἀρτίς, καὶ ποιεῖ ἡμῶν
κατεσθαι ἀρτίς τῆ ἡμέρας ὡς ἀπολλύου
ἀρτίς, ὡς ἐπὶ ἀπειρίας ἐπὶ καὶ τῶ τῆ
ρῆται, ὅσοι τῆς οἰομένης μὴ πῶν τῆ θῶ-
τητα φαρισαίων τῶ σιωπῆς ἐν τῇ τῆ μα-
θητῶν διαγγελίας, ὅτι ὁ ἀπολλύου μαθητῶν ἐν
ἑαυτοῖς τῆ μαθητῶν, καὶ λεγόντων ἀρτίς μὴ ἐχῶν
κατὰ τῆς ἀπολλύου τῆ ἰησοῦ, καὶ εἶπεν·
τῆ ἀπολλύου ἐν ἑαυτοῖς ὀλιγόπει, ὅτι ἀρ-
τίς ἐν τῇ φαρισαίων, καὶ ἀπολλύου ἡ ἡμετέρω
κατὰ τῆς ἡμέρας τῆς καρδίας τῆς ἀπολλύου,
ὡς ὁ σαδδουκαῖοι ἐν τῇ τῆ τῆ βασιλείας φῶν,
ὁ κύριος ἐπὶ τῆ ἰησοῦ εἰπόντος· προσεγγί-
σατε τῶ τῆς ζύμης, σιωπῆς οἱ μαθητῶν ὅτι ἐν
εἰπὶ προσεγγίσατε τῆ ἀρτίς, ἀλλὰ τῶ τῆς
διδασκαλίας τῆς φαρισαίων, καὶ σαδδουκαίων, ὅτι
ἐσθαι εἰ ὅσον πῶν αἰ ζύμη ἀπολλύου, εἰς δι-
δασκαλίας ἐσθαι, εἰπε ἐν τῶ μα, εἰπε καὶ ἐν
πῶν τῆ τῶν μαθητῶν· ὅτι τῆ μαθητῶν
καὶ προσεγγίσατε τῆ τῆς φαρισαίων· καὶ ὅ-
σοι τῆς ἀπολλύου ἐχῶν διδασκαλίας, ἀλλὰ
τῆ αὐτῶ μόνον ἀρτίς ἀρτίς τῶ τῆ τῆ τῆ
ζῆτειν δὲ αὐτῆς ἀρτίς τῆ ἀπολλύου ἀπειρίας φαρισαίων
μαθητῶν ἐχθότων εἰς τῆ φαρισαίων, εἰ δευάλλα τῆ
τῆ εἰς τῆ φαρισαίων ἀπολλύου ὡς ὀλιγόπει, καὶ
ὡς ἐπὶ τῶ τῶν, ὅσοι μαθητῶν τῆ τῆ τῆ
τῆ τῆ ἰησοῦ μαθητῶν· ἢ κατὰ τῆ τῆ τῆ τῆ
κατὰ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ
κατὰ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ
κατὰ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ
κατὰ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ τῆ

A sermonem habere Servatorem de doctrina,
tropice, fermentum, dicta, quæ à Phari-
sæis, & Sadducæis tradebatur. Quamdiu igitur
nobiscum habemus lesum promissum fa-
cientem, quod tale est: Ecce ego vobiscum
sum omnibus diebus, usque ad consummationem
seculi, jejunare non possumus, nec alimen-
tis indigere, ita ut propter illorum inopiam,
etiam à Pharisæis, & Sadducæis vetitum fer-
mentum accipere & comedere studeamus.
Erit autem aliquando illud tempus, quum
illo præsentem decesserint nobis alimenta, ut su-
perius dictum est hoc loco: Triduo jam per-
severant mecum, & non habent quod mandu-
cent: sed etiam si id contingat, dimittere
nos jejunos nolens, ne deficiamus in via,
benedicite panibus qui sunt apud Discipulos,
efficiteque ut et septem panibus, quemadmodum
tradidimus, supersint nobis septem
sportæ. Illud præterea observandum est,
propter eos qui Servatoris divinitatem ex
Evangelio Matthei non valde probari pu-
tant, videlicet reputantibus apud se Disci-
pulis, & dicentibus panes se non habere,
nosse illorum cogitationes lesum, & dicere:
Quid cogitatis inter vos modice fidei, quia pa-
nes non habetis? rem humanam non fuisse.
Solus enim corda hominum novit Domi-
nus, ut ait Salomon Regnorum tertio. Quo-
niam autem, postquam lesus dixit: Cavete
à fermento, intellexerunt Discipuli non dixisse
illum cavendum esse à panibus, sed à
doctrina Pharisæorum, & Sadducæorum,
advertens an vbiunque fermentum nomina-
tur, pro doctrina tropice explicetur, sive
in Lege, sive in Scripturis quæ Legem se-
quuntur: ita etiam an vbiunque fermentum super
altare non offertur; nec enim par est preces
habere rationem doctrinæ, sed esse duntaxat
petitiones honorum à Deo. Quasiverit
autem quispiam propter ea quæ à nobis
scripta sunt de Discipulis qui transierunt,
possint alicui, postquam trajecerit, modi-
ca fides exprobrari, quodque nondum in-
telligat, & nondum eorum meminerit quæ
à lesu facta sunt. Ad hæc, opinor, non diffi-
cile fuerit dicere, ratione habita perfecti,
quod cum advenerit, evacuabitur quod ex
parte est, omnem, quæ hic est, fidem nos-
stram, incredulitatem esse; & illius ratione
habita nondum nos intelligere, qui ex par-
te cognoscimus, neque recordari: nec enim
sufficientem, & æqualem magnitudini na-
turæ rerum speculandarum memoriam ca-
pere possumus. Præterea & inde discere est
nonnunquam nos propter solas cogitationes
quas intra nosmet ipsos agitamus redargui, &
tanquam exigua præditos fide infirmari.

Mat. 23.
100.
Mat. 15.
11.
1 Reg. 3. 39.
1 Cor. 13. 10

Ἰησοῦς πὺν αἰῶνα· ἔν γὰρ ἐκεῖ, ὅσον ἐστὶ τῆ
λέξει, ἢ σαυροῦς διδοῦν αἰῶνα ἀεὶ ἕδατος
ἠδὲ τῆ ἐπαγγελίᾳ τῆ σαυροῦς λίγοντα· ἔς
δ' αἰ πη ἐν τῆ ἕδατος, ἢ ἐγὼ δώσω αὐτοῖς, ἢ
μὴ διδοῦν εἰς τ' αἰῶνα· καὶ κείνα αὖν ἔσπι-
ρογητέον, καὶ σιωπῆσαι ἐν ἕδατος πη
ιακῶς, ἀφ' ἧς ἠντλι ἢ σαυροῦς, ἕδατος τῆ
ἰησοῦς· καὶ ἐν τῆ ἕδατος ποιητέον, τὰ γὰρ
γὰρ αὐτῶ ἀφ' ἧς ἰησοῦς πη ἕδατος, ἀλλὰ πη ζυ-
μα αὐτῶ μένον αἰμα, ἢ ἑδατος τῆ Φαρισαίων,
καὶ σαυροῦς.

Aqua quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum:
illic enim, pro significatione verborum, Sa-
maritana videbitur existimare aquam fens-
lem promittere Servatorem, quum ait: Qui
autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non
sitiet in aeternum. Hac igitur tropice expli-
canda sunt, & contendenda aqua fontis
Iacob, e quo hauriebat Samaritana, cum
aqua Iesu: & simile hoc loco faciendum est;
fortasse enim neque panes coctierant, sed
crudum duntaxat fermentum, doctrina
Pharisaorum & Sadduceorum.

B

Περί τῶς ἐν Καφέα ἐπερωτήσεως τῶ ἰησοῦς,
αὐτῶ πῶνα αὐτῶν λέγουσιν οἱ ἀνθρώποι εἶναι.

De interrogatione Iesu in Casarea, quomodo
nam ipsum homines esse dicant.

Ἐλθὼν δὲ ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καφέας τῆ
φιλίππου, ἠρώτα τῶς μαθητῶν αὐτοῦ· πῶ-
να εἶναι τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖ, ἢ ἡκεῖ καὶ ἄλλο ἄλλο
τῶς ἀποκρίσεως τῶ ἀποστόλου τῶς Ματθαίου
αὐτῶ τῶ σαυροῦς ἡμῶν ἐν ἰουδαίᾳ ἡμοῦ
ἑσπολίτης τότε· τὰ γὰρ ἢ καὶ ἰησοῦς οἱ μαθητῶν
τῶ ἰησοῦς διδάσκοντες αὐτῶ σαυροῦς ἕδατος πη
εἰ τῶ λέγοντες αὐτῶ τῶ ἀνθρώπων αὐτῶ
αὐτῶ· ὅσα σαυροῦς συμπεριεῖται τῶς ὁ
εἰ πη φιλίππου λέγοντα, τῶ τῶ ἀφορμῶν
πῶ τῶ ἕδατος αὐτῶν, ἢ πη δὲ ἡκεῖν, τῶ τῶ
πῶ σαυροῦς σαυροῦς· πῶ τῶ ὁ σαυροῦς
τῶ Ματθαίου ἐν ἰουδαίᾳ αὐτῶ τῶ ἰησοῦς κηρύτ-
τα, πῶ τῶ ἕδατος πῶ τῶ ἰησοῦς ἡκεῖν
ἢ λέγοντες πῶ ὁ ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς ἡμοῦ
ἠρώτα τῶ τῶ σαυροῦς τῶ εἰπὼν τῶς πῶ τῶ
αὐτῶ· ὅσα ἕδατος ὁ βασιλεὺς ἡμοῦ ἡκεῖν
τῶ σαυροῦς, καὶ Ματθαίου τῶ ἰησοῦς αὐτῶ
ἡκεῖν ἐν αὐτῶ· ἀλλοὶ δὲ ὅτι ἡκεῖν ἕδατος ὁ ἰησοῦς
καὶ ἡκεῖν ἰησοῦς, ἢ τῶ ἡκεῖν ἡκεῖν
διδόσκοντες, ἢ ἡκεῖν ἐν τῶ ἕδατος, καὶ τῶ πα-
τῶ ἕδατος ἡκεῖν· καὶ οἱ ἀποκρίσεως ὅτι
ἡκεῖν εἰν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡκεῖν τῶ τῶ ἡκεῖν
ὁ ἡκεῖν, τὰ γὰρ ἐν τῶ ἡκεῖν ἐν τῶς ἡκεῖν
τῶ ἡκεῖν αὐτῶ ἡκεῖν ἐκλήθησαν, ἢ
πῶ τῶ ἡκεῖν ἡκεῖν ἐν τῶ ἡκεῖν, ὅτι ἡκεῖν
ὁ ἡκεῖν εἰν ἡκεῖν, καὶ βασιλεὺς ὁ ἡκεῖν, καὶ
κατακτάσκειν, καὶ ἀποκρίσεως, καὶ αὐτῶ ἡκεῖν
μῶν, καὶ μεταφύθησαν, σαυροῦς αὐτῶν εἰν
ἡκεῖν ἡκεῖν πῶ τῶ ἡκεῖν, καὶ ἡκεῖν τῶ ἡκεῖν.

Venit autem Iesus in partes Casarea Philippi, matth. 16.
& interrogabat Discipulos suos. Quærit à Dis-
cipulis Iesus, quemnam ipsum homines esse
dicant, ut ex Apostolorum responsione dis-
cimus varias, quæ tunc temporis inter Iu-
dæos fuerunt, de Servatore nostro opinio-
nes: fortasse etiam ut Discipuli Iesu curiose
semper eorum fatigare doceantur, quæ de
illo ab hominibus dicuntur: quod ad id ijs
proderit qui illud faciunt, ut si quid mali
dicatur, hujus occasiones omni ope præci-
dant; in boni aliquid, ejus causas augeant.
Ceterum vide quomodo propter varios in
Iudæis super Iesu animi motus, ex malefania
quibusdam opinionibus dicebant quidem
nonnulli hunc esse Iohannem Baptistam,
quemadmodum Herodes Tetrarcha, qui
pueris suis dixerat: Hic est Iohannes Baptistas, matth. 16.
ipse surrexit à mortuis, & ideo virtutes ope-
rantur in eo; alij vero Eliam esse eum qui
nunc Iesus appellatur, vel reatum, vel ab
eo tempore in carne viventem, hoc autem
tempore apparentem. Qui dicebant autem
Iesum esse Ieremiam, nec Ieremiam Christi
typum esse, fortasse ijs moti sunt quæ ini-
tio Ieremæ de Christo dicta sunt, tunc qui-
dem in Propheta non completis, sed nunc
in Iesu perfici cœptis, quem constituit Deus
super gentes, & super regna, ut evellat, &
destruat, & disperdat, & dissipet, & edificet,
& plantet, efficiens ut esset Propheta super
Gentes quibus sermonem annuntiavit. Sed
& qui vnum illum esse ex Prophetis dice-
bant, talia de illo existimabant, propter ea
quæ in Prophetis, tanquam in ipsos dicta
sunt, in illis autem minime completa fue-
runt. At Iudæi, ut pote velo cordi eorum
prætexto digni, fallæ de Iesu opinabantur;

ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ὅτι εἶναι πῶ τῶ σαυροῦς, τῶ αὐτῶ αὐτῶ ἡκεῖν, ὅσα
τῶ ἡκεῖν σαυροῦς, ὅσα σαυροῦς αὐτῶ ἡκεῖν, ἢ πῶ τῶ ἡκεῖν ἢ ἡκεῖν· ἀλλ' οἱ
ἐν ἰουδαίᾳ, ὅσα αὐτῶ τῶ ἡκεῖν τῶ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἡκεῖν, ἐν ἡκεῖν αὐτῶ αὐτῶ τῶ ἡκεῖν.

Petrus autem tanquam non carnis & sanguinis discipulus, sed & qui revelationis Patris qui in caelis est capax fuerat, hunc esse Christum confessus est. Magnum igitur erat, id quod à Petro Servatori dictum est:

Matth. 16. Tu es Christus, ignorantibus Iudæis Christum hunc esse: majus autem, scivisse illum, non modo hunc esse Christum, sed filium Dei vivi, quique per Prophetas dixerat: Vivo

16. Erat autem & is vita qui dixit: Ego sum vita,

17. ego, &: Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ.

18. Erat autem & is vita qui dixit: Ego sum vita,

19. ut pote à Patre qui fons vitæ est. Et adverte diligenter annon quemadmodum idem non sunt fons fluvij, & fluvius; ita fons vitæ, & vita. Atque hæc quidem addidimus, quod ad illud pertinerent: Tu es Christus filius Dei vivi: egregium enim quidpiam docendum fuit super eo quod de Deo & Patre rerum omnium dictum est, tanquam vivente tum ex propria sui ipsius vita, tum & eorum qui illius particeps sunt. Quandoquidem autem diximus eos qui Iesum esse Iohannem Baptistam pronuntiaverunt, vel aliquem ex ijs quorum deinde mentio fit, non ex fanis aliquibus opinionibus id dixisse, probemus & illud dicentes, si Iesum ad Iohannem euntem baptismi causa, & Iohannem Iesum baptizantem offendissent, ab aliove audissent, neutiquam dicturos fuisse Iesum esse Iohannem: sed & si intellexissent effatum quod pronuntiavit Iesus: si

20. aultis recipere, ipse est Elias qui venturus est, & dictum illud audissent tanquam aures habentes, nõ dicturos fuisse nonnullos ipsũ esse Eliam: & qui dixerunt hunc esse Ieremiam, si vidissent plerisque è Prophetis nonnulla illius significativa in se suscipisse, Ieremiam hunc esse minime pronuntiaturos fuisset; quemadmodum neque alios, aliquem ex Prophetis. Quod autem respondens Simon Petrus dixit his verbis: Tu es Christus filius Dei vivi, si illud idem dicamus sicut Petrus, eo nobis per carnem & sanguinem non revelato, sed per lumen quod à Patre cœlesti cordibus nostris affulserit, fortasse sumus & ipsi id quod Petrus; nempe, itidem ut ille, fortunati prædicamur, propterea quod hæc etiam ad nos pervenerunt, quæ causa illi fuerunt, cur beatus sit existimatus; eo quod neque caro, neque sanguis revelaverint nobis Iesum esse Christum, filium Dei vivi, sed Pater qui in caelis est, è caelo ipso, ut in caelo vivamus; eo nobis revelante revelationem ad cœlum illos evhentem qui velamen à corde detraxerint, spiritum autem sapientie Dei & revelationis susceperint. Quod si postquam dixerimus de nos, quem-

Matth. 16.

17. ego, &: Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ.

18. Erat autem & is vita qui dixit: Ego sum vita,

19. ut pote à Patre qui fons vitæ est.

Matth. 11.

20.

17.

πίστευσε ὡς ἡ Γερουσία, καὶ ἀίματος μαθητῆς, ἀλλὰ καὶ χειρῶν ἀποκαλύψαν ἔν ἕρασμοῖς πατρὸς; ὡμαλογοῦσαν αὐτῶν τὸ ζῆλον τυγχάνειν ἔν μὲ ὄντι καὶ ὁ ἰσχυρὸς ἐπέσει λεηρομένην ὡσπερ τῆ, τὸ οὐ εἶ ὁ ζῆλος, μὴ γενωσκέμενον ἰσχυρὸν ἔβη ἰσχυρῶν ἐπὶ ζῆλος εἶν, μέγα· μείζων δὲ, ὅτι ἠπίστατο αὐτῶν ἡ μόνον ζῆλον εἶν, ἀλλὰ καὶ ἡσυχία τοῦ ζῆλου, καὶ ἀφ' ἑβ' πατρὸς φησὶ εἰρηκόςτος· ἴσ' ἐγὼ, καὶ· ἐμὲ ἐργαστήλιπον ἀνηγὴν ὕδατος ζῆλουτος· καὶ ζῆλον ὅς ἀπὸ πηγῆς ζῆλος τῶ πατρὸς, ὁ εἰπὼν· ἐγὼ εἰμι ἡ ζῆλον· καὶ πατρὸς ἐπιμύθως εἰ μὴ ἀσφαρδὲ ζῆλον ἔστι πηγήν ποταμοῦ, καὶ ποταμὸς, ὅσως πηγή ζῆλος, καὶ ζῆλον· καὶ ζῆλον ἡ πατρὸς ἡμεῶν ἀφ' ὅσως κείομαι τῶ· οὐ εἶ ὁ ζῆλος ὁ ἡσυχία τῶ θεοῦ τῶ ζῆλουτος· ὅσως ἡμεῶν γὰρ πῆ ζῆλον πατρὸς ἡμεῶν ἐν τῶ λεηρομένην ἀσφαρδὲ εἶναι, καὶ τῶ πατρὸς ἡσυχίας, ὡς ζῆλουτος, ἀσφαρδὲ τῶ αὐτοζῆλον, καὶ τῶ μετεχόντα αὐτῶ· ἐπὶ ἡσυχίας μὴ ἀπὸ πηγῶν ὕδατος δογματῶν εἰρηκόςτος τῶ ἀποκαλύψαν εἶν ἡ ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν τῶ βαπτιστῆν, ἡ πῆ πατρὸς ἀποκαλύψαν, κατὰ σκοθιάσμενον καὶ τῶν λέγοντες ὅτι εἰ ἀσφαρδὲ τῶ ἀποκαλύψαν ἐπὶ ὁ βαπτιστῆν ἀπεκαλύψαν τῶ ἰσχυρῶν πατρὸς τῶ ἰσχυρῶν, καὶ βαπτιστῆν τῶ ἰσχυρῶν τῶ ἰσχυρῶν· ἐπὶ ἀποκαλύψαν ἀσφαρδὲ πῆσ, ὡ· ἡ σὺ ἀπὸ λέγον ἰσχυρῶν εἶν τῶ ἰσχυρῶν· ἀλλὰ καὶ εἰ νεοήκασι ὁ δόγμα ἀφ' ὅ εἰπῶν ὁ ἰσχυρῶν εἰ δέλετε ἀσφαρδὲ, αὐτῶς ἔστι ἡσυχίας ὁ μὴ ὄν ἐργαστήν, καὶ ὡς ἐργαστήν ὡτα ἀποκαλύψαν τῶ ἀποκαλύψαν, ὅσως ἀπὸ εἰπῶν πῆσ ἀποκαλύψαν τῶ ἡσυχίας· ἡ οἱ εἰπόντες αὐτῶν εἶν ἰσχυρῶν, εἰ ἐώρων ὅτι οἱ πλείστοι ἡσυχίας ἀποκαλύψαν συμβολικῶς πῆσ αὐτῶ ἀποκαλύψαν, ὅσως ἀπὸ λέγον αὐτῶ εἶν ἰσχυρῶν, ὅσως ὅσως ἀποκαλύψαν εἶναι τῶ πατρὸς ἀποκαλύψαν· τῶσ δὲ ἀποκαλύψαν σίμων πῆσ εἶπῶν ἐν τῶ· οὐ εἶ ὁ ζῆλος ὁ ἡσυχίας τῶ θεοῦ τῶ ζῆλουτος, εἰ ὡς ὅσως ἡσυχίας λέγοντες, ἡ Γερουσία καὶ ἀίματος ἡμεῶν ἀποκαλύψαν ἡσυχίας, ἀλλὰ φησὶ ἡσυχίας τῶ καρδίας ἐλλαμνήματα; ἀπὸ τῶ ἐν ἕρασμοῖς πατρὸς, καὶ αὐτῶ γενωσκέμενον ὡσπερ καὶ ὁ πατρὸς, ὅσως αὐτῶ μακαρίοι ἡμεῶν, ὅσως τῶ αἴτια τῶ μακαρίοι, μὴ ὅσως εἶναι, καὶ ὅσως ἡμεῶν ὅσως ἀποκαλύψαν, τῶ Γερουσία καὶ ἀίματος μὴ ἀποκαλύψαν ἡμεῶν ἀπὸ τῶ τῶ ἰσχυρῶν εἶν ζῆλον, ἡσυχίας τῶ θεοῦ τῶ ζῆλουτος, ἀλλὰ τῶ ἐν ἕρασμοῖς πατρὸς, ἀπὸ αὐτῶ ἡσυχίας ἡμεῶν, ἡσυχίας ἐν ἕρασμοῖς πολιτευσάμενα, ἀποκαλύψαν ἡμεῶν ἀποκαλύψαν εἰς τῶ ἕρασμοῖς τῶ ἀποκαλύψαν μὴ τῶ ἀποκαλύψαν ἀπὸ τῶ καρδίας, ἀποκαλύψαν τῶ ἀποκαλύψαν τῶ σφίρας τῶ θεοῦ καὶ τῶ ἀποκαλύψαν· εἰ ὅσως φησὶ καὶ ἡμεῶν ὡς ὁ πατρὸς· οὐ εἶ ἡ

ἕρασμοῖς, ἡσυχίας ἐν ἕρασμοῖς πολιτευσάμενα, ἀποκαλύψαν ἡμεῶν ἀποκαλύψαν εἰς τῶ ἕρασμοῖς τῶ ἀποκαλύψαν μὴ τῶ ἀποκαλύψαν ἀπὸ τῶ καρδίας, ἀποκαλύψαν τῶ ἀποκαλύψαν τῶ σφίρας τῶ θεοῦ καὶ τῶ ἀποκαλύψαν· εἰ ὅσως φησὶ καὶ ἡμεῶν ὡς ὁ πατρὸς· οὐ εἶ ἡ

ζεισός ο υἱός τῆς θεοῦ τῷ ζῶντι, ἕως ἁρξῆς, καὶ αἵματος ἡμῶν ἀποκαθάρσιν, ἀλλὰ φω-
 τὸς ἡμῶν τῆ καρδία ἐλάμψουσιν ὡς τὸ ἐν
 ἕρανός πατρὸς, ἡνὸς πατρὸς, καὶ ἡμῶν ἀ-
 λήθως ἀπὸ τῆς λέξεως τῆ· οὐ εἰ πέτρως, καὶ ὅ-
 ἐξῆς· πέτρα γὰρ πᾶς ὁ ζεισὸς μαθητὴς, ἀφ' ὃ
 ἔπιον οἱ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθίης πέ-
 τρας, καὶ ἐπὶ τῷ πᾶσι τὴν πύργον πέτρας οἰ-
 κηδομένη οἱ ἐκκλησιαστικὸς πᾶς λόγος, καὶ ἡ
 κατ' αὐτὸν πολιτεία· ἐν ἐκείνῃ γὰρ τῷ τελείῳ
 ἔχοντων ὁ ἀδελφισμὸς τῶν συμπληρωσάντων
 τὴν μακαριότητα λόγων, καὶ ἔργων, καὶ τοι-
 μάτων, ἔστιν ἡ ἑσπέρη τῆς θεοῦ οἰκοδομημένη
 ἐκκλησία· εἰ δὲ ἐπὶ τῆ ἵνα ἐκείνοι πέτρων νο-
 μίσεις ἑσπέρη τῆς θεοῦ οἰκοδομησάμενοι τὴν πᾶ-
 σην ἐκκλησίαν ἡμῶν, πᾶσι φήσας ἀπὸ ἰωάν-
 νη τῷ πᾶσι βροτοῦ υἱοῦ, ἡ ἐκείνῃ τῶν ἀποστό-
 λων, ἄλλως πᾶσι ἐπισημασάμενοι λέγειν ὅτι πέ-
 τρω μὴ ἰδίως πύργου ἀδῆν ἢ κληρονομήσει, τῶν
 ὅ λωστῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν τελείων κληρο-
 νομήσει· ἢ γὰρ ἐπὶ τῷ πᾶσι, καὶ ἐφ' ἐκείνῃ
 αὐτῶν ὁ κληρονομήσει, τὸ πύργου ἀδῆν ἢ κλη-
 ρονομήσει αὐτῆς, ἢ γὰρ ἐπὶ τῷ πᾶσι τῆ πέ-
 τρας οἰκοδομησάμενοι τὴν ἐκκλησίαν, ἄρα δὲ
 τῶν πέτρων μόνῃ δίδονται ἑσπέρη τῆς κυρίας αἰ-
 κληδίας τῆς τῶν ἑσπέρων βασιλείας, καὶ ἐσπέρη
 ἔπειτα τῶν μακαρίων αὐτῶν λέγεται, εἰ ὅ κλη-
 ρονομήσει ἑσπέρη τῆς τῶν δώσω σοι τῶν κληδίας
 τῆς βασιλείας τῶν ἑσπέρων, πᾶσι ἢ γὰρ καὶ πᾶσι
 τὰ πᾶσι κληρονομήσει, καὶ τὰ ἐπισημασάμενοι, ὡς
 κληρονομήσει πέτρων κληρονομήσει, καὶ γὰρ ἐπὶ τῷ πᾶσι
 ὡς κληρονομήσει εἰρηνοποιεῖται δοκεῖ τῶν· ἵνα ἀδῆ-
 σις τῶν τῶν γῆς, ἔσται δεδεδωμένη ἐν τοῖς ἕρανός,
 καὶ τὰ ἐξῆς· ἐν τῷ πᾶσι ἰωάννου διὰ πνευμα-
 τῶν ὁ σωτὴρ τῶν μαθητῶν εἶπε τῷ ἑμφοση-
 ματικῆς ἐπισημασάμενοι πνευματικῶν, καὶ τὰ ἐξῆς·
 πολλοὶ ἔτινω φήσονται κληρονομήσει τῶν· οὐ εἰ ὁ
 ζεισός οἱ υἱός τῆς θεοῦ τῷ ζῶντι, ἀλλ' ἢ πᾶσι
 τῶν οἱ τῶν φάσκοντες ἔρασαν αὐτῶν, ἢ δαμῶς μὴ
 ἀπὸ ἁρξῆς καὶ αἵματος ἀποκαθάρσιν τῶν το-
 μωμάτων, αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς ἕρανός πα-
 τρὸς ἀφελῶντος ὁ ἑπισημασάμενοι τῆ καρδία αὐ-
 τῶν κληρονομήσει, ἵνα μὴ τῶν ἀποκαθάρσιν
 κληρονομήσει τῶν δόξαν ὁ κληρονομήσει τῶν ἑμφο-
 σάμενοι, ἐν πνευματικῆς θεοῦ λαλοῦντες ἀπὸ αὐτῶν
 τῶν· κληρονομήσει ἵσπου, καὶ κληρονομήσει αὐτῶν τῶν· οὐ εἰ ὁ
 ζεισός οἱ υἱός τῆς θεοῦ τῷ ζῶντι· καὶ εἰ τις λέγει
 τῶν κληρονομήσει αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν ἐν τοῖς ἕρανός πατρὸς, τῶν ἑμφο-
 σάμενοι ἢ ἀποκαθάρσιν λέγει, κληρονομήσει οὐκ εἶναι τῶν· ὡς ὁ πνευματικῶν αὐτῶν διδάσκει, κληρονομήσει
 τῶν ἑμφοσάμενοι, ὅποιος ὁ πέτρων ἐκείνῃ· πᾶσι γὰρ πέτρας, πᾶσι τῶν οἰκουμενικῶν ζεισῶν, τῶν

A admodum Petrus : Tu es Christus filius Dei vi-
 vi, non quasi revelatum nobis fuerit à car-
 ne vel à sanguine, sed luce cordi nostro af-
 fulgente à Patre qui in cœlis est, Petrus ef-
 ficimur ; dicatur & nobis à Verbo : Tu es Pe-
 trus, & quæ sequuntur. Petra enim est om-
 nis Discipulus Christi, de quo bibebant, qui
 bibebant de spiritali consequente petra ; & super 1. Cor. 10. 4.
 quamlibet ejusmodi petram ædificatur om-
 nis sermo Ecclesiasticus, & vitæ juxta ip-
 sum instituta ratio : vnicuique enim perfe-
 cto habenti congregationem sermonum
 beatitudinem perficientium, & operum, &
 cogitationum, inest Ecclesia à Deo ædifica-
 ta. Si vero super vnum illum solummodo
 Petrum totam Ecclesiam à Deo ædificari
 arbitraris, quid de Iohanne tonitrus filio,
 & vnoquoque Apostolorum dixeris ? Alio-
 quin an audebimus dicere portas Inferi spe-
 ciatim adversus Petrum non pravalituras,
 pravalituras autem adversus reliquos Apo-
 stolos, & perfectos ? Nonne vero & in om-
 nibus & in his singulis fit istud quod supra
 dictum est : Porta Inferi non pravelebunt ad-
 versus eam, & illud quoque : Super hanc Pe-
 tram ædificabo Ecclesiam meam ? An etiam
 soli Petro dantur à Domino claves regni
 cœlorum, nec quisquam beatorum alius eas
 accipiet ? Quod si & id alijs commune est :
 Dabo tibi claves regni cœlorum, quomodo &
 non ea quæ præcedunt, communia sunt, &
 quæ subnecuntur tanquam in Petrum di-
 cta ? Hic etenim velut in Petrum dicta vi-
 dentur ea : Quæcumque ligaveris super terram,
 1. Joh. 10. 12.
 erunt ligata in cœlis, & quæ sequuntur : in
 Evangelio autem Iohannis Servator dans
 Spiritum sanctum Discipulis per insufflatio-
 nem, dicit : Accipite Spiritum sanctum, &
 quæ sunt deinceps. Proinde multi dicent
 Servatori : Tu es Christus filius Dei vivi, at
 non omnes illud dicentes, haudquaquam
 à carne & sanguine revelantibus hoc edo-
 cti dicent illi, sed ablato ab ipso Patre qui
 in cœlis est imposito cordi eorum velami-
 ne, vt postea revelata facie gloriam Domini
 2. Cor. 3. 18.
 speculantes in Spiritu Dei loquantur, dicen-
 tes de illo : Dominus Iesus, & illi : Tu es Chri-
 stus filius Dei vivi. Et si quis hoc dicit illi,
 sibi non revelatum à carne & sanguine, sed
 à Patre qui in cœlis est, ea consequetur, quæ
 vt ait quidem litera Evangelij, Petro huic
 dicta sunt, vt docet autem Spiritus illius,
 cuilibet qui talis evadit, qualis erat ille Pe-
 trus. Nomen enim trahunt à Petra omnes
 imitatores Christi, spiritualis scilicet petra

consequentis eos qui salvi fiunt, vt ex ea spiritualementem ebibant. Illi autem nomen trahunt à Petra, quemadmodum Christus; sed & cum Christi membra sint, nomine ab illo ducto Christiani appellati sunt; à Petra autem, Petri. Inde vero accepta occasione iustus à Christi iustitia, sapientes à Christi sapientia denominatos esse dices; idemque facies de reliquis eius nominibus, nomina in Sanctis ducens; & quicunque tales fuerint, dicetur ijs à Seruatore illud quod ita se habet: *Tues Petrus, & quae sequuntur*; ad id vsque: *Non praeualebunt aduersus eam*: Quam autem, *Eam*? an enim petram, super quam Christus aedificat Ecclesiam? an Ecclesiam? ambigua quippe locutio est: an quasi vnam, eandemque rem, Petram & Ecclesiam? Hoc ego verum esse existimo; nec enim aduersus petram, super quam Christus Ecclesiam aedificat, nec aduersus Ecclesiam portae Inferi praeualebunt:

Prout, 30. 19.

quemadmodum neque *via colubri super petram*, iuxta id quod in Proverbij scriptum est, reperiri possit. Quod si aduersus aliquem Inferi portae praeualebunt; qui talis erit, neque petra super quem Christus Ecclesiam aedificat, nec Ecclesia à Christo super petram aedificata fuerit. Petra quippe serpenti inaccessa est, & fortior portis Inferi sibi aduersantibus, adeo vt propter robur illius, portae Inferi aduersus eam non praeualeant: Ecclesia vero, tanquam Christi aedificium, qui sapienter aedificauit domum suam super petram, portarum Inferi capax non est, praeualentium quidem aduersus quemcunque hominem qui extra Petram & Ecclesiam fuerit, sed invalidarum aduersus illam. Postquam vero animadverterimus vnumquodque peccatorum, per quae Christus ad Inferos iturus erat, portam esse inferi, intelligemus animam habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, quaeque propter nequitiam neque sancta est, neque immaculata; petram non esse super quam Christus aedificat, neque Ecclesiam, neque Ecclesiae partem, quam super petram Christus aedificat. Si quis autem nos super his convictos pudore afficere vult, propter multitudinem hominum ex Ecclesia qui fidem amplexi creduntur, dicendum est huic,

Matth. 7. 24.

non illud modo: *Multi vocati, pauci vero electi*, sed & id quod à Seruatore ijs dictum est qui ad se accedunt, vt exat in Lucae Evangelio ijs verbis: *Contendite intrare per angustam portam, quia multi, dico vobis, querent intrare per angustam & non poterunt*: dicendum & illud est, quod scriptum habetur in Matthaei Evangelio eo modo: *Quoniam angusta porta, & arcta via est, quae ducit ad vitam*, & cetera.

Matth. 27. 26. & 27. 14.

Matthaei Evangelio eo modo: *Quoniam angusta porta, & arcta via est, quae ducit ad vitam*, & cetera. *Et arcta via est, quae ducit ad vitam*, & cetera. *Et arcta via est, quae ducit ad vitam*, & cetera. *Et arcta via est, quae ducit ad vitam*, & cetera.

Matth. 7. 13. 24.

A πρῶτα πηλὴς ἀκολουθῶσας πέτρας τῆς σαλευμένης, ἢ αὐτῆς πίνωσι τὸ πρῶτον πῶμα. ἔπειτα δὲ πρῶτον μὲν εἰσι τῆς πέτρας ὡς κρητὸς. ἀλλὰ καὶ κρητὸς μὴ ὄντες, πρῶτον μὲν ἐρημαίωτον κρητῶν. πῶμα δ', πῶμα δ' ἄρα τῶν ἀφορμῶν κρητῶν φήσιν τὸς δι- κείας πρῶτον μὲν τὸ κρητὸς τῆς δικαιοσύνης, ἢ τὸς σφῆρας κρητὸς τῆς σοφίας. καὶ ὅτι τῶν ποιητῶν ἐπι τῶν λαοῦν αὐτῶν ὀνομάται πρῶτον μὲν ἐπι τῶν ἀγίων, καὶ σφῆρας πῶμα τῶν πῶ- ματος.

B τῶν αὐτῶν λέγοιτο ἀπὸ τῶν σωτηρίας τῶν λαῶν. οὐ εἶπε πέτρας, καὶ τῶν ἐξῆς, ἕως δ' ἡ κρητῶν αὐτῶν. τῶν δὲ αὐτῶν ἄρα γὰρ τῶν πέτρας, ἐφ' ἣν κρητὸς οἰκοδομεῖ τὴν ἐκκλησίαν; ἢ τὴν ἐκκλησίαν; ἀμφότερος γὰρ ἡ φησὶν. ἢ ὡς εἶδος καὶ τὸ αὐτῶν τῶν πέτρας, καὶ τῶν ἐκκλησίας; ὅτι δ' ὁμοίᾳ ἀλλοτρίως τυγχάνει, ἐπὶ γὰρ τῶν πέ- τρας, ἐφ' ἣς ὁ κρητὸς οἰκοδομεῖ τὴν ἐκκλησίαν, ἢ τὴν ἐκκλησίαν πύλας αἰδῶν κρητῶν. ὡς οὐδὲ ὁδὸς ὄφρα ἐπι πέτρας, καὶ τὸ ἐν πρῶ- τῶν κρητῶν γαζαμῶν, ὡς ἐπι τῶν αἰδῶν.

C μίας γαζαμῶν, ὡς ἐπι τῶν αἰδῶν. εἰ δὲ τῶν πύ- λαι αἰδῶν κρητῶν, ἢ τῶν πέτρας ὁ ποιῆται αὐ- τῶν, ἐφ' ἣν ὁ κρητὸς οἰκοδομεῖ τὴν ἐκκλησίαν, ἢ τὴν ἐκκλησίαν οἰκοδομῆν ἐπι τῶν πέ- τρας ἐκκλησίας; ἢ τῶν πέτρας αἰδῶν ἐπι τῶν, καὶ ἰσχυροτέρῃ δὴ παρὰ τῶν αὐτῶν πύλας αἰδῶν, ὡς ἀπὸ τῶν αὐτῶν μὴ κρητῶν αὐτῶν τῶν πύλας ἢ αἰδῶν. ἢ τῶν ἐκκλησίας, ὡς κρητὸς οἰκοδομῆν, ἢ οἰκοδομῆς αὐτῶν τῶν οἰκίας φησὶν ὅτι τῶν πέτρας, αἰδῶν τῶν ἐπι πύλας αἰδῶν, κρητῶν μὴ πύλας αἰδῶν.

D τῶν αἰδῶν ἐξῆς τῶν πέτρας καὶ τῶν ἐκκλησίας, ὅτι δὴ δυνάμει σφῆρας αὐτῶν νοσημάτων ὡς ἐκαστῆς τῶν αἰδῶν, * εἰ ἂν κρητὸς ἐν αἰδῶν ἡρώδης, πύλας ἐστὶν αἰδῶν, καὶ ἰσχυροτέρῃ ὅτι ἡ ἐξῆς αἰδῶν αἰδῶν, ἢ ἰσχυροτέρῃ, ἢ πύλας αἰδῶν, καὶ ἀπὸ τῶν αἰδῶν κρητῶν μὴ ἀγία, μὴ δὲ ἀμαρτία τυγχάνει αἰδῶν, ἢ τῶν πέτρας ἐστὶν ἐφ' ἣν ὁ κρητὸς οἰκοδο- μεῖ, ἢ τῶν ἐκκλησίας, ἢ τῶν ἐκκλησίας μέγας, ἢ ἐπι τῶν πέτρας ὁ κρητὸς οἰκοδομεῖ. εἰ δὲ τῶν σφῆρας τῶν αἰδῶν δυσωπῶν ἡ μὴ βύλαται, ἀπὸ τῶν αἰδῶν τῶν πύλας αἰδῶν νομίζονται ἐκκλησιαστικῶν, λεκτέον αὐτῶν ἢ μόνον τῶν. πολλὰ κρητῶν, ὁ λίθῶν ὁ ἐκλεκτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρα τῶν σωτηρίας παρὰ τῶν αἰδῶν αὐτῶν κρητῶν, ὡς ἐπι τῶν αἰδῶν ἀίραται, ὡς πῶμα ἔχον. ἀγνήτῶν εἰδηθῆναι ἀπὸ τῆς φησὶν ὅτι, ὅτι πολλοὶ λα- χῶν ὑμῶν, ζητήσονται εἰδηθῆναι ἀπὸ τῶν αἰδῶν, καὶ οὐκ ἐπι τῶν αἰδῶν, καὶ ὁ λίθῶν εἰς τοὺς οὐρανούς.

Matth. 27. 26. & 27. 14.

Matth. 27. 26. & 27. 14. *Matth. 27. 26. & 27. 14.* *Matth. 27. 26. & 27. 14.* *Matth. 27. 26. & 27. 14.* *Matth. 27. 26. & 27. 14.*

vna contraria est porta vere scientia. **C**a-
 A. *epist. 6. 12* **terum** adverte an propter illud : *Non est nobis colluctatio adversus carnem, & sanguinem, & cetera, possis dicere vnamquamque potestatem, & mundi rectorem tenebrarum harum, & spirituale nequitiæ in cœlestibus, portam esse Inferi, & portam mortis. Igitur portæ inferorum dici queant principatus, & potestates, adversus quas nobis colluctatio est; portæ vero iustitiæ, ministratorij spiritus. Et quemadmodum de melioribus multa prius memoratur portæ, & post portas, vna, eo loco : *Aperite mibi portas iustitiæ, ingressus in eas confitebor Domino, & : Hæc porta Domini, iusti intrabunt in eam : ita & de contrarijs, multa portæ sunt Inferi & mortis, singula videlicet potestates; sub omnibus vero his ipse Malus. Sed & cauti sumus super vnoquoque peccato, quasi in aliquam Inferorum portam descendentes, si peccemus; sed exaltati de portis mortis, annuntiamus omnes laudationes Domini in portis filie Sion : verbi causa, in vna porta filie Sion quæ castitas appellatur, annuntiabimus per castitatem laudationes Dei : & in alia, iustitia videlicet, per iustitiam laudationes Dei : & vniuersa in quibuscunque rebus laude dignis versamur, in illis sumus in aliqua porta filie Sion, per illam annuntiantes laudationem aliquam Dei. Sed & querendum est quomodo dictum sit in aliquo è Duodecim : *Odio habuerunt corripientem in porta, & loquentem perfecte abominati sunt.* Fortasse igitur is est è portis filie Sion, qui redarguit eos in portis qui in contrarijs portæ huic versantur peccatis, portarum nempe Inferi vel mortis. Quod si ita id non interpretaris : *Odio habuerunt corripientem in portis; aut supervacuo dictum erit, in portis, vel quare quomodo dignum sit Prophe- tico spiritu id quod dictum est. Post hæc videamus quomodo dictum sit Petro, & cui- libet qui Petrus est : Dabo tibi claves regni caelorum. Et primum quidem existimo his verbis : *Portæ Inferi non prevaletur adversus eam, convenienter id esse subnexum : Dabo tibi claves regni caelorum : nam qui contra Inferi portas munitus est, ut adversus eum non prevalerent, dignus est qui ab ipso Verbo claves regni caelorum accipiat; quasi pramium, quod nihil adversus illum portæ Inferi poterint, claves accipiens regni caelorum, ut sibi portas referat clausas ijs qui ab Inferi portis victi sunt : & ingreditur quidem ut castus per portam pudicitia, cla- ve pudicitiam aperiente referatam : & per****

Hebr. 1. 14

psal. 117. 19, 20.

Amos 5. 10

Α. *ψαλμὸς γινώσκων μίαν ἐναντία ἐστὶ πύλην ἢ ἢ ἀψύχων γινώσκων ἑπίτητον ἢ εἰ δὲ ἀποσπασθῶ τὸ σῶμα ἔσται ἡμῶν ἢ πάλιν πρὸς αἵμα καὶ ἄρτιον, καὶ τὰ λοιπὰ, λέγον ἐκείνην ἔξυσται, καὶ κοπιόκρατος τὴ σὸτος τῆτος, καὶ πύλη μυστικὸν τὸ ποιήσας ἐν τοῖς ἐπερρωμοῖς, πύλην τῆ ἀδύα, καὶ πύλην θανάτου ἄσπυρα ἰω ἀδύα λέγοντο καὶ αἱ εἰρηκαί, καὶ ἔξυσται, πρὸς αἵ ἡμῶν ἢ πάλιν. πύλαι ἢ δικαιοσύνης, ἢ λιπερτικαὶ πύλαι ματῶ ἄσπυρ ἢ ἐπὶ τῆ κρηπίδου*

B *πολλὰ πρὸς ἐλπίδα πύλαι, καὶ μὴ ἔστι πύλας μία ἐν ταῖς ἀνοήσασί μοι πύλας δικαιοσύνης, εἰσελθόν ἐν αὐταῖς ἔξομοσθησόμε τῶ κελῶ, καὶ ἄσπυρ ἢ πύλη τῶ κελῶ, δικαιο εἰσελθόντων ἐν αὐτῇ. ἴνα καὶ ἐπὶ τῆ ἐναντίας, πολλὰ μὲ πύλαι ἀδύα, καὶ θανάτου, ἐκείνη ἔξυσται. * ἴνα οὐ πύλαι ἢ πύλαι ἀδύα οὐκ ἐστὶν καὶ πρὸς ἐλπίδα ἢ ἐπὶ ἐκείνης ἀμύρτίας, ἄς εἰς πύλην ἀδύα πύλα κρηπίδων, εἰ ἀμύρτωμο μὲρ. ἀλλὰ ἐλπίδα οὐκ ἐστὶ πύλην τῶ θανάτου, ἔξαστὶ δὲ πύλαι τῶς αἰθέρας τῶ κελῶ ἐν ταῖς πύλαις τῶς θανάτου σῶν. ἔστι ἐν μία πύλη τῶς θανάτου σῶν, τῆ κρηπίδου σωσασσῶν, ἔξαστὶ δὲ πύλαι τῶς σωσασσῶν τῶ σπυρ. καὶ ἐν ἀλλῇ, τῆ δικαιοσύνη, ἀπὸ δικαιοσύνης τῶς αἰθέρας τῶ σπυρ. καὶ ἀπαξασπυρ ἐν πύλαις οἷς γινώσκων ἐπαμύρτίας, ἐν ταῖς γινώσκων ἐν πύλαις τῶς θανάτου σῶν, καὶ ἐκείνην ἔξαστὶ κρηπίδων ἀμύρτίας πύλαι τῶ σπυρ. ἔξαστὶ ἐπὶ τῶς ἐν πύλαις ἐλπίδων, καὶ λέγοντο οἷον εἰσελθόντων ἢ μύρα οὐκ ἐστὶ πύλαις ἐλπίδων ἔξαστὶ ἀπὸ πύλαις θανάτου σῶν τῶς ἐν τοῖς ἐναντίας τῶ πύλαις τῶς θανάτου σῶν ἀμύρτίας, καὶ πύλαις ἀδύα ἢ θανάτου. εἰ ἢ μύρα οὐκ ἐστὶ τῶ ἐμύρα οὐκ ἐστὶ πύλαις ἐλπίδων, ἢ πύλαις κρηπίδων ἐστὶ εἰρημῶν τῶ, ἐν πύλαις, ἢ ζῆτυ πύλαι ἀμύρτίας σωσασσῶν πύλαις πύλαις ἢ οὐκ ἐστὶ πύλαις πύλαις, καὶ πύλαις πύλαις τῶ δῶσασσῶν κρηπίδων τῶ βασιλείας τῶ ἐναντίας. καὶ πύλαις γὰρο μύρα ἀκολούτως λέλεσται τῶ πύλαις ἀδύα ἢ κρηπίδων αὐτῶς, πύλαις δῶσασσῶν κρηπίδων τῶ βασιλείας τῶ ἐναντίας. ἀμύρτίας γὰρ ἀπὸ τῶ αὐτῶ λέγοντο ἔξαστὶ τῶ κρηπίδων τῶ ἐναντίας βασιλείας, ἢ πύλαις ἀμύρτίας πύλαις τῶ ἀδύα πύλαις, ἴνα μὴ κρηπίδων αὐτῶ. οἷον ἀμύρτίας*

ραμβανών τῆ μηδὲν δεικνύσασιν κατ' αὐτῆ τῶς τῶ ἀδύα πύλαις, τῶς κρηπίδων τῶ ἐναντίας βασιλείας, ἢ ἑαυτῶ ἀμύρτίας τῶς κρηπίδων πύλαις τοῖς κρηπίδων ἴνα τῶ τῶ ἀδύα πύλαις. ἢ εἰσελθόντων, ἄς μὴ πύλαις, ἀπὸ πύλαις ἀμύρτίας σωσασσῶν πύλαις, ἴνα κρηπίδων αὐτῶ.

ἡ βίβλος ἡ σφραγισμένη· καὶ διέτερας, ὡς δικηγόρος, διχομακίως πύλας ἀνορθώμεν ἑσθὲ κλειδὸς διχομακίης· καὶ ὅπως ἐπιτῆ λατῶν φρεσῶν· οἴμα γὰρ ὅτι ὑπερέκστης φρεσῆς τῆς γνώσεως, πρὸ σφίρας μυστήρια καταλληλα τὰ εἶδει τὴ ἀριστὴς ἀνορθώσαι τὰ κατ' ἀρετὴν βιωσάσθην, διδόντος τῷ σωτῆρος τοῖς μὴ κατὰ κτίστον ἑσθὲ τῶν ἁδῶν πύλων ποσῶν κλειδῶν, ὅσοι εἰσὶν αἱ ἀρετῆς, ἀνορθώσας ἰσχυρῶς παύλας, κατὰ κλειδῶν καὶ τὴν ἀνορθώσαι τῶν μυστηρίων ἑκέρση ἀρετῆ· τὰ γὰρ εἰ καὶ ἐκέρση ἀρετῆ * ἕ- B
 ρανὸν ἐστὶ βασιλεία, καὶ πᾶσα ἄλλα βασιλεία τῆ ἔρανῶν· ὡς καὶ τὸτο ἴδον ἐν βασιλείᾳ τῆ ἔρανῶν τῶ κατὰ ἀρετὴν βιωσάσθην· ὡς καὶ τὸτο τὸ· μεταποσει, ἡ γὰρ ἡ βασιλεία τῆ ἔρανῶν, ὅσα ἐστὶ χοροὶ αἰαφίρεσας, ἀλλὰ ἐστὶ ἑσθὲ σφίρας, καὶ τῆ ἀφ' οὗ τῆ ὁ γρη- σὸς γὰρ, ἡ πᾶσα ἀρετῆ, ἐπιδηδῶνικα, καὶ γὰρ, καὶ ἀφ' οὗ τὸτο ἐστὶ τῶ ἀφ' οὗ μωρ- τῆ ἡ βασιλεία τῆ θεοῦ, καὶ ἐξ' αὐτῆ, καὶ ὡδὲ ὅσα εἰσὶν ἐξ' αὐτῆς ἀνορθώσαι πύλας, ἐφ' ἣν ἑσθὲ γρησοῦ οἰκοδομεῖται ἡ ἐκκλησία, καὶ πᾶς ὁ λέ- γαν· σὺ εἰ ὁ γρησοῦ ὁ ὅδῳ τῆ θεοῦ τῆ ζῶντος ὡσαύτως κλειδοῦ μνήμην βεβαιῶς τῶτο, ὡς κλει- νοῖτος ἐν ἀπὸ τῆ θεοῦ, ἵνα ἐν ἀπὸ τὰ κλειδοῦ μὴ καταλήσθην αὐτῆ πύλας ἁδῶν· τῷ μὲ εἰσὸ ἀδίκως κλεινοῦτος, καὶ μὴ τῶ γρησοῦ θεοῦ εἰσὸ μνήμης ἐστὶ γῆς, μὴδὲ καὶ βόλησιν αὐτῆ λόντος ἐστὶ γῆς, πύλας ἁδῶν καταλήσθην· ἐ- δὲ πύλας ἁδῶν καταλήσθην, ἐπεὶ δικηγόρος κλει- νοῖ· ὅδῳ ἑξ' αὐτῆς κλειδῶν τὴ βασιλείας τῆ ἔρα- D
 νῶν, ἀνορθώσαι τοῖς λυομῶν ἐστὶ γῆς, ἵνα καὶ ἐν ἔρανῶν ὡσαύτως λυομῶν, καὶ ἐξ' οὗ τῆ κλειδοῦ τῶν κλειδοῦ δικηγόρος αὐτῆ διδόμενός ἐστὶ γῆς, ἵνα καὶ ἐν ἔρανῶν ὡσαύτως λυομῶν, καὶ κλειδοῦ μνήμης· ἐπεὶ ὅσοι τὸτο τῶν ἐπισημοῦ καὶ δικηγόρος τῶν γρησοῦ τὰ ῥητὰ, ὡς πᾶσας, καὶ ἑσθὲ κλει- δῶν τῆ ἔρανῶν βασιλείας ἀπὸ τῶ σωτῆρος εἰσὸ τῶν διδόμενός τῶ τὰ ἑσθὲ αὐτῆ διδ- μένῳ, τῶτῶν καταλήσθην μνήμης καὶ ἐν ἔρανῶν διδόμενός, καὶ τὰ ἑσθὲ αὐτῆ ἀφ' οὗ εἰσὸ τῶ, καὶ ἐν ἔρανῶν λυομῶν, λεκτέον ὅτι ὁ γρησοῦ λέγεισιν, εἰ ἔχουσιν ἔργον δι' αἰσθῶν ἐσοῦντα τὰ πᾶσι· σὺ εἰ πᾶσας, καὶ εἰ πᾶσι τοῖς εἰσιν, ὡς ἐσθὲ ἀδίκως ἑσθὲ γρησοῦ οἰκοδομεῖσθαι τὴν ἐκκλησίασιν, καὶ ἐπὶ αὐτῆς βίωσθαι τῶ αἰα- φήσθην αὐτῆ· πύλας ὅδῳ ὅσα οὐ φείλοισι κατα- λήσθην τῶ ἁλόντος διαμέν καὶ λήσθην· εἰ δὲ οὐ γρησοῦ τῆ ἀμνηστῶν αὐτῆ ἐσθῶν, μάτην καὶ ἀνορθώσαι καὶ λήσθην· καὶ πᾶσα διδόμενός εἰσθῶν, ἐν τῶ ἐν τῶ σφίρας ἔρανῶν, τῶν ἀρετῶν, δι- δόμενός ὁ φάλλος, καὶ πᾶσι τῶ λέγεισθην ἐσθῶν ὁ σπουδαῖος, καὶ ἀμνηστῶν γρησοῦ τῶ σωτῆρος

Aliam, vt iustus, aperta iustitiae porta clave iustitiae : & sic de ceteris virtutibus. Opī- nor enim pro vnaquaque virtute scientiæ, quedam sapientiæ mysteria virtutis formæ congruentia aperiiri ei qui juxta virtutem vixerit; dante scilicet Seruatore ijs qui ab Inferi portis subacti non fuerint totidem claves quot virtutes sunt, totidem numero portas aperientes, vniciuique virtuti juxta mysteriorum reuelationem respondent. Fortasse autem vnaquaque virtus coeli regnum est; & tota simul regnum cœlorum est; adeo vt juxta id jam in regno cœlorum sit qui vivit secundum virtutes; atque ita vt illud; Pœnitentiam agite, appropinquauit Math. 3.2. enim regnum cœlorum; juxta id non ad tē- pus, sed ad adiones & affectiones referatur. Christus enim, qui omnis virtus est, prae- stitit est, & loquitur, propterea quæ regnum Dei Luc. 17. 31 intra Discipulos illius est, non autem hic & hic. Vide autem quanta vi polleat petra, super quam à Christo edificatur Ecclesia, & quicumque dicit : Tu es Christus filius Dei vi- ui, vt illius iudicia firma maneant, quasi Deo in illo iudicante, vt in ipso jure dicen- do portæ Inferi aduersus eum non preua- leant. Aduersus eum igitur qui iniuste ju- dicat, & non juxta Verbum Dei ligat super terram, neque ex illius sententia soluit super terram, portæ Inferi preualent : aduer- sus quem autem portæ Inferi non preualent, is iuste iudicat. Idcirco claves habet regni cœlorum, aperiens ijs qui soluti sunt super terram, vt & in cœlis soluti sint ac liberi : & claudens ijs qui iusto illius iudicio ligati sunt super terram, vt & in cœlis ligati ac condemnati sint. Quoniam autem qui Epis- copatus locum vendicant, dictum hoc vsur- pant, sicut Petrus, & acceptis à Seruatore clavibus regni cœlorum docent eâ quæ à se ligata sunt, hoc est condemnata, ligata esse & in cœlis, & quæ à se soluta sunt, so- luta esse & in cœlis; pronuntiandum est re- cte illos dicere, si factum etiam habuerint propter quod Petro huic dictum est : Tu es Petrus; ac si tales sunt, vt super illos ædifice- tur Ecclesia à Christo; & ad illos jure id re- ferri possit. Porta autem Inferi preualere non debent aduersus eum qui ligare vult & solvere. Quod si sumibus peccatorum suorum *1 Tim. 5. 22.* E *constringitur, frustra & ligat & soluit. For- tasse & illud dicere possis, ligatum esse im- probum in cœlis qui sunt in sapiente, nempe in virtutibus; ac in illis rursus solum esse probum, quique consecutus est vt pec- cata omnia à se ante virtutem admittâ oblivione deleantur. Haud secus autem*

κατὰ ἑσθὲ

Luc. 3.2. & 4.17.

Luc. 17. 31.

1 Tim. 5. 22.

κρείψ κηρύξει, ὁποῖον ὑπεράνωτος ὁ παῦλος ἔλεγε
 καὶ κορυβαίως τὸ ἐξ ἑκείνου μὴδὲν εἰδέναι ἐν
 ὑμῖν, εἰ μὴ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τὸ ἐξαιρωμένον
 εἶς περὶ περὶ μὴ ἰησοῦ (ὡς δὲ πρὸς ποιουῦσα,
 καὶ ὡς αὐτὸν διδάσκοντα ἔξ) ἐκ ἡρώτων
 νυῦ ὃ ἔπ' ἐπὶ πέντε χροῖον αὐτὸν ἔξ) ἰερολογοῦν ἴδόν
 τῷ θεοῦ τῷ ζῶντος, αἰς μὴ βλασφημῶν κηρύσσον
 αὐτὸν ἴδον χροῖον, ἢ ἄλλως περὶ κηρυ
 ζῆν, καὶ ἐξαιρωμένον, ὡς ἐπὶ λέγει τὸ μαθη
 τὰς ἴνα μὴδὲν εἴπωσιν ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ χριστός·
 πρὶντα δὲ πως τῷ ἔξ) ὁ βλάφημα αὐτῶν κηρυ
 λυόντος κηρύσσον αὐτὸν ἔξ) χροῖον, ἐκ τῷ
 δὲ τὸ πρὸ ἡρώτων ὁ ἰησοῦς δὴ κηρύξεν τὸ μαθη
 τὰς αὐτῶν ὅτι αὐτὸν εἰς ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν, καὶ
 πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν ἠρώτων, καὶ τῶν ὑπε
 ρειρωμένων· οἷον γὰρ τὸ ἔξ) τὸ κηρὸν ἰηρωκόσι
 τὸ μαθητῶν ἰησοῦ ἔξ) χροῖον ἴδον τῷ θεοῦ τῷ
 ζῶντος, ἀπὸ ἀρῶν αὐτῶν ἔξ) τῶν πατέρων, κη
 ρύσσει αὐτὸν τῷ πρὸ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἰησοῦ χροῖον
 ἐξαιρωμένον, πρὸ τῶν εἰς ἰησοῦ χροῖον ἐξαι
 ρωμένων ἰδόν. ἀλλὰ καὶ ἄρ' ὅτι τῷ πρὸ τῶν εἰς χροῖ
 οῦ ἰησοῦ, καὶ τῶν τῶν ἰηρωμένων ἐκ νεκρῶν, δι
 δάσκει ἀδελφῶν πρὸ τῶν εἰς χροῖον ἰησοῦ, καὶ τῶ
 ἴδον ἰηρωμένων ἐκ νεκρῶν· ἐπεὶ δὲ ἀπὸ δου
 σαμῶν τὰς ἀρχαί, καὶ τὰς ἐξουσίας ἰηρωμά
 τας θριαμβώσας ἐν πρὸ τῶν εἰς χροῖον, εἰ
 πὸς ἐπαρχωμένον τὸ χροῖον ἐξαιρῶν, ἐπαρχωμένον
 τῶν οἰκονομῶν, δὲ ἢ ἐθριαμβώσας θροῦν ἐκείνου,
 δὸν καὶ κηρύσσον ἐν τῷ χροῖον τῶν κηρῶν ἡδὲ
 ἰησοῦ χροῖον τὸ καὶ πρὸ τῶν καὶ ἰηρωκόσι χροῖ
 οῦ. δὲ ἢ χροῖον ἐξαιρωμένων ἐκ νεκρῶν πρὸ τῶν
 πρὸ τῶν ἐξαιρωμένων καὶ ἰηρωμένων ἰηρωμά
 τας, ἐν αἷς οἰκονομῶν καὶ ὁ ἀρχὸν τῶν αἰώνων τῶν
 εἰς τῶν ἐπὶ τῶν ἰηρωμένων τῶν πατέρων, εἶπε τὸ· νυῦ ὁ
 ἀρχὸν τῶν κόσμων τῶν καὶ κηρῶν, καὶ· νυῦ ὁ ἀρ
 χὸν τῶν κόσμων τῶν καὶ κηρῶν ἐξω. καὶ ἐκ
 ὑψώσας, φησὶν, ἐκ τῶν ἡρώτων, πρὸ τῶν ἐκείνου
 περὶ ἰηρωμένων, ἐκ τῶν ἰηρωμένων ἰηρωμένων ἰη
 ρωμένων, ἐκ τῶν ἰηρωμένων ἰηρωμένων ἰηρωμένων
 αὐτῶν· καὶ ἔξ) ἡρώτων ἐκείνου εἶναι καὶ φησὶν τῶν
 ἰησοῦ ἔξ) χροῖον, ὡς οἰκονομῶν τῶν ἔξ) αὐτῶν
 ἐξαιρωμένων· δὲ τῶν τῶν ὁ περὶ τῶν κη
 ρύσσει αὐτὸν ἔξ) τῶν ἰηρωμένων τῶν αὐτῶν, διε
 τίθηται τῶν μαθητῶν αὐτῶν, ἴνα μὴδὲν εἴπωσιν
 ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ χριστός, καὶ ἢ ὑπερὶ τῶν ἀδελφῶν
 ἴδον ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ χριστός ὁ ἐξαιρωμένος, καὶ ἐκ
 νεκρῶν αἰσῶν, ἴνα καὶ ἰηρωτῶν ἢ μόνον λέγῃ,
 ὅτι αὐτὸς εἶδος διδάσκειν, πρὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὅτι δὲ
 αὐτὸν εἰς

A Iesu ad meliorem, & magis salutarem præ
 dicationem reservari, qualem noscens
 Paulus dicebat Corinthijs: Non enim iudi
 cavi me scire aliquid inter vos, nisi Iesum
 Christum & hunc crucifixum. Proinde Iesum
 eum esse qui talia faceret, & talia quæpiã
 doceret primum prædicabant: nunc au
 tem quum Petrus Christum esse illum con
 fitebatur filium Dei vivi, quasi jam nuntiar
 nolens se esse Christum, ut tempestivius
 annuntiaretur, & quidem crucifixus, Disci
 pulis edicit ne cuiquam se Christum esse
 dicant. Id autem velle eum, cum prohibet
 ne se esse Christum promulgetur, vel ex
 eo aliquo modo probatur: Exinde cepit Ie
 sus ostendere Discipulis suis, quia oporteret eum
 ire Ierosolymam, & multa pati à senioribus,
 & ex ijs quæ subjunguntur. Nam cognos
 centibus in hoc tempore Discipulis, per re
 velationem sibi à Patre immixtam, Iesum
 esse Christum filium Dei vivi, quasi prædi
 cat, docens eos in Christum Iesum cruci fi
 gendum credere, pro eo quod in Iesum
 Christum crucifixum credendum olim erat;
 & in Iesum Christum, atque hunc à mor
 tuis resurrecturum credere, pro eo quod
 in Christum Iesum, atque hunc à mortuis
 suscitatum credendum olim erat. Quo
 niam autem expolians principatus, & pote
 states traduxit confidenter palam triumphans
 illos in ligno, si quem pudet crucis Christi,
 pudet eum administrationis, per quam illi
 triumphati sunt; cum par sit gloriar
 in cruce Domini nostri Iesu Christi eum qui
 hæc & credit, & novit: per quem Chri
 stum mundo credenti crucifixum traducti
 sunt & triumphati principatus, in quibus,
 puto, erat princeps seculi huius. Qua
 propter cum iam iam passurus esset, dixit:
 Nunc princeps mundi huius iudicatus est, &
 Nunc princeps mundi huius ejicetur foras; Et
 si exaltatus fuerit, inquit, à terra, omnia tra
 ham ad me ipsum, non jam amplius tanta
 vi pollente, eo qui impediebat quominus
 ad Iesum irent, qui trahebantur ab illo. Ad
 id igitur ut Christus nuntietur, necessario
 pertinet ut crucifixus nuntietur. Nec tam
 mihi defectivum esse videtur Iesum esse
 Christum, tacito aliquo ex ejus prodigijs,
 quam crucifixione ejus silentio prætermis
 sa. Idcirco prospiciens ut ab Apostolis per
 fectius prædicarentur quæ ad se pertine
 bant, Præcepit Discipulis suis ut nemini dice
 rent quia ipse esset Christus, & ad id illos
 præparavit, ut se Christum esse crucifixum
 & à mortuis suscitatum dicerent, cum ce
 pit non solum dicere, nec ad id usque tan
 tummodo procedere ut eos doceret, sed &
 ostendere Discipulis suis, quia oporteret eum ire

1. Cor. 2. 2.

Col. 2. 15.

Joh. 12. 31.

πρωτοῦ εἰς ἄγιον πνεῦμα βαπτίζεσθαι... ἐκ τῆς ψυχῆς, καὶ τῆς σαρκὸς, καὶ τοῦ ὕδατος...

A præterea etiam ab impuro spiritu se in Spiritum sanctum transformante, id illis acquirit qui liberati fuerint, ut spiritu, anima, & corpore baptizentur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti...

[Et accipiens Iesum Petrus cepit eum increpare: Propitius esto tibi Domine, & hoc tibi non erit. Cui dixit: Vade post me Satana, scandalum mihi es: quoniam non sapis quæ Dei sunt, sed quæ hominis. Quoniam coepit Iesus ostendere Discipulis suis, quia oportet eum abire in Hierosolymam, & multa pati, ad huc initia eorum quæ ostendebantur dicebat Petrus.]

ἐπὶ δὲ ἀράξια τὰ πάθη ἐσόμενος ἐξήγγειλε τοῦ υἱοῦ τοῦ θείου... ἐπεὶ δὲ ἀράξια τὰ πάθη ἐσόμενος ἐξήγγειλε τοῦ υἱοῦ τοῦ θείου...

B ostendere Discipulis suis, quia oportet eum abire in Hierosolymam, & multa pati, ad huc initia eorum quæ ostendebantur dicebat Petrus. Quoniam autem aliquid patitur indignum Christo filio Dei vivi, indignum quoque Patre existimabat, qui tanta de eo sibi revelaverat; nondum enim passurum illum fuerat ei divinitus significatum, propterea assumens eum, & quasi dignitatis Christi oblitus, & Dei vivi Filium nihil reprehensione dignum vel dicere, vel facere, cepit increpare illum, & tanquam propitiationis egenti dixit: Propitius tibi sis Domine; nondum enim sciebat eum proposuisse Deum propitiationem per fidem in sanguine ipsius; cujus consilium quidem probans, inficitiam autem reprehendens, propter id consilium quod rectum erat & laude dignum, ait illi: Vade post me, quasi, ut Iesum sequatur, missis ijs factis per quæ ignarus erat, nec recte loquebatur: propter inficitiam autem, quasi contrarium aliquid & oppositum ijs habenti quæ ad Deum pertinent, dixit: Satana, quod apud Ebraeos adversarium sonat. Quod si nec præ inficitia locutus fuisset, nec filium Dei vivi increpauisset, dicens illi: Abstine à te Domine, non erit tibi hoc, nec certe id illi dixisset: Vade post me, quasi qui ire post illum, eumque sequi cessasset: nec dixisset item, Satana, quasi qui contraria ijs quæ à se dicta fuerant, protulisset. Nunc autem illum Iesum sequentem, & post eum ambulantem potuit Satanas abducere, ut hunc non amplius sequeretur, nec esset post filium Dei, ac illum per ea quæ ex inficitia dixit dignum efficere qui Satanas appellaretur, & scandalum Filij Dei, & non sapiens ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum. Petrum autem, priusquam id peccatum ab illo fuisset, post Filium Dei fuisse constat inde: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Simul autem conferses quod Petro dixit: Vade post me Satana; & Diabolo ei dicenti: Hac omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me: Vade Satana, absque additamento, post me. Post Iesum quippe esse bonum est: propterea dictum est: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Tale & illud est: Qui non accipit crucem

C Domine; nondum enim sciebat eum proposuisse Deum propitiationem per fidem in sanguine ipsius; cujus consilium quidem probans, inficitiam autem reprehendens, propter id consilium quod rectum erat & laude dignum, ait illi: Vade post me, quasi, ut Iesum sequatur, missis ijs factis per quæ ignarus erat, nec recte loquebatur: propter inficitiam autem, quasi contrarium aliquid & oppositum ijs habenti quæ ad Deum pertinent, dixit: Satana, quod apud Ebraeos adversarium sonat. Quod si nec præ inficitia locutus fuisset, nec filium Dei vivi increpauisset, dicens illi: Abstine à te Domine, non erit tibi hoc, nec certe id illi dixisset: Vade post me, quasi qui ire post illum, eumque sequi cessasset: nec dixisset item, Satana, quasi qui contraria ijs quæ à se dicta fuerant, protulisset. Nunc autem illum Iesum sequentem, & post eum ambulantem potuit Satanas abducere, ut hunc non amplius sequeretur, nec esset post filium Dei, ac illum per ea quæ ex inficitia dixit dignum efficere qui Satanas appellaretur, & scandalum Filij Dei, & non sapiens ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum. Petrum autem, priusquam id peccatum ab illo fuisset, post Filium Dei fuisse constat inde: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Simul autem conferses quod Petro dixit: Vade post me Satana; & Diabolo ei dicenti: Hac omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me: Vade Satana, absque additamento, post me. Post Iesum quippe esse bonum est: propterea dictum est: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Tale & illud est: Qui non accipit crucem

10. *suam, & sequitur me, non est me dignus.* Et in univ^{er}sū observā vocem, *post*; bonum quippe est, cum quis post Dominum Deum ambulat, & est post Christum: contra autem, cum quis sermones Dei retro projicit, vel cum transgreditur mandatum illud: *Post concupiscentias tuas non eas.* Et
 21. *Elias tertio Regnorum populo dicit: Vsq̄quo claudicatis in duas partes: Si Dominus est Deus, sequimini eum: Si autem Baal, sequimini illum.* Et hoc quidem dicit Petro Iesus conversus, & id facit ei gratificans. Tu autem plura exempla colligens vocabuli, *conversus*, maxime quæ ad Iesum pertineant, & ea simul contendens, reperies non supervacaneam esse vocem hanc. Sufficit autem in presentia id ex Evangelio
 28. Iohannis proferre: *Conversus autem Iesus, & videns eos (Petrum videlicet, & Andream) sequentes se, dicit eis, Quid queritis? Hic enim advrte, cum conversus est, factū illud fuisse in eorum gratiam & beneficiū ad quos conversus est. Postea inquirendum venit curnam dixerit Petro: Scandalum es mihi; cum praesertim dicat David;
 118. *Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum.* Dicit enim aliquis, si propter eorum firmitudinem qui charitatem habent, & scandalis obnoxij non sunt; Charitas enim omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet, Charitas nunquam excidit; id in Propheta dictum est; quanamratione *Alleians Dominus omnes qui corrumpunt, & erigens omnes elisos,* Petro dixit: *scandalum mihi es;* dicendum autem scandalo obnoxium non esse, non ipsum modo Servatorem, sed & cum qui in charitate perfectionem adeptus est; atquantum in eo est qui talia dicit, vel facit, offensionem etiam esse illum vel ei qui offensus alioqui non fuisset; nisi fortasse Iesus discipulum peccantem scandalum, atque illud quidem suum appellat, ut pote propter charitatem multo etiam magis, quam
 19. Paulus dicitur: *Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego non exoro?* Iuxta quod scribi potest, *Quis scandalizatur, & ego non scandalizor?* Quod si autem Petrus propter illud: *Abstine a te Domine, non erit tibi hoc,* scandalum à Iesu tunc dicitur est, quasi in iis quæ dixit ea quæ Dei sunt minime sapiens, sed ea quæ hominum sunt; quid de ijs omnibus dicendum est qui Christi doctrinam capeffere se profitentur; ea autem quæ Dei sunt non sapiunt, nec ea quæ oculis non videntur,
 28. & æterna sunt, animo intuentur; sed sapiunt quæ sunt hominum, & ea contem-*

A. *Ἐστὶν αὐτῶν τοιοῦτον διότι καὶ τὸ οὐκ ἀφείλεται τὸν εἶνα αὐτῶν, καὶ ἀκολουθεῖ ὁπίσω μου, ὅτι ἐστὶν μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπατακῶς ἤρειται, ὅτι ἐστὶν μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπατακῶς ἤρειται, ὅτι ἐστὶν μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπατακῶς ἤρειται.*
 B. *Ἐστὶν αὐτῶν τοιοῦτον διότι καὶ τὸ οὐκ ἀφείλεται τὸν εἶνα αὐτῶν, καὶ ἀκολουθεῖ ὁπίσω μου, ὅτι ἐστὶν μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπατακῶς ἤρειται, ὅτι ἐστὶν μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπατακῶς ἤρειται.*

κατέον ἀπὸ πάντων ἡβὴ παθημάτων μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἐπιπέσει τὰ μὴ βλέπομενα, καὶ ἀόρατα, φεροῦντων δὲ τὰ ἡβὴ αὐτῶν, καὶ ἐπιπέσει τὰ μὴ βλέπομενα, καὶ ἀόρατα, φεροῦντων δὲ τὰ ἡβὴ αὐτῶν, καὶ ἐπιπέσει τὰ μὴ βλέπομενα, καὶ ἀόρατα, φεροῦντων δὲ τὰ ἡβὴ αὐτῶν.

των τα βλεπέτωμα, κη φεθλαμα, ηη οι τωσ. Α plantur quæ videntur, & temporaria sunt, nisi ejustmodi homines longe potius à lesu scandalum ipsius appellatum iri; & quod scandala illius, fratrum quoque ipsius esse; quorum causa quemadmodum id dicit: Esuriebam, & non dedisti mihi manducare, Matth. 25. & quæ sunt deinceps; ita & illud dicat, 44. Currenti mihi scandalum objecistis. Proinde non leve existimemus esse peccatum ea quæ sunt hominum sapere, cum in omnibus ea quæ Dei sunt sapere; oporteat. Conveniet autem illud vnicuique qui à Dei effatis, & doctrina Ecclesiastica, & vera sententia exciderit; pro veris autem habeat dogmata, verbi gratia, Basiliidis, Valentini, vel Marcionis, aut alicujus ex ijs qui humana pro divinjs docent. Tunc Iesus dixit Discipulis suis: Si quis vult post me venire; & cætera. Hinc ostenditur non leve esse & contemnendum facinus, velle post Iesum ire, eumque sequi; nec quemquam post Iesum iturum qui sibi ipse non renuntiaverit: sibi autem ipse renuntiat, qui anteaactam sibi in nequitia vitam, egregia conversione delet; quemadmodum, exempli causa, qui prius libidinosus fuit & intemperans, postquam magis deinde continens factus est, sibi lascivo ipse renuntiat. Sed intercedet forsitan aliquis quærens an quomodo se ipse ejuravit, ita & se ipse confitetur, qui se injustum ipse ejuravit, justum vero confitetur & agnoscit: at si Christus justitia est, is qui justitiam suscepit, non se ipse sed Christum confitetur; ita & qui sapientiam assecutus est, habendo sapientiam, Christum confitetur. Et qui ejustmodi est, corde quidem credens ad justitiam, ore autem confitens ad salutem, & opera Iesu testimonio suo confirmans, vt pote qui his omnibus Christum coram hominibus confessus fuerit; eum quoque & is coram Patre qui in coelis est confitebitur. Ita & qui sibi ipse non renuntiaverit, & Christum ejuraverit, id patietur: Negabo & ego eum. Propterea omne colloquium nostrum & cogitatio, omnis sermo & actio ita fiat, vt nobis quidem ipsi renuntiemus; Christum autem, & in Christo testemur. Sic enim persuasum habeo omne hominis perfecti opus Christum testari; & omnis peccati abstinentiam, renuntiationem esse sui ipsius, quæ post Christum deducat. Quicumque vero talis est, cum Christo crucifixus est, & tollens crucem suam eum sequitur qui propter nos crucem suam portat, juxta id quod ita à Iohanne dictum est: Hunc ergo Ioh. 19. 16, accipientes imposuerunt ei: & cætera, vsque 17, 18. ad id: Vbi crucifixerunt eum. At Iesus, qui est secundum Iohannem, vt eum sic appel-

ποι τω βλεπέτωμα, κη φεθλαμα, ηη οι τωσ. Α plantur quæ videntur, & temporaria sunt, nisi ejustmodi homines longe potius à lesu scandalum ipsius appellatum iri; & quod scandala illius, fratrum quoque ipsius esse; quorum causa quemadmodum id dicit: Esuriebam, & non dedisti mihi manducare, Matth. 25. & quæ sunt deinceps; ita & illud dicat, 44. Currenti mihi scandalum objecistis. Proinde non leve existimemus esse peccatum ea quæ sunt hominum sapere, cum in omnibus ea quæ Dei sunt sapere; oporteat. Conveniet autem illud vnicuique qui à Dei effatis, & doctrina Ecclesiastica, & vera sententia exciderit; pro veris autem habeat dogmata, verbi gratia, Basiliidis, Valentini, vel Marcionis, aut alicujus ex ijs qui humana pro divinjs docent. Tunc Iesus dixit Discipulis suis: Si quis vult post me venire; & cætera. Hinc ostenditur non leve esse & contemnendum facinus, velle post Iesum ire, eumque sequi; nec quemquam post Iesum iturum qui sibi ipse non renuntiaverit: sibi autem ipse renuntiat, qui anteaactam sibi in nequitia vitam, egregia conversione delet; quemadmodum, exempli causa, qui prius libidinosus fuit & intemperans, postquam magis deinde continens factus est, sibi lascivo ipse renuntiat. Sed intercedet forsitan aliquis quærens an quomodo se ipse ejuravit, ita & se ipse confitetur, qui se injustum ipse ejuravit, justum vero confitetur & agnoscit: at si Christus justitia est, is qui justitiam suscepit, non se ipse sed Christum confitetur; ita & qui sapientiam assecutus est, habendo sapientiam, Christum confitetur. Et qui ejustmodi est, corde quidem credens ad justitiam, ore autem confitens ad salutem, & opera Iesu testimonio suo confirmans, vt pote qui his omnibus Christum coram hominibus confessus fuerit; eum quoque & is coram Patre qui in coelis est confitebitur. Ita & qui sibi ipse non renuntiaverit, & Christum ejuraverit, id patietur: Negabo & ego eum. Propterea omne colloquium nostrum & cogitatio, omnis sermo & actio ita fiat, vt nobis quidem ipsi renuntiemus; Christum autem, & in Christo testemur. Sic enim persuasum habeo omne hominis perfecti opus Christum testari; & omnis peccati abstinentiam, renuntiationem esse sui ipsius, quæ post Christum deducat. Quicumque vero talis est, cum Christo crucifixus est, & tollens crucem suam eum sequitur qui propter nos crucem suam portat, juxta id quod ita à Iohanne dictum est: Hunc ergo Ioh. 19. 16, accipientes imposuerunt ei: & cætera, vsque 17, 18. ad id: Vbi crucifixerunt eum. At Iesus, qui est secundum Iohannem, vt eum sic appel-

Matth. 16.

Rom. 10. 10.

Matth. 10. 12, 33. Luc. 12. 8, 9.

Ioh. 19. 16, vsque 17, 18.

lem, sibi ipse crucem portat, & bajulans

Math. 27
37
Marc. 15. 21
Luc. 23. 26

eam exivit : ille vero qui est secundum
Matthaeum, & Marcum, & Lucam, sibi
quam ipse non fert, Simon enim Cyrenaeus
eam portat: Et is quidem fortasse ad nos
refertur, qui propter Iesum Iesu crucem
portamus, ipse vero Iesus ad seipsum. Nam
quasi dupliciter crux animo comprehendi
potest, ita ut altera sit quam Simon Cy-
renaeus, altera quam sibi ipse Christus
fert. Praeterea ad id: *Abneget se metipsum*,
videtur mihi vtile esse id quod a Paulo sibi
renuntiantem dictum est, quod ita se habet:

Gal. 2. 20.

*Vivo ego, iam non ego: vivit vero in me Chri-
stus.* Nam, *Vivo ego, iam non ego*, vox erat
se ejurantis, tanquam qui propriam vitam
amississet; in se autem Christum suscepis-
set, ut ipse in eo viveret, tanquam iustitia,
& tanquam sapientia, & tanquam sanctifi-
catio, & tanquam pax nostra, & tan-
quam potentia Dei, omnia in ipso effi-
cians. Adverte insuper animum ad id,
quod cum plurimi sint moriendi modi,
suspensus in ligno crucifixus est Filius Dei,
ut quicumque peccato morientur, non
alio modo ei moriantur, quam per cru-
cem. Propterea dicent: *Christo confixus*

Gal. 2. 19.

Gal. 6. 14.

Col. 2. 15.

Math. 16.
25.

*sum cruci, & : Mihi absit gloriari nisi in cruce
Domini, per quam mihi mundus crucifixus
est, & ego mundo.* Fortasse enim vnuf-
quisque ex ijs qui cum Christo crucifixi
sunt, expoliatus principatus, & potestates, &
traducit eas, & triumphat in ligno; vel
Christus potius haec facit in illis. *Qui enim
voluerit animam suam salvam facere, perdet
eam.* Ambiguum est id quod primum dicitur.
Inde enim vno quidem modo id in-
telligi potest: si quis amans vitam, & vitam
praesentem bonum esse ducens, animam
suam studiose conservat, ut in carne vivat,
mortem reformidans, quasi morte eam
amissurus; is animam suam eo pacto dum
servare studet, eam extra felicitatis termi-
nos eliminans, amittet. Si quis autem
propter sermonem meum, quo ad mortem
vsque de vita aeterna pro veritate decerta-
re persuasus fuit, vitam praesentem con-
temnens, animam suam perdit, praepie-
tate eam tradens ei quod vulgo mors ap-
pellatur; is, ut pote qui vitam suam pro-
pter me amiserit, servabit eam potius &
tuebitur. Alio etiam modo id quod di-
ctum est accipere possumus. Si quis in
animum inducens suum quid sit salus, ani-
mae suae salutem consequi optat, vitam huic
nuntium remittens, eamque ejurans, &
crucem suam ratione mundi perdat; nam qui
eam propter me, & omnem meam doctri-
nam perdidit, salutem adipiscetur,

Αστυροῦ, καὶ βασάλτων αὐτὸν ἐξήλαθεν. ὁ δὲ Χρῆ-
ματῶν, καὶ μάρκων, καὶ λουκῶν, ἢ ἕως αὐτῶν
αὐτὸν αἶρει, σίμων γὰρ ὁ κυρηναῖος αὐτὸν βασάλτι-
καὶ τὰ ἄλλα ἅπαντα ἕως ἡμῶν ἀναφέρει, τὸς δὲ Χρῆ-
τὸν ἰησοῦν τὸ ἰησοῦν σταυρῶν ἀφέντα, αὐτὸς δὲ ἰη-
σοῦς εἰς ἑαυτὸν. Ἐγὼ γὰρ δὲ ἕως ἡμῶν τὸ σταυρὸν εἶπα,
ἐνὸς μὲν ἐν ὁ σίμων ὁ κυρηναῖος βασάλτι, ἢ ἄλλο δὲ
ὄν αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν ἰησοῦς. Ἐπὶ δὲ εἰς τὸ ἀρνησάμενος
ἑαυτὸν, δοκεῖ μοι χρησίμους εἶναι τὸν σταυρὸν τὸν παύ-
λα ἀφέντα ἑαυτὸν ἀφέντα, ἕως ἔρχομαι. Ἐὰν δὲ
ἢ ἐπὶ ἐγὼ, ἢ ἐπὶ ἐμὸν χρεῖος. Ὁ γὰρ ἔλεος ἐπὶ
ἐγὼ, φωνὴ ἢ ἑαυτὸν ἀφέντα, ἕως ἀφέντα
μὲν τὴν ἐμὴν ζωὴν, ἀνελκόμενος δὲ εἰς ἑαυτὸν τὸ
χρεῖος, ἵνα αὐτὸς ἐν ἀπὸ ἕως, ἕως ἀφέντα,
καὶ ἕως σοφία, καὶ ἕως ἀγαθός, καὶ ἕως εἰρήνη
ἡμῶν, καὶ ἕως δαύμας θεοῦ, πᾶσι ἐν αὐτῷ
ἐνεργῶν. Ἐπὶ δὲ καὶ τὴν ταπεινότητα, ὅτι πολλὰ ἐν-
ταῦν ἔσονται τὰ ἀποθήσκοντα, ὅτι ἕως χρε-
ματῶν εἰς σταυρῶν ὁ ἕως τὸ θεοῦ, ἵνα πᾶσι οἱ
ἀποθήσκοντες τὴν ἀμάρτιαν μὴ ἀποθήσκοντες ἀπο-
θῶσιν αὐτῶν, ἢ τὴν ἐμὴν τὸ σταυρὸν. Ἐγὼ ἔλεος τὸ
χρεῖος σταυρῶν, καὶ τὸ ἐμὸν μὴ γένοιτο
καυχᾶσθαι, μὴ ἐπὶ σταυρῶν τὸ κρεῖος, δὲ ἐμὸν
κῶσμος ἐσταυρῶν, καὶ ἐγὼ τὰ κῶσμος. Ἐγὼ γὰρ
καὶ ἕως ἔσονται σταυρῶν καὶ χρεῖος ἀφέντα
τὰς ἀρῆας, καὶ τὰς ἀρῆας, καὶ δεγματῶν
αὐτῶν, καὶ δεγματῶν ἐπὶ ἕως, πολλοὶ δὲ χρε-
τος ἐν αὐτῶν ἕως ποιῶν. ὅς γὰρ αὐτῶν τὴν ψυ-
χὴν αὐτῶν σῶσαι, ἀποθήσκον αὐτῶν ἀμφοτέρως ἢ
αὐτῶν λέξω. Ἐπὶ γὰρ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ ἐμὸν
ἔσονται τὰ νοῦσας, εἴ τις ἕως φιλοζωῶν, καὶ οὐ-
μῶν τὴν ἐνεργῶν ἐπὶ ἕως ἀφέντα, ἀφέντα
τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἀφέντα ἐπὶ ἕως, φοβόμενος
ἀποθῶσιν, ἕως ἀφέντα τὸ θανάτου ἀποθήσκον αὐτῶν,
ἕως ἐν αὐτῷ ἕως ἕως τὸ ἕως τὴν ἐμὴν
ψυχὴν ἐμὴν ἀφέντα αὐτῶν, ἕως ποιῶν αὐτῶν
τὴν ἕως τὸν μακαρίων. εἴ τις περὶ σταυρῶν
καὶ τὴν ἐνεργῶν ἕως ἕως τὸ ἐμὸν λόγον πᾶσι
τὰ ἀφέντα ἀφέντα, ἀφέντα τὴν ἐμὴν ψυχὴν,
ἀφέντα αὐτῶν ἀφέντα τὴν ἐμὴν ψυχὴν
ὄνομα ἕως τὸ θανάτου, ἕως ἕως ἐμὸν ἀφέντα
τὴν ψυχὴν, σῶσαι αὐτῶν πολλοὶ, καὶ ἀφέντα
καὶ καὶ ἕως δὲ ἕως ἕως ἀφέντα ἀφέντα
ἕως. εἴ τις νοῦσας ὅτι ποτὲ ἕως ἕως
βλάπτει καὶ τὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἀφέντα
ἕως, ἕως ἀφέντα τὸ θανάτου ἕως ἕως, καὶ ἀφέντα
ἀφέντα αὐτῶν, καὶ ἀφέντα τὸ σταυρὸν αὐτῶν, καὶ
ἀφέντα μοι, ἀφέντα τὰ κῶσμος τὴν ψυχὴν
ἐμὴν. ἐμὸν γὰρ ἕως, καὶ πᾶσι μετὰ τὴν ἀφέντα ἀφέντα
ἀφέντα αὐτῶν τέλος τὴν ἐμὴν ἀφέντα
ἀφέντα

ἐμὴν. ἐμὸν γὰρ ἕως, καὶ πᾶσι μετὰ τὴν ἀφέντα ἀφέντα ἀφέντα αὐτῶν τέλος τὴν ἐμὴν ἀφέντα ἀφέντα

λείας κομίσει τὴν σωτηρίαν. ἄμω δὲ καὶ τήρει
 ἔπι ἐν κτ' ἡ ἀρχῆ δὲ, ὅς ἀν' ὀλίγη, εἰρησῶ. ἔστι
 δὲ, ὅς ἀπολεσθ' αὐτὴν. διελόντες ἴω αὐτὴν σω-
 ζείσθαι, ἀπολέσθαι αὐτὴν τὰ κόσμω, ὡς ἔρε-
 σῶ σαρκαρῶ ἰσχυροί, καὶ ὡς ἔχοντες καυχήμα. ὁ
 ἐν τῷ σαρκῶ τῷ κυρίῳ ἠελὴν ἰσοδοξοῦσθαι, δὲ δὲ
 ἔ κόσμος ἡμῶν σαρκωθήσεται, καὶ ἡμῶς τὰ κόσ-
 μω, ἵνα κομισώμεθα τὸ τέλος τῆν σωτηρίαν ἢ
 ψυχῶν ἡμῶν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆ ἀπολλυμένης
 ἡμῶν αὐτῶν ἔνεκα τῶ λόγου. ἀλλ' εἴσαρ τοῦ αὐτοῦ
 σωζείσθαι τὴν ψυχὴν μακάριον ἔστι, αἰσθησῶ. B
 ἄμω δὲ τὴν ἐν θεῷ σωτηρίαν, καὶ τὸς πρὸ αὐτοῦ
 μακαρισμῶς, ὁφείλει τις ἔστι καὶ ἀπάθεια ψυ-
 χῶς ἀγαθῆ καὶ ἔνεκα χριστοῦ, παροίμιον ἰσο-
 μῶν τῆς μακαρίας σωτηρίας. δοκεῖ μοι οὖν, ἀνά-
 λογοι τὰ ἀρνησάσθαι ἑαυτὸν, καὶ τὴ ἀποδοδομένη
 ἀπολλυμένη εἶν' ἔκαστον τὴν ἐαυτοῦ ψυχὴν. ἀπολλυ-
 μέτω οὖν ἕκαστος τὴν ἐαυτοῦ ἀλλοτρίωσθαι ψυχὴν,
 ἵνα ἀπολέσας τὴν ἀλλοτρίωσθαι, ἀναλάβῃ τὴν
 ἐν τῷ καρποῦ σωζομένην. ὅστις δὲ ἀφελ-
 ῆσθαι ἀνθρώπος, ἔδωκε τὸ κόσμον ὅλον καρδομένη.
 κερδαίνει δὲ οἱμα τὸ κόσμον, ἢ ὁ κόσμος ἔ σα-
 ρεῖσθαι. ἢ δὲ κόσμος ἔ σαρκωθῆσθαι ἐκείνῳ ἔσασθαι
 ζημία τῆς ψυχῆς ἐαυτοῦ. δὲ δὲ δὲ παροίμιον,
 ἢ τῷ ἀπὸ τῷ κερδαίνει τὴν ψυχὴν ζημιώσθαι τὸ
 κόσμον, ἢ ἀπὸ τῷ κερδαίνει τὸ κόσμον ζημιώ-
 σθαι τὴν ψυχὴν, πολλὰ μᾶλλον ἔστιν ἀρετώτερον
 ζημιώσθαι μὴ ἡμῶς τὸ κόσμον, κερδοῦσα δὲ τὴν
 ψυχὴν, ἐκ τῷ ἀπὸ τῷ χριστοῦ αὐτὴν ἀπολέσθαι. ὁ
 δὲ ἢ τὴν ἀπὸ τῷ ἀνθρώπου ἀλλάγμα τῆς ψυ-
 χῆς αὐτοῦ; δὲ δὲ μὴ ἔπαροικησῶς εἰρημῶν
 δυνάσθαι διλογῶν καὶ δὲ, δοῦναι ἀλλάγμα δὲ
 ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἔσθαι ἀλλοτρίωσθαι ἀποδοδομένην
 τὴν ἑοῖαν, ἵνα ψωμισθῇ τὴν ἑαυτοῦ ἔσασθαι ἀρ-
 αῖσθαι, ὡς ἀπὸ τῷ τῶ σαρκαρῶ ἰσχυροί. καὶ ἀποφαν-
 τῶς δὲ οἱμα διλογῶν ὅτι ὅτι ἐστὶ τὴν ἀνθρώπου
 ὅσα, ὅσα δὲ ὡς ἀλλάγμα τῆς ψυχῆς ἐαυτοῦ
 κερδαίνει τὸν κόσμον τῶ θανάτῳ, λυπέσθαι αὐ-
 τὸν ἐκ χριστοῦ αὐτοῦ. ἀνθρώπου μὴ αὐτοῦ ὅσα δὲ
 δὲ τὴν ἀλλάγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, δὲ δὲ τῆς
 πόρταν ἡμῶν ψυχῆς ἀλλάγμα ἔδωκε τὸ τί-
 μιον ἄμω τῶ ἰσοδοξοῦσθαι, καὶ τὸ πῶς ἠροσάσθαι, ἢ
 φθαρτῆς ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἀπολυτρώσθαι,
 ἀλλὰ πῶς ἄμω, ὡς ἂ μὴ αὐτοῦ, καὶ ἀσπί-
 λις χριστοῦ. καὶ ἐν ἡπαί, λέλεσθαι τὰ ἰσραήλ.
 ἔδωκε ὅσα ἀλλάγμα ἀθιοπίας, καὶ ἀγυπτιῶν,
 καὶ σπίνην ἔσασθαι ὅσα, ἀπὸ δὲ οὐ ἔπιμως ἔχθῆς
 ἐναρτῶν μα, ἔδοξάσθαι. ἀλλάγμα γὰρ, φέρει
 πῶν, ἔσασθαι ἢ ἀποδοδομένην τῶ ἰσραήλ τῶ ἀποδοδομένην γίνονεν ἀγυπτιῶν. καὶ ἔσασθαι τῶ
 ἰσραήλ οἱ ἀποδοδομένης ἀγυπτιῶν ἐν τῶ ἰσραήλ μακάρις τῶς ἐπιπληθύνει ἐκ τῶ ἀγυπτιῶν, καὶ ἐν

A finem perditionis hujus. Simul etiā obser-
 va dictum esse initio: Qui voluerit, deinde
 vero: Qui perdidit eam. Si velimus ergo
 salvam illam esse, mundi ratione eam
 perdamus, quasi cum Christo crucifixi, &
 gloriationem habentes in cruce Domini
 nostri Iesu Christi, per quem mundus no-
 bis crucifixus erit, & nos mundo, vt sa-
 lutem animarum nostrarum tandem con-
 sequamur, quæ initium inde duxerit, cum
 eas propter Sermonem amisimus. Quod
 si animam salvam facere, rem esse beatam
 quæ ad salutem, & felicitates quæ apud
 Deum sunt referatur persuasum habemus,
 aliquis propter Christum debet esse animæ
 interitus, initium beatæ salutis futurus.
 Vnicuique igitur anima sua mihi perden-
 da videtur, quemadmodum & de sui re-
 nuntiatione traditum est. Perdat igitur
 quis animam suam peccantem, vt post-
 quam peccantem perdidit, aliam recipiat
 quæ recte agendo fervetur. Nihil autem
 proderit homini, si totum mundum
 fuerit lucratus; is autem mea sententia
 mundum lucratur, cui mundus crucifixus
 non est; cui vero mundus crucifixus non
 est, is animæ suæ jacturam faciet. Cum
 autem duo proposita sint, vel ad lucranda
 animam mundi jacturam facere; vel ad
 lucrandum mundum animæ jacturam
 facere; longe optabilius est mundi jactu-
 ram nos facere, animam vero propterea
 lucrari, quod eam propter Christum per-
 diderimus. Illud autem: Aut quam dabit
 homo commutationem pro anima sua? si
 dubitanter dictum sit, ostendere posse vi-
 debitur, eum commutationem dare pro ani-
 ma sua, qui post admissa peccata facultates
 omnes tradiderit, quo bonis ejus pau-
 peres pascantur, quasi per id salutem ade-
 pturus: sin asseveranter, id ostendere ar-
 bitror nihil habere hominem, quod cum
 dederit tanquam commutationem pro anima
 sua sub ditione mortis constituta, eam po-
 testate illius liberet. Nihilominus nullam
 quidē homo dare queat commutationem pro
 anima sua; Deus vero pro vniuscujusque
 nostrum animæ permutationis pretio de-
 dit pretiosum Iesu sanguinem, per quem
 empti sumus pretio, non corruptibilibus an-
 ro vel argento redempti, sed pretioso sanguine
 agni immaculati Christi, & incontaminati.
 & in Isaia dictum est Israël: Dedi propitia-
 tionem tuam Æthiopiam, Ægyptum, & Sye-
 nen pro te, Ex quo honorabilis factus es in
 oculis meis, & gloriosus; pretium enim per-
 mutationis, verbi gratia, pro primogeniti-
 tis Israël, primogeniti fuerunt Ægyptio-

Gal. 6. 14

Math. 16. 16.

Math. 16. 16.

1. Cor. 6. 20.

1. Tim. 1. 15, 19.

Isaie 43. 3.

1. Cor. 13. 12.

rum, & pro Israële Egyptij in reli- quis defuncti plagis, quæ in Egyptum in- gruerunt, & in ipsa submessione quæ post plagas contigit. Postea inquirat qui po- test, an pro vero Israële à Deo redimente

psal. 119. 8.

Matth. 17. 27.

Isaie 53. 2, 3, 4.

Rom. 8. 29.

Philipp. 3. 21.

Thimothee 2. 7.

1. Cor. 1. 41.

1. Cor. 2. 6.

Ioh. 1. 14.

Israel ex omnibus iniquitatibus ejus, in per- mutationem detur vera Æthiopia, & ut ita appellè, spiritalis Egyptus, & Egypti Sye- ne, & ut audètius intelligè, fortasse Syene pro Ierusalè, Egyptus pro Iudæa, Æthio- pia autem pro ijs qui timent, & alij sunt ab Israële, & domu Levi, & domu Aaron. Filius enim hominis venturus est in gloria Pa- tris sui cum Angelis suis. Nunc quidem ve- nit Filius hominis, sed non in gloria sua: Vidimus enim eum, & non habebat speciem, neque decorem: Sed species ejus inhonorata, & deficiens præter filios hominum, homo in plaga existens & labore, & sciens ferre infir- mitatem, quia aversa est facies ejus, despecta est, & non est reputata. Et talem illum ve- nire oportebat, ut peccata nostra portaret, & pro nobis doleret; nec enim eum decebat peccata nostra portare, & pro nobis dolere, qui gloriosus esset: sed & in gloria venit, ut Discipulos in apparitione sua, quæ sine specie & decore est, præpararet. Et post- quam similis illis factus est, ut fierent & ipsi similes illi, conformes imaginis gloriae ejus, quandoquidem primum ipse factus est conformis corpori humilitatis nostræ, quum semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, formam Dei recipit, eosque illi conformes facit. At si Verbi differentias potes intelligere, quod in stultitia prædi- cationis credentibus annuntiatur, & in sa- pientia prædicatur perfectis, videbis quo pacto Verbum coram Christi tironibus facti formam habeat, ita ut illi dicant: Vidimus eum, & non habebat speciem, neque decorem: venit autem in gloria Patris sui coram perfectis, qui dicturi sunt: Et vidi- mus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis. Etenim perfectis gloria Verbi apparet, & quod unigenitum sit Deo Patri, & gratiæ ple- num, atque item veritatis; quod quidem capere non potest is, cui ut credat stultitia prædicationis opus est. Filius autem hominis venturus est in gloria Patris sui, non solus, sed cum Angelis suis. Et si omnes cum ipso venientes administratos gloriae Verbi, & re- velationis sapientia, quæ Christus sunt, intelligere potes, videbis quomodo venit Filius hominis in gloria Patris sui, cum An- gelis suis. Et attende num hic dicere possis Prophetas qui antea passi sunt, verbo non habente speciem neque decorem, propor- tione & divinitate non sunt, sed in gloriae & veritatis gloriae, & in ipsa submessione quæ post plagas contigit. Postea inquirat qui po- test, an pro vero Israële à Deo redimente

Α τῆς μὲν ἑξ ἑσθίας καταποντιστοῦ· ὁ δὲ τότε ὁ δυνάμενος ἐξελθεῖν εἰ τῷ ἀληθινῷ Ἰσραὴλ ἀλλαγμᾶ διδόναι ἑαυτὸ τῷ θεῷ θυμὸν τῆ ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν αἰματῶν αὐτῆ, ἡ ἀληθινὴ ἀβιθία, καὶ ἰν' ἑπτα ὀνομασθῆναι πύσματι ἀ- γουατος, καὶ τῆς ἀγρόπης ἡ σπῆν· ἴνα ὁ πρῶτος ἐσπερὶ ζήτησιν, πᾶσα Ἰσραὴλ μὲν ἑσθίας ἐ- ρεσταλήμ, ἀργυρῶτος ὁ ἑσθίας τῆς ἰσραὴλ, ἀ- ἰποπία ὁ ἑσθίας τῆς φοβερῶν, ἐπέρων ὅταν πᾶσα τῆ ἰσραὴλ, καὶ τῆ οἰκονομῶν, καὶ τῆ οἰκονομῶν μῆναι γὰρ ὁ ἰσθίας τῆ ἀμθρῶτος ἐρχομαι ἐπ' τῆ δόξῃ τῆ πατρὸς αὐτῆ μὲν τῆ ἀγγέλιον αὐτῆ· νῦν μὲν ὁ ἰσθίας τῆ ἀμθρῶτος ἐλθῆναι ἐπ' τῆ δόξῃ αὐτῆ. εἰδοῦν γὰρ αὐτῶν, καὶ οὐκ εἶχεν ἴδους, οὐδὲ κἀλλος. ἀλλὰ ὁ εἶδος αὐτῶ ἀπῆμον, καὶ οὐκ ἔχον πᾶσα τῆς ἰσθίας τῆ ἀμθρῶτος. ἀμθρῶτος ἐν πληγῇ ἄν, καὶ ποῖα, καὶ εἰδὸς φέρει μαλακίας. ὅτι ἀπέστραπται ὁ πρῶτος αὐτῆ, ἡμῶν- ἄν, καὶ οὐκ ἐλαγῶσθι. καὶ εἰδὲ αὐτῶν ἰσθίας ἐλ- λυθῆναι ἴνα τῆς ἀμθρῶτος ἡμῶν ἄμθρῶτος, καὶ πᾶσα ἡμῶν ὀδυνῶσθι. ἡ γὰρ ἐπῆρτο τῆ ἐν δόξῃ φέρει τῆς ἀμθρῶτος ἡμῶν, καὶ ὁ δυνάμενος πᾶσα ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ ἐρχομαι ἐν δόξῃ, πρῶτος τῆς μὲν ἰσθίας εἶδος, μὲν κἀλλος ἐπῆρται αὐτῶ καὶ ἡμῶν ὡς αὐτῶ, πρῶτος ὁ ἰσθίας αὐτῶ ὡς αὐτῶ, συμμέτρως τῆς εἰκότος τῆς δόξῆς αὐτῶ, ἐπῆ πρῶτος αὐτῶ γέ- γνησθι σύμμορφος ὁ ὁμοῖα τῆς καπνῶσθι ἡμῶν, ἡμῶν ἐκένωσθι ἑαυτῶν μορφήν δὲ ἄλλο ἑσθίας, ὁμοῖα τῆς τῆ ἐπῆρ τῆν τῷ θεῷ μορφήν, καὶ ποῖα αὐτῶ συμμέτρως αὐτῶ· ἴνα ὁ δυνάμενος καταποῖσθαι τῆ τῷ λόγῳ ἀμθρῶτος, ἐν μὲν κἀλλος κηρύγματος καταποῖσθαι τῆς κατῶσθι, καὶ ἐν σοφία κατῶσθι τῆς τελείως, ὅτι ἴνα πᾶσα ἑσθίας ὁ λόγος τῆς μὲν εἰσαγγέλιον τῆ δόξῃ μορφήν, ὡς τῆ ἀμθρῶτος αὐτῶ· εἰδοῦν αὐτῶ, καὶ οὐκ εἶχεν ἴδους, οὐδὲ κἀλλος. τῆς ὁ τελείως, ἐρ- χεται ἐν τῆ δόξῃ τῆ πατρὸς αὐτῆ, λέγεται δὲ τῆ καὶ ἑσθίας αὐτῶν δόξῃ αὐτῶ, δόξῃ ὡς μορ- φῶτος πᾶσα πατρὸς, πλῆρες ὁμοῖα καὶ ἀλη- θείας· καὶ ὁ δυνάμενος τελείως φαίνεσθαι ἡ δόξα τῆ δό- ξῆς, καὶ ὁ μονοῖως αὐτῶ τῆ πατρὸς ἑσθίας, καὶ ὁ τῆς χάριτος πλῆρες, ὁμοῖα ὁμοῖα τῆς ἀλη- θείας. ὁ ἄν ἡ δυνάμενος κατῶσθαι ὁ δυνάμενος πρῶτος ὁ πρῶτος τῆς μὲν κηρύγματος· μὲν ὁ δὲ ἰσθίας τῆ ἀμθρῶτος ἐρχομαι ἐν τῆ δόξῃ τῆ πα- τρὸς αὐτῶ, ἡ μόνος, ἀλλὰ μὲν τῆ ἀγγέλιον αὐ- τῶ· καὶ εἰ δυνάμενος νοῦσθαι πᾶσα τῆς σμειρῶτος τῆς δόξῆς τῆ λόγῳ, καὶ τῆς ἀποκαλυφῆτος τῆς σοφίας, ἡ ἄν ὅτιν ὁ γέμους, σμειρῶτος αὐτῶ, ὅτι ἴνα ἑσθίας ἐρχομαι ὁ ἰσθίας τῆ ἀμθρῶτος ἐν τῆ δόξῃ τῆ πατρὸς αὐτῶ, μὲν τῆ ἀγγέλιον αὐτῶ· καὶ πρῶτος ἡ δυνάμενος ἐν τῆ τῆς

αὐτοὶ παθόντες ἀναλογίαν ἑαυ-
 κειν ἐχέμεν ὡς τὸ μὴ ἐχέμεν εἶδος μηδὲ
 κέλιος λόγον, τὸ μὴ ἔχον εἶδος μηδὲ κέλιος
 λόγον. ὡς αὖτ' ὁ ἰσχυρὸς ὡς τὸ αἰθερῶν ἐν τῇ
 δόξῃ τῆ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς αὖτ' ἰσχυροὶ γενεάρχαι
 οἱ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς λόγοις καὶ αὐτὸ ἀναλογί-
 ῳ, τὴν ἀναλογίαν οὐκ ἔχοντες τῆς αὐτοῦ δόξης.
 ἐπεὶ δὲ τὸ εἶδος μὴ ἴσχυρὸν ἀγγέλοις ἐπιδημῶσι
 λόγος, μεταδώσει ἑκάστῳ τὸς δόξης αὐτοῦ καὶ τὴν
 λαμπερότητα τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ τὴν ἐκείνου
 ἀσπέρην. Ἐῴτα δὲ λέγουσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ β
 τὴν ἀπλήθεσιν τοῦ μὲν δόξῃ τῆς ἐπιδημίας καὶ
 ἡμῶν τῆ θεοῦ. πότε δὲ ἔῴτα ἀπομύθηται; ἢ ὅτε
 ὁ ἀποστολικὸν ἐκείνο πληροῦς λόγιον ὁ λόγιον
 τὸς γὰρ πάλαι ἡμᾶς ἀσπέρην διέμπερσεν ἔ
 ἐκείνου δὲ ἡμῶν, ἵνα κομισθῆμεν ἑκαστος τῆ ἀσπ
 ἔ σαματος ἀσπέρην, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε
 φαῦλον; εἴ ὁ ἐκείνου καὶ τὴν ἀσπέρην ἀποδώσει,
 καὶ τὴν ἀσπέρην μόνον, ἀλλ' ὅσοδ' τὴν φαῦλον γο
 εἰς τῆς ἀσπέρης, διδοὶ ὅτι ἐκείνου ἀποδώσει καὶ
 πᾶσιν φαῦλον, καὶ τὴν πᾶσιν ἀσπέρην ἀσπέρην
 ἀσπέρην μόνον, ὅς τῆς πᾶσι πᾶσι μόνον καὶ τῶν
 ἀποστόλων, συμβάλλων ὅτι καὶ τῶν ἰσχυρῶν, ἐν
 οἷς τὴ πλείους ἐπιτηρέημεν ἀπαλείψωμεν τὰ
 ἀμύθηματα, καὶ ὅσα αὐτῶν ἐκαστοῦ καὶ λογί
 ζεται τῆ ἀσπέρην κερταμάτα, ὅτι τῶν μόνον
 τελειώσαντες, καὶ πᾶσι τὴν κακίαν ἀποθε
 μῶν, ἀπαλείψωμεν τὰ ἀμύθηματα. τὸ δὲ πᾶσι
 τῆ ἀποστατή σφραγὶς τῆς θεοσεβείας, καὶ λογί
 εἶ π ἀσπέρην γρησὸν αὐτῶν πᾶσιν ἀσπέρην ἡμῶν
 ὅ τῶν μεταξύ τῆ τελείας, καὶ τῆ ἀποστατή ἀσπ
 ἔσαν ἡμῶν ἀσπέρην τῆ βήματος τῆ γρησὸν ἀσπ
 ἀ ἀσπέρην, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε φαῦλον, ὅτε
 γὰρ ποσὸν ἐκαστοῦ ἀσπέρην, ἵνα ἡμῶν μηδὲ ὅπως
 ἐπιλογισθῆ τῆ φαῦλα. ὅτε ἐπὶ τῶσιν ἐκασ
 τῶν ἀσπέρην, ὡς ἐπιλογισθῆμεν ἡμῶν τὰ κρείττονα
 ἀμῶν λέγω ὑμῶν, εἰσὶ πῆρες τῶν ἀσπέρην ἐκασ
 οἱ πῆρες ἢ μὴ γίνωσκον τὰς ἀσπέρην. Ἐῴτα ἀναφ
 ἔρασι πῆρες ἐπὶ τὴν μὴ ἡμῶν ἔσθ, ἢ, ὡς ὁ λῶν ἐκ
 φρον, ὅκατ' ἀνάβασον τῶν τελείων ἀποστόλων εἰς τὸ
 ἀσπέρην μὴ τῆ ἰσοῦ κατ' ἰδίαν ὅπως καὶ φασὶν
 οἱ ἄποστολοι, ὅτι οἱ ἐκαστοῦ ἀσπέρην ἀμῶν τῆ
 πῆρες, καὶ οἱ λοιποὶ δύο, ἀσπέρην τῆ ἡμῶν
 τῆ ἀσπέρην ἐλθόντα ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ
 ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. ἰδόντες γὰρ ἡμῶν ἀσπέρην αὐτῶν
 μεταμορφωθέντα τῆ ἰσοῦ, ὡς ἡμῶν τῆ ἀσπ
 ἔσαν αὐτῶν, καὶ τῆ ἔσθ, ἐκαστοῦ τὴν βασι
 λείαν τῆ θεοῦ ἐκαστοῦ ἐκαστοῦ ἐκαστοῦ καὶ γὰρ ὡς
 ἀσπέρην βασιλεία ἀσπέρην πῆρες, ὡς μῶν, καὶ ἡμῶν
 ἀσπέρην ἀσπέρην ἀσπέρην ἀσπέρην ἀσπέρην ἀσπ
 ἔσαν, μὴ τῆ ἰσοῦ ἀσπέρην ἀσπέρην ἀσπέρην ἀσπ
 ἔσαν τῆ

A tionem habuisse cum Verbo quod neque
 speciem, neque decorem habuit. Quem
 admodum autem venit Filius hominis in glo
 ria Patris sui; ita & Angeli, Verba effecti
 quæ in Prophetis sunt, cum eo veniunt,
 suæ gloriæ proportionem servantes. Post
 quam autem Verbum cum Angelis suis ta
 le advenerit, vnumquemque secundum id
 quod egerit gloriæ suæ & splendoris An
 gelorum suorum participem faciet. Hæc
 autem dicimus minime rejicientes secun
 dum Filij Dei adventum simpliciter intel
 lectum. Quandonam autem hæc contin
 gent? an cum implebitur Apostolicum
 illud oraculum: Omnes enim nos ad stare oport
 et ante tribunal Christi, ut referat unusquisque
 propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive
 malum? Quod si vnicuique reddet secun
 dum id quod egerit, non solum bonum,
 nec malum etiam sine bono; perficuum
 est redditurum eum vnicuique secundum
 omnem bonam, & omnem malam actio
 nem. Existimo autem, in ijs quidem Apo
 stolo fidem habens, sed ea etiam Ezechie
 lis adjiciens, in quibus delentur illius pec
 cata qui perfecte fuerit conversus, & illius
 qui omnino desciverit prius recte factorum
 ratio non habetur, quod qui in hominem
 evasit perfectum, & omnem nequitiam
 abjecit, illius obliterantur peccata; qui au
 tem à pietate deflexit, si quid prius ipsi re
 cte gestum est, pro nihilo habetur. Nobis
 autem qui perfectos inter, & defectiores
 medium obtinemus, adstantibus ante tri
 bunal Christi, redditur quod egimus sive
 bonum, sive malum. Non enim pure
 adeo, & caste nos gessimus ut nobis om
 nino peccata nostra non imputentur; ne
 que adeo descivimus, ut quæ nobis bene
 gesta sunt, oblivioni tradantur. Amen di
 co vobis, sunt quidam de hic stantibus qui non
 gustabunt mortem. Hæc referunt nonnulli
 ad trium Apostolorum in montem excel
 sum seorsum cum Iesu ascensum, qui post
 sex dies, vel, ut ait Lucas, octo contigit:
 & ajunt quidem qui expositionem hanc
 tuerentur, non gustasse mortem Petrum &
 reliquos duos, autequam viderint Filium
 hominis venientem in regno suo, & gloriâ suâ
 videntes enim transformatum Iesum cor
 ram se, ita ut splenderet facies ejus, & re
 liqua, viderunt regnum Dei veniens in vir
 tute. Quemadmodum enim regem satel
 lites quidam circumstant, ita ijs qui con
 scenderunt montem, apparuerunt Moyses
 & Elias cum Iesu loquentes. Merito autem
 animadvertimus an ad illos referatur
 sessio ad dextram & ad sinistram Servatoris

δοξάν, ἀλλ' ἢ ἀριστέριον ἑαυτοῦ γέροντα, ὅτε **A**
 ἕως ἀρχαίς αἰῶν εἶχον ἀδελφεὶς εἶδος, ὅτι κλά-
 λος ὁ ἐν σευαγωγῇ νομίζοντος λέγος. ἔστιν οὖν
 βασιλικὴν ἐμφανιζόμενον ἀξίωμα πρὸ τῶν ἑκεί-
 νων λέγοις ἀρχὴν Φαιερώτατα ἀειληφότος λέ-
 γος, βλεπούμενον πρὸ ἑξ ἡκούτων τοῦ πατρὸς ὁ ἰη-
 σοῦ, ἐπαρὸ δινητῶσι αὐτοῦ ἀκόλοθῆσαι παρὰ
 ἄλλοις, καὶ ἀισαδαίνοντι εἰς τὸ ἐλθεῖν τῆς
 ἑαυτοῦ Φαιερώσεως ὄρατος. ἢ πρὸς ἡμῶν ἐχώπων πα-
 ρὸ ἰησοῦ ἀξιοῦται, ἐὰν ὄσιν ἦτοι πέτρος, ὁ
 πόλις αἰδῶν ἢ κληρονομασῶν, ἢ οἱ τῆς βεροντῆς υἱοί, **B**
 καὶ θυνώμενοι ἄπο τῆς μεγαλοφρονίας τῶ θεοῦ
 βεροντῆτος, καὶ μέγαλα ἕραυρόθεν βουάντος τοῖς
 ἔχρσι ἄτα, καὶ σφραῖς οἱ τῶν τῶν τοῦ δὲ γυβόν-
 τῶ βασιλέων. πῶ δὲ τὸ γυβόσθαι θραυτά καλῶντο-
 πῶν. καὶ ἔστιν ἢ μὲν ζωὴ, ὅ εἰπόν· ἐγὼ εἰμι ἢ
 ζωὴ, καὶ αὐτὴ γὰρ ἢ ζωὴ κέκευθαται σὺν τῷ θε-
 οῦ ἐν τῷ θεῷ, καὶ ἄπο τοῦ ζῆστος φαιεραθῆ ἢ ζωὴ
 ἢ ζωὴ, πῶς αὐτὴ φαιεραθῆσιν αὐτοῖς ἀξίον ἢ
 αὐτὴ φαιεραθῆσιν αὐτοῖς ἐν τῇ δόξῃ. ὁ δὲ ἐχθρὸς
 ζωῆς τῆς ζωῆς, ὅς καὶ ἐχθρὸς ἐχθρὸς καταρ-
 ράται αὐτῶν ἢ ἐχθρὸν αὐτῶν, θραυτῆς ἐστίν,
 ὃν ψυχή ἢ ἀμύρτῶντα ἀποθνήσκει, ἐναρτίως
 ἀναρτῆμενος τῷ ζῆσθαι πῶς τὴν καταρτῆσθαι
 ψυχῆν, καὶ ὅτι κτῶ κληρονομῶ ζῆσθαι καὶ ἰταί
 ἀνάσθαι ἐν τῷ νόμῳ. διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν αὐ-
 τῶν ζωῆν, καὶ τῶ εἰπόντος. ἐγὼ εἰμι ἢ ζωὴ,
 ζωῶτα φησὶ ἢ ζῶσα, καὶ πῶς ἢ ἔχθρὸς αὐτῶ
 θραυτῆς. ὃν δὲ ἔπεσθαι ἢ ζωὴν αὐτῶν ἐν τῷ πατρὶ-
 οῦ αὐτοῦ ἀνάσθαι καὶ ἰταί παρὰ τῶν αὐτῶν
 ἢ ζωὴν ὅσος τῆς ζωῆς ἀμύρτῶντα ἀποθνήσκει **D**
 ἐφ' ἡμας ἢ ἀνάσθαι αὐτῶ. καὶ ἔστιν ζωὴ σὺ κρε-
 μῶν τῶ σὺ ἀπάντα, καὶ ζωὴς, εἰ μὴ τὸ. καὶ ἄπο
 ἡμῶν ἀνάσθαι ἢ ἐφ' ἀνάσθαι σὺ ἀ ἀνάσθαι. ἀσφ-
 ἔων ἢ ζωὴ, καὶ ὁ ζωὴ ἀρτίος ἐστίν, ὅς καὶ τὸ ἕραυρὸ
 καταρτῆσθαι, καὶ ζωὴν διδόνος τῷ κόσμῳ, ἢ πῶς ὁ ἐχθ-
 ρὸς αὐτοῦ θανάτος ἀρτίος ἐστίν τικεῖος. πῶσα ὁ
 λογικὴ ψυχή, ἢ τῶ ζωὴν ἐφ' ἀνάσθαι ἀρτίων, ἢ νε-
 κρῶ, δι' ὃν παρὰ ἀνάσθαι ὀσμύτων ἀρτίων, ἢ
 φαύλων. εἰ μὴ ἀσφ- ἔσθαι ὅτι ἢ κεινοτέρων ἔσ-
 φῶν πῶς μὲ αὐτῶν γὰρ ἀνάσθαι μόνος, πῶς ὁ ἔπῳ **E**
 πλείον αὐτῶ εἰσθῆν, ὅτι καὶ ὅτι τῶ τῶν ἢ ἀρ-
 τῶν ὁ μὲν πῶς ἐνδίδεσθαι ἔσθαι γυβόμνος αὐτῶν,
 ὁ ὅτι ἐμφορῆται ἀνάσθαι μὲ ἄν, ἢ ὁ δὸν ὅτι τὸ
 ἀνάσθαι ἐστίν, τὸ ζωῆτος ἀρτίων καὶ ἔσθαι ἕραυρὸ κατα-
 ρεσκέπτῶ. μαρτυροῦσθαι δὲ τὸ κεινοτῶ ἀρτίων, ἐς ἐστίν
 ὁ θανάτος. καὶ τῶ ἀνάσθαι ἀνάσθαι, καὶ μικρῶ ἀμύρ-
 τῶν ὁσος, μόνον γυβόνται θανάτῶ. οἱ δὲ ἀρετῶν
 ἀειληφότος ἐστὶν γυβόνται αὐτῶ, ἀλλ' αὐτοῖ ἀρτίων
 ἀνάσθαι ἔσθαι ἀνάσθαι, ὁ μὲν δὲ γυβόσθαι θανάτῶ, ἐπὶ τῶ τῶ γυβόνται πῶς θανάτῶ, καὶ ἔσθαι

συντελείας τῷ αἰῶνι, ἢ μὴ κτλ. ἵνα εὐαγγελιστῶν... ἔδωκεν ὁ ἰησοῦς, οὕτως αὐτοῖς· εἰ δὲ ποιούτων ἔσται πρὸς τῆς συντελείας τῷ αἰῶνι, διδόντες οὐκ ἀναγκαζομένην ἑαυτοῖς ἀποδοῦναι...

A eos non derelicturum quibus doctrinam suam tradiderat; verum non nocitū, si cui Sol occideret, futurum cum illis. Quod si tale est illud: Usque ad consummationem seculi; nos coactum non iri liquet id admittere; mortem eos degustasse qui viderunt Filium hominis venientem in regno suo, postquam digni habiti sunt qui talem eum viderent: sed quemadmodum in eo loco quem protulimus illud necessario nobis discendum est, usque ad consummationem seculi eum à nobis non discessurum, sed nobis eum omnibus diebus futurum; ita & hoc loco perspicuum ijs esse opinor qui rerum consequentiam considerare sciunt, eum qui semel viderit Filium hominis venientem in regno suo, eundemque in gloria sua, & regnum Dei veniens in virtute, minime illum post tantorum bonorum inspectionem mortem degustaturum. Non prater rationem autem existimavimus absque promissionis Iesu sermone degustaturos nos mortem, quamdiu digni habiti non fuerimus qui regnum Dei in virtute veniens, & Filium hominis venientem in gloria & regno suo videremus. Quoniam autem hic apud tres Evangelistas scriptum est: Non gustabunt mortem; apud alios autem diversa de morte tradita sunt, extra rem non erit opposita hæc cum voce ea, gustare, conferre. In Psalms igitur dictum est: Quis est homo qui vivet, & non videbit mortem? & rursus alibi: Veniat mors super illos, & descendant in infernum viventes: & in aliquo è Prophetis: Absorbuit mors prævalens: & in Apocalypsi: Mors & Infernus sequuntur quosdam. His autem locis aliud mihi videtur esse mortem degustare; aliud videre eam; aliud aliquibus eam supervenire; tum prater prædicta, quartum quid illis significari: Absorbuit mors prævalens; & quintum quid præterea his verbis: Mors & Infernus sequuntur eos. Tu vero præter eas quas protulimus invenies fortasse differentias, si eas collegeris; quas invicem componens, & recte investigans, res vno quoque loco significatas reperies. Illud autem in his quæro, an minus malum sit mortem videre; majus autem illo, gustare eam; hoc item pejus, mortem sequi alicquem, nec sequi solum, sed & illi supervenire, eumque apprehendere quem prius sequebatur; absorberi autem, omnium eorum quæ dicta sunt mihi videtur esse gravissimum. Ad hæc vero quæ diximus, & peccatorum quæ perpetrantur differentias attendens, talia, opinor, à Spiritu qui ea ut in oraculis divinis adscriberentur perfe-

Mat. 9. 1.

Mat. 9. 1. Luc. 9. 27.

Psalm. 88.

Psalm. 54.

Apoc. 6. 8.

* In 571. 2019

cit excogitata esse animum inducere non dubitabis. Quod si prater ea quae a nobis commemorata sunt, clarius exponendum est quid per eam Filij hominis venientis in regno suo, vel in gloria sua visionem ostenditur, quidque per eam regni Dei in virtute venientis visionem significatur; ea, sive quae cordibus nostris affulgent, sive quae quarentibus inveniuntur, sive quae cogitationes nostras subeunt (vnusquisque pro libitu rem astimet) exponemus. Qui contemplatur & intelligit excellentiam Verbi, omnem rerum falsarum quidem, verifilium tamen probabilitatem solvens & confutans; is Filium hominis, qui juxta Iohannis sermonem Verbum Dei est, venientem aspicit in regno suo. Quod si aspicit is non omnem solum contrariarum rerum probabilitatem solvens Verbum, sed & res ad se pertinentes apertissime significans; ille non regnum solum illius, sed & gloriam aspicit, & regnum Dei quoque in virtute veniens in illo intuetur; ac intuetur id quidem, vt pote in quem nullum amplius imperium obtineat peccatum, quod in corpore peccatorum mortali regnat, sed semper rerum omnium regi Deo subditus sit, cuius regnum potentia quidem intra nos est; actu autem, vel, vt Marcus appellat, in virtute, nequaquam autem in imbecillitate, intra perfectos solum est. Haec igitur stantibus Discipulis Iesus, non de omnibus illis, sed de *** pradicens pollicitus est.

Rom. 7. 12.
Luc. 17. 21.

De Seruatoris transfiguratione.

Matth. 17.
1, 2.

Et post dies sex, juxta Matthaeum & Marcum, assumit Petrum, & Iacobum, & Iohannem fratrem ejus, & subducit illos in montem excelsum seorsum, Et transfiguratus est ante eos. Hoc ante explicationem a nobis super illis propositam, & juxta textum orationis olim contigerit: qui autem à Iesu in montem excelsum subducti sunt, & digni habiti qui transfigurationem illius seorsum spectarent, non sine causa post sex dies, ex quo sermones supra à nobis commemorati habiti sunt, subducti mihi videntur. Quoniam enim intra dies sex, qui perfectus numerus est, perfectum illud opificium, mundus vniversus conditus est; idcirco eum qui non ea amplius quae videntur, caduca enim sunt, sed iam ea solum quae non videntur, propterea quod aeterna sunt, intuendo res mundi vniversas pratergressus est, his verbis designari existimo: Post sex dies assumit Iesus vnusquoslibet. Si quis igitur nostrum in montem excelsum à Iesu assumtus subduci

2. Cor. 4. 18.

μαπ·ειδ' ὁ παρὰ τὴν εἰρημίαν σαφὲς ἐστὶν ἐκεί-
σαι δὲ πὶ δὴλοῦται ἐν τῷ ἰδεῖν τὸ ὄν τ' αὐτῶν.
πρὸς ἐργάζον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, ἢ ἐν τῇ δόξῃ
αὐτοῦ, καὶ πὶ σημεῖον ἐν τῷ ἰδεῖν τὴν βασιλίαν τ'
θεοῦ ἐκλυθῆσαν ἐν δυνάμει, καὶ εἶτε ἐλαμπό-
ρῳα τῶν καρδίας ἡμῶν, εἶτε ἐν τῷ ἰδεῖν θειοει-
κόνη, εἶτε ὡς βόλεται κενεῖται, ἐκ τῆς ἰδέας· ὁ θεο-
ρῶν, καὶ κατὰ τὴν ἀρετὴν τὴν ἔχει ὡς ἄστρο-
χρῆν, λιόντες καὶ θηρία γινώσκοντες πᾶσαι τὰς ἰσχυ-
ρὰς ψυχὰς μὲν, ἐπαγγέλλομεν ὅτι ἀληθῆς ἡπι-
θανότης, βλέπει τὸ ὄν τῶν αὐτῶν, κατὰ
τὸν ἰσχυρὸν λόγον, τὸ λόγον τ' θεοῦ ἐργάζον ἐν
τῇ ἰδέᾳ βασιλείᾳ· εἰ δὲ βλέπει ὁ ἴσως τὸν λόγον,
ὁ μόνον ἰσχυρὸν πᾶσιν τῶν ἰσχυρῶν ἰσχυρι-
τήτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰσχυρῶν κενεῖται ἰσχυρῶν,
βλέπει αὐτῶν ὡς ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ τῷ δόξῃ.
καὶ ὁ ἴσως γὰρ ἐν αὐτῷ βλέπει αὐτῶν τὸν θεοῦ βα-
σιλείαν ἐκλυθῆσαν ἐν δυνάμει, καὶ τὸν βλέπει
αὐτῶν, ὡς ἰδαμῶς ἐπὶ τῶν ἀμύμων βασιλεύ-
σας, βασιλεύσας ἐν τῷ ἰσχυρῷ σώματι τῶν
ἀμύμων ὁμῶν, ἀλλ' αὐτῶν τῶν ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν βα-
σιλείᾳ τῶν ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν, ὅτι βασιλεία δυνάμει
μὲν ἐν τῷ ἰσχυρῷ ἐστίν. ἐκ τῆς ἰδέας δὲ, καὶ ὡς ἀνομι-
ασεν ὁ ἴσως ἐν δυνάμει, καὶ ἰδαμῶς ἐν ἀσθενείᾳ,
ἐν τῷ τῶν πελείων ὁμῶν. Ἐὰν τὰ βῶν αὐτῶν
ὡς μαθηταῖς ὁ ἰσχυρὸς, ὁ παρὰ τῶν αὐτῶν,
ἀλλὰ πᾶσι *** ἀσθενείαν ἐπιγγέλλει.

Περὶ τῆς μεταμορφώσεως τ' σωτήρος.

Μετὰ δὲ ἡμέρας ἕξ, καὶ τὸ μεταστῆσαι, καὶ τὸ
μύμων, ὡς ἀρετῆς πᾶσι πᾶσι, καὶ ἰσχυρῶν,
καὶ ἰσχυρῶν τ' ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ἀνὰ τὴν αὐτοῦ
ὄρα ἐκλυθῆσαν κατ' ἰδέαν· καὶ μεταμορφώθη ἡμι-
μορφῶν αὐτοῦ· τὸ πὶ δὲ καὶ ὡς τῶν αὐτῶν ἰσχυ-
ρῶν ἡμῶν διηγήσας ἡγορήσας πᾶσι, καὶ ὡς
ὡς πᾶσι λέξεν· δικαί δὲ μοι τὸς ἀσχυρῶν
ὡς τῶν ἰσχυρῶν ἐκλυθῆσαν ὄρα, καὶ ἀσχυρῶν
τῶν κατ' ἰδέαν αὐτῶν τὴν μεταμορφῶσιν θεωρεῖται,
μὴ μᾶλλον αὐτῶν ἡμέρας ἀνὰ τὴν τῶν αὐτῶν
ὡς ἰσχυρῶν ὅτι ὡς ἰσχυρῶν καὶ ἰσχυρῶν, ὅτι ὡς
τῶν ἀσχυρῶν, ἀλλ' ὡς τῶν αὐτῶν ἰσχυρῶν
νοῦται πᾶσι τὰ τῶν ἰσχυρῶν ἀσχυρῶν ἐν τῷ
ἰσχυρῶν, ὅτι ἡμῶν τὰ βλέπειν, ὡς ἰσχυρῶν
καὶ ὡς τῶν αὐτῶν, ἡδὲ καὶ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἰσχυρῶν
καὶ ἰσχυρῶν, ὅτι ὡς τῶν αὐτῶν ἰσχυρῶν,
ἀλλὰ τῶν αὐτῶν· καὶ ἡμέρας ἕξ ὡς ἀρετῆς
καὶ ὁ ἰσχυρὸς τῶν ἀσχυρῶν· εἰ πᾶσι αὐτῶν βῶν
καὶ ὡς

vide Nib

και τῷ ἰησοῦ μεταμορφωθῆναι ἑξ ἡμέρας, καὶ ἀξιοδοτηθῆναι
 τῷ κατ' ἰδίαν θεωρεῖσθαι τὴν μεταμορφωσιν αὐ-
 τῆς, μεταμορφωθῆναι τὰς ἡμέρας, καὶ ὁμοιωθῆναι τῷ
 σκῆπτρῷ ἐπὶ τὰ βλεπόμενα, μηδὲ ἀγατῶν ἐπὶ τὴν
 χρισμῶν, μηδὲ τῶ ἐν κόσμῳ, μηδὲ πᾶσι κοσμητικῶν
 ἑπιθυμιῶν ὀπιθυμῶν, ἢ πῶς ἐστὶν ὀπιθυμία σω-
 μῶντων, καὶ τῶ ἐν σώματι πλάττειν, καὶ πῶς ἐστὶν
 ἑστῶτα δόξης, καὶ ὅσα περὶ τὴν ψυχὴν ἀπει-
 σπῆται, καὶ ἀεικλίαν ἀπὸ τῆν κρηθῆναι καὶ διου-
 τερῶν, καὶ κατὰ κράτος, καὶ ἐρείδων τῶ ἀπάτη B
 τῶ ἀγαθῶν τῶν, ἐν πλάττειν καὶ δόξῃ καὶ πῶς λοι-
 πῶς ἐχθρῶς ἀλλοθῆναι ἑπιθυμῶν. ἐπειδὴ δὲ
 γὰρ ἀλήθῃ τῶς ἡμέρας, ὡς εἰρήκλειον, κερὸν σαβ-
 βῶνται ἀλλοθῆναι, ὡς φερονόμενος ἐν τῶ ὀπιθυμῶν
 ὅροι ἐκ τῶ βλεπῶν μεταμορφωθῆναι τῷ ἰησοῦ
 ἑμπεραθῆναι αὐτῶ. καὶ φερονόμενος γὰρ ἡμέρας ὁ λόγος
 μορφαί, φερονόμενος ἐκείνῳ ὡς συμπερι τῶ
 βλεπῶνται, καὶ μηδὲν ἑστῶτα ὁ φερονόμενος, φερονόμενος.
 Ζητήσῃς ἢ εἰ ὅτε μεταμορφωθῆναι
 ἑμπεραθῆναι τῶ ἰησοῦ αὐτῶ ἀναρῆναι εἰς τὸ ὕψι-
 λὸν ὅρος, ἀφῆν αὐτῶς ἐν μορφῇ θεοῦ, ἢ ἑστῶτα
 γὰρ πάλαι, ὡς τῶς μὴ ἐκείνῳ τῶν δόξῃ μορ-
 φῆν, τῶς ἢ ἀκαλοθῆσασιν αὐτῶ μὴ ἡμέρας
 εἰς τὸ ὕψιλὸν ὅρος, ἐκείνῳ, ἀλλὰ τῶν τῶ
 θεοῦ. ἀλλὰ ἀκαλοθῆσασιν, εἰ δὲ αὐτῶς, πῶς μαθη-
 τῶς φερονόμενος αὐτῶ, ὅτι ἐκείνῳ αὐτῶ ἀπαξια-
 πλάττει, μεταμορφωθῆναι, μὴ δὲ πῶς αἰαγῆσασιν
 φερονόμενος, ἢ ἀεικλίαν μεταμορφῶν, καὶ μὴ κῶς.
 καὶ γὰρ ἀμφοτέρως, μεταμορφῶν ἑμπεραθῆναι
 αὐτῶ καὶ τῶ τῶ γὰρ ἐρείδων αὐτῶ τῶ τῶ ἰησοῦ D
 ἑμπεραθῆναι αὐτῶ πῶς μεταμορφωθῆναι αὐτῶ τῶ
 τῶν μεταμορφῶν. ἑμπεραθῆναι δὲ ἑστῶτα, καὶ τῶ
 αὐτῶ φερονόμενος μεταμορφωθῆναι. εἰ δὲ δόξῃ τῶ
 μεταμορφῶν τῶ ἰησοῦ ἰδεῖν ἑμπεραθῆναι τῶ αἰα-
 βῶνται εἰς τὸ ὕψιλὸν ὅρος κατ' ἰδίαν αὐτῶ, ἰδεῖ
 μοι τῶ ἐν τῶς ἀκαλοθῆσασιν ἰησοῦ ἀπὸ τῶ
 ἐν αὐτῶ φερονόμενος, καὶ ὡς δὲ ὁμοιωθῆσασιν τῶς καὶ σάρ-
 κῃ γινωσκόμενος τῶς μὴ ἀκαλοθῆσασιν καὶ τῶ ἑστῶτα
 ἀκαλοθῆσασιν ἑστῶτα καὶ λόγῳ ὅτι τὸ ὕψιλὸν τῶ
 σφῆσασιν ὅρος. ἐκείνῳ δὲ καὶ σάρκῃ γινωσκόμενος, E
 ἀλλὰ φερονόμενος δὲ ὅλων τῶ ἀκαλοθῆσασιν, καὶ
 ἐν τῶ τῶ θεοῦ μορφαί καὶ τῶ γινωσκόμενος αὐτῶν γινω-
 σκόμενος. τῶ τῶν γὰρ ἑμπεραθῆναι μεταμορφῶνται ὁ
 ἰησοῦς, καὶ αὐτῶν τῶ κατῶ. ἐπειδὴ δὲ μεταμορ-
 φῶνται καὶ τῶ φερονόμενος αὐτῶ ὡς ὁ ἡλιος, ἢ αὐ-
 κερῶν τῶς τέκνοις τῶ φωτῆς ἐκδυσταμῶν τῶ
 ἑστῶτα τῶ σφῆσασιν, καὶ ἐκδυσταμῶν τῶ ὅπλα τῶ
 φωτῆς, καὶ μὴ κῶς ὅτι τέκνοις σφῆσασιν ἢ κῶς, ἀλλὰ γινωσκόμενος εἰς ἡμέρας, καὶ ὡς ἐν ἡμέρα
 ἀκαλοθῆσασιν φερονόμενος, καὶ φερονόμενος γινωσκόμενος αὐτῶ, ὡς ἀπλάττει ὡς ὁ ἡλιος, ὡς ὀπιθυμῶν.

A vult, & id merendo consequi, vt seorsum
 transfigurationem illius videat, sex dies
 pratereat, non ea amplius aspiciendo quae
 videntur, nec mundum, eave quae in
 mundo sunt diligendo, nec vlla mundana
 cupiditate laborando; quae cupiditas est
 corporum & corporearum opum & glo-
 ria quae in carne est, & quaecunque ani-
 mam distrahere solent, & à melioribus &
 divinioribus rebus divellere & deturbare,
 & in opibus & gloria & reliquis veritati
 contrarijs cupiditatibus, seculi hujus errori
 affigere. Postquam enim sex dies, vt dixi-
 mus, praterierit, novum sabbatum ce-
 lebrabit, supra montem excelsium gaudio
 perfusus, quod transfiguratum coram se
 lesum conspexerit. Variæ enim Verbi for-
 mæ sunt, vnicuique, prout illi conducit,
 apparentis; nulli autem prater ipsius cap-
 tum sese videndum præbētis. Quares au-
 tem an quum transformatum est coram ijs
 quos in montem excelsam subduxit, vi-
 sum eis sit formam Dei habens quam obti-
 nebat olim: quemadmodum ijs qui infra
 erant formam servi habens; ijs autem qui
 id fuerant in montem excelsam post sex
 dies subsecuti, non illam, sed Dei formam
 habens. At hæc audi, si potes, spiritu sim-
 mul attendens, non simpliciter dictum
 fuisse: *Transfiguratum est*; sed cum ne-
 cessario quodam additamento, quod à
 Matthæo & à Marco adscriptum est; jux-
 ta vtrumque quippe, *Transfiguratum est an-
 te eos*. Et dices juxta illud fieri quidem pos-
 se vt Iesus coram nonnullis ea ratione
 transformetur, coram alijs vero eodem
 momento non transformetur. Si autem
 transfigurationem Iesu videre cupis, quæ
 coram ijs contigit qui in montem excel-
 sum seorsum eum eo ascenderunt; vide
 mihi Iesum in Evangelij simpliciter qui-
 dem intellectum, & vt dixerit aliquis, se-
 cundum carnem ijs cognitum qui per sur-
 blimia opera & sermones excelsū sapiētiae
 montem non conscendunt; non amplius
 autem secundum carnem cognitum, sed
 theologice per omnia Evangelia prædica-
 tum & assertum, & in Dei forma per eo-
 rum cognitionem conspectum: coram il-
 lis enim transformatur Iesus, non ijs qui
 infra sunt. Postquam autem vultus ejus
 transformatus Soli similis factus fuerit, vt
 filijs lucis appareat qui exuerunt opera te-
 nebrarum & induerunt arma lucis, & non
 amplius filij sunt tenebrarum, vel noctis,
 sed facti sunt filij diei, & tanquam de die
 honeste ambulant; tunc manifestum se
 dans affulgebit eis, non solum quasi Sol,

sed vt iustitiae Sol. Ac non ille solum coram talibus Discipulis transformatur; nec id solum transformationi suae addit, vt vultus eius quasi Sol fulgeat; sed vestimenta etiam illius candida videntur sicut lumen, ijs qui seorsum in montem excelsum ab eo subducti sunt: vestimenta autem Iesu sermones sunt & litera Evangeliorum quibus indutus est. Quin etiam Apostolorum literas, quae res ad Iesum pertinentes exponunt, vestimenta Iesu esse existimo, candida illis facta qui excelsum montem cum Iesu conscendunt. Sed quandoquidem candidorum differentia sunt, vestimenta eius haud secus candida sunt ac candidorum omnium lucidissimum & purissimum, lumen videlicet. Cum ergo quempiam videris, non theologiam solum de Iesu accurate explorantem, sed & Evangeliorum sermonem explanantem; huic vestimenta Iesu facta esse candida sicut lumen dicere ne te pigeat. Postquam autem transfiguratus Dei Filius ita fuerit intellectus & consideratus, vt vultus eius Solem, & vestimenta candore lumen referant; statim is profecto qui talem viderit Iesum, Moysen, hoc est Legem, & Eliam per synecdochen, hoc est non ipsum solum, sed omnes Prophetas cum Iesu communicantes videbit; tale enim illud est quod significatur: Cum eo loquentes, & juxta Lucam: Moyses & Elias visi in maiestate, & quae sequuntur, usque ad: in Ierusalem. Si quis vero Moysi gloriam vidit, spiritualem Legem, tanquam sermonem cum Iesu habitum, & sapientiam in Prophetis absconditam in mysterio intelligens, vidit ille Moysen, & Eliam in gloria, quando eos vidit cum Iesu. Deinde quandoquidem ea quae apud Marcum habentur, explicanda venient: Dum oraret transfiguratus est coram ipsis, dicendum est quare debere annon Verbum coram nobis transformatum tum maxime videre liceat, si quae supra dicta sunt fecerimus, & in montem ascenderimus, & Verbum ipsum cum Patre colloquens, eumque pro ijs orans viderimus, pro quibus verus Pontifex solum verum Deum deprecetur. Vt autem ita cum Deo conscendit: tunc autem juxta Marcum, **E** vestimenta eius sunt splendentia, & candida nimis velut lumen, qualia fullo non potest super terram candida facere. Et fortasse qui supra terram sunt fullones, ij sunt sapientes seculi huius sermoni, quem perspicuum & castum esse ducant; operam dantes, vt impura nempe cogitationes, & falsa dogmata, ab eorum fullonia (vt ita dicam) arte exornata esse videantur. At qui vesti-

Matth. 17. 3. tur: Cum eo loquentes, & juxta Lucam: Moyses & Elias visi in maiestate, & quae sequuntur, usque ad: in Ierusalem. Si quis vero Moysi gloriam vidit, spiritualem Legem, tanquam sermonem cum Iesu habitum, & sapientiam in Prophetis absconditam in mysterio intelligens, vidit ille

Luc. 9. 30. 31. Moysen, & Eliam in gloria, quando eos vidit cum Iesu. Deinde quandoquidem ea quae apud Marcum habentur, explicanda venient: Dum oraret transfiguratus est coram ipsis, dicendum est quare debere annon Verbum coram nobis transformatum tum maxime videre liceat, si quae supra dicta sunt fecerimus, & in montem ascenderimus, & Verbum ipsum cum Patre colloquens, eumque pro ijs orans viderimus, pro quibus verus Pontifex solum verum Deum deprecetur. Vt autem ita cum Deo conscendit: tunc autem juxta Marcum, **E** vestimenta eius sunt splendentia, & candida nimis velut lumen, qualia fullo non potest super terram candida facere. Et fortasse qui supra terram sunt fullones, ij sunt sapientes seculi huius sermoni, quem perspicuum & castum esse ducant; operam dantes, vt impura nempe cogitationes, & falsa dogmata, ab eorum fullonia (vt ita dicam) arte exornata esse videantur. At qui vesti-

1. Cor. 2. 7. Moysen, & Eliam in gloria, quando eos vidit cum Iesu. Deinde quandoquidem ea quae apud Marcum habentur, explicanda venient: Dum oraret transfiguratus est coram ipsis, dicendum est quare debere annon Verbum coram nobis transformatum tum maxime videre liceat, si quae supra dicta sunt fecerimus, & in montem ascenderimus, & Verbum ipsum cum Patre colloquens, eumque pro ijs orans viderimus, pro quibus verus Pontifex solum verum Deum deprecetur. Vt autem ita cum Deo conscendit: tunc autem juxta Marcum, **E** vestimenta eius sunt splendentia, & candida nimis velut lumen, qualia fullo non potest super terram candida facere. Et fortasse qui supra terram sunt fullones, ij sunt sapientes seculi huius sermoni, quem perspicuum & castum esse ducant; operam dantes, vt impura nempe cogitationes, & falsa dogmata, ab eorum fullonia (vt ita dicam) arte exornata esse videantur. At qui vesti-

Mat. 9. 3. Vestimenta eius sunt splendentia, & candida nimis velut lumen, qualia fullo non potest super terram candida facere. Et fortasse qui supra terram sunt fullones, ij sunt sapientes seculi huius sermoni, quem perspicuum & castum esse ducant; operam dantes, vt impura nempe cogitationes, & falsa dogmata, ab eorum fullonia (vt ita dicam) arte exornata esse videantur. At qui vesti-

A μόνος αὐτὸς ὁ ἦν διανοούμενος ἥλιος· καὶ ἡ μόνον αὐτὸς μεταμορφώσας ἑμπαροῦσιν τῶν τριῶν μαθητῶν, ὁμοῦ περιήχθη μόνον τῆ μεταμορφώσας ὁ λαμπρὰ ὁ περιήχθη αὐτῶν ὡς ὁ ἥλιος. ἄλλὰ γὰρ καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν τῶν αἰσθητῶν ἔσαν αὐτῶν εἰς τὸ ὑψηλὸν ὅσως κατ' ἴδιον φαίνονται λαμπρὰ ὡς ὁ φῶς. ἱμάτια δὲ τῶ ἱεροδ, αἱ ἡέξεις καὶ ἂ ἐνεδύσατο τῶν διαγρηγίων γραμματεῶν· οἱ μὲν δὲ ὅτι καὶ τὰ ἱμάτια τῶν ἀποστόλων· ἀν· κ. 119. τῶν ἀσκαρῶν εἰς τὸ ὑψηλὸν ὅσως μὲν τῶ ἱεροδ λαμπρὰ· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ λαμπρὸν ἴσιν ἀσκαρῶν, τὰ ἱμάτια αὐτῶν γίνονται λαμπρὰ, ὡς ὁ πῶρον· λαμ· κ. 119. κὸν λαμπρὸν καὶ καθαρότατον. τῶν δὲ ἔστι ὁ φῶς· ἐπὶ αὐτῶ ἴσιν πῶς, ἡ μόνον τῶν αὐτῶ ἱεροδ διανοούμενα ἀκρεβούτα, ἀλλὰ καὶ τῶν λείπον τῶν διαγρηγίων πῶρον σαφηνίζοντα, μὲν ἔστι τῶν τριῶν φαίνονται γερῶν τῶν ἱματιῶν τῶ ἱεροδ λαμπρὰ ὡς ὁ φῶς· ἐπὶ τῶ ἴσιν καὶ σαφηνίζονται μεταμορφώσας ὁ φῶς ὁ φῶς, ὡς ὁ περιήχθη αὐτῶν ἡλίον, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν λαμπρὰ ὡς ὁ φῶς, διὲως ὁ φῶς εἰς τῶ τριῶν ἴσιν τῶ ἱεροδ μωσῆς ὁ νόμος, καὶ ἡ ἥλιος σκουερῶν καὶ, ἡ χεῖρ μόνος, ἀλλὰ πῶρον οἱ περιήχθη κρινολογῶν μόνος αὐτῶ ἱεροδ· τῶν γὰρ ἔστι ὁ δηλαδὸν μὲν αὐτῶ συλλαβῶν τῶν καὶ τῶ λαμπρῶν· μωσῆς καὶ ἥλιος ὁ φῶς εἰς δὲ καὶ τῶ ἔστι, ἔως τῶ. ἐν ἱεροδ αὐτῶ· εἰ πῶ εἶδον μωσῆς τῶν δὲ καὶ, νοήσας τῶ πῶρον νόμον, ὡς ἔνα περιήχθη ἱεροδ λόγον, καὶ τῶν ἐν τῶν περιήχθη ἐν μωσῆ καὶ ἥλιον μωσῆ σφῆσαι, εἶδον μωσῆ καὶ ἥλιον ἐν δὲ καὶ, ὅτι εἶδον αὐτῶ μὲν τῶ ἱεροδ· εἶτα ἐπὶ καὶ τῶ μωσῆ δὲ καὶ διαγρηγῶν πῶ· καὶ ἐν τῶ περιήχθη αὐτῶν μεταμορφώσας ἡ μεταμορφώσας αὐτῶν, λεκτέον ἐν μωσῆ καὶ ἥλιον εἶδον τῶν μεταμορφώσας ἡ μωσῆ μεταμορφώσας, ἔαν τῶ περιήχθη πῶρον μωσῆ, καὶ ἀσκαρῶν εἰς τῶ φῶς, καὶ ἱεροδ τῶ ἀποστόλων κρινολογῶν μόνος περιήχθη πατῆρ, καὶ διγρηγῶν αὐτῶν ἔσαν ἂν ἔστι αὐτῶ ἀποστόλων διαγρηγῶν ἀποστόλων μόνος δὲ καὶ· ἔνα ὅτι ἔνα δὲ οὐ μωσῆ, καὶ περιήχθη τῶ πατῆρ, ἀσκαρῶν εἰς τῶ φῶς. πῶ τῶ καὶ τῶ μωσῆ καὶ ἥλιον τῶ μωσῆ αὐτῶ λαμπρὰ καὶ ἔστι ὡς ὁ φῶς, οἱ γραμματεῶν ὅτι τῶ ἥλιος ἡ δὲ αὐτῶ ὅπως λαμπρὰ καὶ τῶ καὶ οἱ μωσῆ τῶ ἥλιος γραμῆς, οἱ ὅτι μεταμορφώσας ἡ μωσῆ σφοδρῶν αἰῶν τῶν λέξας ἡς νομίζοντα μωσῆ καὶ κατὰ φῶς, ὡς κοσμησῶντα δὲ καὶ καὶ τῶ αἰσθητῶν νόμω καὶ τῶ ἥλιον δὲ γραμματεῶν τῶν ὅτι ὅπως ὀνομάσας, γραμῆς αὐτῶν· ὁ δὲ ἔστι ὡς τῶν ἐπὶ μεταμορφώσας ὅτι εἶ-

Cum enim tabernaculi illa sint partes, A quisquis in eo est hunc obumbrare & protegere, nubes autem lucida obumbraret eos, quasi divinius illis tabernaculum, vt pote lucidum, futura instar resurrectionis Deus construxit. Iustos enim tectos simul & illuminatos & illustratos à se lucida nubes obumbrat. At quamam lucida ea nubes est iustos obumbrans? An paterna fortasse virtus est, à qua Patris vox exit, Filium sibi dilectum & placitum testans, eosque adhortans qui ea obumbrabantur, vt illum, nec quempiam alium audirent? B is autem quemadmodum olim, ita & semper per ea quæ vult loquitur. Fortitan vero & Spiritus sanctus nubes lucida est, iustos obumbrans, & edens oracula Dei operantis in se, & dicentis: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Quin & aucter Servatorem nostrum lucidam esse nubem pronuntiabo. Petrus igitur dicens: *Faciemus hic tria tabernacula* *** à se vnum, vnum à Filio, & vnum à Spiritu sancto. Lucida quippe Patris & Filij & Spiritus sancti nubes veros Iesu Discipulos obumbrat; vel Evangelium, C Legem & Prophetas nubes obumbrat, lucida quidem ei qui potest intueri lumen illius in Evangelio, Lege & Prophetis. Vox autem de nube emissã Mofem fortasse & Eliam, Filium hominis videre, eumque audire, & gloriam illius spectare cupientes alloquitur, dicens: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui; ipsam audite.* Fortasse vero Discipulos docet eum qui proprie Dei Filius est ipsique dilectus, in quo ipsi bene complacitum, quique potissimum est audiendus, eum esse quem tunc aspicebant, qui transformatus erat, cuius facies splendebat sicut Sol, quique vestimenta lucis instar candentia indutus erat. Scriptum est deinde audientes vocem de nube exeuntem tres Apostolos & de Filio testimonium dicentem, gloriam illius & vim non ferentes, in faciem suppliciter cadentes Deum orantes; novitatem enim spectaculi, eorumque quæ post spectaculum prolata sunt valde timuerunt. Vide autem num super illo loco dicere possis, cum cogitassent Discipuli Filium Dei per oraculum monuisse Mofem, ipsumque eum esse qui dixit: *Non enim videbit homo faciem meam, & vivet, & Dei testimonium de illo interpretantes, quasi Verbi splendorem non sustinentes sub valida Dei manu humiliatos esse. Sed postquam eos tergit Verbum, sublatis oculis Iesum solum, nec quemquam alium vide-*

ρον ἐστὶ σκηνῆς τὸ ὑποσκιάσαι τὴν ἐν αὐτῇ, ἢ σκοπῶσαι, ἢ δὲ φωτεινὴ νεφέλη ἐπισκιάσῃ αὐτούς, αἰνεῖ σκηνὴν ὑπεριότεραν, ἢ τὴν φωτεινὴν τυγχάνουσαν περιπέικεν αὐτοῖς εἰς ἀσάδαιμα μὴ ἴσως ἀραράσῃ οὐδὲν· φωτεινὴ γὰρ νεφέλη ὑποσκιάζει τὸς δικαίους σκοπαζομένους ἀπὸ τοῦ φωτός, ἢ ἐλλαμπιζομένους ἴσως αὐτοῖς· τίς δὲ οὐ εἶναι ἢ φωτεινὴ νεφέλη ὑποσκιάζουσα τοῖς δικαίοις; ἢ τὸ γὰρ μὴ πατερικὴ δυνάμις ἀφ' ἧς ἔρχεται ἢ τὸ πάρος φωτὴ, μὴ τυρούσα ἢ ὑπὸ ἀραπτοῦ, καὶ ἠδύκηνται, καὶ ἀσπυπέσῃ τὸς σκοπαζομένους ἴσως αὐτοῖς τὸ τε καὶ μὴ ἄλλο πρὸς ἀκρίβειαν; λέγει δ' ὁπὸς ὡς πάρα, ὅπως ἢ αἰεὶ δι' αὐτὸ βόλαται· τὰ γὰρ δὲ καὶ τὸ ἄγιον πνεῦμα ἢ φωτεινὴ ἐστὶ νεφέλη ὑποσκιάζουσα τὸς δικαίους, καὶ ἀσπυπέσῃ τὸς τῶν θεῶν ἐνεργουμένων ἐν αὐτῇ ἢ λέγοντος· ὅπως ἔστιν ὁ υἱὸς μὲν ὁ ἀραπτοῦ ἐν ἣ ἠυδύκηνται· πολυήσως δὲ ἀφ' ἑσπόμε καὶ τὸ σπυπέσῃ ἢ ἠδύκηνται· φωτεινὴν νεφέλην· πᾶρος μὴ αὐτοῦ λέγον· ποιουμένη ὡς πρὸς σκοπῶσαι· ἀφ' ἑσπόμε μίαν, καὶ ἀπὸ τῶ ὑπο μίαν, καὶ ἀπὸ τῶ ἄγιου πνεύματος μίαν· φωτεινὴ γὰρ πάρος, ἢ ὡς, καὶ τῶ ἄγιου πνεύματος νεφέλη ὑποσκιάζει τὸς ἰσοδογηνοῦσας μαθητάς· ἢ τὸ διαγυγλίον, καὶ τὸ νόμον, καὶ τὸς ἀσπυπέσῃ νεφέλη ὑποσκιάζει φωτεινὴ τὸ δυνάμις ἐνεργῶν τῶ φωτὸς αὐτοῦ καὶ τὸ διαγυγλίον, καὶ τὸ νόμον, καὶ τὸς ἀσπυπέσῃ ἢ τὸ τῶς νεφέλης φωτὸς τὰ γὰρ μὴ μιστὴ, καὶ ἢ ἄλλα λέγει· ὅπως ἔστιν ὁ υἱὸς μὲν ὁ ἀραπτοῦ ἐν ἣ ἠυδύκηνται, ἀκρίβει αὐτοῦ, ἐπισημοῦσιν ἰδὲν τὸ ὑπο τῶ ἀσπυπέσῃ, καὶ ἀκρίβει αὐτοῦ, καὶ διαρῶσαι αὐτοῦ καὶ τὸς ἢ ἐν ἐν δόξῃ· τὰ γὰρ ἢ ἔστὶ μὴ ἀσπυπέσῃ διδάσκει, ὅτι ὡς κελίως ὑπο τῶ θεοῦ, καὶ ἀραπτοῦ αὐτοῦ, ἐν ἣ ἠυδύκηνται, ἢ μάλιστα ἀκρίβει δὲ, ὁ τότε διαρῶμιδος ἦν, ἢ μεταμορφωθῆναι, ἢ γὰρ μίαν τῶ ἀσπυπέσῃ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ ἐπιδεδυμένος τῶ ὡς φῶς λευκῆ ἰμάτια· μὴ δὲ τῶτα γὰρ γυγλίον ὅτι ἀκρίβει τῶς φωτὸς τῶς νεφέλης μὴ τυρούσας τῶ ὑπο οἱ πρὸς ἀπὸ τοῦ, μὴ φέροντες τὸν τῶς φωτὸς δόξαν, καὶ τὸν ἑσπόμε αὐτοῦ δυνάμι, ἢ ἐκ τῶσιν πισόντες ἢ τῶ ἀσπυπέσῃ τῶ θεοῦ· σπυπέσῃ γὰρ τῶ φῶς ἢ τῶσιν τῶ ἀσπυπέσῃ τῶ θεοῦ· καὶ ἢ ἀπὸ τῶ θεοῦ μίαν τῶ ἀσπυπέσῃ ἀσπυπέσῃ δὲ εἰ δυνάμις καὶ τῶτα εἰσπυπέσῃ τῶ καὶ τῶ τῶσιν, ὅτι τῶσιν αὐτοῖς οἱ μαθητὰ τῶ ὑπο τῶ θεοῦ κερυμακτικῆ μιστὴ, καὶ αὐτοῦ τῶ τῶσιν ἢ τῶσιν ἢ γὰρ ἢ τῶσιν ἀσπυπέσῃ τῶ ἀσπυπέσῃ μίαν, καὶ γυγλίον, καὶ τὸν αὐτοῦ αὐτοῦ μὴ τυρούσας τῶ ὑπο ἀσπυπέσῃ, ὡς μὴ εἰσπυπέσῃ τῶ τῶ λόγῳ ἀγῶν ἢ τῶσιν ἀσπυπέσῃ ἀπὸ τῶ κερυμακτικῆ γυγλίον τῶ θεοῦ· ἀλλὰ μὴ τὸν ἀπὸ τῶ λόγῳ τῶσιν ἀσπυπέσῃ εἰσπυπέσῃ εἰδὸν ἰσομῶ μίαν, ἢ δὲ

Mat. 17.5

Mat. 17.6

Exod. 33.20

ἀσπυπέσῃ, ὡς μὴ εἰσπυπέσῃ τῶ τῶ λόγῳ ἀγῶν ἢ τῶσιν ἀσπυπέσῃ ἀπὸ τῶ κερυμακτικῆ γυγλίον τῶ θεοῦ· ἀλλὰ μὴ τὸν ἀπὸ τῶ λόγῳ τῶσιν ἀσπυπέσῃ εἰσπυπέσῃ εἰδὸν ἰσομῶ μίαν, ἢ δὲ

picionem, quibus persuasum est animam hanc de qua agitur, eandem esse Eliae ac Iohannis, primum quidem Eliam appellatam, deinde vero Iohannem: nec item sine Dei nutu Iohannem dictum illum fuisse opinor, vt ex eo patet quod Angelus Zachariae visus dixerit ei: *Ne timeas, Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua, & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Iohannem: & ex eo quod vocem recuperaverit Zacharias, postquam Iohannem eum esse appellandum qui natus erat, in tabella scripsit. Quod si anima hac Elias erat, oportebat illum Eliam quoque appellari, quum iterum natus est, vel certe aliquam proferri rationem cur mutatum nomen fuerit; quemadmodum de Abram, & Abraham; de Sara, & Sara; de Iacob, & Israel; & de Simone, & Petro. Verum ne sic quidem par erat in illis ratio; his enim quos diximus in vna eadēque vita mutationes nominum factae sunt. Quae si verit autē aliquis, si non anima Elias primū erat in Thesbita, & deinde in Iohanne, quid tandem illud erat quod in vitroque Eliās à Salvatore appellabatur. Ego vero dico Gabriēl, quān eadem esset in Elia & Iohanne natura; in fermone cum Zacharia habito suggestisse; ait enim:*

Luc. 1. 16, 17. Multos filiorum Israel convertet ad Dominum Deum ipsorum; Et ipse precedet ante illum in spiritu & virtute Eliae. Attende enim non dixisse illum, In anima Eliae, vt locum habeat illa de animarum ē corpore in corpus transitu opinio, sed In spiritu & virtute Eliae: optime autē diferimen callet Scriptura, quod inter animam & spiritum intercedit; quemadmodum illud: Deus autem sanctificet vos per omnia, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in adventu Domini nostri Iesu Christi servetur; & illud quod habetur in libro Daniel, pro vt extat apud Interpretes Septuaginta: Benedicite spiritus & animae iustorum Domino, spiritus & animae differentiam exprimit. Iohannes igitur non animae, sed spiritus & virtutis ratione Elia dicitur est, quae quidem Ecclesiae doctrinam non laedunt, si primum in Elia, deinde vero fuerunt in Iohanne: Et spiritus Prophetarum Prophetis subiecti sunt, animae autem Prophetarum Prophetis subiectae non sunt;

1. Cor. 14. 32. & Requievit spiritus Eliae super Eliseum. At quaerendum venit vtrum idem sit Elia spiritus, ac spiritus Dei qui in Elia est, an invicem discrepent; & vtrum infolitus erat hic Elia qui in illo erat Spiritus, praeter vniuscuiusque hominis spiritum, qui in ipso est. Etenim praeter vniuscuiusque hominis spiritum qui in eo est, alium insuper esse Dei etiam in nobis veretur spiritum, luculenter significavit Apostolus, modo

τὴν αὐτὴν ἤλιαν καὶ ἰωάννην, πρῶτον μὲν κληθεὶσθαι ἤλιαν, δεύτερον δὲ ἰωάννην. καὶ οὕτως αὐτὴν γὰρ κληρονομασάτωσαν αὐτὸν, ὡς δέον ἐκ τῆς ἐοδικῆς ἀγγελίας τοῦ Ζαχαρίας εἰρηκέναι αὐτῷ. μὴ φοβῶμαι, Ζαχαρία, ὅτι πείσθησθε ἡ δέσπότης σου. καὶ ἡ ζωὴ σου ἐλισσάσθαι ἡμῖν οἱ σοὶ, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωάννην, καὶ ἐκ τῆς ἀπειληθείσης τῆς Ζαχαρίας τὸν φωνῆν, μὴ τὸν ἐν τῇ πτωκίᾳ γενομένην παρὰ τὸ ἰωάννην καλεῖσθαι τὸν ἡμετέριον. εἰσὶν δὲ ἡ ψυχὴ ἤλιαν ἢ, ἐξ ἧν καὶ δεύτερον αὐτὸν ἡμῶν κληθεὶσθαι ἤλιαν, ἢ αἰτίας πρὸς εἰσάγειν τὸ μετανοίας, ὡς ἐπὶ τὸ ἀσέμμι καὶ ἀσεβῆσαι, καὶ τὸ ἄσπαστος καὶ ἀσπίστος, καὶ τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρῶν, καὶ τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρῶν, καὶ τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἰσχυρῶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἐν, ἐν μὲν γὰρ καὶ τῆς αὐτῆς ζωῆς ἀσπαστοῦ καὶ ἀσπίστου ἡμετέριον καὶ μετανοίας. Ζητήσασθε δὲ αὐτὸς, εἰ μὴ ἡ ψυχὴ ἤλιαν ἐστὶν πρὸς τὸν ἐν τῷ θεοῦ ἐστὶν, καὶ δεύτερον ἐν τῷ ἰωάννην, ἢ αὐτὸν ἐκ κληθῆναι ἡμῶν οὐ πρὸς ἐν ἀμφοτέροις ἤλιαν καὶ φημι τὸν Ζαχαρίαν ἐν τῷ πρὸς Ζαχαρίαν λόγῳ ἡ ἀποβληκέναι πρὸς ἡ αὐτὴν εἰς ἡλίαν καὶ ἰωάννην. Φησὶ γὰρ. ἡ ψυχὴ ἰσχυρῶν πολλοῦ ἐστὶν πρὸς τὸν ἐν τῷ θεοῦ τὸν ἐν αὐτῷ. καὶ αὐτὸς ἀσπαστοῦ ἐστὶν ἐν αὐτῷ ἐν πτωκίᾳ καὶ διωκίᾳ ἤλιαν. πρὸς γὰρ, οὕτως ἐστὶν, ἐν ψυχῇ ἤλιαν, ἢ ἡ ψυχὴ τῶν ἢ μετανοίας, ἀλλ', ἐν πτωκίᾳ καὶ διωκίᾳ ἤλιαν. σαφὲς δὲ οὖν ἡ γενομένη ἀσπαστοῦ πτωκίᾳ πρὸς ψυχῆν, ὡς τὸ. ὁ δὲ θεὸς ἀγαθὰς ἡμῶν ἐδοξαίσε, καὶ ὁ λόγος ἡμῶν ἐπὶ πτωκίᾳ, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ ὁ ὁμοῦ τῆς ἀμφοτέροις ἐν τῷ πρὸς τὸν ἐν αὐτῷ ἡμῶν ἐπὶ πτωκίᾳ, καὶ τὸ. ἀσπαστοῦ πτωκίᾳ καὶ διωκίᾳ ψυχῆν, ἐν τῷ καὶ τὰς ἐδοξαίσετα δδμηλ φησὶ ἡμῶν, πρὸς τὸν πρὸς ἀσπαστοῦ πτωκίᾳ καὶ ψυχῆν. ἡλίαν αὖτὸ ἰωάννης ἐστὶν τὸν ψυχῆν λέλεκται, ἀλλὰ ἀσπαστοῦ πτωκίᾳ, καὶ τὸν διωκίᾳ, ἀπὸ αὐτῶν λυπεῖ τὸ ἀσπαστοῦ ἐκ τῶν λόγων, εἰ πρῶτον μὲν ἢ ἐν ἤλιαν, ἔπειτα δὲ γέροντες ἐν ἰωάννην. καὶ πτωκίᾳ δὲ ἀσπαστοῦ πρὸς ἀσπαστοῦ ἀσπαστοῦ ἀσπαστοῦ, ἢ καὶ ἡ ψυχὴ ἀσπαστοῦ ἀσπαστοῦ ἀσπαστοῦ, καὶ τὸ. πτωκίᾳ ἡλίαν ἀσπαστοῦ ἀσπαστοῦ ἐπὶ ἰωάννην. Ζητήσασθε δὲ πρὸς τὸν ἐν τῷ πτωκίᾳ τῶν ἡλίαν τῶν ἐν ἡλίαν πτωκίᾳ πτωκίᾳ, ἢ ἡ πτωκίᾳ τῶν ἐν ἡλίαν τῶν, καὶ εἰ ἀσπαστοῦ πτωκίᾳ πτωκίᾳ ἢ ἡλίαν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ δὲ πτωκίᾳ τῶν ἀσπαστοῦ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ. καὶ γὰρ ἀσπαστοῦ ἀσπαστοῦ ἀσπαστοῦ ἢ πτωκίᾳ τῶν πτωκίᾳ πτωκίᾳ, καὶ ἐν ἡμίαντι; ἀλλὰ δὲ πτωκίᾳ ἐκ τῶν ἀσπαστοῦ ἐκ τῶν αὐτῷ, ἢ πτωκίᾳ μὲν λέγον. αὐτὸ δὲ πτωκίᾳ ἀσπαστοῦ τῶν

Luc. 1. 16, 17.

1. Thim. 5. 23.

Dan. 3. 86.

1. Cor. 14. 32.

4. Reg. 2. 15.

D

E

πρόματι ήμῶν, ήτι ήσμεν τέκνα θεού. επος δι. Α
αδεις οιδεν αβ θεσπιον (επε α θεσπεσιειμη θ
πρόμα τε δθ θεσπιον θ εν αυτη, ετω κη θε τε
θεου οσλεις οιδεν, ει μη θ πρόμα τε θεου μι
θωμυαξε δε θ απει τα ήλις, ει ασοσθ ήνεν π
απήτησιν αυτησ παρα τος αναραγαμεθρος
πρόμας αγίος, Αξθ θ αιδουθ ηναι εν σούασι-
μω εις τ θραστην, ετωσ εζαρετην τι ειχε θ προ-
μα αυτη, ως ε μόνον επρωαυτωτασθθ ήλις-
σαθη, δλλα κη τα ιωανη συγχαταηται εις τήν
ημεσν, κη τ ιωανησω ιδιω αυθ πρόματος αγίου Β
πυπληρωσθαι επ ου καλιασ μη εος αυτη, ιδεια
δε παρεληλυθιναι ενωπιον τησ ερεσοθ εν πρόμα-
τι κη διωαμει ήλις. κη θ διωατων πρόματε
εθ εν ταυ αυτη, ε μόνον χιςσθα, δλλα κη
κρηηθια κη τησ του ω θ δαυιδ κρηηθιναι μη
πρόματι, εχρησθησθαι εν τος εχρηηταισ αυτη
πρόμα δωθς. ει δε ήνα μεταθ ήμῶν ο σωτηρ
πρόματος σωθιασ η σούασιωσ, πρόματος βα-
βηθς κη ισρος, πρόματος γασιωσ κη βουθείας,
κη ενεπληρωθη πρόματος φοβθσ θεου, διωατων
κη σωτα νοθιασθαι πλεονα εν τω αυτη εθ κρηη-
τησ πρόματε κη τησ ηθ θησ ιωα, Αξθ θ
εν πρόματι κη διωαμει ήλις παρεληλυθιναι
εωπιον ερεσοθ τ ιωανησω, ήνα τθ ήλις ήδη
ήλθεν, ήτι θ εν ταυ ιωανησ αναφθηται πρόμα
τη ήλις, ως κη σούηθησ οι σιουαβαθτισ κρηη-
μαθιασ, εν απει ιωανησ τα βαπτισθησ ειπον αυ-
θισ. ήτι μη αυ τθ ήλις αυθ μόνον δραπέτωσθαι
θ ήλις πρόμα. ο δε ιωανησ αεθηήλυθεν, ος
εν μόνω ταυ πρόματι, δλλα θ εν διωαμει ήλις
δθ κη ήλις αυθ μη οςα απήλις ειρηνη, ιωανησ
δε αυθς ήν ήλις. ει δε δεθ απει ησθαι τήν
γεσθην, οσθη ήλεγον οι γεσθημαθτισ ήπ ήλιω
δευ ήλθθησ σωτηρ, ακουσ τησ μαλακησ λήγοντες,
κη ιδθσ θηω δωπαρελα υμῶν ήλιω τθ θισθησ, κη
πα εθησ, εως τησ μη έλθω, κη παπάζω τήν γήν
αρθνη κη θικθ γε Αξθ τήσυν διλθωσ εν σωθε-
ρησθισει ο ήλις ηθ ενδεξθ ερεσοθ επδημασ,
Αξθ πησιν ιεραθν λόγων κη κατασθαισιν εν τωσ
νυχθισ, τος εις τθησ επτηθεις γεσθημης,
ήν οςα απ ήνεγχεσ οι ήπληθς, Αξθ θ ασθ-
εαθησ της δέθης, ει μη ασθ τα ήλις ήσθρ
σασθρηπιδετησ. ήλιω δε εν εν ταυ, ε τήν
ψηθησ λαμβανω τε σωθητω σκάνης, δλλα θ
πρόμα κη τήν διωαμει αυτη. σωτα γεθρ θσιν
οις πα πθησ δωπατασθησθαι, ήνα δωπατασθ-
σι, κη ου της δωπατασθισωσ ημοθμοις γεσθ-
ηκοις της δέθης τησ ερεσοθ, επδημησθ οςα δθ-
ξη οφθρησθωθς υος θ θεου. ει δε κη λόγου της εθθιν ο ήλις ασθδηησθες λόγου τησ εν αρχη

dicens: Ipse spiritus testimonium reddit spi- Rom. 8. 16.
ritui nostro quod sumus filii Dei; alias vero: 1. Cor. 2. 11.
Nemo hominum scit que sunt hominis, nisi
spiritus hominis qui in ipso est; ita & que Dei
sunt nemo cognovit, nisi spiritus Dei. Quod
ad Eliam autem pertinet ne mireris, si
quemadmodum inuistatum quid illi præ-
ter Sanctos omnes, de quibus scriptum est,
contigit, cum in cælum per turbinem
euectus est; ita peculiare aliquid spiritus
ejus habuit, adeo ut non requieverit so- 4. Reg. 2. 11.
lum super Elisæum, sed & cum Iohanne,
ut una cum eo nasceretur, descenderit, &
Iohannes seorsum quidem spiritu sancto
repletus fuerit adhuc ex utero matris sue; 1. Cor. 2. 15
seorsum vero præcessit ante Christum in
spiritu & virtute Eliæ. Spiritus enim non
nequam solum, sed & boni in eodem plu-
res esse possunt, postulat quippe David
in spiritu principali confirmari, spiritum vero
rectam innovari in visceribus suis. Quod si
ve nobis spiritum sapientie & intellectus, 1. Cor. 2. 2.
spiritum consilij & fortitudinis spiritum scien-
tie & pietatis communicet servator, ve-
pletus est ipse spiritu timoris Dei, plures hi
spiritus boni in eodem animadverti pos-
sunt. Atque id quidem proposuimus,
quia præcessit ante Christum Iohannes in spiri-
tu & virtute Eliæ, ut ista verba: Elias jam
venit, ad spiritum Eliæ qui in Iohanne
erat referantur, quemadmodum qui af-
cenderant cum eo, intellexerunt discipuli Ma 17.
tres, quia de Iohanne Baptista dixisset eis. So-
lus igitur requievit spiritus Eliæ super Eli-
sæum; Iohannes autem præcessit, non in
spiritu solum, sed & in virtute Eliæ. Pro-
pterea Elisæus dictus non est Elias, Iohan-
nes autem ipse erat Elias. Quod si is Scri-
pturæ locus in medium proferendus est,
quo adducti Scribæ venturum prius Eliam
dicebant, audi Malachiam dicentem: Et Malach. 4. 5
ecce ego mittam vobis Eliam Thesbiten, &
cetera, vsque ad id: Ne forte veniã, & per-
cutiam terram anathemate. His autem ver-
bis significari videtur, futurum ut Elias
per sacros quosdam sermones, & animos
componendo ac constituendo, eos ad glo-
riosum Christi adventum pararet qui ad
id idonei facti fuerant; quem profectò
propter gloriæ magnitudinem non suffi-
nuissent qui supra terram degebant, nisi
ab Eliä fuissent præparati. Eliam autem
hoc loco, non animam hujus Prophetæ,
sed spiritum illius & virtutem interpretor.
Ea enim sunt quibus omnia restituentur,
ut ijs qui restituti fuerint, & ex ea restitu-
tione gloriæ Christi capaces facti fuerint,
Dei Filius in gloria videndus adveniat. Si
autem Elias Verbum aliquod est; eo Ver-

Qq ij

Marginal notes in Greek script on the left side of the page.

Job. 1.1.

Matth. 17. 21.

Rom. 8.9.

bo inferius quod in principio Verbum erat apud Deum, possit illud profecto, tanquam ad eos exercendos & consuefaciendos, in populo a se parato versari, ut ad Verbum perfectum excipiendum instruat. Dubitabit autem aliquis an spiritus & virtus Eliae quae in Iohanne erant, aliquid perpessa sint, iuxta illud: *Fecerunt in eo quaecunque voluerunt*: ac ad id simpliciter quidem respondebitur à ratione non abhorreere ea quae auxilium praebent, propter charitatem, eorum quae adjuvantur malis affici; ait siquidem Iesus: *Propter infirmos, infirmus fui; & propter esurientes, esurii; & propter sitientes, siti;* respondebitur vero accuratius dictum non esse: *Sed fecerunt ei quaecunque voluerunt in eo*; ea enim quae mala tolerabant, spiritui & virtuti Eliae Innixa erant; Iohannis nimirum anima, quae Elias non erat; fortasse vero & corpus, aliter enim in corpore anima est, & spiritus, & virtus; aliter vero iusti corpus in melioribus, quasi his innixum, ab ijsque pendens: *Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis, sed in spiritu*: si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Peccatoris enim anima in carne est; iusti autem, in spiritu. Quin & illud quari potest, ad quemnam id pertineat: *Sed fecerunt in eo quaecunque voluerunt*; an ad Scribas, de quibus Discipuli inquirentes dicebant: *Quid ergo Scribae dicunt, quod Eliam oporteat primum venire?* Sed non multa Iohanni videntur à Scribis inflicta mala, nisi fortasse quod fidem ei non habuerunt; vel etiam quod, ita ut à nobis supra dictum est, causam & ipsi praebuerunt his quae adversus eum perpetrare ausus est Herodes. Alter vero dixerit verba haec: *Sed fecerunt in eo quaecunque voluerunt*, non ad Scribas, sed ad Herodiadem, ipsiusque filiam, & Herodem qui fecerunt in eo quaecunque voluerunt, esse referenda. Quod autem sequitur his expressum verbis: *Sic & Filius hominis passurus est ab eis, ad Scribas referri potest, si ad Scribas quoque refertur id quod praecedit*: si autem ad Herodem, & Herodiadem, ejusque filiam; ad eos quoque posterius hoc refertur: *morti sedenim Iesu consensisse videtur Herodes, conscia fortasse illius uxore, & structarum adversus Christum insidiarum particeps.*

ἄρα οὗτος ὁ θεὸς τοῦ λόγου, καὶ ὅτις ἀπὸ διώματι ἀσπαρῆ περιγύμασμα ὑπιδραμῖν τὰ ἰστομαζομήρια λαφύσας αὐτῶν, ἵνα ἡγήσῃ κατασκευασμένος πρὸς ἡσπαρῶν τὸ τελεῖον λόγου. Σπορήσει δὲ αὐτῶν ἡς εἰς τὸ πνεῦμα καὶ ἡ δυνάμις ἡλικίᾳ ἐν ἰωάννῃ πέποιθε, καὶ ἡ ἐποίησεν ἐν αὐτῷ ὅσα ἐθέλησεν. καὶ πρὸς τὸ τοῦ λελέξεν, ἀπὸ πρῶτον μὴ ὅτι ἐσθὲν ἀποπεν ἀφ' τὴν ἀγαπῆν συμπαροῦν τὰ βοηθούτα τοῖς βοηθημένοις. καὶ ἰσθὲς γροῦ φησι. ἀφ' τὸς ἀδοξουμένους ἡδονοῦν, καὶ ἀφ' τὸς πενιθῆνους ἐπιθῶν, καὶ ἀφ' τὸς διψῶντας ἐδίψων. βασιλεῖον δὲ ὅτι οὐκ ἐπέκεινται. ἀλλὰ ἐποίησεν αὐτῷ ὅσα ἐθέλησεν ἐν αὐτῷ, ἵνα ἡδὲ ἐπιρηρησμένον τὰ πνεῦματι, καὶ τῇ δυνάμει ἡλικίᾳ πεπνηθῶτα, ἡ ψυχὴ ἰωάννου ἐδαμάσῃ ὅσα ἡλικίας, ἡ χάρις ἡ καὶ τὸ σῶμα. κατ' ἄλλον γὰρ ἔστιν ἐν σώματι ψυχὴ, καὶ πνεῦμα, καὶ δυνάμις. κατ' ἄλλον δὲ τὸ σῶμα ἡ δυνάμις ἐν τοῖς χρείστον, ἀσπαρ ἐρηρησμένον αἰσῶν, καὶ αὐτῶν ἡρητημένοι. εἰ δὲ ἐν ἑσθὲν ὅτις ἡ αὐτῶν ἐν δυνάμει, ἡλικίᾳ ἐν ἑσθὲν ἐν ἑσθὲν, ἀλλ' ἐν πνεύματι, ἡ δὲ πνεύματι θεοῦ οἰκεῖ ἐν ἡμῖν. ἡ γὰρ ψυχὴ ἡ μὲν ἀμύπητος ἐν ἑσθὲν ἐστὶ, ἡ δὲ δυνάμις ἐν πνεύματι ἐπὶ δὲ καὶ τῷ αἰσθητικῷ, τὸ δὲ ἐποίησεν ἐν αὐτῷ ὅσα ἐθέλησεν, ἵνα πᾶσι ἀναφίεσθαι; ἀεὶ γὰρ ἐπὶ τὸς γραμματεῖς, πρὸς τὸν πενιθῶν οἰμαστικῶν ἔλεγον. τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι ἡλικίᾳ δὲ ἡλικίᾳ πρῶτον; ἀλλ' ἡ πόρῃ τὴν φωνήσῃ ἡσπαρ ἡ γραμματεῖν πισυθῆναι τὴν ἰωάννου, εἰ μὴ ἀεὶ ὅτι οὐκ ἐπίσθῃ αὐτῷ, ἡ ὅτι, αὐτῶν ἡ δυνάμις ἐπέκεινται, αὐτῶν γρηγοῦσι τοῖς πεπλημεμένοις κατ' αὐτῶν ἡσπαρ ἡλικίᾳ ἀλλοῦς δὲ αὐτῶν ὅτι τὸ ἀλλ' ἐποίησεν ἐν αὐτῷ ὅσα ἐθέλησεν, οὐκ ἐπὶ τὸς γραμματεῖς, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἡσπαρ ἡλικίᾳ, καὶ τὴν συζατέρεα αὐτῶν, καὶ τὴν ἡσπαρ ἀναφίεσθαι, ποιήσθαι ἐν αὐτῷ ὅσα ἡσπαρ καὶ ὁ ἐξῆς ἡ ἀφ' τὸ ὅτις ὁ ἡσπαρ ἀφ' ἑσθὲν μὲν πᾶσιν ἡσπαρ αὐτῶν, ἀναφίεσθαι αὐτῶν τὸ πρῶτον ἀφ' τὸς γραμματεῖς. εἰ δὲ ὁ δὲ πρῶτον ἐπὶ τὴν ἡσπαρ, καὶ τὴν ἡσπαρ ἡλικίᾳ, καὶ τὴν συζατέρεα αὐτῶν, καὶ ὁ δὲ πρῶτον. καὶ γὰρ οἰκε σύμφητος γρηγοῦναι ὁ ἡσπαρ τὸ τὴν ἡσπαρ Σοφθαιῖν, ἡ χάρις κοινωθῆσθαι αὐτῶν τὸς καὶ αὐτῶν ἐπιβυλῆς καὶ τὸς γραμματεῖς.

De Lunaticis

Περὶ τῶν σήμαντων

Matth. 17. 14, 15.

Et quum venissent ad turbam, accessit ad eum homo genitius provolutus ante eum, Dicens, Domine miserere filio meo. Qui mala tolerant, eorumque propinqui, cum turbis

Καὶ ἔθόντων αὐτῶν πρὸς τὸ ἄλλο, πρῶτον ἰδὼν αὐτῶν αὐτῶν γρηγοῦναι αὐτῶν, καὶ λέγοντες καὶ ἐλεῆσον μὲν τὸν υἱόν. οἱ πάροτις, ἡ οἱ τῶν

παρόντων εἰκίνοι μὲν τῶν ὀχλῶν εἰσι. εἰς τὸ ἐπιπύ-
 τω ἑστῆσαν τὸς ὄχλους ὁ ἰησοῦς οἰκονομήσας, κα-
 τὰ τὴν ἀνάγκην αὐτῶν, ἵνα οἱ μὴ διωαμένοι ἀνα-
 βῆεν εἰς τὰς κατὰ ἄνω τῆν ψυχὴν ἰόσους ἀρε-
 λητῶσι, κατὰ τὸν ὅρον αὐτῶν ἀπὸ τῆν ὑψη-
 λωτέρων τῶν λόγων ἐξιστασὶν ἢ ἐπὶ τῶν μὴ νοση-
 μάτων οἱ παρόντες πιστεύουσιν, καὶ ἀξιοῦσι καὶ τῶν
 ἰδίας διαπραγμάτευσεως. ἐπὶ τῶν ὅτι αὐτῶν ἐπιθυ-
 ποῦσι ποῦσιν, ἵνα ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῶν πατέρων, καὶ
 ὁ βασιλικὸς καὶ ἰσοῦς, καὶ ἄλλοι ἀγαθοὶ καὶ
 θυραῖοι, καὶ ἡ χερμαία καὶ δαμιοναῖος B
 τίς τε θυραῖος, καὶ τῶν ὁμοιωμάτων αὐτῶν ἀ-
 δεύσας καὶ ἰσοῦς σεληνιαζομένης. τῆς δὲ
 σωτηρίας ποῦσι αὐτῶν ἰαυτῶν ὁ σωτὴρ, καὶ ἑαυ-
 τῶν μὴδὲν ἀξιοῦσι ἰαυτῶν, ὡς τὸ ἀρχαῖον.
 αὐτῶν γὰρ ἐπὶ τῶν ἀλλοτρίων ἀλλοτρίων ἀ-
 δεύσασιν, καὶ σωτηρίας ποῦσι πολλὰ τὰ ἀκύνειν
 διωαμένα τῶν ἐν μητρὶ ἀποκρυμμένων σα-
 φείας θεοῦ ἀρχαῖοι δόγματα καὶ καὶ τῶν ἰσο-
 φέρων καὶ τῶν ψυχῶν συμπτωμάτων, καὶ καὶ
 τῶν ἰσοῦς τῶν διαπραγμάτευσεως αὐτῶν. ἐπὶ τῶν ἰσο-
 φέρων, ἀλλὰ τῶν ὁμοιωμάτων ἰσοφείας
 εἰς τὰς ἐν ἰσοφείας, ἰσοφείας ἐπιπύττωσι τῶν διωα-
 μένων εἰς τὸ σεληνιαζομένης, καὶ τῶν ἀξιοῦ-
 τῶν καὶ αὐτῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ τῶν πίπτειν τῶν
 παρόντων, ὅτι αὐτῶν, ἀλλὰ πολλοὶς, ὅτι μὴ εἰς
 πύρ, ἐν ἰσοφείας ἰσοφείας, καὶ τῶν ὁμοιωμάτων
 αὐτῶν καὶ τῶν μαθητῶν διαπραγμάτευσεως, ἀλλὰ
 καὶ αὐτῶν τῶν ἰσοφείας. καὶ τῶν ἰσοφείας, εἰς τῶν
 ἰσοφείας καὶ τῶν μαθητῶν, ἀλλὰ τῶν ἰσοφείας ὁ σω-
 τὴρ ἰσοφείας τῶν ἐν τῶν ἰσοφείας, ἀλλὰ τῶν ἰσοφείας
 ψυχῶν ἀξιοῦσι συμπτωμάτων, ὡς τῶν μὴ
 ἀξιοῦσι τῶν ψυχῶν, καὶ κερμαίων αὐτῶν ἐξουσίας
 ἐπὶ τῶν σάματι, ἀλλὰ τῶν ἰσοφείας
 εἰς τῶν ἀρχαῖον. τῶν ὁμοιωμάτων τῶν πε-
 ρὶ τῶν ψυχῶν μὴ διατῶν ἀλλοτρίων εἰς τῶν
 τυφλῶν, καὶ τῶν τυφλῶν. τῶν ὁμοιωμάτων
 καὶ τῶν ἀρχαῖον συμπτῶν λόγῳ σημεῖοις
 εἰς τῶν κατὰ ἀνάγκην αὐτῶν ἐξιστασὶν
 δεῖται τῶν ἀλλοτρίων σεληνιαζομένης. ἵνα ὁ πᾶς
 ποῦσι εἰς ἀξιοῦσι τῶν ἀξιοῦσι τῶν ἰσοφείας
 τῶν παρόντων, ἐν οἷς αὐτῶν ἀξιοῦσι δεκεῖ ἰσοφείας
 νομῶν ὁ πεπονησὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν κερμαίων τῶν μὴ
 ἐπιπύττω αὐτῶν τῶν ἐπιπύττωσι. τοιαῦτα δὲ τῶν ἰσοφείας
 εἰς τῶν ἰσοφείας ψυχῶν συμπτῶματι, πολλὰ
 καὶ νομῶν ἰσοφείας ἰσοφείας ἐν σωτηρίῳ καὶ τῶν
 ἰσοφείας ἀξιοῦσι, εἰς τῶν ἰσοφείας ἐπιπύττωσι
 πᾶσι τῶν ἀπὸ τῶν πατέρων ἰσοφείας, καὶ κατὰ
 πᾶσι τῶν ἀπὸ τῶν ἐξουσίας ἀξιοῦσι, καὶ τῶν ἰσοφείας
 ἐπιπύττωσι. τῶν ἰσοφείας ἀλλοτρίων τῶν ἰσοφείας, ἵνα
 ἵνα εἰπω, πᾶσι τῶν ἰσοφείας σεληνιαζο-

A versantur : ideo ad illos descendit Iesus,
 postquam ea quae supra turbas sunt admi-
 nistravit, vt qui propter morbos animam
 detinentes ascendere non possunt, post-
 quam ad eos e superioribus locis Verbum
 descenderit, adjuventur. At quarendum
 est quorum morborum causa ij credant,
 & pro fanitate sua recuperanda orent, qui
 adversam valetudinem patiuntur; quo-
 rum autem causa pro his alij id faciant;
 Centurio verbi gratia pro famulo; pro fi-
 lio, Regulus; pro filia, Archisynagogus;
 & Chananæa pro foeminea sua prole; &
 nunc hominibus pronolulus ante eum, pro
 Lunatico filio. Simul autem disquies ec-
 quandonam Servator sponte, nec quos-
 quam rogante aliquem, puta Paralyti-
 cum sanet; hæ enim curationes in vnum
 collatae inter se & comparatae, ei qui re-
 conditam in mysterio sapientiam intelli-
 gere valet, Dei circa varios animorum
 morbos, eorumque curandorum rationes
 decreta declarabunt. At quoniam non de
 omnibus, sed de præsentibus tantum loco
 nunc nobis agendum est, videamus quem-
 nam esse Lunaticum, proque eo rogan-
 tem illius patrem tropologicè dicere pos-
 sumus; quid ægrotum non semper, sed
 sæpe cadere; quandoque in ignem, ali-
 quando vero in aquam; quid item non à
 Discipulis, sed ab ipso solum Iesu potuis-
 se sanari: nam si omnis morbus, & adver-
 sa valetudo, quæ tunc temporis in popu-
 lo curavit Servator noster, ad varios ani-
 morum morbos referuntur, rationi con-
 sentaneum est per paralyticos, animo re-
 missos, & jacentem in corpore, ac resolu-
 tum habentes animum designari; per cæ-
 cos item indicari, cæcosque revera esse,
 qui circa res soli animo manifestas cæcu-
 tiunt; qui vero ad salutaris sermonis sus-
 ceptionem obsurdierunt, per surdos si-
 gnificari. Convenienter his, quæ ad Lu-
 naticum pertinent examinanda erunt. Is
 autem affectus ægrotos per intervalla non
 exigua inuadit, in quibus nihil à sano vi-
 detur differre qui eo laborat, quando hunc
 videlicet epilepsia non corripit. Talibus
 vero morbis laborantes animos invenias,
 qui sæpe in castitate, alijsque virtutibus
 recte valere creduntur; deinde quasi epi-
 lepsia quadam, ea nempe quæ ab animi
 perturbationibus oritur, corripitur, & ab
 eo statu decidunt, quo stare videbantur;
 & erga seculi hujus fallaciam, reliquasque
 cupiditates rapiuntur. Forsitan ergo mi-
 nime aberraveris, si homines ejusmodi qui
 à Spiritualibus nequitia in coelestibus deji-

spiritus. 11.

τῆ λείψαν, καὶ τὴ πτωχῶν παροτρυν πῶς σὴνιδ. Α
 ζεσσι λήσται ὁ ἄσπ ποιος πρὸ ματες ἀκαθάρ-
 τυ, καὶ κακοῦ, καὶ ἀλάλου σκότημόρος, καὶ κα-
 τὰ δόμομόρος, καὶ Δαφ. τί πρὸν ἠμιό δὲ σὴν-
 τιά ζεσσι δαπ τὲ μετόλις ἐν φραϊῶ καὶ δόλτιρη
 μῆ τ ἕλιος φωτῆρες, ἐν ἐπαξει ὁ θος εἰς ἀρ-
 χαί τῆς νυκτός· ἰαθεῖ μ οὐ φουτολογη τασού,
 ἀπ μὲν ἀκαθάρτον πνδύμα ἔῃ νομίζοιτε
 καὶ τ πέπον, ἀλλὰ συμπακὸν σύμπλωμα, καὶ
 φουτολογουίτες τῶ ὄν γὰ λήκτο στρ κινύσται τῶ
 ἐν τῆ κεφάη, κατῶ πια συμπάθιας τὴν πορε B
 Ὁ σὴνδιακὸν φάος, ὄνηδὸν ἔχον αὐτὸν· ἡμῆς ἢ οἱ
 καὶ τῆ βλαγῆσῶ πισθνοίτεσ ἐπὶ Ὁ νόσῑμα τῆ πο
 δαπ πνδύματις ἀκαθάρτα, ἀλάλου, καὶ καφῶ
 ἐν τῶς πάζῑσι αὐτῶ θερεῖσσι ἐνεργέμον, ὁ
 ἴραυπε· ἢ ὅπ καὶ οἱ ἐθισμόροι κατῶ πλοσῑας τῶς
 ἐπαιδῶς τῆ ἀγῑσπιαν ἐπαγῑσθεσσι τῆν καὶ τῶς
 τῶν τῶς θερεπῑας, δοκδοί ποτε ἐπιτυγῑχρ ἐν
 ἀβύς, θῑσῑδῑ ὅπ μῑ ποτε, ἐταῖρ τῶ Διφάλα
 ἔδῑ τ κήσῑματῶ τῶ θηοδ, ἴνα καὶ ἀδία εἰς Ὁ
 ὁ γῑς λαλοθῑ, καὶ τῶν γῑς εἰς ὁ ραυῖν Ὁ ὄμα αὐ-
 τῶ, Ὁ ἀκαθάρτον τῶ πνδύμα ἐπιτρῶ πῑας
 ἡμαπεσῑς τῆς σῑηῑς, καὶ ὅτασ ἐρηγῑ, ἴν
 ἔκ τῆς τῑρῑσῑας τῶ καὶ τ ὅσοδα τῆς σῑηῑς ἡμ-
 μαπῑτῑν πάζῑν τῶς ὁῶ θερεπῑς, τῶ ἀπῑου
 ὁῶ τῆ τηλικύτα καυθῑ, μῑ Ὁ ἠέρον καὶ κα-
 ρῑν λαλοδῑον δαίμωνιοσ, ἀλλὰ ὁ μέγας ἐν ὁ
 ραυῖ φωτῑρ, ὁ πετραγῑρος εἰς ἀβῑχῑ τῶς νυ-
 κτός, καὶ μῑ δῑμῑας ἔχον ἀρῑν τῶα τῶς ἐναυ-
 θερεπῑς νόστῑ καὶ ἀδία τῶ εἰς Ὁ γῑς λαλοθῑ
 πῑα τῶς ὅσοι κατῶ τῶν τῶ ἀσῑαν ὁ ἔον φουῖν
 ἔῃ τῶν ἀπῑας πῑμῑαν τῶ τῶ γῑς, εἰτε κῑβηλι-
 κῑν, εἰτε καὶ τῶ κατῶ ἔρῑον συμπῑσῑματῶν καὶ
 οἱ τῶοτοῖ γῑ δῑηῑτῶς ἔθετο εἰς ὁ ραυῖν Ὁ ὄμα ἀ-
 τῶν, κῑκαποῖς πῑας λῑγοτῑς ἔῃ τῶ ἀτῑραν, καὶ
 δῑηῑς ἀγαθοπῑοῖς, ὁ σῑεῑς ἀτῑρα γῑμοῖρόν ἄσπ
 τῶ θῑοδ τῶ ὄλων ἴνα κῑκαποῖσῑ, κατῶ γῑ τ ἕρε-
 μῑαν, ὡς ἐν Ὁ ρῑνοῖς γῑγεσῑπῑα· ἔκ σῑματῶς
 κῑεῑς δῑηῑσῑσῑ τῶ κῑατῶ καὶ ὁ ἀγαθῑν· εἰκῑς
 δῑ ὅπ ὄσῑρ τῶτο Ὁ ἐνεργουῖ τῶ κῑεῑς ὡλων
 σῑηῑασῑν πνδύμα ἀκαθάρτον ἐπιτρῶ τῶς τ
 σῑηῑς ἡμαπεσῑς, ἴνα ἐρηγῑσῑ εἰς τῶ δῑεῑ π-
 τῑας ἀπῑας κατῶ δῑοδῑον αὐπῑ, καὶ μῑ πῑη-
 σῑρτα ἐαυτῑν ἄσῑο φερευεῑς ἀγῑκῑς, ὅτασ καὶ
 ἀλλὰ πῑδύματῑ, καὶ δαίμονῑα κατῶ πῑας ἡμ-
 μαπεσῑς τῶ ὄλων ἀτῑραν, ἴνα μῑ μῑον σῑη-
 νῑ, ἀλλὰ καὶ οἱ ῑοποῖ ῑοδορῑθῑσῑ ἀτῑρες ἄσῑ
 τῶ ἀδία εἰς Ὁ γῑς λαλοθῑων· ἔσῑ ρουῖ
 ἀδῑσῑ τῶ γῑβηλιὰ ἔχον, τῶν ἀπῑας πῑσῑς
 ματίας, καὶ πῑρῑς δαίμονιασῑοδ ἀναφερῑνται ἐπῑ τῶς
 τῶς σῑηῑς ἡμαπεσῑς· ἔπῑ μῑ εἰν εἰ

A possint. Iam vero & ad ipsa verba atten-
 damus, ac quaeramus primum qua ratione
 Lunaticus esse dicatur, cui à spiritu aliquo
 immundo, & furdo, & muto vertigo & te-
 nebrae offunduntur, ab eoque affligitur,
 & quamobrem morbus ille à magna illa
 celesti, & à Sole altera lampade nomen
 traxit, quam constituit Deus, *Ut praesset*
 Gen. 1. 16.
nocti. De rerum ergo natura disputent
 medici, quippe quibus persuasum sit spi-
 ritum impurum minime hic esse, sed mor-
 bum corporis duntaxat, ac disputantes
 dicant per quemdam cum Lunari lumine,
 quod humida praeditum est natura, con-
 sensum & convenientiam, humores in ca-
 pite contentos moveri; nos autem qui
 morbum hunc in agris à spiritu immundo,
 muto, & furdo genitum videri Evangelio
 credimus, & iis qui eo prope modo quo
 Egyptij incantatores sanationem prom-
 mittere more illorum soliti sunt, feliciter
 successisse credi inter ipsos videmus, ne an-
 sam praebeamus Dei operibus ita calum-
 niandis, *ut iniquitatem in excelsis loquantur,*
 Psal. 72. 8.
Et ponant in caelum os suum, dicimus spi-
 ritum hunc impurum certas Lunae figuras
 observare, atque ita operari, ut cum ob-
 servatum fuerit sub tali Lunae figura affici
 homines, non mutus & furdus demon-
 tanti mali causam habere videatur, sed ma-
 gnaj illa caelestis fax, quae constituta est ut
 nocti praesit, neque vllum habet morbi
 hujus inter homines imperium. Ac si qui-
 dem omnes *iniquitatem in excelsis loquantur,*
 quicumque astrorum constitutione mor-
 borum omnium, qui super terram graf-
 santur, sive universalium, sive singula-
 rium causam contineri pronuntiant; &
 si revera posuerunt *in caelum os suum,* cum
 sidera alia malefica, alia benefica esse di-
 cunt; cum nullum astrum à rerum omniu
 Deo ad id conditum sit, ut noceat, sicut
 à Jeremia in Threnis scriptum est: *Ex ore*
 Thir. 3. 38.
Altissimi egredientur honesta & bona. Quo-
 admodum autem impurus ille spiritus
 morbum hunc efficiens qui Lunaticus ap-
 pellatur, Lunae figuras observat, ut eum
 vexet qui sibi certis de causis traditus est,
 nec dignum se praesitit qui Angeli custo-
 diae committeretur; ita & alios spiritus ac
 demones aliorum Siderum figurationes
 observare verisimile est, ut non Luna dun-
 taxat, sed & alia astra obrectationibus &
 convitijs ab ijs appetantur qui *iniquitatem*
in excelsis loquantur. Genethliacos certe
 audire opere pretium est, infaniae omnis
 & furoris à Dæmone immissi causam ad
 Lunae figuras referentes. Constat sane in
 aquam cadere eos aliquando qui hoc la-
 borant morbo, quem Lunaticum appel-

ραξες τήνας, ὅσοι φόβου θαλάτῃ ἀφ' ἑαυτῶν
 ζῆν ἔροχοι ἡσυχασταί· κερῆτος ὅ θανάτου νο-
 μῶσαν ἔχον τ' ἀφ' ἑαυτῶν, ἢ τῶ μέσῃ καὶ ἑξ-
 φόρῃ, καὶ ἂν ἀποθνήσκουσιν οἱ σπύδαται ἐκ
 ψυχῆς καὶ σώματος, χωρίζομεν αὐτῶν τῆς
 ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. ἀλλὰ τῶ ἐναντίας καὶ
 ἐξ ἑαυτῶν τῶ εἰπόντος· ἐγὼ εἰμι ἡ ζωὴ καὶ ἂν ψυ-
 χὴ ἢ ἀμάρτυρῶσα, αὐτὴ ἀποθνήσκει· ἐμψύ-
 νει ὅ ἐπ' ἡμῶν ὁ θεὸς εἰς χεῖρας αἰθρῶπων πρέ-
 δωκεν αὐτὸν ὁ σωτὴρ λέγων· εἰ ἂν ἐκ τῶ κήρυου
 τῶν ἢ βασιλείᾳ ἢ ἐμῶν, οἱ ἑσπέρῃ αἰοῖ ἐμοὶ B
 ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ ἀποθνήσκω τοῖς ἰσθμῶσι·
 ἀποθνήσκω τῶ ἰσθμῶσι, εἰς χεῖρας αἰθρῶ-
 πων πρέδωκεν, ἐξ ἑαυτῶν ἡδὴ ἰδίῳ ἑσπέρῃ,
 ἀλλ' ἑσπέρῃ τῶ ἀρχόντος τῶ αἰώνου τήνας, εἰ-
 πόντος· ἀεὶ ἦν ἐν ἀόρατοις διωμάτων, καὶ
 ἀποθνήσκω ἰσθμῶν βασιλείᾳ· ἑσπέρῃ σὺ
 πῶτα δώσω, ἐὰν πῶτα περὶ κινήσῃ μοι·
 ἐξ ἑαυτῶν ἐκείνων λελέθησθε τομῶν τῶ πρέ-
 σβυτοῖ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἀρχόντες σιων-
 ῆσθρῶν ἐπὶ ὁ αὐτὸ καὶ τῶ κελῆς, καὶ καὶ τῶ C
 χριστῶ αὐτῶ· κακῆνοι μὲ οἱ βασιλεῖς, καὶ οἱ
 ἀρχόντες πρέσβυτοι καὶ σιωνῆσθρῶν καὶ τῶ
 κελῆς, καὶ καὶ τῶ χριστῶ αὐτῶ· ἡμεῖς ὅ ἐκ τῶ
 ἀποθνήσκω αὐτῶν ἑσπέρῃ ἐκείνων εἰς χεῖρας
 αἰθρῶπων, καὶ ἀποθνήσκω ὡσεὶ κινήσῃ φα-
 μῶν τῶ ἀποθνήσκω τῶς δεσμῶν αὐτῶν, καὶ
 ἀποθνήσκω ἀφ' ἑαυτῶν τῶ ζῶντων αὐτῶν· ἐπὶ γὰρ
 ἀποθνήσκω γινώσκω τῶ θαλάτῃ τῶ χριστῶ,
 οὐκ ἐπὶ ἑσπέρῃ ὑπὸ τῶς δεσμῶν ἡμῶν, ὡς ἀποθ-
 νήσκω βασιλείᾳ τῆς γῆς, ἢ ὑπὸ τῶ ζῶντων
 ἡμῶν καὶ τῶ κελῆς σιωνῆσθρῶν ἀρχόντων τῶ D
 αἰώνου τήνας. καὶ ἀφ' ἑαυτῶν τῶ ἰδίῳ ἑσπέρῃ
 οὐκ ἐφείσθη, ἀλλ' ἐσπέρῃ ἡμῶν πῶτα πρέ-
 δωκεν αὐτὸν, ἢ οἱ ἀποθνήσκω αὐτῶν, καὶ
 ἀποθνήσκω αὐτῶν εἰς χεῖρας αἰθρῶπων, ὑπὸ
 τῶς κατακινήσῃ ἐν τοῖς ἑσπέρῃ ἐπὶ ἑσπέρῃ, ἢ
 ὑπὸ τῶ κελῆς ἐκ κινήσῃ, εἰς κατακινή-
 σῃ τῆς ἰδίᾳ βασιλείᾳ καὶ ἀρχῆς ἀποθνήσκω περὶ
 δέκα ἀποθνήσκω ἀπὸ τῶ πατρῶς τῶ ἡμῶν, ὅς τις
 τῶ τῆς ἡμέρας ἡμῶν, τῶ τῶ ἐξ ἑαυτῶν αὐτῶ E
 θαλάτῃ κατηργήσῃ, καὶ ἡμῶν πῶτα πρέ-
 δωκεν αὐτὸν, ἢ μόνον τῶ θαλάτῃ αὐτῶν, ἀλλὰ ἢ
 τῶς ἀποθνήσκω, εἰ ἂν ἐκ κινήσῃ τῶς ἀποθνήσκω
 τῶν, οὐκ ἐπὶ κατακινήσῃ ἐν χεῖρας καὶ οὐκ
 θαλάτῃ, ἀφ' ἑαυτῶν ἐπὶ ἡμῶν φῶς τῶ
 θεοῦ· εἰπόντος ὅ τῶ σωτῆρος τῶ· μὴ οἱ αἰθρῶπων ἀποθνήσκω εἰς χεῖρας αἰθρῶ-
 πων, καὶ ἀποθνήσκω αὐτῶν, καὶ τῶ τῆς ἡμέρας ἀποθνήσκω, σπέρῃ ἐκ κινήσῃ, τῶ μὲν
 ἀποθνήσκω μὴ οἱ αὐτῶν εἰς χεῖρας αἰθρῶπων, καὶ τῶ ἀποθνήσκω αὐτῶν, ὡς σπέρῃ
 τῶ καὶ αἰθρῶπων ἀποθνήσκω τῶ· μὴ ἀποθνήσκω ὅ τῶ τῆς ἡμέρας ἀποθνήσκω αἰ-

Are Diabolus exstimandus est, non medi-
 illius & indifferentis, qua moriuntur, qui
 ex animo & corpore concreti sunt, cum
 animus eorum à corpore separatur; sed
 contraria & inimicitias cum eo gerentis
 qui dixit: Ego sum vita; qua Anima qua
 peccaverit, ipsa morietur. Se autem à Deo in
 manus hominum nequaquam fuisse tradi-
 tum ostendit Servator dicens: Si ex hoc
 mundo esset regnum meum, ministri mei tri-
 que decertarent, ut non traderet Indæis. Cum
 enim Judæis traditus est, in manus homi-
 num traditus est, non à suis ministris, sed à
 Principe sæculi hujus, qui dixit de pote-
 statibus quæ in invisibilibus sunt, regnis
 videlicet quæ adversus homines consti-
 stunt: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adora-
 veris me. Proinde & de illis dictum id esse
 credendum est: Adstiterunt reges terre &
 principes convenerunt in unum adversus Do-
 minum, & adversus Christum ejus. Ac illi
 quidem reges & principes adstiterunt, &
 convenerunt adversus Dominum, & ad-
 versus Christum ejus; nos autem qui ex
 eo quod ab illis in manus hominum tradi-
 tus fuerit & occisus, adjumentum & emo-
 lumentum cepimus, dicimus: Divumpamus
 vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum
 ipsorum. Cum enim morti Christi fimus
 conformes, non amplius regum terræ vin-
 culis, ut diximus, constricti sumus, nec
 principum sæculi hujus jugo subditi, qui
 adversus Dominum convenerunt; ac pro-
 pterea Pater proprio Filio non pepercit, sed
 pro nobis omnibus tradidit illum, ut qui eum
 susceperunt, & in manus hominum tradi-
 derunt, irrideantur ab eo qui in cœlis ha-
 bitat, & à Domino subfannentur, ut pote
 qui regni sui & principatus everfionem
 in seipf & inopinantes moliti sunt, cum sibi
 à Patre traditum Filium susceperunt, qui
 quidem tertia die resurrexit, hostem suum
 mortem destruendo, & non mortis solum
 suæ, sed & resurrectionis conformes nos
 efficiendo; per quem in novitate vitæ am-
 bulamus, non amplius sedentes in regio-
 ne & umbra mortis, propter lumen Dei
 super nos exortum. Cum vero dixisset
 Servator: Filius hominis tradendus est in ma-
 nus hominum, Et occidetur eum, & tertia die
 resurget, contristati sunt vehementer, ad id
 quidem attendentes, in manus hominum
 traditum eum & occisum iri, ut pote rem
 gravem, & animi molestia ac agritudine
 dignam; ad illud autem minime adverten-

tes, resurrecturum eum die tertia, cui nec longiore[quidem tempore opus esset, vt Per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium.

Αὐτὸν, δευτέρα ὁσὲν χροῖα πλείονος, ἵνα διὰ τῆς θανάτου καταργήσῃ τὸ κράτος ἐχόντα τῆ θανάτου.

De ijs qui exigebant didrachma.

Περὶ τῶν ἀπαιτούντων τὰ διδραχμα.

Matth. 17. Et quum venissent Capharnaum, accesserunt, qui didrachma accipiebant, ad Petrum. Sunt quidam reges terræ, eorumque filij, qui tributa & census non pendunt; sunt item alij ab eorum Filijs, à regibus terræ alieni, à quibus reges terræ tributa & census capiunt. Et eorum quidem filij apud reges terræ, vt pote apud patres suos liberi sunt; at qui ijs nulla necessitudine conjuncti sunt, ratione quidem aliorum omnium qui terram incolunt, liberi sunt; sed serui eorum ratione, quorum imperio parent, quique se in seruitutem addictos detinent, quemadmodum in Israëlitas tyrannidem exercebant Ægyptij, atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum, & per vim seruire cogebant; propter quos duntaxat seruitutis Ebraeorum instar seruientes formam serui accepit Filius Dei, nullum quidem figlinum vel seruire opus faciens. Tanquam ergo seruire hanc formam gerens, tributum & censum, non alium quam quem ipse Discipulus, solvit; idem enim stater, & vnus pro Iesu, ipsiusque Discipulo solutus nummus satis fuit. Non autem in domo Iesu, sed in mari erat ille nummus, & in ore marini piscis, quem & ipsum beneficio affectum fuisse existimo, quum ascendit comprehensus hamo Petri, qui factus fuerat hominum piscator, in quo is quoque erat qui tropice Piscis appellatur, vt auferatur ab illo nummus Casaris imaginem præ se ferens, & inter eos recensatur, in quibus ij quos piscando ceperunt qui hominum piscandorum rationem edocti sunt. Quisquis ergo habet quæ sunt Casaris, reddat ea Casari, vt quæ Dei sunt reddere Deo deinde possit. Quoniam autem Iesus qui Dei sub oculorum aspectum non cadentis imago est, Casaris imaginem non habebat; nihil enim in eo erat quod ad principem seculi hujus pertineret; propterea ex idoneo maris loco Casaris imaginem depromit, quam pro se, suoque Discipulo regibus terræ pendat; ne forte qui didrachma cogunt suum esse debitorem Iesum, & regum terræ putent: debitum enim æs persolvit, cum illud in manus non sumisset, neque possedisset, neque acquisivisset, neque fecisset vnquam proprium vt esset sibi, ne vnquam apud imaginem non aspectabilis Dei imago Casaris habeatur. Alio etiam modo id explicari potest: sunt qui-

Ελθόντων δὲ εἰς καφαρναῦμ, προσήλθοι τὰ διδραχμα λαμβάνοντες τὰ πέντε· εἰσὶ π. ν. βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τέτταρον υἱοὶ, μὴ δίδόντες τέλη ἢ κτήσεις, καὶ ἕτεροι πατέρες τῶν υἱῶν αὐτῶν ἀλλοτρίοι τῶν βασιλείων τῆς γῆς, ἀφ' ὧν λαμβάνονται οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τέλη ἢ κτήσεις· καὶ εἰσὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐλευθεροὶ πατέρων· οἱ δὲ δουλοὶ τῆς γῆς, ὡς πατέρες τῶν υἱῶν γῆς ἐλευθεροὶ, ὡς ἡ κτ' τῶν δυναστευόντων αὐτῶν, καὶ καταδουλωμένους, ὡς καταδουλωμένους οἱ ἀργυροῦ τῆς γῆς ἰσραὴλ, καὶ καταδουλωτῶν αὐτῶν τὸν λαόν, καὶ καταδουλωτῶν αὐτῶν μὲν βίας, δουλοὶ δὲ ὡς δουλοὶ τῆς ἀνάγκης τῆς δουλείας τῶν ἑβραίων μετὰ τὸν μόρθη τῶ δόλου ἀειλήθη οὐκ ἔστι τῆς θεοῦ, ὁσὲν ἔργον ποιῶν πῆλινον, καὶ δουλοὶ ὡς οὐκ ἔχον τὸν τῶ δόλου ἐκείνου μόρθη, τίλος καὶ κτήσων δίδουσι, ἔχ' ἕτερον πατέρα τὸν δίδουσαν ἐπὶ τῆ μαρτυρίᾳ αὐτῶν· ὁ γὰρ αὐτὸς ἔχει τὸν τῶ δὲ ἐν νόμῳ διδόμενον ἐπὶ τῆ ἰσοῦ καὶ μαρτυρίᾳ αὐτῶν· τῶ γὰρ τὸ νόμισμα ἐν ἑαυτῷ τῆ οἰκίας ἰσοῦ ὅσα ἔστι, ἐν δὲ τῇ μαρτυρίᾳ ἰσότητος, καὶ ἵνα ἐν τῇ σύμψει τῆ μαρτυρίας ἰσότητος, ἐν τῷ αὐτῶν εἰμῶν ἀεργητῶν ἀναθεωρητικῶν ἐν τῷ πῆλινον ἀγχιεργῶν συμπελημένων, ἀποδοῦναι αὐτοῦ αἰθροῦται, ἐν τῷ ἐστρατικῶν ληξάντων ἰσότητος, ἵνα καὶ ἀπὸ τῆ αὐτῶν ἔχον τὸν εἰκόνα κασάρου νόμισμα, καὶ γὰρ ἐστὶ ἐν οἷς οἱ ἀλλοτρίοι ἀπὸ τῶν μεμεληκότων αἰθροῦται ἀλλοτρίου· ὁ μὲν οὖν ἔχον τὸν κασάρου, ἀποδοῦναι αὐτῷ κασάρου, ἵνα μὴ τῶτο ἀποδοῦναι δυνατὸν τῶ τῆ θεοῦ ὅσα ὅσα· ἐπὶ δὲ ἰσοῦ εἰκόνα αὐτῶν τῶ θεοῦ τῆ ἀορατοῦ ὅσα εἶχε τὸν εἰκόνα τῆ κασάρου, ὁ γὰρ ἀρχαῖον τῆ ἀνάγκης τῶν ὁσὲν εἶχε ἐν αὐτῷ, διὰ τῶ τῶτο ἀπὸ οἰκίας τῶν τῆ μαρτυρίας τῆ εἰκόνα κασάρου λαμβάνει, ἵνα δὲ τῶ τῆς γῆς βασιλεῶν ἀπὸ αὐτῶν καὶ τῶ μὴ εἶχε αὐτῶν, ἵνα μὴ δὲ ἀποδοῦναι αὐτοῦ οἱ τῶ διδραχμα λαμβάνοντες ὁφειλέτην αὐτῶν εἶναι, καὶ τῶ βασιλεῶν τῆς γῆς τῆ ἰσοῦ, ἀπέδωκε γὰρ τὸν ἰσραὴλ, ὅσα ἀναρχαῖον αὐτῶν, ὁσὲν κακτομήτος, ὁσὲν ποσειδῶν, ἵνα μὴ δὲ τῶ τῆ κασάρου εἰκόνα ἢ πατέρα τῆ εἰκόνα τῆ θεοῦ τῆ ἀορατοῦ, καὶ καὶ ἄλλοι δὲ ἔσονται λέ-

rit : hunc siquidem dices in mari & amar-
 ris vitæ negotijs, & cararum avaritiæ, fol-
 licitudinumque fluctibus fuisse versatum,
 in ore staterem habentem, quum à fide
 Christi alienus erat, & avarus; sed hamo
 ratione prædito apprehensum è mari ascē-
 disse, & à Petro aliquo qui veritatem eum
 docuerit beneficio affectum, non staterem
 amplius, sed pro eo eloquia Dei, ejus ima-
 ginem præ se ferentia in ore habere. Super
 eo præterea loco : *Accesserunt qui didrach-
 ma accipiebant ad Petrum*, non didrach-
 mum duntaxat, sed didrachmum sanctum
 pro sanctis dari juxta Legem Dei, è Num-
 merorum libro proferes; scriptum est
 Num. 3.47. *Et accipies quinque siclos per singula
 capita, juxta didrachmum sanctum* : sed &
 pro omnibus filijs Israël didrachmum fan-
 ctum viritum numeratur. Quandoquidem
 ergo præter sancta didrachma, prophana
 etiam, (vt ita dicam) didrachma sanctus
 Dei possidere non potest, propterea di-
 drachmorum non sanctorum coactoribus,
 qui Petrum interrogaverunt & dixerunt :
Magister vester non solvit didrachma? Ser-
 vator solvi staterem jubet, in quo di-
 drachma continebantur, in ore piscis qui
 primus ascenderit repertum, vt pro ma-
 gistro & discipulo pendatur.

τὸ ματ τῷ πετρῷ ἀναδρόπος ἰσχυρός, ἵνα δόδῃ αὐτῇ τῷ διδρακμάλου καὶ τῷ μαθητῆ.

*De ijs qui dicebant : Quis major est?
 Et de puerulo à Iesu accersito.*

Matth. 18.1

In illo die accesserunt Discipuli ad Iesum
 dicentes : *Quis putas major est in regno celo-
 rum?* Vt doceret nos Matthæus quid ad
 Iesum accedentes Discipuli ab eo discere
 vellent, quoque modo ad eorum quæsi-
 tum responderit, cum hoc ipsum tantum
 modo narrare posset, addidit illa juxta
 quædam exemplaria: *In illa hora accesserunt
 Discipuli ad Iesum; juxta alia vero : In illo
 die* : ac Evangelistæ quidem sensus absque
 examine necessario prætereundus non est;
 idcirco animum ad ea adhibentes quæ
 verba hæc præcedunt, in illo die, vel hora,
 videamus an inde perpendendi addita-
 menti hujus, in illo die, vel, hora, tanquam
 necessarii, viam inire possimus. Caphar-
 naum venerat vna cum Discipulis Iesus,
 ibi accesserunt qui didrachma accipiebant ad
 Petrum, & interrogantes dixerunt : *Ma-
 gister vester non solvit didrachma?* deinde
 quum respondisset eis Petrus, & dixisset :
Etiam, Iesus ratione reddens cur didrach-
 ma solveret, Petrus mihi qui hamo piscis
 ἑμῆς ἢ πελιῖ τῷ διδρακμά; εἶτα ἀπικνευαμένον πρὸς αὐτὸς τῷ πετρου, καὶ εἰπόντος. ται, ὁ
 ἰησοῦς πρὸς ἀπολογητάμηνος πρὸς τῆς δόσεως ἡμῶν διδρακμῶν, πέμπει τῷ πετρου τῷ ἀρχιερῆ.

Α ἐν θαλάσῃ μὲν γρονθίται, καὶ τοῖς ἀλμυροῖς τῷ
 βίῃ πρὸς φέρμασι, καὶ τοῖς κίμασι ἡμῶν τῆς φιλαρ-
 γυείας φροντῖδων καὶ μελεμαδῶν, ἔργα ἐν τῷ
 σώματι τῷ σαπίσῃ, ὅτι ἀπίστος ἦν καὶ φιλάργυ-
 ρος. αἰαθεθικνεύα δὲ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐν τῷ
 λογικῷ ἀγκίστρῳ στυειλημῶν, καὶ διεργη-
 τῶν ἄμηνος ἑσπὸ πνος αὐτῶν διδάξωντες πῆσιν
 τὴν ἀλήθειαν, μηκέτι ἔχον ἐν τῷ σώματι τῷ
 σαπίσῃ, ἀλλὰ αὐτὸ ἐκείνῃ τὰ ἔργα τῶν ἰσχυρῶν
 τῶ λόγια τῷ θεοῦ. ἴπ εἰς τὸ πρὸς ἔλθον οἱ τῶ
 διδρακμά λαμβανόντες τῷ πῆσῃ, καὶ τῷ ἰσχυ-
 ρῷ ἡμῶν ἑσπὸ πνος ἡμῶν, ὅτι ἰσχυρὸς ἦν ἁγίον καὶ τῷ
 τῷ θεοῦ νόμον, καὶ ἀπλοῦς διδρακμῶν διδρακ-
 μά, ἀλλὰ διδρακμῶν ἁγίων. γέγραπται γὰρ. καὶ
 λήψῃ πᾶντι σίκκῳ καὶ κεφαλῶν τῷ διδρακ-
 μῶν ὁ ἁγίον. ἀλλὰ καὶ ἑσπὸ πνος ἡμῶν ἰσχυ-
 ρῶν καὶ κεφαλῶν διδρακμῶν διδρακμῶν ἁγίων.
 ἐπὶ οὖν ἔχον τὰ καὶ ἡμῶν ἁγίων διδρακμῶν
 ἔχον καὶ διδρακμῶν, ἢ ὅπως ἰνομάσῃ, βέσπ-
 ρα. τῷ ἁγίον τῷ θεοῦ, ἀπὸ τῷ πῆσῃ λαμβανόν-
 τῶν ἁγίων διδρακμῶν, καὶ ἰρωτῶσας τῷ πῆ-
 σῃ, καὶ εἰπόντων. ὁ διδάσκαλος ἡμῶν ἢ πελιῖ
 τῷ διδρακμά; πρὸς ἀπλοῦς διδρακμῶν, ἐν
 τῷ ἦν διδρακμά, ὁ σωτήρ, βέσπῃ ἁμηνος ἐν τῷ
 τῷ ἦν διδρακμά, ὁ σωτήρ, βέσπῃ ἁμηνος ἐν τῷ

Πεὶ ἡμῶν λερόντων. τίς μείζων; καὶ πρὸ τῷ
 πρὸς κρυφάντος παιδὶς ἑσπὸ τῷ ἰησοῦ.

Εν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πρὸς ἔλθον οἱ μαθη-
 τῶν τῷ ἰησοῦ, λίγοντες. τίς ἀρα μείζων ἔστιν ἐν
 τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἑσπὸ πνος; διωάμηνος ὁ ματ-
 θῆος ἑσπὸ τῷ διδάσκειν ἡμῶν τί τῷ πρὸς ἁμ-
 θόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ ἡμῶν πρὸ αὐτῶν
 μαθῶν, πῶς τῷ ἀπικνεύατο πρὸς ὁ πῆσῃ
 αὐτῶν, αὐτὸ τῷ πῆσῃ μόνον διηγήσασθαι, ὁ δὲ πρὸς ἑ-
 σπῃ, καὶ μὲν πῆσῃ ἀπικνεύατο. ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ἡμέρᾳ πρὸς ἔλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ, καὶ ὁ
 ἀλλὰ. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἀπικνεύατο μὴ
 αὐτῶν ἑσπῶν ὁ βέσπῃ τῷ διδρακμάτου.
 εἰσπῶν ἑσπῶν πρὸς τῷ πρὸ τῷ. ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ἡμέρᾳ, ἢ, ἀρα, στυειλημῶν εἰ οὖν τῷ ἔστιν
 ἀπὸ ἐκείνων ὁδοὺ λαβεῖν πρὸς ὁ πρὸς ἁμηνος
 ἀπικνεύατο τῶν, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἢ, ἀρα,
 πρὸς ἁμηνος ἑσπῶν πρὸς ἁμηνος εἰς τῶν πρὸς ἁμηνος
 ἁμηνος ὁ ἰησοῦς ἀμα τῶν μαθητῶν αὐτῶν, εἶπα
 οἱ τῶ διδρακμά λαμβανόντες τῷ πῆσῃ πρὸς ἁμηνος
 ἔλθον, καὶ ἰρωτῶσας εἶπον τῷ. ὁ διδάσκαλος
 ἡμῶν, καὶ εἰπόντων. ται, ὁ διδάσκαλος

τὰ ἀφροδίσα λέλεκται καὶ ἵππαι παίδων, τὸ
 αὐτὸ λέγει καὶ καὶ ἵππαι τοῦτον παῖδων, καὶ ἀφρο-
 σμηται, καὶ ἰσομάτων τῆς ψυχῆς, εἰς ἃ μὴ
 πέφυκε παῖδια ἐμπύκασεν, ὅτε τὸ λόγον μηδέπω
 συμπεπλήρωκεν, ὅτι ἴνα καὶ γραφῆ τις, καὶ ὁποῖον
 ὅτι ὁ παῖδιον ὡς ὄργην, τοιοῦτος ἴππαι ἄν
 αἴηρ, καὶ ὁποῖον ὅτι ὁ παῖδιον ὡς ὄργην, καὶ ὅτι
 ὅτι ὡς τὸ τὸ χροῖον ὅτι τοιοῦτος παῖδες, ἢ μη-
 τρες, ἢ πρὸς ἀδελφοῦ, ὡς γαλῶν καὶ παῖδων κατ'
 ἐκάστοις τὸ χροῖον, τοιοῦτος δὲ ἴππαι ὁ γρα-
 φῆς ὡς παῖδια, καὶ ἴππαι ἀναλαβὼν ἐκ λόγου τῆς
 λύπης ἀποδοῦκεν, ὡς ὁποῖον ὅτι ὡς ὄργην
 τὸ βραχὺ παῖδιον, αὐτὸν ἴππαι δὲ ὅτι
 ὅμοιον φῆσιν καὶ τῆς καρδιᾶς ἡδονῆς, καὶ ὅτι
 ἢ ἀλόγως ἐπαρῶν οἱ φασί, ἢν ἢ παρὰ τῶ
 παῖδια, ὡς οἱ γραφῆτες καὶ ἴππαι ὡς ὄργην
 παῖδια, ὡς ἴππαι ὡς ὄργην ἀπεδέδου-
 κται καὶ ἄλλοις, ὅτι ὅτι ἴππαι παθὼν πίπτει εἰς
 τὰ μηδέπω συμπεπλήρωκεν τὸ λόγον παῖδια,
 εἰ δὲ ὅτι, διλοτόη καὶ ὁ φόβος, ἀλλ' εἰ ἀρῶ
 ἀλόγως τὸ τῆς πᾶσαι, καὶ τῶτα ἀμωδρὰ καὶ ὄργην
 αἰσχυρὰ ἀμωδρὰ, καὶ ἀμωδρὰ ἀμωδρὰ ὄργην
 ἐπὶ τῆς παῖδιος, ὡς ἀγαπᾶν ἴππαι ὅτι τῶτα φῶ-
 σαι τὸ γραφῆται ὡς τῶ παῖδια ὅτι ἴππαι τῆς οἰο-
 νεῖ καὶ ὄργην ἴππαι πᾶσαι ὡς τῶ παῖδια, καὶ καὶ
 φόβος τοῦτω τῶ ὄμοια τῆς ἀποδεδιδυγῆς * τῆ
 σιεν, ὅτι τῶ παῖδια τὸ μὲν φόβον ἴππαι φάσιν ὅτι
 πᾶσαι, ἀλλο δὲ πὸ οἱ ἀμωδρὰ ὡς τῶ πα-
 ῖδων, καὶ ἴππαι ὄμοια ἐκείτων, λέγουν ὅτι
 φόβον, ὅτι ὅτι ὅτι τῶ παῖδιον ἀμωδρὰ καὶ
 αὐτὰς τῆς ἴππαι δακρύων χροῖος, ἐν ἀκαρεῖ με-
 τῶ δακρύων, καὶ γαλῶνται, καὶ συμπαροῦσιν
 τῆς νομωδρὰς λαυπηκῆται, καὶ πεφοβῆται,
 ἀλλ' ἢ καὶ τῆν ἀμωδρὰ τῶτα ἐνεργῆσαι. ὅτι
 δὲ καὶ τῶτα ὡς αὐτὸν τῆς ὡς ὁ ὄργην ἀμωδρὰ ὅ
 ἴππαι παῖδιον, ἢ γὰρ πίπτει ἐν ἴππαι ἀμωδρὰ καὶ
 οἴσιν βίβλαις, ἢ πᾶσαι, ἢ πρὸς ἴππαι νομωδρὰ
 μὲν μὲν, ὅτι ὅτι δὲ ἀγαθὸν εἰς παῖδιον.
 διότι ὅτι ἴππαι τῶτα κομῆν ἴππαι μέγρι τῶτα
 καὶ πεπᾶρῶν ἴππαι, ὅμοια τῆς ἀμωδρὰ, καὶ βί-
 βλαις ὅτι δὲ καὶ, καὶ μὴ μὲν ὄμοια φιλεῖν ἀμωδρὰ
 καὶ τῶτα παῖδια, καὶ τῶτα ὄμοια πᾶσαι.
 εἰ δὲ ὄμοια, ὅτι τῶτα τῆν ἴππαι παῖδια τῶ πα-
 ῖδια ὡς τῶτα ἀμωδρὰ ἐπαρῶν τῶτα πα-
 ῖδων, ἀμωδρὰ ὅτι ἴππαι ἀμωδρὰ ἐπεπᾶρῶν
 εἰ αὐτὸν, ὡς ὅτι ὄμοια ὅτι ἴππαι παῖδιον, ὅτι ἐπαρ-
 ῶν ὄμοια ὄμοια ἀμωδρὰ, ὅτι φουβῆται ὄμοια
 πᾶσαι, ὅτι ὄμοια ἀμωδρὰ, ὅτι ὄμοια ὄμοια ὄμοια

A est in regno cœlorum. Quod autem de
 rebus veneris in pueros dictum est, idem
 de reliquis affectionibus, & infirmitatibus
 ac morbis animi dici queat, in qua à natu-
 ra comparatum est ut non incidant pueri,
 quicunque perfectum rationis usum non-
 dum assecuti sunt; verbi causa ut quis con-
 vertatur, & quomodo se habet ad iram
 puer, talis ille, vir licet, evadat; & quem-
 admodum se habet ad moerorem puer, qui
 tum ridet, & ludit nonnunquam, cum
 mortuus jacet pater, vel mater, vel aliquis
 è fratribus, talis evadat qui conversus fue-
 rit, quales sunt pueri, & habitum ad sus-
 cipendum moerorem minime proclivem
 à ratione comparet, ut qualis est ad tristi-
 tiam exiguus puerulus, talis ille sit. Simile
 quoque de eo dices quod voluptas nun-
 cupatur, qua temere & absque ratione ac-
 cenduntur & stimulantur homines ne-
 quam, cuique minime obnoxij sunt pue-
 ri, & qui convertuntur, ac pueris similes
 efficiuntur. Quemadmodum vero accurate
 ab alijs demonstratum est, in pueros,
 quibus nondum plenior rationis usus ac-
 cessit, nullum horum affectuum cadere; quod
 si nullum, certe neque timorem: at si
 quid animi perturbationi simile pueris co-
 tingit, exiguum illud est, citissime evanescens
 & confanesens; adeo ut si con-
 secutus illud fuerit, qui puerosum similis
 conversione factus est, ut pueri instar affe-
 ctus suos sibi quasi subjecerit, præclare se-
 cum agi putandum ei sit. Ac de timore
 quidem similia iis intelligantur qua supra
 tradidimus, pueros videlicet malo-
 rum timore nequaquam percelli, at aliquo
 alio, quod tamen timorem appellant, qui
 de animi perturbationibus, eorumque no-
 minibus accurate differuerunt; cuiusmo-
 di puerosum quoque est, inter ipsas etiam
 lacrymas injuriarum oblivio, qui temporis
 puncto immutantur & rident, cumque iis
 ludunt, qui timore eos affecisse & timo-
 rem incussisse videbantur, sed revera nihil
 tale fecerant. Ad eundem vero modum se
 deprimet & abijcet quispiam, ad quem se
 abijcit puer quem Iesus accersivit, in pue-
 rum siquidem neque cadit superbia, neque
 generis, divitiarumve arrogans existimatio,
 aut alicujus ex iis bonis; quæ opi-
 nione quidem talia sunt, revera non sunt:
 vnde pueros oppido infantes videre
 licet ad tertium quartumve ætatis annum
 ignobilibus, & obscuro loco editis pueris
 similes, etiamsi generosi esse videantur,
 nec magis amantes pueros qui videntur
 florescere opibus, quam egenos. Si ergo Iesus
 discipulus ratione adductus se ipse, velut
 puer quem ostendit Iesus, deprefferit; id

* c. R. p. 107

* c. R. p. 107

* c. R. p. 107

quod pueris propter ætatem contingit circa eos affectus, quibus effertur stulti-
ti; gloriola non turgidus, neque propter divitias aut vestimentum inflatus, vel ge-
Sf

λα σωμα, και καταφερες, ο παρ αδου φεται εν Α
τη δρασασου, ινα καταπονοαδη εν τη αλειασα λι
ζυμωη παλαγει θαλασσια, οτι ο δρασκων εν
επλασσι ο ιδος ερεπαζειν αυτω δηρος δε ο σαρμ
δαλιζειν ινα ην μεικραν αιουσι επι τας αρεα
τας αυθροποις διωμεις, πολλα ηδ και απο
τυπων σκαδαλια εις τας δικυμωδους απο τυ
ησποδ μικρος γδ. ε παρ ο σκαδαλιωσι ην δι
κυμωδων απο τυ ησποδ μικραν ινα, παρδον
των εις αυτον, οικον μωρον ο θαρπον σωμα ο

Vide Not.

βαρμων ψυχην ααληφαι, κρεμωδων εκ Β
τη κροδακωδους αυτον ητι ο ηδε αραγματε
φαχλη, ινα αρα τωτων κωταρεθη αυτων ο οη
μα, και ησποδου διεν, εν τω συμφερεση αυ
τω αρα τυ ησποδ μωρου ηρωσται και αλλη δε
δηγησις αρα την απλωσεση λιρωμην λε
λεστω, ειτε ως δδγμα, ειτε ως γυμνασι ενεκεν,
και ζητησωδου πωον αρεσκαλασάωρος παρδον
ο ησποδ, εσηση εν μεσση ην μασητην. ορα δε ει
διωσται ο ταπεινωσθη αυτω πωδμα αριον,
απο τυ σωτηρος αρεσκηνητη, και ααδη εν με
σση τα ηγωμονικα ην μασητην ησποδ, ειπω η
ο αρεσκαλασάω ο ησποδ παρδον. ειτε αρα
τα ημας πωδμα τα αλλα απογραφησ γραφη
νη αρεσ τα αρα δειγματα απο τυ αριον απο
βαλλωδου πωδματος, ατε ημας ετω ην αα
ως τα παρδμα τα και αατα γραφηνητα, και ομοιω
δοντα τα αριον πωδμα. α ινα παρδμα εδωκεν
ο ιδος τα σωτηρα, ησ ο εν τωσθα λελεγωμωδον
ιδω ηρω και τα παρδμα α μοι εδωκεν ο ιδος, και
αα ησ ησ εισελθωιν εις την ην ηρωαν βασιλειαν
μη γραφηνητα απο ην κοσμικην αραγματων, η
αρεσμοιωδοντα εις ο πωδμα ο αριον πορεκε
σι παρδμοις. ο παρ πωδμα αριον αρεσκαλασά
ωρος ο ησποδ απο η ιδωσ τελειω τωσ κωταρεθη
κος αρεσ αυθροπος ως παρδον, εσηση αυτ εν
μεσση ην μασητην. δει αυ γραφηνητα απο ην
κοσμικην εητημαδιν ταπεινωσθη αυτων, ησ
απαλας ως ο παρδον, αλλα, ησ ο ηγωκε
μωδον, ως ο παρδον ησποδ. ησ δε ο ταπεινωσθη
εαυτων ως ο παρδον κωεινο, ο μιμησασθαι ο
απο τυ σωτηρας αυθροπων ταπεινωσθη εαυ
τω πωδμα αριον οη δι ο σωτηρ και ο αριον πω
μα, δεαπεραλη απο τυ παρδου επι σωτηρια
ην αυθροπων, δεδηλωσται εν τω παρδμα εκ αρε
σωσθαι τυ σωτηρος λερωτος. και τυ κωειος απε
φειλε μη και ο πωδμα αριον ιεσην μω το οη αμ
φωλοδς βτην η λεξια. η ηδ ο ιδος απεφειλεν, απε
φειλε δε και ο πωδμα ο αριον τ σωτηρα, η ως

molam corpus esse hominis nequam, gra
ve & deorsum tendens, quod in resurre
ctione assumet, vt in abyssum, qua
ris profundum appellatur, vbi draco ille
est quem formavit Deus ad illudendum ei,
demergatur. Alius autem offensionem vni
e parvulis prabitam ad Potestates referet,
quæ hominum oculis vsurpari non pos
sunt; plurimæ siquidem offensiones in
parvulos à Iesu monstratos ab illis deri
vantur: postquam autem vnum e parvu
lis à Iesu monstratis; in eumque creden
tibus offenderint, afinariam molam assu
met, corpus videlicet corruptioni obno
xium, animam gravans, suspensum de
collo, quo in vitæ hujus negotia deorsum
trahetur; vt de vana sui existimatione hor
um ope deiciantur, & postquam pœnas
luerint, id quod sibi vile crit molæ afinar
iæ beneficio consequantur. Præter rudi
orem hanc explicationem, alia insuper,
sive vt dogma, sive exercitationis gratiâ
proferatur, & quemnam puerulum à se
accerfitum in medio Discipulorum consi
stituit Iesus, perferemur. Vide num
puerum à Iesu accerfitum Sanctum esse
Spiritu dicere possis, qui seipsum abje
cit, à Servatore accitus est, & in media
Discipulorum Iesu mente constitutus; vel
num nos alia omnia fastidie ntes, ad exem
pla à Spiritu Sancto suggesta converti vel
lit, adeo vt efficiamur tanquam pueri, qui
& ipsi conversi, & Spiritui Sancto similes
facti fuerint; quos quidem pueros Serva
tori dedit Deus, iuxta id quod in Isaiâ
dictum est: Ecce ego o pueri quos dedit mihi Isaiæ 5. 18.
Dominus: nec vero in regnum cœlorum
intrare fas illi est, qui non à mundanis ne
gotijs sese averterit, & puerorum Spiritu
Sanctum habentium similis effectus
fuerit; quem quidem Spiritum Sanctum,
qui à sua perfectione ad homines se demit
sit, tanquam puerum advocans Iesus, in
medio Discipulorum constituit. Seipsum
ergo à mundanis concupiscentijs aversum
deprimere oportet, non solum vt pueru
lum, sed, iuxta id quod scriptum est, vt
puerulum hunc. Deprimere autem sei
psum sicut puerulum hunc, idem est ac
Spiritu Sanctum imitari, qui pro homi
num salute se ipse depressit & abjecit. Ser
vatore autem vna & Spiritum Sanctum
à Patre in hominum salutem missum esse
in Isaiâ declaratum est, ita ex Servatoris
persona loquente: Et nunc Dominus meus Isaiæ 48. 16
misit me, & πωδμα eius. Sciendum porro
est ambiguum esse hunc locum; vel enim
Servatorem misit Deus, misit quoque Spi
ritus Sanctus; vel, sicut interpretati sum
mus, vtrumque misit Pater, Servatorem

Vide Not.

Vide Not.

* c. r. τε
εξελθω

* εξελθωμεν, αμφοτερα απεφειλεν ο πατηρ τ σωτηρα και ο αριον πωδμα. μιζασ δω εν

πρὸ αὐτῶν, καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς ἕ μόνον πρὸ
 ἑς εἰς διέξαται ἐν παιδίον ἑσσοπ, ἢ ὅς εἰς ἐν τῷ
 τοῖσιν παιδίον διέξαται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου,
 εἰ μὴ διέξαται, ἀλλ' ἢ δὴ καὶ ἐπιμαρτυροῦντος τοῦ
 ἑς εἰς διέξαται τῷ τῷ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 μου, εἰ μὴ διέξαται, καὶ οὐ καὶ τὸ λαλῶν ἐκείνο
 τῷ παιδίον, ὃ λαλοῦντος ὀνομασθεῖσθαι αὐτὸ πρὸ
 αὐτῶν, διέξαται ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἑσσοπ, καὶ
 οὐ οἶδε εἰ δυνάταί τις μὴ ἔσπορησται τὸ ὄνομα
 εἰ μὴ διέξαται τῷ τῷ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου.
 καὶ ἡ γὰρ ἐκείνο τῷ παιδίον, ὃ πῶς ἔσπορησται ἑσσοπ
 πρὸ αὐτῶν λαλοῦντος αὐτῶν, διέξαται ἔκαστον
 ἑσσοπ ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἑσσοπ. ἢ γὰρ ὡς ἀθανάτων,
 καὶ καὶ αὐτὸ αὐτῶν τῷ ἑσσοπ διέξαται ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι τῷ ἑσσοπ, ὃ μὴ γινώσκουσιν ὁ ἑσσοπ
 καὶ τῷ τῷ διέξαται τῷ παιδίον, ὡς καὶ τῷ τῷ
 λαλοῦντος τῷ ὄνομα τῷ ὀνόματι τῷ παιδίον ἐπὶ
 τῷ ὀνόματι μου, εἰ μὴ διέξαται, εἶπ' ἐπὶ ἀρχαῖς
 ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ πατρός, καὶ τῷ τῷ διέξαται
 τῷ ὀνόματι τῷ ὀνόματι, καὶ ὅς εἰς εἰς εἰς διέξαται, διέ-
 ξαται τῷ τῷ ἀποσταλάτω μου ὃ διέξαται τῷ παι-
 δίον, καὶ τῷ τῷ ἀποσταλάτω αὐτῶν, καὶ τῷ τῷ
 μικρότερος ἔστιν ἐν πᾶσι τοῖς ἑσσοπ μνηστικῶν ἑσσο-
 πων συμκρυμῶν. ὅσον ἢ αὐτὸν συμκρυμῶν, ὅσον
 τῷ τῷ μέγας, αὐτῶν τῷ τῷ συμκρυμῶν
 αὐτῶν, καὶ ποιῶντος ἐπιδοῦναι εἰς μέγας, ὡς
 ἑσσοπ τῷ τῷ μικρότερος ἐν πᾶσι ἑσσοπ ἀπο-
 σταλάτω, ὅσον ἔστι μέγας. ἀπὸ γινώσκου καὶ ἐν ἑσσοπ,
 καὶ ἑσσοπ μέγας. καὶ ἢ τῷ λαλοῦντος. εἰς μὴ τις διέξαται
 τῷ τῷ θεοῦ βασιλείαν ὡς τῷ παιδίον, ὃ μὴ εἰς ἑ-
 σσοπ αὐτῶν, καὶ ἐστὶ ἀμφοτέρως ἢ λέξαι, ἢ γὰρ
 ἵνα ὁ διέξαται τῷ τῷ θεοῦ βασιλείαν ἑσσοπ ὡς
 παιδίον, ἢ ἵνα τῷ τῷ θεοῦ βασιλείαν ἀποσταλάτω
 ἑσσοπ ἑσσοπ αὐτῶν ὡς παιδίον, καὶ ἑσσοπ ἀποσταλάτω
 αὐτῶν ὡς παιδίον, ἐν ἢ τῷ τῷ ἑσσοπ αὐτῶν
 ἐστὶν ὡς παιδίον, καὶ ὃ μέγας τῷ τῷ πλείοντος
 ἑσσοπ ἐν τῷ, ἢ ἑσσοπ ὀνομασθεῖσθαι, πῶς μαθητῶν ἑσσο-
 πία * ἐπιδοῦναι αὐτῶν πᾶσι τοῖς ἐπὶ τῷ τῷ ὀνόματι
 ἀποσταλάτω αὐτῶν ὡς παιδίον ὡς παι-
 δίον, εἰς τῷ τῷ κόσμῳ τῷ τῷ συμκρυμῶν, καὶ
 αὐτῶν μὴ, καὶ ἀποσταλάτω εἰς τῷ τῷ κόσμῳ
 φωνῆ, * ἐπὶ τῷ τῷ κόσμῳ, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἐστὶν
 ἑσσοπ, καὶ τῷ τῷ πᾶσι τοῖς πᾶσι τῷ τῷ πᾶσι
 ἐπὶ τῷ τῷ κόσμῳ ἑσσοπ ὡς ὀνομασθεῖσθαι ἐν τῷ τῷ
 αἰαδέντας εἰς τῷ τῷ ἑσσοπ, καὶ ἵδων τῷ τῷ ἑσσοπ,
 καὶ τῷ τῷ ἑσσοπ, καὶ τῷ τῷ ἑσσοπ, καὶ τῷ τῷ ἑσσοπ,
 πλῆθος ἀποσταλάτω αὐτῶν, καὶ ἀποσταλάτω
 αὐτῶν. ὃ εἰ ὅμοιον φῶσται ἐν τῷ τῷ ἑσσοπ
 καὶ τῷ τῷ αὐτῶν, ὡς γινώσκου. ἀποσταλάτω τῷ τῷ
 πᾶσι τῷ τῷ κόσμῳ αὐτῶν, ὃ γὰρ αὐτῶν ἑσσοπ ἀποσταλάτω

tummodo, quemadmodum à Matthæo, &
 à Marco traditum est, sed etiam secus se,
 Et ait, Discipulis, non illud solum: Qui
 susceperit unum parvulum talem: vel: Quis-
 quis unum ex hujusmodi pueris receperit in no-
 mine meo, me recipit: sed alius etiam pro-
 grediendo: Quicumque susceperit puerum
 istum in nomine meo me recipit. Eum igitur
 puerum, quem apprehensum Iesus juxta
 se statuit, in nomine Iesu, secundum Lu-
 cam, suscipere oportet. Atque haud scio
 an id aliquis tropice explicare possit: Qui-
 cumque susceperit puerum istum in nomine meo:
 vnicuique enim nostrum puer ille, quem
 Iesus tunc apprehensum juxta se consti-
 tuit, in nomine Iesu suscipiendus est; vi-
 vit enim quasi immortalis, & eum ab ipso
 Iesu in nomine Iesu suscipere oportet; à
 quo minime sejunctus Iesus, apud eum est
 qui puerum susceperit, ita ut juxta illud
 dici possit: Quicumque susceperit puerum istum
 in nomine meo, me recipit. Deinde vero cum à
 Filio pater non separetur, apud eum est
 qui Filium susceperit; unde dictum est: Et
 quicumque me receperit, recipit eum qui me mi-
 sit. Qui autem puerulum; & Servatorem,
 eumque à quo missus ille est susceperit,
 omnibus Iesu Discipulis minor est, cum
 paruum se ipse exhibet; at quanto mino-
 rem se ipse exhibuerit, eo major sit, ma-
 jus illi incrementum dante eo qui ut par-
 vum se ipse praberet effecit. Animum
 enim ad id adverte: Nam qui minor est inter
 vos omnes; hic major est; legitur quoque
 in alijs, major erit; at juxta Lucam: Si quis
 non acceperit regnum Dei sicut puer, non in-
 trabit in illud: ambiguus vero est ille ser-
 mo, vel enim ut qui regnum Dei accipit,
 puero similis efficiatur, vel ut regnum Dei
 illi puero simile effectum recipiat. Et qui
 regnum Dei hic recipiant, illud fortasse
 puero simile recipiunt, in futuro autem
 seculo non jam amplius puero simile; &
 magnitudinem assequuntur perfectionis,
 in ætate, ut ita dicam, spirituali sese ex-
 erentis & ostentantis in ijs omnibus qui in
 hoc seculo receperunt regnum Dei, quod
 hic puero simile est. *Va mundo à scandalis, Matth. 18.*
 Privatim & separate vocabulum hocce
 Mundus usurpatum est, In mundo erat, &
 mundus cum non cognovit; at juxta con-
 ventionem cum aliqua re, & connexionem
 cum eo ad quod pertinet, enuntiatum est
 hoc loco: Ne forte elevatis oculis ad caelum;
 videas Solem & Lunam, & omnem ornatum
 (κόσμον) caeli, & errore deceptus adores ea,
 & colas ea. Simile in libro Esther dictum
 esse de illo inquit, cum scriptum est: Cum
 deposuisset omnem ornatum (κόσμον) summi.

* καὶ τῷ τῷ
 κόσμῳ
 φωνῆ

Luc. 9.48

Luc. 18.17

Job. 1.10

Dani. 4.19

Esth. 14.2

μα μὴ σκεπιδότες ὡς βλέποντες, καθὼς εἶπεν ὁ διδάσκαλος ὅτι τὸ κέρας ἐστὶν, ὅθεν ἐκείνη ἡ μάστιξ τοῦ ἰησοῦ ἐστὶν ἀπὸ τῶν οὐρανῶν ἐκείνη ἡ μάστιξ τοῦ ἰησοῦ ἐστὶν ἀπὸ τῶν οὐρανῶν ἐκείνη ἡ μάστιξ τοῦ ἰησοῦ ἐστὶν ἀπὸ τῶν οὐρανῶν
 * c. R. γοῖν εἰρήνη πολλή τοῖς ἀγαπῶσι * ἡ νόμος ἔσθαι, καὶ ὅτι ἐστὶν ἀλλοίως σχεδύδαλον· εἰ δὲ περὶ καὶ μὴ ἡ χηματίειν μαθητῶν, ἐπὶ δὲ ἔστιν ὅτι ἔστιν κέρας, καὶ ὁ ἀγαπῶν τὸ κέρας, καὶ ὁ ἐν αὐτῷ, λέγει ὅτι ἐν τῷ σκεπιδώ τὸ κέρας, καὶ ὁ ἐν αὐτῷ χηματίει, ἢ κτηματίει, ἢ οἰκονομικῶς σκεπιδώ, ὡς μὴ ἀρμόζειν αὐτῷ· ὅτι τὸ κέρας ἔκείνη εἰσι, ἀλλ' ὡς ἔστιν κέρας ὅτι τὸ κέρας συμβαίνει, καὶ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν, συμβαίνει αὐτῷ· ὅτι ἔστιν ἐκείνη ὁ δὲ ἔστιν, μὴ ἔστιν φιλόσοφος, ἀλλὰ λέγειται καὶ παύλον· ἐμοὶ κέρας ἐστὶν ἡ καρδιά, καὶ ἡ καρδιά μου, οἱ γὰρ ὅτι ἐν τῷ σκεπιδώ ἀρχοὶ ἐστὶν ἔστιν
 * c. R. β* βαρύνοντι ἀπὸ τῆς ὑποτιθέμενης σαματας, καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἵνα ἀξιοὶ ἡμετέροις ἐστὶν ἐν τῷ πνεύματι μυστηρίου, ὅτι μεταρρηματίσθαι ὁ θεὸς ἔστιν ἡ σαματάς τῆς ὑποτιθέμενης, ἀλλὰ τῶν χειρῶν ἡμετέρας μαθητῶν ἡμετέροις, εἰς τὸ ἡμετέραν αὐτοῦ σκεπιδώ τῆς δόξης ἔστιν ἔστιν, ὅτι ἔστιν ἡ καρδιά, καὶ ἡ καρδιά μου, οἱ γὰρ ὅτι ἐν τῷ σκεπιδώ ἀρχοὶ ἐστὶν ἔστιν
 * c. R. β* βαρύνοντι ἀπὸ τῆς ὑποτιθέμενης σαματας, καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἵνα ἀξιοὶ ἡμετέροις ἐστὶν ἐν τῷ πνεύματι μυστηρίου, ὅτι μεταρρηματίσθαι ὁ θεὸς ἔστιν ἡ σαματάς τῆς ὑποτιθέμενης, ἀλλὰ τῶν χειρῶν ἡμετέρας μαθητῶν ἡμετέροις, εἰς τὸ ἡμετέραν αὐτοῦ σκεπιδώ τῆς δόξης ἔστιν ἔστιν, ὅτι ἔστιν ἡ καρδιά, καὶ ἡ καρδιά μου, οἱ γὰρ ὅτι ἐν τῷ σκεπιδώ ἀρχοὶ ἐστὶν ἔστιν
 * c. R. β* βαρύνοντι ἀπὸ τῆς ὑποτιθέμενης σαματας, καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν ἵνα ἀξιοὶ ἡμετέροις ἐστὶν ἐν τῷ πνεύματι μυστηρίου, ὅτι μεταρρηματίσθαι ὁ θεὸς ἔστιν ἡ σαματάς τῆς ὑποτιθέμενης, ἀλλὰ τῶν χειρῶν ἡμετέρας μαθητῶν ἡμετέροις, εἰς τὸ ἡμετέραν αὐτοῦ σκεπιδώ τῆς δόξης ἔστιν ἔστιν, ὅτι ἔστιν ἡ καρδιά, καὶ ἡ καρδιά μου, οἱ γὰρ ὅτι ἐν τῷ σκεπιδώ ἀρχοὶ ἐστὶν ἔστιν

A videntur minime contemplantes, quem admodum nec eorum magister de mundo est, ad nullum e Discipulis Iesu pertinet. Væ à scandalis, quandoquidem *Pax multa p. s. m. 118.* diligentibus Legem Dei, & non est illis scandalum. Si quis vero discipulus esse videtur, adhuc tamen de mundo est, quod mundum, & quæ in eo sunt, diligit; vitam intelligo quam in terrenis hisce locis ducimus, vel pecuniam quæ in ijs est, vel possessiones, vel quælibet facultates; ita ut id in eum non quadret: *De mundo non sunt,* sed illud: *Væ à scandalis,* quod mundo contingit, illi pariter continget, ut pote qui de mundo quoque sit. At qui væ illud declinare volet, vitæ amans non sit, sed juxta Paulum dicat: *Mihi mundus crucifixus est,* & ego mundo; Sancti enim qui sunt *2. Cor. 5. 4.* in hoc tabernaculo, ingemiscunt gravati corpore humilitatis, & omni ope contendunt, ut digni evadant, qui in resurrectionis mysterio reperiatur, quando Deus *Reformabit Phil. 3. 21.* corpus humilitatis, nõ omnium quidem, sed eorum qui Christi disciplinam sincero peccatore capeffunt, ut fiat *confignationis corpori claritatis Christi.* Quemadmodum enim nullum ex omnibus væ cuiquam Discipulorum Christi contingit, ita neque illud, *Væ mundo à scandalis;* nam quamvis infinita exoriantur scandala, ad eos qui de mundo amplius non sunt, nullum pertinerebit. Quod si quis propter fidei mutabilitatem, & consensionis cum verbo Dei inconstantiam scandalum pati potest, sciat ille se pro discipulo Iesu non haberi; tot autem eventura scandala credendum est ut væ ad res terræ infinitas non pertineat, sed ad mundum qui in ea est. *Et necesse est ut eveniant scandala,* quæ alia esse exillmo ab ijs hominibus per quos contingunt. Quæ ergo exoriantur scandala, exercitus quidam est Diaboli, Angeli nempe illius, & malus immundorum spirituum chorus, qui dum instrumenta perquirunt, quorum subsidio operari queant, homines saepenumero reperunt à pietate profus alienos, nonnunquam etiam aliquos ex ijs qui verbo Dei fidem habere creduntur; quibus pejus væ quam ei qui offensionem patitur; contingit; sicut *Tyro & Sidoni re- Mat. 18. 7.* missus erit in die iudicij, quam locis ijs, in quibus signa & prodigia edidit Iesus, fides autem illi habita non est. Quemadmodum autem aliquis eos qui beati prædicantur, & res propter quas id assequuntur colligens, commentationem e Scripturis lucubrare possit; ita & ex illis væ quæ scriptis mandata sunt, & ex ijs rebus propter quas væ pronuntiatum est. Super eo autem quod pejus sit væ offensionem præbentis, quam illius qui patitur, hunc præterea locum proferes: *Qui autem scandali-*

* c. R. γοῖν

* c. R. β*

* c. R. γοῖν

Mat. 18. 7

Mat. 18. 22

σταλμένος, ρηθίαι ος ούκ έχω, και επί των εν κολο-
τα αυτην, και βαλετω αφ' εαυτου. ἤτοι ἡ καρδία
μη, ει και κεφαλή τις ει μακαρια, και ποδες αξιοι
της μακαριας κεφαλης, ἵνα μη διωθῶται το σφά-
πωνα εαυτή τηρούσα η κεφαλή τοις ποσιν ειπείν.
ρηθίαις ὑμῶν ούκ έχω. ει μὲντοι τις διριθίαι πεθε
σκαυδαλον τῆ ὄλας γενόμενος σώματος, λαζάτω
ἡ κεφαλή των τοῦ ποδι, ρηθίαι ος ούκ έχω, ἡ
οὐκ ἔχας αὐτον βάλτω αὐτ' αὐτῆ. και γὰρ πολ-
λῶ βίβλιον ἐλθῆν εἰς τὴν ζῶν ὁ λοιπὸν σῶμα,
λείπον των σκαυδαλισην ποδι, ἡ τῆ σκαυδα-
λισην ρηθίαις, ἡ καθ' ἑαυτῆς διδοῦσας τῆ σκαυδαλί-
α τῆ ὄλας ὁ σῶμα βλαθῆται εἰς τὴν ζῶντῃ τῆ
πυθῆς μη τῆ ὄλας ποδῶν, ἡ τῆ ὄλας χειρῶν. ἤτοι
ἡ καρδία μη τῆ διωκθῆναι ἡμέσας ὁφθαλμῶν τῆ
ὄλας σώματος αξιοι ἔῃ ρηθίαις, και τῆ ὄλας σώ-
ματος. ει μὲντοι μετα ἀλλοι ποτὶ ὁ τοιοῦτος ὁφ-
σταλμένος εἰς ὁ ἡμέσας αὐτον σκαυδαλον τῆ ὄλας
σώματος, καρδία αὐτον ἐξερόντα ἔξω βάλῃ τῆ
σώματος ὄλας, και ρηθίαις οὐκ εἶναι τῆ ὄφθαλμοῦ
σκαυθῆται ὁ λοιπὸν σῶμα, ἡ μετ' αὐτῆ ὄλας βε-
βλαθῆται τῆ σώματος, βλαθῆται ὄλας ὁ σῶμα
εἰς τὴν ζῶντῃ τῆ πυθῆς διωκθῆται γὰρ και ὁ ἀμύ-
τητικῶς μη, ἡ ἡτοις ὀνομασία, πορθῆται τῆ
ψυχῆς, ἀμύτητικῶς ἡ ἡσεσηκῶν ἡ σκαυδαλί-
ζουσα τῆ χείρ, και ὁ σκαυδαλιζων πεθε, και
ὁ σκαυδαλιζων ὁφθαλμῶς, ἀπὸτα κρεθῆτον
ἀποθῆται και ἀποθῆται αὐτῶ ρηθίαις αὐτῶν εἰς
ζῶντῃ εἰς τὴν ζῶν, οἰοῦν καρδία ἡ καρδία, ἡ με-
νομασία, ἡ μετ' οὐκ εἶναι τὴν ὄλας ἀποθῆται
ψυχῆν. ὀμοίως ἡ ἡ τῆ ψυχῆς καρδία και με-
καρδία ἡ τῆ τοῖς βελήτοις ρηθίαις διωκθῆται
αὐτῆ. εἰ δὲ μὴ οὐκ ἔχας τῆ πρῆ μίαν ἀποθῆται
αἰρετα τῆσιν ἀποθῆται τὴν ρηθίαις αὐτῆ, ἵνα
μη τῆ ὄλας διωκθῆται σκαυθῆται διωκθῆται
τοῖς ἡτοις τῆτοις ρηθίαις και ἡ τῆ οὐκ εἶναι
των, ἡ ἀσφαρὶ μὴ ὄλας ἡμῶν, ἀφ' τὴν πολλὴν οὐ-
καρδία, εἰτι σκαυθῆται, εἰτι ἐκ πνοσ σκαυ-
θῆται, ἡ ἡτοις ὀνομασία, φιλικῶς, μὴ ὄλας ἡμῶν
νομοισθῆται, ἀν ἡ ρηθίαις φέισαται τὴν ψυχῆν
ἡμῶν βλαθῆται. οὐκ ἔχας γὰρ ἀφ' εαυ-
τῆ ὄλας ρηθίαις, ἡ ποδα, ἡ ὁφθαλμῶν, πατέτα
ἡ μη τῆσιν ἡ ἐναντία τῆ θεοσεβείας ἡμῶν πατέτα
τῆν ἀλλοθῆται. και ἡ τῆ, ἡ ἡγατέτα ὁ ὄλας ὁφ-
εαυτῆς ἀφιστάτα ἡμῶν τῆ σκαυθῆται τῆ ρηθίαις
σκαυθῆται, και τῆ ἀγάπησ αὐτῆ. ἀλλὰ καθ' ἡμῶν ἡ
ἐν κολοτα, ἡ φιλίαις ὁ ὄλας τῆ ψυχῆς σκαυθῆται
ἡμῶν γίνονται, μη φεισθῆται, ἀλλὰ οὐκ ἔχας
αὐτῆς ἀφ' εαυτῆ, βάλωμεν ἔξω τῆ ψυχῆς
ἡμῶν, ὄλας οὐκ εἶναι, ἀλλὰ πολεμῶν ἡμῶν τῆ
σκαυθῆται. ὄλας τῆ μετ' ἡ πατέτα, ἡ τῆ

A ejsmodi manui dicat oculus : Opera tua Math. 18.
non indigeo, & postquam id dixerit, ab-
scindat eam, & projiciat à se. Ita & bene
erit, si & beatum sit caput, & pedes beato
capite digni, ne qua sibi conveniunt ser-
vans caput pedibus dicere possit: Non estis
mihī necessarii. Quod si pes aliquis inve-
niatur, qui scandalum sit totius corporis,
dicat caput pedi ejsmodi: Non es mihī ne-
cessarius, & abscissum eum à se projiciat:
longe quippe satius est in vitam ingredi
reliquum corpus, pede scandalum præ-
bente, vel manu mutilum; quam per uni-
versum corpus propagato scandalo, mitti
illud in gehennam ignis duobus pedibus,
duabulve manibus instructum. Similiter
bene est si qui totius corporis oculus esse
potuit, dignum se præbet Christo, & toto
corpore; verumtamen si oculum hunc ita
mutari aliquando contingit, ut totius cor-
poris scandalum fiat, satius erit erutum
eum extra totum corpus projicere, & oculo
hoc reliquum corpus orbatum salutem
consequi, quam cum ipso corpore in
gehennam ignis totum corpus immitti. Anima enim, ut
ita dicam, incendendi facultas peccati rea,
peccati item rea videndi facultas, manus
esse potest, & pes offensionem præbens,
& oculus; quæ conducibilis est depo-
nere, & ijs carentem in vitam ingredi,
claudum verbi gratia, vel mutilum, vel
luscum, quam ijs præditum totius animæ
jacturam facere. Item quod ad animam
spectat, bonum est & beatum facultate il-
lius ad optima quæque vti. Quod si vnius
nobis propter aliquam causam jactura fa-
cienda est, optabilis est vsu illius privari,
ut cum alijs facultatibus salutem conse-
quamur. His etiam verbis vti possumus in
eos qui necessitudine valde cōjuncti sunt,
& veluti membra nostra sunt; cum pro-
pter magnam conjunctionem sive gene-
ris, sive ex aliqua, ut ita dicam, amicitie
consuetudine ortam membra nostra exi-
stimentur, quibus minime parcendum est,
cum animam nostram offendunt. Præci-
damus enim tanquam manum, vel pedem,
vel oculum, sic patrem, matremve, cultui
ac pietati contraria nos facere volentes,
& filium, vel filiam, qui nos à Christi Ec-
clesia, illiusve amore avertere pro virili
nituntur. Quinetiam si vxor quæ in sinu
nostro cubat, vel amicus quem animo con-
tra charum habemus, scandala nostra effi-
ciantur, eis non parcamus, sed à nobis
præcidentes, ut pote salutis nostræ non
amicos, sed hostes ex animo depellamus; Math. 10
quisquis enim non odit patrem, & ma-
trē

* C. R. βε-
βλαθῆται

* C. R. τῆ
ἡμῶν

Tt

trem, & quæ adijciuntur, quando tanquam hostes & insidiatores odio habendi sunt, vt Christum lucrari possit, is Filio Dei haudquaquam dignus est: & super illis dici potest, velut claudum aliquem, à circumstantibus malis liberari, cum pedem amisit, fratrem verbigratia, & solus regni Dei hereditatem adit; & mutilum adipisci salutem, cum pater illius ea excidit; sed pereunt illi, ipse vero separatur ab iis, vt beatitudinem consequatur. Lucus pariter aliquis ad salutem pervenit, cum domus suæ oculum exculpit, conjugem nempe suam adulterij ream, ne duobus oculis integer abeat in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his pusillis. Quemadmodum hominum corpora magnitudine inter se differunt, ita vt parvi sint nonnulli, proceri alij, alij intermedij; & parvi rursus exiguitate differrent, cum plus, minusve parvi sint; similiter proceri, & media magnitudine præditi: pari modo quædam inesse hominum animis mihi videntur, quæ parvitatem eorum, atque alia itidem quæ vt ita dicam magnitudinem, & plane corporum instar, mediocritatem expriment & distinguant. Quod autem ad corpora pertinet, non ab hominibus ipsis, sed à seminis ratione pendet, vt brevis ille ac parvus, magnus hic, mediocris iste fiat; at quoad animos, tum quod nostri est arbitrij, tum & talia facinora, talesque mores causam dant cur magnus aliquis, parvulusve evadat, vel ad mediam magnitudinem pertingat; & in nostra situm est potestate, vel promovendo in magnitudine, statura incrementum capere; vel non promovendo, parvum esse. Et sic interpretor quod de Servatore dictum est qui humanam quoque animam assumpsit: Iesus proficiebat. Quemadmodum enim è rebus ab arbitrio libero pendentibus, quæ anima illius inerant, processus in sapientia erat & gratia, ita & in statura: & Apostolus: Donec occurreramus omnes in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi; virum enim evadere, eumque perfectum secundum interiorum hominem credendum est, qui quæ pueri sunt fuerit prætergressus, & vir evaserit, & puerilia aboleverit, & perfectum viri statum plane fuerit assecutus. Pari ratione aliquam etiam spiritualis staturæ mensuram esse putandum est, ad quam perfectissima anima Dominum magnificando pervenire, & magna fieri potest. Eo igitur pacto magni quoque illi facti sunt; quos tales evasisse scriptis proditum est; Isaac, & Moyses, & Iohannes, & ipse præ omnibus Servator: de illo enim dixit

Matth. 18. 10.

Luce. 2. 52.

Epist. 4. 13.

1. Cor. 13. 11.

μήτρα, καὶ τὸ ὑπερσύνωμα, ὅτι κριεὶς ἔστιν αὐτῶν, ὡς πολλὰ καὶ ὑπερβόλα, ἵνα διωβῆι καρδίας ἡμεῖς, ὅπως οὐκ ἔστιν ἄξιος τῆς ἡσυχίας τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπὶ τούτων τὸ ἔστιν εἶπαι ὅτι ἐκ παλαιῶν οἰονεὶ χαλῶς τις σὰ ἔσθαι ἀπολίνας πόδα, φέρε εἶπαι τὸ ἀδέλφον, καὶ μόνος κρηγοροῦν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ κληρὸς σά ἔσθαι, μὴ τῶν ζωνῶν αὐτοῦ τῶν πατρῶν, ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἀπολλυμένων, αὐτὸς δὲ χαλεπῶν ἐκείνων, ἵνα μόνος τὴν γῆν τῆς μακαριότητος ἔσθαι μόνος μάρτυς τις σὰ ἔσθαι, τὸ ὄφθαλμὸν τῆς αὐτῆς οἰκίας ἐκείνης, τὴν γαμετὴν περιβήσασθαι, ἵνα μὴ δύο ὄφθαλμοὶ ἔσθαι ἀπέλθῃ εἰς τὴν γῆν τοῦ πνεύματος ὅθεν καὶ καὶ ἄφρονιστοὶ εἰς τὴν μικρῶν τῶν ὀφθαλμῶν ὅτι ὡς παρ' ἐμοὶ αἰθερῶν τοῖς σώμασιν ἔστι μαζὴν ἀφ' ὧν, ὡς πᾶσι μὲν τῆς μικροῦς, ἰσότητος δὲ μαζῶν, καὶ ἀλλοῦ μεταξὺ, καὶ πάλιν τῆς μικρῶν ἀφ' ὧν ἐπὶ πλείων ἢ ἔλαττον ὄντων μικρῶν, ἐμοίως καὶ μαζῶν, καὶ τῆς μεταξὺ. ὡς καὶ ἐκ τῆς ἀφ' ὧν ψυχῆς ἔστι πᾶσα χαλεπότης τῆς μικροῦς αὐτῆς, καὶ ἀλλὰ τὴν, ἢ ὡς εἶπαι, μεγαλειότητα, καὶ ἀπάναπλῶς, ἀάλερον τοῖς σωματικαῖς, τὴν μεταξὺ τῆς ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς σωματικῆς, ἢ ὡς τὴν αἰτίας τῆς ἀφ' ὧν, ἀλλὰ ὡς τῆς σωματικῆς λογῆς, ὡς πᾶσι ἔστι βραχυὸς καὶ μικρὸς, ὁ δὲ μαζῶν, ὁ δὲ μεταξὺ ἔστι δὲ τῆς ψυχῆς, καὶ ὁ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὡς παλαιῶν, καὶ ὁ τοιοῦτον ἦθος τῆς αἰτίας ἢ καὶ τῆς μαζῶν πᾶσι τῆς, ἢ μικροῦς, ἢ ἐκ τῆς μεταξὺ τῶν ἡλικίας ἐπιδιδόντα εἰς μέγεθος, ἢ μὴ προσωποποιεῖ τῆς βραχυῦ. καὶ ὅπως γὰρ ἀκούσας πᾶσι τῶν σωτηρίων ἀναλαβόντος αἰθερῶν τῆς ψυχῆς πᾶσι ὁ ἰσότητος προσωποποιεῖ. ὡς γὰρ ἐκ τῆς ἡμῶν τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἢ ἐκ τῆς προσωποποιεῖ καὶ γὰρ εἶπαι, ὡς καὶ ἐκ ἡλικίας, καὶ ὁ ἀπόστολος. μίχρη κατὰ τὴν σωματικὴν πᾶσι εἰς ἀφ' ὧν τελειοῦ, εἰς μίχρη ἡλικίας τῆς πληρώματος τῆς χριστοῦ, κατὰ τῶν γὰρ εἰς ἀφ' ὧν, καὶ τῶν τελειοῦ, ἐπὶ τῆς ἡμῶν προσωποποιεῖ τῆς ἀφ' ὧν τῆς πᾶσι, καὶ φησὶ σαφῶς ὅτι τὸ ἀφ' ὧν, καὶ κατὰ τὴν γῆν τῆς πᾶσι, καὶ ἀπάναπλῶς τελειοῦ σῶμα τὰ τῆς αἰθερῶν ὡς τῆς προσωποποιεῖ εἶναι πᾶσι καὶ μίχρη πνευματικῆς ἡλικίας, ἐφ' ὅ ἡ τελειοῦ τῆς δεινότητος φησὶ τῆς ψυχῆς ἐκ τῆς μεγαλειότητος τῆς τελειοῦ, καὶ μεγάλην γίνεσθαι ὡς πᾶσι καὶ μαζῶν μίχρη, πᾶσι ὡς τῆς ἀναλαβόντος, γὰρ νῆσον, ἵσαται, καὶ μῶσῃς, καὶ ἰωάννης καὶ αἰὶς

ὡς πᾶσι ὁ σωτὴρ, καὶ γὰρ πᾶσι αὐτῶν ὁ σωτὴρ ὡς πᾶσι ἡμεῖς. μικροῦ δὲ, τῆς ἀφ' ὧν τῆς πᾶσι

Via N

βρίσκη, λογικῶν, ἀδελφῶν γάρ γε ἐπιποθοῦντα, οἷον
 πνεῦμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς σαρκὸς ἀποκρίσει τὸ πνεῦμα
 διόντων καὶ ἐξοφῶν, λέγοντι καὶ τὸς ἀπὸ τῆς
 ἐξουσίας κληθεῖσιν καὶ ἀξιοῦσιν τὰς ἡμέρας ἐκ κλάπας, ἵνα
 ὅτι ἡγιασθεὶς ἐπὶ τῷ ἁγιῶν πνεύματι καὶ ἰσχυροῦσθε
 βασιλεῖς πνεύματος, αἱ δὲ ἀρχαὶ ἀπάντων ἐξουσί-
 ας· ὑπερταῖς αὐτῶν Διῶσθαι καὶ τῶν μη κατα-
 φρονησῆτε ἐνὸς τῆς μικρῶν, μήποτε οἱ ἀγγελοὶ αὐ-
 τῶν οἱ ἀγγελοὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἐν κλάπῃ, ἐπεὶ οὐκ ἔστι
 ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀμελείας ἀποστρέψατε τὰς λογί-
 κων θρησκείων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιπέπυκται πνεύματι
 οἱ λογικῶν βασιλεῖς, ἐξοφῶν δὲ αἰ ὀνομαζομένων
 ἀρχαῖσιν καὶ ἐπὶ οἱ δικαιοῦντες ἵνα πᾶσι σωτη-
 ροῦν ἡμῶν μικροῖς, ὡς ἡ ἐξοφῶν καὶ ἡμεῖς οὐκ
 κορονοῦνται, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα καὶ μετὰ τὰς ἀπο-
 τὰ ἐν τῇ τῆς μεγάλων ἡδὴ τε ἀρχαῖσιν γάρ γε εἰρη-
 κῆνας πνεῦμα τὸ ὁ ἀπὸ τῶν καὶ ἀποστρέψαται
 ἡμῶν, τὸ εἰ μὴ αὐτοῦ συμπεριβῆμεν ἐμεῖς, μή
 μὴ ἀναγῶμεν ἐν τῷ πνεύματι· εἴπερ ὁ μικρῶν μὴ
 καὶ κληρονομοῦσιν, ἡπίστος δὲ ὡς μηδὲν ἀφαιρέων
 δὲ καὶ ὅτι ἐστὶν ἡπίστος, καὶ ἡ μικρῶν ἐστὶ τῶν δὲ δὲ
 δεικνύει εἰς φόβον ἔχει πνεῦμα· ὁ δὲ μηδὲν ἀφαι-
 ρεῖται, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν δὲ δεικνύει, ἡδὴ ὁ δὲ δὲ
 ὑποδοῦσιν, ὅτι ἡ τελεία ἀγαπήν ἔξω βούλει τὸ φό-
 βον, δὲ δὲ ἔσται σοὶ ὅτι ἐπὶ τῶν πνεύματι δεικνύει
 λέγειται ὁ ἀγγελὸς κυεῖν καὶ καὶ τῶν φόβου μὴ ἂν
 αὐτῶν, καὶ ἵνα αὐτῶν αὐτοῦ· ἐπιτήσοις δὲ καὶ τῶν
 καὶ εἰ μικρῶν μὴ εἰσὶν ἀγγελοὶ πνεύματι δὲ δεικνύει
 τῶν εἰς φόβον ἀποδοῦναι, ἐπὶ πνεύματι δὲ δεικνύει
 ὅτι εἰς φόβον καὶ καὶ τῶν φόβου μὴ ἂν αὐτῶν, καὶ ἵνα
 αὐτῶν· μεγάλων δὲ τῶν ἀπὸ τῶν μολύβδων καὶ κίβων,
 ἕως λέγει αὐτῶν ἐνὸς ἐκείνων αὐτῶν πνεύματι
 αὐτῶν εἰμι ἐν θλίψει, καὶ ἵσθι ἐσθλῶν ἀπλείεις, καὶ
 δεικνύει τῶν βοηθουμένων ἡμῶν πνεύματι τῶν ἵνα
 ἀπὸ κακῶν, ἀγγελοὶ δὲ δεικνύει αὐτῶν δὲ ἕλεγον ὁ
 ἱακώβ· ὁ ἀπὸ τῶν ὀνομαζομένων μετὰ πνεύματι
 τῶν κακῶν· πλαιωδέντες δὲ, καὶ διδόντες τῶν ἀπὸ
 ἡμεῶν ἐστὶ, καὶ ἐξοφῶν, καὶ οἰκονομῶν, καὶ ἐπιτε-
 ρῶν, καὶ ἵνα αὐτῶν οἰκονομῶν τῶν
 τῶν κακῶν· εἴτα πάλιν ζητήσοις αὐτῶν, πότε τῶν
 δεικνύει τῶν ἀπὸ τῶν σωτήρων μικρῶν οἱ λογί-
 κων αὐτῶν ἀγγελοὶ πνεύματι δεικνύει, πότε τῶν δει-
 κνύει τῶν οἰκονομῶν αὐτῶν δεικνύει, ἀπὸ
 δὲ ἀπὸ τῶν παλιγγενεῖας, καὶ ἐστὶν ἡμεῖς ἵνα
 ὡς ἀποτρίνηται βριση, τὸ λογικῶν καὶ ἀδελφῶν
 γάρ γε ἐπιποθοῦσιν, καὶ μικροῖς ἵνα οἰκονομῶν
 ποτηρῶν πνεύματι δεικνύει· ἡ ἀπὸ τῶν ἡμεῶν καὶ τῶν
 τῶν θεοῦ πνεύματι καὶ τῶν πνεύματι αὐτῶν ἐπι-
 εἰσιν ἐσθλῶν συμμόρφως τῶν δεικνύει τῶν κακῶν ὁ δὲ
 καὶ πνεύματι μὴ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμεῶν ἐστὶν

A Gabriel : Erit magnus : parvuli autem modo geniti infantes, rationale, sine dolo lac concupiscentes, quibus nutritijs illis & nutritricibus opus est, qui ab Isaiâ memorantur, dicente de vocatione è gentibus : Et afferent filios in ulnis, & filias super humeros portabunt, Et erunt reges nutritij tui, & ves-tigia eorum nutrices tue. Propterea ergo animadvertes ad id : Ne contemnatis unum è pusillis, annon eorum Angelij sunt qui hos in sinu gerunt, postquam filij facti sunt, & qui humeris eas portant quæ filia appellatur; & exinde nutritij quidem sunt qui dicuntur reges, nutrices autem quæ reginæ nuncupantur. Et quoniam parvuli à Servatore nostro monstrati, tanquam à nutriticibus, nutritijve reguntur, inde factum exillimo ut Moyses se jam in majorum ordine constitutum credens, ad id : Angelus meus præcedet vos, illud dixerit : Si non tu ipse mecum proficiscaris, ne educas me de loco isto : nam etsi parvulus hæres quæque est, puer autem nihil à servo differt, quandiu puer est, & quatenus puer est, spiritum habet servitutis ad timorem; qui autem talis jam amplius non est, non amplius servitutis spiritum habet, sed jam adoptionis, quando scilicet Perfecta charitas fovas mittit timorem, perspicuum tibi erit juxta hæc dici Angelum Domini circa timentes eum castrametari, eoque liberare. Super his vero animo pendes annon parvulorum quidem, quibus à spiritu servitutis timor injicitur, sint Angeli, quandoquidem castramentatur Angelus Domini circa timentes eum, eoque liberat; majorum autem, ipse major Angelus Dominus, qui de vnoquoque eorum dicat : Cum ipso sum in tribulatione; & quandoquidem imperfecti sumus, & adjutore nobis opus est ut à malis liberemur, Angelo indigeamus de quo dicebat Iacob : Angelus qui eruit me de cunctis malis; at postquam perfecti evasimus, & nutritijs, actoribus & tutoribus nos subduximus, ab ipso jam Christo gubernari possimus. Rursum deinde quæ fuerit aliquis, quandoam parvulorum à Servatore monstratorum curæ præficiantur qui illorum Angeli dicuntur; an eorum regimen capessiverint, ex quo per lavacrum regenerationis, cujus ope sicut modo geniti infantes effecti sunt, rationale, sine dolo lac concupiscent, nec amplius malæ alicui potestati subjaçent; an jam inde ab ortu, ordinatis illis juxta præscientiam, & prædestinationem Dei, Quos præscivit & prædeterminavit Deus futuros conformes gloriæ Christi. Ac super ea quidem sententi-

Enc. 1. 15. 32
 1. 2a. 2. 2
 1. 1a. 4. 9. 22
 Exod. 32. 34
 33. 14. 15
 Rom. 8. 15.
 1. 1oh. 4. 18.
 1. 1oh. 33. 8.
 Gen. 48. 16.
 Gal. 4. 2.

Vide Not.

ταρξέντες τῶν καὶ πνεύματι καὶ πνεύματι εἰσιν ἐσθλῶν συμμόρφως τῶν δεικνύει τῶν κακῶν ὁ δὲ καὶ πνεύματι μὴ τῶν ἀπὸ τῶν ἡμεῶν ἐστὶν

Tt ij

orationi huic animum applicuerit, ut im-
 menfam Iesu erga homines benevolen-
 tiam significet, supervacaneam eorum
 operam esse dicet, & bonitati Iesu con-
 trariam, qui his locum in leuioribus so-
 lum peccatis tribui volunt, cum peccato-
 rum differentiam verba ista non expri-
 mant. Alius vero & hunc locum attente
 perpendens, & non extra tem hanc intel-
 ligi, neque de quolibet peccato dici vo-
 lens, qui ingentia illa flagitia admittit,
 eum ne fratrem quidem esse dicet, etiam si
 frater fortasse appelletur, quemadmodum
 ait Apostolus: *Si is qui frater nominatur in-
 ter vos est fornicator, aut avarus, aut idolis
 seruiens, & quæ sequuntur, cum eiusmodi
 nec cibum esse sumendum: nemo enim ido-
 lis seruiens, vel fornicator, vel avarus fra-
 ter est; nam si aliquid ex his in se habeat
 qui appellatur frater, & Christi nomen
 ferre videretur, frater tamen iure merito
 nequaquam dici possit. Quemadmodum
 igitur qui talia de omni peccato dicta esse
 pronuntiat, sive peccatum illud cædes sit,
 sive veneficium, sive puerorum stuprum,
 sive aliquid simile, occasionem præbuit
 cur summam Christi patientiam & pro-
 craftinationem animo comprehendere-
 mus; ita è contrario qui fratrem ab eo
 qui frater appellatur distinxit, eum qui
 propter minima peccata quibus obnoxij
 sunt homines, post reprehensionem non
 fuerit conversus, habendum esse docet
 pro Ethnico & Publicano, propter pec-
 cata quæ non ad mortem, vel vt ea in Nu-
 meris Lex appellat, mortifera non sunt;
 quod vtique nimis crudele videtur; nec
 enim facile quemquam reperiri posse ar-
 bitror, qui non ter ob idem noxæ genus
 fuerit oburgatus, maledicti, verbi gratia,
 quo maledicti, vel qui ira exandescunt,
 propinquoorum nomini detrahunt; vel
 vinolentia; vel orationis mendacis &
 otiose, vel alterius cuiuspiam culpæ ex
 ijs quæ multis inherere solent. Quares
 igitur annon aliqua circa hunc locum eos
 prætereat observatio, qui ad Verbi beni-
 gnitatem attendentes in condonandis
 maximis flagitiosorum criminibus faciles
 se dant, & eos item qui in minimis pro
 Ethnico & Publicano habendum esse do-
 cent, & ab Ecclesia segregant trium vel
 leuium noxarum reum: quod autem vtrof-
 que fugit, tale mihi videtur esse; Postquam
 verba hæc: *Lucratus erit fratrem tuum*, ad
 eum solummodo qui obtemperavit perti-
 nere declaravit Verbum, non idem pro eo
 amplius repetijt qui bis terve peccaverit,
 & qui oburgatus fuerit; sed quod his ver-
 bis responderet: *Lucratus erit fratrem tuum*,
 quasi suspensum reliquit, quodque de eo
 qui bis terve fuerit oburgatus, dicendum erat, Non omnino ergo lucrifit, neque*

Α φιλαρθερίας τῷ ἰησοῦ περὶ τὰς φησὶ ἐπὶ τῷ
 ῥητῷ Διαφορὰ ἀμάρτημα τῶν ἄλλων ἀπολύ-
 λοντων, ἀπεισὸν πῶσισι ἐν τῷ τὸν ῥησὸ-
 ντι τῷ ἰησοῦ οἱ περὶ σὺπακῶντες ἐπὶ τῷ ἐλα-
 πίνω ἀμάρτημα τῶν αὐτῶν ἡμεῖς ἔχοντες ἄλλος
 ἄλλος δὲ περὶ τῆς λέξεως ἰπερὶ δὲ ἡμεῖς, ἐν
 τῶν περὶ σὺπακῶντες ἔδωκεν αὐτῶν, μὴ περὶ
 πῶτος ἀμάρτηματος λέγεσθαι, φησὶ ἐπὶ τῷ
 μεγάλῳ σκῆνῳ ἀμάρτημα, ἢ δὲ ἀδελφός ἐστι,
 ἀλλ' εἰ ἀρὰ ἀδελφός ὀνομαζόμενος, ὡς φησὶ
 Β ὁ ἀποστόλος· εἰ δὲ περὶ ἀδελφός ὀνομαζόμενος,
 ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εὐδαιμόνητος, ἢ ἐξ
 ἑξῆς, τὰ ἑξῆς μὴ σκωδῶντες, * σὺ δὲ εἰς
 εὐδαιμόνητος ἀδελφός, σὺ δὲ πόρνος, σὺ δὲ πλε-
 ονέκτης. εἰ γὰρ ἔχῃ πῶτος δοκῶν φορεῖν ὁ
 σὺ ὄνομα ἀδελφός ὀνομαζόμενος, ἀλλ' ὅτι
 ἀδελφός ἐνδικῶς ἐπὶ λέγοιτο· ὡς ἀρὰ εἰς φατα-
 σία * τῷ εἰς ἑσθλοῦν ῥησὸν ἐπιτελεῖς ἀπο-
 μαὶ πῶτος ὅτι πῶτος ἀμάρτηματος λέγον-
 τῶ τῶσι τῶ εἰρησῶν, καὶ φόνος ἢ ὁ ἀμαρτι-
 μα, ἢ φαρμακία, ἢ παιδεφθορία, ἢ πῶ-
 τικῶν, ὅπως εἰ τῷ εὐαγγελίῳ ὁ ἀδελφός
 Διαφορὰ ἀμάρτημα τῶν ἄλλων ἀδελφός,
 διδάξαι τῶ ἐπὶ ἐλαπίσι τῶν ἀφῆσιν ἀμαρ-
 τημάτων μὴ ἐπιτελεῖσθαι μὴ τῶ ἰησοῦ, ὡς
 ἐθικῶν καὶ τελῶν λογισθῆναι ἐπὶ ἀμάρτημα
 εἰς μὴ περὶ θάνατον, ἢ ὡς ἀπομασὶ ἐν ἀριθ-
 μῶσι ὁ νόμος, τῶ μὴ θανατοφορεῖ. ἔσθ δὲ εἰς
 ἀμάρτημα τυγχάνειν. ἢ γὰρ οἱ μὴ ἔχοντες ἑ-
 ρεθῶσθαι τῶ μὴ περὶ ἐπὶ τῶ ἀμάρτημα
 πῶ ἀμάρτημα ἐλατῶντα, φέρει τῶν, λοιδορία,
 καὶ ἢ οἱ λοιδοροῦντες δυσσημοῦσι τῶς πῶτος,
 οἱ τε θυμῶν, ἢ πολυτοσία, ἢ λόγος φιλίῳ
 καὶ ἀργῶν, ἢ πῶ ἐν τῶ πολλοῖς. ἑπὶ τῶ εἰς
 μὴ περὶ λαοθάμει περὶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 φωντοσία τῶ τῶ λόγος θεοῦ τῶ καὶ περὶ τῶ
 τῶ μέγιστος ἡμάρτηματος ὁ σὺ τῶ τῶ τῶ διδύ-
 τας, καὶ τῶ ἐπὶ τῶ ἐλαπίσι διδάσκοντες λο-
 γίζεσθαι ὡς ἐθικῶν καὶ τελῶν, τῶ μὴ περὶ τῶ
 βεβαχτεσθαι ἡμάρτηματα ἀλλοτρίων ποιῶντας ἢ
 σκκλησίας. ὁ γὰρ λαοθάμει ἑκάτερος ἑαυτοῦ μοι
 φαίνεται. τῶ. ἐκ ἐρῶσας τῶ ἀδελφός ἐσθ, ἐπὶ ὁ
 μόνος ἀκῶ σὺ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 καὶ ἐλεγχθῆναι, ἀλλ' ἀσάρει μὴ τῶ εἰσα
 τῶ ἀδελφός τῶ. ἐκ ἐρῶσας τῶ ἀδελφός ἐσθ,
 λαοθάμει τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 χθῆναι. ἢ πῶ τῶ εἰς κερδαίνεσθαι σὺ τῶ

1. Cor. 5. 11

1. Ioh. 3. 16

Math. 18. 15

* c. 1. 1. 1. 1.

* c. 1. 1. 1. 1.

ipforum, quod exprobrauerunt tibi Domine. Ac alie quidem pensationis forme reperi queant, quas si animo teneamus, vtilem esse post quantacunque peccata penitentiam sciemus; vt praterquam quod plurimorum facinorum poenas non lueamus, aliqua etiam nobis spes pro bene deinde gestis superfit, etiamsi sexcenta prius flagitia admiffa sint. A ratione enim alienum est mala rationibus alicujus inferri, nec quicquam recte facta post mala prodesse, quod ab Ezechiele traditum facile discere possunt, qui dicit super hisce rebus constanter tenent. Ad id autem quod pro Ethnico & Publicano habendus fit, qui post tres admonitiones damnatus est, praeclare subnexum illud videtur:

Mat. 18. Amen dico vobis, ijs nempe qui pro Ethnico & Publicano habendum aliquem judicant, Quaecunque alligaveritis super terram, & cetera; nam qui ter arguit, neque auditus est, jure merito eum alligavit qui habendus pro Ethnico & Publicano judicatus est: idecirco eum talis quispiam a quo vis tali alligatus fuerit & condemnatus, ligatus manet; cum eorum nullus qui in caelo sunt, judicium ejus rescindat a quo alligatus est. Similiter & qui semel correptus, actibus suis lucriferi meritis est, solutus per hanc illius oburgationem a quo lucrifactus est, neque amplius confictus vinculis peccatorum suorum propter quae instimulatus fuit: is & ab ijs qui in caelis sunt solutus judicabitur. Verum quae vni Petro supra concessa sunt, hic omnibus quoque videtur tribuisse, qui peccatores quoslibet ter corripuerint, vt si mos ijs gestus non fuerit, supra terram eum alligent, qui pro Ethnico & Publicano dignus qui haberetur judicatus est, cum & in caelo alligatus ille sit. At quoniam pra ijs qui ter arguerunt peculiare aliquid Petro tribui oportebat, etiamsi de Petro, & qui ter fratres arguerunt commune aliquid dictum sit, privatim illud Petro attributum est: Dabo tibi claves regni caelorum, priusquam illud: Quaecunque alligaveritis super terram, & cetera. Ac sane si ad Evangelica scripta animam diligenter appellamus, ibi magnum inueniemus discrimen, & excellentiam eorum quae Petro, pra ijs quae alijs dicta sunt, etiam in ijs rebus quae Petrum inter, eosque qui ter fratres oburgaverunt, communes esse videntur. Nec enim exigua differentia est claves novius caeli Petrum, sed plurimorum accepisse; & quaecunque super terram alligaverit, non in vno caelo, sed in omnibus ligata esse, pra pluribus alijs qui super terram & alligant & solvunt, ita vt haec alligata & soluta sint non in caelis, sicut Petro concessum est; sed in vno caelo: nec

Mat. 16. 19. Mat. 18. 18.

ποι αυτοις, ἡ ἐνοιδισμὸν αὐτῶν, ἐν ἀντιδίστασι
 κώρε· καὶ ἄλλοι αὐτὸν ἐπεροῦντο. Ἐπει δὲ αὐτοπο
 δόσεως, δε ἐλό κοσμησῶν, εἰσὲν ἡμεῖς οἱ λεοπιλε
 ἰδὲ ὁποσοι αὐτὸν ἀμνηστῶν μεταπεισῶν. ἵνα περὶ
 τῶ μὴ καὶ πλείονων κοσῆ ζῆσται ἡμας, καὶ
 καὶ ἀγαθῶν ἐλπίς τις ἡμεῖν ἕαρεν ποτε ἡν πα
 ποσπραμῶν ἀπολιεφθῆ, καὶ καὶ αὐτὸν μω
 εἶα ὅσα ἐπαγοσῆμα πινῆ. ἀππον δὲ τὸ μω
 χεῖρα σαροσθῆναι πη, καὶ δὲ μω τὸ χεῖρα
 κρεῖπνα μωδὲν ὄφελῶν, ἀπρ καὶ ὅσα τῶ ἰζε.
 Β καὶ τῶς ἐπιτροχῆς κηροσὶ τὸ καὶ ἡν τῶσταν
 φησὶ ἐστὶ μαθῆν. καλοσὶ δὲ μοι δοκεῖ σαυτοφρη
 τῶ μω ὁ περὶ νεοδοτήσται κρησῆν ἡ) ὡς ὁ
 ἰδιωκὸς καὶ ὁ τελωνιὸς τῶ. ἀμην λέγω ἡμεῖν, δε
 λορόπ τῶς κρησῆν εἶναι πνα ὡς ὁ ἰδιωκὸς καὶ ὁ π
 λῶντος, καὶ ὁ ἐλὸν ἴσππῆ ἐπὶ τῶς γῆς, καὶ τῶ ἰζε
 δικασίος ἡδὲ δισον ὁ περὶ νεοδοτήσται καὶ μὴ ἀκα
 ῶσῆς τὸ κρησῆναι ἡ) ὡς ἰδιωκὸς, καὶ πλείονων
 ἡ)σπρ ὁ τῶσταν διδεδωμῶς καὶ διδωκῶντος
 ἵσπρ τῶ τῶσταν, μωδὲν διδεδωμῶς, σῶδῆντος ἡν ἐν
 ἡρασῶ ἀπλῶστος τῶ διδωκῶντος ἡ)σπρ τῶ κρησῆν
 ἡ)σπρ ἡ καὶ ὁ ἀπσῶσῆς νεοδοτήσται ἡ)σπρ πῶσται τῶ
 κρησῆναι, λαοδῆς δὲ τῶ νεοδοτήσται κρησῆναι
 τῶς ἡ)σπρ, καὶ μωκῆς σπασῆς ἡ)σπρ ἀμνηστῶν ἐσῶ
 καὶ ἐν ἐνεδοτήσται διδεδωμῶς, λαομῶντος κρησῆ
 σῆ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ
 ῶ μῶσται τῶ τῶσταν διδεδωμῶς ἡ)σπρ διδοσῆναι
 διδωκῶναι πῶσται τῶ τῶσται περὶ νεοδοτήσται
 γοσῆ πῶσται τῶς ἡ)σπρ τῶσται, ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ
 δῶσπρ ἐπὶ τῶς τῶ κρησῆναι ἡ)σπρ ἡ)σπρ, καὶ
 πλῶσται, ὡς διδεδωμῶς τῶ τῶσται ἐν τῶ ἡ)σπρ ἡ)σπρ
 ἐπὶ ἡ)σπρ, εἰ καὶ κρησῆν πῶσται τῶ πῶσται καὶ ἡ)σπρ
 νεοδοτήσται τῶ τῶς ἀδελφῶς λέλεσται, ὡς ἡ)σπρ
 ῶσται ἡ)σπρ τῶ πῶσται τῶ τῶς τῶς νεοδοτήσται
 τῶ, ἰδῆα τῶ τῶ σῶσπρ τῶσται, ἐπὶ τῶ πῶσται π
 δῶσται σῶσται τῶς κρησῆς τῶς βασιλείας ἡ)σπρ ἡ)σπρ, τῶ
 καὶ τῶ ἐν ἡ)σπρ τῶ τῶσται τῶς γῆς, καὶ τῶ ἡ)σπρ καὶ
 τῶσται ἐπὶ τῶσται σῶσται τῶσται τῶσται τῶσται τῶσται
 ἡ)σπρ ἡ)σπρ, καὶ ἐν τῶσται ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ
 τῶ τῶ δικουῶσται ἡ)σπρ καὶ καὶ περὶ τῶ πῶσται
 τῶ τῶς νεοδοτήσται τῶς ἀδελφῶς, πῶσται
 Δ δὲ σφοδρῶ καὶ ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἐν τῶ πῶσται τῶ πῶσται
 εἰρημῶν σῶσται τῶς διδοσῆς, ὡς ἡ)σπρ ἡ)σπρ ἡ)σπρ
 φοσῆ τῶ πῶσται εἰληστῆ)σται τῶς κρησῆς, ὡς ἡ)σπρ
 ἡ)σπρ, ἀλλὰ πλείονων, καὶ ἵνα ἐπὶ ἡ)σπρ ἡ)σπρ
 ἐπὶ τῶ γῆς, ἡ)σπρ διδεδωμῶς σῶσται ἐν ἐπὶ ἡ)σπρ, ἀλλὰ ἐν
 πῶσται ἡ)σπρ, περὶ τῶς πῶσται δῶσται ἐπὶ τῶ
 γῆς, καὶ λῶσται ἐπὶ τῶ γῆς, ὡς τῶσται διδῶσται
 καὶ λαοδῶσται σῶσται ἐν ἡ)σπρ, ὡς ἐπὶ πῶσται,
 ἀλλὰ ἐν ἡ)σπρ ἐπὶ, ὡς ἡ)σπρ ἡ)σπρ τῶ δῶσται
 ἡ)σπρ

ως περ εως, ινα διησασιν η λυθωσιν εν παντι ημε-
ροις. οσα αυ βελτιωνο δεσμευων, τοσοτον μα-
κραιωτερος ο λελυμενος, ως και περ το χειρ η
ερασαν εν αυτη ε λελυομαι.

A enim eo penetrandi facultate pollent,
quemadmodum Petrus, ut alligent vel
solvant in omnibus cœlis. Quo præstan-
tior ergo fuerit qui alligat, eo feliciot qui
fuerit solutus, cum in omnibus plane cœ-
lis solutus sit.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΟΡΙΓΕΝΙΣ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ COMMENTARIORVM

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΙΝ ΕΥΑΝΓΕΛΙΩΜ

ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ SECUNDVM MATTHÆVM

ΤΟΜΟΣ ΙΒ' ΤΟΜVS DECIMVS QVARTVS.

Πάλιν λέγω υμῖν, ὅτι αὐτὸ δὺο ὑμῶν συμ-
φωνήσασιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν παντί συμ-
φωνήσασιν ἐν οὐρανόσιν. ἡμῶν δὲ ἀπο-
στολῶν ὡς ἐὰν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐν παντί συμ-
φωνήσασιν ἐν οὐρανόσιν. καὶ εἰς τὸ γὰρ
καὶ τῶν μουσικῶν φθόγγων φθόγγους σύμφωνοι,
καὶ ἄλλοι ἀσφύτοι· εἶδε ὅτι καὶ ἡ διαγγελικὴ
ἐν τῷ· ἡκούσιν συμφωνίας, καὶ χορῶν. ἔπειτα
γὰρ ἐπὶ τῆς ἐκ μεταμοίαις συμφωνίας καὶ πα-
τήρα τῶν ἀποστόλων ἀπαλαίνας διδρασκόντων ἀκακο-
νομίας συμφωνίας, ἐπὶ τῆς διδρασκῆς τῆς οὐκίας· ὅ-
τι ἡ συμφωνίας ὄνομα ὁ φάρος οὗτος οἶδε λέγει
ἐν οἷς φησὶ καὶ ἰακώβ· καὶ εἰ ἀπὸ τῆς γῆς
ἐξασπασίαν ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ μὴ μου-
σικῆς, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κθαρίας· ἀδελφοὶ ὅ-
τι τῆς ἀπὸ τῆς γῆς συμφωνίας ἐν τῆς· τῆς βασιλείαν
γενεσμενῶν, ἦν ἡ οὐκία ἀδελφοὶ τῶ ἀμναδῆς
ἐμπροσθέντων ἡμῶν καὶ τῆς οὐκίας, καὶ δαδῆς
καὶ οἱ υἱοὶ πατέρων ἐν οὐρανόσιν καὶ ἐν οὐρανόσιν
ἡμῶν καὶ τῆς οὐκίας ἐν οὐρανόσιν καὶ τῆς οὐκίας
ὄργανα ἐν οὐρανόσιν καὶ ἀδελφοὶ ἐν οὐρανόσιν τῶν μου-
σικῶν συμφωνιών, ἢ τῆς τῶν οὐκίας διώκται, ὡς
δύο μόνον μὴ τῆς καὶ τῆς οὐκίας μουσικῆς καὶ
παιδικῆς συμφωνίας ἀπὸ τῆς καὶ τῆς οὐκίας
τῶν ἐν οὐρανόσιν ἀπὸ τῆς καὶ τῆς οὐκίας, τῆς πα-
τήρα διδόναι τῶ ἀπὸ τῆς καὶ τῆς οὐκίας τῶν συμφων-
ιών ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐπὶ τῆς καὶ τῆς οὐκίας ἀπὸ τῆς
σιν, ἀπὸ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς οὐκίας τῶν συμφων-
ιών συμφωνιών σιν· ἡ τῆς ἐν οὐρανόσιν καὶ τῶ
ἀπὸ τῆς οὐκίας τῶν· μὴ ἀπὸ τῆς οὐκίας ἀπὸ τῆς οὐκίας,
εἰ μὴ
πὸ τῆς οὐκίας συμφωνίας καὶ τῆς οὐκίας, ἡ τῆς οὐκίας
τῆς καὶ τῆς οὐκίας· ἐπὶ γὰρ ὅτι ἀρμονίας ὄνομα
ἐπὶ τῆς καὶ τῆς οὐκίας τῶν μουσικῶν τῶν οὐκίας ἐν τῶν οὐκίας
τῶν οὐκίας ἀπὸ τῆς οὐκίας τῶν οὐκίας· οἶκον καὶ ὅτι
ἐπὶ τῆς οὐκίας τῶν οὐκίας τῶν οὐκίας τῶν οὐκίας

Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis con-
senserint super terram, de omni re quam-
cumque petierint, fiet illis. Symphoniae vo-
cabulum musicis praecipue vocum concen-
tibus tribuitur. Et sunt quidem in musicis
soni sonis alij consoni, alij dissoni; no-
men autem illud rebus musicis attributum
callet Evangelica Scriptura hoc loco:
Audivit symphoniam & chorum; nam pro-
pter ortam ex poenitentia Symphoniam
filij cum patre, qui postquam perierat in-
ventus est, ad oblectandam domum sym-
phoniam audiri decebat. Nomen autem
symphoniae impio Laban ignorabile fuit,
vbi ipse alloquens Iacob ait: Si nuntiafsem
mihī, profectus fuisset cum gaudio, &
canticis, & tympanis, & citharis. Eiusmodi
autem symphonia simile est quod secundo
Regum scriptum extat, quando videlicet
fratres Abinadab ibant ante arcam; David &
autem & ipsius pueri iudebant coram Domino
in organis arte paratis in virtute, & in canti-
cis; organa enim parata in virtute & can-
ticis symphoniam in se musicam contine-
bant; quae tali virtute pollet, ut duobus
solummodo rem quamlibet à Patre qui in
caelis est cum symphonia & concentu ad
divinam & spiritualem Musicam precan-
do flagrantibus, postulata his Pater an-
nuat qui consentiendo supra terram ea po-
stulaverint, quae rogassent ij qui antedi-
ctam symphoniam simul edidissent; quod
novum dictu est & mirabile. Sic ego quo-
que verba haec Apostoli interpretor: No-
lite fraudare invicem, nisi forte ex consensu
ad tempus, ut vacetis orationi. Quoniam
enim harmoniae vocabulum ijs qui secun-
dam Deum connubio junguntur in quod-
dam Proverbiorum loco tribuitur, qui sic
habet: Domum & substantiam dividet pa-

tres filijs, à Domino autem viro vxor con-
 gigitur, confluens est harmonia quæ à Deo
 est & nomine symphonix ac consensus, &
 ipsa re ad orationem frui; quod vel inde
 liquet: *Nisi forte ex consensu.* Deinde plu-
 ribus declarans Verbum idem esse duo con-
 sentire super terram, ac Christo consentire,
 subiungit: *Vbi enim sunt duo vel tres congre-
 gati in nomine meo. Duo igitur vel tres in
 nomine Christi congregati, ij sunt qui su-
 per terram non duo solum, sed & tres
 nonnumquam consentiunt.* Animadver-
 tet autem qui poterit, an symphonia hæc
 & consensus, ac talis congregatio, cujus
 in medio versatur Christus, in pluribus re-
 periri possit, quandoquidem *Angusta por-
 ta & arcta via est quæ ducit ad vitam,* &
 pauci sunt qui inveniunt eam. Fortasse vero
 non pauci quidem, sed duo vel tres consen-
 tiunt, quemadmodum Petrus & Iacobus
 & Iohannes, quibus consentientibus glori-
 am suam patefecit Verbum Dei. Con-
 1. Cor. 1. 1. ferunt autem duo, Paulus & Sothenes,
 cum priorem ad Corinthios Epistolam
 2. Cor. 1. 1. conscripserunt; tum deinde Paulus & Ti-
 motheus, quum alteram ad eosdem mise-
 1. Thimoth. 1. 24. runt; quin etiam consentierunt tres, quan-
 do Paulus & Sylvanus & Timotheus per
 Epistolam Thessalonicensibus præcepta
 tres producendi sunt qui super terram
 consenserunt, ita vt in medio eorum fue-
 rit Verbum, à quo in vnum coniuñcti sunt,
 inscriptionem Psalmorum considera; il-
 lam verbi gratia Psalmi XLL quæ talis est:
 Exod. 6. 24. In finem intellectus filijs Core. Cum enim
 tres essent filij Core, quorum nomina in
 Exodo reperimus, Afer, qui exponitur,
 Iufius; alter Helcana, qui redditur, Dei
 possessio; & tertius Abiasaph, qui conuer-
 ti potest, Patris congregatio, prophetia mi-
 nime diuisa sunt, sed ab vna voce, & vno
 spiritu in vna anima vere concorditer ope-
 rante & enuntiata & conscripta sunt, &
 2. Psal. 41. 1. quali vnus tres id elocuti sunt: *Quemad-
 modum desiderat cervus ad fontes aquarum,
 ita desiderat anima mea ad te Deus.* Quin &
 in Psalmo XLIII. in numero plurali di-
 2. Psal. 43. 4. cunt: *Deus auribus nostris audiuimus.* Quod
 si magis etiam super terram consentientes
 videre velis, eos vide qui hæc audierunt:
 1. Cor. 1. 10. *Ut cohereratis eadem mente,* & eadem senten-
 2. Psal. 4. 32. tia, & illud affectarunt: *Omnium creden-
 tium erat cor & anima vna,* qui tales eva-
 lerant (si quidem inter plures tale quid re-
 periri possit) vt ne minima quidem inter
 illos existeret dissensio, quemadmodum
 deachordi psalterij chordarum nulla in-
 1. Cor. 1. 10. vicem discrepantia est. At non consentie-
 rant super terram qui dicebant: *Ego qui-*

A αριμζεται γυνή αδελεί, ακολούτον έστι τη δση
 θεου αρμονία ο όνομος και ο έργον αλληλαίον
 ο συμφωνίας εις διχητη, εσαρ δηλοδται εν ται.
 ει μητι αυ εκ συμφωνία ειτ επιδιγνείδως ο
 λόγος ο συμφωνειν επι τή γης δύο, επι ζωτον βσι
 ταν ται συμφωνειν ται χριστι, επι φαιρι το. ε
 χρι είσι δύο η κρείς σωνογυμοί εις ο έμον όνο-
 μα. και οι σωνογυμοί εις ο τω χριστου όνομα
 δύο η κρείς, οι συμφωνουύτις είσι επι γης ε
 μόνον ε, άλλ έαδ' ότε και κρείς επι φησι ε
 δωαυμαρτος ει η συμφωνία αυτη, και η ζουατη
 σωνοαγαγη ης ο χριστος εν μεσα βσι, δωαυμα
 διρεθνηται εν πλειον, επι τετη και τη λαμδμυη
 η όδοε η απαγγελια εις την ζωνη, και ολιγοί είσι
 οι διεισχοντις αυτην. Τωρα η και την συμφωνια
 εσαρ ολιγοί, αλλά δύο η κρείς συμφωνουσαι, ως
 περ ους η ιακωβος και ιωάννης, οις συμφωνουσαν
 έδειξεν αυτος την δδξα ο λόγος του θεου στωσά-
 τησιν η δύο μ, παυλος η θραδιος, η φεφωτις
 την σωστέραν κοσμοβιοις επι γαληνη. μη τινος δ
 C παυλος και ημιος επι γαληνις την δδξα
 τωσ αδελφωσ. και κρείς η σωνοφασησιν, ότε πωυ-
 λος, και σιλουασος, και ημιος επι γαληνη ει
 επι τολωσ στατα λονικησ. ει η εωσπι η πειλαίων
 ησαματων διήσι ποτα στωσ τασ συμφωνη-
 στωσ επι γης κρείς, ως ειτ η λόγος εν μεσα
 απαν ενουωτα αδελφωσ, επι φησι η επι γαληνη
 ψαλμωσ, ως τη τω μα. ύτωσ ειρηνη. εις ο τιλος
 εις στωσιν τωσ υιωσ κορε. τειαν ηδ όταν έαν
 κρη, αν θε ονόματα εν τη ελδωσ βιεσμο, το
 ασηρ, ως ερμηνουίται, παιδια, και το δδωτιρε
 D τε ελεσα, ως μεταφρασεατ και εις ο* χριστου* η. δω
 κησις, και φητι το αδωσασφ, ως ελεσασφ
 λεγητ' αυ, περ ουσ σωνοαγαγη, αι σωσφωσιαι η ασηρ
 η διρησ θυσιν, αλλά ζωσ ενις ποδιμπος και
 μιασ φωνησ εν μια ψυχη αληθεσ σωνοκωικωσ
 ενεργουωτος, και ειρημωται, και ειρησ φησιν, η
 λα λουωτος οι κρείς ως εις. εν ζωτον επι φησι η
 ελαφος επι τωσ πηγασ ησ υδατων, ύτωσ επι φησι
 ετι η ψυχη μια ζωσσι ο θεοσ. φασι η και πλη-
 θωσ κελεσ εν ται λογ. ο θεοσ εν τωσ αν η κρη
 ηκασα αυμ. ει δε θελοσι επι μαλλον ιδων τωσ
 συμφωνουώσ επι τή γης, ιδε τωσ ακασωσασ. ήνα
 ητε κωτηρησ μωροί εν ται αυτωσ νοι και εν τη αι τη
 γρωμη, και ζηλωστωσ τωσ τι. ήν η ψυχη και η καρ-
 δια πηστων ησ πισθωσωντα μια, ημωμωσ, ει
 γα διωωτων εν πλειοσι ζωτον διρεθησαι, ως πε-
 μηδε την τυροσδωρ Δι φωνουω ει αδελφωσ, ως
 εκ εσα Δι φωνια ησ τωσ δεκα γωμωσ ψαλμωσ εν
 χορωων ζωεσ δω αλλοθωσ. υ σωνοφάνουω δε επι
 της γης οι λεγοντις. ειγω μωρ ειμ παυλοσ, ειγω η

ἀλλὰ ἐγὼ ἢ κεφᾶ, ἐγὼ ἢ χριστός, ἀλλὰ ἐν
 ἐν αὐτοῖς ὁμοίωμα, ἀν' ἡλικίας αὐτῶν σπειρόντα
 κτ' τὸ ἐν παύλῳ πνεύματός σου τὴ δυνάμει ἔ
 κούεις ἰσοδότησον, ἵνα μηκέτι ἀλλήλους δύνανται
 σι, καὶ κληροδοσῶν, ὡς ἔσται ἀλλήλων αὐτοῖς
 αἰαλίσκεσθαι· αἰδέσκει γὰρ ἡ ἀγαθότης, ἀσπᾶρ
 σιωπᾶ ἢ συμφωνία, καὶ χωρεῖ τ' ἐν μέσῳ τῶν
 συμφωνούντων μόνον γυναικῶν ἐπὶ τῆς θεοῦ· ἢ
 κούεις γὰρ ἐν δύο ἡλικίαις ἢ ἢ συμφωνία, τὰς
 ὡς ἀνομασῶν ὁ ἀπὸ τοῦ, καὶ τὰς αὐτῶν τῶν αὐτῶν
 νοῦς καὶ τὰ αὐτὰ δόγματα ἔχουν γεννηθέντα, καὶ ὁ
 τῆς αὐτῆς γυναικὸς, καὶ ὁμοίως βιοῦν· εἰ δὲ, ἐὰν
 δύο ἢ τρεῖς συμφωνήσῃσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ αὐτὸς πατρὸς
 τῶν ἀσφάτων δ' ἐὰν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, γυναικῶν αὐτοῖς
 ὡς τὴν πατρὸς ἰσοδότης ἐν τοῖς ἡρανοῖς, δηλονότι
 ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ τῶν ἐν ἡρανοῖς πατρὸς αὐτῶν πᾶν
 τῶν ἀσφάτων δ' ἐὰν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ὡς ἐὰν ὁ
 δύο συμφωνήσῃσιν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ τὸ τοῦ ἄλλον
 ἡμῶν ὅτι τὸ μὴ ἐπακρίσθαι ἀλλήλους, ὁ μὴ
 συμφωνεῖν ἡμᾶς ἀλλήλοις ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ὁ
 ἡμῶν, μήτε βίᾳ· ἐπὶ ἧς ἢ ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ ἐσθλῶ
 χριστοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ θεοῦ τὸ μὴ ἐκαστὸν αὐτῶν ἐν
 τῷ αὐτῷ, ἵνα ὁ αὐτὸς μεμνησθῆσιν ἑαυτοῦ ἀλ
 λήλων τὰ μέλη, καὶ συμφωνήσῃσιν ἀλλήλοις, καὶ
 πάσης τῆς ἐν μέσῳ συμφωνίας, ὡς ἐὰν ἡμῶν τὴν
 ἀπὸ τῆς θεοῦ μεμνησθῆσιν συμφωνίας, ἵνα συμφωνή
 ἡμῶν ἢ τῶν αὐτῶν τῶν χριστοῦ, ἢ ἐν
 μέσῳ ἡμῶν τῶν θεοῦ λόγος, καὶ ἢ τῶν θεοῦ σοφία,
 καὶ ἢ διὰ αἰεὶ αὐτῶν· ὡς τὰ μὴ ἔσται, ὡς τῶν
 δύο καὶ τρεῶν δὲ ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ συμφωνεῖν ὁ ἴδι
 ὅς κοινῶς νομίζουσιν· ἢ δὲ ἢ καὶ ἀλλήλους διηγε
 σίας ἀπὸ αὐτῶν, ἢ ἐλεγε περὶ τῶν ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ, ἀσφ
 ἢ πάντων ἐπὶ ἀγνοίας καὶ καθαρότητας τῆς γα
 μμῶν. δύο γὰρ ἢ ἐκ βάλαντος, φησὶν, ὁ λόγος
 συμφωνεῖ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ καὶ γυναικῶν νοη
 τῶν, ἐκ συμφωνίας ἀπὸ τῶν ἀλλήλων ἀλλήλων
 συμφωνίας ὁμιλίας, ἵνα γινώσκουσιν τὴν ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ,
 ὅτε ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ ἀπὸ τῶν ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ δ'
 ἐὰν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ἀπὸ τῶν αὐτῶν αὐτοῖς τῶν
 ἀπὸ τῶν αὐτῶν συμφωνίας ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ὡς τῶν
 ἡρανοῖς πατρὸς ἰσοδότης χριστοῦ· καὶ ἵνα ἡμῶν ἢ
 διηγεσθῆσιν αὐτῶν ἢ ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ ποιεῖν γὰρ, ἀλλ'
 ἐπὶ συμφωνίας ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ, ὡς εἰ ἐπὶ τῶν μὴ
 βάλαντος καθαρίσθαι, ὁ δὲ ἐπὶ τῶν μὴ βάλαντος, καὶ
 ἀπὸ τῶν αὐτῶν συμφωνεῖσιν τῶν μὴ βάλαντος ἢ μὴ
 διωκόμενος ὁ καὶ βάλαντος καὶ διωκόμενος ὁ
 κρείττων, ὅτι ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ ἀπὸ τῶν
 ἀσφᾶρ ἀσφᾶρ, ὡς ἐὰν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, γινώσκουσιν
 αὐτοῖς ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν
 ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν

A dem sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero
 Cepha, ego autem Christe, sed inter ipsos
 erant schismata, quibus dissipatis, vna
 cum Pauli Spiritu, virtute Domini Iesu
 Christi, confociabantur, ne se amplius
 morderent & comederent; ita vt vicissim
 alius ab alio confunderentur; confumit
 enim & atterit discordia, quemadmodum
 corradit & accumulat concordia, & Filij
 Dei capax est, qui in medio consentientium
 duntaxat reperitur. Ac sunt duo gene
 ralia in quibus proprie concordia existit,
 consensus, cum eadem habentur
 animo sententia; & ejsdem volunta
 tis consensio, cum par est vtrobique & si
 milis vitæ tenor. Quod si Duobus ex nobis
 consentientibus super terram, de omni re qua
 cunque petierint, fiet illis à Patre Iesu, qui in
 caelis est, quotiescunque à Patre qui in cœlis
 est postulata quælibet non impetrantur,
 duos illic super terram non consentisse
 se perspicuum est; & cur votis ac precibus
 non potiamur illud in causa esse, quod ne
 que opinionibus, neque vitæ instituto si
 mul consentiamus. Præterea vero si cor
 pus sumus Christi, & Possit Deus membra
 vnumquodque eorum in corpore, vt pro inuicem
 sollicita sint membra, & sibi inuicem
 consentiant, Et si quid patitur vnum mem
 brum, compatiuntur omnia membra; sicut
 glorietur vnum membrum, congruente exerce
 enda nobis est symphonia quæ à divina
 musica oritur, vt cum in nomine Christi
 fuerimus congregati, in medio nostrum
 sit Christus, qui Dei Verbum est, & Dei
 sapientia, ipsiusque virtus. Atque hæc
 quidem de his duobus, tribusve diximus,
 quos ad consentiendum inuicem hortatur
 Verbum, prout in sensum trahi possunt
 tritum, ac perulgatum magis: nunc au
 tem aliam explicationem aggrediamur,
 quam ante nos quispiam protulit, ad casti
 tatem & munditiam connubio iunctos
 adhortans; duos enim hos, quos super
 terram consentire vult Verbum, virum &
 mulierem intelligi debere docet, ex con
 sensu sese corporeo congressu fraudulentem,
 vt vacent orationi, quando scilicet oran
 tes de omni re quamcunque petierint, im
 petrantur; quum nutu Patris Iesu Christi
 qui in caelis est propter talem consentum
 votorum compotes fient. Videtur autem
 nobis hæc expositio non conjugij dissolu
 tionem, sed ad mutuum consensum ex
 hortationem continere; adeo vt si alter
 quidem caste agere velit, nolit vero alter,
 & propterea qui id quod melius est & vol
 uerit & poterit, in illius voluntatem
 concesserit qui idem vel noluerit vel non
 poterit, id non consequetur vtique, vt
 quamcunque rem postulaverint, ea illis
 à Patre Iesu Christi qui in caelis est, con

tingat. Aliam etiam expositionem de duorum consensu calleo, post ea qua de conjugatis diximus; talis autem illa est: in improbis imperium obtinet peccatum in animum, quasi in suo throno, sic in mortali hocce corpore constitutum, vt ejus cupiditatibus anima obtemperet: at in ijs qui tanquam de throno corporis peccatum, quod regnum prius exercuerat, detruserunt, & aduersus illud decertant,

Gal. 5. 17. caro concupiscit aduersus Spiritum, Spiritus autem aduersus carnem: in ijs vero qui perfectionem jam consecuti sunt, Spiritus victor evasit, & corporis actus morti dedit, & vita suae corpus facit particeps, ita vt

Rom. 8. 11. tunc illud eveniat: Vivificabit & mortalia corpora nostra, propter inhabitantem Spiritum ejus in nobis, & duorum consensus super terram efficitur, corporis nempe & spiritus, cui jam perfecto consona emittitur precatio Corde quidem credentis ad justitiam, ore autem consentientis ad salutem, ita vt non amplius a Deo distet cor, & ad Deum vna cum eo labijs suis & ore justus propius accedat. Quinetiam optatius est & fortunatum magis, tres in nomine Iesu simul esse congregatos, vt eveniat illud:

1. Thess. 5. 23. Deus sanctificet vos per omnia, vt integer Spiritus vester, & anima, & corpus sine querela, in adventu Domini nostri Iesu Christi servetur. Quare vero aliquis an fieri possit vt spiritus & corpus simul ea qua diximus ratione consentiant, non etiam tertium, animam dico, an postquam duo in nomine Iesu congregati sunt, illorum super terram consensui consequens non sit tres etiam in nomine illius congregari, quorum in medium venit Filius Dei, cum omnia illi consecrata sint, tria haec dico, nec adversante illi quoquam, non solum spiritu, sed nec anima, insuper vero nec corpore. Nec vero absonum fuerit & injucundum, si vtriusque Testamenti, tum illius qui corporeum Servatoris adventum praecessit, tum & Novi consensum intelligere, & palam facere conemur: in quibus enim duo Testamenta ita consentiunt, vt nihil vnum ab alio discrepet, in ijs de omni re quaecumque petierint postulata à Patre qui in caelis est impetrata reperientur. Quod si tertium duorum illorum conciliatorem requirit, Spiritum sanctum hunc esse ne te affirmare pigeat, si quidem Verba sapientum, sive eorum qui adventum Christi praecesserunt, sive qui ipsi coaevi, sive qui posteriores fuerunt, sunt sicut stimuli, & quasi clavi in altum defixi, qui a concilijs dati sunt à pastore vno. Sed nec illud inobservatum praetereas, non eum dixisse: ubi

Ασολ· οὐδα ἢ καὶ διήνη διήγησιν μὲν τὰς γεγαμιν-
 κάσας κατὰ τῆς ἡρώδου συμφωνίας ἴσασιν· ἐν μὲν
 τοῖς φαύλοις βασιλεύει ἡ ἀμάρτια τῆς ψυχῆς,
 ἰδρυμένη ὡς ἐν οἰκείῳ θρόνῳ τῆς σωματικῆς
 σώματι, εἰς τὸ κατακτείνην τὴν ψυχὴν τὰς ἐπι-
 θυμίαις αὐτῆς· ἐν δὲ τοῖς ἐγγίσειν ὡς ἀπὸ θρόνου
 τῆς σώματος τὴν καταβασιλεύσαντο ἀμάρτιας,
 καὶ ἀγωνίζονται πρὸς αὐτήν, ἡ μὲν ἄρτι ἐπι-
 θυμῶν καὶ τῆς πῶδματος, τὸ δὲ πῶδμα καὶ τῆς
 ἄρτι· ἐν δὲ τοῖς ἡδὴ πελιωθεῖσι κεκράτηκα τὸ
 πῶδμα, καὶ τῆς ἀρτι· ἡ δὲ αὐτῆς ἰθαράται τῆς σώμα-
 τος, καὶ μεταδίδωσι τῆς ἄρτι ζωῆς τῆς σώματι,
 ὡς ἡδὴ γίνεσθαι καὶ πῶδμα· ζωνοποιεῖται καὶ τῆς σωμα-
 τικῆς σώματι τῆς ἀρτι· τὸ ἐνοικουῦν αὐτῆς πῶδμα ἐν
 ἡμῶν, καὶ τῆς συμφωνία τῆς ἡρώδου, σώματος καὶ
 πῶδματος ἐπὶ τῆς γῆς, ἡς πνος κατὰ τῆς αὐτῆς
 συμφωνίας καὶ ἡ δὲ ἀμάρτια μπεσθαι τῆς καρδίας ἡ
 πρὸς θέντος εἰς διερχομένην, σώματι δὲ ἐμολο-
 γουῶτος εἰς σωτηρίαν, ὡς ἡ κακίη τῆς καρδίας
 πόρρω ἐστὶ τῆς θεοῦ, καὶ μὲν αὐτῆς ἐγγίσει αὐ-
 τῆ καὶ τοῖς χεῖρα, καὶ τὸ σώμα τῆς διεχοῦν τῆς
 θεοῦ· ἢ πῶδμα μακαριώτερον εἰ οἱ κτὶς σωματικῆς
 ἐπὶ τὸ αὐτῆς εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἰσοδοῦ, ἡ ἀπληρώδη
 πῶδμα· οὐδὲ ἀγάσθαι ἡμᾶς ὀδοστέλις, καὶ ὀδοστέλις
 ἡμῶν τὸ πῶδμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σώμα ἀμάρ-
 τίας ἐν τῆ ἀρτι· αὐτῆς καὶ ἡμῶν ἰσοδοῦ χεῖρα
 πρὸς θεοῦ· ζητησοῖ δὲ πῶδμα τῆς εἰρημῶν συμφω-
 νίας πῶδματος καὶ σώματος εἰ διωκῆν τῶν ἁμα-
 τῶν, μὴ καὶ τὸ πῶδμα δὲ, λίγα δὲ τὴν ψυ-
 χὴν, μέποτε οὐκ ἀκολογηθῆ τῆ τῶν συμφωνία
 ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς δύο σωματικῆς εἰς τὸ ὄνο-
 μα τῆς χεῖρα, τὸ καὶ τῆς πρὸς ἡδὴ σωματικῆς εἰς
 τὸ ὄνομα αὐτῆς, ἀν ἐν μέσῳ ἐρχομένου ἡρώδου
 ὡς πῶδμα αὐτῆς ἀνακαλυφθῆναι, λίγα δὲ ἡμῶν πρὸς
 καὶ μηδενὸς ὄντος αὐτῆς ἐναυπῆς, ἡ μόνον τῆ πῶδ-
 ματος οὐκ ἐναυπῆς, ἀλλ' ὡσθὲ τῆς ψυχῆς ἡ
 αὐτῆ τῆς σώματος· χεῖρα ἢ καὶ τὸ συμφωνίας
 ἀσκήσθαι ἰσοδοῦ καὶ ἀρτι· τῆς δύο ἀρτι· τῆς
 τῆ δὲ πρὸς συμφωνίας ἡ σωτῆρας ἐπιδομίας, καὶ
 τῆς χεῖρας· ἐν οἷς γὰρ συμφωνοῦσιν αἱ δύο ἀρτι-
 γῆς, ὡς μὴ δὲ ἀρτι· ἀρτι· αὐτῆς εἰς τὸ πῶδμα
 ὡς κατὰ πῶδμα τῆς ἀρτι· αὐτῆς εἰς τὸ πῶδμα
 ἡμῶν αὐτῆς ἀρτι· τῆς εἰς ἡρώδου πῶδμα· εἰ δὲ
 καὶ τῆς σωματικῆς τῆς δύο ἰσοδοῦ ποδῆς, μὴ ὀδοσ-
 τῆς ἀρτι· τῆς ἀρτι· τῆς πῶδμα, ἐπὶ τῆς ἰσοδο-
 φῶν, ἡ τῆς πρὸς ἀρτι· αὐτῆς, ἡ τῆς ἰσοδο-
 τῆς, καὶ μετ' αὐτῆς, εἰς ὡς τῆς ἰσοδοῦ καὶ ὡς ἰσοδο-
 πῶδμα τῆς ἀρτι· αὐτῆς τῆς σωματικῆς τῆς ἰσοδο-
 σῶν ἐν πῶδμα τῆς ἀρτι· αὐτῆς, ὡς ἰσοδοῦ τῆς ἰσοδο-
 τῆς

σῶν ἐν πῶδμα τῆς ἀρτι· αὐτῆς, ὡς ἰσοδοῦ τῆς ἰσοδο-
 τῆς

τες τε οι λοπηδηντες σιδωδου, και αλφασθη... συμπερι κεινω παρτα τω θρωπιω, και τινες οι βασιμικται εις κρηδου ο εις φυλακην τ σιδωδου βαλων, και πως απιδουκε παρδαθεις τω βασιμικται παρ ο φουλοδμου, ως μηδεν οφουλειν επι ειχνη και αλλα πνα δυνααζω... αω κωπο τω εξετασικου τω παρραζηται παρ λωρω, ων την διηγησιν κη των ερμηνειαν μελίζουνα η κη ανδραπον εη νομιζω, και δεοδρηνη πνθιματω κλεισολ τω ειποτου αωτα, ινα ως ειπεν ο κλεισολ νοθη, ως γαρ εσθλις οιδεν εδ δεσπ... πω τω ανδραπον, ει κη ο πνθιμα ο εν αυτω... κη εσθλις οιδε τω ε θεοδ, ει μη ο πνθιμα τω θεοδ... απωσ εσθλις οιδε μετ τ θεοδ τω κωπο τω κλεισολ λελαλημεθα εν κρημικταις, κη παρραβολεταις, ει μη ο κλεισολ πνθιμα, ου ο μετρηων ε μόνον κωπο κλεισολ εστ πνθιμα, αλλα κη κωπο κλεισολ ως εσθλιας, ως λωγω, δεοδρηνη αωτα κη τ κηπον αυτω δωπακαλοπιδμου... αλλα κωπο μετ ης αυωτα παρ διηγησως, ουκ ε παρραλλωμεθα με, κη μην ειδη απαπικτρωμε δωπο κλεισολ, ως εστ σφια θεοδ, βοθημενοι κηπαλαειν τω εν τη παρραβολη διλημεθα... ποτερον η, ως τε κη κωπο... κρηδου τω τωαδπα* τη γρωφη, η μη, θεοδ... αω κωποβαλο εν κλεισολ ποιηται ο κλεισολ αυτωδ, μόνον εαν εδοθη κη κωπο τω τωαδ τω πνθιματω διδομενοδ λωρωσ εσθλιας δωπο τω θεοδ, και ο κη ο πνθιμα επηρορηθω υρωσ λωρωσ γρωστωικ ωμοιωδην, φησιν, η βασιμικται ηη ερασαν, και τω εησος ει η βασιμικται ωμοιωδην τωαδ κη τωαδ δε πεποικωπη, ινα κη λεγειν η τ ηον τω θεοδ, αωτε γαρ εστιν η βασιμικται ηη ερασαν, και αωπο αωτε εστιν η αυστωφια, κη η αυστωφιαστωικη, και η αυστωφιαστωικη, ιτω μωποτα κη η αυστωφιαστωικη βασιμικται η ηη κητω πνωσ, εσθλι μερτω ηη αυω, αλλα κητω πνωσ ηη αυω, ε πνα ωνομαστωισμω ερασοι, και η ηησος η πω αυτωδ εστιν η βασιμικται ηη ερασαν, δυνασται λεγειν οη αυτωδ εστιν ο κλεισολ, και η αυστωφιαστωικη εστ, βασιμικτων κωπο εκαστη επηνοιασ αυτωδ τω κη κη βασιμικτωδμου κωπο ης αμωρτιας, βασιμικτων εν τωαδ εητωαδ σμικται ηη αυτωδ κωποταξαστων αυτωδ, κη αυω λεγω, βασιμικτων κωπο εκαστη επηνοιασ αυτωδ, τωαδ τω πω διηλαδ, βασιμικτων ηη διηροστωικη εστ, κη η στωφια, κη η αληθεια, κη αι λωιπαυ αρεται, τω θρωμωδ, αλφ ο φορηω την ειχνην τω επηρατικω, ερασαν, και πωσος δυναμικωσ, ειτε αηλικησ, ειτε ηη λωιπων ωνομαστωισμωδ, ε μωρον εν τωαδ τω αωτι, αλλα κη εν τωαδ μωρηση αηλων, κη

tia facta fuerat; quinam vero confervi morere affecti sunt, & hero suo quacun- que acta fuerant aperuerunt; & quinam tortores quibus traditus est qui confervum in carcerem detruferat; & quaque ratione tortoribus traditus omne debitum rescripserit, ita ut omni alieno are plane liber esset. Multa praterca his addi posse ab eo qui inquirendi peritior sit, verisimile est, quorum explanationem & interpretationem humanas vires superare, & Christi, qui ea protulit, Spiritu indigere arbitror, ut quo modo dicta sunt, ita intelligantur, quemadmodum enim nemo hominum scit... que sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est, & que Dei sunt nemo cognovit, nisi Spiritus Dei, ita que Christus in proverbij & parabolis locutus est, post Deum nemo novit, prater Spiritum Christi; cuius qui fuerit particeps, non tantum quatenus Christi Spiritus est, sed quatenus Christi ut Sapiencia, ut Verbi, is que sibi super hoc loco aperta fuerint & relecta animo contemplari poterit. At quoad expositionem hanc sublimem pertinet, non spondemus quidem, neque certe desperamus, Christi ope adjuti, qui Dei Sapiencia est, assequi que in Parabola declarantur: an ita vero ut ea etiam Scripturae huic subiciantur, necne, suggerat nobis Deus in Christo, ut quod sibi placitum est duntaxat faciamus; detur modo, horum... gratia, sermo sapientia qui per Spiritum datur a Deo, & sermo scientia qui secundum Spiritum subministratur. Assimilatum est, inquit, regnum caelorum, & caetera: si Regi tali, taliave agenti assimilatum est, quidnam illud esse dicendum est, nisi Filium Dei; ipse enim caelorum Rex est, & quemadmodum is ipsa sapientia est, & ipsa iustitia, & ipsa veritas, annon pari ratione & ipsum regnum est? Regnum est autem non in aliquem ex inferioribus, neque in superiorum partem, sed in superiora omnia, quae Coeli nuncupata sunt. Quod si & illud discutias: Illorum est regnum caelorum, illorum regnum esse Christum dicere potes, quatenus ipsum regnum est, imperium obtinens in vnamquamque ejus cogitationem, qui jam non amplius imperio subditus est peccati, quod in eorum corpore mortali regnat qui sese huic subjecerunt: & cum dico, in vnamquamque ejus cogitationem imperium obtinens, tale quidpiam significatum volo, quatenus iustitia est, & sapientia, & veritas, & reliquae virtutes, imperium in eum exercens qui caelum effectus est, imaginem ejus gerendo qui in caelo est; & in omnem potestatem sive Angelicam, si ve reliquorum quorumlibet qui non in hoc solum seculo, sed & in futuro sancti

ca. 7. 7. 7.

1. Cor. 2. 11.

1. Cor. 12. 3.

Matth. 5. 3.

sus est, tot talentis aureis, tot argenteis,
 & e reliqua materia quæ ibi recenseretur, e
 qua templum Dei constructum est. Verum
 cum ei non sit, unde talenta rescribat, ea
 enim amiserat, uxorem certe, liberosque
 habet, aliaque de quibus scriptum est:

Matth. 18.
 25.

*Omnia quæ habet; ac fieri poterat ut eo cum
 suis omnibus venundato remorem nan-
 cisceretur, quique & sui, eorumque ad se
 pertinentium pretio debiti summam ex-
 pleret; & fieri poterat, vt non Regis am-
 plius, sed emtoris sui seruus esset; atque
 id impetrat, vt cum suis omnibus non di-
 venditur in Regis domo hæreat, propte-
 rea Prociens adorabat eum, Deum nempe
 Regem esse sciens, & ait: Patientiam habe
 in me, & omnia reddam tibi, eum enim fuif-
 se industrium credibile est, seseque penu-
 riam quam ex priori multorum talentorum
 iactura tolerabat, secundis curis ac
 negotijs refarcire posse intelligebat: tunc
 vero bonus ille Rex hujus multorum talen-
 torum debitoris misertus est, eumque plu-
 ribus concessis quam quæ postulatuerat, di-
 misit; pollicitus quippe fuerat debitor
 omnia sese debita hero redditurum, pa-
 tienter modo expediendi nominis diem
 expectasset; at eum misertus herus non
 ita dimisit solummodo, quasi olim debi-
 tum, post dilatum hujus expungendi tem-
 pus, esset recepturus, sed omni plane de-
 bito solutum dimisit. Servus autem ille
 nequam qui herum pro multis talentis
 moram ac procrastinationem rogaverat,
 inhumaniter se gessit, cum enim *Invenisset
 unum de conservis suis, qui debebat ei centum
 denarios, tenens suffocabat eum dicens: Redde
 quod debes. Annon is summæ improbita-
 tis exemplum dedit propter centum dena-
 rios conservum apprehensum suffoca-
 cans, & liberam respirationem interclu-
 dens, qui propter multa talenta neque
 ipse apprehensus, neque suffocatus fuit,
 sed primum vna cum conjugè, liberis, &
 facultatibus vendi iussus, deinde vero
 postquam adoravit, miserato eum hero
 absolutus est, & toto nomine liberatus.
 Quisnam vero sit inventus ille conservus,
 centum denarios non hero suo debens,
 sed ipsi multorum talentorum debitori;
 quinam & ipsi conservi, qui & hunc suffo-
 cantem & illum suffocatum viderunt, &
 valde indoluerunt, suoque hero quæcun-
 que agebantur palam fecerunt, juxta Ie-
 su mentem exponere spissum est ac ope-
 rum negotium. Ut ergo revera se res ha-
 bent, non explicare id posse quemquam
 pronuntio, nisi Iesus qui Discipulis suis
 omnia seorsum explanavit, illius animum**

A λέξεσιν, ἑλλήνισι χρυσοῦ ἑστίθε, καὶ ἀρ-
 γύρῃ ἑστίθε, καὶ τίς λοιπὸς ἰστοραζόμενος
 ἐκεῖ ὕλις, ἐξ ἧς κατακόσασσι ὁ τὸ θεοῦ πῶς.
 πλὴν μὴ ἔχων ἀποδιδυῖαι τὰ ἑλλήνισι,
 λέγει γὰρ ταῦτα, ἔχει γυναῖκα καὶ τέκνα, καὶ
 ἄλλα ἀεὶ ἐν γέγραπται. καὶ πάντα ἑξ ἑξ, καὶ ἴν
 δειωσὶν κατασκευασθὶν ἄλλοι μὲν ἴδιον,
 ἀπορροῦσι τῶ ἀνησθενῶ ἀλλοῖ, καὶ πληροῦσθι-
 τος. αὐτοῦ τῆς τιμῆς αὐτοῦ, καὶ ἴδω αὐτοῦ πατὸς
 ὁφλημα, καὶ ὅσον τι ἴν αὐτὸν μικροῦ μὲν ἑξ ὁδο-
 ρον τῶ βασιλέως, ἡμέρας δὲ τῶ ἀποσταθῶ, ἐν
 ἐπιδόξειται γὰρ τίς μὲν κατασκευάσει ἵνα τῶ ἴδιοι
 μῦθεν ἐν τῶ βασιλέως οἰκία, εἰς πᾶσι πο-
 σκωσὶ αὐτοῦ, δὴν ἑταίρος τῶ βασιλέως, καὶ
 λέγει. μακροθύμουσι ἑξ ἐκεῖ, καὶ πάντα ἀπο-
 δίστασι, ἴν γὰρ εἰκὸς καὶ δεκτικὸς, ἱδρὸν ἑν
 δειώσασσι ἐκ δουλείῃν κατασκευάσει ἀναπληρωσθαι
 πατὸς δὲ ἐνδεὸς δὸς τῆς ποστικῆς ζωίας ἑξ πῶ
 λαν ἑλλήνισι. καὶ ὁ ἀγαθὸς γὰρ βασιλέως ἐπι-
 ἑξ πλάγχεσθι καὶ ἐπι τὸ ὀφείλει τῆ πολλὰν
 C ταλαίω, καὶ τίς τι μὲν ἀπὸ λυσιῆν αὐτοῦ πλεῖον τι
 κατασκευάσει αὐτοῦ ἡξίωθῃ ἀξίωσας. ὁ δὲ γὰρ
 ὀφείλει τῆς ἐπισημαστικῆς μακροθυμοῦσθαι τῶ δι-
 σκωπτικῆ ἀποδιδυῖαι ἀπὸ τῶ ὀφείληματα, ὁ δὲ
 σπλαγγχεσθὶς ἐπὶ αὐτοῦ κρείως ἐκ ἐπι τῶ
 ἀποκαθῆν ἐκ τῶ μακροθυμοῦσθαι, τίς ἀφῆκει
 αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ποστικῆς ἀπῆκει, καὶ
 καὶ σὸν τῆ ὀφείλει ἀφῆκει αὐτοῦ. ὁ δὲ ποστικῆς
 δουλοῦσ ἕτος καὶ μακροθυμοῦσθαι ἐπὶ τῶ δικασ-
 τῆ αἰτίσας ἐπὶ τῶ πολλοῖς ἑλλήνισι, ἀπῆκει
 ποστικῆς, αὐτὸν γὰρ ἵνα ἦν σεωδύλων αὐτοῦ,
 ὅς ὀφείλει αὐτοῦ ἐκατὸν δυναρία, κατασκευά-
 τῶν ἑπιγὰ λέγων. ἀπέδος εἰ τι ὀφείλει πῶς ὅ
 ἔχει ἑλλήνισι ποστικῆς ἐπιδῆξαι, δὲ ἑκατὸν
 δυναρία κατασκευάσει τῶ σεωδύλων, καὶ πῶσθαι
 καὶ ἀποκαθῆν αὐτὸν ἐλθουσας ἀναποσθῆς, αὐτοῖς καὶ
 ἐπι τῶ πολλοῖς ἑλλήνισι μή τι κατασκευάσει, μὴ τι
 πῶσθαι, ἀλλὰ ποστικῆς μὲν καλοῦσθαι κατα-
 ἡνάσθαι ἀποκαθῆναι, καὶ τέκνα, καὶ τῶ ἑαυτοῦ,
 ἕξτερον δὲ μὲν ὁ κατασκευάσει σπλαγγχεσθῆς
 ἐπὶ αὐτοῦ τῶ κρείως ἀποκαθῆναι καὶ αὐτὸ πῶσθαι
 ἀφῆκει τῶ ὀφείλει. καὶ ἵδρὸν γὰρ ἴδων ἑξ ὁ
 βασιλέως τῶ ἴστορ τίς ἐπὶ ὁ ἀπῆκει σεωδύλων
 εἰς ὀφείλων, εἰ τῶ κρείως ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τῶ πολλὰ
 ὀφείλων τῶ κατασκευάσει, ἐκατὸν δυναρία. καὶ τίς
 οἱ ἴδωντες τὸ μὲν πῶσθαι, ἠὲ ὅσην ἴδωσθαι σεω-
 δύλων, καὶ λυπηθέντες σεωδῶσ, καὶ ἀποκαθῆναι
 ἐκεῖ μὲν ἀληθείας ἔχει τῶ κατασκευάσει, ἀπο-
 φάνομα μὴ δὲ ἀληθείας, καὶ ἵδωσθαι τῶ ἑξ ἵδωσθαι
 φαίνομα μὴ δὲ ἀληθείας, καὶ ἵδωσθαι τῶ ἑξ ἵδωσθαι
 καὶ ἵδωσθαι τῶ ἑξ ἵδωσθαι

φάνομα μὴ δὲ ἀληθείας, καὶ ἵδωσθαι τῶ ἑξ ἵδωσθαι

munditiam capax reperitur, ita vt hæc in eo exarentur Spiritu Dei vivi. At inquiet aliquis impie nos fortasse agere, qui propter arcanum divinorum scriptorum & reconditum sensum, hæc cum elucidare & declarare posse volumus, & lucem ijs afferre conamur, etiam si, vt id ita ponamus, eorum sententiam accurate assecuti videamur. Ad id respondendum est, quod si ij quibus hæc intelligere datum est, quid sibi agendum sit, teneant; nos certe qui in rerum quæ hic significantur, profunditatem penetrare non posse fatemur, etiãsi rudiorum aliquatenus intelligentiam loci hujus percepimus, nonnulla quidem ex ijs quæ sive Dei nutu & gratia, sive proprio Marte post multam disquisitionem & examen reperisse videmur, nos tradere literis non audere dicemus; nonnulla vero aliquatenus exponere, cum nostrj, tum eorum gratia qui hæc legent. Sed hæc propter occultum Parabolæ sensum in nostrj defensionem dicta sint. Ad quantum autem illud, quondam homo ille Rex Parabolæ cum servis suis rationes putare voluerit, id circa prænuntiatum judicij tempus contingere dicemus. Probant illud Parabolæ duæ; quarum vna versus Evangelij hujusce finem, altera in Evangelio secundum Lucam continetur. Et ne ipsum contextum proferentes, hõgus oratione producamus, cum vnicuique volenti eas ex ipsa Scriptura petere facile sit, id vnum dicemus; Parabolam quæ apud Matthæum extat, illud proponere: *Sicut homo peregre proficiscens vocavit servos suos, & tradidit illis bona sua, Et vni quinque, alij autem duo, alij vero vnum talentum, deinde autem res sibi traditas certa hæc ratione administrarunt, Post multum vero temporis venit Dominus servorum illorum; & iisdem verbis scriptum esse posuisse illum rationem cum eis: tum confer cum istis: Et quum accepisset rationem ponere, & animadverte peregrinationem patrisfamilias tempus illud appellasse, quo Dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino; adventum autem ipsius, quum post multum tempus venit Dominus servorum illorum, tempus judicij in consummatione, nam post multum temporis venit Dominus servorum illorum, & ponit rationem cum eis, & fiunt quæ deinde scripta sunt. At quæ à Luca tradita est docet apertius, Hominem nobilem abijisse in regionem longinquam accipere sibi regnum & reverti, abeuntem vocasse decem servos, & dedisse eis decem minas, & dixisse: *Negotiamini dum venio; nobilem autem virum hunc civibus suis exosum qui miserunt legationem post illum, cum nollet cum super se regnare, reversum esse accepto regno; cumque jussisset**

Α λοντις ληθ̄ τ̄ απορητοῑ πινω̄ κη̄ μιτῑκον̄ κη̄
 σαφ̄αῑ γεσημᾱτων̄ ε̄κ̄ διλισηκ̄ ταῡτα,
 περῑλθοῡσαῑ ταῡτα (ᾱφανισ̄αι, κ̄ αν̄ δεκ̄η̄ * κη̄
 λ̄ αποδησ̄εω̄ς ο̄π̄ ε̄γνω̄κον̄ επῑτη̄δω̄κ̄η̄σ̄ απο̄ τ̄ βᾱ
 λ̄ημᾱ. λικ̄τη̄ον̄ ε̄ κη̄ πᾱρ̄ε̄σ̄ε̄ τ̄ε̄το, ο̄πεῑ μ̄ ο̄ κ̄εῑ
 β̄ᾱς̄ εῑληφ̄ῑτες̄ αῡτη̄ νο̄οῡν, ε̄ιδᾱσ̄ῑ τ̄ πᾱρ̄ε̄κ̄τη̄σ̄η̄
 αῡτοῑς, η̄με̄ις̄ ε̄ ο̄ῑ ο̄μολογοῡμε̄ν̄ τ̄ς̄ απο̄λεῑπ̄οῡσ̄ᾱς̄
 τ̄ῡ δ̄ιαῑτη̄σ̄ᾱς̄ ο̄πῑ τ̄ βᾱθος̄ τ̄ῡ δῑλημ̄ᾱτων̄ ε̄σ̄ῑ τᾱ
 π̄οῑς, ε̄ῑ κη̄ ν̄νᾱ παρᾱῡτερᾱ απ̄εῑνοῑᾱς̄ ο̄πῑ πο̄σ̄ῑ
 λᾱμ̄βᾱρο̄με̄ν̄ τ̄ῡ κη̄ τ̄ πο̄σ̄ῑ, φ̄η̄σ̄οῡμε̄ν̄ ο̄τῑ ν̄νᾱ
 B μ̄ αν̄ ο̄κᾱ πολλ̄η̄ς̄ βᾱσ̄ῑλε̄ω̄ς̄ κη̄ ε̄πῑτο̄σ̄ιᾱς̄ ε̄λεῡκε̄ν̄
 δε̄κᾱδ̄ε̄κ̄ᾱν, ε̄πεῑ η̄λε̄ν̄ τοῡτ̄οῡ, ε̄πεῑ δ̄ιαῑταῑ τ̄ῡ ε̄ν̄
 η̄μ̄ιν̄ νο̄οῡ, ε̄ τ̄ολ̄ῡθ̄οῡ ε̄μ̄πῑσ̄ω̄σ̄ᾱς̄ γε̄σημᾱ
 σ̄ῑ. ν̄νᾱ δ̄ε̄ γε̄σημᾱσ̄ῑ η̄με̄τε̄ρᾱς̄, κη̄ τ̄ς̄ τ̄ῡ ε̄ν̄
 τ̄ῡ ε̄ξ̄οῡδ̄οῡν̄ η̄λε̄ν̄, ο̄τῑ πο̄σ̄ῑ ο̄κᾱπ̄ῑδ̄ῑᾱτᾱ: ᾱλ̄
 λ̄ ᾱῡτᾱ μ̄ν̄ απο̄λεῑπο̄ν̄θη̄σ̄ᾱς̄ λ̄ηθ̄ε̄ τ̄ς̄ σ̄φᾱ
 λ̄οῡκ̄η̄ς̄ βᾱθ̄ο̄ς: πᾱρ̄ε̄σ̄ε̄ δ̄ε̄ τ̄ πο̄τε̄ η̄ η̄λε̄π̄οῡ ε̄ τ̄ς̄
 σ̄φο̄δ̄η̄σ̄ βᾱσῑλε̄ω̄ς̄ ᾱν̄θε̄σ̄πο̄ς̄ σ̄ταῡρᾱς̄ λε̄ρο̄ν̄
 μ̄ν̄ τ̄ῡ δ̄ε̄λων̄ αῡτ̄ο̄, φ̄η̄σ̄οῡμε̄ν̄ ο̄π̄ ο̄τοῑᾱ απ̄ε̄ῑ τ̄
 κ̄ε̄κε̄ρ̄ῡμε̄ν̄ον̄ τ̄ς̄ κ̄ε̄λη̄σ̄ω̄ς̄ κ̄ε̄λη̄σ̄ῑ ο̄πο̄σ̄ο̄ῑ γε̄νη̄
 σ̄ᾱῑ. πᾱρ̄ῑστᾱῑ δ̄ε̄ τ̄ε̄το, μ̄ιᾱ μ̄ν̄ πᾱρ̄ε̄σ̄ε̄ τ̄ς̄ π̄λη̄θ̄
 C τᾱιο̄ς̄ τ̄ς̄ απ̄ε̄κε̄κε̄με̄ν̄ον̄ διᾱχρη̄σ̄ιᾱς̄ ε̄ξ̄οῡδ̄οῡν̄,
 μ̄ιᾱ ε̄ κη̄ ε̄ν̄ τ̄ῡ κ̄ε̄ροῡθ̄οῡ. ε̄πεῑ μ̄νᾱ μ̄νᾱ τ̄ς̄ ο̄κᾱ
 π̄ῑδ̄ε̄με̄ν̄ον̄ τ̄ην̄ κ̄ε̄τῑν̄ μ̄νη̄κῑω̄ν̄ον̄ τ̄ε̄ λε̄ρο̄ν̄ δε̄κᾱ
 μ̄ν̄ων̄ τ̄ς̄ β̄ᾱσο̄μ̄ων̄ απ̄ αῡτ̄ης̄ τ̄ς̄ γε̄ση̄μ̄ω̄ς̄ λε̄
 β̄ειν̄, φ̄η̄σ̄οῡμε̄ν̄ ο̄πῑ η̄μ̄ον̄ κη̄ μετᾱτη̄σ̄αν̄ σ̄φο̄δ̄η̄
 ε̄σ̄ῑ δῑλο̄δ̄οῡσ̄ᾱς̄, ο̄π̄ ω̄ς̄ ᾱν̄θε̄σ̄πο̄ς̄ απο̄κ̄ρη̄σεῑ εκ̄ε̄
 λ̄η̄σ̄ε̄ς̄ τ̄ς̄ ε̄ξ̄οῡδ̄η̄σ̄ δ̄ε̄λων̄, κη̄ απ̄ε̄δεῑκε̄ν̄ αῡτοῑς̄ τ̄
 λε̄ρο̄ν̄ ᾱρ̄χῑο̄ν̄τᾱ αῡτ̄ο̄, κη̄ τ̄ην̄ μ̄ν̄ π̄ῑπεῑ, τ̄αῑ δ̄ε̄
 δῡο̄, π̄ην̄ δ̄ε̄ ε̄ν̄ τ̄ε̄λλ̄ᾱτων̄, ε̄πεῑ ο̄κ̄η̄νοῑᾱ πᾱσ̄ῑν̄
 απ̄ε̄ῑ τ̄ε̄ ε̄ν̄ κ̄ε̄λη̄σ̄ω̄σ̄ῑ μ̄νᾱ, κη̄ μ̄ν̄ πολ̄ῡν̄ χ̄ε̄στο̄ν̄
 ε̄ρχ̄ε̄σ̄θ̄αῑ ο̄ κ̄ῡε̄ιο̄ς̄ τ̄ῡ δ̄ε̄λων̄ ο̄κᾱε̄ῑν̄αῑ, κη̄ αῡτοῑς̄
 λε̄ξ̄η̄σ̄ῑ γε̄ση̄μᾱσ̄ῑν̄ ο̄π̄ κη̄ σ̄ταῡρᾱσ̄ῑ με̄τ̄ αῡτω̄
 λε̄ρο̄ν̄. κη̄ * σ̄ῡγκρη̄τοῑ τ̄ᾱς̄. κη̄ ᾱρ̄χῑο̄μ̄ων̄ δ̄ε̄ * C R
 αῡτ̄ῑ σ̄ταῡρᾱσ̄ειν̄, κη̄ ο̄σᾱ ο̄π̄ απο̄δη̄μ̄ιᾱσ̄ῑ μ̄νη̄κ̄η̄
 λε̄σ̄ᾱ τ̄ε̄ ο̄ικ̄ο̄σ̄ᾱσ̄ᾱν̄τᾱ, τ̄ χ̄ε̄στο̄ν̄ κη̄ ο̄τῑ ε̄ο̄δη̄
 μοῡν̄τοῑς̄ ε̄ν̄ τ̄ᾱσ̄ῑμᾱτῑ, ε̄ν̄ δε̄ μ̄νη̄μ̄ᾱν̄ δ̄ᾱπο̄ τ̄ῡ
 κ̄ῡε̄ιο̄ς̄, ο̄πῑ δε̄ λ̄η̄σ̄η̄ν̄αῑ δ̄ε̄ αῡτ̄ο̄, ο̄π̄τε̄ μ̄ν̄ πολ̄ῡν̄ χ̄ε̄στο̄ν̄
 ε̄ρχ̄ε̄ταῑ ο̄ κ̄ῡε̄ιο̄ς̄ τ̄ῡ δ̄ε̄λων̄ ο̄κᾱε̄ῑν̄αῑ, τ̄ε̄πῑσ̄ω̄
 τε̄λεῑᾱ ο̄π̄ τ̄η̄ κ̄ε̄λη̄σ̄ω̄σ̄ῑ κ̄ε̄λη̄σ̄ῑ, μ̄ν̄ ε̄δ̄ε̄ χ̄ε̄στο̄ν̄ πο̄
 λ̄ῡν̄ ε̄ρχ̄ε̄σ̄θ̄αῑ ο̄ κ̄ῡε̄ιο̄ς̄ τ̄ῡ δ̄ε̄λων̄ ο̄κᾱε̄ῑν̄αῑ, κη̄
 σ̄ταῡρᾱσ̄εῑ με̄τ̄ αῡτω̄ν̄ λε̄ρο̄ν̄, κη̄ τ̄ᾱ ε̄ξ̄οῡδ̄η̄σ̄ τ̄ε̄
 D ε̄ λ̄ηθ̄ε̄ λ̄οῡκ̄η̄σ̄ ᾱφ̄ε̄σ̄ε̄σ̄εν̄ απ̄η̄ρ̄ε̄σ̄ον̄, ο̄π̄ ο̄λε̄η̄μ̄ω̄ς̄ ε̄ν̄
 θε̄σ̄πο̄ς̄ πᾱρ̄βᾱσῑς̄ ε̄ῑς̄ χω̄ρε̄ν̄ μ̄νη̄κ̄η̄σ̄, η̄ε̄ ο̄πῑ
 ε̄αῡτω̄ βᾱσῑλε̄ιᾱς̄, κη̄ λε̄π̄τε̄ρε̄λ̄ᾱς̄, πᾱρ̄βᾱσ̄η̄μ̄ω̄ς̄
 εκ̄ε̄λε̄σ̄ε̄σ̄ε̄ν̄ δε̄κᾱ δ̄ε̄λων̄, κη̄ ε̄δεῑκε̄ν̄ αῡτοῑς̄ δε̄κᾱ μ̄νᾱς̄,
 κη̄ ε̄ϊ̄π̄ον̄ αῡτοῑς̄. πᾱρ̄ε̄σ̄ᾱμ̄η̄σ̄ᾱσ̄ε̄ν̄ ε̄ν̄ ο̄ ε̄ρ̄χο̄
 μ̄νᾱ. ο̄π̄τε̄ δ̄ε̄ ο̄ λε̄η̄μ̄ω̄ς̄ ᾱν̄θε̄σ̄πο̄ς̄ ρ̄εῑσ̄ᾱμ̄ε̄ν̄
 ο̄σᾱπο̄ τ̄ῡ δ̄ῑαν̄ πο̄λῑτη̄ν̄ απο̄σεῑλᾱσ̄ᾱσ̄ῑν̄ σ̄ταῡρᾱσ̄ιᾱσ̄
 ῑπ̄ισ̄ᾱ αῡτ̄ο̄ς̄, ε̄ δε̄λε̄ᾱν̄τον̄ αῡτ̄ον̄ βᾱσῑλε̄ιᾱσ̄ῑ ο̄π̄

Math. 13. 14. 15.

Luc. 19. 12. & seq.

CR 107

CR 107

αὐτοὺς ἐπιθῆναι τὰς βασιλείας, καὶ εἰ-
 πὼν φωνήσῃαι αὐτῶν δούλους οἱς ἐδιδάκει τὸ ἀρ-
 γύριον, ἵνα γινῶσι τὸ διεσπαρμένον τὸ σπέρμα. ἰδὼν
 δὲ ἃ πεποίηκε, τὰ μὲν τὴν μιᾶς δίκης μιᾶς ποι-
 ῆσθαι ἑπταμύνην δόδρα, καὶ τὴν ἄλλαν ἀγαθὴν
 δοῦναι, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐστίν, δίδωσι αὐ-
 τῷ ἐλαχίστῳ δίκην πολλῶν, ὅτι ἅπαρ τὴν βασι-
 λείαν αὐτῆς, καὶ ἄλλα τῆς μιᾶς πενταπλάσια ποιο-
 ῶν, τὸ μὲν ἑπταμύνην τὴν ἀπὸ τῆς ἑταζῆς ἐλά-
 τει δίδωκεν, ὅτι τὸ ὄνομα τῆς ἐλαχίστης ἀπὸ
 τῆς ἑταζῆς ὠλέσθη, ὅτι δὲ αὐτῆς, καὶ συγ-
 νῆς ἐπὶ τὴν πέντη πολλῶν. τὰ δὲ τὴν μιᾶς δόδο-
 ρήσθαι ἐν ἑπταμύνην εἶπεν. Ἐκ τῆς ἐλάττειας σε-
 κείνα σε, ποιεῖ δόδρα, καὶ τοῖς ἑπταμύνην εἶ-
 πεν. ἀρατε ἀπ' αὐτῆς τὴν μιᾶν, καὶ δόδορ ὅτι
 δόδορ μιᾶς ἔχοντι. πῶς οὖν καὶ ἐπὶ τῆς ἑταζῆς
 βασιλῆος ἐστίν, ὅτι ὁ μὲν ἐλάττει δὲ δόδορ πο-
 ρεῖται εἰς χόρτον μακρὸν λαθεῖν ἑαυτῷ βασι-
 λείαν, καὶ ἑπταμύνην, ὅτι ἕως ἐστὶν οἰκίαι δόδο-
 ρήσθαι ἐπὶ τῶν λαθεῖν τὴν βασιλείαν καὶ τὴν χόρ-
 τον, καὶ ἔτι ἐν αὐτῷ; οἱ δὲ τῆς δόδορ λαθεῖντες
 μιᾶς, οἱ ἐλαχίστοις ἐστὶν οἱ ἐλαχίστοις λόγον ὃν
 ἐπὶ τῆς δόδορ; οἱ δὲ πολλοὶ αὐτῶν ἐπιπολιτὸν
 ἐλάττει τὴν χόρτον, καὶ τὸ ἐπὶ δόδορ ποιεῖται, οἱ
 μὴ ἐλαχίστοις ἀπὸν βασιλείαν, ὅτι καὶ μὲν ὁ
 ἀπὸν βασιλείαν ἀπὸν ἐστὶν ἐστὶν. ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸ-
 νῆς αὐτῆς ἐστὶν ὅτι πᾶσι τοῖς μοι εἰρήσθαι,
 καὶ τὸ τὴν ἐπὶ τὴν ἀπὸν αὐτῆς ἀναφέρειν ἐλάττειας
 καὶ τῆς βασιλείας ἐπὶ τὴν σιωπῆσαν, ὅτι ἐπὶ
 φωνήσθαι αὐτῶν τῶν δούλων, οἱς ἐδιδάκει τὸ ἀρ-
 γύριον, ἵνα γινῶσι τὸ διεσπαρμένον τὸ σπέρμα, καὶ
 καὶ τὸ ἐκ τῆς ἐλάττειας δόδορ ποιεῖται, καὶ τῆς
 ἐπὶ τῆς ἐλάττειας ἀπὸν βασιλείας, καὶ τὸ ἐπὶ τῆς
 ἐπὶ τῆς ἐλάττειας ἀπὸν βασιλείας, ἵνα
 πολλοὶ σιωπῆσαι λόγον μὲν ὅτι δόδορ αὐτῶν, καὶ
 ἀρξάντων αὐτῶν σιωπῆσαι, ἀρξάντων ἐστὶν οἱ
 ἐλάττειας πολλῶν ἐλάττειαν. ἀρξάντων δὲ οἱ βα-
 σιλεί, ὅτι αὐτῶν ἐπὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἐλάττειαν οἰ-
 κία ἀγγέλων. καὶ τῆς εἰς τῆς ἐπὶ τῆς ἐπὶ τὴν
 βασιλείαν ἐλαχίστοις πᾶσι οἰκονομίας μακρῶ-
 ν, καὶ μὴ καλῶς αὐτῶν ἐλαχίστοις, ἀλλὰ ἐλα-
 χίστοις τῶν ἐλαχίστων ἐστὶν, οἱ οἰκονομίας ἀπὸν
 γινῶσαι πολλῶν ἐλάττειαν ὃν δόδορ ποιεῖται, ὅτι
 δὲ τῆς μὴ ἔχοντι δόδορ ποιεῖται, καὶ τῆς ἐπὶ τῆς
 τῆς βασιλείας ἀρξάντων ἀπὸν τῆς γινῶσαι, ἀπὸν
 ὅτι ἕως γινῶσαι κοινῶς αὐτῶν πατέρων τῶν ἐπὶ τῆς
 ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀρξάντων ἀπὸν τῆς γινῶσαι, ἀπὸν
 ὅτι ἕως γινῶσαι κοινῶς αὐτῶν πατέρων τῶν ἐπὶ τῆς
 ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀρξάντων ἀπὸν τῆς γινῶσαι, ἀπὸν
 ὅτι ἕως γινῶσαι κοινῶς αὐτῶν πατέρων τῶν ἐπὶ τῆς

A accepit ad se servos quibus pecuniam tra-
 diderat, ut sciret quantum quisque negotia-
 tus esset; cumque quid egissent intellexis-
 set, eo quidem qui mina vna decem minas
 acquisiverat, his verbis collaudato: *Eng-
 bone serve, quia in modico fuisti fidelis,*
*potestatem illi super decem civitates, quæ
 regno suo subdita erant, concessisse; alteri
 vero qui minam quidem replicaverat, eandem
 laudem, quam priori dederat, non tribuif-
 se; nec potestatis vocabulum, quemad-
 modum alterius causa definivisse, sed huic
 dixisse: Et tu esto super quinque civitates: at
 ei qui minam in sudario colligaverat, di-
 xisse: De ore tuo te iudico serve nequam, et
 adstantibus dixisse: Auferite ab illo minam,
 et date illi qui decem minas habet. Quis er-
 go super hac Parabola non dixerit nobil-
 lem illum hominem in regionem longin-
 quam profectum, ut acciperet sibi regnum
 & reverteretur, eum esse Christum qui ad
 mundi, eorumque qui in mundo sunt, ca-
 ppendum regnum, quasi peregre profi-
 ficiscitur? qui vero minas illas decem re-
 ceperunt, eos esse quibus verbi dispen-
 satio credita est? at qui regnare cum no-
 luerunt cives ipsius, qui civem egit in
 mundo naturam humanam assumens, eos
 esse fortasse Israellem, à quo fides ei habi-
 ta non est; forsitan & Gentes quæ ei mi-
 nime crediderunt. Verum hæc à nobis dic-
 ta sunt, ut reditus illius cum regno re-
 deuntis ad consummationem referatur,
 quando nempe iussit vocari servos, quibus
 dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque ne-
 gotiatus esset, & quod ex eo, necnon ex
 talentorum parabola demonstrare velle-
 mus locum hunc: *Qui voluit rationem pone-
 re cum servis suis, ad consummationem re-
 ferri, quum jam regnum recipit Rex, cu-
 jus gratia, juxta aliam parabolam, Abiit
 in regionem longinquam accipere sibi regnum
 & reverti. Cum autem reversus fuisset, &
 regnum recepisset: Voluit rationem ponere
 cum servis suis, Et quum cepisset rationem
 ponere, oblatus est ei unus qui debebat ei plu-
 rima talenta: oblatus est autem, tanquam
 Regi, ab Angelis quos ministros ipsius
 constitutos fuisse reor. Ac cuiuspiam fortas-
 se ex ijs qui regno subditi sunt, magna
 aliqua administratio commissa est, quam
 cum non recte procuraverit, sed res sibi
 conceditas dilapidaverit, ita ut multo-
 rum talentorum, quæ attrivit, debitum
 fuerit factus; non habens fortassis unde
 debitum dissolvat, à Rege venundari ju-
 betur vna cum conjuge, à qua pater libe-
 rorum nonnullorum simul cum illa effe-
 ctus est. Afficui autem quid in rebus quæ**

A

Ποι οὗτοι περιεζώνοντες ἰησοῦ φαρισαίων καὶ γραμματέων· εἰ ἔξεστι ἀφ' ἑσέων ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ πᾶσιν ἀγίαν·

De Pharisæis & Scribis Iesum tentantibus : an homini liceat qualibet ex causa uxorem suam repudiare.

Μετὰ τὸ το γέγραπται ὅτι περιεζώνοντες ἀπὸ οἱ φαρισαῖοι περιεζώνοντες ἄλλων καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστι ἀφ' ἑσέων ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ πᾶσιν ἀγίαν· τὸ ἰσοδυναμοῦ ἀφ' ἑσέων καὶ ὁ μὲν Marcus· ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίθη καὶ πειθαινομένων τῶν ἰησοῦ ἡσυχῆ πρὸς οἱ περιεζώνοντες ἐπιρώτων ἄλλων περιεζώνοντες ὅτι τὴν τὴν καὶ τὴν σαρκὸς ἡμῶν, τίς τῶν μεθ' ἡμῶν αὐτῶν ἀγαπητὴν περιεζώνοντες εἰς διδασκαλίαν ἔτι τῶν περιεζώνοντων ἑσέων πρὸς καὶ πειθαινομένων οὐκ ἐκ Φιλομαθείας, ἀλλ' ὅτι τὸ περιεζώνοντες ἐδίλυνε; πολλὰ δ' αὖ ὅτι τὸ αὐτὸ σωματικὸν ὄντος, ἐν οἷς ἐπιεσθῆναι ἰησοῦ ἡμῶν οἱ φαρισαῖοι, καὶ ἄλλοι παρ' αὐτοῦ, ὡς νομικὸς τις, ἄρα ὅτι καὶ γραμματέων, ἢ ὅτι τὸ αὐτὸ τὸ αὐτὸ τῶν περιεζώνοντων ἄλλων σωματικὸν, ὄντος τῶν περιεζώνοντων ἀπὸν ἐκ τῆς ἀπειθείας ἑσέων, ὡς ἐπὶ τοῦ λόγου τῶν ἄλλων ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡμεῖς περιεζώνοντες ἀποκρίνεσθαι ἀδύνατον, οἱ μὲν ἔλεγον· εἰ ἔξεστι ἀφ' ἑσέων ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ πᾶσιν ἀγίαν, ὅτι ἀποκρίσεις εἶπεν· οὐκ ἀεὶ γινώσκω ὅτι ὁ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸν ἐξ ἡμεῶν ἐποίησεν ἄνθρωπος, καὶ τὸ εἶπε· καὶ οἱ μὲν ὅτι τὸ τοῦτο ἔλεγον τὸν λόγον οἱ φαρισαῖοι τῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἡμεῶν αὐτῶν, ὅ, τι ποτ' αὐ εἶπεν, ὅτι εἰ μὲν εἶπεν, ἔξεστι, ἐνεκ' αὐτοῦ αὐτοῦ, ὡς ὅτι τοῖς τυχοῦσι ἀφ' ἑσέων τὰς γυναῖκας· εἰ δ' οὐκ ἔξεστι, ὅτι καὶ μὲν ἀμύνηται ἑσέων ἐπιτείνοντι σωματικὸν ἄνδρα γυναῖκα, ὡς ὅτι τὸ κτίσας, εἰ μὲν γὰρ εἶπε δίδοναι, ἐνεκ' αὐτοῦ ὡς ἑσέων ἀπολύσαι τὸν ἄνδρα τοῖς ἑσέων, καὶ ὅτι νόμος τῶ θεοῦ, εἰ δ' οὐκ ἔλεγον, ὡς πολεμοῦ ἐμποιοῦν καὶ ἑσέων, καὶ διεγέρθη τὰς μὲν διωκόμενος ἑσέων τὴν καὶ τὴν καὶ τὴν ἐσέων· ἐξ ἑσέων τὴν τὴν ἐσέων ἀπειθείας καὶ σοφῶς αὐτοῖς ἀποκρίνεσθαι, ὡς ἐπὶ ἑσέων μὲν ἀποφασίζοντες τὸ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα καὶ πᾶσιν ἀγίαν, ἀλλ' ὅτι τὸ ἀποκρίνομαι ὡς ὅτι τὸ αὐτὸ τὸ βιβλίον τῶ καὶ τὸ ἀποκρίνομαι· εἰ μὲν γὰρ ὅτι ὅτι πᾶσι ἀπὸν ἀλόγως λέει γὰρ, καὶ ὅτι δὲ τὸ ἀνδρα σωματικὸν τὴν γυναῖκα, ὡς ἀδελφεῶν σαρκὸς, ἀποκρίνομαι ἡμῶν, καὶ βασίλειον αὐτοῦ τὸ ἐν ἀμύνηται βαρῆ, καὶ δυσωπῆσαι ἑσέων ἐν τῇ γῆ ἐν τῇ ἐπιτείνοντων τὰς ἐπὶ τοῖς με-

Scriptum est deinde accessisse ad eum Pharisæos, tentantes eum, & dicentes : Si licet homini dimittere uxorem suam quacunque ex causa? Simile quoque scripsit Marcus. Ex ijs igitur qui ad Iesum accedebant & interrogabant, nonnulli eum tentandi causa interrogabant: cum igitur tantus ille Servator nos terretur, quis Discipulorum ejus ad docendum constitutus grauter ferat, si quando ab aliquibus, non discendi studio, sed tentandi ejus gratia quæstiones proponentibus tenteretur? Plurima vero simul colligens reperire illic poteris, ubi Pharisæi, & præter eos alij, velut Legum peritus aliquis, & fortasse Scriba, Iesum nostrum tentaverunt, ut in vnum collectis quæ de ijs conscripta sunt à quibus tentatus est, ex eorum inter se comparatione vtile aliquid ad horum sermorum genus repetias. Porro tentantibus Servator respondens dogmata profert; quarebant enim illi: An licet homini dimittere uxorem suam quacunque ex causa, Matth. 19. Qui respondens ait eis, Non legistis quia qui creavit ab initio, masculinum & feminam fecit eos? & reliqua. Ac ego quidem existimo id ab eo Pharisæos ea mente quæsisse, ut quidquid ille dixisset, reprehenderent; ut si dixisset, Licet, dicam illi tanquam conjugia levibus de causis dissolventi impigissent, sin vero respondisset, Non licet, huic quoque, ut pote virum vna cum conjuge etiam cum flagitijs habitare permittentem intendissent: quemadmodum & super tributo, nam si pendendum illud dixisset, eum accusassent, quasi Romanis non Legi Dei populum subijcientem, sin haudquaquam solvendum pronuntiasset; tanquam bellum & seditionem concitantem, & ad rebellandum eos excitantem, qui tantos exercitus sustinere non poterant. Nec vero intelligebant quam caute & extra culpam ipsis responderet, primum quidem qualibet ex causa repudiandam uxorem negans, deinde vero ad ea respondens, quæ ad libellum repudij pertinebant. Sciebat enim non quamlibet causam, justam solvendo connubio occasionem dante, & virum debere vxori Cohabitate, quasi infirmiori vasculo, impertinentem honorem, & peccatorum ipsius onera portantem; & Pharisæos Moysis scriptis gloriantes, ex his quæ in Genesi scripta sunt convincit dicens: Non legistis quia qui creavit ab initio,

Y y ij

junxit, homo non sepatet: at Phariseorum
 prafantiffimis dici potest: Quod ergo Deus
 conjunxit, nihil sepatret, neque Principatus,
 neque Potestas; nam qui conjunxit Deus
 omnibus potentior est, quæ quivis exco-
 gitata profere potuerit. Post illa Phari-
 seorum fermonem expendemus quem ad
 Iesum habuerunt his verbis: *Quid ergo Moy-
 ses mandavit dare libellum repudij, & dimit-
 tere? Consentaneum erit super his locum
 è Deuteronomio petere, in quo de libro
 repudij agitur, qui talis est: Si acceperit
 homo uxorem, & habuerit eam, & non in-
 venerit gratiam, ante oculos ejus propter ali-
 quam fœditatem, & cætera, ad id vsque:
 Ne peccare faciatis terram, quam Dominus
 Deus tuus tradiderit vobis possidendam. Ego
 vero super ijs quæ in hac Lege continen-
 tur illud quarò, vtrum præter verba nihil
 in ea investigandum sit, quandoquidem
 eam non tulit Deus; an Phariseis id pro-
 ferentibus: *Moyfes mandavit dare libellum
 repudij & dimittere, necessum fuerit illud
 dicere: Quoniam Moyfes ad duritiam cordis
 vestri permisit vobis dimittere uxores vestras;
 ab initio autem non fuit sic. Quod si quis ad
 Evangelium Iesu Christi, quod Legem
 spiritualem esse docet, ascenderit, hujus
 quoque Legis spiritualem sententiam re-
 quiret. Dicit vero qui tropologicam hor-
 um significatione aperire voluerit, quod
 quemadmodum à Paulo divina quam ha-
 buit gratiæ confisso dictum est illud: *Mulier
 alligata est quanto tempore vir vivit: quod si
 dormierit vir eius, liberata est, cui vult nubat:
 tantum in Domino. Beatior autem erit, si sic
 permanserit, secundum meum consilium; puto
 autem quod & ego Spiritum Dei habeam: hic
 enim verbis istis: secundum meum consilium,
 ne despiciatur illud tanquam Spiritu Dei
 vacuum, recte subjunxit: Puto autem quod
 & ego Spiritum Dei habeam: ita & Moyfi,
 propter attributam ei legum ferendarum
 potestatem, adeo vt propter duritiam cor-
 dis populi, rerum nonnullarum, qua fas
 erat, & vxorum repudiandarum faculta-
 tem dederit, morem in his rebus gerere li-
 cebat, quas suoapte consilio fanciebat, vt
 pote lata super his quoque cum Spiritu
 Dei Lege; & dicit ille, si non aliqua qui-
 dem Lex spiritualis est; aliqua vero non
 est ejusmodi; Lex vero & illa est, spiritua-
 lem quoque hanc esse, & sensum illius spi-
 ritualem investigandum esse. Eorum au-
 tem memores quæ supra à nobis in hunc
 Isaiæ de libello repudij locum dicta sunt,
 matrem populi non accepto repudij libel-
 lo à viro suo Christo sponte discessisse pro-
 nuntiabimus; deinde vero postquam fœ-***

Α ππε τῷ χριστῷ; ἐν τῷ ἰσθμῷ οὐ γίνεσθαι πρὸς
 τὴν φαρισαϊκὴν λειτουργίαν. τὸ ὁ θεὸς συνζυ-
 ξεν, ἀνθρώπος μὴ χωρίζεται. λέγειτο δὲ αὐ-
 τῷ πρὸς τὴν φαρισαϊκὴν κρίσιν. ὁ οὖν ὁ θεὸς
 συνζυξία, μὴ δὲν χωρίζεται, μὴ ἀρχὴ, μὴ τε-
 λείωσις. ἰσχυρῶς γὰρ ὁ συνζυξίας θεὸς πρῶ-
 ταν ὡν ἀνὸς ἰσχυρῶς τὴν νόσον ἀπὸ διουδῆ· μὴ
 ταῦτα ἀφελήσεται ἀπὸ φαρισαίων λόγον ἵνα
 εἶπον τὰ ἰσχυρῶς τὰ· τί οὖν μοις ἐπιτίμηται
 δουρῶν βιβλίον διατάξαι, καὶ ἀπολύσαι; βί-
 βλος δὲ εἰς τὴν ἀφελήσεται τὴν ἀπὸ τῆ
 δουρῶν βιβλίον λέξιν ἀπὸ τῆς διατάξαις βί-
 βλος, ἕχαστον ἕως. ἐὰν δὲ λέξιν πρὸς γυναικα, καὶ
 συνζυξία αὐτῆ, καὶ ἵνα εἶται μὴ ἄλλη γυναικὶ ἐπι-
 τίων αὐτῆ, ὅτι ἔστιν ἐν αὐτῇ ἀρχὴν ἀφελήσεται,
 καὶ τὰ εἶσιν, ἕως τῆ· καὶ ὁ μαινεῖται τὴν γυν, ἵνα
 κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσι ἡμῖν ἐν κρίσει· ἵνα
 ἵ ἐν τοῖς κτῆ τὸ νόμον τῆτον, πῶς πρὸς οὐκ ἐπι-
 τὴν λέξιν χριστὸς ἵνα αὐτῆ, ἐπὶ μὴ ὁ θεὸς
 ἵδωκεν αὐτὸν. ἡ πρὸς μὴ τὴν φαρισαϊκὴν ἀναγ-
 κῆρας εἶρησαι, χρυσομακρὸς τὰ· μοις ἐπιτί-
 μηται δουρῶν βιβλίον διατάξαι, καὶ ἀπολύσαι,
 π. ὅτι μοις πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ἡμῶν
 ἐπέστη ἵνα δίδωσι τὴν ἀφελήσεται τὴν γυναικὶς ἡμῶν,
 ἀπὸ τῆς ἵ ἡ γέροντες ἕως. ἐὰν δὲ πρὸς οὐκ ἐπι-
 τὴν ἀναγνώσιν αἰσθῆ χριστὸς ἵνα δίδωσι ὅτι ὁ
 νόμος πρὸς μακρὸς ἔστι, καὶ τὰς ἵηται τὴν νό-
 μῳ πρὸς μακρὸν τοῦ· φησὶ καὶ ταῦτα ὁ θεὸς
 ἵνα δίδωσι, ὅτι ἵνα τὰ παύλα ἵνα ἵνα
 ἐφ' ἡ εἶχε θεὸς χριστὸς λέξιν τὸ· γυναικὶ δίδει
 ἐφ' ὅσον χριστὸς ἵνα ἀπὸ αὐτῆ, ἐὰν δὲ κοιμη-
 θῆ ὁ ἀνὴρ, ἀφελήσεται ἕστι· ἡ δὲ λέγει γυναικὶς
 μόνον ἐν κύριῳ μακροκαρδίᾳ δὲ ἵνα ἐὰν ἕως
 μείνη, καὶ τὴν ἵνα γυναικὶν. δοκῶ δὲ καὶ τὸ
 πρὸς θεὸς ἵνα· ἐν ταῦτοις γὰρ π. ἵ τὴν καὶ
 ἵ μὴν γυναικὶν, ἵνα μὴ καταφρονῆται ὡς κατὰ
 πρὸς θεὸς θεὸς, καὶ ἵνα ἐπιτίμηται τὸ· δοκῶ καὶ
 γὰρ πρὸς θεὸς ἵνα· ἕως καὶ μὴ πρὸς τὴν
 δίδωσι αὐτῆ δὲ ἵνα ἵνα ἵνα, ὡς αὐτὸν ἵνα
 πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν τῆς θεὸς ἵνα ἵνα
 πρὸς ἐν οἷς ἵνα, καὶ ὁ ἀπολύσαι τὴν γυναικὶς, ἵνα
 ἀπὸ πρὸς θεὸς ἐφ' οἷς ἵ τὴν αὐτῆ γυναικὶν ἵνα
 δὲ τῆ, ὡς καὶ ἐν ταῦτοις μὴ πρὸς θεὸς θεὸς τῆς
 νομοθεσίας ἵνα ἵνα. καὶ ἐπὶ ὅτι ἵνα πρὸς
 νόμος πρὸς μακρὸς ἔστι, τῆς ἵ ἵνα ἵνα ἵνα
 νόμος δὲ ἵνα καὶ ἵνα, πρὸς μακρὸς ἔστι καὶ ἵνα,
 καὶ ἵνα τῆτον αὐτῆ ὁ πρὸς μακρὸν· μαινεῖται
 ἵ ἵνα αὐτῆ ἵνα ἵνα ἵνα ἵνα ἵνα ἵνα ἵνα ἵνα
 καὶ τῆ βιβλίον τῆς διατάξαις ἵνα, φησὶ τὸν
 ὅτι αὐτὴν ἀπέστη ἀπὸ θεὸς τῆ χριστὸς ἡ μήτηρ τῆς θεὸς, μὴ γὰρ θεὸς πρὸς τῆς διατάξαις βί-

At amb. 15.7

Deuter. 24. 1, 9.

1 Cor. 7. 39. 40.

D
 E
 E

ὅτι αὐτὴν ἀπέστη ἀπὸ θεὸς τῆ χριστὸς ἡ μήτηρ τῆς θεὸς, μὴ γὰρ θεὸς πρὸς τῆς διατάξαις βί-

ελίω, ὕστερον δ' ὅτι ὄρεθ' ἐν αὐτῇ ἀρχὴν παρ' ἑ-
 μα, καὶ ἐχ' ὄρεθ' ἑαυτίον αὐτῆ, ἐν γράφῃ
 αὐτῆ βιβλίον ἀποτασίον. διώκει γὰρ ἡ κερὴ
 ἀφ' ἧς τὰς ἀπὸ τῆς ἐθ' ἀν' κερύουσα εἰς τὴν οἰ-
 κίαν τῆ τὴν ἀρτίουσαν γυνῆκα ἀποβελκῆται,
 ὁ βιβλίον τῆ ἀποτασίον ἀδικα τῆ παρ' ἑσεν
 ἀποτασίον τῆ ἀδικα τῆ νόμου καὶ λόγου. δὲ καὶ αὐτὸς
 αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἑθ' ἀν' ἐν ὅπως ἐνομάσω, ἐπέ-
 ρου, δὲ εἰς τὸς χεῖρας τῆ παρ' ἑσεν ὁ τῆ ἀπο-
 τασίον βιβλίον. δὲ μὴ κηπὶ διώκειν παρ' ἑσεν
 τῆ καὶ τῆ νόμου αὐτοῦ παρ' ἑσεν τῆ ἀφ' ἧς ὁ β
 βιβλίον τῆ ἀποτασίον· καὶ σημεῖον τῆ εἰληθῆναι
 αὐτὴν βιβλίον ἀποτασίον ὁ, ἱερουσαλὴμ μὴ κα-
 θηρῆσαι μὲν τῆ κηθῆντος ἑσεν ὁ κείνον ἀγίασ-
 μος ἐν αὐτῷ πεπρωθῆναι γερουσία σωματῶν,
 καὶ τῆ θυσιασθεῖν τῆ ὁλοκαυτωμάτων, καὶ πᾶ-
 σος τῆ παρ' αὐτῶν λατρείας· σημεῖον δ' τῆ βιβλίου τῆ
 ἀποτασίον καὶ ὁ, μὴ ἐπὶ ὁρᾶζεν αὐτοῦ διώκειν
 τῆ καὶ, καὶ τῆ ὁ γράμμα, τῆ βυβλίωματος τῆ
 νόμου παρ' ἑσεν ἐν τῶ τῆ πᾶσι ὁ αὐτῶν ἐκλέξει
 κύριος ὁ θεὸς ὁρᾶζεν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ, πᾶσι
 τὴν σωμασθῆναι λιθοβολεῖν τὰς τὰς ἡμέρας τῆς
 ἐξ ἑσεν τῆς γαβόσας μὴ * διώκειν, καὶ ἀλλὰ δ' μω-
 εἶα τῆ παρ' ἑσεν τῆ ἀποτασίον σημεῖον ἐστὶ τῆ βιβλίου
 τῆς ἀποτασίον, καὶ ὅτι ὁρᾶζεν ἐπὶ παρ' ἑσεν,
 καὶ ὅτι λέγεται· σημεῖα ὅσα εἰδομένη ἐπὶ, ἀφ' ἑσεν
 γὰρ, φησὶ κύριος, ἀπὸ τῆς ἱερουσαίας καὶ ἀπὸ τῆς
 ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆ ἱερουσαίας ὄρεθον, ἱερουσαίας, καὶ
 ἱερουσαίας, ἡ γὰρ καὶ παρ' ἑσεν, καὶ τῆ ὁρᾶζεν,
 μὲν, σωματῶν ἀποτασίον· διώκειν τῆ ὁ μὴ εἰλη-
 θῆναι γυνῆκα τὴν σωμασθῆναι, καὶ σωμασθῆναι
 αὐτῆ ὁ ὄρεθον, ὕστερον δὲ κείνον μὴ ὄρεθον
 ἑσεν ἑαυτίον αὐτῆ· ἡ δ' ἡμέρα τῆ μὴ ὄρεθον
 τὴν ἑσεν ἑαυτίον αὐτῆ, ὁ ὄρεθον ἐν αὐτῆ
 ἀρχὴν παρ' ἑσεν· τί γὰρ ἀρχὴν παρ' ἑσεν τῆ παρ' ἑ-
 κείνου ἀποτασίον ἐν τῆ ὁρᾶζεν ἑσεν, ἀποτασίον μὴ
 αὐτοῦ ἡζιωκέειν * βαρὰ τῆ ἡσεν, καταδι-
 κῆσαι δὲ ἱερουσαίας, καὶ τῆ ἀρχὴν παρ' ἑσεν τῆ παρ' ἑ-
 τῆς εἰρηκῆναι ἐπὶ αὐτῶν· σῶμα, σῶμα αὐτῶν, καὶ
 αἶμα ἀπὸ τῆς γῆς τῆ ἱερουσαίας; πῶς δὲ ὁρᾶζεν ἀρχὴν
 καὶ τῆ ὁ ὄρεθον αὐτῶν ὁ ἡμῶν, καὶ ὅτι τῆ
 τῆ κα ἡμῶν; δὲ ἐκ δεικνύει αὐτῶν ἐκ τῆ ὄρεθον
 ἑσεν ὁρᾶζεν ἱερουσαίας, καὶ ἐπὶ τῆ ἡ ἡρῆ-
 μωσις αὐτῆ, καὶ ἀφ' ἑσεν αὐτῆ ὁ οἶκος αὐτῶν, καὶ
 ἡ γκατελείφθῃ ἡ ἡσεν τῆ σῶμα, ὡς σκηνὴ ἐν ἀμ-
 πελάδι, καὶ ὡς ὁ πᾶσι φουλάκιον ἐν σκηνῆ τῆ,
 καὶ ὡς πόλις πολιορκουμένη· καὶ τῆ ὄρεθον ὄρεθον
 καὶ ἐπὶ τῆ μὴ παρ' ἑσεν γυνῆκα ἡ γκατελείφθῃ αὐτῆ
 βιβλίον ἀποτασίον, καὶ ὁ δεικνύει τὰς χεῖρας αὐτῆ, καὶ
 τῆ δὲ ἀπὸ τῆς ἐθ' ἀν' ἀπαλή λειπῆται ὁ χεῖρας ἑσεν,
 καὶ ὁ φησὶ ὁ ἀπὸ τῆς τῆ· δὲ ἡ ἐξ ἑσεν ὁ

A dias in ea reperta est, & coram illo gra-
 tiam non invenit, libellum ad eam repu-
 dij scriptum esse; Novum quippe Testa-
 mentum Ethnicos in ejus domum convo-
 cans qui priorem vxorem repudiavit libel-
 lum repudij potentia dedit ei quæ à viro,
 Lege scilicet, & Verbo discesserat: pro-
 pterea & ipse relicta illa aliam, vt ita di-
 cam, duxit, repudij libello priori in ma-
 nus tradito; idcirco quæ sibi juxta Legem
 mandata sunt, propter libellum repudij
 exequi non possunt. Ac eam quidem li-
 bellum repudij accepisse argumento illud
 est, quod vna cum appellato ab ijs san-
 ctuario mysteriorum quæ in eo facta cre-
 duntur, diruta fuerit ac subversa Ierusa-
 lem, cumque ipso holocaustorum altari,
 & omnis cultus qui in eo exhibebatur. Ar-
 gumentum item libelli repudij illud est,
 quod festa celebrare non possint, etiam si
 juxta id quod scriptum est, sententia Leg-
 is præcipiat, vt in loco, quem elegerit
 Dominus Deus, festa celebrent; & quod
 tota Synagoga talium, taliumve facino-
 rum reos lapidibus obruere non possit, &
 sexcētæ ejusmodi res ex ijs quæ iustæ sunt,
 libelli repudij argumenta sunt; atque item
 quod iam non est Propheta, & quia dicunt: *Psal. 73. 9.*
Signa amplius non vidimus. Absulit enim à
Ierusalem & à Iuda, ait Dominus juxta
Isaia 31. 3.
Isaia sermonem, validum & validam, Gi-
gantem fortem, & reliqua, vsque ad, Pru-
dentem auditorem. Synagoga vero vxor-
 em duxisse potest Christus, & cum ea
 habitasse, illa vero postmodum gratiam
 coram eo non reperisse: cur autem gra-
 tiam coram illo non inuenit, causa hæc
 est, quod fœditas in ea inventa sit; quid
 enim fœdus quam quod vnus in festo di-
 mittendi cum oprionem haberent, latro-
 nem Barabbam dimittendum decreverint,
 Christum vero morti addixerint? & quid
 fœdus, quam quod de eo pronuntiave-
 runt omnes: *Crucifige, Crucifige eum, tolle*
101. 19. 15.
ejusmodi hominem de terra? Qui pote fœ-
 dum & illud non sit: *Sanguis ejus super nos,*
Math. 27.
& super filios nostros? propterea cum il-
 lius nomine poena reposcerentur, exerci-
 tibus circumdata est Ierusalem, & ingruit
 illius vastitas, & *Domus eorum dimissa est*
Isaia 32. 14
 ab ea, *Et derelicta est filia Sion, sicut umbra-*
culum in vinea, & sicut tugurium in cucum-
rario, & sicut civitas qua obsidetur: eodem
Isaia 1. 8.
 autem tempore libellum repudij priori
 vxori à viro conscriptum, & in manus tra-
 ditum eamque ex ipsius domo extermina-
 tam fuisse reor; at ejus quæ ex Gentibus
 est, obliterata esse chirographū, de quo
 id ait Apostolus: *Delens chirographum de-*
Col. 2. 14

* x. δωκε

* x. δωκε

101. 19. 15.

Isaia 31. 3.

Math. 27.

Isaia 32. 14

Col. 2. 14

cretis, quod erat contrarium nolis, & ipsum A
tulit de medio, affigens illud cruci, nam Paulus
in eam quæ ex Gentibus * * siebant profelyti
Israël. E domo ergo viri exijt prior conjux,
quæ coram viro gratiam non invenit, quod
fœditas in ea reperta sit; & postquam abiit,
alteri sese applicuit viro, cui se submisit, sive
virum hunc Barabbam esse dicendum est, quo
Diabolus tropice significatur, sive nefariam
aliquam Potestatem. Et vero quibusdam ex illa
Synagoga contigit id quod in Lege priore loco
scriptum est; alijs autem quod secundo; postremus
enim ille vir vxorem odio habuit, & ei tandem
aliquando in fine rerum repudij libellum, Deo id
statuente, scriberet, eique in manus dabit, & illam
de domo sua ejiciet; quemadmodum enim
Deuter. 24. 3. Inimicitias ponet serpentem inter & mulierem
Gen. 3. 15. bonus Deus, & inter semen ejus, & semen
illius; ita efficiet Deus, vt eam odio habeat
postremus vir. Sunt vero nonnulli cum quibus
vna virum habitare contingit minime eos odio
habentem, cum in viri domo maneant, qui & eorum
synagogam conjugem sibi sumit: sed & mortem
obit interim postremus vir, tum fortasse
i. Cor. 15. 16. quî Novissimus hostis Christi destruitur mors.
At vtrumlibet horum, sive prius, sive postremum
conjugi eveniat, Non poterit, inquit, prior
maritus qui eam dimisit, reverti recipere eam
in vxorem; postquam polluta est, quando
abominabilis, inquit, facta est coram Domino
Deo tuo. Sed hæc non videbuntur istis congruere:
Si plenitudo gentium intraverit, omnis Israël
salvus fiet; verum animadvertente an ad id
respondendi queat, quod si salutem adeptura
est, necesse sit, vt reverto priore marito eam
in conjugem sibi fumente, postquam polluta
est, salutem consequatur. Meretricem quidem
& repudiatam Sacerdos vxorem sibi non accipiet;
& quisvis alius, vt pote Sacerdote inferior,
quominus idem faciat, minime prohibetur.
Sed si in vocatione Gentium meretricem
quæsi veris, hoc loco vtitor:
osee 1. 2. Sume tibi vxorem fornicationum,
& liberos fornicationum, & quæ sunt deinceps;
quemadmodum enim sabbatum violantes in
templo Sacerdotes crimine vacantes, ita qui
dimissa priore conjugē vxorem fornicationis
opportune ac tempestive ducit; & culpa vacat
qui id facit mandato ejus obtemperans qui
quando & quatenus meretrix non fit in vxore
sumenda, edixit: at quando id congruere visum
est, sic ait: Sume tibi vxorem fornicationum. Sicut
enim dominus est sabbati Filius hominis, nec

χρῆς γε σὸν ὡς δόγμασι, ὅτι Ἰουδαίῳ
ἦν, ὃ αὐτῷ ἦν ἐκ τῶν μέσων παροικησῶν αὐ-
τῷ πατρὶ καὶ καὶ παύλος ἦν εἰς τὴν ἀπό τῆς
Ἰσραὴλ * * παροικησῶν ἐγένοντο τῆς Ἰσραὴλ· ἐξήλ-
θε βίβω ἢ ἀποτὴν γαμῆν ἢ μὴ διέδοξα γὰρ ἐν
ἐναντίον τῆς ἀνδρός, ὡς δὲ ἔρησαν ἐν αὐτῇ ἀσχη-
μον σαρκίμα, ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς ἀνδρός, ὃ ἄ πῃ
βόδου γὰρ ἦν ἐν ἀνδρὶ ἐπὶ τῆ, ὃ ταυτὴν ἴσχυ-
ταῦν, εἴτε * βαρβαρῶν τῶν λησῶν καὶ λήρων * * *
ἀνδρα, ὅντα Ἐσπικῶν τῶν ἀσχημον, εἴτε πα-
B διώμιν παντηρῶν καὶ ἐπὶ πῶν μὴ τῶν σαρκί-
μῶν ἀκείνῳ συμβέβηκῶσιν ὁ ἀσχημον ἐν τῇ νόμῳ
γὰρ γε μὴδῶν, ἐφ' ἐπὶ τῶν τῶν ἀσχημον, ὃ γὰρ
ἔργατος αὐτῶν ἐμῶσιν τὴν γαμῆν, καὶ * γὰρ εἴ-
αὐτῇ ποτε ἐπὶ τῆς τῶν παρὰ γαμῆν τῶν βιβλῶν
ἀποστασῶν, πῶσιν οἰκονομῶσιν τῆς θεοῦ, καὶ δι-
σὴ εἰς τῶν χρίστων αὐτῶν, καὶ ἔξαπεριεῖ αὐτῆν
ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆς, ὡς γὰρ ἐχθρῶν ὁ ἀγαθῶν θεῶν
ἦσιν ἀπὸ μέσων τῶν ὄφθαλμῶν, καὶ τῶν γαμῶν, καὶ
ἀπὸ μέσων τῶν σαρκίματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ μέσων τῶν
C σαρκίματος αὐτῶν, ὡσπερ οἰκονομῶσι ἵνα μισηθῇ
αὐτῶν ὁ ἀνὴρ ὁ ἔργατος· εἰσὶ ἢ οἱ συμβέβηκα
συνωικεῖν τῶν ἀνδρῶν μὴ μισηθῶν τῶν ἀνδρῶν, τῶν
σαρκίματος ἐν τῇ οἰκῆ τῶν ἀνδρῶν, καὶ γὰρ ἐ-
τῶν αὐτῶν ἵνα σαρκίματος ἴσχυα γαμῆν, ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ τῶν ἀποστασῶν ἔργατος ἀνδρῶν, ὡσαύ-
τῶσιν ἀπὸ ἔργατος ἐχθρῶν καὶ ἀσχημον τῶν
νατῶν, ὅ τῶν τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἀσχη-
μων, εἴτε ὁ παλαιοῦ τῶν γαμῶν, ὅ * δὲ ἴσχυα
D σῶν, φησὶν, ὅ ἀνὴρ ὁ ἀσχημον ὁ ἔξαπεριεῖ τῶν
αὐτῶν ἐπὶ σαρκίματος καὶ ἀσχημον αὐτῶν, τῶν
γαμῶν, μὴ ὁ μισηθῶν αὐτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν
μῶν, φησὶν, ὅτιν ἐπὶ τῶν κυρίῳ τῶν θεοῦ ὅσιν
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἀσχημον
ραμῶν τῶν Ἰσραὴλ εἰσὶ λῆν, πᾶσιν Ἰσραὴλ ὡσαύ-
τῶν, ὅσα δὲ εἰ διώσται καὶ ἀσχημον πῶσιν λησῶν
ἐν πάντῶσιν, εἰ ὡσαύτῶν, ὡς τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν
τῶν ἀσχημον ἐπὶ σαρκίματος ἴσχυα αὐτῶν τῶν
εἰ τῶν ἀπὸ τῶν γαμῶν μὴ ὁ μισηθῶν αὐτῶν
σῶν, ἰερῶν μὴ δὲ πῶσιν καὶ ἀσχημον ἴσχυα
ἢ λῆσται αὐτῶν γαμῶν, * δὲ πῶσιν καὶ ἀσχημον
ὡς ὡσαύτῶν τῶν ἰερῶν, πῶσιν ὁ ἰουδαῖος
ἀλλ' εἰσὶ ἀπὸ τῶν Ἰσραὴλ κλησῶν ὁ πῶσιν ἰου-
δαῖος, καὶ ὡσαύτῶν γαμῶν πορείας, καὶ τῶν πορείας,
καὶ τῶν πορείας, καὶ τῶν πορείας, ὡς γὰρ οἱ ἰερῶν
ἐν τῇ ἰερῶν ὁ σαρκίματος βιβλῶν τῶν ἀπὸ τῶν
σῶν, ὡσπερ ἐν σαρκίματος ἀσχημον γαμῶν πορείας
ὁ ἀσχημον τῶν ἀσχημον γαμῶν καὶ ἀπὸ τῶν
εἰ, πῶσιν αὐτῶν καὶ τῶν ἀσχημον τῶν, ὅτι δὲ, εἰ πῶσιν,
καὶ ὡσαύτῶν τῶν γαμῶν πορείας λῆ-
σται, καὶ ὡσαύτῶν τῶν γαμῶν πορείας, ὡς γὰρ οἱ ἰερῶν
ἐν τῇ ἰερῶν ὁ σαρκίματος βιβλῶν τῶν ἀπὸ τῶν

ἴσχυα, καὶ ὡσαύτῶν τῶν γαμῶν πορείας λῆ-
σται, καὶ ὡσαύτῶν τῶν γαμῶν πορείας, ὡς γὰρ οἱ ἰερῶν
ἐν τῇ ἰερῶν ὁ σαρκίματος βιβλῶν τῶν ἀπὸ τῶν

τὸ ὅτι τὸ αὐθιγόν, καὶ ὁ δόλος τὸ ἄ-
 βατὸν, ὡς ὁ λαός, ἅπερ κύριός ἐστιν ὁ ἴσχυρὸς
 διδόν, διδόναι μὲν ἀγχι κερσὶ ἐξοργισίας, καὶ
 ἀλλοτρίων νόμων. ὅτις ἀπέσι δὲ τὸ κερσὶ τῆς
 ἐξοργισίας, καὶ διδόναι μὲν τὴν περὶ τὴν ὄδον
 καὶ μὲν τὴν περὶ τὴν καρδίαν, ὁδὸν ἐτέραν καὶ
 καρδίαν ἐτέραν κερσὶ δικταί καὶ ἐν ἡμέρα σωτη-
 ρίας καὶ ἑσπέρου μὲν τῆς διήγησις κληρονομία εἰς
 τὸ πᾶσι τῶν βιβλίων τῆς διδασκαλίας νόμων. Ἐπιπέ-
 δι' αὐτοῦ εἰ διώκεται ἢ ἀντιθέσται ψυχὴ ἑπι-
 κώως λέγεσθαι γυνή, καὶ ὁ πατριάρχης αὐτοῦ. B
 ἀγγίχῃ καὶ ἀρῆσαι αὐτὸν, πρὸς ὃν ἢ ἀναστροφὴ
 καὶ αὐτὸν κατακυριεύσει αὐτοῦ, αὐτὸν, ὡς καὶ
 * C. R. τὸ ἐκείνου νόμος αὐτοῦ κενὴ τῆ ψυχὴ τῆ ἀξία
 πατριάρχης θεῶν ἀγγίχῃ. ἤτοι δὲ αὐτοῦ μὲν
 τὴν ἐπὶ πλείον ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ σωζομένης αἰτία
 ἐν ψυχῇ τῆ μη βίβλου καὶ ἐκείνου τῆ κυ-
 ριεύσει καὶ ἀρῆσαι αὐτοῦ ἀγγίχῃ, ὁ βίβλου
 αὐτὸν ἐν αὐτῇ ἀρῆσαι πατριάρχῃ καὶ γέφυρο
 αὐτὸν, ὡς γέφυρον, γέφυρον, γέφυρον δὲ
 βίβλου διδασκαλίας διδόναι εἰς τὰς χεῖρας τῆς
 ἐκδοχολογίας, ἵνα μικρὴ οἰκία ἢ τῆς πατριάρχῃ
 πατριάρχῃ ἢ ἐκδοχολογίας ἐκ τῆς οἰκίας αὐ-
 τοῦ. καὶ ἤτοι δὲ αὐτὸν ἀπλοῦσα δὲ τῆς πα-
 τριάρχῃ οἰκίας ἐτέρα αὐτοῦ, καὶ ἀτυχήσῃ αὐτὸν
 αὐτὸν, ὁ μόνον ὡς ἐπὶ τῆς πατριάρχῃ μη βίβλου
 ἔχει ἐκείνου αὐτοῦ, τῆ βίβλου αὐτοῦ ἐν αὐ-
 τῇ ἀρῆσαι πατριάρχῃ, ἀλλὰ καὶ μουσουλῶν ἑσπ-
 αὐτοῦ. καὶ γέφυρον δὲ αὐτὸν καὶ δὲ τῆ δὲ τῆς
 αὐτῇ βίβλου διδασκαλίας, καὶ διδόναι αὐτὸν εἰς τὰς
 χεῖρας αὐτοῦ δὲ τῆ ἐργασίας ἀδελφῶν ἐκδο-
 χολογίας αὐτοῦ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. εἰ δὲ διω-
 κείν ἡμεῖς μετὰ τῆς ζωῆς τῆς αὐτοῦ ἀντιθέ-
 σται ἀγγίχῃ, ὡς τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ αὐτοῦ, ὅσον
 πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς ἡμεῖς, θάνατον, ὁ μὲν
 ρῶς μὲν, πλὴν ἡμᾶς ἐπιπέσει πρὸς αὐτὸν ὅπως
 εἰ αὐτὸν ἡμεῖς, ἢ ἀπὸ τῆς διδασκαλίας πα-
 τριάρχῃ ἀδελφῶν, ὅτι ἐπὶ κληρονομία πρὸς αὐ-
 τοῦ, ἢ δὲ διωκείν αὐτὸν ὁ αὐτοῦ πρὸς ὁ ἐκδο-
 χολογίας αὐτοῦ, ἐπὶ κληρονομία καὶ κληρονομία αὐτοῦ
 εἶναι γυναικὴ μὲν ὁ μὲν αὐτοῦ αὐτοῦ. εἰ δὲ
 καὶ ὁ μὲν αὐτοῦ καὶ δὲ τῆς πατριάρχῃ μὲν ἐν E
 * C. R. τῆς ἐκδοχολογίας γέφυρος, ἢ ἀπὸ τῆς ὁμο-
 λογίας τῆς οἰκίας ὁ τοιοῦτον ἐκδοχολογίας
 αὐτοῦ, κληρονομία αὐτοῦ δὲ τῆς πατριάρχῃ πρὸς
 αὐτοῦ μὲν καὶ πρὸς αὐτοῦ ὁ μὲν αὐτοῦ γνο-
 μίαν, ἀπὸ τῆς φιλοδοξίας πατριάρχῃ οἰκί-
 ας, καὶ κληρονομία αὐτοῦ τῆς πατριάρχῃ, εἴτα αὐτοῦ
 τῆς πατριάρχῃ, μὲν ἐν αὐτοῦ τῆς πατριάρχῃ ὁ μὲν
 ὁ μὲν αὐτοῦ καὶ δὲ τῆς πατριάρχῃ ὁ μὲν αὐτοῦ
 ἐν ἀρῆσαι ἢ ἀπὸ τῆς πατριάρχῃ γυνή, ἢτοι ψυχὴ, ἀλλὰ καὶ μὲν
 κληρονομίας αὐτοῦ πρὸς αὐτοῦ.

Sabbati servus, ut populus; ita qui Legem
 dat, usque ad tempus correctionis legem
 ferre & mutare potest, ingruente vero
 tempore correctionis novam viam, no-
 yumque cor in tempore accepto, & in die sa-
 lutis dare post priorē viā & prius cor. Atq;
 hæc quidem juxta unam expositionem su-
 per libelli repudij lege dicta sint. Quali-
 verit autem aliquis an humana anima con-
 jux, & ei præfectus Angelus, ipsiusque
 imperium gerens, cum quo eam regente
 consuetudinem habet illa, vir tropice dici
 queat; adeo ut unusquisque juxta id ani-
 mam, quæ divini Angeli tutelam merita
 fuerit, legitime ducat; et post longam
 consuetudinem & diuturnum commercium
 fieri possit ut sceditas aliqua in ani-
 ma reperta causam præbeat, cur gratiam
 coram Angelo rectore suo ac duce non in-
 veniat; tum vero chirographa scribi pos-
 sint ut assolent, necnon & scribi libellus
 repudij, qui in manus vxoris repudiata
 tradatur, ut non amplius prioris rectoris
 familiaris sit & domestica, postquam de
 domo illius ejecta est; deinde vero è prio-
 ri domo extrusa alteri viro nubere possit,
 & apud eum rem suam infelicitè gerere;
 non modo gratiam coram eo non inveni-
 ens, quemadmodum nec apud priorem,
 quod in ea sceditas inveniatur, sed odio
 etiam ab illo habita; necnon ab hoc altero
 libellus illi repudij scribi, & à postre-
 mo viro à quo ex ipsius domo deturbata
 est, ei in manus dari. At quamvis audax
 sit & temeraria questio, an Angelorum
 vita quam cum hominibus agunt muta-
 tionibus sit obnoxia, adeo ut quatenus illis
 nobiscum convenit, eatenus moriantur,
 De eam tamen aliquis fortasse proponat.
 Quomodoocunque autem se habeat vxor,
 quæ virum priorem semel amisit, ad eum
 non redibit; Non enim poterit prior mari-
 tus, à quo dimissa est, reversus suscipere
 eam in vxorem, postquam polluta est. Sin ad
 id emolliendum libro vti audebimus, qui
 in Ecclesia quidem circumfertur, sed ab
 omnibus pro divino non habetur, illud
 adhibeamus quod in Libro Pastoris de
 quibusdam traditur, qui statim atque si-
 dem amplexi sunt, Michaëli subjiciuntur,
 sed propter voluptatis studium illius tute-
 la ac patrocinio excidunt, & ei qui luxui
 & delicijs, deinde vero alteri qui poenæ
 ac supplicijs, atque ei postmodum qui poe-
 nitentiæ præfectus est, subduntur. Vides
 enim vxorem quæ semel luxui se dedit,
 animam videlicet, ad priorem amplius re-
 ctorem non redire, sed & inflicta poena

alicui subdi qui Michaële inferior sit; eo sedenim inferior est ille qui poenitentia curam gerit. Danda igitur nobis opera est, ne qua in nobis sceditas reperiat, & coram Christo qui vir est, vel coram Angelo nobis praefecto gratiam non inveniamus: nam si indiligentiores fuerimus, libellum fortasse repudij nos quoque recipiemus, & vel rectiore viduabimur, vel alteri viro nos applicabimus: ego vero inauspicato, & malis, ut ita dicam, avibus hoc cum Angelo connubium nos animae nostrae conciliaturos puto. At quoniam circa hunc locum versamur, quaestionem quandam, arduam licet & difficilem quae in Apostoli legibus super rebus Ecclesiasticis continetur, jam fortasse solvere & planam facere nos posse pronuntio: ex ijs enim qui Ecclesiae nomen dederunt, neminem qui dignitatem aliquam praemul- tis, quasi in symbolis fuerit consecutus, Paulus secundas nuptias expertum fuisse vult; nam in Priore ad Timotheum Epistola, leges de Episcopis ferens, Si quis, inquit, episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, & caetera: tum de Diaconis, Diaconi, inquit, sint unius uxoris viri, qui filijs suis bene praesint, & suis domibus, & reliqua. Viduas autem constituens, Vidua sit, inquit, non minor sexaginta annorum, quae fuerit unius viri uxor: quae vero deinde subjunxit, ea tanquam alterum tertiumve momenti ac dignitatis locum obtinentia protulit. At in Epistola ad Titum, Huius rei gratia reliqui te Creta, ut ea quae desunt, corrigas, & constituas per civitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi. Si quis sine crimine est, unius uxoris vir, filios habens fideles scilicet, & quae sequuntur. Cum autem fieri posse videremus, ut unius uxoris viris nonnulli bis matrimonio conjuncti longe meliores essent, dubij eramus quamobrem Paulus ab Ecclesiasticis magistratibus digamos arceat; id enim mihi examine dignum videbatur, propterea quod fieri potest, ut qui in duobus matrimonijs fuerit infelix, & alteram vxorem etiamnum juvenis amiserit, reliquum vitae tempus ad senectutem vsque castissime traduxerit. Quis ergo iure merito incertus non haereat, quid sit cur eum Ecclesiae principe opus sit, hunc duarum vxorum virum, propter ista connubij vocabula, non praeficimus; unius autem uxoris virum, etiam si ad senectutem vsque vxori convixerit, nec se fortasse inquam ad castitatem & continentiam exerceverit, principem eligimus? Iam vero ab ijs quae dicta sunt, ad legem de libello repudij mentem conver-

A δεικτερον γδ εσθαι τ μισαλ. Αποδιδεσθαι γδ οικειν ο τ μεταμοιαισ. παρεσκεπεν ου ημιν μηποτε βιβαθη εν ημιν αρχημοι παρεσθαι, και μη βιβαθω γαλει ενωπιον αυδους τω ζησου, η τ πατριωδης εφ ημιν αρχη. και γδ μη παρεισχωμεν, γαλα και ημεις ο βιβαλιον τω αποστασιω ληψομεθα, και η χρηβιστοιω παροστας, η επι αυδρα ετερον ελδυσομεθα. εγω δ ηγενημει επι σενε αισον τωτο, εν εως ονομασα, ληψομεν αρχημοι παροστας τω ημετερον ψυχη γαμου. ημε- B ρμος δ ετ τω τον ειποιμ εν επι ζησουδους η ετ την τω αποστασιω παει τω εκκλησιαστικω παρεσθαι τω νομοθεσιαν γαλα εδω παση και θαφας παροστας, δυελευτοι και δυεδυοσπον τυγαρμον, δυωπομωα. οσθινα γδ ηρ απο τ εκκλησιας παροσθη ηνα παροστας πολλας ως εν συμβολοις αιειληφθητα βιβαλιω ο παυλος δολτερον πεπιεσθαι γαμου. παει μ γδ επι- C σωπων νομοθετη εν τη παρος τιμοθειω παροστα φησιν. ει τις επισκοπος εβιβαθη, και οδ ηγενη επιθυμει, δευ δευ τ επισκοποι αιεπιλυσθαι εδ, μιας γεωμικως αυδρα, υπαλιον, σωφρονα, και τω εζησ. παει δ αβθικων, αβθικων, φησιν, ετωστωρ μιας γεωμικως αυδρας, τεκρον και οδ παροσταστωμοι, και ηρ ιδων οικων, και τω λοιπα και χρεας η καθιστας, χρεας, φησιν, ετω μη ελθω- D τον ετηρ εζηκοντα, γαροντια εις αυδρας γενη. και μη τω πα φησι τω επιπροσθηα, ως τωτε δολπεια και τειτα εν η τη παρος ηπον, τωτε φησι, γαλει απελιπον σι εν κρητη, ηνα τω λει- ποπτα επιδιωρθωση, και κατασθησ ετ παλιω σπειστωτερος, ως εγω σι διαπαρμω. ει τις εστιν αιεγκητος, μιας γεωμικως αυδρ, τεκνα ηγον πασα αυραδη και τω εζησ. επιπροσθηα δυοραβι- τις δυωατην εδ βελτιος πολλω τυγαρμον παας διαμωσ μονογαμων, τι δηποτε σεν επιπρο- E πτω ο παυλος διαμωσ εις τω εκκλησιαστικω καθισθαι αρχας. και γδ εδικοι μοι ζητισιας αξιον εδ ο τοιοουτον, πας ενδεδυκαται αυτησθη- τα τινα παει δυο γαμουσ επι νεον οσπα αποβα- λδωτα την δολτερω, εγκεα τετα και καθαρα τατα βεβιωκεναι παρο τω λοιπον μωζω γενησως χρονον. τις ου σεν αυ βιβαθωσ. επαπορη τι εσθι δηποτε ζητωδης τω αρχωις τω εκκλησιας, τ μ τοιουδε διαμωσ καθισθω αβθ. τω τω γαμου λεξεις. τ η μονογαμων, και ει τυχοι μη- ζελ γερωσ συμβιωσση τη γεωμικω, και τω εδω * αρχωιας και σφροστωνην: σεν δε ηρ εσημωσαν * c. l. η * εις τω παει τω βιβαλιω της αποστασιω ημωσ εφ. c. l. η σεναι

1. Tim. 3. 2, 3.
2. 3.
1. Tim. 5. 9.

Tit. 1. 7.

Vide Hec

* c. l. η *
* c. l. η *

runt, agentes contra id quod scriptum est, **1. Cor. 7. 39.** in quo sic habetur: *Mulier alligata est quanto tempore vivit eius vivit, & cōtra illud: Igitur vivente viro mulier vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro; non omnino tamen sine ratione, hac enim contra legem initio latam & scriptam, ad vitanda pejora, alieno arbitrio morem gerentes eos permisisse verisimile est. Dicit vero fortasse Iudajcus quispiam vir, ex ijs qui Sospitatoris nostri doctrinā refragari audent, Iesum ipsum cum dixit: **Matth. 5. 32.** *Omni qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam machari, repudiandā vxoris potestatem fecisse haud fecus ac Moysem, quem pro duritie cordis populi legem tulisse dixit: & illud: **Dimitt. 24. 1.** Quia fœditatem in ea invenit, idem esse dicit ac fornicationis causam, propter quam jure mulier à viro repudiari possit: verum huic respondendum est, etiam si ex Legis mandato mulier adulterij rea lapidibus necanda sit, non ita fœditatem esse intelligendam; nec enim propter adulterij vel similem aliquam turpitudinem libellus repudij scribendus est, & conjugi in manus tradendus; sed quodlibet forsititan peccatum, fœditatem nuncupasse Moysem, quod si à viro deprehensum erit in vxore, quæ gratiam coram viro non inveniat, libellus repudij scribitur, & è viri domo emittitur; *Ab initio autem non fuit sic.* Tum vero deinde Servator noster haud quaquam connubij solvendi propter vllum aliud flagitium facultatem concedens, quam solam fornicationem in vxore deprehensam, sic ait: *Omni qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam machari.* Quæri autem potest an vxorem repudiare non liceat, nisi in adulterio deprehensa sit, verbi gratia propter veneficium, vel quod infantem ab utroque genitum, viro peregre profecto, interfecerit, vel ob aliam quamlibet eadem: quin & si adulterij quidem insons viri domum clam diripuisse & expilasse animadverfa sit, rogaverit aliquis an ejusmodi vxorem ex æquo & bono repudiabit, vt pate vetante Servatore, ne quis excepta fornicationis causa vxorem suam repudiet; vtrobique enim aliquid apparet absurdum, quod an revera absurdum sit ignoro: tanta enim pati & tolerare flagitia, quæ adulterio & scortatione pejora censerentur, plane à ratione videbitur esse alienum; rursum contra Servatoris præcepta agere, nemo est quin impium esse confiteatur. Ac proinde in animo meo id disputo, curnam non dixit: *Nemo uxorem excepta fornicationis causa repudiet;* at ait: *Qui dimiserit uxorem excepta fornica-***

A *αὐδός, γαμείεσθαι γυναῖκα, ὡς ἂν ὄργη, ἐκμ-
 ῥήσιον ἢ ποιούμετες ἐν τῇ λέλειπται. γυνή * δὲ ἴδιον
 ἐφ' ὅσον ἔχουσιν ἢ ὁ αἰὼρ αὐτῆς, καὶ τὸ ἀρῆ
 οὐ μοιχαλὶς ἡ γυνή ἡμοῦν ἀν-
 δρὸς ἐπιτεροῦστος τῶ ἀνδρός, ἢ μὴ πρῶτη ἀνδ-
 ρος, εἰκὸς γὰρ τὴν συμπεφορεῖν αὐτὴν συλ-
 λει χαιρῶν ἐπιπέσασθαι ὡς ἂν ἀπὸ ἀρῆς
 νενομοδοτηθῆναι καὶ γαμῆσθαι. Ἔχρα δὲ ἡ
 ἑλμῶνται πρὸς ἰουδαίους ἀπὸρ ἐναποδοῦσθαι τῆ
 σωτήρος ἡμῶν διδασκαλία, φησὶ ὅτι καὶ ἰσὺς
 εἰπὼν. ὅς αὖ ἀπολύσει τὴν γυναῖκα αὐτῆς ἡρε-
 τὸς λόγῳ πορείας, ποιεῖ αὐτῆ μοιχαλῆσαι,
 ἐπέπεσαν ἀπολύσει τὴν γυναῖκα, ὁμοίως μα-
 στί, ὅτι εἶπε φέρει τὴν σκληροκαρδία τῆ θεοῦ
 νενομοδοτηθῆναι, καὶ αὐτὴν ἡ φησὶ ἐπὶ τῷ ἰσ-
 ρῷ τῆς πορείας, εἰδὼν δι' ὁδὸν αὐτῆ γυνὴ ἐκείνη
 οὐκ ἀπὸ ἀδρός, τὸ ὅτι ὄρεται ἐν αὐτῇ ἀρχὴν
 ἀρῆς. Ἄλλα λεκτέον φέρει ἀδὸν ὅτι εἰσὶν ἢ
 ἐπὶ τὸ νόμον * μοιχαλῆσαι λιθοβοληθῆσθαι, δι-
 λόσι δ' ἐπὶ τὴν νομίται ἀρχὴν ἀρῆς. **Χινθῆ***

C *ὅτι ἂν μοιχαλῆσαι δὲ γαμῆσθαι βιβλίον ἀρῆ-
 σία, καὶ δίδοναι εἰς τῆς χαιρας τῆς γυναῖκος, ἢ
 ἡνι πηλακῆται ἀρχαίως, ἀλλὰ γὰρ ἔχρα μω-
 σῆς πρὸ ἀμάρτημα, ἀρχὴν εἶπε ἀρῆς,
 ὡς ἂν ἀρῆς ἀρῆς τῆ ἀδρός ἐν γυναῖκι μὴ
 βέλτοισι γὰρ ἐν αὐτῶν τῶ ἀδρός, γαμῆσθαι
 τῶ ἀρῆς βιβλίον, καὶ ἀρῆς ἀρῆς ἐκ
 τῆς οἰκίας τῆ ἀδρός ἢ γυνή, ἀπὸ ἀρῆς δὲ ἢ
 γαμῆσθαι ἢ τῶν * μὴ αὐτῆ φησὶ ὅτι ἡμῶν
 μὴ ἀρῆς ἐπιπέσασθαι ἐπὶ ἀρῆς ἀμάρτημα*

D *ἀρῆς ἀρῆς, ἢ μόνη πορεία ἀρῆς ἀρῆς ἐν
 τῇ γυναῖκι, τὸ ὅς αὖ ἀπολύσει τὴν γυναῖκα αὐ-
 τῆς, ἀρῆς τῶν λόγῳ πορείας, ποιεῖ αὐτῆ μοιχαλῆ-
 σῆσαι. Ἐπιτεροῦστος ἂν εἰ ἀρῆς τῶν καλῶν τῶν
 γυναῖκα ἀπολύσει, εἰ μὴ ὅτι πορεία μὴ ἀρῆς,
 φέρει ἢ εἰπὼν, ὅτι φαρμακεία, ἢ ἀρῆς,
 ὡς ἂν τὴν ἀρῆς τῶ ἀδρός, τῶ ἡμῶν
 αὐτῆς παιδῆς, ἢ ἐφ' οἰκῆσθαι ὅτι. εἰ δὲ ἐν
 ὡς ἂν ἀρῆς καὶ συλῆσαι τὴν οἰκίαν ἀρῆς τῶ
 ἀδρός, μὴ πορεύεσθαι δὲ, ἔχρα τῆς αὐτῆ δι-
 λόγῳ τὴν αὐτῆ ἀρῆς, ὡς τῶ ἀρῆς
 καλῶντος ἀρῆς τῶν λόγῳ πορείας ἀρῆς τῶ
 ἡνι τὴν αὐτῆ γυναῖκα. ἔχρα τῶν γὰρ ἐμπερι-
 πῆσαι, ὅτι εἰδα δὲ εἰ ἀρῆς ἀρῆς τῶ
 καλῶν γὰρ αὐτῆ ἀρῆς ἀρῆς ἀρῆς τῶ
 χαιρας μοιχαλῆσαι καὶ πορείας, ἀρῆς τῶ
 παλιν τὸ ἀρῆς τῶ βέλτοισι τῶ δι-
 δασκαλίας τῶ σωτήρος, πᾶς δὲ ὁμοιοῦσθαι ἀρῆς
 τυγχάνειν ἐφ' ὅτι αὐτῆ αὐτῆ τῶ εἰπὼν*

E *μὴ ἀρῆς ἀρῆς τῶν γυναῖκα αὐτῆς, ἀρῆς τῶν λόγῳ πορείας. φησὶ δὲ ὅς αὖ ἀπολύσει τὴν γυναῖ-*

κα αὐτῆ παρεκτός λόγῳ πορείας, ποιεῖ αὐτὴν A
 μοιχοβήνην. ποιεῖ καὶ γὰρ ὁμολογημένως ὁ ὅσον
 ἐφ' ἑαυτῆ μοιχοβήνην τὴν ζωάικα, ὁ ἀπολύων
 αὐτὴν ἐ περιβύσσῳ. εἰ γὰρ ζῶντες τῷ ἀδελφῷ
 μοιχαλῆς χρηματισί, ἐὰν ἤκηται ἀδελφὸς ἑτέρος,
 ἀπολύσας ἢ αὐτὴν ἀφ' ἑαυτοῦ αὐτῆ δίδωσι δού-
 τερος γάμος, δακρυότι καὶ τὸ ποιεῖ αὐτὴν μοι-
 χοβήνην. τὴν ἢ ἀνοστήσῃ φαρμακίδα, ἢ φόνον
 δεσφασσῶν, ἀπολύσας ἢ γὰρ ἢ μὴ, καὶ σὺ ζη-
 τήσας αὐτὴν δούλῳ γὰρ καὶ πρὸ ἄλλας αἰτίας,
 καὶ τὴν ἀπολύσας, ποιεῖ ὁ αὐτὴ μοιχοβήνην B
 τὴν ἑαυτῆ ζωάικα, ὅτι πᾶσα τῷ νόμῳ ἐπιτησί-
 κων αὐτῆ κατὰ τὴν ἀβελήται, καὶ εἰς Φιλίαν
 συγκαταβάθειν ἀδελφῶν οἷς βιάσεται. πολλοί-
 κίς γὰρ ἐξ ἀπλοῦς τῆς ἀδελφῶν τοιαῦτα κατὰ σ-
 ματα * συμβαίνειν ζωάικῃν. ἀλλ' εἰ ἐστὶν ἀπο-
 λογίσις τῆς, ἢ μὴ, τοῖς τοῖς ἀδελφῶν ἐπὶ τοῖς
 τοῖς συμπίπτουσιν, ἐπιτησίσι ζητήσας ἀπο-
 φαίσι καὶ εἰς ἐπιτησίσι ἡμῶν καὶ τὸ ποῖν.
 καὶ ἀποστρέφει δὲ ἀπὸ τῆς ζωάικῆς ἑαυτὸν, ποιεῖ
 αὐτὴν πολλακίς μοιχοβήνην, μὴ ἐκπληρῶν ἀδ-
 οῦς τῶς ὀρέξεις, καὶ φαρμακίᾳ πλείονος σιμῶ-
 τῆτος καὶ σωφροσύνης ὁ τοιοῦτο ποιεῖ. καὶ τὰ γὰρ
 μάλλον ὄντες ἐπιτησίσι ὁ ὅσον ἐφ' ἑαυτῶ ποιεῖν
 αὐτὴν μοιχοβήνην μὴ ἐκπληρῶν αὐτῆς τῶς
 ὀρέξεις, ἢ ὁ ἀπολύσας αὐτὴν πρὸς τὸν ἄδελφον
 πορείας, ἐπὶ φαρμακίᾳ δὲ, ἢ φόνον, ἢ ἕνι τῆς
 βεβαρῶνται ἀμνηστία. ὡς καὶ δὲ μοιχαλῆς
 ὄντι γυνὴ, καὶ δικῆ γαμειῶσαι ἀδελφῷ, ἐπὶ ζῶν-
 τος ὁ κατὰ τῆς. ὡς καὶ ἡ δούλη δούλῳ γαμειῖν ἀπο-
 λευμῶν, ἢ γαμῶ, καὶ τὴν τῷ σωτήρος ἡμῶν D
 ἀποστρέφει, ὅσον μοιχοβήνην * καὶ δὲ τῷ κατὰ τὸν
 ὄντος οἱ ἢ γαμῶν μισθῶσαι ὅτι δούλῳ γαμ-
 εῖσαι συμπίπτουσιν ἐν γάμοις, ὡν ἀπὸ γαμῶν δέει
 τὸ ἀδελφῷ, ἢ καὶ τῷ ἀπαλλοτρίωσαι σκληρότητα,
 ἢ μὴ ἀεὶ γὰρ ἰδῶν κατὰ τὸν μὲν εἰς τῶς γαμῶν ὄν-
 τος, φαίνονται ἀπὸ, ἐπὶ * ἀναγίγνωσκον τὴν ἀγα-
 μίαις κατὰ τὸν ὄντος, καὶ μὴ ἄλλοι συμπερὶν ἢ ὡς
 δεκίαι συμπερὶν γάμος. εἰ ὅπως ὄντι ἢ αἰτίαι τῆς
 ἀδελφῶν μὴ τῆς ζωάικῆς, ἢ συμπερὶν γαμῶ-
 σαι. κατὰ τῆς τῶν δὲ εἶπεν αὐτοῖς ὁ σωτὴρ, διδά-
 σκων ἡμᾶς δαδρον τῆς ὁ διδόντων ἀπὸ τοῦ τῶν
 πᾶντι * κατὰ τὸν ὄντος, καὶ ἢ μόνον ἀσκήσει πα-
 ρανομίαν, ἀλλὰ καὶ ἀναγίγνωσκον τὸν ὄντος διδά-
 μῶν, τῶ. ἢ πᾶντις γαμῶν τὸ ὄντος, ἀλλ' οἷς
 δίδεται εἶτ' ἐπὶ τοῖς σικεφαῖται τῶ. οἷς δίδεται,
 ὡς ἐπὶ τῶν ἀπολογίαις τῆς ὀβελήτων μὴ κατὰ
 ῶσαι ἐν ἀγαμείᾳ, νικηθέντων δὲ ἑαυτῶν τῶ ὀρέ-
 ξειν, λακτέον ὅτι εἰ καὶ πικρῶν τοῖς γαμῶν
 μῶν, τὸ δὲ ποῖν ἐπιτησίσι κατὰ τὸν μὴ. ἀλλ' οἷς δίδεται,
 οἷς δὲ δίδεται, οἷς δὲ δίδεται, οἷς δὲ δίδεται, οἷς δὲ δίδεται,
 οἷς δὲ δίδεται, οἷς δὲ δίδεται, οἷς δὲ δίδεται, οἷς δὲ δίδεται,

tionis causa facit eam moechari; qui enim
 uxorem adulterij minime eam repudiat,
 quantum in se est, ansam ei adulterandi
 præbere nullus est qui inficias eat; nam si
 Viuente viro vocabitur adultera, si fuerit cum Rem. 7. 3
 alio viro, & repudiata eâ occasionem illi
 dat iterum nubendi, per id efficit sane vt
 adultera sit; at quæ in veneficio oppressa
 est, vel eadem patravit, dimittere, vtrum
 excusationem habeat, necne, ipse disqui-
 res: nam præter repudium alias etiam
 multas adulterandi causas vxori suæ vir
 potest præbere, majorem puta quam par
 fit ei licentiam concedens quæcunque
 vult agendi, & cum quibus libitum fue-
 rit viris amicitiam contrahendi; nam vi-
 rorum simplicitas vxores sapenmero in
 hujuscemodi peccata inducit: at vtrum
 talibus viris in ejusmodi casibus sit necne
 sui excusandi locus, id super quæstionibus
 à nobis hoc loco propositis diligenter à te
 investigatum declarabis. Is quoque qui
 vxore abstinet, efficit saepe vt adulteriũ
 committat, cum ejus libidinem non ex-
 plet, etiam si majoris sanctimonie, vel ca-
 stitatis specie ductus id faciat: & is for-
 tasse majori reprehensione dignus est, qui,
 quantum penes se est, efficit vt moechetur
 libidinem ejus non explens, quam qui
 sine causa stupri, sed propter veneficium,
 vel eadem, aut grauius aliquod facinus
 eam repudiavit. Quemadmodum autem
 adultera est vxor, etiam si viro alteri nupta
 videatur, priore etiam nupta vivo; ita &
 viri repudiata duxisse visũ, non tam ip-
 sius maritum, quam adulterum esse dicen-
 dum, à Seruatore nostro demonstratum
 est. Postea vero animadvertentes Christi
 Discipuli quam multi in conjugijs casus
 oboriri possent, quos vir sustinere debeat,
 ac summis proinde difficultatibus & peri-
 culis defungi, vel eos non sustinentem in
 Christi mandata peccare, ad cœlibatum
 quasi faciliorem, & matrimonio vtiliorem
 confugientes dicunt: Si ita est causa homi-
 nis cum vxore, non expedit nubere. Seruator
 vero omnibus absolutam numeris castita-
 tem donum Dei esse nos edocens, non ip-
 sa solum exercitatione comparandum, sed
 precibus etiam à Deo impetrandum; ad
 id hæc retulit: Non omnes capiunt verbum
 istud, sed quibus datum est. Præterea quo-
 niam hæc criminantur nonnulli, Quibus
 datum est, quasi excusationem habeant
 qui cupiditatibus victi morem gerunt, cum
 in cœlibatu caste agere vellent, respon-
 dendum est frustra hæc carpi à nobis: sed
 quibus datum est, si ijs quæ scripta sunt fi-
 dem habemus, sed ad id esse attenden-

16. 161

* X. 10. 10. 10.

* C. R. 10. 10. 10.

* C. R. 10. 10. 10.

Matth. 7.7.
 Matth. 7.8.

dum : Petite & dabitur vobis , & ad ea quae subjunguntur : Omnis enim qui petit , accipit . Nam si quibus datum est , verbum istud de perfecta castitate consequenda capiunt , eam postulet qui voluerit , assentiens ac fidem ei habens qui dixit : Petite & dabitur vobis , nec vlllo modo dubitans quin Omnis qui petit , accipiat . Hic vero quares quisnam ille sit , qui petit : quisquis enim non accipit , non petit , etiamsi petijisse videatur ; nam vanum esse illud : Omnis qui petit , accipit , dicere minime fas est . Quis ergo ille est qui accipit , nisi qui paruit Iesu dicenti : Si stabitis ad orandum , credite quia accipietis , & eveniet vobis ? Is enim qui petit , omnibus viribus eniti debet , vt spiritu & mente oret , & indefinenter orare ,

Luc. 18. 1. illius memor : Dicebat autem & parabolam ad illos , quoniam oportet semper orare , & non deficere , Dicens : Iudex quidam erat in quadam civitate , & quae subnexa sunt . Ad cognoscendum autem quid sit petere , quid accipere , & quid illud : Omnis qui petit accipit , conducibile illud quoque est : Dico vobis , effi non dabit illi surgens , eo quod amicus eius sit ; propter improbitatem tamen eius surget , & dabit illi quotquot habet necessarios . Itaque subjungitur : Et ego dico vobis , Petite & dabitur vobis , & cetera . Insuper vero propter istud : Non omnes capiunt verbum illud , sed quibus datum est , id quoque nos provocare potest ad orandum , ita vt impetrare mereamus : Quis autem ex vobis patrem petit piscem , nunquid pro pisce serpentem dabit illi ? & reliqua . Perfectam etgo in coelibatu , & castitate munditiam , egregium videlicet donum ijs largietur Deus , qui ex animo & cum fide , & precibus illam continuis postulabunt .

Matth. 11. 24, 25.

Luc. 18. 1.

Luc. 11. 8, 9.

Luc. 11. 11.

Α καὶ δεήσει ὑμῶν . καὶ τὰ ἑπιθερομένη αὐτῶν . πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει ; εἰ γὰρ χοροδοτεῖται αὐτῶν ἔτι πῶποτε λαὸς καθαρῶν λόγων οἷς δεήσει , ὁ βολῶντος αἰτήτω , πειθόμενος καὶ πισθῶντος τῶν λόγων . αἰτήτω , καὶ δεήσει ὑμῶν , καὶ μὴ ἀμυβλήσων αὐτῶν ἔτι . πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει . ἐν ᾧ ὁ ἄνωμος ζητήσῃ τις ὁ αἰτῶν . οὐδὲν γὰρ αἰτῶν μὴ λαμβανόντων , εἰ καὶ δεήσει ἡτικένη , ἡπεσαν , ἐπὶ ἡ θμιτὸν φάσκον ἰδούτος ἔστι τὸ πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει . τίς αὐτῶν αἰτῶν , ἢ ὁ πισθῶντος τῶν ἰσοπὸν λόγων . εἰ δὲ ἐκνετὶ πρὸς ἐπιθερομένη , πισθῶντος ἐπὶ λαμβάνετε , καὶ λαμβάνετε ; καὶ ὅτι αἰτῶντος ποιῶν πᾶντα τὰ πῶν αὐτῶν ἵνα πρὸς ἐπιθερομένη πᾶσι μὲν , πρὸς ἐπιθερομένη ὅτι τῶν πῶν , καὶ ἀλλοτρίως πρὸς ἐπιθερομένη , μεμνημένοι καὶ τῶν ἑλεγε δὲ πρὸς ἐπιθερομένη αὐτοῖς πρὸς ὅτι πᾶν πῶν πρὸς ἐπιθερομένη αὐτοῖς , καὶ μὴ ἐκνετὶν λαμβάν . κεκτὸς πῶν ἐν ἐν πῶν πόλει , καὶ ἑλεγε . καὶ ὁ αἰτῶντος τίς ὁ αἰτῶν , καὶ ὁ λαμβάνων ὅτι , καὶ τί τῶν . πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει , καὶ τῶν λαμβάνων , εἰ καὶ ἡ δῶσι αὐτῶν αὐτῶν , ἀλλοτρίως ὅτι φιλῶν αὐτῶν . ἀλλοτρίως τὴν αἰμαθῶν αὐτῶν ἐλεγε δὲ δῶσι ὅσον καὶ ἔστι . ὅτι ἐπιθερομένη τῶν καὶ αὐτῶν ὑμῶν λέγει , αἰτῶντος καὶ δεήσει ὑμῶν , καὶ ἑλεγε . ἐπὶ πρὸς ἐπιθερομένη ἀλλοτρίως τῶν λαμβάν , ἀλλοτρίως δεήσει , εἰς ὅτι αἰτῶντος αὐτῶν τῶν λαμβάν , καὶ τῶν . τίς ὁ αἰτῶντος τῶν πᾶντος ἐπὶ ὑμῶν αἰτῶντος ἰσχυρῶν , μὴ δὲ πῶν ἰσχυρῶν ὅσον ἐπιθερομένη αὐτῶν ; καὶ ἑλεγε . δῶσι ὅσον ὁ ἀγαθὸν δῶμι . τὴν πᾶντος καθαρῶν ἐν ἀγαθῶν καὶ ἀγαθῶν ὁ θεός , ὅτις ὁ αἰτῶντος ἑλεγε καὶ μὴ πισθῶντος , καὶ ἀλλοτρίως ἐκ πρὸς ἐπιθερομένη αἰτῶντος αὐτῶν .

ORIGENIS ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ
 COMMENTARIORVM
 IN EVANGELIVM
 SECUNDVM MATTHÆVM
 TOMVS DECIMVS QVINTVS.

TOMEIS TO
 KATA MATΘAION
 ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ
 ΤΟΜΟΣ Η'

De differentia Eunuchorum

Περὶ διαφορῶν εὐνύχων

Matth. cap. 19. v. 11.

Sunt enim Eunuchi , qui de matris utero sic nati sunt : usque ad id : Qui potest capere capiat . Postquam falsas duas , quae in hunc locum proferri possunt , explicationes , ante eam quae nobis ad verum videtur propius accedere , proposuerimus , & eas

Ἐστὶ γὰρ εὐνύχοι οἱ πῶν ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγγενῶς ἐπιθερομένη ἑλεγε τῶν . εἰς τῶν . ὁ δὲ αὐτῶντος χρεῖν , χρεῖται . δύο ἐπιθερομένη αὐτῶν τῶν πᾶντος πᾶντος ἀλλοτρίως , πρὸς τῶν πρὸς ἐπιθερομένη ἡμῶν ἀλλοτρίως εἰς τῶν πᾶντος ἀλλοτρίως , καὶ μὴ

ταυτς δειμαλιν ημιν αιματι λωτες αι τας, εν
 εστιν επι τωις λεχθησιν ομοιως παρ σφ αλμα φυλα-
 ξαμενοι, ο αληθης βασιλευς ην χη τ τωπον εν αι
 χωραμω, ο κρεττων βιωσμεν, υτως ηκαμω
 επι ο παρχειμενον πινς μ γαρ, ως ανελθον
 η ενεργεια ην χη ο σαματικον οραμω δυο
 διναχισμω, και τ τελειω σαματικον νομισματες,
 επι ληστροι αυτου παρχειν, απο φιδω μω ε
 πορεθ εν, αιετισμωτος ο, διναχισμω εμο-
 ηρει τωις δυο παρχεισι, και εν αυτου παρχει-
 βληκωσι ονειδισμα, τωχα ο και αιματη, εν πα-
 ρχει μωτοις πινς αλλοτελοις της πιστως, αλλα και
 παρχει τωις πασι μαλλον τωις ανδραπρωτοις παρχει-
 μωσι συζηουσιν, ηρω ητω παρχεισια φειδα
 διου, ο παρχεισικω αιματη ηρω, ηρωσμεν
 ποτες και σαματικω ακρατηρισμω, και εν η επε-
 ρη παθοι δυο παρχεισικω εν αυτου παρχεισικω
 μωσι η περι η και η πολλοι εντα νεοημοσι, μη
 βασυρισμωτες εστιν ανελθου λογω, τως μ
 παρχεισικω δυο * αλω και σαματικω εζειληφα-
 σιν ειρησικω εωσπηε, ως ενδεν πληον ην αι-
 ομηρη εν φωιονη, τ η τελειω οκαι η η την λε-
 ξην λελεσικω νεοημοσι, αλλ διναχισμω ηη-
 σμετο τ απο λογω εν τα τελειω σημωτικω, οτι
 παρχεισικω της ην ανελθου βασιλειω, τω ημητι-
 κωπατω λογω ενταμωτες ο ην τωις εντα ηητι-
 κωπικω, και παρχεισικω ην ηρωσικω τω σαμα-
 τω, μη διναμωρον εν η κησικω ηρωσικω εωσπηε
 ενταμωτικω την ενταμωτικω ηη η ενδεναι οη
 οι μ παρχεισικω τω διναχισμω ηρωσικω φιδω
 ηρωσικω, και μη ενταμωτικω οη και εωσπηε
 εν παρχεισικω ελωσικω οησικω, και ηησικω ηη
 ειρησικω, ανελθουσικω μω νεοημοσι (α η) τ τω-
 πω, τως ομολογησικω τως παρχεισικω δυο διναχισ-
 μωσι σαματικω λελεσικω ελωσικω ηη αν-
 λησικω τωις παρχεισικω δυο τ τελειω, ο παρχεισικω
 τως μ ως πορεθ ο ανελθου τωις τελειω, αναγ-
 κωικω δε πιασικω τω την αρχην ην χη τ τω-
 πω ηρωσικω εν. ο ηη σαματικω λελεσικω
 τως δυο ενταμωτικω ο τελειω ηη σαματικω οι δε
 δυο περι τω μ τελειω ημας επι βληκωσι, την
 απο λογω νομισμωτες διλωσικω ενταμωτικω τω
 παρχεισικω απο της ηρωσικω. ενταμωτικω δε τετωρι-
 κωσι, οη ανελθου ηη ηησικω ενταμωτικω, και
 τως παρχεισικω δυο διναχισμωσι ομοιω τω τελειω
 αλληλοσικω, η ελωσικω παρχεισικω
 τωις παρχεισικω δυοσι και ο τελειω ηη εωσπηε
 αλλαν τωις, ο μωτον τωις ηησικω της παρχεισικω
 ηησικω, αλλα και της ηρωσικω ανελθου λελεσικω. ο
 ηρωσικω εωσπηε, ο ηησικω ηησικω, ηησικω

A deinde pro virili confutaverimus; vt omni devitato, in ijs qua dicemus, errore, meliorem transigamus vitam, si verum hujus loci sensum fuerimus assecuti; ita parati & instructi propositum aggrediamur. Cum enim duabus castrationibus, quas circa corpus exerceri videmus, consequens esse putarent nonnulli, vt tertia etiam ad corpus pertineret, se ipsi, praeter Dei timore, at inconsulto & temere castrationi priorum simili subjecerunt; atque ita se convitijs appetendos, fortasse & ignominia afficiendos non alienis a fide solummodo propinarunt, sed ijs etiam qui res omnes humanas indulgentius ferre sciunt, quam vanum Dei timorem animo insidentem, & immoderatum castitatis amorem labores patientem & corporis mutilationem, & si quid aliud pati potest, qui tantam rem obijt. Alij autem sane non multi haud perpensa verborum coherencia aliter senserunt; rati sunt enim priores duas ad corpus referendas a Seruatore declarari, quasi praeter res sensiles nihil proponente; tertiam vero non ita putarunt proferti, vt ad verbum interpretanda sit, sed castrationem qua rationis ope fit, ea significari censuerunt, quando proposito caelesti regno, post refectionem sermonem maxima fecandi vi pollutentem eiusmodi concupiscentias, corporis contumelias spreverunt, vt pote a quibus anima qua sermone concupiscentiam refectionem, nequaquam amplius posset superari. At sciendum est priores illos Evangelicae literae amatores effectos, cum non animadvertissent haec quoque Iesum in parabolis fuisse locutum, & spiritu dicta esse, majorem in hoc explicando loco consequentia rationem habuisse, atque eos qui priores duas castrationes ad corpus referendas esse fassi sunt: prioribus enim duabus tertium consequenter exaquarent; non in tribus quidem illis, quoad consequentiam, peccantes, sed quod ad ea quae hoc loco narrantur jam inde a principio non satis attenderint, necessario lapsi sunt; nam si ad corpus referuntur duae, consequens est referri & tertiam. Alij vero tertiam recte assecuti sunt, cum affectionum ab anima peractam sermonis ope refectionem hac significari arbitrati sunt; at non observarunt huic explicationi consentaneum esse priores duas castrationes allegorice haud secus ac tertiam exponi, vel certe prioribus duabus tertiam quoque exaquare. Sane si super alijs non Veteris tantum, sed & Novi Testamenti locis quamplurimis dicere par est: *Literae enim occidit, spiritus autem vivificat*; idem in ijs quae ad hunc quoque locum pertinent fit

* c. r. 207

Η. 6. 4. 127

ΟΙΣ
ΑΙΟΝ
ΩΝ

κευθικω μωσικω
ο διναμωρον
αλωσικω ηησικω
αλλαν τωις ηησικω ηησικω
ηησικω, και ηησικω

tendum est; observatam quippe de duabus castrationibus literam dixerit aliquis eos occidisse, qui tertiam quemadmodum & priores intellexerunt, & dicere ausi sunt se ad eundem modum quo priores castrati sunt, fuisse exectos, vt pote qui iuxta sermonem Dei id facere potuerint, ob illud: *Propter regnum caelorum. Quod si quis alijs etiam exemplis probari vult Nouum Testamentum literam occidentem continere, audiatur exempli gratia quomodo Servator Apostolis ait: Quando misi vos sine sacculo, & pera, & calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? quibus subiungitur: At illi dixerunt, Nihil. Dixit ergo eis Iesus: Sed nunc qui habet sacculum, tollat, similiter & peram: & qui non habet, vendat tunicam suam, & emat gladium. Nam si quis huius loci sensum non penetrans, vestem suam sensilem vendiderit, & homicidam gladium emerit, propterea quod haec à Iesu dicta sunt, peribit ille, quod eiusmodi gladium sumserit, & prater voluntatem Iesu male intellecto ipfius sermone egerit; fortasse vero & in gladio peribit: at qualis sit ille gladius nunc nobis disquirendum est. Quinetiam illud: *Neminè per viam salutaveritis*, si quis non discutiens quid volens Iesus hoc præceperit, quasi vitam Apostolicam æmulans neminem in via salutaverit, is profecto talem eum spectantibus inhumanus esse videbitur; qui cum causam cur sic ille in animum suum induxerit ad sermonem referent, propter quem is illud visus est agere, eo adducentur, vt sermonem Dei odio habeant, quasi agreffes eos & inhumanos efficientem qui illi adherent; & qui anfa inde arrepta neminem in via salutavit, is mortem occasione à litera praebita patietur, litera ei mortem inferente. Si quis autem dextrum oculum eruat, quasi causam sibi det cur male aspiciat, vel dextrum corporis manum, vel pedem dextrum carneum, idem patietur atque ij qui à litera occiduntur, vt pote qui intra literam se continuerit, cum ad spiritalem dictionum sensum ascendere debuisset. Non dubitarunt certe aliqui qui nobis antecesserunt, causam scriptis suis dare, cum propter caelorum regnum tertiam castrationem nonnulli, prioribus duabus similem, pati ausi sint. [Obscure hunc significare arbitror, quod de illo traditum est, nempe propter pietatis sermonem, vel amorem castitatis corpus suum emaculandum tradidisse.] Nos autem qui Christum Dei Verbum secundum carnem, & secundum*

Απο δε και επι ηρη κη τω παρεκειμενον εστι ομοιοτητων. τριτηθεν γαρ ο γενημα ην δυο εινωχισθη ειποι τις αυ οη απεκυριε τις ακολουθας τωσ παρετερισ τ τει τον νοσημας, κη λημισμας ειπειν, ως εη τ λωρον τακεις γενημας αυθ ποιειν επι τω. Αφη την βασιλειαν ην οραων, ομοιος τωσ παρετερισ ονταχιδιστη, δινηχιδισαι αυτης. ει δ βολεται τις κη αλλα παρεδηγματα λαβειν τις κηνης αφηηικης εχουσε γενημα σποκτινον, ακουιτω αφηδηματα. Β τωσ κηνη ηνα εστι ο σατηρ αουε τωσ σποδωλως ειπειν. οη απεκυριε υμας ατηρ βοληατην, ε παρερις, κη σποδωματων, μη πτωσ υπερκοσπει, οησ επιθερεσαι το. οη δε ειπον, σφδεις. εστιν πτωαυεις ο ηποδς. Αλλα νω οηχων βαλαστω, αφατω, ομοιος κη πηραν. κη ο μη ηχων, πυλισατω ο ημοσπον αυτω, κη αροεσατω μαχαρη. η τις γαρ αφη ο αυτωσ ειρηκεται η ηποστω, μη ειδων ο βαληματα ηρη λεληγηδων παληου ο αωστων εαυτω ημοσπον, κη αροεστω μαχαρησ αιδερφονον, ως λαβων μαχαρησ τιαυτη, κη αφη ο βολημα τω ηποστω ποιησας, αφηδεξιαμωρος αυτη τ λωρον, σποκπει μηρ. Αρα η κη εν μαχαρησ σποκπειται. ποδαπη η η μαχαρησ, κη τω αφοντωσ εη κησεδ δινησασαι. Αλλα κη το μηδεια κη την οδον ασπασιστω. ει τις μη εχεσασας η βαλωμωρος ο ηποδς ττω παρεταξην, ως εηλων σποσολικων βων μηδεια κη την οδον ασπασιστω, απηρθεστωσ αυ εη δδξα τωσ διωρεδων αυθσ ηουιτω. οη πτωσ την αιτιασ τω ηπωσ νοσηματος ηπωσ αιαφειρωσ επι τ λωρον, διον εκεινοσ εδδξς ττωσ παρεπειν, εμαφειεν αυ σφδς ο μωσιυ τ λωρον τω θεου, ως αγγελωσ κη απηρθεστωσ κητασδωαζωτα τωσ εν αιτω. κη τωσ την αιτιασ λαβων η μηδεια κη την οδον ασπασιστωσ, παθοι αυ σποσφαπ τω γενηματος θαυατω, τω γενηματος αυθσ σποκτινωτωσ. ει δ κη τ διξην οφθαλμωσ ποσ εκκυπτοι, ως αφων τω κηκωσ βλεπειν, η την δεξιασ τω σάμωσ κησασ, η τ δεξιν κη σφρε ποδα, παθοι αυ κη ηρη σποκπνημωων αφη ο γενημα, ως κη αυθσ μειασσ επι τω γενηματος, διον αμαδωμειν αυθσ επι οσ ποδωσ τω λεηρηδωσ. Αλλα μη αυ ηρη σποδ ηρησ οησ ακηστωρ ιδωσισ σηχλημασσι αφορμασ αφηρησ τω τει τον δινησωμων τωλησασ ττωσ παδων, σποσφασει βασιλειασ εραων, σποσπλησων ιστα τωσ παρετερισ δυσιν [οημωσ αινηθεσασ αυθσ ο σελ

Luc. 22. 35. 36.

Luc. 10. 4.

2. 170

Vide Not.

* κ. 176

αυτ ισορμεδων, ως αρα αφη τ λωρον τωσ δισεβειας, η τ ησασεστωεινε * ερωρον, δινησωμωσ σπομικωσ εαυτων επιδεδακεν. ημωσ δ κησων θεου τ λωρον τω θεου κη σφρε κη κη ο γενημα πο

τι τοις σαρτις, ναυ δειλη γυναικωντες, ουκ εστιν
 δοκοειδον ως κηρας δευλειφουσι τρις χι τ' τελευ
 βινταχμον ιαυτοις περφοσει τις βασιλειας ην
 εραυαν επαγχοι. και ουκ αβ επι πλειον περφοδε
 πει λαμειν ην αα εσπη τε τ' τελευν περφο πλη
 σιως τρις περφοσει δυοι θεματικας εκλαθειν
 δειλοντες, ει μη και εωρακιδου τις ελμησθη
 τρις, και επιπλοζουμ τρις διωαμφοις εθρμα
 τιραν κινησαι ψηλην, και πιστω μ, ε λογινη
 δε, περφο ο τοουτο φλημια. φου δε σεζτος εν
 τρις γυμης, βιβλια φερειμια περφο πολλοις B
 ως δεκίμα. περφο μερφο τω σωματος ο αναπι
 θοι σε μη φερφοσειν, ριζον. αμεινον γυ καις τω
 μερφο ζην φερφοσει, η μη τω μερφο ολιθειας
 και παλιν περφοσει εν τω αυτη βιβλια, αφορ
 μην διδοει επι ο φερφο πλησοι, λεγει. αφ φερ
 πως ιδιος αυ και ερ τε το λητον ε σωματος εχρη
 ερραμφον δαποκαποιν τρις αυ ην, ε ριζον τρις με
 ρη. ποσα βελτιον και ερ φερφοσειν, και φιλαν
 δε εν πολλοις ην εις τ' μερφοις νιμον σωματιζων
 αυτη διδοκιδου και περφο σωματος αειδρασι, φε
 ροι εν εν βιβλια ο* λητον. φερφοσειν. επι ο φερφο
 ρην τω χριστην φιλαν επιπλοζου, επ εζα
 νη και ενα μ αμεινον, η περφο σωματος εχρη
 λητον. εμ ε περφοσειν αυ τοις μη ο βελημα
 ην ηραυαν γερμενικων περφο τωτον δευλειφουσι,
 ει γυ εν τρις καρποις ε πνιματος κατελευται
 μη αγαπης, και χαρις, ε μακροθυμιας, ε
 ην λητον, και ηεργηθεια, και παρορρητιον
 μαλλον την εχερφηται, και ο δευλειφουσι δαπο
 θιου σαμα ερρον τριτητον, ηερ αλλα πωλ
 μητην, ινα ε περφο και ην πε ο και ως περφο ο
 ρητην χρησιμιας * λητον. φερφοσειν την ολιαν ε
 πωγωνος ου. χρησιμιας εις δαποεπην φερφο μ
 η πησει νεωτερον, ος ομολοζην και ηερωτα
 σαφερφοσειν εχερση, εμ ε και επιτηρουν, και
 τω εαυτη μαζουσαι αφ φερφοσειν επι ο αυτ, εμ
 φερφοσειν μη τω αδελοφου εαυτ, και τω εζης, εως
 φ. ε φεισται ο φερφο και ου εαυτη ει γυ
 δαποκαποιν) και η επιτηρφομην διδοκιδου αειδρασι,
 πως εζη και ο εαυτην δι ερφο και οδου φερφοσει
 επι φερφοσειν, τω αυτη περφοσειν επιπλοζου
 καις, επιπλοζουσαι δαυ ο μδηον ο τοουτο τω
 μαν, α πεισται περφο ην οειδζουσαν, ε συ γ
 χρωμφον τω. ουκ εις ελθουσαι θρφοδιας, ε δαπο
 κωμφομφοις εις εκηρφο καις, σωματι
 μωτων αυτην τρις δαποκωμφομφοις τ' αειδρα
 ετω λεγα και α παθοι αι τις φερφο και ημπα
 θισαται ην, ως ιαυτην παιδις φασιν, δαπο
 κεφαλις κατακαυονται επι τρις αρρινας η τις σαφμεται, και εν τω κατελευται δαφ. ηνως

adum literam olim novimus, nunc autem
 non amplius noscentes, eorum interpre
 tationem non probamus, qui caelestis re
 gni obtinendi causa tertiam sibi castratio
 nem intulerunt; nec tantum in eo confu
 tando, qui tertium eunuchismum, ita ut
 priores duos, corporalem esse vult, tem
 poris trivissimus, nisi aliquos illud ausos
 vidissemus, & nonnullos etiam offendis
 semus ferventiorum animum, & fidelem qui
 dem, sed rationis non satis audientem, ad
 ejusmodi facinus accendere valentes. Sic
 ait autem Sextus in Sententijs, libro qui
 multorum manibus tanquam bonae notae
 teritur: *Quaecunque pars corporis ad intempe
 rantiam te compulerit, projice abs te; satius
 enim est parte mutilum caste vivere, quam ea
 praeditum, perditum.* Et rursus in eodem li
 bro progressus, adhortans eodem fere mo
 do ait: *Homines quidem ad tuendam reliqui
 corporis sanitatem membra sua scindentes vi
 deas & abiciens; at quanto melius ad con
 servandam castitatem? Quinetiam Philon
 qui multis in Mosis Legem lucubratis vo
 luminibus hominum etiam ingenio praedi
 torum laudem meruit, in eo Libro cui
 titulum fecit, *Deteriorem potiori insidiari so
 lere*, satius esse ait evirati, quam illegiti
 mos & nefarios concubitus sectari: at ijs
 Sacrarum Literarum circa illa sententiam
 minime affecutus fides habenda non est;
 nam si inter fructus Spiritus, cum chari
 tate, & gaudio, & patientia, & reliquis,
 castitas quoque recensetur, hanc potius
 tanquam fructum dare, & masculum cor
 pus a Deo datum conservare oportet,
 quam aliud quidpiam audere; adeo ut
 transgrediatur aliquis perappositum ad
 rem de qua agimus hocce praecipuum;
Non vitabis aspectum barbae tuae. Utile quo
 que est illud ad deterrendos juvenes fer
 ventiori fide praeditos, quos castitatis stu
 dio ferri fatendum est, sed non secundum
 scientiam: *Si pugnaverint duo homines in idi
 psium, homo cum fratre suo, & cetera, usque
 ad id: Non parcat oculus tuus super eam.*
 Nam si manus amputatur, quae viri testes
 apprehenderit, cur non & is qui viam
 ignorans qua ad continentiam eatur,
 tali se ipse calamitate implicuit? lam vero
 cum animo suo cogitet, qui tale facinus
 admittiturus est, quam ab iis sit passurus,
 qui probis eum & convitijs appetentes,
 his verbis ventur: *Non intrabit Eunuchus
 attritis vel amputatis testiculis in Ecclesiam
 Domini, virum hunc inter castratos nume
 rantes.* lam vero ea praetereo quae tolerabit
 quispiam impedito intepstive femine, quod
 ut tradunt medicorum filij, a capite in
 genitalia profluit, & cum per quasdam ve*

ε. κ.

ε. κ.

2019. 19. 17

10. 10. 21

Deuter. 25

11. 12.

Deuter. 23

& spiritu ambulans in animum inducere Αρουρουτα, και τας βαις δινηχισιας πουματη-
debuisset. κως παυλας λελεσθαι.

*De Pueris Iesu oblatis, ut manus
eis imponeret.*

Πειρ ην περσενερεθενταν παιδιον ταλ ιησου
να επιθη τις χειρας αυτης.

Matth. 19. 13. Tunc oblatis sunt ei parvuli, & reliqua, vique ad id: Et quum imposuisset eis manus, abiit inde. Tunc exposita historia contingit, cum pueri Iesu oblatis sunt, volentibus ijs qui offerbant, vt manus ipsis imponeret, & preces pro ipsis funderet. At qui sciendum est nunquamnon Iesu pueros animum offerre, de quibus sibi depositi instar à Deo traditis dicat: Ecce ego & *1. Cor. 3. 1.* pueri quos dedit mihi Dominus, & eorum puerorum infantem appellentur nonnulli, alij lactentes, vt infantibus etiam imbecilliores, & Dominus noster ex vrorumque ore laudem perficiat, vt cognita à nobis eiusmodi in pueros illius beneficentia dicamus: *1. Thim. 2. 14.* Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Hi vero pueri dicendi sunt, qui carnales sunt in Christo ac infantem, cuiusmodi Corinthios esse sciens Paulus Apostolus dicebat: *1. Thim. 2. 7.* Et ego non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, quasi parvulis in Christo. Tales autem pueri tunc oblatis sunt, & semper offeruntur Iesu. Oblationem autem puerorum argumentum est, Ecclesie infantium in Christo, & lactentium, lacte non solido cibo egentium multitudo, quos fovens, non secus ac filios suos nutrix, sic alloquitur: *1. Cor. 3. 2.* Lac vobis potum dedi, non escam, nondum enim poteratis. Deinde quandoquidem Evangelista, qui horum, de quibus hic agitur, meminere dicit Matthaeus, vel, vt Marcus, infantem ei obtulerunt scripserunt quidem, at à quibus oblatis fuerint, vel quoniam obtulerint, silentio praeterierunt, nobis investiganda relinquente qua à se fuerant praetermissa: opera pretium est disquirere an casu id à tribus fuerit praetermissum, quibus facile erat scribere, Oblati sunt ei à patribus, vel à matribus, vel, Offerbant ei infantem & pueros ipsorum matrem; an id certo & prudenti consilio fecerint, vt accedentes ad Iesum, ipsique ministrantes Angelos callere declararent, quoniam Iesu pueri offerendi sint, vt manus eis imponat, & quando; tum & qui offerendi non sint, & quo tempore; vt pote qui diviniore mente puerorum, infantiumve differentias intuentur. Nec enim absque Angelorum

Tote περσενερεθενταν αυτα παιδια, και τα εχθη, εως τε και επιδικαι τις χειρας αυτης, επιβηθη εκ αυτων. tote μηδ η αια γραμμωδη ιστορια γινωσκ, ταυ περσενερεθη παιδια ταλ ιησου, ανλωιδων ην περσενερεταν επιδικαι αυτη τις χειρας αυτης, και περσενερεθη ιησου δι ην οημ εσην οτι η περσενερεθη παιδια των ψυχων των ιησου, η φ οϊς λεγρη αι αις περσενερεθη αυτα δωρη δωρη λαβων, το ιδω εημ ην τα παιδια α μοι εδωκεν ο θεος, και δωρη ην παιδιων τα τρετων των με χημαχιστα ηματα, αλλα η λελεσθα διηλυσοντα, ως ην ηπικωις ιησουι- τερα, η ο κινωις ημερη εκ εμματος αμαρτιων καταραπλετω ηγον, να ηδωκεναι τις βουλοται εως τα παιδια διηρησασαι, λεγαμεν το εκ εμματος ηπικωις και διηλυσοντα καταραπλετωι παιδια δε λεκτεον, τας δε χημαχιστας, και ηπικωις, οποιους χημαχιστας επισημωρησας διαπισωρησας περσενερεθη εκ εμματος ηδωκεναι εμμη λελεσθησιν ως περσενερεθησιν, αλλα ως χημαχιστας, ως ηπικωις εη χημαχιστας τα βουλοται δε παιδια περσενερεθησιν, η αι περσενερεθησιν ιησου σιμωις η τις ην ηπικωις περσενερεθησιν, οι πολλοι της εκκλησιας εη χημαχιστας ηπικωις, και διηλυσοντα, χημαχιστας γαλακτικας, η εριμαχιστας, περσενερεθησιν οη, ως αι εχθησιν διηλυσοντα τα ταυτης τεκμα διηλυσοντα εδωκεν, τα γαλακτικα εηπικωις, η βουλοται, η περσενερεθησιν αι εηπικωις μεμνησιντες διηρησασιν ην ην η περσενερεθησιν, ως ο μεταρησας φησι, περσενερεθησιν παιδια ταλ ιησου, η, ως ο μηδεν, περσενερεθησιν αυτα η βουλοται, αι εχθησιν, ιησου τινος η περσενερεθησιν, η τινος περσενερεθησιν αυτα περσενερεθησιν ημμη χημαχιστας εηπικωις εηπικωις περσενερεθησιν, εηπικωις ιδων ποτε εηπικωις ιησου ην περσενερεθησιν, περσενερεθησιν αυτα διηρησασιν, η, περσενερεθησιν αυτα βουλοται η περσενερεθησιν ημμη περσενερεθησιν, η γωνοις δυναμωις και εηπικωις ο ιησουις περσενερεθησιν, εις περσενερεθησιν, οτι περσενερεθησιν αυτησιν ταλ ιησου και διηρησασιν αυτα, αι εηπικωις δυναμωις ταυ ην παιδιων

ορατης διηρησασιν, η βουλοται, οιδωσι τινος περσενερεθησιν αυτα ταλ ιησου, να περσενερεθησιν αυτα χημαχιστας ιησου αυτα, η ποτε. οιδωσι δε και τινος η ηπικωις, η ηπικωις τινος χημαχιστας η ηπικωις.

ὅτι γὰρ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀγγελοὶ οὐρανῶν ἔλαβον τὰ βρέλαιμα τῶν παρθενοῦν ἡμετέρας...

A ministerio tot pueros Iesu offerri arbitror. Voluntas autem eorum qui pueros Iesu offerebant, juxta Matthæum quidē, erat: ut manus eis imponeret, & oraret; juxta Marcū vero: ut tangeret illos; at juxta Lucam qui infantes eos esse dixit: ut eos tangeret. Nam per orationem Iesu, ipsiusque tactum, pueri & infantes ea nondum audire valentes, quæ audiunt qui spirituales sunt, auxilium accipere possunt, ac adjumentum cujus ipsi capaces sunt: invadit enim eos virtus Iesu, postquam inspectionis suæ manus ijs duntaxat imposuit, nec ad eum quicquam amplius malum pervenire potest. Fortasse etiam, provt se habet Scripturæ contextus, hoc erat eorum consilium qui infantes & pueros Iesu offerebant; ij nimirum animo prius futurum judicaverant, ut postquam infantes & pueros tetigisset Iesus, & virtutem suam hoc contactu in eos infudisset, nullus posset casus invadere, neque Dæmonium, nec aliud quidvis, quem ipse semel tetigisset. Quoniam autem nefariæ Potestates quamplurimæ in varijs animæ humanæ struendis ab initio infidij occupantur; propterea qui Servatori infantes offerebant, perpescita antea virtute ipsius ac potentia, id fecisse existimo, ut per manuum ipsius impositionem, & orationem pro puerulis & infantibus fusam, contactus ope mala abigerentur; eximia autem virtus in eos infusa, ut pote contactus adverfariorum repellendi robore pollens, ad reliqua sufficeret. Et Servator quidem rem ejusmodi non simplicem ac indifferentem esse sciēs, sed ijs salutarem quos manibus à se impositis tetigerat, Discipulis suis per increpationem prohibentibus, quominus sibi pueri offerrentur, ait: Sinite parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire. Quod si rationi consentiunt quæ tradidimus, cum à quibus oblari fuerint, vel qui eos obtulerint quaesitum est, si eximios aliquos Iesu Discipulos Potestates sanctas esse Christi doctrinam capeffentes nobis in animo fingamus, haud multum sane ab ijs abludemus: ad eas quippe Discipulorum Iesu quoque nomen pertinere consentaneum est; ut non homines solum, sed & Angeli quibus visus est, se ipsi erudiendos tradant, & quisquis fidem ipsius voluerit amplecti, ex Omni nomine quod nominatur, Epief. 1.11. non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro. Si quis vero id coactum existinet, cum hominibus solis tribui velit Discipulorum nomen, eos increpantium qui infantes ac parvulos Iesu offerebant; ex ijs qui ferme fidei alios conantur imbuere, quicunque simpliciores sunt, & ad docendos vsq; pueros se demittentes sermone lactis per-

Marc. 10. 13 Luc. 12. 15.

Matth. 9. 14

Epief. 1. 11.

simili pollent, & potum ijs prabent qui- bus lacte opus est, ij sint qui infantes & pueros Iesu offerunt; nam qui eloquen- tiores sunt quam fert istorum captus, tan- tam non habent ad persuadendum facul- tatem ac ille qui dicere potest: *Gracis ac*

Rom. 1. 14

barbaris, sapientibus & insipientibus debitor sum. At qui majore facundia se praditos esse exultant, quam doctores illi infan- tes Iesu & pueros offerentes, & idcirco Iesu Discipuli appellantur, antequam eo- rum quæ ad infantes & pueros pertinent consulti sint, homines simpliciorém do- ctrinam tradentes, & pueros offerentes increpant. Id enimvero perspicue intel-

1. cor. 1. 26, 27, 28.

liges, si ad hæc animum adverteris: *Videte enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles: Sed quæ stulta sunt mundi elegit Deus, & ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt, destrueret.* Eorum igitur qui Ecclesiastica præcepta & doctrinam tradere se profitentur, quempiam aspi- ciat aliquis, stulta mundi, & contempta, & ignobilia, & puerorum propterea nomi- ne afficienda offerentem; & aspiciens increpet eum, quasi temere agentem, cum tanto Sospitatori & magistro infantes & pueros offert: ac vide annón quæ tracta- mus referre par sit ad res ejusmodi, eorum quidem qui pueros offerunt, ut manus ipsis imponat Iesus, & oret; Discipulo- rum vero qui ipsos increpant: magister autem, & Servator, & Dominus his dicat, qui propter pueros Iesu oblatos objurga- tionem adhibent: *Sinite parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire;* deinde vero Dis- cipulos adhortans ad obsequendum pue- rorum commodis, ut quavis viri essent, ad

Matth. 10. 14.

pueros lucrificandos pueris pueri fierent, dicat Servator: *Talium est enim regnū caelorum;* nam & ipse *Quum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus esse se æqualem Deo, factus est puer, adeo ut de illo Magis ab Herode di- ctum sit: *Ite & interrogate diligenter de**

11. cor. 9. 21.

Matth. 10. 14

Philipp. 2. 6

Matth. 2. 8.

9. 10.

puero, & à Matthæo: *Stella quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra ubi erat puer; & paulo post, Intrantes, inquit, domum, viderunt puerum cum Maria matre ejus. Quin & Angelus à Iosepho visus, tantum nostrum Servato- rem puerum appellavit dicens: *Surge &**

Matth. 2. 19

accipe matrem & puerum ejus, & fuge in Egyptum. Rursum vero mortuo Herode Angelus Domini in Ægypto iterum in somnis Iosepho apparet dicens; *Surge &*

Matth. 2. 20

accipe puerum & matrem ejus. Et profecto

μάγειροι παίδων, λόγον ἔχοντες γὰρ ἀκεκλιμένας, ποτιζόντες τὸς γαλακτοῦ χηζόντες, σεσεφί- ροντες τὰς ἰσοὺς βρεφῶν καὶ παιδῶν. ἢ γὰρ διὰ τὴν λογικώτερον τῆς τῶτων καταστάσεως πίδαται, ὡς ὁ δυνάμειος λέγει ἔλλησι πὶ καὶ βαρβαροῖς, θεοῖς τε καὶ ἀδούτοις ἐφειλίτεσι εἰμὶ. τίνας δὲ σεσεφίρονταν τὰς ἰσοὺς βρεφῶν καὶ παιδῶν, λογι- κώτερον νομίζοντες εἶναι τῶν διδασκόντων, καὶ ἀλλοῦ τῆτο μαθηταὶ χημηατίζοντες ἰσοὺς, καὶ μάθωσι τὰ πᾶσι τῶν βρεφῶν καὶ τῶν παιδῶν, ἐπι- ημεῖσι τοῖς ἀπλοῦτερον διδάσκουσι καὶ παιδῶν σεσεφίρονται. Ἐφωδὸς δὲ ὁ τοιοῦτον κησῖς, ἐπι- τήσας τῶν βλεπέτω γὰρ τὴν κησῖν ὑμῶν, ἀδελ- φοῖ, ὅτι πολλοὶ σοφοὶ καὶ Ἑβραῖοι, ἢ πολλοὶ διωκα- τοῖ, ἢ πολλοὶ θρησκείας. ἀλλὰ τὰ μαθητῶν τῶν κη- μου ἐξελήξατο ὁ θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ. βλεπέτω τις διὰ τὴν τῶν ἐπαγγελιομένων κατήχων ἐκ κησῖν καὶ δι- δασκαλίας, σεσεφίρονται τὰ μαθητῶν τῶν κησῖν, καὶ τὰ ἐξιδνωμένων, καὶ τὰ ἀθῆναι, καὶ ἀλλοῦ τῶ- τῶν λεητισσόμενα ἀπὸ καὶ παιδῶν, καὶ βλεπέτω ἐπιτημάτων, ὡς ἀκρίτως ποιοῦνται, τὰ σεσε- φίρονται τηλικήτων σωτήριον διδασκαλίας βρεφῶν καὶ παιδῶν. καὶ σεσεφίρονται ἢ μὴ ἀρμύζει αἰαφί- ρων τὰ νῦν ἐξελήξατο ἵνα τὰ τοιοῦτα, τῶν μὴ σεσεφίρονταν παιδῶν, ἵνα τὰς χησῖς ἀπ- τοῖς ἐπιτῆ ἰσοῦς, καὶ σεσεφίρονται, τῶν δὲ μα- θητῶν ἐπιτημάτων ἀπὸ τοῖς εἰποῖς δὲ ἀπὸ σεσεφίρονται τῶν ἐπιτημάτων ἐπὶ τὰ παιδῶν σεσεφίρονται τὰς ἰσοὺς διδασκαλίας, καὶ σωτήριον, καὶ κησῖν. ἀρετα τὰ παιδῶν, καὶ μὴ κησῖν ἀπὸ τῶν ἐλθῶν σεσεφί- ρονται. εἶτα σεσεφίρονται τῶν μαθητῶν ὄντας εἰδῶς συγκαταβάσειν τῆν ἀφελείαν τῶν παιδῶν, ὅπως ἤλωνται τοῖς παιδῶν παιδῶν, ἵνα τὰ παιδῶν κησῖν καὶ, λεητῶν ὁ σωτήριον τῶν τῶν γὰρ τοιοῦτων ὄντων ἢ βασιλείαν τῶν ἡραβῶν. καὶ γὰρ ἀπὸς ἐκ μαθητῶν θεοῦ ἔσωσάντων, ἢ χησῖν παρῶν ἢ ἡ- σαμῶν τὸ εἶναι ἵσα θεοῦ, γέροντες παιδῶν, ὅπως λεητῶν τοῖς μαθητῶν ἀπὸ τῶν ἡραβῶν πᾶσι αἰ- τῶν. πορβυθόντες ἀκρίτως ἐξελήξατο πᾶσι τῶν παιδῶν, καὶ ἀπὸ τῶν μαθητῶν. ὅτι ὁ ἀπὸς ὅν εἶδον ἐν τῆν ἀνωτολήν, σεσεφίρονται ἀπὸς, εἰδῶς ἢ ἐλθῶν ἐκείθεν ἢ ἐν τῶν παιδῶν, καὶ μετῶν ἐλθῶν, ἐλθόντες, φησὶ, εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τῶν παιδῶν καὶ μῆρας τῶν μαθητῶν αὐτῶν. καὶ ὁ φησὶς τῶν τῶν ἰωσήφ ἀγγέλος, παιδῶν ἐκείλων τῶν τηλικῶν τῶν ἡμῶν ὄντων εἰπῶν. ἢ ἡραβῶν σεσεφίρονται τῶν παι- δῶν καὶ τῶν μῆρας αὐτῶν, καὶ φησὶν εἰς ἀγγε- λῶν. πάλιν τῶν ἀπὸ τῶν τῶν ἡραβῶν ἀγγέλος κησῖν κατῶν ὄντων φησὶν τῶν τῶν ἰωσήφ ὅν ἀπὸ τῶν λέγων. ἢ ἡραβῶν σεσεφίρονται τῶν παιδῶν, καὶ τὴν μῆρας αὐτῶν. καὶ ὁ ἰσοῦς εἶω ἢ μῆρας

καὶ τῶν μῆρας αὐτῶν, καὶ φησὶν εἰς ἀγγε- λῶν. πάλιν τῶν ἀπὸ τῶν τῶν ἡραβῶν ἀγγέλος κησῖν κατῶν ὄντων φησὶν τῶν τῶν ἰωσήφ ὅν ἀπὸ τῶν λέγων. ἢ ἡραβῶν σεσεφίρονται τῶν παιδῶν, καὶ τὴν μῆρας αὐτῶν. καὶ ὁ ἰσοῦς εἶω ἢ μῆρας

Κὲν τῆς ἰσορίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναγογίαν, ἵνα πισυνῶσιν ἑαυτοὺς ὡς παῖδες, ἵνα ὡς πῶ· μαῦθεν ἀπ' ἐμοῦ ὅτι ἀσπλάγχις, καὶ ἡ-
 καρδία, ἵνα ὡς πῶ· μαῦθεν ἀπ' ἐμοῦ ἡμιόμοιοι ὡς παῖδες πρὸς τὸν λόγον· καὶ ἵνα ἰσχυρὸν ᾖ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν ὡς ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὅτι οἱ παῖδες, καὶ ὡς οἰκὸν ἠγάπησεν τὸν μαθητὸς
 ἵνα πισυνῶσιν ἑαυτοὺς ὡς παῖδες, καὶ ὡς πῶ· μαῦθεν ἀπ' ἐμοῦ ἡμιόμοιοι ὡς παῖδες πρὸς τὸν λόγον· καὶ ἵνα ἰσχυρὸν ᾖ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν ὡς ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὅτι οἱ παῖδες, καὶ ὡς οἰκὸν ἠγάπησεν τὸν μαθητὸς
 ἵνα πισυνῶσιν ἑαυτοὺς ὡς παῖδες, καὶ ὡς πῶ· μαῦθεν ἀπ' ἐμοῦ ἡμιόμοιοι ὡς παῖδες πρὸς τὸν λόγον· καὶ ἵνα ἰσχυρὸν ᾖ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν ὡς ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὅτι οἱ παῖδες, καὶ ὡς οἰκὸν ἠγάπησεν τὸν μαθητὸς

A Iesus non juxta historiam duntaxat, sed & secundum anagogicum sensum, seipsum haud fecus ac puerum abjecit, adeo ut quemadmodum dixit: *Discite à me qui a mitis sum & humilis corde*, ita & illud dicere possit, *Discite à me, qui factus sum sicut puer*, quomodo hæc dicam: *Talium est enim regnum caelorum*, talium nempe quales sunt pueruli, quorum gratia increpari non sinit à Discipulis, qui eos offerunt. Quinetiam Paulus sciens Talium esse regnum caelorum, quum posset oneri esse, ut Christi Apostolus, factus est puer, & nutrici simili, foventi filium suum, & puerorum sermones pueri causa loquenti. Ad hæc ergo diligenter attendendum est, ne sapientia & excellentia opinione, qui parvi sunt in Ecclesia & pueruli, eos quasi simus grandiores aspemur, sed horum verborum sensum capientes: *Talium est enim regnum caelorum*, tales fiamus, ut per nos etiam pueri salvi fiant. Non solum autem ea Iesu offerri sinentes, nec ea duntaxat huic offerri non impediendes, sed ipsi etiam cum pueris effecti pueri, voluntati Iesu morem geramus, ut pueris per nos tales effectos salutem consequeremur, cum nos ipsi depresserimus, à Deo extollamur, id enim ita accipi potest, *Qui se humiliat, exaltabitur*, cum praesertim supra scriptum sit: *Quicunque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno caelorum*. Atque quæquidem Discipulis vitia sint, eos increpantibus qui pueros Iesu offerunt. Quamvis autem pueri, ut pote qui pueri sint, quæcunque dicuntur minime intellectu consequi possint, scient illi Iesum pueris quidem manus imposuisse, at quum imposuisset eis manus abijisse inde, & per contactum infusa in pueros virtute, à pueris Iesum haud perinde ut Discipuli sequi valentibus recessisse. Si quidem autem Eloquentia Domini sunt & Evangelica, & eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum, in terram missum, perfecte purgatum, & septies, an aliqua subesse potest aqua ratio, propter quam praesentem historiam narrans Mattheus, duabus quidem de causis oblatos fuisse Iesu pueros dixit, verum quæ sequuntur ad geminas illas causas minime retulit, non enim propterea solum oblati sunt pueri, ut manus ipsis Iesus imposteret, sed præterea etiam ut pro illis oraret. At scriptum est, *Quum imposuisset eis manus, abiisse inde*, nec enim

ἵνα πισυνῶσιν ἑαυτοὺς ὡς παῖδες, καὶ ὡς πῶ· μαῦθεν ἀπ' ἐμοῦ ἡμιόμοιοι ὡς παῖδες πρὸς τὸν λόγον· καὶ ἵνα ἰσχυρὸν ᾖ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν ὡς ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὅτι οἱ παῖδες, καὶ ὡς οἰκὸν ἠγάπησεν τὸν μαθητὸς
 ἵνα πισυνῶσιν ἑαυτοὺς ὡς παῖδες, καὶ ὡς πῶ· μαῦθεν ἀπ' ἐμοῦ ἡμιόμοιοι ὡς παῖδες πρὸς τὸν λόγον· καὶ ἵνα ἰσχυρὸν ᾖ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν ὡς ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὅτι οἱ παῖδες, καὶ ὡς οἰκὸν ἠγάπησεν τὸν μαθητὸς
 ἵνα πισυνῶσιν ἑαυτοὺς ὡς παῖδες, καὶ ὡς πῶ· μαῦθεν ἀπ' ἐμοῦ ἡμιόμοιοι ὡς παῖδες πρὸς τὸν λόγον· καὶ ἵνα ἰσχυρὸν ᾖ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν ὡς ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ ὅτι οἱ παῖδες, καὶ ὡς οἰκὸν ἠγάπησεν τὸν μαθητὸς

Matth. 11. 29.
1. Thim. 2. 7.
Luc. 14. 12.
Psalm. 71.

C. R. 11

C. R. 12

C. R. 13

C. R. 14

addidit, Et quum orasset, poterat enim dicere, Et quum impofuiffet eis manus, & orasset, abijt inde. Vide ergo num grandioribus pueris, qui & manuum ipsius impositionis, & precum pro se ad Patrem futuram capaces sint, orationem Iesu referre; puerulis vero sufficere manuum ipsius impositionem dicere queas. Iam vero quod ad ea pertinet: Talium est enim regnum caelorum, quae vel sapientissimum adhortantur, vt qui in Ecclesia parvi sunt minime despiciat, nec puerulos & in Christo infantes contemnat, vtile fuerit id ex Evangelio Lucae depromere: Amen dico

Luc. 10. 17. vobis, quicumque non acceperit regnum Dei, sicut puer, qui puer quidem non est, sed

1. cor. 13. 11. vir qui puertitia abolevit, puer pueris factus, & illis dicens: Non potui vobis loqui

1. cor. 3. 1, 2. quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, tanquam parvulis in Christo, Lac vobis potum dedi, non escam. Totus ergo ille locus his apud Lucam continetur: Afferebant autem ad illum & infantes, vt eos tangeret, & caetera, vsque ad id: Quicumque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud. Ipsidem autem propemodum verbis, & posteriorem potissimum partem Marcus exposuit.

Α μὲν τῶν παιδίων τρεῖν τὴν πρὸς ἐλπίδα τῶν ἰσοῦ διωαμῶν χερσῶν αὐτῶν ἐπὶ αὐτοῖς, καὶ τὴν αὐτῶν πρὸς τὴν πατέρα ἀρχὴν. τοῖς δὲ παιδίοις ἀρκεῖν λέγει τὴν ἐπίδοσιν τῶν χειρῶν αὐτῶν· εἰς δὲ τὰ ἀποδείκνυται αὐτῶν τῶν γὰρ τὸν πᾶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ ἰσού, πρὸς ἑκάστην αὐτῶν τὴν σφραγίδα μὴ ἄλλοθεν φανεῖν τὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μικροῖς, μηδὲ κατὰ φρονεῖν τῶν παιδίων καὶ νεπίων ἐν χερσῶν, χερσὶ μου ἀφαιρῶν ἀπὸ τῶν χερσῶν τῶν ἀμὸν λέγει ὑμῖν, ὅς ἐὰν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐκ ἐκείνην κληθήσεται εἰσελθεῖν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. οὐκ ἴδωσιν ὑμῖν ἡμῶν ἐπιδοσῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ ἴδωσιν ὑμῖν ἡμῶν ἐπιδοσῶν, ἀλλ' ὡς ἑστῶσιν, ὡς νεπίων ἐν χερσῶν, γὰρ ἡμᾶς ἐπίδοσται, ἡ βράβια· ὅλην γὰρ ἡ σύμφορος ἐστὶν ἡμῶν, τοιαύτη ἐστὶν· πρὸς τὸν θεὸν δὲ αὐτῶν ἡ βράβια, ἵνα αὐτῶν ἀποθήσεται, καὶ τῶν εἰσῶν, ἵνα ἴσῃ· ὡς ἐὰν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐκ ἐκείνην κληθήσεται εἰσελθεῖν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ· καὶ οὐκ ἴδωσιν ὑμῶν ἐπιδοσῶν.

De divite qui interrogavit Iesum,
& dixit: Magister bone,
& caetera.

Matth. 19. 16 Et ecce vnus accedens ait illi: Magister bone, quid boni faciam, vt habeam vitam

Matth. 19. 30. aeternam? & reliqua, ad id vsque: Multi autem erunt primi, novissimi: & novissimi, primi. Scriptum extat in Psalmis, ac si homo bonum facere possit: Qui vult vitam, & diligit dies videre bonos, Prohibe linguam tuam a malo, & labia tua ne loquantur dolum. Diuerse a malo, & fac bonum. Hic autem Scrvator ei qui dixit: Quid boni faciam vt habeam vitam aeternam, ita respondit, quasi bonum proprie dictum ad vnum Deum pertineat: Quid me interrogas de bono? vnus est bonus. At vero sciendum est bonum proprie dictum soli Deo hic attribui: alias vero abusive tam operibus bonis, quam homini bono, & arbori bonae; multis vero etiam alijs bonum adscriptum videas. Minime ergo existimandū est verba haec: Fac bonum, cum his pugnare: Quid me interrogas de bono? vnus est bonus, quae ei dicta sunt, qui interrogans ait: Magister bone, quid boni faciam? Matthaeus enim scripsit quasi de bono opere interrogatum fuisse

Περὶ τῆς ἐπιρωτηθεῖστος πλουτίου τῶν ἰσοῦ,
& εἰπόντος· διδάσκαλε ἀγαθὲ,
& τὰ εἰσῶν.

Καὶ ἰδὼν εἰς πρὸς ἐλπίδα, εἶπεν αὐτῶν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιῶσται, ἵνα ζωῶν αἰώνιον; καὶ τῶν εἰσῶν, πολλοὶ δὲ ἰσού πρὸς ἐλπίδα, καὶ ἔρχονται, καὶ ἔρχονται, πρὸς τὸν θεὸν, ἵνα ζωῶν αἰώνιον, ὅτι οὐκ ἴδωσιν ὑμῶν ἐπιδοσῶν, ἀλλ' ὡς ἑστῶσιν, ὡς νεπίων ἐν χερσῶν, γὰρ ἡμᾶς ἐπίδοσται, ἡ βράβια· ὅλην γὰρ ἡ σύμφορος ἐστὶν ἡμῶν, τοιαύτη ἐστὶν· πρὸς τὸν θεὸν δὲ αὐτῶν ἡ βράβια, ἵνα αὐτῶν ἀποθήσεται, καὶ τῶν εἰσῶν, ἵνα ἴσῃ· ὡς ἐὰν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐκ ἐκείνην κληθήσεται εἰσελθεῖν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ· καὶ οὐκ ἴδωσιν ὑμῶν ἐπιδοσῶν.

σχετικὴ τῶν ἀγαθῶν ποιῶσται; ὁ μὲν οὖν ματθαῖος, ὡς αὐτῶν ἀγαθῶν ἐργῶν ἐρωτηθεῖστος τῶν σωτηριῶν ἐν τῷ θεῷ.

* C. R. ευ * αποδω...
ουσι τ' πλησιον ου ως σεαυτον...
πενητων τ' πλησιον ου ως σεαυτον...
αγαπηθεις τ' πλησιον ου ως σεαυτον...
αγαπηθεις τ' πλησιον ου ως σεαυτον...

Vide Not.
C. R. ευ...
ουσι τ' πλησιον ου ως σεαυτον...

Aci qui id se preceptum servasse profitebatur. Diliges proximum tuum sicut teipsum...
C Diliges proximum tuum sicut teipsum...
D Nunc autem five propter scriptorum quorundam indiligentiam...

Marc 10 21
Luc. 10. 22.
Rom 13 9.

cui libitum erit; quem autem offendit il-
 lud, de eo admittendo, necne, pro arbi-
 trio statuat. At qui mandatum hocce:
Diliges proximum tuum sicut teipsum, hic mi-
 nime fuisse infernum, sed post priora man-
 data tunc à Domino revera pronuntia-
 rum fuisse contendet, Servatorem no-
 strum inquiet divitem hunc leniter, &
 nullius interposita opera increpare volen-
 tem, propterea quod mandatum hoc: *Di-
 liges proximum tuum sicut teipsum*, à se ser-
 vatum fuisse dicens, verax non fuisset, id
 ei dixisse: *Si vis perfectus esse, vade, ven-
 de quæ habes, & da pauperibus*: eo sedenim
 pacto servasse te mandatum hoc: *Diliges
 proximum tuum sicut teipsum*, vere dixisse
 videberis. Quod si quis ad humanam infir-
 mitatem attendens, & ad difficultatem rei
 ejusmodi gerendæ perfectionis in Deo
 adipiscendæ gratia, verba quidem negli-
 gat, ad allegorias autem animum con-
 vertat, pudorem ei jactatæ quædam à
 Gentilibus historiæ injicit, in quibus fer-
 untur nonnulli, ob prædicatam apud
 Gentiles sapientiam illud egisse, quod
 divi ti hic à Servatore præcipitur. Crate-
 tem enim Thebanum ferunt, cum libertatis
 consequendæ causa parce & frugaliter
 vivendi rationem injisset, seseque beatum
 Græcis (vt quidem animo fingebat) &
 nullius indigentem rei præstare vellet, di-
 stractas omnes, ac divenditas facultates
 Thebanorum populo erogasse, cum
 simul id prædicasset: *Cratem hodie Crates
 libertate donat*. Quod si propter gentilem
 sapientiam, & dogmata humanam ani-
 mam trucidantia, rem ejusmodi aliquis
 designavit; quanto magis id facere potest
 qui in comparanda perfectione studium
 suum ac operam ponit? Sin divina Scri-
 pturæ vires id nostras haudquaquam supe-
 rare docenti fidem aliquis adhibere vult,
 audiat quæ in Actis Apostolorum à Luca
 de ijs commemorantur, quos Apostoli ad
 amplectendam fidem, & vitam perfectam,
 & documentis Iesu consonam instituen-
 dam autoritate sua & virtute compelle-
 bant: sic autem se habent illa: *Omnes etiam
 qui crederant pariter, habebant omnia com-
 munita, & cætera, usque ad id*, Collaudan-
 tes Deum, & habentes gratiam ad omnem ple-
 bem. Et rursus paulo post in eodem libro
 scriptum est, *Multitudinis credentium fuisse
 cor & animam unam*, & reliqua, ad hæc
 usque: *Attulit pretium, & posuit ante Apo-
 stolos*. His deinceps Anania & Sapphira
 historia subnequitur, qui possessionem qui-
 dem suam vendiderant, aliquam autem
 pretij partem interverterant; nec pretium
 totum, sed portionem ipsius duntaxat
 ante pedes Apostolorum deposuerant; &
 ideo pro peccato id fuerant perpeffi,

Ασαν συμφώνως τὰς ἐθεικτικὰς αἰρετικὰς διδασκαλίας
 καὶ ὁ μὲν βυζόμορος ἀπέβη αὐτῶν. ἢ δὲ αἰρετικὸς
 ἄπει ὁ τσοῦτον, ὁ βόλεται ἀεὶ τῶν ἀρετικῶν
 ἐπιπέμει, ἢ μὴ, ποιῆση. ὁ τοῖνυσι δὴλυ μὴ πρὶν
 ῥίφθαι ἐν ᾧ τὴν ἀγαπήσας τὴν πλοσῖον σε οὐς
 σταυτῶν, ἐντολὴν, ἀλλ' ἀληθῶς ἀπὸ τῶ κυ-
 ρέει μὲν τὸς αἰρετικὸς εἰρῆσται πίτι, ἐρεὶ ὅτι
 ἠρέμα καὶ ἀμέσως ἐλέγχει βυζόμορος ὁ ἁγῆρ
 ἠμῶν τὴν πλοσῖον ἐκείνον, ὡς οὐκ ἀληθῶσται
 ἐν τὰς εἰρηκέναι καὶ τὴν ἀγαπήσας τὴν πλοσῖον
 σε οὐς σταυτῶν, ἐντολὴν τετρακέναι, ἐστὶ ἀπὸ
 τῶ. εἰ δὲ λεις τέλειος ἐστὶ, ὅπασα, πᾶσῶν σε
 τῶ ἴσα ἀρχοντα, καὶ ἐδὲ σφίλωτῶ. ὅπως γὰρ
 φασὶν ἀληθῶσται ἀπὸ τῶ ἀγαπήσας τὴν πλοσῖον
 σε οὐς σταυτῶν, ἐντολὴν τετρακέναι. ἐὰν δὲ πῆ τῆ
 αἰρετικῶν ἐνοράν ἀδούσια, καὶ τὰς δυνάμεις
 αἰ πνα ὁ τσοῦτον ἰσχυρῶν τῆς ἐν δὲ τῶ τελῶσται
 ποιῆσαι, καταφεροῖ μὲν τῆς λείσας, τρεφῶται
 ἢ ἐπ' ἀλλοτριείας, δυνάσται ἡσῶται πῶσι καὶ
 ἑλληνικῶν ἰσοειῶν, ἐνοίς ἀρῆ τῶ πρὶ ἑλλησσι-
 φίας ἰσοειῶ τῶ πῶσις ὁ ἐν ᾧ τῶ σφίλωτῶ
 ἀπὸ τῶ σφίλωτῶ εἰρηκέναι πεποικέναι, κε-
 ἤτητα γὰρ τὴν ἁρθῶν ἐλόμενος δὲ ἐλόμενος καὶ
 σφίλωτῶ βίωσται βίω, καὶ ὡς ἕστ μνη-
 εἶον ἐαυτῶν ἀρετικῶν βυζόμορος τῶ ἑλλησσι-
 μωνδῶν χηῶσται, φασὶν ἀπὸ τῶ πῶσι
 τὴν ἰσῶσι τῶ σφίλωτῶ δῆμα δειδοῦσαι, μὲν
 τῶ εἰρηκέναι, ὅτι σῆμα ἐστὶ κεῖται κεῖται ἐλ-
 δεστῶ. εἴσῶν ἢ δὲ ἑλλησσι φίας, καὶ ὁ βυζόμορος
 ἐλόμενος τὴν ἁρῶν ἀρετικῶν ὁ τσοῦτον πῆ π-
 ποικέ, πῶς ἅρῶ μᾶλλον δυνάσται ὁ τσοῦτον
 ἀρετικῶ πνα μῶσται ἐαυτῶ τὴν πλοσῖον
 εἰ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς διῶν γραφῆς πῶσῶ πῆ βύ-
 λεσαι ἀπὸ τῶ σφίλωτῶ δυνάσται εἶ ὁ τσοῦτον τῆ
 πῆ, ἀπὸ τῶ τῶ ἰσοειῶ ἀπὸ τῶ λειῶ ἐν
 τῶ τῶ δυνάσται ἀρετικῶ ἀπὸ τῶ ἀρετικῶ
 πῶσῶ ἀπὸ τῆς ἐν τῶ δυνάσται δυνάμεις
 πῆσῶν, καὶ βιουὶ τῶ πῶσῶ τῶ ἰσοειῶ
 ἴσῶσ ἐπ' ἅρῶ πῶσῶ. πῶσῶ ἢ οἱ πῆσῶ πῶ
 πῆσῶ τῶ ἀπὸ, εἶσῶν ἀπὸ τῶ κοίτῶ, καὶ ὁ εἶσῶ
 ἴσῶσ τῶ αἰουίτες τῶ σῶν, καὶ ἕσῶν ἴσῶσ
 ὅσῶ τῶ λαόν. καὶ μᾶτ ὅσῶ πᾶσι ἐν τῶ αἰτῶ
 γῶσῶ βίωσται, ὅτι τῶ πλοσῖον τῶ πῶσῶ
 πῶν ἦν καρδία καὶ ψυχῶ μία, καὶ ὁ εἶσῶ, ἴσῶ
 τῶ. ἠσῶν ὁ χηῶσται, καὶ ὁ σφίλωτῶ τῶ δυν-
 σῶσῶ. ἴσῶσ ὅσῶ τῶσῶ τῶσῶ ἀπὸ τῶ δυν-
 νῶ καὶ τῶ ἀπὸ τῶσῶ, ἀπὸ τῶσῶ μὲν
 ἐαυτῶ, νοσῶσῶ δὲ ἀπὸ τῶσῶ πῶσῶ, ὅσῶ
 ὅσῶ, ἀλλὰ μέσῶ ἀπὸ τῶσῶ ἀπὸ τῶσῶ τῶ
 ἀπὸ τῶσῶ πῶσι, καὶ ἀρῶ τῶσῶ ἐπὶ ἡμῶσται πᾶ-

act. 2.44.

act. 5. 37.

peribus erogare persuadeat. Qui opinioni huic assentiens hic fuerit deprehensus, pro peccatorum suorum ratione spiritibus repletum esse peccatorem dicit; vt si scortator verbi causa fuerit, scortationis dicto à Prophetis spiritu; si iracundus, spiritu iracundia; si obtrectator, spiritu obtrectationis. Has ergo possidet facultates qui malus est, & nequiorum communiione spirituum Typhone mutabilior est. Et quemadmodum voluntate malis obtemperante ea emens sibi comparavit; ita Iesu morem gerendo his pauperibus illa dividendat, qui illo sermone significantur. Ve enim Apostolorum pax ad ipsos reuertitur, si pacis forte filius non fuerit, qui illud audit:

Luc. 10. 6. Pax vobis; ita scortatio, & reliqua omnia peccata ad pauperes reuertentur, qui causam illis praeberunt. Nec dubium esse potest quin reficiatur perfectus qui facultates omnes, quas diximus, vendiderit, & egenis fuerit largitus. Quod si diuturno tempore venduntur facultates, & ad ea pauperibus quos diximus eroganda longum tempus desideratur, non impedit profecto hac distributionis diuturnitas; quominus qui ista facit, pro rerum a se egenis distributarum ratione, perfectus evadat; futurum autem vt thesaurum in caelo habeat, coelestis & ipse effectus, qui hac egerit perficuum est: qualis enim terrenus est, malus videlicet, tales sunt & terreni; & qualis est coelestis, nempe Christus, tales sunt & coelestes. In portione ergo sua, caelo videlicet, thesaurum habebit, qui perfectus fieri voluerit, & bona sua omnia vendiderit, & pauperibus impertiverit. Verum ne inter homines mundi hujus divitijs affluentis tantum virum reperiri posse existimes; quis enim illorum cupiditatem divitiarum, & hujus, vt ita dicam, mundi amorem vendidit? quis inanis gloriae studium penitus expuit, vt thesaurum gloriae Dei, & divitiarum quae in omni sermone, & in omni sapientia Dei continentur, in suo caelo consequatur? quis spiritum concupiscentiae, & timoris, & voluptatis, & iracundiae abiecit? nam si quis veritatis studio res disquirens, tales fuisse Apostolos demonstraverit, fatis esse putandum est. Ille vero Iesum sequi potest, qui omnia vendidit, sicut à nobis traditum est, & thesaurum habet in caelo; nec enim à mala aliqua possessione retrahitur, quominus Iesum sequatur. Dein-

Math. 19. ceps vero scriptum est: *Quum audisset autem adolescens verbum, abiit tristis; erat enim habens possessiones multas.* Et, quoad explanationem quidem anagogicam, animadvertentes quam alte nobis animo infixum sit,

εχων κτήματα πολλά· και ήλιθη, ως προς την ἀμαρτανήν, τινα λόγον δυσπαρακαταστρέψον

Αχούς· εν τούτοις παρομοιωμήτως επηρώτω αυτη * παριστα μόνος τη δόξη, φησιν απληροδοσται * αμυταλον πνδυματων ηχ την αιολογιας ηη αμνητηματων; οη ει ποριος ειη, τε λιπομυα εν τοις παρομοιωματις παρτασ, ει δε θυμιλκας, πνδυματος θυμιλοδ. ετω δε χρι ει χατα ολολας; πνδυματος κατα ολας. τωτα δωματος εν τωταλω τω παραρρητον φαυλας αν, και θρημνος τη ρητοχη ηη χριστων πνδυματων τυφοτος πολυποκατιτες. αυσαρ οη εντησαν αυθη, αυτη σαμνος παραιρισι εικαση τοις φαυλοις, εως αποδοτω αυ εις διολοι ο λογος εως παρωχης, εμθ ηη πειδιδοται τω ηησθ. ως γαρ η ειρηνη ηη απολετων αμους αυτους ανακαμπτει, και μη ηης ειρηνης τυχι εη, ο ακοντοι ειρηνη ημιν, εως η πορτεια, και ποντα τα αμνητηματα, ποντα ανακαμψαι αυ αμους τας εητιες ηη αμνητηματων παρωχης και * εση μη διασται εει ηη αι ηη τιχιον γινεσθαι τ ηητα πωλησθητα ποντα τα αποδοδιδυμα παραρρητον, και διντα πωλοσι.

Cει δε χρονα πολλω αποδιδουται τα παραρρητον, η πολλοδ δειται χρονη αμους ο δωμω αυθη εις ηπομω πωλοσι, εδινται αυ καλοισ οδ λογος, χρονη δια δας, και ημα λογια αν αποδιδου τοις παρωχης, τελειον γινεσθαι τ τωτα ποιουμα. τω φαυλς δε ο τωτα παρρησας εχει θουσαεν εν ηη ρητω, και αυτος γινεμνος επηρμαιος, οιος μη γαρ ο χειρς, ο πονηροδ δηλαδη, τωσθι και οι ηηκα. και οιος ο επηρμαιος, τυτησι ο ηημους, τωσθι και οι επηρμαιοι· εν τω αυ αυθη μερει ηηρω εχει θουσαεν ο βρηκοις τελειος ηηρωσται, και πωλοσας ποντα τα παραρρητον, και εις τοις πωλοσι. δλλα μη απορρησας τ τωκοσθην διωασται εν τοις ηη βιωτικη παρροσισ διρηηται, τις γαρ αυτων απιδου τη φιλοσωπιας, και την, ηη ετωσ ονομασ, φιλοσωπιας, τις η παντη απιδου ο πηρωμα της κειροδξιας, ηνα χρησιση εν τω αυη ηραια θουσαεν εδξοι σθου, και τω λωτη τω εν πηρωτι λογω ηη παρησφια, σθου; τις δε απιδου ο πηρωμα της επιθυμιας, και τω σολω, και της ηδονης, και της ερηγης; απαρητην γδ εηη ηη αποστολων ο βιωττω φιλαλφτωσ εηεταζοντα τα παρρηματα απορρηνοσται· ετος ηη ηη δρωαται ακαλυθουσαι εν ηησθ, ος αποδιδωκαμω παντα αποδομωσ, ε εχων θουσαεν εν ηηρω. ε γδ παρρησα εσθ πηρος μορηροδ κτημασ, ηνα μη ακαλυθη τω ηησθ. εηης δε τωτοις λογωσ ηη ακυσας τ λογον ο νεαπισχας, απηλθε λυπαλμωνος. ηη γαρ εηων κτηματα πολλα και ηλιθη, ως προς την δμαρτανην, τινα εηπον δυσπακατας εηρημω

Luc. 10. 6.

Math. 19.

comparatur, non solum propter animalis huius immunditiam, quemadmodum in Lege perhibetur, sed etiam quod univ-
 so corpore tortuosus sit. At caelorum re-
 gnum foramini acus assimilatur, ut angu-
 stam esse portam utrique diviti, & arcum
 regni caelorum aditum demonstraret.
 Ostendit autem fieri per sese minime pos-
 se ut camelus per foramen acus intret:
 cum autem omnia in potestate Dei sita
 sint, profecto & illud, ineffabili virtute
 improbi crassitiam attenuantis, vel aditus
 angustiam ipsi amplificantis. Quod autem
 foraminis & cameli exemplo vsus sit, ut
 ostenderet difficile quidem esse in caelo-
 rum regnum divitem intrare, at impossi-
 bile non esse, ex eo constat quod Discipu-
 lis dicentibus: *Quis ergo poterit salvus esse?*
 responsum sit: *Apud homines hoc impossi-
 bile est, apud Deum autem omnia possibilia sunt.*
 Fieri itaque potest ut camelus etiam per
 foramen acus transeat, at id in hominum
 potestate non est; ita & ut in regnum Dei
 dives ingrediatur. Quanam vero ratione
 res eiusmodi possibiles efficiat Deus, ipse
 noverit, ipsiusque Christus, & cui Filius
 ejus revelaverit. Qui ergo in sapientia &
 sermone excellit, super acu, ipsiusque for-
 amine pluribus commentari audebit; nos
 autem quomodo rem tantam explicabi-
 mus? quoniam sunt quaedam in Lege, quae
 sunt arte futoris acu indigentis, ut juxta
 sapientiam Dei opera artis edat quam am-
 plexus est. Quo ergo modo futoris opi-
 ficia, atque illa acus, eodem & ea intelli-
 gentur quae hic narrantur; quae nunc ex-
 ponere & illustrare vires fortasse nostras
 superat; & ut ea intellectu comprehende-
 rem, longam fortasse & inopportuna di-
 gressionem continerent. Cum duo igitur
 proposita sint, camelum per foramen
 acus, & divitem in caeleste regnum intra-
 re, facilius esse prius illud docet. Ac inter
 homines quidem alium camelum per for-
 amem acus intrantem, & alium divitem,
 praeter hominum, at non Dei potestatem,
 in regnum Dei intrantem quaeris; ita & de
 foramine acus, quoniam ab hominibus
 quidem fieri nequit; quicumque tandem
 reperitur camelus, & foramen acus, si
 modo aliquis repertus fuerit camelus, qui
 per illud intret; at a Deo id fieri potest.
 Disquirat autem qui poterit an mysteria
 quaedam ad finem pertinentia, & per cer-
 tas quasdam vias in Dei solius potestate fi-
 tas ad finem deducenda haec exhibeant,
 necne, ac significant. Deinceps vero ea
 discutienda sunt, quae ad id pertinent:
 Tunc respondens Petrus dixit ei: *Ecce nos re-*

A *καμήλου, ἢ ἀφ' ὧν ἀκαθάρτου τῷ ζώ-
 μῳ, ὡς ὁ νόμος ἐδίδαξεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὄλκον
 αὐτῆς σκληρότητα. ἢ δὲ τῆς ἁγίας βασιλείας πε-
 μαλιᾶς ραφίδος, εἰς ἀφ' ἧς αἰσίου τῷ πατρὶ ἁγίῳ
 εἶναι, καὶ εἰς ἡσυχαστῶν τῶν ἐν τῷ
 ἁγίῳ βασιλείας εἰσόδον τὰς ἐκέρως πλάσσει.
 διὰ τοῦτο ἢ ἐπ' αὐτῶν μὴ ἀδύνατον τὴν κάμη-
 λον ἀφ' ἧς περμαλιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν. τὰς δ'
 δυνατῶν εἶναι τὰς ἐκέρως πλάσσει, καὶ ὁ ἁγίος πᾶσι
 δυνατῶν εἶναι, ἀφ' αὐτῶν δυνατῶν τὴν παράστα-
 σιν τῆς φωνῆς ἀποποιῶντος, ἢ τὴν ἁγίον τῶν εἰσ-
 ὄδων χροῖσιν ἀποποιῶντος. ἐπ' ἧς τῆς δυσκάλως
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς ἁγίας πλάσσει
 ἀφ' ἧς ἀδύνατον εἶναι τὴν περμαλιᾶν, καὶ τὴν κά-
 μηλον, ἀλλ' ἢ τῶν ἀδύνατων, ὅλον ἐκ τῆς
 ἐκέρως μαθητῶν εἰσελθεῖν φησὶ. τίς ἀφ'
 δυνατῶν ἁγίων; τὸ ἀφ' αἰσίου τῶν
 ἀδύνατων εἶναι. ἀφ' ἧς δὲ εἰς πλάσσει
 οὐκ οὐκ δυνατῶν καὶ τὴν κάμηλον εἰσελθεῖν εἰς
 περμαλιᾶς ραφίδος, ἀλλ' ἢ ἀφ' αἰσίου
 δυνατῶν. ἔπειτα δὲ καὶ τὸ πλάσσει εἰς τὴν βασιλείαν
 τῆς ἁγίας διὰ τὸν νόμον τῆς, πᾶσι καὶ τῶν ἁγίων ποι-
 ῆσαι ὁ θεὸς δυνατῶν, αὐτῶν ἀπὸ εἰδήσεως, καὶ ὁ ζῆ-
 λος αὐτῆς, καὶ ἡ μὴ ἀποκαλύψῃ ὁ θεὸς αὐτῆς. ὁ μὴ
 εἶναι ἀφ' ἧς βασιλείας ἐν σοφίᾳ καὶ λόγῳ, ἐπιβλ-
 ῆσαι αὐτῆς πλάσσει καὶ τῆς αὐτῆς ραφίδος, καὶ
 τῆς περμαλιᾶς αὐτῆς διηγήσει. πᾶσι δὲ ἁγίοις
 ἀφ' ἧς ἀδύνατον; ἐπ' ἧς πᾶσι τὰ νόμον γινόμενα
 τῆς ραφίδος τῆς ἁγίας ραφίδος, ἵνα καὶ σο-
 φίᾳ τοῦ ποίησι τὰ ἁγία ἀείληφι τῆς
 ὡς εἶναι νοθεύει τῆς ραφίδος τῆς ἁγίας, καὶ κείνη
 ἢ ραφίς, νοθεύεται καὶ τῆς τῆς ἀκαθάρτου, ἀφ'
 οὐκ ἔστιν ἁγία, καὶ ἁγία ἁγία, ἁγία μὴ καὶ ἁγία
 ἡμᾶς εἶναι. τὰς δὲ καὶ τῆς εἰσόδου, πολλὸς αὐτῆς
 ἀκαθάρτου ἐκείνου ἀκαθάρτου. δύο δὲ περμα-
 λιῶν, τῶν κάμηλον ἀφ' ἧς περμαλιᾶς ραφίδος
 εἰσελθεῖν, καὶ τῶν πλάσσει εἰς τὴν βασιλείαν τῆς
 ἁγίας, ἀκαθάρτου εἶναι φησὶ ὁ ἁγίος, καὶ
 ζητήσεις γὰρ ἐν τῶν ἀφ' ἧς, αἴτιον μὴ τῆς
 κάμηλον εἰσελθεῖν ἀφ' ἧς περμαλιᾶς ραφίδος,
 ἄλλοι δὲ τῆς πλάσσει ἀδύνατος ἀφ' ἧς
 δυνατῶν δὲ τὰς ἐκέρως πλάσσει εἰς τὴν βασι-
 λείαν τῆς ἁγίας. ἔπειτα δὲ καὶ ἐπ' ἧς τῆς περμαλιᾶς
 ραφίδος, ὅτι ἀδύνατον μὴ ἀφ' ἧς, ὅτι πο-
 τῶν εἶναι ἀφ' ἧς κάμηλος, καὶ εἰς τῶν ἀφ' ἧς
 ἦν κάμηλος, περμαλιᾶς ραφίδος, ἢ εἰσελθεῖν
 εἰς ὁκείνης. ἀφ' ἧς δὲ τῶν τῶν δυνατῶν, εἰ δὲ
 ἐμφανῆς αὐτῶν καὶ ἀφ' ἧς τῶν ταπεινῶν ταπεινῶν
 δυνατῶν, ἢ μὴ, ὁ δυνατῶν ἀφ' ἧς τῶν
 εἶπεν αὐτῶν, ἰδὲ ἡμῶν ἀφ' ἧς καὶ πᾶσι, καὶ ἡμᾶς*

καὶ ἐπὶ τέλος ἄγοντα ἀφ' ἧς πᾶσι ὁδὸν ἁγίων μόνον
 εἶναι ἰδεῖν τῶν αὐτῶν τῶν ἀκαθάρτου ὅτι εἶναι

+ c. l. τίς
 καὶ τῆς
 τῶν τῆς
 τῶν

ζηνωμενον εν πνευμα σωτηριος αλφειν . οτι δε , νηκ
 αι ται τι εν τη σωτηριασιν τη θρησκεια γενε
 ται , και οι αφιντες παρτα και ακολουθησμετες
 αυτω μαθηδουται , ως συμμορφοι θρονονοι εν
 σιμαρι , και τα δεσφια της δεξιας τη χειροσ ,
 επι δεσφιασ ιβ , κεινοτες ται δωδεκα φυλας εν
 ισραηλ . ο ηδ εδος βιος ην δικησαν κρινει τας μη
 πνιτωδικιασ ιβ φυλας τη ισραηλ . και κει
 νοσι γε οι σωφολοι , και οι τον σωφολικον
 εζηλωκατες βιον , και καταρτηκατες , τας
 διημερας ημεν , Αφει ο εη αλφεισ ισραηλ .
 ται , η ται αζια δε της διημερας ποποικηται .
 Αφει ο ηδ ημεν κεινοται ο κοσμος , σωτηρι
 κεινοθις λελεγμενον , λεγεται σωτηριος τας σω
 τηρι εθναν . ο δε κεινοται και αλφεισ επι ιβ . δε
 νος , κεινοτες ται ιβ φυλας τη ισραηλ , σωτηρι
 τας σωφολικας και τας τη σωφολικον βιον εζηλω
 κατας , κεινοτας τας διημερας της ολησ κοσμου
 ο ται τη ισραηλ . Αλλα ιονησι εν ταυταισ αξιωσ η
 μεγαλονοιασ τη βλαγηνην τη ισραηλ , διημερη η ,
 και πωκατα κρειττονωσ , η πνιτωδικια δε .
 αι αλφειν δε μη ται επι τη ισραηλ , και ται
 ην δωδεκα φυλασ λεγον , ως δε δωδεκα τρηματα
 ειπην ημικαι ημερον , και διημεριων , εν αι μη
 Αφεισισται εν Αφεισισταισ . αι η κεινοται
 μοιρασ πνιτωδικιασ δε ται ται εδω τετρα , Αφεισ
 ημικαι εητι , μη * τρηκατωθι σωφολικαισ , ως
 δουλοθυνασ καταρτησταισ πωσ ιβ . εισησ αφεισ οι
 πατερισ ην ιβ φυλασ τη ισραηλ , αφεισ εθλησ
 ο σωφολικον , ην εηταισ ενομωσω , οναρ τη ισ
 σωφολικον . οισι δε και εχρωσ ην κεινομενον ισραηλι
 ην Αφεισισταισ , η τεωνομοι αφεισ , η αφεισ πα
 εαπληστω σωφολικαισ , και τη τη σωφολικον βιον
 βιωσφωτοσ κεινοταισ . ει μη οτω ποσ παρτα
 αφεισ , και ακολουθησταισ ταυτισιν , ην εισημεριων
 σωτηρι τη περην , και τον σωφολικον αυτω τδωσ ται .
 ει δε η παρτα μη , ται δε εθιτωροσ εθλα , ο ταισ
 ταισ πολλασπλασισιασ ληψεται , και ζωνησ ανωνισ
 κληρομοησταισ : ταισ δε η παρτα , Αλλ' ιδικωσ
 λελεγμενα , και ανωνισταισ εν ταυταισ και πασ οσπε
 αφεισ ανδελφωσ , η ανδελφωσ , και ται εθλασ . και
 ταυταισ δε οτι μη εησ οτασ διημερας των λεγον , και
 ην ο απλωου της εκδοησ , και σωφολικαισ
 επι ο πασ ταισ σωφολικαισ συνηθιασ καταφωσιν , η
 πασ ταισ κεινοταισ , πασ εθρωσ ομοιωσταισ : ει
 δε και ταυταισ επιδωσταισ ανωνισταισ , ο μη ταισ δι
 σωφολικαισ , ο δε και σωφολικαισ οτι εησ . και ταισ

* C. R. T. 10
λιου 16

Atus efficiuntur cum Domino, propterea
 quod illi adhæreant. Tunc autem, quan
 do videlicet in Servatoris resurrectione
 hac evenient, qui reliquerint omnia, &
 ipsum secuti fuerint, ut pote qui Confign
 vati corpori, & throno claritatis ejus effecti
 sint, sedebunt super sedes duodecim, judi
 cantes duodecim tribus Israël. Tota enim
 justorum vita duodecim tribus Israël fidem
 minime amplexas judicabit; & Apostoli
 quidem, quique Apostolicam vitam amu
 lati & assecuti fuerint, judicabunt gene
 rosos, quod Israëlita sint, nec res gene
 rositate sua dignas gesserint: ac illud for
 tasse quod Corinthiis dictum est: In vobis 1. Cor. 6.
 judicabitur mundus, ijs dicitur qui e
 Gentium numero sunt; istud vero: Sedebitis
 et vos super sedes duodecim, judicantes tribus
 duodecim, Apostolis, & Apostolica vite
 amulatoribus dicitur, totius orbis gene
 rosissimos, Israëlitas scilicet, judicantibus.
 At hoc loco pro sublimitatis Evangelij di
 gnitate, Israëlitas generosos quidem, &
 præclatis natalibus ortos, at fidem non
 professos intelligit. Post expositionem autem
 super Israëlitis, ipsorumque tribubus
 duodecim allatam, ad mysticum & recon
 ditum sensum mentem erigere, ita ut illas
 esse duodecim generales animarum, ear
 umque generosiorum ordines dicamus,
 quarum præstantiores in summo ac præci
 puo loco constitutæ sint, reliquæ autem in
 vndecim distributæ partes alterum grad
 um obtineant, id quidem vires nostras
 superat, qui tanta intelligendi & contem
 plandi facultate non pollemus, ut per
 spicuum possimus facere quomodo duode
 cim stella sint, duodecim tribuum Israël
 D patres; quemadmodum propheticum, ut
 ita dicam, Iosephi somnium significabat;
 quoque modo vel ab aliquo astri nomen
 adepto, astrive simili Apostolo, & ab eo
 qui vitam traduxerit Apostolicam, vnu
 quisque Israëlitarum in judicium adducto
 rum judicabitur. Si quis ergo omnia reli
 querit, & Iesum fuerit secutus, quæ Petro,
 ipsiusque percontationibus responsa sunt,
 ipse consequetur: si quis autem non omnia
 quidem reliquerit, at ea solum quæ subjun
 guntur, is multo plus recipiet, & vitæ
 aeternæ hereditatem adibit. Quænam autem
 illa sint, quæ omnia quidem non sunt,
 at scorsum commemorantur, inde discen
 dum est: Et annis qui reliquerit domum, vel
 fratres, & cætera: quin autem illud sen
 tentiam minime aspernandam contineat,
 quæque ad carnalem omnem consanguin
 itatem, & res omnes creatas contem
 nendas, etiam juxta simplicem interpre
 tationem, adhortari nos valeat, nemo est
 quin confiteatur. At utrum anagogicus etiam sensus ex ijs deprimi possit, dubita
 bit aliquis; aliquis vero affirmabit. Et verborum quædam ac contextus ratione hæc
 D d d

1. Cor. 6.

Phil. 2.1.

1. Cor. 6.2.

Gen. 27.9.

Matth. 19.

bita, perspicuum est multos Servatoris nostri fidem professos, propinquorum odium esse natos; ipsosque deserere, & facultatibus suis omnibus ad vitæ aeternæ adipiscendam hæreditatem abdicare se voluisse; id persuasum habentes, quicumque suos secundum carnem fratres, & solo corpore cognatas sorores, corporumve genitores, & carnis filios, ac fitos in hac execrabili terra agros & domos, non alterius cujuscvis rei causa, sed propter solum Iesu nomen reliquerit, longe plura recepturum. Magno enim numero, & si ita loqui fas est, infinito à spiritualibus corporalia superantur, & præterquam quod plura recipiet, ad aeternam, non caducam & temporariam provectus vitam, eam hæreditate sortietur: longe plures enim fratres ac sorores, quam qui propter Verbum Dei relicti sunt, commemorare facile est: in hoc quippe mundo multo plures sunt fratres secundum fidem, quam quos reliquerunt, qui fidem amplexi sunt; irreprehensos similiter Episcopos omnes & Presbyteros inculpatos in parentes sibi assumit quispiam, pro duobus illis quos deseruit; ac in liberos itidem, quicumque hac atate sunt, ut pro liberis haberi queant. At quomodo agrorum, domorumve plurium hæreditatem adibit aliquis, quam à se relicta sunt, demonstrare non perinde proclive est, nisi quis fortasse vim afferens, brevem rei proferrat expositionem, quod facile certe non est; agris autem ac domibus in allegoricum sensum femel detortis, superiora quoque in sententiam consonam flectere cogetur. Ex ijs ergo qui mensuram ætatis Christi consecuti sunt, quicumque occur-

Α γε, καὶ ὁ ῥητὴν, ὅτι πολλοὶ τῶν * πιστευσάντων εἰς τὸ σωτῆρα ἡμῶν, ἡμισὴ θνητῶν ἕσπετο συγγενῶν, καὶ εἴλαγον τὰ τέτρα καὶ πᾶσιν κτήσιν κληρονομήσαντες, ὡς ἔτι τῶ κληρονομήσαντες τὴν αἰώνιον ζωὴν, πεισθέντες ἐπὶ πᾶσι ὅτις ἀφῆκε τὰς ἑσπετα ἀδελφούς, καὶ τὰς συγγενεὶς μόνον τῶν συγγενῶν ἀδελφούς, καὶ γονεὶς τῶν συγγενῶν, καὶ τὰ τέτρα τῶν ἑσπετων, καὶ τὴν ἐπικαταράτω γῆν ἀρχαίς, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ οἰκίας, καὶ ἀφῆκεν εἰς ἄλλο τι, ἀλλ' ἔτι καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἰσοῦ, πολλὰ πλάσσια λήλαται. πολλὰ πλάσσια γὰρ, εἰ δὲ ἕτως ὀνομασθῶν, ἀπειρηπλασσία τῶ πλάσμα καὶ ἑσπετα συγγενῶν, καὶ πᾶσι τῶ πλάσσιον, οὗτος ἐν τῶ κληρονομήσαντες ζωὴν, ἀλλ' ἐν αἰώνῳ ἡμῶντος, κληρονομήσαντες αὐτῶν. πολλὰ πλάσσια μὲν γὰρ ἀδελφούς καὶ ἀδελφούς αὐτῶν πᾶσι ἀφῆκε ἀφῆκε τὸ τῶ θεοῦ λόγον, διχρῆς ἀνηγήσασθαι. καὶ γὰρ ἐν τῶ κληρονομήσαντες πολλὰ πλάσσια οἱ καὶ τῶν πᾶσι ἀδελφοὶ τῶ ἀφῆκε πᾶσι καταλείπει μέρων ἑσπετων τῶ πιστευσάντων. ἕτως ὅτι καὶ γονεὶς πᾶσι τῶν ἀπειρηπλασίων ἐπισημῶν, καὶ τῶν ἀεικλιπῶν ἀριστέτερων λαμβάνει τῶν, ἀλλ' ὡν καταλείπει δύο. ἑμῶντος καὶ τέτρα, πᾶσι τῶν ἡλικίας ἔχοντας τέτραν. πᾶσι δὲ πολλὰ πλάσσια ἀρχαίς ἢ οἰκίας αὐτῶν καταλείπει κληρονομή, οὗτος ἑμῶντος ἀποδοῦναι δεινῶν, ἀλλ' μὴ ἀρα τῶ βίωσι δεινῶν ἐπὶ ὀλίγων ὁ ἑσπετων ἑσπετων, ὡς ἑσπετων * ἑσπετων. ἀπαρτῶ δὲ διχρῆσιν τῶ ἀρχαίς, καὶ τῶ οἰκίας, ἀναγκασθῶν καὶ ὁ ἀκλίπῶν καὶ τῶ αἰωτέρῳ τῶν ἀποδοῦναι. εἰσὶν οὖν, οἱ μῶν, ἐν τῶ ἀρχαίς καὶ μακαρίας δεινῶν ἀδελφοὶ οἱ εἰς ἀδελφῶν κατηντικῶν τῶ ὁ μῶντος ἡλικίας τῶ κληρονομήσαντες, καὶ ἀδελφῶν πᾶσι οἱ ἀφῆκε ἀρχαίς ἀναγκασθῶν κληρονομήσαντες. οὗτος ἀπ' ἀφῆκε πᾶσι, οἱ μῶν, μόνον, ἀλλ' ὡν τῶ κληρονομήσαντες δεινῶν. γονεὶς δὲ ποιῶντος εἰς ἀπῆκε, ἢ ἀλλ' ὡν εἰρησῶν πᾶσι τῶ ἀφῆκε. οὗτος δὲ ἀπειρηπλασίων πᾶσι τῶν πατέρων οὗ μῶντος εἰρησῶν, βαφῶν ἐν γῆρα καλῶν, εἰ ὅτι γίνονται ποτε εἰς ἀδελφῶν οἰκίας τῶν πατέρων εἰρησῶν πατέρων, πολλὰ πλάσσια καὶ τέτρα λήλαται ἑμῶντος πᾶσι ἀφῆκε. καὶ τῶ ἀρχαίς δὲ καὶ τῶ οἰκίας πολλὰ πλάσσια τῶ καταλείπει μέρων τῶν μῶντος ἐν τῶ αἰαπαῶν τῶ θεοῦ ἀφῆκε, καὶ τῶ πόλει τῶ θεοῦ ἀλλ' ἢ δεινῶν ἀφῆκε, ἢ οὗτος ἐν τῶν βαφῶν γινῶσκειν, ἐπὶ μῶντος ἀφῆκε μῶντος αὐτῶν. ἀλλ' ὡν εἰρησῶν πᾶσι τῶ οἰκίας κληρονομούσαντες. κατὰ τῶν ἡλικίας μῶντος, ὡς εἰρησῶν ἐν πόλει καὶ δεινῶν, ἀλλ' ἢ δεινῶν καὶ τῶ. ἀλλ' ἢ δεινῶν

Hebr. 4. 13. *venunt in virum perfectum, in sanctis ac beatis potestatibus fratres opinor illi sunt; sorores autem, quicumque non ex hominibus solum, sed & reliquis potestatibus Virgo casta exhibebuntur Christo: cruntne autem patres aliqui tales, præter eos de quibus Abrahamo dictum est: Tu autem ibis ad patres tuos in pace, sepultus in senectute bona? Quod si & illos aliorum patres aliquando fieri patrum istorum instar contingat, multo plures etiam natos perinde ut Abraham recipient. Agros vero, & domos multo plures quam quæ abdicata fuerunt, in divini Paradisi requie animadvertita sunt, Cujus in domibus Deus cognoscetur, cum suscipiet eam; ita ut domorum hic sitarum hæreditatem nanciscuntibus dici possit: Sicut audi vimus, sic vidimus in civitate Domini virtutum, in civitate Dei nostris*

C. R. 11. 1

C. R. 11. 1

C. R. 11. 1

ροησαμβροισ παρει της δι'ολης ημερας εργιας...
η. καταραζει υμεις εις τ' αμπελανα.
και ως εβω τον αμπελανος ημερωσ, και δι-
ρων οκει τας εργατας, της με παρωτος κατα-
λοι εις τ' αμπελανα, τις η δουτιερος φωνη.
καταραζει και υμεις εις τ' αμπελανα.
ομοιος δε τω αυτον λεγει και υεις τω ενδεκατω κερη-
μοιοις. καταραζει και υμεις εις τ' αμπελανα.
ο η δνωμιδρος κατανοπατω τις η αρορα, εν η
ερωτας της εργιας εως της δουτιερος εβελ-
θων ο οικουδασωτος.
ουτα η και εβελθωτου τινες
οι δουτιερος ερωτας εβελ την ενδεκατην,
εις λεγει ο οικουδασωτος πο. τι δε εβελθωτην
ημερωμ εργιας;
επιταρατα τις και τη δουτιερα
την ολην την ημεραν ερωτων εργων,
και τ' πο-
τον τα εβελθωτα δι'ολης ημερας κατανοπατων,
μετ' επηρωτας,
ειπονταν,
ου παρωτοι με ησων
ε εργατασται,
οι δε εως εμιασωτασται,
ως πολλαν ονητον ημιασωταμρων ημω δυ,
η μι-
ερωταμρων δε.
μη παρωτας δε επιταρατα τις
και τα ολιμας λεγειν τ' τα αμπελανος κυ ειωι
επιταρω αυτω,
καλεισων τον εργατασ,
ε κατα-
δος τ' μιαδον,
εργαταμρος κατα ημω εργατων εως
την παρωτων.
τι ηδ και κινηκε τ' κυ ειωι τον αμ-
πελανος αρα και δωστω τα επιταρωτα και λεση
των εργατας,
και δουτιουα τ' μιαδον,
εργα-
μρων κατα ημω εργατων,
και υτας αιαλαινει εως
την παρωτων,
να παρωτοι ημω δουτιερωσιν οι
την ενδεκατην,
δουτιεροι η οι την εννατην,
και
πελοι οι την εκτην,
και μετ' υτας οι την τειτην,
και τελετωμοι οι παρωτοι,
την ηδ ερωτας δηλω-
τω κατα τω.
κατωδος τον μιαδον,
αργαμωρος κατα
την εργατων εως την παρωτων.
τις η ερωτα τ' κυ-
ειωι ε αμπελανος ο τε κυειωι επιταρωτος,
διδωσ τ'
μιαδον η η ο τε κυειωι παρωτασται;
δλλα ει ερω-
οι εν τη εννατη κηρωτησ αρα οτω εβαταστω ο
βαρωσ της ημερας και τ' κελωσωνα,
δηλωσ ο ηχ
επι εργαταστων η η οικουδασωτου λεγοιτες.
επι
ατοι οι εργαται μελω αρα επινοσων,
και ιους ημω
αυτωσ επινοσας τωσ βατασται ο βαρωσ της ημε-
ρας,
η η κελωσωνα.
δλλα οτω οι την εκτην κη-
ειντες ο βαρωσ εβαταστω της ημερας,
δλλα
ει αρα της ημερας της ημερας,
και οι τη τειτη η
κηρωντες,
η της ολιμας εβαταστω ημερας ο βα-
ρας,
δλλα ει δει ακριβαλοσ ανομασται,
τη ημιασ,
και τα τεταρτω της ημερας,
μωνοι δε οι κατα της
εω μιαδωταμροι ο βαρωσ εβαταστω της ημε-
ρας και τ' κελωσωνα,
ολοι ημω,
οι κατα της εω μι-
αδωταμροι.
οι η λοιποι,
κατωδος των τελετωμωσ,
αιαλωρον τα κηρωσ α εν τα αμπελανη ποτω ημω
οι επι η δουτιερωσιν οι παρωτοι και ανομασται αμπελανα,
ζητησων αν πορωτων η δουτιερωσιν

vndecimam excusationem dederant, cur
toto die otiosi stetitissent, dixisse : Itē &
vos in vineam ; tum & cum extra vineam
esset, inventis ibi operarijs, priores quidē
in vineam misisse, posterioribus au-
tem dixisse : Itē & vos in vineam ; simili-
ter vero, eadem verba ijs dixisse qui circa
vndecimam vocati sunt : Itē & vos in vi-
neam. Perferretur item qui poterit, quod-
nam illud forum sit in quo alteros otiose
stantes invenit egressus paterfamilias ;
quinam etiam circa vndecimam horam
stantes reperti sint, quibus ait paterfamilias :
Quid hic statis toto die otiosi ? haud fe-
cus pervestigandum est. Ad eorum etiam
qui toto die otiosi steterunt excusationem
aliquis attendat, quique per totum diem
standi tolerato labore confidenter dice-
runt se paratos quidem ad operandum, à
nullo autem fuisse conductos, quasi operæ
quidem plurimæ fuerint ; conductores,
non item. Neque vero negligenter illud
notandum est : Quum sero factum esset, di-
xisset Dominum vineæ procuratori suo, Voca-
operarios, & redde mercedem, incipiens à
novissimis usque ad primos. Nam qua re per-
motus vineæ dominus procuratori iussit,
vt vocaret operarios & mercedem eis red-
deret, initio à postremis factò, atque ita
ad primos usque progrediendo ; vt prio-
res quidem mercedem reciperent qui ho-
ra vndecima, secundi qui nona, tertij qui
sexta, post illos deinde qui tertia, & po-
stremi tandem qui summo mane fuerant
conducti ? id enim vel inde liquet : Reddo
mercedem, incipiens à novissimis usque ad
primos. Quisnam vero præter ipsum vineæ
dominum, Domini procurator ille est, qui
mercedem ex Domini mandato pendit ?
Sed si diei pondus & astum non portave-
rant qui hora nona accerti sunt, nec il-
los certe adversus patremfamilias mur-
murasse perspicuum est, dicentes : Hi
novissimi una hora fecerunt, & pares illos
nobis fecisti, qui portavimus pondus diei &
astum ; neque porro pondus diei portave-
runt qui sexta hora accerti sunt, nisi fortas-
se partē diei dimidiam : nec item qui hora
tertia sunt advocati, pondus totius diei por-
taverunt, sed diei semissem tantummodo
cum quadrante, si modo res accurate ex-
plicanda est ; verum ij duntaxat qui dilu-
cescente primum die conducti sunt, diei
pondus & astum portaverunt ; ac totum
quidem qui summo mane sunt conducti ;
reliqui autem, præter ultimos, pro tem-
poris ratione quo opus in vinea fecerunt.
Quoniam autem in varijs parabolis vineæ

Vide Not.

Math. 20

Math. 20

Math. 20

Handwritten marginal notes on the left side of the page.

mentio injicitur, an ad diversas res signifi-
 ficandas figillatim vinea vsurpatur, an ad
 eandem, quari potest. Ego vero disqui-
 rendum esse existimo cur nō omnibus qui
 primi venerant, & se plura accepturos
 fuerant arbitrati, & adversus patrēfam-
 ilias murmuraverant, responderit pater-
 familias, sed vni duntaxat illorum di-
 xerit: *Amice, non facio tibi injuriam; non-
 ne ex denario convenisti mecum? volo & huic
 novissimo dare sicut & tibi.* Hac igitur & ijs
 conimilia in propofita parabola ab aliquo
 investiganda contineri certo affirmare
 possum; verum & super ea pro dignitate
 differere, ad alium minime pertinere, quam
 qui vere dixit: *Nos autem sensum Christi ha-
 bemus, id enimvero praefidēter quoq; pro-
 nuntiabo. Quis igitur cognovit sensum Do-
 mini in hac parabola delitescentem, pra-
 terquā qui seipsum Paracletō permittit, de
 quo ait Servator: Ille vus docebit, & suggeret
 omnia quaecunq; dixero vobis? Nisi enim quae-
 cunq; dixit Iesus, & ipsam hanc Parabolā,
 docuerit Paracletus, haud quicquam Iesu
 dignum super ea profertī possit. Quin &
 si juxta Iesu effatum talia à Paracletō qua-
 sifissent, quicunque Evangelium secun-
 dum Iohannem evalvunt, minime sane
 attendissent nonnulli, tanquam Paracle-*

Matth. 20. 13.

1. Cor. 2. 15.

Ioh. 14. 26.

1. Tim. 4. 1.

Matth. 13.

A φάρων παρρημάτων καὶ ἔχουσι ἄμπελον πα-
 ραβολῆς, ἢ ἔτι τὴν αὐτὴν παρρηματίαν.
 ἰγὼ νομίζω δεῖν ἐξετάσαι ἀλλὰ τίς ποτε πέρ-
 ρης τὸν ἐλθόντα παρρηματίαν, καὶ νομίζοντας ὅτι
 πλέον λήψονται, καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι τὸ οἰκοδο-
 μῶντος, ἀπικλείεται ὁ οἰκοδομῶντος, ἀλλ' ἐπι-
 μύνη εἶπεν αὐτῷ τὸ ἔταρ, ὅτι ἀδικῶ σὺ ἐχθ-
 ρὸν ἀρῖς σκευάσασαί μοι, καὶ δέλω τὸτο τῶν
 ἐσχατῶν δοῦμαι ὡς καὶ σοι, ὅτι μὲν αὐτῶν καὶ
 τῶν τοῖς παρρηματίαν ἐπιδεδίχαται ἢ ἐκκεῖνται
 B παρρηματίαν ἀ ἐπιδεδίχαται τὴν αὐτὴν, ἀλλὰ ἐ-
 βαρυσάμηναι αὐτῶν ὅτι ὁ οὐκ ἔστιν εἶπεν εἰς τὸν κατ'
 ἀξίαν παρρηματίαν ἀλλοτῆρ' ἢ φρονητῶν ἢ μὲν τῶν
 ἀληθῶν τῶν ἡμῶν δὲ νομῶν ζῆλον ἔχοντες, ἐν
 τῶτο θαρρῶν ἀποφανόμεθα, τίς ἡμεῖς ἀρῖς
 τῶν ἐν τῇ παρρηματίαν αὐτῆν τοῦ ζῆλου, ἢ ἔμε-
 παρρηματίαν ἔμεν τῶν παρρηματίαν, ἀλλ' ἐπὶ αὐτῶν
 ὁ ἔταρ ὅτι ἐκείνος ἡμῶν διδάσκει πάντα, καὶ
 ἑσμεν ἡμῶν πάντα ὅσα εἶπεν ἡμεῖς, μὴ
 διδάσκοντες γὰρ τῶν παρρηματίαν πάντα ἀλλ' ἡμεῖς
 C ἰησοῦς, καὶ αὐτῶν τὴν παρρηματίαν, ὅτι αὐτῶν ἡ-
 ζοῦτο τὴν ἀξίαν ἰησοῦ εἰς αὐτῶν, καὶ ἡμεῖς τῶν
 ἐξ ἡμεῶν τῶν ἰησοῦ φωνῶν ἀπὸ τῶν παρρηματίαν
 * πάντα οἱ ὅτι ἰωάννην ἀγαθῶν ἀγαθῶν, καὶ τῶν
 σκευῶν, ὅτι αὐτῶν παρρηματίαν, ὡς παρρηματίαν
 τῶν, πηδύματα πηδύματα, καὶ διδασκαλίαν δαμ-
 νίων, ἐν ἑσμεν ἡμῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν
 ἡμῶν τὴν ἰδίαν σκευάσασαί, ὡς τῶν τῶν πηδύ-
 ματα καὶ τῶν δαμνίων ἀγαθῶν τῶν τῶν
 γὰρ τῶν παρρηματίαν ὀνόματι, ὡς ὁ ἔταρ τῶν
 D ἀποστόλων, καὶ εἶπεν τοῖς ἀποστόλων παρρημα-
 τῶν ὅτι, ἐπιβίβασατο καὶ πυθόμεθα γὰρ ὅτι ἡμα-
 τῶν ἡμεῖς μὲν τῶν παρρηματίαν αὐτῶν μετῶ-
 εἶα, ὡς καὶ ἔτι τῶν παρρηματίαν, καὶ τῶν παρρηματίαν
 τῶν οἷα τῶν παρρηματίαν. ὅτι ἔκεινται ὁ ἔταρ ἡμῶν
 ὁμοίως τῶν παρρηματίαν ἀγαθῶν, καὶ τῶν παρρηματίαν
 αὐτῶν ἀγαθῶν, μὴ πιστεύσας γράμματα
 καὶ τῶν ἐπὶ πόσιν τῶν παρρηματίαν αὐτῶν ἑ-
 σμεν, ὡς αὐτῶν ἐκείνων ὅτι ὅλων τῶν ἀγαθῶν
 * ἀγῶν ἡμῶν, εἰ δὲ ἀγαθῶν ὁ μετῶν τῶν παρρηματίαν
 E εἰ τῶν παρρηματίαν ἀγαθῶν ἀπικλείεται, ἀλλο-
 νόπ καὶ ἐν μέρῳ τῶν αὐτῶν τοῖς αὐτῶν
 τῶν ἀλλ' ἀγαθῶν ἀπικλείεται ὁ τῶν παρρηματίαν
 αὐτῶν ἀγαθῶν, εἰ μὴ πάντα τῶν ἀγαθῶν ἀπικ-
 λεία αὐτῶν ἀγαθῶν, καὶ γὰρ τῶν παρρηματίαν
 ἔμεν καὶ αὐτῶν τῶν παρρηματίαν ἐκείνων τῶν μετῶν
 ἔμεν, ὡς ἡμεῖς ἡμεῖς οἱ σφόδρα ἀγαθῶν
 τῶν τῶν παρρηματίαν ἀγαθῶν τῶν παρρηματίαν,
 καὶ σφόδρα ὅλων εἰς αὐτῶν ἀγαθῶν ἀπικ-
 κλείεται

ἢ μὴ ἀγαθῶν, πᾶσα ἐν μέρῳ ἀπικλείεται, πᾶσα δὲ ἐπὶ ὅλων καὶ τῶν παρρηματίαν ἀπικλείεται

πρὸς ἡμέρας μὲν εἰπὼν καὶ κινῶντας εἰς τὴν
 ἑβδόμη, καὶ ἑβδὴ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἑβδόμη
 νύκτα ἰδὼν τὸ πᾶν τὸ ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ
 ἡμέρας καὶ ἑβδὴ εἰς διωκόμενον τὸν ὄλον ἐνεσώ-
 τω αἰῶνα ἡμέρας πᾶν εἰπὼν, μεγάλην μὲν ὡς
 πρὸς ἡμᾶς, μικρὰ δὲ πᾶν καὶ ὀλιγοχρόνιον,
 ὡς πρὸς τὴν τῆς θεοῦ, καὶ τῆς χριστοῦ, καὶ τῆς ἀγίας
 πνεύματος ἑβδόμενης. Ἐπειδὴ καὶ ποιῆσαι μακροῦ
 διωκόμενος, καὶ ἐπιμαρτυρημάτων, συγκρατοῦ ἑβδόμενης
 πολλῶν ἡμερῶν καὶ τῆς ἑβδόμης πελάγους,
 λόγον ἔχει ὁ δὲ ἐνεσώτῳ αἰῶνα ὡς πρὸς τὴν ἑβδόμε-
 νῆν, ὅτι λόγον ἔχει ἡ πρὸς ἡμᾶς ἡμέρα, πρὸς
 ὄλον τὸν διωκόμενον ἀποδοξαῖν τὴν χριστοῦ, εἰ δὲ
 θεοῦ τὸν πνεύματον ἐν δόξα περιελαβὼν διωκόμενος
 τὴν αἰῶνα ἐν ἡμερῶν αἰῶνα. μηδὲ τὴν ἡμέρας αἰῶ-
 νος, ἢ μὴ, ζητήσῃ ὁ διωκόμενος. εἴπερ ἐβδόμη
 αἰ ἡμέρας αἰῶνος, ὡς ἀπὸ ἡμερῶν αἰ εἰς τὴν
 ἑβδόμη, ἐκδοχὴν ἐνεσώτῳ εἰς τὸ. εἴπερ αἰῶ-
 να ἐβδόμη, καὶ ἐβδόμη πᾶν νύκτα μὲν τῆς κα-
 ρίας, ἡδολέγου, καὶ ἑβδόμη τὸ πνεύματός, καὶ
 καὶ εἴπερ, μὴ εἰς τὸς αἰῶνας ἀπάσας κείρας, καὶ
 ἔπειτα, ἵνα τὸ μακροχρόνιον ἵπτω, εἰς μὲν τὸς αἰ-
 ῶνας ὅτι ἀπώσεται κείρας, πολὺ γὰρ καὶ εἰς εἴνα
 αἰῶνα ἀπάσας κείρας. ἀπώσεται ἡ ἔπειτα καὶ
 εἰς δόξα πᾶν αἰῶνα, εἴπερ ὅτι ἀφίεται ἡ θεοῦ
 ἀμάρτια εἴπερ ἐν τῷ αἰῶνα, εἴπερ ἐν τῷ μόνον
 τῆς εἰν ἀρὰ ἱερῆς τῆς εἰς ἡμέρας, καὶ τὴν τῆς
 ἀναστάσεως ἐβδόμῃ ἑβδόμῃ ἀνασταθῆναι ἡμέ-
 ρας, καὶ μὲν τὸ ἑβδόμη τῆς νύκτας, καὶ τὸ
 ἐν τῷ πρὸς τὴν μνηστικῶν, καὶ τῆς πᾶν πνεύμα-
 τος ἐβδόμῃ τῆς μνηστικῶν ἡμέρας πᾶσα, καὶ ἡ εἰς
 ἑβδόμῃ τῆς ἀναστάσεως, εἴπερ δὲ ἀνασταθῆναι εἰς ἀναστάσεως
 εἰς ἐπιπέσει νομίσαν, καὶ τὸς λοιπῶν ἑβδόμῃ ἐν
 τῷ αἰῶνα πᾶν τῆς ἡμέρας ἡμέρας, καὶ ἑβδόμῃ τῆς ἐβ-
 δοματικῶν ἐπιπέσει, ἐν ἡ πᾶν τῆς, καὶ πᾶν τῆς
 τῆς, καὶ τῆς διελθῆναι τῆς τῆς χαλεπῆς ὁ θεός τῆς
 ἐκ πᾶν τῆς γαργυρίας ἀνατελοῦν τῆς καρπῆς
 ἐν χριστῷ μὲν γαργυρίαν τῆς ἡ δειάται αἰῶ-
 νῆν, ὅτι τὸν ἀριθμὸν τῆς τῆς ἀβύσσου ἐν τῇ πε-
 πηκαστατικῆς ἡμερῶν, ἀβύσσου ἡ λῆρα, ἡ εἰς
 ὁ βάθος τῆς δειάται. ἵνα πᾶν ἀφίεται ἡ ἰδὼν τὸν
 πεπηκαστὸν ἐπιπέσει, καὶ τὸ ἐν αἰῶνι νομίστα-
 τῆς πᾶν τῆς; ἀλλὰ γὰρ ζητούμενος τὴν μίαν
 τῆς ἐκκαθάρσεως ἑβδόμης ἡμέρας, καὶ νομίσ-
 τῆς αἰτὴν ὄλον τὸν ἐνεσώτῳ αἰῶνα, ἡ εἰς ἡ-
 μέρα ἐβδόμῃ εἰς βᾶθρον θεοῦ, δειάται πᾶν
 ἡμέρας τῆς πᾶν τῆς ἐβδόμῃ; καὶ τὸ βᾶθρον τῆς θεοῦ
 ἐβδὴ δὲ εἰς τὴν ἀφίεται ἐπὶ ὄλοισι σιων τῆς
 ἐπιπέσει εἰρηπαῖ πᾶν δειν ἡμερῶν, ὡς οἰονεῖ
 ἐπὶ πλεονῶν αἰῶνων σιων τῆς, εἴπερ ἐπιπέ-
 σῆν πᾶν συμπεπηκαστῶν, εἴπερ ὄλοισι; εἴπερ

A nostra aliqua ex parte paucis aperta, postquam super parabola apposite differuerimus, ad reliqua pergamus. Primum itaque quid sit dies illa, de qua propofita agit parabola, disputemus; ac videamus an totam presentem aetatem quandam dicere possimus, nostri quidem ratione habita, magnam; exiguam vero & brevem, si cum Dei, & Christi, & Spiritus sancti vita contendatur: siquidem praesens aetas eandem fortasse rationem habet ad vitam beatarum quarundam potestatum, quaeque genitis compluribus collata, superiores his evaserunt quae infra rerum omnium moderatricem Trinitatem posita sunt, quam humanae vitae dies ad totum tempus rationem habet, ad quod hominis vita progredi potest. An autem tale aliquod mysterium aperiat, necne, in eo Deuteronomij cantico, ubi scriptum est: *Memorare diei saeculi*, inquit qui poterit; tum deinde si tales sunt dies saeculi, ut necessario consequatur similiter explicandum esse hunc locum: *Annos aeternos in mente habui, Et meditatus sum nocte cum corde meo, Et exercebam, Et scopebam spiritum meum, Et dixi, Nunquid in saecula proficiet Deus?* Et fortasse, ut audentius dicam, in saecula quidem Dominus non proficiet: multum quippe est vel in vnum saeculum Dominum projicere; sed & in alterum fortasse saeculum proficiet, cum certum hocce peccatum nec in presenti saeculo remittatur, neque in futuro. Quis ergo ad ejusmodi dies, sex dies, & septimum resurrectionis diem referre poterit, & post sabbata neomemias, & primi mensis festivitates, & quod decimo quarto mensis die, reliquisque azymorum diebus pascha celebratur? Reliquas item festivitates in ejusmodi diebus pari ratione fingens quispiam, necnon & hebdomadicum annum in quo egenis & advenis, & bellij terrae ad tempus cultura vacantis ex priore agricolatione provenientes fructus largitur Deus, in cogitationum voraginem devoluetur. Quis veto numerum dierum; qui in spatij quinquaginta annorum pelago continetur, mente consequi valeat, (pelagus dico, propter sententiarum profunditatem) ut quinquagesimum annum, quaeque in eo fieri sancitum est, animo evectus completa cognoscat? Verum enimvero dum vnum propositae parabolae diem investigamus, eamque totum hoc esse saeculum praesens arbitramur, in Dei profunditates necopini decidimus, opus habentes spiritum qui omnia scrutatur, etiam profun- *ca. 130.* la Dei. Ego vero existimo quemadmodum in fine consummationis anni quaedam contingere debere dictum est; ita tanquam in plurimum saeculorum consummatione, sive annum

c. R. 70.

*c. 700.

Me. D. 11. 31.

Psal. 76. 7.

ca. 130.

Ecc

aliquem, sive quidpiam aliud comple-
 tum, ad destructionem peccati apparuisse Ie-
 sum nostrum, ut post seculorum tanquam
 dierum anni consummationem, aliud rur-
 sus succedat principiū, & ostendat Deus in
 seculis super venientibus abundantes divitias boni-
 tatis sue, quibus eas ostendendas esse no-
 vit. Atque hæc propter commemoratum
 in parabola diem dicta sunt, quæ etiam con-
 firmare potes ex epistola Iohannis dicen-
 tis: *Filioli, novissima hora est: & sicut au-
 distis quia Antichristus venit; nunc Antichri-
 sti multi facti sunt, unde scimus quia novissima
 hora est. Hora enim novissima undecimam
 proposita parabola horam excipit, quoniam
 parabola homo paterfamilias circa
 undecimam exiit, & invenit alios stantes, &
 dicit illis, Quid hic statis tota die otiosi?
 Deinceps vero cur quinque operariorum
 catervis colendæ vineæ negotium pater-
 familias fortuito & temere nõ attribuerit,
 indagandum est; at priori quidem, quum
 exiit primo mane conducere operarios in vi-
 neam; secundo vero, quando egressus circa
 horam tertiam vidit alios stantes in foro otio-
 sos; tertio item, ac quarto, quando iterum
 exiit circa sextam & nonam horam, & fecit
 similiter; quinto autem qui circa undeci-
 mam inventus est, quando exiit, & inve-
 nit alios stantes, & dicit illis, Quid hic statis
 tota die otiosi? Ac vide an primum esse
 ordinem dicere queas, qui ab Adamo simul
 cum mundi fabricatione initium habuit:
 exiit enim primo mane paterfamilias, &
 ut ita dicam, Adamum & Evam conduxit
 ut pietatis vincam excolerent; secundum
 autem ordinem, qui à Noë & pacto cum
 eo scedere censetur; tertium qui ad Abra-
 hamum pertinet, cum quo comprehen-
 da quoque esse quæ ad Patres ad Mosem vs-
 que spectant, intelligendum est; quartum
 item ad Moysen, & quæcunque in Egy-
 pto peracta sunt, & leges in deserto con-
 ditas esse referendum; postremum vero
 undecimæ circiter horæ ordinem Christi
 Iesu adventum significare. Cæterum vnus
 homo paterfamilias, sicut proposita habet
 parabola, quinque egressus est, & ad
 horum locorum res accessit, ut opera-
 rios inconfusibiles, recte tractantes verbum
 veritatis in vineam mitteret, qui in opere
 ipsius faciundo laborarent. Vnus enim
 Christus qui ad homines plerumque se ac-
 commodavit, ea semper quæ operariorum
 vocationem attinent, administravit. Vi-
 deat autem cui pote erit, annon cum mun-
 do sub sensum cadente, & ijs qui opus
 facturi à sensibus auspantur, convenien-
 tiam habeant & similitudinem quinque il-
 la operis faciendi suscepta negotia: sive
 πῶς ἂν αἱ πέντε τῶν ἔργων παρολογοῦνται, ὁ δὲ*

ἀδύτησον ἀμφοτέρωθεν ὁ ἰησοῦς ἐμὲ, ἢ α-
 μὲν τὴν ὡς ἐνιαυτῶν ἡμερῶν σωτηλείαν ἢ ὡς αἰ-
 ῶνον, πάλιν δὲ ἀρχὴν ἀρχὴν ἀρχὴν ἀρχὴν, καὶ ἐνδεί-
 ξηται ὁ θεὸς ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐσθλῶν ἡμερῶν τῶν
 ἀποστόλων πλοῦτον τῆς χριστοτικῆς αἰῶν, εἰς
 ἃς αἰῶς οἱ δὲ δύνανται ἐκτελεσθῆναι καὶ ταῦτα μὲν δὲ
 τὴν ἐν τῇ παρολογοῦνται ἡμέρῃ, ἀπὸ
 διώσεων κατασχευάσασαι καὶ οὐ τῆς ἰωάννου ἔπι-
 στολῆς φάσεως. παρὰ τὴν ἰσχυρὰν ὡς ἐστὶν ἐν
 κατὰ τὸν ἡμέρας τὸν ἀντίχριστος ἐρχεται, καὶ τῶν
 ἀντίχριστοι πολλοὶ γεννησάσονται, ὅταν γεννησόμεθα ὅτι
 ἰσχυρὰν ὡς ἐστὶν ἰσχυρὰν γὰρ ὡς μὲν τὴν ἐν-
 δικαίαν τῆς παρολογοῦνται παρολογοῦνται, ἐπιπέσει
 τῆς ἐνδικαίαν ὁ καὶ τὴν παρολογοῦνται οἰκονομίας
 τῆς ἀποστόλων ἐξελθῶν ὄντων ἄλλως ἐσώσεται, ἐν
 λίγαι αἰῶσι, τί ὡς ἐσώσεται ὅλην τὴν ἡμέραν
 ἀρχῆς; μὲν ὅτι τὸ τὸ ζήτημα, πῶς ὁ καὶ ἀπο-
 κλήρασαν ὁ οἰκονομίας πέντε ἔργων ἰσχυ-
 ρῶν παρολογοῦνται τὰ ἔργα τῶν ἀποστόλων. ὡς ἔστι
 μὲν, ὅτι ἐξῆλθεν ἄμα παρὰ μισθώσασαι ἔρ-
 γῶν εἰς τὰ ἀμπέλαινα. δὲ τὸ τετάρτον, ὅτι ἐξελ-
 θῶν παρὰ τῆς τῆς ἄρας ἰδὲν ἄλλως ἐσώσεται ἐν τῇ
 ἀγορᾷ ἀργίας. τετάρτον ὅτι τῆς τῆς ἄρας, ὅτι πα-
 λιν ἐξελθῶν παρὰ τῆς τῆς ἄρας ἐπίπσει
 ὡς αἰῶν. πέμπτον ὅτι τῆς ἐνδικαίαν, ἢ ἰ-
 κα ἐξελθῶν ὄντων ἄλλως ἐσώσεται, καὶ λίγαι αἰ-
 ῶσι, τί ὡς ἐσώσεται ὅλην τὴν ἡμέραν ἀρχῆς;
 καὶ ὡς ἐν δὲ διώσεων πέντε τῶν ἔργων εἰπὴν, ὅ
 καὶ τὰ ἀδάμ, ἄμα τῆς κοσμοποιίας. ἐξῆλθεν γὰρ
 ἄμα παρὰ ὁ οἰκονομίας, καὶ ἢ ὅπως οἰκονο-
 μῶν, τὰ ἀδάμ καὶ τὴν βίαν ἐμισθώσασαι, ἢ ἐρ-
 γῶσασαι τὰ ἀμπέλαινα τῆς δουλείας. δὲ τὸ πρῶτον
 ὅ τῶν ἔργων, ὅ καὶ τὸ νῆος, καὶ τὴν παρὰ τῆς ἀδῶν ἔρ-
 γῶν. καὶ τῆς τῆς, ὅ καὶ τὸ ἀβραάμ, ὅ σὺν
 ἐκτελεσθῶν τῶ καὶ τῶν πατέρων μέχρι μωσίου
 συμπεριλήφθη. τετάρτον δὲ ὅ καὶ τῆς μωσίου,
 καὶ πᾶσιν τὴν αἰωνίαν οἰκονομίαν, καὶ τῆς ἐν τῇ
 ἐρήμῃ νομισθίας. πέντε τῶν ἔργων, ὅ καὶ
 τὴν παρολογοῦνται ἐπὶ χριστοῦ ἰησοῦ ὅ παρὰ τὴν ἐν-
 δικαίαν: πέντε δὲ ἀποστόλων εἰς οἰκονομίας, ὅταν
 ἐπὶ τῆς παρολογοῦνται παρολογοῦνται, πᾶσι δὲ ἐξ-
 ἠλύθει, καὶ ἐπὶ τῶ τῆς ἐνδικαίαν παρολογοῦνται,
 ἢ ἐργῶν ἀνεπαρκεῖν, ὁρθοποιμίας τῆς
 λόγον τῆς ἀληθείας ἐκποσειλην ἐπὶ τὰ ἀμπέλαι-
 να, τῶς ἔργων ἀποστόλων αὐτῶν τὰ ἔργα. εἰς γὰρ
 χριστοῦ ἐν ἀποστόλων συγκαταβῶν πλεονακίαν,
 τὰ τῆς κλήσεως τῆς ἐργῶν αὐτῶν ἰσχυρῶν ἰσχυ-
 ρῶν ἐν τῇ ἀποστόλων ἀποστόλων ἰσχυρῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπο-
 ἀποστόλων ἀποστόλων τὰ ἔργα πέντε ἀποστόλων
 πέντε ἀποστόλων ἰσχυρῶν τῶν ἰσχυρῶν, ὁ δὲ

Hebr. 9.26
 Eplosf. 1.7
 1. Joh. 1.18
 2. Tim. 2.15

κ. ι. η.
 κ. ι. η.
 κ. ι. η.

μη βέλνται πε εις δογματα πασα διαστασι & α
 α λαθησολογια. ερει γαρ τις οπ αψη μη βετι
 κη την πρωτην κλησιν, δε εστιν η ζωη των
 οφει, ο εστιν ο θεος ε φαρητε αυτ αυτ,
 σεση ε μη αληθε αυτ. εσφρησικ η κη την
 δουτερας, εδεν επι τδ ναι, και ασφρησικ
 δουκεις οσμη βωδιδας. γδσικ η κη ε αλεσα
 αμ, δε και εσαν της αγγελος κωμπησιν
 αδωις εγχευφιας δωπο σιμαδαλας, και τ απα
 λον μωρον. ακοη η επι μωσις, οπ εκ τδ ε
 ραου ακωρη γεροντη φωνη τυ θεου. ησικ δε
 η πασαν ηρωσθησιν ημωιτωε, κη την γε
 σου επιδημιας, οπ εωρασικ τ ηρωσι τωις μα
 γαλειοις οφθαλμοις. ηελι ρηω δε και τωτα, εινε
 γυμνασις χρεν λογκης, απ βελεπι τις και
 δογματικης δωφ. τωις παντι κησις. ομωμ ε
 οπ και εργα τδ αμπελωνου ην διομωμ και ερα
 εργατη. ηδωι γδ αμα τη εα εργα ηνεωσαι εν ε
 αμπελωνι, και εδεν ο κηλων οικωδεσποτη τωις
 εργαταις, τικεσ ησικ επιτηδωιοι πασικ τω δωπο
 τικε εω εργα, αλλο δε εργον παει την τριτην ωρα
 ην ε επι τδ ναι, οπ εσικ απτ ο θεοι δωφ
 σικη. εινε α δεκα δωπο τδ ναι επι τδ αβραμ
 ημωι κηταληγωμω επι τον αβραμ, αρχην
 αλλικε πα εβαλο κησιωις, και ην εργατικη τδ
 αμπελωνου πτω αρχεσικ ο αβραμ, η μωι
 αδωι μωσις κη ηρωσι απτ περηνωφθηε τ
 αμπελωνε. ηλειπε δε η πηλω τωις εργον τωι
 αμπελωνι οσφ ηρχηε κησικ κησιωις, η κη
 νηε, ακωμωις και α θεωις εν βεσικε ο λειπον
 εν τω αμπελωνι εργαζομωις. τωτο δε ην ε
 τικε κησις δωφθηε ισα μωι δω δωφθηε μα
 τα ηρω παει τωις, και εκτην, και ενάτην κη
 σικη. αδωλον δε τω δωπο τικε αρχηε επι
 την τριτην ωρα, ε δωπο τικε ενάτης μωσις
 αρεε επι την ενδεκατην τικε ηρωσικ ηρωσικ εν
 σικη επιδημιας. σικη φωνηε δε ο οικωδεσπο
 τικε τωις αμα τη εα κωμωλησικη δηνεριον.
 τωτο εη ομωμ εη ε τικε σωτηριας τωις μωσις, ε
 σικηετα λαδων αυτη ηρω κη την δωζω. σωτη
 ρικη γδ ονομα αμωι ε δηνεριον δωζει. ο δε ε
 ηρωσικ ε δηνεριον, εη τωις ονομασικη, τωις μω
 τω τωις πηναπλησια σικηε την δωδωρην μωις,
 η δεκαπλησια σικηε. ο δε λεζωι τωις παει την
 τριτην κωμωλησικη. ο εα η η κησις δωσω υμιν,
 κωμωλησικη μω τικε τωις τριτικε ωραε εργα
 τικε επι ε παω ο, η ποτε δωωωται εργασικη
 εωτωι δε πετηρικε δω κησις τον δικωον παει ε
 ηρωσικων εργον μωσικη επι δε ωπατικε εποι
 ρικε τωις παει. τον εκτην και ενάτην ωραμ, δηλωσικη
 και αυτικε εικη. ο εα η δικωον, δωσω υμιν

A autem exerceat, etiam si que dicenda sunt
 inter dogmata admittere aliquis recuset:
 dicit enim aliquis tactum in prima voca
 tione contineri; idcirco serpenti dixisse
 mulierem: Præcepit nobis Deus ne comedere
 mus, & ne tangeremus illud: odoratum in
 altera, unde Noë temporibus Odoratum
 esse Dominum odorem suavitatis: gustum ve
 ro in Abrahamo significari; ideo cum An
 gelos convivio exciperet, subcinericos e
 sumila panes, & tenerum vitulum appo
 suisse: auditum autem in Mosis ætate re
 periri, quando scilicet Dei vox qua audiri
 poterat de cælo edita est: visum verò, qui
 sensuum omnium nobilissimus est, Christi
 adventu referri, quando Christum beatis
 oculis conspexerunt. Hæc autem sive ani
 mi exercendi gratia, vel etiam, si cui po
 tius ita visum erit, dogmatum proferen
 dorum causa, propter quinque vocatio
 nes dicta sunt. Ego vero vineæ opera pro
 varijs horis operarios desiderasse existi
 mo; nam dilucescente primum die opera
 quadam in vinea facienda erant, & qui
 nam ad opera matutina idonei essent ope
 rarij paterfamilias eos accersens dijudica
 vit; tertia vero hora aliud urgebat opus;
 temporibus scilicet Noë, quando foedus
 cum eo pepigit Deus: decem postmodum
 à Noë ad Abrahamum generationes, quæ
 in Abrahamo definunt, alteri vocationi
 initium dabant; & tunc quidem vineæ
 operarius esse cœpit Abraham; & post
 eum Moses, ipsiusque socij ad vineam af
 sumti sunt. At postremum aliquod opus
 vineæ deerat, quod novam & recentem
 vocationem vineæ defectum tempestive &
 confestim refarturam desiderabat; id autē
 erat quod in Novo Testamento continetur.
 Aequalibus sane intervallis distat qui circa
 tertiam, & sextam, & nonam horam fue
 rant acciti; idem autem nonam Mosis
 horam & undecimam adventus Christi in
 carne intervallum disfecit, quod initium
 inter & tertiam horam intercessit. Cum ijs
 autem qui primo mane assumti sunt, de
 nario pactus est paterfamilias; is vero,
 opinor, salutis est nummus, modo quæ ad
 gloriam pertinent, vna non complectarē;
 salutis enim nomen denarius esse videbitur:
 quod autem supra denarium est; ijs
 sunt ejus nummi, sicubi mentio eorum fa
 cta est, qui minam sibi traditam quinquies
 vel decies multiplicavit. At qui accitos
 circa tertiam horam his verbis compellat:
 Quod iustum fuerit, dabo vobis, tertie horæ
 operarios adhortatus est, vt labori totis
 viribus incumbèrent, æquam autem effe
 cto operi mercedem sibi dispensandam
 servavit: & quoniam erga sextæ & nonæ

Ecc ij

hora operarios similiter se gessit, his etiam dixisse liquet: *Quod iustum fuerit, dabo vobis.* Certe qui robur & industriam ad opus faciendum, breviori licet tempore, contendere volunt, tantumdem in vinea operis fecisse possunt, quantum qui primo mane fuerant convocati, sed labori, ac opera pepercerant, quod ijs nimirum contingit qui summo mane acciti sunt. Verum quare aliquis quomodo non otiosis solummodo, sed & qui toto die steterint, hoc est toto ante vndecimam horam tempore, egressus circa vndecimam horam paterfamilias dixerit: *Quid hic statim tota die otiosi?* Ego vero reconditam de anima & arcanam sententiam in hac totius diei ad horam vsque vndecimam cessatione illorum ac otio delitescere opinor; & prompto enim erant ad laborem animo, ac expedito, ad vineam autem excolendam non conducebantur qui confidenter sese excubabant dicentes: *Nemo nos conduxit.* Nos igitur tum variis Scripturis, tum & proposita hac parabola inducti talia quadam proferte ausi fuimus, vt quoniam pacto toto die otiosi steterint qui circa vndecimam advocati sunt, quod a nemine conducebantur, declararemus. Quibus autem minime ardent hac sententia, totius huius diei significationem nos doceant, necnon & eorum qui cum animo ad laborem parati toto die otiosi steterint, ad vineam acciti non sunt, & id respondere ausi fuerunt: *Nemo nos conduxit:* nam si vna cum corpore anima fata est, quomodo toto die steterunt otiosi? vel certe dicant nobis quid sit totus ille dies, variaeque pro varijs horis operariorum vocationes: an autem beati fuerint quos laudatus in parabola paterfamilias conduxit; & vtrum alij essent conducti operarij, vel ab alijs patribusfamilias, vel ab eodem; & an essent beati, vel non aequo beati, pro rei dignitate haudquaquam mente consequi, vel sicut assequimur, ita scriptis tradere valeamus. Ego quidem & loca quae sunt extra vineam peruestigo, in quibus operarij ab eo qui ad conducendos illos exiit, reperiuntur; & vtrum animorum corporibus nondum immisforum idem ille sit qui & extra vineam locus mecum perpendo, & E an vinea non res solum huius vitae, sed & quae extra corpus sunt, significet, vbi opus suum facere operarios existimo; nec enim operariorum ad praedium patrisfamilias excolendum assumptorum animae otiosae sunt; postquam e corpore migrarunt. Certe opus faciebat, postquam corpore expeditus est, Samuel vaticinans; necnon & Jeremias pro populo orans. Magno ergo studio vires in excolenda vinea, sive in hoc corpore constituti, sive extra illud pe-

A καὶ διώσαντες τὴν ἔργον ἐν τῷ ἀμπελῶνι ποτιῶν. Vide Nos
 κείτω τῶν ἀμπελῶν τῶν ἐργασιασθῶν, οἱ δὲ ἐλι-
 γωτέρω χρόνῳ ἐπιτίθειν βυδόμενοι τὴν εἰς τὸ
 ἔργον διώσαντες καὶ εὐργίας, ἢ παρεκμισθῶν,
 ἢ ἄρ' συμβέβηκε τῶν ἀμπελῶν τῶν κεκλιμένων.
 Διὰ ζητῆσαι πῶς ἢ μόνον ἀργαίους ἔσονται
 χροῖον, διὰ καὶ ἐργασίαν ὅλην τὴν ἡμέραν, τί-
 τεσι πᾶσι πόνηται τὸ πᾶρ τῆς ἐνδεκτικῆς ἕως
 καὶ ἐν, φησὶ ἐοικυδιστικῆς ἐξελθῶν ἀπὸ τῆς
 ἐνδεκτικῆς αἶρας. τί ἄρα ἐξήκατε ὅλην τὴν ἡμέ-
 ραν ἀργαί; ἐγὼ δὲ ἔσονται τὸ πᾶρ ψυχῆς ἀπο-
 ρήτων καὶ ἐν τῷ πᾶσι κεκλιθῶν λόγον, ὅτι ἤρουν
 ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς ἐνδεκτικῆς αἶρας.
 διελθόντες * μὴ γὰρ ἐργασασθῶν, ἢ παρεκμισθῶν.
 νόμοι δὲ εἰς τὸ ἀμπελῶνα οἱ τε ἀργαίους ἀπο-
 λογνόμενοι, καὶ λέγοντες. σὺ δὲ τίς ἡμεῖς ἐμοὶ
 καταποιοῦμεν μὴ οὐκ ἐπὶ τὴν σαλευθῆναι πᾶσα καὶ
 ἐν πολλῶν μὴ φανταζόμενοι γραφῶν, καὶ ἐν τῆς
 παρεκμισθῶν τῶν παρεκμισθῶν εἶπεν, εἰς ὅκατα-
 τῆσαι πᾶς ὅλην τὴν ἡμέραν ἐτήκον ἀργαί
 C πᾶρ τὸ μηδὲνα αὐτοῖς μεμισθῶσαι, οἱ δὲ πᾶρ
 τὴν ἐνδεκτικῆν αἶραν κεκλιμένοι. οἱ δὲ μὴ ἀρ-
 σόμενοι τῶν τοῖοις δόγμασι λεγόμενοι ἡμῶν
 τὴν ὅλην ἡμέραν, καὶ τὸς ἐξ αἶρας ὅλην τὴν ἡμέ-
 ραν ἀργαί, ἀλλοῖς ἐργασασθῶν, μὴ κεκλι-
 μένος εἰς τὸ ἀμπελῶνα, καὶ πᾶρ ἀργαίους ἐν
 τῷ. σὺ δὲ τίς ἡμεῖς ἐμοὶ καταποιοῦμεν. ἢ γὰρ σιωπῆ
 ἢ ψυχῆ τῶν σώματι, πᾶς ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν
 κείσθω ἀργαί; ἢ λεγόμενοι ἡμῶν τίς ἢ ὅλην ἡμέ-
 ραν, καὶ ἐν αὐτῇ ἀφροσύνῃ, καὶ τῶν ἀφροσύνῃ
 αἶρας, κληπίς τῆς ἐργασίας. πόστις δὲ μακάριοι
 D μὲν οἱ ἔσονται καὶ τὴν παρεκμισθῶν οἰκονομῶν
 μεμισθῶμενοι, ἢ ἄρα καὶ ἄλλοι μεμισθῶμενοι
 ἐργασίας, ἢ ἄρα ἔσονται οἰκονομῶν, ἢ τῶν
 αὐτῶν. καὶ ἢ τῶν μακάριοι, ἢ ἄρα τῶν μακά-
 ριοι, καὶ ἢ τῶν ἡμεῖς ἔσονται ἀξίως τῶν τοῖοις πο-
 σαι, ἢ καὶ ὡς νοομεν, γραφῆ τῶν νοομεν περὶ
 σαι. ἐγὼ ζητῶ καὶ τῶν ἐξω τῶν ἀμπελῶν, ὅτι
 ἐξέσκονται οἱ ἐργασίας πᾶρ τῶν ἐξελθόντων αὐ-
 τῶν μεμισθῶσαι, καὶ ἐπισκεπτοῦ μὴ ποτε ἢ γὰρ
 τῶν πᾶρ τῶν σώματος ψυχῶν ἐστὶ ἐξω τῶν ἀμπελῶ-
 νος τόπος. ἀμπελῶν δὲ ἢ μόνον τῶν τῆδε, ἀλλὰ ἢ
 τῶν ἐξω τῶν σώματος, ἐν τῶν αἰμαί ἐργασίας οἱ
 ἐργασίας, ἢ γὰρ ἐν ἀργαί εἰσὶν αἱ ἀπαλλοθῆναι
 τῶν σώματος ἐργασίας πᾶρ ἀλλοθῆναι εἰς τὸ γὰρ
 εἶναι τῶν οἰκονομῶν ψυχῆ. καὶ ἢ τῶν νοο-
 ἔξω σώματος ἐργασίας τοῦ παρεκμισθῶν, καὶ ἢ ἢ
 μίας διδόμενος καὶ τῶν τοῖοις. φιλοπῆμῶν
 εἶναι καὶ ἐργασίας τῶν ἀμπελῶν, εἶναι ἐνδε-
 κτικῶν, εἶτε ἐκ δεξιῶν, ἀργαί οἱ δὲ εἶναι

ἢ ἕξιον· καὶ ὁδοὺς γὰρ ὅτι ἐπὶ τῇ ἀρχαίᾳ, καὶ ἐργασίᾳ τῶν ἀμπελων ἔργα ἕξαπο-
 στέλλεται εἰς αὐτοὺς. αὐτοὶ γὰρ ὡς ἐλλοπίεσσι ὁ
 ἔργον ποιήματα οἰκονομοῦντες ἐμέμψατο, εἰ
 καὶ ἐπὶ τὸ πλεονα καὶ μείζονα ἐλπίσιν μισθὸν
 ἐμέμψατο· καὶ ἕξω ἐξω τῶν ἀμπελων τόπος,
 ὅστιν ἀνορθώθη, ἐστὶν ἡσθρὸν οἱ ἐσώτες ἄλλοι· με-
 γάλῃ δὲ τῇ ἀπολογία περὶ τὸ ἀξίως αὐτοὺς χρε-
 ὄσαι τὸ πῶς ἡμέρας μισθὸν, τοῖς ἐπισηλο-
 λεκταῖς ἐπὶ ὁδοῖς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. ἄλλοι αὖ-
 τὸς ἐμισθώσατο, καὶ ἡ ἴσως εἶπε, ἀποδέδωκεν
 καὶ αὐτοῖς μισθὸν τὸν μακροθύμως ἐσχηκέναι ὅλην
 τὴν ἡμέραν, καὶ περὶ μὲν ἐν μέρει τῆς ἡμέ-
 ρας ἐμισθώσαντο· μὴ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀπολογία, καὶ
 τῆς σωτηρίας τῆς αἰωνίου, καὶ τῆς αἰσθη-
 τῆς ἀποδοχῆς ἡμῶν, λέγει δὲ ἐπισηλοῦσα αὐτῷ ὁ
 κύριος, εἰ τί τι ἀγγέλιον παρὲν τῶν μισθῶν, εἶπε
 καὶ εἰ οὐ πολλὰ ἐπισηλοῦσάντων ἐπισηλοῦσάντων,
 καὶ οὐκ ἔστιν ἀπολογία, καὶ οἰκονομίας
 αὐτῶν τὸ κληρονομήσειν τὸν κληρονομήσειν· εἰ
 καὶ τὸ παροῦσα ἡμεῖς οἰκονομοῦντες κληρονομή-
 σαι οἱ ἐργασίᾳ τῶν ἐπισηλοῦσάντων, ἵνα ὁ μισθὸς
 τοῖς ἐσώτες περὶ τῆς διδῶν. οἱ γὰρ περὶ τῆς ἐρ-
 γασίᾳ μὴ περὶ τῆς ἀποδοχῆς ἐστὶν τῆς πίστεως ἐκεί-
 νων τῆς ἐπισηλοῦσάντων, τὸ ἴδιον περὶ ἡμῶν κρε-
 τίς πειρασθέντων ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ τῇ ἀρχαίᾳ
 καὶ κληρονομίας, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι· ἔ-
 λέθη δὲ ἡμεῖς γὰρ ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἡμέρας, καὶ
 βεβαιώσασθαι ἡμῶν τὸν μισθὸν ἐμισθώσαντων, ἡρῆ-
 κέναι δὲ, καὶ μὴ ἀπολογία ἐμισθώσαντων τῶν ἔργων,
 καὶ ἐλπίσιντες αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀποδοχῆσαι
 περὶ δὲ κληρονομίας οἱ ἔργων ἡμεῖς οἰκονομοῦ-
 σάντων διδοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς ἐπὶ ἡμῶν ἐργασί-
 ας, εἴτα τοῖς περὶ οὐκ ἔστιν, καὶ ἡμεῖς μέγισ-
 τὸν περὶ αὐτοῦ ἵδον διὰ πᾶσι τὸ πᾶν ἵδον διὰ πᾶσι
 ἕκαστην, καὶ ἀκολουθῶν σκεπτικῶν περὶ τῆς
 ἐνδικίας τῆς κληρονομίας ἐργασίᾳ, ὅτι τῆς τῆς
 ἐνδικίας τῆς βαρῶν, καὶ τὸ κληρονομήσαντων ἡμέ-
 ρας περὶ τῆς. οἱ γὰρ πᾶσι ἐνδικίας κληρονομήσαντες,
 ὡς οὐκ ἔστιν μὴ οὐκ ἐνδικίας τῆς βαρῶν τῆς
 ἡμέρας καὶ τὸ κληρονομήσαντων, ἐνδικίας τῆς
 ἐσχηκέναι ἀρχαί· περὶ τῆς ἐφ' ἡμᾶς οὐκ ἔστιν οὐκ
 τῆς δικαιοσύνης, ὡς εἶπεν ἡμῶν· δοῦναι περὶ μετρί-
 τος οἱ κληρονομήσαντες, καὶ περὶ οὐκ ἔστιν, καὶ ἀπο-
 πάσσει ἡμᾶς. φορτίον γὰρ ἦν ἡ ἀρχαί, καὶ τὸ μὴ
 ἀξίως τῶν κληρονομήσαντων ἐπὶ τῶν ἀμπελων ἔργων. καὶ
 κληρονομήσαντων ἐνδικίας τῆς ἐνδικίας, καὶ οὐκ
 ἔστιν οὐκ ἔστιν ἀπολογία τῆς κληρονομίας. μὴ εἰδὸ-
 τες ὅτι τῆς οἰκονομίας ἐξέμελλε οἱ αὐτοῖς, καὶ ὅτι
 ἔργων ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἀρχαί, καὶ πλείον πειρασθέντων

A regnantes contendamus, mercede olim
 aqua donandi; nemo sane in vinea exco-
 lenda operam minime positurus, ex para-
 bole sententiā, in eam mittitur; nemini
 enim imperfectum opus crimini dedit pa-
 terfamilias, licet ipse forte majoris
 minorive mercedis spem reprehenderet.
 Ac ille fortasse extra vineam locus, fo-
 rum est in quo versabantur qui otiosi sta-
 bant. Et sane qui dixerunt: Nemo hos con-
 duxit, optima vti sunt excusatione, vt di-
 gni essent quibus totius diei merces pen-
 deretur; quamobrem eos conduxit, &
 vt ita dicam, mercedem illis refundit, pro
 eo quod toto die patienter steterint, & ad
 vesperam vsque conductorem expectave-
 rint. Deinde vero cum appetisset vespere-
 ra, hoc est seculi, & commemorati in
 parabola diei consummatio, procuratori
 suo ait Dominus, sive alicui ex Angelis
 mercedem dispensationi praefecto, sive
 vni cuiquam de multis dispensationis cu-
 ram gerentibus procuratoribus, quemad-
 modum sub tutoribus & aditoribus esse di-
 citur haeres, quando parvulus est. Ex pa-
 trisfamilias igitur mandato operarios ac-
 cersit procurator, vt postremo loco pri-
 mis merces erogetur: primi quippe op-
 erarii testimonio fidei probati non acceperunt
 repromissionem, Deo pro nobis, qui hora vn-
 decima vocati sumus, melius aliquid provi-
 dente, vt non sine nobis consummarentur. Et
 quod toto die steterimus, & conductorem
 ad nos venire optaverimus, & otiosi fueri-
 mus, & data excusatione digni habiti si-
 mus quibus opus faciendum traderetur,
 propterea misericordiam commovimus,
 qua commota mercedem prior re loco nos
 Christi discipulos adepturos speramus;
 tum deinde progressionem facta mercedem
 ijs largietur qui opus ante nos fecerint, at-
 que eis postmodum qui illos praecesserint,
 & sic donec ad primos pervenerit. Si quis
 autem locum in quo commorabatur Sa-
 muel perspetum habuerit, & ea deinde
 quae ad accersitos vndecima hora opeta-
 rios pertinent, his consequenter perpen-
 derit; tum demum videbit ille quo pacto
 pondus diei & astum toleraverunt primi:
 at qui circa vndecimam accersiti sunt, non
 sicut illi quidem pondus diei & astum su-
 stinuerunt; at pondus illud; se nempe
 otiosos stesisse sustinuerunt. Antequam
 ergo ad nos advenisset Dominus quibus
 dicit: Venite ad me omnes qui laboretis &
 onerati estis, & ego reficiam vos; (omnis
 enim erat ociari, nec dignos respiciam cen-
 ferri a quibus in vinea excollenda opera
 conferatur. Et astum quidem diei, vni-
 quisque pro vocationis suae ratione, tol-
 rarunt qui ante vndecimam acciti sunt)
 cum patrisfamilias dignitatem ignorarent.

Gal. 4. 2
 Heb. 11. 2

primi, nec adversus eum minime murmurandum esse scirent, amplius aliquid salutis atque posteriores adepti fuerint, se consecuturos existimaverunt, & adversus patrem familias multarunt, nobis postremis invidentes, qui per unius solum horae spatium, ad consummationem usque opus fecerimus, & aequales tamen ijs effecti simus qui ad divinam vineam ab initio advocati sunt: at pater familias unius illorum, ipsi fortasse Adamo dixit: *Amice, non facio tibi injuriam, nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est & vade, tuum quippe est salus, quae denarius est, volo enim, inquit, & huic dare sicut & tibi;* nec dixit, his, sed unum aliquem eximitum & praecellentem designavit, quem indicare temerarium est; at non procul à vero Paulum hunc esse Apostolum conici potest, qui una hora operi incubuit praeter omnibus fortasse qui ipsi antiverunt. Quod si & de vinea aliquid dicendum est, petito ab eo argumento qui aliquam proponens parabolam quid sit vinea patefecit, vineam esse regnum Dei pronuntiabimus; sic enim ipse hoc loco ait: *Auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus.* Quicumque ergo in excolenda vinea opus facientes, opera regni Dei salute digna peragunt, denarium recipiunt. Postquam ea super proposita parabola differuimus, haec etiam super ea nobis in mentem veniunt, quae his vilia esse possunt quos profundior, & reconditior offendit interpretatio. Aliquis ergo totam hominum vitam, diem in parabola expressum esse; ac ideo qui à teneris vnguiculis & ineunte aetate ad opera regni Dei facienda vocati sunt, eos esse quos summo mane conducit pater familias, declarari dicit; qui autem, postquam adoleverunt, Deum colere accipiunt, eos esse qui post tertiam horam accesserunt; at qui postquam viri facti sunt, eos esse qui circa horam sextam ad vineam missi sunt; qui vero aetate provecti ad Dei cultum convertuntur, & ad Verbum Dei assumuntur, postquam juventutis astus defuerit, & rerum ante senilem aetatem gestarum onus remotum est, horam nonam significare; at senes mortij jam propinquos ijs exprimi qui circa undecimam horam ad vineae opera accesserunt. Quoniam ergo voluntatis ac studij, non temporis habetur ratio, per quod in fide aliquis perseveravit; propterea quicumque pro virili laborarunt, ex quo acciti sunt, aequalem salutis mercedem obtinent; unde qui à pueritia fideles fuerunt, in laboribus sese exercuerunt, & juventuti vim fecerunt, aequalem sese adepturos salutem agere ferunt, atque ij qui ad senectutem usque à Dei cultu feriati permanserunt, &

ἡς χαμαῖσιν οἱ πολλοὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡμεῖς καὶ ἐργάζοντες τὴν οἰκοδομήν σου, φθοιοῦντες ἡμῖν τίς ἐργάτης, μὴδὲ ἄρα τὴν μέρι τῆς σελυτείας ποιησάσης, καὶ ἰσοῖς ἡσρόνασι τίς ἀρῆσεν κεκλήμενος ἐπὶ τῷ οὐρανῷ ἀμπέλων. ἀλλ' ὁ οἰκοδομῶν ἐνὶ αὐτῷ εἶπε, Ἔρα τῆς ἀδαμ. εἰ παρὲς οὐκ ἀδικῶ σε. ἐγὼ δὴν ἐρίον σκευάσθησά σοι; ἀρον ὅσον, καὶ ἔπειτα. ὅν γ' ἡ ἑσπερία ὁ δὴν ἐρίον, ἡ δὲ γ' ἡ τῆς τῆς, φησὶ, δεινῶς ἄς καὶ σοι, καὶ σὺ εἶπε, τί ποτε, ἀλλ' εἰδείει τι καὶ ἔξοχόν ἐνα, ὅς ἔλμπεστέον μὲ εἰπὼν ὅτις ὄντι. οὐκ ἀπὸ θάλασσης δ' ἂν τις σοφάσαστο πᾶντος ἰσοῦ ἢ τὸ δόξαστον, μὴδὲ ἄρα ἐργασάμενον ἔρα ἄσπιν πᾶν τῶς τῶς αὐτῷ. εἰ δὲ εἴ τις καὶ εἰ τῷ ἀμπέλωνος τὴ εἰπὼν, λαβόντα ἀφορμὴν ἀπὸ αὐτῶ τῶ ἐρμηνεύσαστος ἐστὶς ἐπὶ ἀλλοῖς ποσῶς. ἐλλοῖς τὸ ἀμπέλων, φησὶ μὴ δὲ ἀμπέλων ἔστι ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἕτας γὰρ αὐτὸς εἶπεν ἐν παρ. ἀρῆσασθαι ἀπὸ ἡμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ ἐδησασθαι ἐν τοῦ ποιούη τῶς καρπὸς αὐτῶ. πᾶντες οὖν οἱ ἔρα τῶ ἀμπέλωνος ἐργάζομενοι, ἔρα ἔρα τῶ βασιλείας τοῦ θεοῦ ἀξίως ἑσπερίας ἐπιτελούμετες, ὁ δὴν ἐρίον λήλοσθαι μὲ ὁ δὲ ἄρα γρηθῶσαι αὐτῶ εἰς τὴν ἐκ κειμένην ἀμπέλον, καὶ αὐτῶ τῶ ἄσπιν ἡμῖν εἰς αὐτὴν, ἡσπιν μὲ εἰ δεινῶς αὐτῶς ποσῶς ἐστὶς τῆ βασιλείας, καὶ ἀπορρητότερα δηλοῖται. φησὶ γὰρ τις τὸ ποσῶς ἡμῶν ἀπορρητότερον ἔστι τὴν καὶ τὴν ἀσπιν ἡμῶν. δηλοῦσθαι οὖν, τῶς μὲ ἐκ παρ. δεινῶς καὶ ποσῶς ἡλικίας κληθέντες ἐπὶ τῶ ἐργάζεσθαι τῶ βασιλείας τοῦ θεοῦ ἔρα, εἰ τῶ ἄμα τῶ εἰ μισοπέντας ἄσπιν τῶ οἰκοδομῶν. τῶς δὲ μὲ τῶ μειψικον ἐργάζομενος ἐπὶ ἴσιν θεοσέβειας, τῶς δὲ πείτης ἄσπιν τῶ ἡσπιν. τῶς δὲ ἴδῃ ἀσπιν, τῶς ἀπὸ ἴσιν ἐκ τῶ ἐξαπογελομένης ἐπὶ τῶ ἀμπέλων. τῶς δὲ ποσῶς ἐπὶ τὴν θεοσέβειας ἀσπιν, εἰ τὴν ἐπάσπιν ἄρα, μὲ τὸ ἐν ἐπέτη κέσπιν, καὶ ὁ βαρὸς τὸ μέρι τῶ ποσῶς ἡλικίας ποσῶς ἀσπιν ἀσπιν ἀσπιν ἐπὶ τῶ ἄσπιν τῶ θεοῦ. τῶς δὲ ποσῶς αὐτῶ τῶ ἐξ ὁδῶς ἡσπιν δηλοῦσθαι, τῶς τὸ ἐν δεινῶς τῶ ἄρα κληθέντες εἰς τῶ τῶ ἀμπέλωνος ἔρα ἐπὶ τῶ τῶ ποσῶς, καὶ ἡ κέσπιν ἀσπιν ὄν ἐν πείτης πεπινχέ τις. ἀσπιν τῶ τῶ κέσπιν ἀσπιν τῶ ἐπὶ τῶ ἀσπιν, πᾶσι δὲ ἀσπιν ὄσπιν τῶ σωτηρίας μισῶς, ἐφ' ἡ ἀσπιν ἀσπιν ὄν οἱ ἐκ παίδων ποσῶς, καὶ κέσπιν, καὶ βασιλείας τῶν νεότητες, εἰ μὴ ἡσπιν ἔχον ἴσιν ἑσπιν τῶς ἀσπιν δὲ τῶ θεοσέβειας μέρι ἡλικίας γηθῶς ἀσπιν ἀσπιν, καὶ ὄσπιν κέσπιν ἐπὶ τῶ πείτης καὶ

Matth. 21. 43

Matth. 21. 43

Matth. 21. 43

Τὸ ἔργον τὴν πίστεως ἐλλοχεύει· ἀμπελοὶν ὅχι
 ἀλλ' ἐπιβήσιν αὐτῶν ἢ ἁπλῶς ἀμπελοὶν τὸ θεοῦ.
 ἀροτριᾶ δὲ καὶ τὰ ἔξω τῶν ἀμπελων, ἅ ἐξ ἑστέως
 ἐκκλησίας, ὅθεν ὁ λόγος ἀροτριᾶται τὸς
 κλημένους, καὶ τὰ μὲν ἔπι τὰ ἀμπελώνα, τὴν
 ἐκκλησίαν· ὅσα ἀριθμηθεῖεν ὅχι τὴν διήγη-
 σιν αὐτῆς εἰς τὸς ἔργους τῶν ἀμπελωνος, ὅσοι
 ἐκλήθησαν εἰς τὴν διανοήσειαν ἀροτριᾶσαι, μὴ
 τήρησάντες δὲ τὰ τῆς πίστεως, νικηθέντες ἀπο-
 πτωχὼν ἀλλοθεν· καὶ γὰρ μὴ εἴ μετ' αὐτοὺς ἦν
 ἐν ἀμύθηταις ἠδ' οὐδὲν θελασιν ὡς μενοινούτες
 ἐργασάσθαι τὰ ἀμπελώνα, ὅ δὲ αὐτοὶ λέγοντες
 οὐκ ἔδεισαν· ὅσοις ἡμεῖς ἐμετάστατο ἐμετάσ-
 τασθαι γὰρ καὶ ἐν κληρῶν ἀροτριᾶσαι ὅτι τὸ προ-
 σθένος ἐκλήθησαν, ἀλλ' ὅσοις ἐλεγχθέντες αὐτοῖς
 ἠὲ δόσε ἀροτριᾶσαι τὴν νήματα ἀροτριᾶσαι, μαλι-
 στα εἰ ἀροτριᾶσαι πνεύματι, καὶ ἕτεροι ὅρα
 ἔπι τῶν ἀμπελων, πάλιν ἐπορεύθησαν βέβαιον
 ὅτι τὸ εὐκλασάρχεις πνεύματι θελεῖν ζῆν· ὅ
 ὅ φαινομεν αὐτοῖς, ἀποτριᾶσαι αὐτοῖς αὐτῶν τὸς

Ad fidem, fideique opera per exiguum
 tempus accesserunt. Iuxta hanc autem in-
 terpretationem Ecclesia Dei vinea est; for-
 rum vero & quae extra vineam sunt ea si-
 gnificant quae sunt extra Ecclesiam; vnde
 assumit eos Verbum qui vocati sunt, & in
 vineam, Ecclesiam videlicet, mittit. Nec
 vero inter vineae operarios recenseri po-
 stulat haec expositio, quicumque ad divi-
 num cultum prius acciti, fidei mandatis
 minime paruerunt, sed ab affectibus vicii
 defecerunt; etiam si enim, postquam fec-
 lestis voluptatibus satiati sunt, quasi pœni-
 tudine ducti vineam colere velint, haud
 certe patrifamilias dicere queant: Nemo
 nos conduxit; tum enim conductioni sunt, cum
 ad fidem prius fuerunt accersiti; nec ijs ve-
 ro dicetur: Quis hic statis tota die otiosi?
 praesertim si quum spiritu ceperint, & carne
 deinde consummati fuerint, ad vitam spi-
 ritu de integro ducendam redire velint.
 Non autem haec eo pertinere volumus, quo
 qui cecliderunt à resurgendo deterrēan-
 tur, vel errantes in viam redire, vel ad pa-
 ter, nam doctum reverti nolumus, qui Evan-
 gelicæ doctrinæ opes per luxuriam dilapi-
 darunt: ut enim propter poenitentiam, &
 quod vitam conversam ducentes depren-
 hensi sint, potiora ferant atque ij qui in
 peccatis opprivi sunt; non idcirco tamen
 similes ijs esse existimandi sunt, qui pro-
 pterea in juventute peccaverunt, quod fi-
 dei præcepta penitus ignoraverint. Postre-
 mis ergo perinde ut primis denarium, salu-
 tem nimirum, donare vult paterfamilias,
 quoniam licet ei quod vult facere in rebus
 suis, & eum increpat qui quod bonus sit
 paterfamilias, oculum malum habet. Pos-
 tremorum igitur primi erunt quampluri-
 mi; & primo loco accersitorum nonnulli
 postremi; multi enim sunt vocati, pauci ve-
 ro electi. Eum profecto qui nobis fuerit
 peritor, & judicatus fuerit apud Deum
 dignus manifestiore ac locupletiore in fer-
 mone sapientiæ per Dei Spiritum gratia,
 & dono scientiæ quæ est in sermone se-
 cundum Spiritum, sublimiora, ac ma-
 jora, & cum omni intelligendi facultate
 super hac parabola reperit, & depromptis
 soletè Scripturæ verbis argumētorum
 copiam naturum verisimile est. Nos autem pro
 virium nostrarum modulo Parabolæ explicata
 sententiā, si rerum hic scripturarum dignitatem
 minus assequi potuimus, veniam à lectoribus
 deprecamur; vel enim solius studij & dili-
 gentiæ nomine commendationem fortassis
 meruisse videbitur.

* c. r. i. t. πατρικῶσαι, ἢ ἐπιμαρτυροῦν τὸς πεπληνη-
 μένους, ἢ παλινορομοῦν ὅτι τὰ πατῶν οὐκ ἐν τὸς
 κατασωθῆσαν μένους τὴν τῆς διαζυγίας διδα-
 σκαλίας εἶσαι· ἐξέπασθαι μὲν γὰρ ἀπὸ τὴν με-
 τήροια, καὶ ὅσα ἐλεγχθέντων ἐν ἐπιτρα-
 μενὰ βίᾳ κρείττονα ἦν κατασκευασμένων ἐν τῶ
 ἀμύθηταις, ὅ* μὲν γὰρ ἀποτριᾶσαι αὐτοῖς ἀρο-
 τριᾶσαι, ὅ* αὐτοῖς ἐπιδομοῖοι εἰσι τοῖς ἀρο-
 τριᾶσαι, ὅ* μὲν τὴν ἀροτριᾶσαι τῶν πί-
 στεως μεμελημένοι· θελεῖν αὐτοῖς οὐκ ἔδεισαν καὶ
 τοῖς ἐξαπλοῖς διωχίαι, ὅς καὶ τοῖς ἀροτριᾶσαι, ὅ δι-
 ναρίων, τὴν σωτηρίαν, ὅτι εἴδεσιν ποιεῖν ὅ θελεῖ ἐν
 τοῖς αὐτοῖς, καὶ ἐλέγχθη τὸ ἔργον πονηρῶν ἀφθα-
 λμοῖν, ὅτι τὸ οὐκ ἔδεισαν τὴν ἀγαθὴν· ἵσονται
 αὐτοὶ πολλοὶ ἦν ἔξαπλοῖς ἀροτριᾶσαι, καὶ πῆρας τῶν
 ἀροτριᾶσαι κληθέντων ἔξαπλοῖς καὶ γὰρ οἱ κλητοὶ μὲν
 πολλοὶ, οἱ δὲ ἐκλεκτοὶ εἰσιν ὀλίγοι· εἰδὸς μὲν αὐ-
 τοῖς ἠμῶν σωφροσύνης, καὶ κληθέντων ἀροτριᾶσαι ἔξοιον
 ἔξαπλοῖς τῶ ἐν λόγῳ σοφίας ἀπὸ πνεύματος
 θεοῦ χάρισματος καὶ πληρωτέρον, καὶ διαρείας τῆς
 ἐν λόγῳ γνώσεως καὶ ὁ πνεύμα, ὁ κληθέντων, καὶ
 μελλόντων, καὶ μὴ πάσις καὶ πολλῶν λόγων ἐπιβήσιν εἰς
 τὴν ἀροτριᾶσαι, καὶ ἀποδεδέξαντο ἀποθήσαν πα-
 ρασκευασάμενοι εἰς αὐτοῖς πνεύματι μεγαλοφυῶν τῶν
 καὶ ἡμεῖς δὲ ὡς ἐξωρησάμενοι ἐκπέφυκτοι τὸ πνεύ-
 ματι ἀροτριᾶσαι, ἀπὸ τοῦ ἀποδεδέξαντο ἐν τῶν ἡμῶν
 πῶν συντάμην, εἰ καὶ μὴ καὶ ἀσέβητος καθήκοντα τῶ
 βυλῆματος τῶ ἐν τῶν γαλαμαίων δεδωκέντων αὐ-
 τοῖς γὰρ τῶ ἀροτριᾶσαι, καὶ τῶ μὴ ἀποτριᾶσαι ἀρο-
 τριᾶσαι, ὅς ἐξομῶν ἔργον ἀποδεδέξαντο τῶ ἀρο-
 τριᾶσαι.

Gd. p. 3
 15, 16.
 c. r. i. t.
 c. r. i. t.

σολύμεις, ἵπτοι ἤ κηλά τὸς ἰχθύας τῶς ἐλπιδίαις. A
 ἐπὶ τὴ ἐπὶ γῆς πῖνον, ἰσχυροὶ δὲ οἱ ἰσχυροὶ, καὶ οἱ ἐπαγγελιοῦται τὴν τῆ δουρ θεοπείας ἰσχυροὶ, καὶ ἀσθενεῖς φρῆξεν τευ γνησόντες, καὶ οἱ τῶ θεῶ γρημύματα ἀγνοῦντες διηγήσονται γρημύματις, κατακεῖνοι θάνατοι τὴ ἰσχύω, δι' ἃν κακός λέγεται ἀδόν. καὶ οὗτοι ἔστιν ὅτι ἰσχυροὶ δίδασαι τὸς ἰσχυροὶ, ἔμπειροι τῶν αἰσῶ, καὶ τῆ διδασκαλίαι αὐτῶ πρὸ ἀβίαις. καὶ αἰετὶ γλώσσαις αὐτῶν μεταγοῖσιν τὴν ἀφ' ἰσχυροὶ γρημύματα, καὶ αὐτοὶ μὲν ἀδόν ταυ. B
 ἐσοῖσι, δι' ἃν ἀσθενεῖς τῶν τευ, καὶ ἀσθενεῖς διὰ τὴν διδασκαλίαι αὐτῶ. ὅ δὲ κρείττων αὐτῶν τυχεῖαν, ἕλκον ἀφελικτῶν ἐγχείριαι, καὶ ζῶντες εὐχρηστοὶ θ βλεπέτω φάινεται. καὶ οὗτοι
 * καὶ ἄλλοι τῶς τυφλοὶ, ἃς ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ τῶ * δι' αὐτῶ φωνῆ, ἢ οἱ παθεῖς καὶ καὶ τίνας καφοὶ, ἀλλ' ἢ οἱ κειβήλοντες αὐτῶ; φησὶ γὰρ μὲν μαγδαλῶ καὶ σαφροπκοῦ Ἰθως καὶ πιδύματος. οἱ καφοὶ ἀκβήλοντες, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀκβήλοντες ἰδίαν. καὶ τίς τυφλός, ἀλλ' ἢ οἱ παθεῖς καὶ καὶ τίνας καφοὶ, ἀλλ' ἢ οἱ κειβήλοντες αὐτῶ; καὶ ἰσχυροὶ ἰσχυροὶ οἱ δὲ οὖτοι τῶ δουρ. ἡλθε γὰρ ἰσχυρός εἰς κείμα εἰς τὴν ἔσμον τῶν, ἵνα οἱ μὲν βλέποντες, εἰσὶ ἐπὶ τῶ δουρ εἶδη, βλέποντες, καὶ οἱ βλεπόντες, ὅ ἰσχυροὶ ἀκβήλοντες τυφλοὶ γίνονται. πηλικὸς τῶ δουρ φησὶς ἀληθινὸς ἀσθενεῖς, καὶ δεικνύοντες τὸν λόγον αὐτῶν, καὶ φάσκειν. ἰδὲ αὐτῶ ἀσθενεῖς ὄνομα αὐτῶ, οὗτοι εἶδον τὸ φῶς, ἐπὶ ἐτυφλωσαν αὐτοὺς ἢ κακὰ αὐτῶν, καὶ οὗτοι ἰσχυροὶ μυστήρια θεοῦ, καὶ ἀσθενεῖς γρημύματα ταῦτα ἀκβήλοντες, καὶ τοῖς ἴσχυροῖς. λόγον μὲν ἔκαστος τῶν σαφροπκοῦ τυχεῖαν τῶ εἰς ὁ φῶς, ἀσθενεῖς τῶ τῶ δικαιοσύνης ἡλίον οὗτοι ἰσχυροὶ. ἡδὲ καὶ εἰ πᾶσι ἰσχυροὶ ἔχου λόγον; ἀφροσύνη ἀπ' αὐτῶν. γὰρ ὅ δὲ τῶ εἶδον ὅ κακῶν ἐν σκότει, εἶδον φῶς, ὅ δὲ οὖτοι ὁ ἰσχυροὶ μικροῖν. μικροῖν γὰρ φῶς ἔκαστος ἦν τῶ σαφροπκοῦ, ἀλλὰ γὰρ ὁ κακῶν ἐν σκότει εἶδον φῶς μέγα, τὴν κύνειον καὶ φησὶς ἡδὲ ἰσχυροὶ γρημύματα. ὅ δὲ μέγα φῶς φαίνεσαι ἀσθενεῖς οὗτοι πέντες γῆς, εἰς τὸ πέντες ἀσθενεῖς ἀσθενεῖς, καὶ ἀσθενεῖς τῶς ἐκκλησίας γρημύματα. ὅτι ὁ πῦρ μὲν αὐτῶ πᾶσι πᾶσι τὴν οἰκωμένην, πηρωαὶς τῶς λεγόμενης σαφροπκοῦ ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανῶς ἔσομαι τῶ δουρ. καὶ οὗτοι πορεύονται πρὸς αὐτῶ πᾶσι τῶ εἶδη, καὶ εἰ τῶ γρημύματα ἰσχυροῦ.

* καὶ ἄλλοι τῶς τυφλοὶ, ἃς ἰσχυροὶ καὶ ἰσχυροὶ τῶ * δι' αὐτῶ φωνῆ, ἢ οἱ παθεῖς καὶ καὶ τίνας καφοὶ, ἀλλ' ἢ οἱ κειβήλοντες αὐτῶ; φησὶ γὰρ μὲν μαγδαλῶ καὶ σαφροπκοῦ Ἰθως καὶ πιδύματος. οἱ καφοὶ ἀκβήλοντες, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀκβήλοντες ἰδίαν. καὶ τίς τυφλός, ἀλλ' ἢ οἱ παθεῖς καὶ καὶ τίνας καφοὶ, ἀλλ' ἢ οἱ κειβήλοντες αὐτῶ; καὶ ἰσχυροὶ ἰσχυροὶ οἱ δὲ οὖτοι τῶ δουρ. ἡλθε γὰρ ἰσχυρός εἰς κείμα εἰς τὴν ἔσμον τῶν, ἵνα οἱ μὲν βλέποντες, εἰσὶ ἐπὶ τῶ δουρ εἶδη, βλέποντες, καὶ οἱ βλεπόντες, ὅ ἰσχυροὶ ἀκβήλοντες τυφλοὶ γίνονται. πηλικὸς τῶ δουρ φησὶς ἀληθινὸς ἀσθενεῖς, καὶ δεικνύοντες τὸν λόγον αὐτῶν, καὶ φάσκειν. ἰδὲ αὐτῶ ἀσθενεῖς ὄνομα αὐτῶ, οὗτοι εἶδον τὸ φῶς, ἐπὶ ἐτυφλωσαν αὐτοὺς ἢ κακὰ αὐτῶν, καὶ οὗτοι ἰσχυροὶ μυστήρια θεοῦ, καὶ ἀσθενεῖς γρημύματα ταῦτα ἀκβήλοντες, καὶ τοῖς ἴσχυροῖς. λόγον μὲν ἔκαστος τῶν σαφροπκοῦ τυχεῖαν τῶ εἰς ὁ φῶς, ἀσθενεῖς τῶ τῶ δικαιοσύνης ἡλίον οὗτοι ἰσχυροὶ. ἡδὲ καὶ εἰ πᾶσι ἰσχυροὶ ἔχου λόγον; ἀφροσύνη ἀπ' αὐτῶν. γὰρ ὅ δὲ τῶ εἶδον ὅ κακῶν ἐν σκότει, εἶδον φῶς, ὅ δὲ οὖτοι ὁ ἰσχυροὶ μικροῖν. μικροῖν γὰρ φῶς ἔκαστος ἦν τῶ σαφροπκοῦ, ἀλλὰ γὰρ ὁ κακῶν ἐν σκότει εἶδον φῶς μέγα, τὴν κύνειον καὶ φησὶς ἡδὲ ἰσχυροὶ γρημύματα. ὅ δὲ μέγα φῶς φαίνεσαι ἀσθενεῖς οὗτοι πέντες γῆς, εἰς τὸ πέντες ἀσθενεῖς ἀσθενεῖς, καὶ ἀσθενεῖς τῶς ἐκκλησίας γρημύματα. ὅτι ὁ πῦρ μὲν αὐτῶ πᾶσι πᾶσι τὴν οἰκωμένην, πηρωαὶς τῶς λεγόμενης σαφροπκοῦ ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανῶς ἔσομαι τῶ δουρ. καὶ οὗτοι πορεύονται πρὸς αὐτῶ πᾶσι τῶ εἶδη, καὶ εἰ τῶ γρημύματα ἰσχυροῦ.

Περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαιῶν.

Τότε προσελθὼν αὐτῶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν τῶν

De filijs Zebedaei.

Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedaei.

¶¶¶ ij

Mar. 10, 35

dai cum filijs suis, & reliqua, vsque ad id: *Audientes autem decem indignati sunt de duobus fratribus. Idem à Marco his verbis proditum est: Et accedunt ad eum Iacobus & Iohannes filij Zebedæi, & dicunt ei, & cætera, ad hæc vsque: Cæperunt indignari de Iacobo & Iohanne. Hic aliquid minime aspernandum, & Evangelio Iesu Christi accomodum investigare operæ pretium est; quoniam rudiioribus, & vsquequaque simplicibus, & qui Dei, ipsiusque Scripturarum profunda perferutati nesciunt, postulationis, & Iesu ad eam responsionis simplicitatem contextus ostendit, at qui quaestiones aliquantulum discutere sciunt, ijs levis esse videtur, & parvi pretij, quæ hinc exurgit sententia, & quam præsertim quum responso det Iesus, nihil ipsius ingenti animo congruum continet. Quemadmodum enim in mundi huiusce regno summum honoris locum videntur adepti qui Regi in regio habitu sedenti, vel negotia aliqua ad regium munus pertinentia administranti adsident; ita filiorum Zebedæi mater, prout iuxta literam intelligitur, vel, quemadmodum scripsit Marcus, Iacobus & Iohannes, à Servatore postulasse videntur, vt in ipsius regno constitutus vnus à dextris ipsius, alter vero à sinistris federet: & nihil certe mirum erat præ simplicitate & imperitia decrevisse mulierem hæc esse postulanda. Demus præterea duos Apostolos, vt pote homines adhuc imperfectos, neque quicquam sublimius de regno Christi cogitantes, talia de ijs qui Iesu assident, sibi finxisse; at quoniam Iesus ipse magnum quid esse concedens, à dextris, sinistrisque suis federe, petitionis magnitudinem extollit, & dicit: *Nescitis quid petatis, &: Non est meû dare, sed quibus paratû est à Patre meo, acutus Scripturæ auditor esse sibi videns aliquis, quidnam sibi velit, à dextris Iesu, vel à sinistris in ipsius regno federe postulabit. Ac in eorum quidem gratiam qui hæc anxie nimis ac curiose à nobis disquirunt, colligenda sunt quæ de Dei vel Christi fessione scripta extant; vt ex eorum ad id collectorum examine, & inuicem comparatione, è prolato simpliciore exemplo sententiæ magnitudo eluceat. E quale illud est quod tertio Regum scriptum extat, dixisse Michæam: *Vidi Deum Israël sedentem super solium suum, & omnis exercitus caeli assistens ei à dextris & à sinistris, & cætera: & in secundo Paralipomenon his fere consimilia dicit idem Mi-***

Math. 20. 23.

3 Reg. 19

Αλεξάνδρῳ καὶ τῷ Ἰωάννῳ αὐτοῦ, καὶ τῷ Ἰησοῦ, ἕως τῆ ἀκρότητος ἢ οἱ δέκα, ἢ ἀνάκτιστον ἀπὸ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁμοίον αὐτῷ καὶ ὁ μέγας αὐτοῦ γερῶν τῶν τῶ Ἰησοῦ καὶ πρὸς τὸν Ἰωάννην αὐτοῦ ἰακώβου καὶ ἰωάννου οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, καὶ τῷ Ἰησοῦ, ἕως τῆ ἡμετέρας ἀνακτικῆς ἀπὸ ἰακώβου, καὶ ἰωάννου. ἄξιον ἐν τοῖς περικαιμένοις ζητήσαι ἡμῶν ἕνα ἀπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ ἀληθῶς διαγρηῖν ἡμῶν ἵνα ἵσταντο ἑξῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ῥητῶν τοῦ ἀποστόλου, καὶ πᾶσι ἀκούουσιν, καὶ βαρῶν θεοῦ καὶ τῶν γερῶν αὐτῶν μὴ ὅτι ἀποστόλοις ἔσονται, ἐμφανίσει ἀπλότῳ ἀξιώσεως, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἰσοδύναμιν. τοῖς ἢ καὶ ἐπὶ πᾶσι διωκτικοῖς βασιλείῳ περὶ βλάβηματα ὁ ἀπόστολος ἐμφανίμως τοῦ βασιλέως ἐστὶ, καὶ διπλῆς, καὶ ὁ δὲ ἕτερος, μάστιγος ἐστὶ ἰσοδύναμος ἀποκρίνεται, ἀρῶν αὐτῷ τὴν μεγαλοπλοῖαν. ὡς ἄρα ἡδὲ ἐπὶ κερματικῆς βασιλείας ἐν περὶ ἀγαθῆς δικαιοσύνης οἱ συγκαταπέμμενοι τῶν βασιλέων ἐν τῇ βασιλικῇ ἐκείνῃ καὶ τῶν ἰσοδύναμων, καὶ ὁποσοῦν ἦν τῆς βασιλικῆς περὶ ἀγαθῶν διότι, ἕτα δόξῃ καὶ τὴν λέξιν φαυταζόμενῃ ἢ μὴ πρὸς ἰωάννην ζεβεδαίου, ἢ, ἕως ὁ μέγας αὐτοῦ γερῶν, ἰακώβου καὶ ἰωάννου, ἀξίον αὐτῶν τῶν ἑτέρων ὁ καθεστῆναι, ἢ μὴ ἐπεὶ ἐν δεξιῶν αὐτῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τυγχάνουσιν, ἢ δὲ τοῖς ἀριστερῶν. καὶ ὁ δὲ ἕτερος ἐστὶν ἀποστόλος ἢ καὶ ἀπλότῳ καὶ ἰσοδύναμος ἰσοδύναμος τοῖς βασιλείῳ ἀξίον. δεξιῶν ἢ ὅτι καὶ οἱ δύο ἀπόστολοι, ἕως ἀποστόλοι ἐστὶ ἀπλοῖς καὶ μηδὲν νομῶντες βασιλείῳ πρὸς τῆς βασιλείας ἕξουσιν, τοῦτο ἕτα ἀποκρίνεται ἀπὸ τῶν συγκαταπέμμενων τῶν ἰσοδύναμων ἐπὶ καὶ ὁ ἰσοδύναμος ἐν συγκαταπέμμενων τῶν μεγαλοπλοῖαν ὁ καθεστῆναι πᾶσι ἐν δεξιῶν ἢ ἐξ ἑξῆς ἡμετέρας αὐτοῦ, ἐπαρήρησεν ἀξίον, καὶ λέγει. ὅτι οἶδατε τί αἰτήσατε, καὶ. ὅτι ἐστὶν ἰσὺν δουλείας, ἀλλ' οἱς ἡμῶν ἐστὶ τὸ πᾶσι μὴ, ἢ τῆ σαρκατικῆς ἀποδοῦναι τῆς βασιλείας, τί βούλομαι ὁ καθεστῆναι ἐκ δεξιῶν ἢ ἐξ ἑξῆς ἡμετέρας ἰσοδύναμος ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν. καὶ πρὸς τῶν ἰσοδύναμων ἕως τῆς ἀποκρίσεως ἡμῶν τοῦτο ἕξουσιν, σαρκατικῶν ἀπὸ τῆς βασιλείας αἰαζόμενοι, ἢ τῶν ἰσοδύναμων, ἢ τῆ βασιλείας ἡμῶν εἰς τῶν σαρκατικῶν, καὶ τῶν ἰσοδύναμων αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους, ἀπαιτεῖται διωκτικῆς μάχης ἢ δόξατος ἀπὸ ἀπλοῦς καὶ ἀπλοῦς λαφύρας. ὅτι ἐν τῇ τρίτῃ τῇ βασιλείᾳ γέγονεν, ὅτι εἶπε μέγας. εἶδον θεὸν ἰσοδύναμον καὶ ἰσοδύναμον ἐπὶ δεξιῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἰσοδύναμων. ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ τῇ βασιλείᾳ, ὁ αὐτὸς μέγας ἐπὶ τῶν ἰσοδύναμων.

ἐξουσίαν ἐπὶ θεοῦ αὐτῶν, καὶ πᾶσα ἡ σαρκατικὴ τῶν ἀποστόλων εἶπεν ἀπὸ αὐτῶν ἐν δεξιῶν αὐτῶν, καὶ ἐξ ἑξῆς. ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ τῇ βασιλείᾳ, ὁ αὐτὸς μέγας ἐπὶ τῶν ἰσοδύναμων.

ὅτι ἰσοδύναμος

Paulus ait: Et omnes eandem escam spiritua-
 1. Cor. 10, 3, 4. lem manducauerunt: Et omnes eundem po-
 tum spiritualem biberunt (bibebant autem de
 spiritali, conseqente eos Petra; Petra autem
 erat Christus; ita super Petram hanc stans
 2. Ps. 4, 39. 3. de se ipse dicens: Statuit super petram pedes
 meos, & direxit gressus meos; inquam
 hanc Dei super spiritualem thronum ses-
 sionem, spiritualem esse dixerit; & sessio-
 nem Christi pariter, & Christum à dex-
 tris virtutis sedere spirituale esse dixerit;
 nihil enim de corporali sessione per illa si-
 gnificatur, quam id esse definierunt, clu-
 nibus sedi alicui incumbentibus inniti;
 nam quod hæc corporaliter nuncupata
 sint, ridiculum foret thronos esse quod-
 dam (ex quam materia, mihi non li-
 quet) fabricatos existimare, sessionis Dei
 vel Christi capaces, eorumve qui à dextris,
 vel sinistris Christi sedent, quibus nimi-
 rum id Pater preparavit. Certe an cæli
 militiam arbitrari fas sit à dextris vel si-
 nistris Dei corporaliter stare; vel sibi rur-
 sum fingere salutem adeptos, & laudem
 meritos à corporis regis nostri Iesu Christi
 dextris esse; at vituperio & reprehensio-
 ne dignos, ac perituros, à corporeis simi-
 liter sinistris stare, haud satis scio. At vide
 annon Christum recuperato suo imperio
 in regnum restitui, destructo quod in mor-
 talibus hominum corporibus regnabat
 peccato, & omni in improbos imperium
 tenente principatu, & potestate, ac ditio-
 ne, idem sit quod in majestatis sua solio
 ipsum considerare: omnia autem Deo dex-
 tra efficere, ita vt nihil ipsius ratione fini-
 strum sit, idem sit atque à dextris & à fini-
 stris ipsius in regno Christi, qui Verbum
 est, sedere; quæ à dextris sessio ijs contin-
 get qui à dextris virtutis erunt, vt ijs ex-
 plo sint, qui quod ad virtutis dextram erit
 intuebuntur: quos in pristinum statum
 Deus restituit, postquam opem ijs contu-
 lit, & vt ad Christi sublimitatem propius
 accederent, disposuit; vt qui ijs qui Chri-
 sto appropinquant præceller, sit à dextris,
 & velut ipsum contingat, & dextræ Verbi
 adhætescat: qui vero dignitate inferior
 erit ac meritis, prope sinistram ipsius sit.
 Ac vide num à Christi dextris ea esse, ani-
 mo fingere possis, quæ opificia Dei sub
 sensum cernendi non cadentia appellan-
 tur; à sinistris autem, quæ aspectabilia, &
 corporea sunt; in vniverfa autem regnum
 tenet Christus. Iam nunc autem eorum
 qui ad ipsum propius accedunt, dextra
 aliqui, & quæ intellectu comprehendun-
 tur, fortiti sunt; sinistra autem alij, & quæ
 sensilia sunt. Videndum autem annon ve-
 ra filiorum Zebedæi mater, quos Boaner-
 ges, hoc est tonitrus filios; vel tonitrum

A αὐτῆς ὕδατος, φησί· καὶ πότις ὁ αὐτὸ βρομα
 πνευματικὸν ἔφαρον, καὶ πότις ὁ αὐτὸ πομα
 πνευματικὸν ἔπιον. ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς
 ἀκροβάσεως πέτρας. ἢ ἡ πέτρα ἡν ὁ χριστός. ὁ-
 τως εἶποι αὐτὸ ἔπι τὴν πέτραν ταύτην ἕως πνευ-
 ματικῆς, καὶ ἔπι τὴν ἀκροβάτην ταύτην, καὶ
 λίθων καὶ αὐτῆς αἰσῶ. ἔφησι ἔπι πέτραν τὰς πό-
 δας μου, καὶ κατῴθισεν ἐπὶ ἀκροβάτην μου, ὅτι
 πνευματικὴ ἔστιν ἡ καθίστις θεοῦ ἔπι πνευματικῆν
 θέσιν. καὶ ἡ χριστὸς ὁ αὐτός, καὶ ὁ ἐκ δεξιῶν τῆ
 B δυνάμεως καθεζέσθαι τὸ χριστὸν, πνευματικὸν
 ἔστιν. ὁ γὰρ καὶ ταῦτα δηλοῦται ἐπὶ θεμα-
 τικῆς καθίστις, ἢν ἀκροβάτην ἔδρασαν τῆν ἔπι
 τῆν ἰσθμὸν ἐδρασαν τὸν ἑπί πῶς ἔδρασαν. καὶ γὰρ
 χριστὸν ἀκροβάτην ταῦτα ἀνομάσθαι, νο-
 μιζέειν θέσιν πῶς ἔστιν ἐδρασαν τὸν ἑπί, ὅτι
 αἰδα ἐκ πῶς ἕλλας, δικτικῆς τις καθίστις τῆ
 θεοῦ, ἢ τῆ χριστοῦ, ἢ τῆν ἀκροβάτην ἐκ δε-
 ξιῶν, ἢ ἐκ δεξιῶν χριστοῦ, ἢ ἡπίσταται ὁ
 C θεοῦ τὸν ὁ πατήρ. ὅτι αἰδα εἰ διατίς ἐπὶ θεμα-
 τικὸν νομιζέειν ἔστιν ὁ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐκ δεξιῶν τῆ
 θεοῦ ἐφημέριον τῆν φρασαν τῆν θεοῦ θεματικῆς,
 ἢ παλιν ἀνομάσθαι τὸν μὲν ἀκροβάτην ἢ ἐπειρημένον
 ἐν τοῖς θεματικῆς ἔστιν διέσιν τῆν βασιλείας ἡμῶν
 ἰησοῦ χριστοῦ. τὸς ἡ φηκτικῆς καὶ ἀπολαμῆς ἐν
 τοῖς ἀκροβάτην τῆν θεοῦ ἀνομάσθαι ἀλλὰ
 μὴ ποτε ὁ μὲν ἀνομάσθαι ἔστι τῆν βασιλείας
 ἀπολαμῆς τῆν εἰσὶν ἀρχὴν χριστοῦ, κατὰ ἀρη-
 θῆσις τῆν βασιλείας ἐν τοῖς ἀνομάσθαι τῆν
 ἀνομάσθαι ἀνομάσθαι, καὶ πῶς τῆν ἀρχῆς
 τῆν ποιητῶν ἀρχῆς, καὶ ἐξῆσις, καὶ δυνάμεις,
 D τὸ ἔστι ὁ καθεζέσθαι αὐτὸν ἔπι θεοῦ δεξιῶν
 αὐτῶ. ὁ δὲ καὶ δεξιῶν ποιητῆν πότις ταύτην, ἢ κα-
 μηκέτι ἢ σακὸν τῆ πῶς αὐτὸν, τὸ ἔστι ὁ ἐπὶ
 ἀνομάσθαι ἐν τοῖς ἐκ δεξιῶν τῆν δυνάμεις ἰσθμῶν,
 πῶς ἀνομάσθαι μὴ ποτε βλεπέειν ὁ ἐκ δεξιῶν
 τῆν δυνάμεις, καθεζέσθαι ἐκ δεξιῶν καὶ ἀνο-
 μῆτων αὐτῶ ἐν τῆ βασιλείας χριστοῦ τῆν ἰσθμῶν. ἢς
 ἀνομάσθαι ὁ θεοῦ σευεργῆσις αὐτῶς, καὶ ἐπι-
 μασις ὁ ἐργάζειν τῆ χριστοῦ ἀνομάσθαι, ἢ ὁ μὲν
 E ἀνομάσθαι ἢ ἀνομάσθαι ἢ ἐργάζειν ἢ ἐκ δεξιῶν, καὶ ἢ
 ἀνομάσθαι αὐτῶ, καὶ καλλῶ ἀνομάσθαι τῆν ἰσθμῶν δε-
 ξῆσις. ὁ δὲ ἀνομάσθαι ἢ ἐργάζειν, ἢ ἀνομάσθαι
 αὐτῶ. δεξιῶν ἢ ὅτι εἰ δυνάμεις νοητῆ χριστοῦ, ὅτι
 ἀνομάσθαι ὀνομάσθαι ὀνομάσθαι. ἀνομάσθαι δὲ,
 ταῖς ἐργῆσις καὶ σωματικῆς. ἀλλὰ χριστὸς μὲν πότις
 βασιλεύει· ἢ δὲ ἢ ἢ ἐργάζειν αὐτῶ, αἰ μὲν κα-
 κῆρωνται ταῖς δεξιῶν ἐνομάσθαι, αἰ ἢ τῆ ἀνομάσθαι
 ἀνομάσθαι· καὶ μὴ ποτε ἢ ἀλλοτρίαν μητῆρ ἢ ἢ ἢ
 βλεπέειν, ἢς ἐκ δεξιῶν βασιλεύει ὁ πατήρ, ὁ ἔστιν

ὅτι βεστησὶς ἢ βεστητὴ, μεγάλη κείρασα αὐτῷ... ἡμεῖς οὖν οὐκ ἰακώβου, καὶ ἰωάννου, καὶ ἰδὲ ἡσυχίου...

A Servator appellavit, magnam de filijs suis Iacobo & Iohanne exultationem animo præcipiens (& magni quippe revera erāt) & prae vniversa natura creata primas ferre posse autumans...

Matth. 20. 12, 13.

Matth. 20.

Matth. 19.

εθρ πειλατος τὸ ἰορδάνου κρείσσον βαπτίσμα
μεσομαίας εἰς ἄφρονι ἀμύρσαν, ἡ ἰουδαία πρὸς ἴσοδος
τῶν πετρῶν τῶν ἰωαννῶν τῶν βαπτιστῶν τῶν ἰωαννῶν
αὐτῶν, οἵοσι δὲ πλάτος ἔχουσιν ἰσότητα ἀμύρτης
ματρῶς, ἡ ἡμεῖς τῶν ἰωαννῶν αὐτῶν καθαριστῶν.
μύλων ἢ ἰμφοσῶν ὁ καθαριεὶς ἕσθαι ἡμᾶς ἐπι
παρ μύρτου αὐτῶν, καθὼ ἐβαπτίσθητο αἰσθασιὰν
ἡμῶν τῶν ἀμύρτης, ἵνα αὐτῶν λύσῃ καὶ ἀφ' ἡμῶν,
καὶ ἀφ' εἰμῶν. **ἕως** ἀφ' ὅ ἀπέθανε, τῆ ἀμύρτης
ἡμῶν, ἐπὶ αὐτῶ ἀπέθανε τῆ ἀμύρτης ἡ τῆ εἰμῶν,
ἀλλὰ τῆ ἡμετέρας· εἴ γε ἕχθη λόγον ὁ ἱεροδότης δὲ B
Ξαι ποί, περὶ αὐτοῦ ὁ ποιητείου, καὶ ὁ βαπτίσμα
ἐβαπτίσθη οἱ ἕβεδαινοὶ, ἐπὶ αὐτῶ ἡρώδης
μὴ ἀπέκταν ἰακώβους τῶ ἰωαννῶν μαχαρά· ὁ δὲ
ῥωμαίων βασιλεὺς, ὡς ἡ ἀποστολὴ διδάσκει,
κατέκταν τῶ ἰωάννου μύρτου αὐτῶν **Ἀφ** τῶ ἰ
ἀληθείας λόγοι εἰς πᾶν τὴν γῆσον· **διδάσκει**
δὲ τῶ πειλατῶν μύρτου εἰμῶν ἰωάννου, **μὴ** λόγον
τῶν αὐτῶν κατέκταν, φάσκων ἐν τῇ ἀποκαλύ-
ψει τῶν ἰωαννῶν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν, ἡ συ-
κινῶν ἐν τῇ θλίψει, καὶ βασιλεῖα, ἡ ἰσομο-
νή ἐν ἰσοδο, ἐξῆς ἡμῶν ἐν τῇ νήσοι τῆ καλιμῶν
πάτωμα, **Ἀφ** τῶ λόγον τῶ θιοδο, καὶ ἕξῃς. **καὶ**
ἴσκει τῆ ἀποκαλύψει ἐν τῇ νήσοι πεδωρῆναι·
ὁ ὁ ἀποστολῶν **μὴ** τῶ ἀποδοδεῖν δὴ ἡμῶν εἰς
ὁ ποτήριον, ἡ ὁ βαπτίσμα, ἡ τῶ ἀποδοδο
ἕως ἀφ' ἐστὶ ἡ βρώμα τῶ σατυροῦ περὶ ἡ λέγει·
ἐμὸν βρώμα ἐστὶν, ἵνα ποιῆσαι ὁ θελήμα τῶ
πέμψαντος με, καὶ τελειῶσαι αὐτῶ ὅ ἕρπον, ἡ
ἦ τις αἰσθασιὰν ἔστι ποτήριον ἐκείνη τῶ βρώμα-
τι, ὁ ἔλεμῶν μὴ ἡβέουσαι ἀπὸ τῶ βρώματος,
καὶ ἀποστῆσαι ἀποκαλιεῖσθαι, ἡ ἡμῶν ὁ δὲ διωτά-
μῶν ἔστι τῶ ἀποδοδο μὴ ποτὶ τῶ μὴ ἀποκαλιεῖσθαι ἔστι
ὁ βρώμα. τὸ δὲ διωρῶν, τὸ πόμα· **καὶ** γὰρ
τῶ ἐπίοντά ἐστιν, ἐν τῶ ποτῶν ὁ θελήμα τῶ πέμ-
ψαντος αὐτοῦ, καὶ τελειῶσαι ἐκείνη τὸ ἕρπον, τὸ καὶ
πίνειν ὁ θελήμα τῶ πέμψαντος αὐτοῦ, καὶ τε-
λειῶσαι αὐτῶ τὴν γῆσον· εἰ δὲ διωτάται, ἡ μὴ,
εἰς τῶν τῶν τῶν ἀφ' ὁροδο ἀλαφροῦτα τὸ ἡ ἕρ-
πος ἀληθῶς ἔστι βρώμα, καὶ ὁ ἀμῶν μὴ ἀληθῶς
ἐστὶ ποτῶ, καὶ οὐ κενεῖς. λέγει γὰρ αὐτῶ ὅ ἡ ἀλη-
θῶς μὴ βρώμα, ἡ ἀποκαλιεῖσθαι. ἀληθῶς δὲ ποτῶ,
ἡ διωτάται. καὶ ὁ ποτῶ φάσκων ἐρεῖ ἡ τῶ τῶ
ἀποδοδο διωτάται τῶ ἀποδοδο διωρῶν καὶ κλά-
σας τῶν μαθητῶν, ἐπὶ ἀποδοδο ἐστὶν ἡ ἀποδο-
ξίς. καὶ **μὴ** τῶ τῶ τῶ τῶ ποτῶν, διωρῶν
σας ἡδωκέν αὐτῶς λέγειν· **αἰτίαι** ἕξ αὐτῶ
πάντες, ἐπὶ αὐτῶ τῶ ἀποδοδο ῥηθμῶν ματῶν, καὶ
ὁ ἀποδοδο κατῶρῶν ματῶν, ἡ τις ὁ δὲ αὐτῶν
Ἀφ τῶ ἀποδοδο καὶ ἐπὶ ἡ δὲ αὐτῶν αὐτῶν, καὶ γὰρ **καὶ** τῶ ἀποδοδο τῶν λέγει τὸ ἀποδοδο
Ggg

A regionem finitimam Iordanis, predicans baptif-
mum penitentie in remissionem peccatorum,
ad Iohannem quoque accedit Iesus, ut ab
ipso baptizetur; quasi peccata nostra ab
eo eluerentur, ut nos per ipsius lavacrum
emundaremur; quin potius ob ipsum mar-
tyrium emundari nos apparet, quo sus-
ceptis peccatis nostris baptizabatur est, ut
ijs nos ac item se exolveret. Idcirco, *Quod* Rom. 6. 10.
mortuus est, peccato nostro mortuus est, quan-
doquidem non suo, sed nostro peccato
mortuus est. Quod si illud rationi consen-
tire videtur; calicem sanè ebiberunt, &
baptifmate baptizati sunt filij Zebedæi,
quoniam Herodes Iacobus Iohannis fra-
trem gladio interemit: Romanorum aut-
tem Imperator, quemadmodum perhibet
Traditio, Iohannem veritatis verbum tes-
timonio suo comprobantem in Patmos
insulam relegavit. Quæ autem ad marty-
rium suum pertinent, à quo damnatus
fuerit prætermittens, Iohannes ipse trad-
idit in Apocalypsi, his verbis: Ego Iohan-
nes frater vester, & participans in tribulatione,
& regno, & patientia in Iesu, fui in insula,
quæ appellatur Patmos propter verbum Dei,
& cætera; & in insula quidem divini-
tus ipsi nuntiata videtur Apocalypsis. At
qui ad traditam super calice & baptif-
mate expositionem aliqua adijcit, sic
ait; quemadmodum aliquis cibus Ser-
vatoris est, de quo ipse dicit: Meus Ioh. 4. 34.
cibus est, ut faciam voluntatem ejus qui misit
me, & perficiam opus ejus, ita cibo huic cal-
ix respondet, quem à cibo distinguere, &
perite ac soterter explicare audeat quidem
est; nihilominus animadvertat cui facul-
tas erit, annon cibus id quod actuosum
D & in agendo positum est; potus autem id
quod pertinet ad contemplationem, desi-
gnet: nam qui dum voluntati ejus morem
gerit à quo missus est, opus ipsius absol-
vit, edenti respondet; bibenti vero, qui vol-
untati ejus obtemperans à quo missus est,
cognitionem ipsius perficit & consummat.
An autem ad hoc discrimen referri queat
illud, necne: *Caro mea vere est cibus,* *Job. 6. 55.*
sanguis meus vere est potus, ipse per te diju-
dicabis; cibus enim actionem revera esse,
potus autem contemplationem dixerit
quispiam; quod qui pronuntiaverit, pro-
pterea priore hunc loco panem à se bene-
dictum & fractum Discipulis dedisse in-
quiet, quod prior sit actio; sumto vero
postmodum calice acëis gratijs dedisse ip-
sitis acicentem: *Bibite ex hoc omnes;* com-
positis siquidem actionibus, & re & consti-
tuta rerum gerendarum facultate, per eas
ad ipsarum contemplationem eundum est;

Mattb. 26.
27.

ἡσασιν εἰς καρπὸν
 ἡμῶν ὅτι καὶ μετὰ
 φάσιν ἡμῶν, ἰδοὺ
 ἡμεῖς ἔρχομεν ἐπὶ
 πάντας ὑμᾶς καὶ
 ἀρθήσομεν ὑμᾶς ὡς
 ἄνθη ἐπὶ τῆς πε-
 νίας καὶ ἔσονται ὑμεῖς
 ὡς σπέρμα ἐπὶ τῆς
 γῆς. ἡμεῖς ἔρχομεν
 ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
 καὶ ἀρθήσομεν ὑμᾶς
 ὡς ἄνθη ἐπὶ τῆς
 πενίας καὶ ἔσονται
 ὑμεῖς ὡς σπέρμα ἐπὶ
 τῆς γῆς. ἡμεῖς ἔρχο-
 μεν ἐπὶ πάντας ὑμᾶς
 καὶ ἀρθήσομεν ὑμᾶς
 ὡς ἄνθη ἐπὶ τῆς πε-
 νίας καὶ ἔσονται ὑμεῖς
 ὡς σπέρμα ἐπὶ τῆς
 γῆς. ἡμεῖς ἔρχομεν
 ἐπὶ πάντας ὑμᾶς καὶ
 ἀρθήσομεν ὑμᾶς ὡς
 ἄνθη ἐπὶ τῆς πενίας
 καὶ ἔσονται ὑμεῖς ὡς
 σπέρμα ἐπὶ τῆς γῆς.

Hierosolymam, usque ad illum : Continuo
 illum rursus mittet huc. At tu Evangelia hic
 invicem opponens, eaque loca simul con-
 tendens, rem ita se habere, vti dicimus,
 comperies. Simile autem ex parte est,
 quod scripsit Lucas his præmissis : *Facta Luc. 22. 24.*
est autem contentio inter eos, quis eorum esset
major; ijs sedenim subiungit : Dixit autem
eis, Reges Gentium dominantur eorum, & qui
potestatem habent super eos, beneficii vocantur.
Vos autem non sic, & cetera. Hac itaque di-
 cta sint, ne nos convenientia fugiat, quam
 hoc loco Matthæus, & Marcus, & partim
 etiam Lucas servarunt. Iam vero ipsa eor-
 um quæ à nobis dicta sunt sententia dis-
 quirenda est. Supra diximus Iacobum &
 Iohannem de primo apud Iesum conse-
 quendo loco contendisse, ab ipsiusque
 dextris & sinistris in ipsius regno vt sede-
 rent, postulasse, ipsorumve matrem id
 pro eis rogasse; illud quoque addidimus
 reliquos decem, vt pote qui de primis apud
 Iesum obtinendis partibus ipsi quoque dis-
 ceperant, hoc nomine fuisse indignatos,
 quod proximum Iesu in gloria locum præ-
 ricipere vellent Iacobus & Iohannes, quasi
 reliquis decem præstantiores essent. His
 autem cum ratione præmissis, accessit Ie-
 sus vel eos decem qui fuerunt indignati,
 vel vna cum reliquis duobus, & rationem
 ac viam addocet qua magnus aliquis &
 prior apud Deum evadat. Tale autem il-
 lud est, quod ipse ait; Principes Gentium,
 vel qui in eos imperium tenere videntur,
 subditis suis dominari non contenti, du-
 riter ipsis imperare volentes, per vim eos
 subigunt : quemadmodum & Gentium op-
 timate in vita huiusce dignitatibus satis
 non habent in subjectos potestatem habe-
 re, sed contra eos insurgentes potestate
 sua abutuntur; at inter vos Discipulos
 meos hæc ita se non habent; neque quibus
 aliquod traditum in eos est imperium
 qui mihi fidem habent, vel aliquam in Pa-
 tris mei & Dei Ecclesia potestatem habe-
 re creduntur, fratribus suis impotenter
 imperant, & præter jus & æquum eos
 regunt qui ad cultum Deo per me exhi-
 bendum confugerunt : sed si quis apud
 Patrem meum magnus haberi vult, &
 fratribus suis præstantior, omnibus mini-
 strato, quibus major esse contendit. Quod
 si quis primas etiam apud me tenere par-
 tes cupit, se nemini prælaturum iri sciat,
 cui cum servire potuerit, minime tamen
 servierit servitorem in modestia & lauda-
 bili humilitate positam, quæque ser-
 vienti prodesse, eos autem jurare &
 reficere possit quibus ipsa exhibetur.
 At Lucas Reges & Gentium dominos
 oratione sua comprehendit, cum deteret

rens qui inter fratres major esse voluerit, quominus regiam potestatem, vel palpi cupiditatem principibus insitam imitetur; id nos edocens, ut qui inter nos major revera est, fiat sicut junior, hoc est sicut puellus propter simplicitatem, & propterea quod alijs nunquam se anteferrat: Princeps vero, (sic autem appellandum existimo qui in Ecclesijs Episcopus vocatur) tanquam qui ministrantibus ministrat. Atque hæc quidem docet nos Dei Verbum: nos autem sive doctrinæ Iesu hoc loco tradita sententiam non assequamur, sive talia Servatoris aspernemur præcepta, tales sumus ut nequissimorum inter Gentes principum superbiam aliquando superemus, & satellites haud secus ac Reges tantum non conquiramus: quinetiam nos ad terrorem componentes, difficileque ad nos aditus, pauperibus præsertim facientes, tales ijs accedentibus & aliquid rogantibus nos exhibemus, quales tyranni, principumve crudelissimi supplicibus sese non præbent. Ac in plerisque legitime constitutis, sed majorum præsertim civitatum Ecclesijs principes populi Dei videre licet, haud ullam apud se aequalitatem servari, ne præstantissimis quidem nonnunquam Iesu Discipulis permittentes. Certe Apostolus heris erga famulos præceptum tradidit dicens:

Col. 4. 1. Domini, quod iustum est, & æquum servis præstate, scientes quod & vos Dominum habetis in cælo; quinetiam adversus servos minas remittere heros docet. Nonnullos autem asperis utentes comminationibus videre licet, aliquando peccati obtentu, nonnunquam etiam præ pauperum contentu, contra Apostoli sermonem qui sic habet: *Gal. 2. 19. 10.* Dextras dederunt mihi & Barnabæ societatis: ut nos in Gentes, ipsi autem in Circumcisionem: Tantum ut pauperum memores essemus: & rursum nullam erga subditos æquabilitatem in animum inducentes; neque modestiam & æquabilitatem inter Christianos potissimum versari debere cogitantes, sed inter eos præsertim qui dignitatem aliquam in Ecclesia gerunt: scriptum est enim: *Eccles. 3. 20.* Quanto magnus es, humiliat te in omnibus, & coram Deo in venies gratiam. Illud quoque scire nos oportet, quod in Proverbij scriptum est his verbis: *Prov. 13. 17.* Antequam conteratur, exaltatur cor hominis, & antequam glorificetur, humiliatur; ac devitandum item est ne in eam delabamur sententiam, eundemque proferramus sermonem, ac qui excusatione se tuerivolens erga Iesum à quo præceptum illud acceperat: *1. Cor. 10. 27.* Diliges proximum tuum sicut teipsum, Servatori respondere non erubuit: Et quis est meus proximus? Id etiam à Paulo didicisse par erat: *Quam possimus vo-*

Αἰώνων ἢ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μελέσσα, μμείωσαι τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἢ τὴν ἡμῶν ἐξουσίαν πρὸς κολακίαν ὑποθυμίαν. διδάσκων ἡμᾶς ἵν' ὁ μὲν ἀληθῶς ἐν ἡμῖν μελέσσῃ ὡς ὁ νεώτερος, τρεῖς ὡς παῖδιον, ἀπόπτως καὶ ἰσότητος χάριν. ὁ δ' ἡγέμερος, ἢ τῶν ὀμίμων ὀνομαζέων ἢ καλεσμένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὑποσκεπτοῦ, ὡς ὁ τοῖς ὑποφρονεμένοις ἀρχαῖος ἡγεμὸς καὶ ταῦτα μὲν ὁ τῷ θεῷ διδάσκει ἡμᾶς λόγος. ἡμεῖς δὲ ἡτοίμοι νοουῦντες ὁ βέλτερος ἢ διδασκαλίας ἐν ταῖς ἰστοῖς, ἢ κατὰ φρονεῖντες τῆν τηλικύτων ὑποφρονῶν τῶν ὑποφρονῶν, τοιοῦτο ἔσομεν ὡς εἰσὶν καὶ τῆν κακῶς ἀρχόντων ἐν τοῖς ἐθνεσιν ὑποφρονῶν τύπον, καὶ μονοκλήρηται ὡς οἱ βασιλεῖς δουλοφόνος, καὶ φοβεροὺς ἑαυτοῦ καὶ δυσπαραίτητος μάστιγα τοῖς πῆσι κατασκευάζοντες, τοιοῦτο ἔσομεν πρὸς αὐτοὺς ἐπιτιμῶντες ἡμῖν, ὡς πᾶσι πῶν ἀξιοῦντας, ὡς ὅσοι οἱ τύραννοι, καὶ ἁμάρτησι τῆν ὑποφρονῶν πρὸς τὰς ἰσότητας, καὶ ἰδεῖν ἐν πολλαῖς νομιζομέναις ἐκκλησίαις, καὶ μάστιγα τῆν μελέσσον πόλεων, τὰς ἡγεμῶν τῶν λαῶν τῶν θεῶν, μηδὲ μίας ἰσοστάθης ἐπιτημονίας, ἢ ὅτι καὶ τοῖς καλλίστοις τῆν ἰστοῦ μαθητῶν, ἢ πρὸς αὐτοὺς καὶ ἄλλοις ἀποστόλοις τοῖς κυρίοις πᾶσι τῶν οἰκιστῶν ἐπιτημονίαν διδουσι λόγον. οἱ κύριοι ὁ δίκαιος καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς ἀδελφοῖς πρὸς ἑαυτοῦ, εἰδότες ὅτι καὶ ἡμεῖς ἔχοντες κύριοι ἐν ἡμῶν τῷ θεῷ. διδάσκει ἢ καὶ ἀλλοῖς τὴν ἀπειλὴν τῶν ἀποστόλων καὶ τῆν οἰκιστῶν ἔστι δὲ πᾶσι ἰδεῖν ὡς ἀπειροῦντας, ὅτι μὲν ἀποφρονῶν ἀμάρτηας, ὅτι δὲ τὰ κατὰ φρονεῖν τῆν σωτηρίαν, πᾶσι τῶν ἀποφρονῶν λόγον ἐν τῇ ἀλικύτι. δεξίας ἔδωκεν ἡμῶν καὶ βασιλῆα κοινωνίας. ἵνα ἡμεῖς εἰς τὸ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν ἀπειλῶν, μόνον τῆν σωτηρίαν ἵνα μενημονώωμεν, καὶ πάλιν τὴν πρὸς τὰς ὑποφρονῶν ἰσότητα μηδὲ ἐνοουῦντας, μηδὲ φανταζομένους ὅτι κατὰ τὴν ἀπειλῶν καὶ ἰσότητα μελέσσα χρειαστοὺς ἐμπολιτῶν, καὶ ἔχοντες ἐν τοῖς ὑποφρονῶν πᾶσι ἰσότητας ἐκκλησιαστικῶν φρονῶν. γὰρ γενομένη γὰρ ὅσα μετὰ εἰ, ἰσότητι ταῖς ἰσότητι, καὶ ἑαυτοῦ κυρίοις χάριν. ἐχθρὸν δὲ ἡμᾶς εἰδέναι καὶ ὅτι ἐν ἀποφρονῶν ἕως εἰρημῶν. πρὸς σωτηρίαν ἰσότητας κατὰ ἀδελφῶν, καὶ πρὸς ὁδοῦ ταπεινοῦται, ἐκκλησιῶν δὲ καὶ τὸ ἀπειλῶν τὰ φρονῶν, ἢ ἑαυτοῦ λόγον, ὃν εἶπεν ὁ θεὸς ἑαυτοῦ διχαλοῦσαι πρὸς τὸν ἰσότητι διδάξαντα πᾶσι ἀγαπᾶσαι τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτὸν, ὅς ὅτι ἡδέσθη τὰ σωτηρία εἶπεν. καὶ τίς ἔστι μὲν πλησίον; ἔδωκεν δὲ τὸ πᾶσι ἀπειλῶν τῶν

δουάνδρου εν βαρεί εΐ) ως χειροί δαίμονων,
εβλνθνηδν ηπιοι εν μέσσω υμίν, ως εδν εν φός
παλπη (ει αυτες τετρα: εχθην μιμιασασαι &
πο: η αμνηστια εποησα, εμωτον Γαλιλαι, ηνα
υμεις υλαθητε; οι αρχοντες αυτων ην υμιν
κατακυριωτωσα αυτων. ης δε εκκλησιας,
διδουε ποσθρ αυτη. διλλ' εχθ οι μεγαλοι με ην
ειδωνν καταξυσασα ζεποσθρ αυτων. ην δε πασαν,
ακαθετωε ην. μαθητε απ' εμε οτι περ ας ειμ,
καί πάπνος η καρδια, η βρησσε αι απτω σπ
η ψυχαις υμίν. ηταιδου αμια δε η περ σ θ μη B
δαπνιχεσασα κατακείας, μηδν ηδως καταξυ
λασ ην αι δεσφπανι εφ οις αυ διξωμην βι πιας
πποικηται, βερεγεται. η ταυτα δε φαμεν δεσ
πικημενως Γαλιλαιω εαυτες διδωντες. Λαο την
καταξυα χερα των αυτων, και χη η λογον αυτων,
λαο την εκκλησιασικην Αθηναίαν. ει ελ' οτι
ρηη ηη την δαποσολικην Φωνην, τας αμνηστιασ
Γαλιλαιωτων περ των ελεγχων, ηνα ηι ολοιποι Φο
βον ηραση. ησι ελ' οτι διη χησάμην η εξασια
καταξυα μια τα Γαλιλαιω ελ' εχθρη η Γα
λικας, ηνα σ πνθμα αυθη εν ημερα τυ κενεο.
καυμιας δε το τοιουτο ποιητον ηωδνητον ηδ τας
αυακτικ, και ταυμωδνητον τας ελιγρηλυχας,
η αυδνηκτικον η αυθενον, η περ σ πνθμα δε με
καθουμνητον, και σπθνη καχον αυη κακοδωπο
δοτικον. η ε ηη η γαλασαι εχθρη ηη η αμνη
στημοντα, διλλ' ακητον ης δαποσολη λογοντος.
μη ως εχθρη ηγαθε, διλλ' ηωδνητε ως αδελ
φον και ταυτα πηματα μοι λελεκε) βυλομωφη
η λογον καταξυα οτι ε μιμητον εσ αρχοντ D
η εκκλησιας η αρχοντα η ειδων, σπθη ζηλω
τικον τας κατακυριωτωσας, η καταξυσασαζοντα,
και βασιλεις. διλλ' οσπιδυαμιας η εν ταυταις ηεμ
τον μιμητον η βεντωκποτατον, και γωμωζην
θμωμωτα, η παιδιος επηπονητα χερας. ει η
μειζονα εχθ λογον η ισουω βεβλκεται υδωρ
εις ησθηκα, η τας ποδας η μηρη η κενθωμω
κεια, σπθνη ηηον η ηη την λεξην ακητον αυτη
καθε τεπαν λογοντος. υμεις φωνητε με, ο δι
δασκαλος, η ο κυριος, η κηλωε λεγατε, ει μη E
ηδ, και ταυτην. Αφ ταυτων ηδ διδασκει μιμη
τας αυτη ης επαμνητες Γαλιλαιωτικως γινεσθαι
ης μαθητες. ταυτα η η επι κενεος ανθδ' αλλο
σιν Λαο η αι δεσφπαν σαυτατας τα ηηαι ημω,
ηη το λογατα μωρθην δ' εδου αειδιληφιας, και
πεταπινωκειας αυτων ημωμωων Λαοηων με
ρη θασασα. η ει εσθ Αφ ταυτο ο θνος αυτων Λαοη
υλωσεν, ο βαρβάρωσ υλωσασα τα καταπλη
σια ποιησασα τα Αφ ταυτα ηνα Λαοη υλωσεν, και ηδ ο υος η
αυθρη σπ ει και δικνησθ, ηη.

A bis oneri esse, ut Christi Apostoli: sed facti sumus lenes in medio vestrum, tanquam si nutritrix forasat filios suos. Hoc etiam imitari oportebat: Aut nunquid peccatum feci? Gentium ergo principes suo in eas imperio violenter vtantur; Ecclesiae autem Principes ipsi seruiant; & Gentium primores potestatem in eos iniquam teneant; fideliū autem; dicto huic obtemperent: Discite à me quia mitis sum & humilis corde, Matth. ii. Et inuenietis requiem animabus vestris. Affentationibus praeterea non admittendis erudiamur, neque propterea quod de aliquibus bene meriti esse visumur, benefici appellari gaudeamus. Hac autem eo non dicimus, quo nos ipsi inconsulto Humiliamus sub potenti manu Dei, & juxta ipsius sermonem, sub Ecclesiastico ministerio: quandoque autem juxta Apostoli effectum; Peccantes coram omnibus arguendi sunt, ut & ceteri timorem habeant: nonnunquam etiam potestate sua uti licet aliquos Tradendo Satanae in interitum carnis, ut spiritus saluus sit in die Domini; at id tunc faciendum est, sed corrigere oportet inquietos, consolari pusillanimes, suscipere infirmos, & patientes esse erga omnes, & nemini malum pro malo reddere: neque vero qui peccat inimici loco habendus est, sed audiendus Apostolus qui ait: Nolite quasi inimicum existimare, sed corrigite ut fratrem. Hac autem omnia propterea à me dicta sunt, quod juxta Dei sermonem palam facere vellem principi Ecclesiae imitandum non esse principem Gentium, nec eos emulandos qui imperium, potestatemve suam impotenter exercent, quique regia dignitate praediti sunt: sed Christus potius in eiusmodi rebus pro virili imitandus est, ad quem facillimi sunt aditus, qui cum mulieribus conversatur, & pueris manus imponit: Iesum vero in pelvium aquam profudisse, & Discipulorum pedes terfisse, quamvis majorem sensum contineat, nihilominus tamen de ijs sic ipse loquens in sacro contextu audiendus: Vos vocatis me, Magister & Domine, & bene dicitis, sum etenim, & cetera; ad laudabilem enim modestiam suam imitandam per illa Discipulos suos instruit. Fortasse etiam propterea quod cum Dominus esset generi nostro pro hominum salute seruit, ideo formam servi accepisse, & ad mortem usque obedientem factum seipsum depressisse dicitur: & si eum idcirco Deus supra modum extulit, quisquis extolli voluerit, similia ijs agat quae ad summam altitudinem consequendam acta sunt. Nam etiam si Filio hominis exhibi-

Matth. 4. 11
Iob. 11. 21

tum sit ministerium, quando Angeli ac-
cesserunt, & ministrabant ei, & rursum mi-
nistravit ei Martha; non tamen ad id ve-
nit, vt ipsi ministraretur, sed inter homi-
num genus conversatus est, vt ministra-
ret, & eo usque salutis nostrae inferviens
procederet, vt animam suam pro multis
qui in se crediderant, redemptionis pre-
tium daret: & si, vt hoc ponamus, omnes

Matth. 20.
28.

in eum credidissent, animam suam vtique
redemptionis pretium pro omnibus de-
disset. Cuiusmodi autem animam suam redem-
tionis pretium pro multis dedit? non
enim Deo; numquid igitur Malo? is enim
in potestate sua nos habuit, donec pro redem-
tionis mercede anima Iesu daretur
ipsi decepto, quasi illius potiri posset, nec
animadvertenti se cruciatus in ea reti-
nenda ferendos sustinere non posse. Quā-
obrem Mors eum imperio suo subiecisse
visa, iam ipsi amplius non imperat, cum
factus sit inter mortuos liber, & mortis po-
testate validior; eoque validior, vt eum
potuerint sequi, quicumque ex ijs quos su-
peraverat Mors, sequi eum voluerunt,
nullam adversus eos potestatem Morte
amplius obtinente: quicumque enim est
cum Iesu, à morte invadi non potest. In
hoc ergo quem expendimus Evangelij lo-
co Servatorem dedisse animam suam redem-
tionem pro multis scriptum est: at dixit Pe-
trus nos Non corruptibilibus auro vel argen-
to redemptos esse de vana nostra conversatio-
ne paternae traditionis, sed pretioso sanguine;
ait vero Apostolus: Pretio emti estis, no-
lite fieri serui hominum: pretioso ergo Ie-
su sanguine emti sumus; anima vero Dei
Filij redemptionis pretium pro nobis da-
ta est, à morte Spiritus ejus, antea
enim Patri eum tradiderat dicens: Pater,
in manus tuas commendo spiritum meum, sed
neque corpus, nihil enim ejusmodi de illo
scriptis traditum comperimus. Et quoniam
pro multis anima ipsius redemptionis
pretium data est, nec apud eum reman-
sit, cui redemptionis pretium pro multis
data fuerat, idcirco in decimo quinto
Psalmo ait: Non derelinques animam
meam in inferno. Verum quando ad hunc
locum semel perveni, perversa ac male-
fana se loqui eos commonefactos velim,
qui Christi gloriam celebrare se existiman-
tes, quae ad primogenitum omnis crea-
turae pertinent cum ijs confundunt qua
spectant ad animam & corpus Iesu, for-
tasse & ipsius spiritum; & aliquid omnino
simplex esse opinantur, quod visum, & in
hac vita conversatum est: ab ijs enim seif-
citantur, an divinitas Imaginis Dei invi-
sibilis, & primogeniti omnis creaturae praer-
rantia, an ille in quo condita sunt universa
in caelis, & in terra, sive visibilia, sive in-

Psal. 87. 5

1. Petr. 1.
18, 19.

1. Cor. 7. 31

Luc. 23. 46

Psal. 115.
10.

Col. 1. 15. 16.

κα ἀγγέλων πνευματικῶν, καὶ δικαίως αὐτῷ, ὡς
πάλιν δικαίως ἐπὶ τῆς κτίσεως, καὶ ἡ δόξα
τῶ ἐπιλυτῶ τοῦ ἀποκαταστήσει. ἐπιδημιῶν γὰρ
ὡς ἡμεῖς τῶ ἀποκαταστήσει, ἵνα ἀποκαταστήσει, ὡς ἐπὶ
τοῦτον ὁδὸν ἀποκαταστήσει ἡμῶν τῆ ἑσπερίας, ὡς
δοῦναι τὴν αὐτῶν ψυχὴν λύτρον ἀπὸ πολλῶν ἧσιν
πιστευσάντων εἰς αὐτὸν. καὶ εἰ καὶ ἡσὶν ἀποκαταστήσει
πᾶντες ἐπίσταντες εἰς αὐτὸν, διδόναι δὲ τὴν ψυ-
χὴν αὐτῶν λύτρον ἀπὸ πολλῶν. τίνι ἢ δώσει πῶ
ψυχῶ αὐτῶν λύτρον ἀπὸ πολλῶν; ἢ γὰρ ἀπὸ
θεοῦ, μὴ τὴν αὐτῶν πνεύμα; ἢ τις γὰρ ἐκείνου
ἡμῶν, ὡς δοθῆναι τῶ ἡσὶν ἀπὸ λύτρον ἢ
τῶ ἡσὶν ψυχῆ, ἀπατηθέντι, ὡς διωκόμενος αὐ-
τῶν κενεῖται, καὶ ἕχ ὁρατῆ ὅτι δὲ φέρει τὴν ἐπὶ
τῶ κατὰ τὴν βλάστησον. δὲ καὶ θαλάσσης
αὐτῶν δόξας κεκοιμώμεται, ὅσοι κενεῖται,
ἡμῶν ἐν νεκροῖς ἐλευθέρων, καὶ ἰσχυροῦ
τῶ τῶ θανάτου ἐξουσίας, καὶ ἐπὶ τοῦτον ἰσχυ-
ροῦ, ὡς καὶ πᾶν τῶν βλαστησῶν ἀπὸ
ἀναστῆναι τῶν κενεῖται ἀπὸ τῶ θανάτου
διωκόμενος ἀκοιμώμενος, ὅσιν ἰσχυροῦ καὶ αὐτῶν
ἐν τῶ θανάτου. πῶς γὰρ ὡς μὴ τῶ ἡσὶν, ἀπεπι-
λησῶν ὅτι τῶ θανάτου. ἐν μὴ αὐτῶν ἐξουσίας
ἡμῶν τῶ διαθήσει ῥητοῖς γὰρ ἐστὶν ὁ σωτήρ
ἡμῶν δεδωκέναι τὴν αὐτῶν ψυχὴν λύτρον ἀπὸ
πολλῶν. ὅτι τῶ πῶ τῶν εἰρηται ὅτι ἢ φθα-
ρῶν ἐξουσίας ἡμῶν ἀναστῆσει πᾶν τῶ ἀποκα-
τάσει, ἀλλὰ τιμῶν αἱματι. καὶ ὁ ἀποκαταστήσει δὲ φθῶν. πῶ
μῶν ἡσὶν ἀποκαταστήσει, μὴ γὰρ ἀπὸ ἀποκαταστήσει.
ὅσοι κενεῖται ἡσὶν ἀποκαταστήσει πᾶν τῶ ἡσὶν ἀπὸ
μῶν, δίδονται δὲ λύτρον ἡσὶν ἢ ψυχῆ τῶ
ἡσὶν τῶ θεοῦ, καὶ ἢ τῶ πῶν αὐτῶν, ὅσοι κενεῖται
γὰρ αὐτῶν πῶν τῶ πατρὸς λέγων. πατὴρ εἰς
χεῖρας σε παρατίθειμι τὸ πῶν μῶν. ὅτι τῶ
σῶμα, ὅσοι γὰρ ἀποκαταστήσει πᾶν τῶ ἡσὶν ἀπὸ
κατακαταστήσει. ἐπὶ αὐτῶν δὲ τῶ ψυχῆ αὐτῶν λύτρον
ἀπὸ πολλῶν, ὅσοι ἡμῶν ἢ πῶν ἐκείνου ὡς δίδονται
λύτρον ἀπὸ πολλῶν, ἀπὸ τῶ φθῶν ἐν ἐξουσίας
μῶν τῶ. ὅσοι ἐκκαταστήσει τὴν ψυχὴν μῶν εἰς
ἀπὸν. ἡμῶν ἢ ἀποκαταστήσει τῶ πῶν, ἀπο-
καταστήσει αὐτῶν, φαντασία δὲ ἀποκαταστήσει τῶ
τῶ κενεῖται, συγχέουσαι τῶ ἀπὸ τῶ ἀποκαταστήσει
πᾶν τῶ κενεῖται ἀπὸ τῶ ψυχῆ καὶ τῶ σώματος ἡ-
σὶν, ὅσοι ἢ τῶ πῶν αὐτῶν, καὶ ἐν πῶν τῶ
ἀποκαταστήσει οἰκῶν τῶ τῶ ἀποκαταστήσει καὶ ἐπιδημιῶν
τῶ βλά, ὅτι μὴ ἡμῶν λέγουσι. πῶν ἀπὸ γὰρ αὐ-
τῶν εἰ ἢ θεοῦ τῶ ἀποκαταστήσει τῶ ἀποκαταστήσει, ὡς
ἢ ἀποκαταστήσει τῶ ἀποκαταστήσει πᾶν τῶ κενεῖται, εἰ
ἐκείνου ἐν ἢ ἐκκαταστήσει τῶ πῶν τῶ ἐν τῶ ἀ-

intelligentiam acceperit, eaque accepta quæ ad hunc locum pertinent edisserat, post constitutum fidei his habitæ fundamentum ea exponens, juxta illud: *Credidi, propter quod locutus sum*: ac qui erit ejusmodi, non Iesu solum, iisque quæ hoc loco scripta extant consensum suum præbeat, verum & eorum quoque sententiam caleat, nam qui in fidei veritate permanet, & per Verbi opera Verbo adhæret, juxta pollicitationem Iesu, veritatem cognoscit, & ab ipsa liberatur. Nos vero, quandoquidem eorum quæ dicta sunt, sensum non assequimur, cum fide caremus; quotiescunque autem intelligimus, à fide nostra habemus vt intelligamus; age, eum prius apprecati qui ab Evangelij tenebris, & obscuritate nos liberat, quæ in hunc locum nobis succurrunt pro virili parte exponamus; ac illud primum quid sit, Hierichunte egredientibus cum Servatore Discipulis Iesu, magnam eum turbam fuisse subsecutam, perpendamus. Eorum ergo recordatus quæ super ea parabola diximus in Evangelio secundum Lucam proposita: *Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, videtur quætere possis annon memorata hic Iericho symbolum sit terrestris illius loci, qui in Scriptura Mundus dici solet. Hierosolyma ergo Hierichunte descendens Adam, hoc est homo, in latrones incidit. At propter multitudinem, quæ Hierichunte est; magna siquidem Hierichunte turba est, postquam ad eam cum Discipulis pervenit Iesus noster, per hunc in Iericho adventum operam dans vt viam ijs præiret qui se subsequi vellent, proficiatur: nam qui Hierichunte sunt, à cogitationibus mundanis discedere nequeunt, nisi Hierichunte exeuntem non ipsum solum Iesum viderint, sed & ipsius Discipulos: at visa ea re, subsequitur illum turba ingens. Et quisquis attente eos omnes perspexit, qui juxta divinum verbum vitam agere, necnon & mundum, ac res terrenas despiciatui habere volunt, Iesum, ipsiusque Discipulos sequi, eorumque Hierichunte exeuntem vestigia legere, is in loci hujus sensum penetraverit. Iesum ergo turba ingens sequitur, vt post eum ambulantes, eoque vtentes itineris duce, Hierosolymam conscendant. Subjungitur certe paulo post: *Quum appropinquassent Ierosolymis, & venissent Bethphage ad montem olivæ, tunc Iesum misisse duos discipulos, & reliqua. Tum deinde, cæcos mox sanandos quasi indicante Scriptura, proditum extat: Et ecce duo cæci sedentes secus**

Ps. 115.

Iob. 8. 32.

Luc. 10. 30.

Math. 21.

Math. 20. 30.

παι, ἐκ τῆς πεπιθληθείας καὶ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως ὁ σκευέναι εὐληθῆσαι, καὶ εὐληθῆσαι λιγέ-
 ται ὡς πάλαι τὸν, καὶ τὸ πάλαι αὐτῶν τῆς πίστεως
 θεμελίον πάλαι αὐτῶν ἐρημιθίου καὶ τὸ ὅτι τῆς
 εἰς ἐλάττωσα. καὶ ἔτι οὗ τοιοῦτος ἢ μόνον πιστῶν
 τῶν ἰσοῦ καὶ τοῖς καὶ τὸ πόπον τῶν ἀναλογίαν
 μέρους, ἀλλὰ καὶ γινώσκων τὸ πάλαι αὐτῶν τοῦ. ὁ
 γὰρ μόνον ἐν τῇ τῆς πίστεως ἀληθείᾳ, καὶ ἀφ' ἧς
 ἔργων τῆς λόγου ἐμεθῶν τῶν λόγων, καὶ τὴν ἰ-
 σοῦ ἐπαγγελίας, γινώσκων τὴν ἀληθείαν, καὶ ὡς
 αὐτῆς ἐλθῶντος καὶ ἡμῶν δὲ ἐπὶ μὴ πιστῶν
 τῶν μέρους, καὶ σκευέναι τὴν βαλῆμας ἧς ἐργ-
 μῶν, σκευέναι ὅτι ἐκ τῆς πιστῶν σκευέναι,
 φέρει ὡς σκευέναι ἡμῶν εἰς τὸ πόπον, ἐξεί-
 μῶν τῶν ῥομῶν ἡμῶν ἀπὸ τῆς κακαίθηται
 ἡμῶν ὁ διαγγέλιον, καὶ ὡς ἐλθῶντος ὡς ἐργ-
 μῶν, καὶ σκευέναι τῆς κατανόουσα τὸ ὅτι, ἐκπι-
 ρουμῶν ἀπὸ ἰεραρχῶν ἧς μαθητῶν τῆς ἰσοῦ καὶ
 τῆς σωτῆρος, ἠκολούθησαν αὐτῶν πολλοὺς ἔχον-
 ὄσα τῶν εἰς διώματα, μεμημένους ἧς ἡμῶν
 ὡς ἀπορροθῶν εἰς τὴν ἐν τῶν καὶ λακὰν βαλ-
 γαλῶν ὡς ἐλθῶντος τὴν ἀποδοῦς τῆς κατετα-
 νῆν ἀπὸ ἰεραρχῶν εἰς ἰεραρχῶν, καὶ πάλαι τῶν
 ληστῶν, ὅτι τῆς λέγει μὴ ποτε καὶ ἐλθῶντος ἰερα-
 ρῶν σύμβολον ἐστὶ τῆς πάλαι τῶν τῶν σκευέναι κα-
 λημῶν καὶ τὴν γαφῶν, ὡς οὐκ ὁ μὴ αὐτῶν κα-
 βάνων ἀπὸ ἰερουσαλὴμ εἰς ἰεραρχῶν ἀδάμ, τῶν
 τῆς ἀποδοῦς, πάλαι τῶν ληστῶν. ἀφ' ὅ
 τῶν ἐν ἰεραρχῶν πολλοὺς, πολλοὺς γὰρ ὄχλους ἐν ἰερα-
 ρῶν, ὁ ἰσοῦς ἡ αὐτῶν εἰς μαθητῶν ἡμῶν
 ἐν αὐτῇ, * ἐμπροσθεν ὡς σκευέναι τῶν ἡμῶν, * ἡ ἰσοῦ
 ἀφ' ὅ τῆς εἰς τὴν ἰεραρχῶν εἰς ἐλθῶντος, ὁ τῶν
 βυρσομύτης ὡς ἀδάμ ὄδον. ὁ γὰρ οἶδα σιν οἱ ἐν ἰε-
 ραρχῶν ἐλθῶντος ἀπὸ τῆς κερματικῆς φρονήμας,
 εἰ μὴ ἡσασάνται ἢ μόνον τὸ ἰσοῦ ἐκπερὶ ὁ-
 μῶν ἀπὸ τῆς ἰεραρχῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μαθητῶν αὐ-
 τῶν. ταῦτα δὲ θεωρησάντες, ἀκολούθησαν αὐτῶν
 ὄχλος πολλός· καὶ ἐστὶ καταιοῦται τῶν καὶ τῶν
 ὄχλον βίου ὡς ἐλθῶντος, καὶ τῶν κέρμας καὶ ἧς πάλαι
 ὡν κερματικῆς βυρσομύτης, ἀκολούθησαν ὡς
 ἰσοῦ καὶ τοῖς μαθητῶν αὐτῶν, καὶ κατ' ἴχνη βαί-
 νουσας ἀπὸ τῶν ἐκπερὶ ὁμῶν ἀπὸ ἰεραρχῶν, βλε-
 πῶν ὡς καὶ τὸ πόπον ἀκολουθεῖν μέρους ὁ πάλαι
 ὄχλος τῶν ἰσοῦ, ἢ ὅπου αὐτῶν βαδίζοντες, καὶ
 αὐτῶν ὄδον ὡς κέρμας, ἀναβαίνοντες εἰς τὴν ἰεραρχῶν
 σαλῆμ· μετ' ὅλα αὐτῶν ἐπιπέρεται ὅτι ὅτι ἐπὶ
 σαμ εἰς ἰεραρχῶν, καὶ ἡλθον εἰς βυρσομύτης εἰς ὁ
 ὄχλος ἧς ἐλαττω, τότε ὁ ἰσοῦς ἀπέστειλε τῶν μα-
 θητῶν, καὶ ὡς ἐστὶ· εἰθ' ἐστὶ γὰρ ὡς οἶδα, οἷον
 δεικνύει τῶν λόγων τῶν ὅσον ὡς οἶδα τῶν βυρσομύτης τυφλῶν, τῶν καὶ ἰδὲ ὁ δὺς τῶν κα-
 τῶν

δὲ οὐκ ἔστιν ἡμεῖς ἀλλὰ ὁ θεὸς ὁ ἀποδοῦς τῶν μαθητῶν, καὶ ὡς ἐστὶ· εἰθ' ἐστὶ γὰρ ὡς οἶδα, οἷον δεικνύει τῶν λόγων τῶν ὅσον ὡς οἶδα τῶν βυρσομύτης τυφλῶν, τῶν καὶ ἰδὲ ὁ δὺς τῶν κατῶν

ἡμέροι ᾠδὴν τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς ἤκουον ἡμᾶς κότε
 εἰς ἕως δαβὶδ· καὶ παροῦς ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
 ἰδὼν δύο τυφλοὺς, εἰ μὴ δὲξιν ἑαυτῶν, ἰδὼν
 εἰς αὐτὸν δεικνύων τὰς λόγους τῶν δύο τυφλῶν
 ᾠδῶν καλοῦσθαι διωκόμενα, καὶ βλέπειν αὐτοὺς,
 φησὶ ἰησοῦς ὅτι ἰσραὴλ καὶ ἰουδαίῳ παρὰ τῆς ἰησοῦς ἑπι-
 δημίας τυφλοὺ ἦσαν. πλὴν καὶ οἱ ἄλλοι ἄκουον τῶν
 ᾠδῶν ὁδὸν, ὅτι ἐν νόμῳ καὶ παροῦσιν ποιήσας τῶν
 ᾠδῶν τυφλοὺ ἦσαν ὅτι μὴ βλέπονται αὐτοὺς
 παρὰ τῆς ἰησοῦς εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐπιδημίας τῆς
 ἐν νόμῳ καὶ παροῦσιν ἀλλοθὶ λόγον. κεκρά-
 γοντες ὅτι· ἔλεησον ἡμᾶς κύριε ἕως δαβὶδ ᾠδῶν
 ὅτι σωματικῶς αὐτῶν μὴ βλέπονται ὁ βί-
 λημα τῆς γενομένης, καὶ βολομένης ἀναβλεψα-
 καὶ ἰδὼν τὴν ἐν αὐτοῖς δόξαν· ὡς ἔφη δὲ τυφλοὺ καὶ
 μηδὲν μέγα παρὰ τῆς ἰησοῦς φωνάζοντες, ἀλλὰ
 ὅτι ἔφη αὐτῶν μόνον νοοῦντες, καλοῦσθαι τὴν
 οὐσίαν ἐκ σαρκὸς δαβὶδ καὶ ἔφη αὐτῶν μηδὲν
 τῆς πλῆθους αὐτῶν, ἕως δαβὶδ. καὶ πᾶσα αὐτῶν ἡ
 δικαιοσύνη τῆς οὐσίαν ἐκ σαρκὸς δαβὶδ καὶ ἔφη αὐτῶν
 πλῆθους ἡδὲ λέγειν παρὰ τῆς σαρκὸς ἡ ὅτι ἕως ἦν
 τῆς δαβὶδ· εἰ μὴ ὅτι λέγειν δύο τυφλοὺς, τῶν παρὰ
 ἰησοῦς εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐπιδημίας ἰσραὴλ
 ἰούδα, ἀναγὰς αὐτῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας, καὶ κα-
 τάνησον καὶ τὸς χρόνους ῥοβοῶν ᾠδῶν ἰησοῦς
 καὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα. καὶ ἔφη ὅσα τῶν παροῦσιν
 ἐπὶ μὲν τῶν ἰσραὴλ, ὅτι δὲ ὁ ἰούδα παροῦσιν
 τῶν ἰσραὴλ, ὅτι δὲ ἅμα ἀμφοτέροις· ἰδὼν μὲν
 πᾶσι ἐκ τῆς παροῦσιν ἰσραὴλ καὶ ἰούδα καὶ ἰσραὴλ
 τῆς ἀναγὰς τῆς παροῦσιν. ἅμα δὲ ἰσραὴλ καὶ ἰού-
 δα, ἕως δαβὶδ τῆς ἰησοῦς ἐκ τῆς παροῦσιν ὁ θεὸς
 σωματικῶς ἐπὶ τῶν οὐρανῶν ἰούδα καὶ ἰσραὴλ καὶ ἰουδαίῳ
 καὶ τῆς ᾠδῶν ἰησοῦς ἦν ἐποίησεν ὁ θεὸς τοῖς πα-
 τερῶν ἐκ ποροβουῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ τυ-
 φλοὺ γὰρ ὄντες, ὁ ἰσραὴλ, παρὰ τῆς πολλῆς ἀποδε-
 δάκμεν αὐτῶν ᾠδῶν ἰησοῦς αὐτῶν παρὰ τῆς καὶ
 ἔφη ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ὁμοίως, ἀκούσαντες ὅτι ἰη-
 σοῦς ᾠδῶν, ἔκελευσεν. ἀκούσαντες, φησὶν, ὅτι
 γὰρ οἱ μὲν ἦν κηρυσσόντων τῶν παρὰ τῆς ἰησοῦς
 ἐπιδημίας, καὶ ὅτι ᾠδῶν τὴν πῆρεθυσμένην
 ἰεραρχῶν, ἐπιδημῶν μὲν αὐτῶν, ὁ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα
 ἐπὶ αὐτοῖς, ἐκ τῆς οὐσίαν μὴ πῆρεθυσμένην αὐτοῖς μὴ
 ἐλεησέντες. ὁ δὲ κεκράγασι παρὰ αὐτῶν λέγοντες.
 ἔλεησον ἡμᾶς κύριε ἕως δαβὶδ· ὡς ἔφη ὅτι ὁ
 ἔφη ἰσραὴλ, ἀλλ' ἰούδα, ἵνα σαφῶς αὐτῶν
 μὴ παροῦσιν ἡ βεργασία, καὶ πῆρεθυσμένην, ἀλλ'
 ὡς ἀπο πηγῆς ἐκ τῆς οὐσίαν ἰσραὴλ καὶ ἰούδα
 ἰησοῦς· ὡς οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ πηγῆς ἀπο τῆς κεκ-
 ράγασι, ὡς οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ πηγῆς ἀπο τῆς κεκ-

viam, audiverunt quia Iesus transiret, & cla-
 maverunt dicentes, Domine miserere nostri fili
 David. Hic vero animadvertite an in hisce
 verbis: Et ecce duo caeci, monstrationem ali-
 quam vox, Ecce, contineat. Quod si duos
 ergo caecos indicantem Scripturam asse-
 qui, in eosque oculos intendere possimus,
 dicemus Israël & Iudæos ante Christi ad-
 ventum caecos fuisse; verum sedentes fecerunt
 viam, quod in Lege ac Prophetis commo-
 rarentur; caecos quidem, quod ante Chri-
 sti in ipsorum animas adventum veros &
 legitimos in Lege ac Prophetis compre-
 hensos sensus minime intuerentur: id autem
 vociferatos: Miserere nostri Fili David,
 quod Scripturarum sensum nequaquam
 callere sibi conscirent; visum autem recu-
 perare velle, & contenta in Scripturis
 dogmata cognoscere. At velut caeci,
 necdum magni quippiam de Iesu sentien-
 tes, sed quod in eo carneum erat id vnum
 cogitantes, Filium David qui ex femine
 David secundum carnem prognatus erat
 appellant, quoniam nihil amplius mente
 capiebant; omnique eorum clamor,
 quem præ pietate tollere visi sunt, nihil
 aliud de Servatore proferre sciebat, quam
 ipsum esse Filium David. Quod si duos
 caecos Israël esse & Iudam pronuntio,
 antequam ad eorum animam Iesus access-
 sisset, ad Libros Regum mentem attolle,
 & populum Israël & Iudæa Roboami tem-
 poribus divisum cogita; tum deinde ad
 Prophetas attende, qui Israël aliquan-
 do, aliquando Iudæa, utrisque vero simul
 aliquando vaticinantur. Quod si Pro-
 phetas evolvere tibi libuerit, quo pacto
 utrique seorsum vaticinati sint comper-
 tum habebis; Israël autem simul & Iudæa,
 quando futurum pollicetur Deus ut per
 Iesum consummet super domum Iudæ Testa-
 mentum novum: non secundum Testamentum
 quod fecit Deus Patribus, de terra Ægypti
 exeuntibus. Et cum caeci essent, Israël, de
 quo multa à nobis dicta sunt cum ab Is-
 rael carnali eum distingueremus; atque
 itidem Iudæa, postquam Audierunt,
 quia Iesus transiret, clamaverunt: post-
 quam audierunt, inquit, ab ijs opinor qui
 annuntiabant ea quæ ad Iesu adventum
 pertinent, ipsumque Hierichunte quæ
 ipsa transitura est transire, in hanc qui-
 dem peregre advenientem, at inde exitu-
 rum, verentur ne se misericordiam ne-
 quaquam consecutos prætergre diatur; id-
 circo eum in clamaverunt dicentes: Misere-
 re nostri Domine Fili David. Beneficus autem
 Servator non præterit, sed resistit, ut
 stante eo beneficium ne utique dilabatur
 ac prætereat, sed tanquam de fonte cer-
 to ac perpetuo in eos derivetur, qui bene-
 ficio afficiuntur. Stans ergo Iesus, eorumque clamore ac postulatione commotus;

* 11. 7. 8
 * c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Vide Not.

Διψ της αφης αυδαλει πησιν ησος. ταυτα μί
 κς τ ματθαιον· επι δ μάρκος και λακος κρητα
 πτας μ την αυτην ισοειαν εκηθενται· κς δν
 πτας ετρας παρ αλληλων, ας τον γα και τ
 ημ ιδειν· κς ας την γα κατηροποιον την κς τ
 μάρκος, εως αναγραψατα τα κς τ ποιν· και
 ερχομαι εις ιερουσαλμ, κς εκπορευομεν αυτη εκει
 νεν, κς τ ματθαιον αυτη, κς γαρ του ιεροσολ, ιδε ο
 κης πησιν, βαρπησος τυφλος, κς τ εκει, εως
 πς· και ηκαλυθου αυτη εν τη οδω· ο μ αυτην ισο
 εια μληη κρησιν αιδρος, κς μη βαλομεντος Διψ·
 φαιεν της διαγραφιας, ερεει δχ αμα γρονιει
 τ κς τ ματθαιον, κς τ μάρκος, δλλα τι μ
 ετιδμια την ιερουσαλμ γρονιει τα κς τς αιμα
 κλη ληρας δυο τυφλος, ετρα ο τ κς τ ενα
 υτοι υον πησιν, βαρπησος. κς αλλη τ κς τ
 τ λακος· ειαφ γδ εκει εως της δυομν αναγα
 γρασθαι, σπειρωτως κς τς αγιν πησιν μα
 τος, τα διαγραφια, κς μη εσφαλκσθρ εν τς απο
 κρησιν οι γενησιν αυτη, διανοσι επι
 μη δυνατι εν μια κς τη αυτη ετιδμια αληθης
 εδ δυο τυφλος πεδισα πδωσαι η ενα ετρας κηρ
 της εκδημια δεδλησθαι· κς τς ματθαιον, ετε
 κς τ κς τς ματθαιον, ηδη κς τς αλλη κς τς λα
 κος, ως τω ετιδμια εν τς κς τς της λακος
 Διψ φρεσιν· ετι κς τς το παρρηκωτας αποφθα
 ρσαι· κς σπειρ ημασιν ετιδμια εν τς πια ημ
 εν ιερουσαλμ την ας τς τς της αιδρος, Διψ της
 λακος, κς της· ομοιος ας τς της κς τς αυτη
 η πια βεβαλωσαι περ αιδρος· ετρα οτ αι πε
 φτα, κς αλλος ετρα ο κς τς λακος τυφλος της αιδ
 ρωσιν· ο μωταγα εδων τπταιν κρηη βαρπη
 ρων διησιν φιση, επ εν κς τς αυτη ας τς κρημα
 Διψ φρεσιν λεξση κρησιν· δυο μ γδ τυφλοι
 ειναν, ως αποδεδωται ιερουσαλμ κς ιουδας· εις η ο
 εδων τπταιν λακος, ετρα εις διησιν της αιδρο
 κωτος τυφλος· ο γαρ εδων ιεροσολ τς απο ημ εδων
 στω εκπορευομενς απο ημ κοσμησιν η ιεροσολ και
 τς κρησιν αυτη, ιερουσαλμ κς τς λακος πα
 ρα την οδον κρησιν αιδρος, και περ αιδρος τς νοη
 μασι, και επαιτωα τα εις την κρησιν της ψυ
 χης, ακεσθμ επι ιεροσολ ο ναζαρητος εστιν, ηρ
 κρησιν μεγα βοων, ας τον τς κρησιν, ως υον δια
 κειδ, ελεον αυτη κρησιν· και επαιτωα ηδων ηδ
 απο ιουδακων κρησιν αυτην εις τ ιεροσολ την αιδ
 ρωσιν κρησιν αυτην, ετι μ εκ μωρας και τς ιου
 σαφ οιομωων αυτων εδ, ετρα η εκ μωρας μ μα
 ρκος και τς της κρησιν, κς μην και κς τς της
 κρησιν αυτην διολογιας, ελας πως εως ο τυφλος

A per Iesu contactum vident. Atque hæc
 quidem juxta Matthæum. Verum quo
 niam Marcus & Lucas eandem quidem ex
 aliquorum sententia historiam narrant;
 at ex aliorum opinione consimilem alte
 ram, quam ab ijs proponantur per
 pendere operæ pretium est. Ac primo
 quidem loco ea discutienda veniunt quæ
 apud Marcum continentur, à quo res ad
 hunc locum pertinentes his verbis con
 scriptæ sunt: *Et venit Iericho, & inde eò*
proficiscente, & Discipulis ejus, & plurima
multitudine, ecce filius Timæi Bartimæus
cæcus, & reliqua, usque ad id: Et sequeba
tur eum in via. Qui ergo nudam sequitur
 historiam, nec invicem discrepare Evan
 gelistas fatetur, non eodem tempore con
 tigisse dicet quæ apud Matthæum, quæ
 que apud Marcum traduntur; sed in ali
 qua in Hierichuntem peregrinatione vi
 sum cæcos duos recepisse; in altera au
 tem solum hunc Timæi filium Barti
 mæum; & in alia quæ apud Lucam habentur
 accessisse. Nam si operam suam
 conferente Spiritu sancto accuratè con
 scripta esse Evangelia credimus; & in ijs
 commemorandis rebus lapsi non sunt eor
 um Scriptores, quandoquidem verum
 esse non potest in vna eademque peregrinatione
 duos cæcos vel vnum fuisse
 confanatos, aliam quidem à Matthæo
 peregrinationem descriptam esse liquet;
 alteram autem à Marco, & aliam rursum
 à Luca, quemadmodum poterit confiden
 ter affirmare qui differentiam vnus à re
 liquis observaverit. Nec mirum sane si eor
 um qui Hierichunte fuerunt, priore quis
 adnotata sanatione; ex verbis, & ex sum
 pli precatone, in eodem quoque sanatos es
 fuisse loco contendat. Sic autem dixerit
 quispiam, alium quoque cum esse cæcū qui
 juxta Lucam sanatus est. At qui profun
 diorem horum interpretationem timabi
 tur, vnâ eandemque rem diversis ver
 bis declarari pronuntiabit; duo siquidem
 cæci sunt Israël & Iudas, ita vt à nobis
 proditum est; vnus est autem ex vniuersis
 illis conflatus populus, quando vnicus
 sanitati restitutus cæcus exhibetur. In
 genti ergo è Gentibus multitudine, vna
 cum Iesu, ipsiusque Discipulis è rebus
 mundanis exeunte, Israëliticæ quadam
 secus viam sedentes reliquæ, cogitatio
 num inopes, & anime necessaria mendicantes,
 cum Iesum Nazarenum esse audissent,
 magna voce clamantes, & Servatoris,
 tanquam filij David, misericordiam implorantes
 accedunt: & postquam Iudæorum in Iesum
 credentium fidem de Servatore perpexeris,
 qui nonnunquam eū è Maria & Iosepho natū, aliquando è

κρησιν

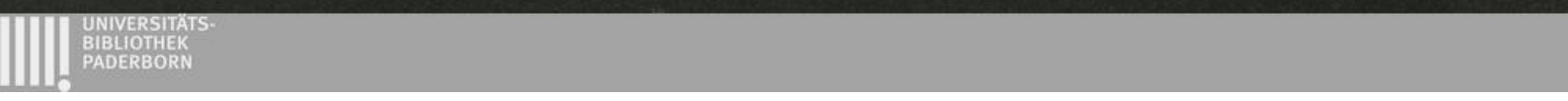
Mat. 20. 46, 47.

Luc. 18. 35.

Hhh ij

βαρτημῶες, διλοδοται; ἃ πνα ἀπέβαλεν ο τυ- φλος ἀκούσας. θεαρσθ, ἐγχεσαι, φωνή σε. καὶ ἀποβαλὼν τ τῆς ἐπειθήσεως καλύμματα, καὶ ἀσεβόγησας, ἀεπηδοσε, καὶ ἀνέστη, ἵνα ἔλθῃ πρὸς τ Ἰησοῦ. καὶ τυχεὼν τῆς κηρ ἀπέθετο ἀποκρίσεως εἰρημῶες πρὸς τὴν ἀξίωσιν, τῆς. τί δὲ λεις ποιήσω; καὶ αὐτὸς εἶπε μίζονα φωνὴν τῆς. ἔμῃ δαβὶδ ἐλέησον με. μίζον γδ ἔπιτινόνται ε, ἔμῃ δαβὶδ, τάλ λόροπ, ραββοῦαι, καὶ ὁ εἶδος ε ἐλέως ραββοῦαυμν Δαφ τῷ ἵνα ἀααλέψα καὶ ὁ ἑστῆρα Δαφ μῖ τῷ. ἔμῃ δαβὶδ ἐλέησον με, ὅ δίδωσι τὴν ὑπερβολήν, ὅτι ὅτε ὁ ἱμαπτον τῆς ἐπειθήσεως ἀεεὶ κειτο, ὅτι ὅτι ἐκχέζετο πρὸ τὴν ὁδὸν ἐπαύθ. Δαφ δ τῷ. ραββοῦαι ἵνα ἀααβλίψα, εἶπαν αὐτῷ ὑπαγα, ἢ τίς σε σίσωκέ σε. καὶ ὁ μῖ ἑστῆρα εἶπαν αὐτῷ, ὑπαγα, ὅ δ τῷ πρὸς ἑχματισ τῶτε κρηπτον πεποικται, ὅ γὰρ ἀπλήλυσον, ἀλλὰ ἠελεύθει τάλ ἱσοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐπεὶ ὁδῶας ἀπέβλεψαν ἰδῶμεν δ καὶ ὁ ε λικὰ ὅπως ἔχοι ἔχρητο δ ἐν τάλ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς ἱεραχῶ, καὶ τυφλὸς πς ἐκβήτητο πρὸ τὴν ὁδὸν ἐπαύθ, καὶ ἔειπεν, ἔως τῷ. ἔ πῶς ὁ ραβδῶ ἰδῶν ἔδωκεν αἶνον τάλ θεῷ καὶ τῶτε δ τ μῖ κεινεὰ πρὸς τῶς ραβδῶς ἴδῃ τῆς κηρ ὁ φωνὴ ἡμῶν διηγήσεως πτωχῶτα εἶνα ἐπόμαληφόμῃα. τ δὲ κηρεια, καὶ Δαφ κηρ δ διωαπὸν ἡμῶν πρὸ ε ἴσομῃ. καὶ πρὸ τῶν γα πρὸ τῆς ἔρα ὅπ μετρημῶς μῖ καὶ μῖρκος ἐκπορβορῶν μῖ τῷ ματῆρ τῷ τῷ ἱσοῦ δὸπ τῆς ἱεραχῶ ἀνέγχεψαυ γερο νείμα τάλ πρὸ τῶς τυφλῶς, ἢ τ τυφλῶν. ὅ δ λυ κηρ φωνη. ἐξήρητο δ ἐν τάλ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς ἱεραχῶ. εἰκόμῃ κηρ τ ληχεῶ εἰσερχόμενος εἰς ἴην ἱεραχῶ, καὶ ἐγγῆς αὐτῶς ἡρό μῶνος ὅπι πλεῖ ἴην κηρ τ τυφλῶν εἰσερομῶν καὶ εἶποι τις αὐ κηρ τ μωτῶν λόρον, ὅπ πρὸ τῶν ἐστὶ ὁ τῷ λικὰ, εἰβῶ πρῶν δ ὁ τῷ μῖρκος, καὶ πείτην ὁ τῷ ματῆρ κηρ πρὸ τῶν γὰρ δὲ ἐγγίσει τῇ ἱεραχῶ, ἕτα εἰσελθεῖν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐκπορβορῆται αὐτῷ αὐτῶς. ἀνέγχεψαυ τῷ τῷ ὁ μῖ ληχεῶ τ. ἐξήρητο ἐν τάλ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς ἱεραχῶ. ὅ δὲ μῖρκος καὶ ἐρχε) εἰς ἱεραχῶ, καὶ ἐκπορβορῶν αὐτῷ ἐκ εἶδον. ὁ δὲ ματῆρ πρὸς ὅπ τῷ ἐγγίξειν τῇ ἱεραχῶ ἀνέγχεψαυ, ὅτε ὅπ ἐρχεσθαι εἰς ἱεραχῶ, ἀλλὰ μόνον ὅπ ἐκπορβορῶν αὐτὸν δὸπ ἱεραχῶ, ἠεχῶ εἰσησσαν αὐτῷ ὄχλῶς πολὺς. διωαψαυ εἰω ὁ μῖ κηρ τ ληχεῶ ἐγγίσει τῇ ἱεραχῶ πεποικῆται. ὁ δ κηρ τ μῖρκος, ἐλθὼν εἰς ἱεραχῶ. πὲ δὲ κηρ τ ματῆρ κηρ, ἐκπορβορῶν αὐτῷ αὐτῶς. ὅρῶς δ ἐπ καὶ ὁ κηρ τ ληχεῶ τυφλὸς ἀκούσας ὄχλῶς Δαφ πορβορῶν, καὶ ὅ δ πτυ τῶ ἱσοῦ, ἐπυωθαετο ἢ ἀβ εἶπ. ὅ δὲ κηρ τ μῖρκος ἀκούσας ὅ π ἱσοῦς ὅ

A Bartimeus, significantur 2 que quidem projecit cæcus, quum hac audisset: *Bono animo es, surge, vocat te; & abjectis mendicitatis tegminibus & indumentis exiit, & surrexit, ut ad Iesum accederet; & quum responsonem precationi suæ dantant fuisset confectus, hanc scilicet: *Quid Marci. 10. vis faciam 2 majora quidem ijs: Fili David miserere mei, prolocutus est: majora enim eo, Fili David, animo commentus est qui ait, Rabbi, & gratiæ ac beneficij formam proposuit dicens: *Vt visum recipiam. Nec vero propter illud: *Fili David miserere mei, beneficium confert Sospitator, neque cum mendicitatis pallio indutus erat, neque cum secus viam stipem rogans fodebat; sed propter illud: *Rabboni, ut vi- Marcii. 17. deam, dixit ei: *Vade, fides tua te saluum fecit: & ait quidem ei Servator, *Vade, at ille eo mandato melius quid egit, non enim abiit, sed Iesum in itinere secutus est, statim atque visum recepit. *Quin & illud, ita ut narratur à Luca, consideremus: sic illud se habet: *Factum est autem quum ap- Luc. 18. 35. propinquaret Iericho, cæcus quidam seiebat & secus viam mendicans, & cætera, vsque ad id: *Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo. *Ac ea quidem que cum alijs ei communia sunt, quoniam prout nobis visum fuit explicavimus, iterum non repetemus; quæ autem ad rem pertinent, & illius propria sunt, pro virili exponemus. *Le primum observa scripsisse Matthæum & Marcum; cæci, cæcorumve historiam contigisse, cum Discipulis comitatus Hierichunte Iesus exiret; Lucas autem ait: *Factum est autem quum appropinquaret Iericho. *Iuxta Lucam ergo Hierichunte ingressurus, postquam ad eam propius accessit, cæci sanationem administravit. *Et juxta mysllicum sane sensum dixerit aliquis prius esse quod ait Lucas, secundum quod Marcus, tertium quod Matthæus: primum enim ad Hierichunte accedendum est, & eam postmodum ingrediendum, ac ea demum exeundum. *Id itaque dixit Lucas: *Factum est quum appropinquaret Iericho; Marcus autem: *Et venit Iericho, & proficiente eo inde; Matthæus vero neq; appropinquare scripsit Iericho, neque venire Iericho, sed solū *Egre ditibus illis ab Iericho, secutam esse eum turbam multam. *Quod ergo à Luca conscriptum est, quum Hierichunte accederet, fecisse potest; quod autem à Marco, quum venisset Hierichunte; quod vero à Matthæo, quum ea excessisset. *Vides autem cæcum de quo agit Lucas, quum audiret turbam pretereuntem, non Luc. 18. 36. autem Iesum, interrogasse quid hoc esset; at is de quo Marcus, *Quum audisset quia**********************

Iesus Nazarenus est, cepisse clamare: hos vero duos cecos sedentes, juxta Matthaeum, secus viam, quum audissent quia Iesus transiret, clamavisse: nec Iesum caecis, de quibus Matthaeus, Nazarenum esse, esse vero alijs, quorum is de quo Marcus, Iesum esse Nazarenum audit, at ille de quo Lucas postquam à turba praterente percontatus est quid hoc esset, ex eorum renuntiatione transire Iesum Nazarenum didicit. Post illa deinde observa voceiferantem caecum ac dicentem: *Fili David misereere mei*, à praecentibus increpitum fuisse vt taceret; ac si dixisset, qui primi crediderant increpabant dicentem, *Fili David*, vt taceret, nec deteriore eum nomine compelleret, sed verbi gratia diceret: *Fili Dei misereere mei*: ipsum vero multo magis clamasse, *Fili David misereere mei*. Postmodum, inquit, Stans Iesus iussit illum adduci ad se. At vero vide annon inferior sit iste caecus, quemadmodum adnotavimus; nec eum quippe vocavit Iesus, neque porro vocari iussit, sed quasi horum minime capacem, illum ad se proprijs viribus venire non valentem iussit adduci. Tum vero, inquit, Quum appropinquasset interrogavit illum, Dicens, Quid tibi vis faciam, nec ante ipsum interrogavit, quam ad se prope accesserit qui interrogatus est; & quia accessit, propterea quum fuit interrogatus, dixit: *Domine ut videam*: Deinde, inquit, respondens Iesus dixit illi, Respice, fides tua te salvum fecit. At amplius quippiam habent Matthaei caeci, de quibus scriptum est *Miseritum Iesum tetigisse oculos eorum*: non illius autem oculos tetigit, de quo Marcus, neque huius, de quo Lucas. Rursum prerogativam aliquam habet is de quo Lucas, quoniam postquam visum derepente recepit, non ipsum tantummodo secutus est, sed aliquid etiam praeter ceteris habuit: *Sequebatur enim illum*, inquit, *magnificans Deum*: atque ita desijt ille dicens sequente eo & Deum magnificante, videtern omnem turbam dedisse laudem Deo. Hac nos quidem impraesentia super hoc loco si mente consequi potuimus; at cui voluerit Deus, ditiorum sapientiae sermonem, vel clariorem in luce scientiae doctrinam largiatur, vt cum ijs quae ab huiusmodi donis proficiscuntur haecce comparata, talia esse reperiantur, qualis est ad Solem lucerna.

Luc. 18. 39, 40.

Marc. 16. 40.

Luc. 19. 41.

Luc. 19. 43.

Αναζααρηνός ἔστιν, ἤραζατο κεραιζέιν, οἱ δὲ χεῖρ ἡ μεταγωγῶν δύο τυφλοῖ καθεήμενοι πρὸς ἰησοῦν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παρὰ γῆς, ἐκραζον. καὶ ὅτε ἔστιν ὁ χεῖρ ἡ μεταγωγῶν πρὸς τοῖς τυφλοῖς ἰησοῦς αναζααρηνός, ἀλλ' ὁ πρὸς τοῖς λοιποῖς, ὅτι ὁ μὲν χεῖρ ἡ μὲν ἀκούει ὅτι ἰησοῦς ὁ αναζααρηνός ἔστιν. ὁ δὲ χεῖρ τὸν λαχῶν, ὅτε ἐπιπυθόμετο πρὸς τὸν ὄχλον τί αὐτὸν εἶπεν, ἔμεσαν ἀπαρχειλάμενοι ἀπὸ ἐπιησοῦς ὁ αναζααρηνός πρὸς ἕρχεται· ἔστι δὲ τὸ τοῖς πρὸς τὴν ὄρατον ἐπιβόησαντι τυφλοῖ λέγοντι. **B** ἢ δὲ δαυὶδ ἐλέησον με, οἱ παρὰ ὄρατον ἐπιπύθοντες, ἵνα σωπῆται, ἀσπὶ ἐλέησον, οἱ παρὰ τὸν πρὸς τὸν ἐπιπύθοντες ὄρατον, ἢ δὲ δαυὶδ, ἵνα σπῆται, καὶ μὴ ἀνασπῆται αὐτὸν ἐλπίσθη ὀνόματι, ἀλλ' ὀνοματὶ λέγει· ἢ δὲ θεοῦ ἐλεῆσον με. ἀλλ' οὐκ εἶπεν πολλῶν μόνον ἐκράζοντες, ἢ δὲ δαυὶδ ἐλέησον με· εἶπα, φησὶ, σαδὸς ὁ ἰησοῦς ἐκελευσέν αὐτὸν ἀρῆσαι πρὸς αὐτὸν· καὶ ἔσπει μὴ, ὡς πρὸς τὸν πρὸς ἑαυτὸν, ἀποδέεσθός ἔστιν ὁ πρὸς τυφλοῦ, ἢ τὸ ἰησοῦς αὐτὸν ἐφώνησεν, ἢ τὸ εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι, ἀλλ' ὡς μὴ χωροῦντα ταῦτα ἐκελευσέν αὐτὸν μὴ δευαλωσέν καὶ αὐτὸν ἐλεῆσον πρὸς αὐτὸν, ἀρῆσαι πρὸς αὐτὸν· εἶπα, φησὶ, ἐργασμὸς αὐτὸν, ἐπὶ πρῶτον αὐτὸν, εἶπὸν· τί σοι θέλεις ἵνα ποιῆσω, καὶ ἐπεσπῆσεν ἐπιπύθοντες αὐτὸν, ἢ ὁ ἔρωτα μόνος ἤγειρον αὐτὸν· καὶ ἐπὶ ἤγειρε, ἀλλ' ὅτι ἐρωτῆται εἶπεν τὸ· ἵνα ἀναβλέψω καὶ εἶε· εἶπα, φησὶ, ἀποκελευσέν εἶπεν αὐτὸν ἰησοῦς, ἀναβλέψον, ἢ τίς σε σέσωκε σὲ πλείον δὲ ἔχοντες οἱ χεῖρ ἡ μεταγωγῶν τυφλοῖ, ἐφ' ὅτι ἡ γὰρ γρηγοῖται ὅτι σπλαγχνισθεὶς ὁ ἰησοῦς ἤματι ἡμῶν ὀμμάτων αὐτὸν· ἔχῃ ἡματι δὲ ἔπει τὸν χεῖρ τὸν μὲνον, ἢ τὸ τὸν λαχῶν· ἔχῃ δὲ πάλιν πλεονεκτικῶς τὸ χεῖρ τὸν λαχῶν, ἐπιπύθοντες ἡμῶν πρὸς ἑαυτὸν ἀναβλέψον, ἢ μόνον ἠκολούθει αὐτὸν, ἀλλ' ἢ πλείον τι εἶχε πρὸς τὸς λοιποῦς, ἢ ἠκολούθει τὸν φησὶν, αὐτὸν δευαλῶν τὸν θεόν, καὶ ἢ ὁ πρὸς τὰτου ἐν τῷ ἀκολουθούντι καὶ δευαλῶν τὸν θεόν, πρῶτον τὸν ὄχλον ἰδόντα δευαλῶν ἄνθρωπον τὸν θεόν· ταῦτα μὲν ἐπὶ τῷ πρὸς ἡμῶν εἰς τὸς τὸ πρὸς εἶπε λαβόντες εἰδόμενοι, θεός δὲ δὴ ὁ βούλεται λόγον σοφίας πλεονεκτικῶν καὶ λέγον ἐν φωνῇ γνάσκων τερνότερον, ἵνα ταῦτα τοῖς ἀπὸ ταῦτων γρηγομάτων συγκληθῆμα, βρεθῆ ὡς λόγος πρὸ ἡλίου.

A

Περί τῆς οἴης, καὶ τῆς πώλης.

De asina & pullo.

Καὶ ὅτε ἐπίσθην εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς
 βεθφαγή πρὸς τὸ ἕδος τῆς ἐλαιᾶν, καὶ τῆς εἰῆς,
 ἕως τῆς ὄψις ἡμέρας, καὶ πῶλον ἕνα ἡσσοῦ γαίης. καὶ
 ὁ μάρτυς δὲ καὶ τὸν τὸν ἕπος ἀπέγραψεν. καὶ ὅτε
 ἐγγίξουσιν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ εἰς βεθαίνας πρὸς
 τὸ ἕδος τῆς ἐλαιᾶν, καὶ εἰῆς, ἕως τῆς. καὶ εὐθέως
 αὐτὸν ἀποκριθεὶς. ὁ δὲ λαλῶν τῷ τῷ ἕπον καὶ
 ταῦτα εἰπὼν. ἐπορεύθη ἔμπροσθεν αἰαβαίνων B
 εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς εἰῆς, ἕως τῆς ἕως εἰρεῖτε,
 ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει. ἀξίον ἔστι μάλιστα
 ἔστι τῆς εἰσπαι τῆς ἀπαγγελίας ἡμεῖς ἔπισησαί. ἔ
 βεθαίματι τῆς ἀπαγγελίας, καὶ τῆς ἀπαγγελίας
 αὐτῆς, τί σκεπτοῦτες ἀπέγραψεν πρὸς τοῖς τε
 ἀποστόλοις, καὶ τοῖς ἀποστόλοις τῆς ἑσπέρης
 ἡμεῖς ἡμεῖς, καὶ τῆς μηδὲν ἐμφανίζοντα πιδόσαν
 ἔγω γὰρ πρὸς τὸ φιλαν ἀναβλέψαι, καὶ πρὸς
 τῶν ἰσθίων, καὶ νεκρῶν ἀναστάσις, καὶ λειψῶν
 καθαρίας πεπορηματῶσιν τῶς διαγρηγι- C
 σίας, εἰς εὐκοδομῆν τῶν ἀεὶ τῶν ἰσθίων ἕως ἐν τῶ
 ἔξορῶν αὐτῶν τῆς γρηφῆς. τί βέλῶν αὐτοῖς ὁ
 ἀποκριθεὶς ἔστιν, καθὼς ἡμεῖς τοῖς ἱεροσολύμοις
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἰσθίων καὶ τῆς μαθητῶν, καὶ ἐλήλυθεν
 εἰς βεθφαγήν πλῆσιον τῶν ἕπος τῆς ἐλαιᾶν, ἀπέ-
 κρισε δύο μαθητῶς, ἐπιτελλόμενος αὐτοῖς ἀεὶ
 ὄνα καὶ πώλην, ἵνα λύσθητε ἀγάθων αὐτῶν,
 καὶ ἔσθι ὅτι μὴ ἀνεκδομῆν πλείονα ὁδὸν περὶ
 σαι, καὶ τοῖς εἰσπαι τῶν ἀποστόλων ἀπεπέ-
 σαι, ὡς ὅτι ἀπὸ ἱεροσολύμων διήρχετο ἀπὸ τῆς
 ἑσπέρης, φησὶ αὐτοῖς ὅτι ὁ φησὶ, * κατὰ σάας ὁ
 πρὸς ἡμεῖς ἀποκριθεὶς ἀκαθάρτη πρὸς αὐτῶν. τί ἡ καὶ
 αὐτῶν πρὸς ἰσθίων ἀποκριθεὶς ὅτι δὲ δεινῶν μὲν
 πώλην λύσασθαι κελύοντι, πρὸς τῶσιν λέγειν
 πρὸς ἰσθίων ὅτι τῶσιν φάσκειν, ὅτι ὁ κύριος
 αὐτῶν χρεῖαν ἔχει, εὐθέως ἡ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς. ὁ
 γὰρ πάλαι κύριος χρεῖαν ἔχων ὄνα καὶ πώλην
 τῆς πάλαι δεινῶν, ἐμφανίζοντα τι ἀξίον αὐτῶν
 τῆς μεγαλοφροσύνης. ἔπιτείνει ἡ τῶν καὶ τῶ
 σιν ζήτησι πρὸς τῆς Ζαχαρίας ὁ τῶν βαρυχῶν
 ἀποκριθεὶς πρὸς τῶν ἀποστόλων ἀξίαν E
 ἔπισησας, ἐν ἡ αὐτοῖς λέξει γέγραπται ταῦ-
 τα. χεῖρε σφόδρα ἡμεῖς σὺν, κήρυσε ἡ-
 γατοῖς ἐρρωσλήμ. ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σὺ ἔρχεται σοὶ
 διέξω, καὶ σάων, αὐτοῖς ἀποκριθεὶς, καὶ ὅτι βεθαί-
 νως ὅτι ἀποκριθεὶς, καὶ πῶλον ἕνα. εἰ ἡ βέλῶν
 ἀπὸ τῶν ἀποστόλων μὲν πῶς ἔστι, χεῖρε σφό-
 δρα, καὶ ἀξίαν τῆς ἡμεῖς ἀπὸ τῶν ἀποκριθεὶς ἡμεῖς
 εἰς ἑσπέρην, καὶ ἰσθίων εἰς ἑρρωσλήμ, καὶ εἰς ἀποκριθεὶς ἡμεῖς
 πῶς ἀποκριθεὶς, καὶ πῶς ἀποκριθεὶς, καὶ πῶς ἀποκριθεὶς, καὶ

Et quum appropinquassent Ierosolymis, & Math. 21,
 venissent Bethphage ad montem oliueti, & ca- 10
 tera, usque ad id : Super asinam & pullum 11
 filium subjugalis. Marcus autem ita hoc lo-
 co scripsit : Et quum appropinquarent Iero- Marc. 11, 7
 solyma, & Bethania ad montem oliuarum, & 12
 & reliqua, ad hæc usque : Et continuo illum
 dimittet. Hæc quoque Lucas ijs verbis ex-
 posuit : Præcedebat ascendens Ierosolymam, Luc. 19, 28
 & reliqua, usque ad id : Sic dicetis quia Do-
 minus eo opus habet. Super talibus Evange-
 lij locis ad Scriptorum sententiam ac con-
 siliium mentem advertere opera pretium
 est, quorum post prodigia, & rerum à
 sospitore gestarum portenta, etiam
 conscripserint, quæ nihil ejusmodi ex-
 hibent. Esto enim, de visione cæcis re-
 stituta, paralyticorum sanatione, mortuo-
 rum resurrectione, & leproforum purga-
 tione commentati sint Evangelistæ, vt
 scriptorum suorum lectores in lesu ædifi-
 centur : quid autem proposito hocce loco
 significatum volunt, quo postquam Iero-
 solymis appropinquavit Iesus cum Disci-
 pulis, & venit Bethphage prope montem
 oliuarum, misisse narratur duos discipulos,
 dato ijs mandato vt solutam cum pulle
 asinam adducerent ad se, qui longius ite-
 pedes nonnunquam conficere, suisque pe-
 dibus peregrinationem absolvere non re-
 nuit; vt cum Ierosolyma veniens per Sa-
 mariam transijt, ad puteumque pervenit,
 & fatigatus ex itinere prope illum confes-
 dit? Quid sibi vult & ipse Iesus cum alli-
 gatam asinam cum pullo solvi jubet, & ei
 qui hac de re quidpiam dixerit, Domino
 ijs opus esse responderi mandât, ipsosque
 confestim dimissurum? Tantus enim ille
 Dominus, cui asina & pullo jam olim alli-
 gatis opus est, magnificentia sua dignum
 aliquid nobis ostendat. Questionis etiam
 difficultatem auget Zacharias Propheta
 Barachie filius, qui Prophetiam animad-
 versionem dignam ijs de rebus edidit, in qua
 hisipis verbis talia conscripta sunt : Gaude Zach. 9, 9
 vehementer filia Sion, prædica filia Ierusalem;
 ecce Rex tuus veniet tibi iustus, & servans;
 ipse mansuetus, & ascendens super subjugalem,
 & pullum juvenem. Quod si ab ipso Pro-
 pheta discere vis, quomodo juxta hæc,
 Gaude vehementer, ob res sibi prædictas gau-
 dere debeat filia Sion, audi illud : Et dis-
 perdet quadrigas ex Ephraim, & equum de Ie-
 rusalem, & dissipabitur arcus belli, & multi-

εἰς ἡ

εἰς ἡ

tudo, & pax ex Gentibus, & dominabitur
 aquis usque ad mare, & fluminibus, qua per
 terra ostia exeunt. Et in sanguine testamen-
 ti emisisti vinctos tuos de lacu qui non habet
 aquam. Sedebitis in munitione vincti congrega-
 tionis, & pro vna die incolatus tui duplicia
 reddam tibi: ac ne infra longius excurrat
 oratio, hoc vaticinium etiam Evangelica
 historia contendere volent, quacun-
 que hoc loco continentur disquirenda relin-
 quamus. Prophetiam autem à Matthæo,
 atque iridem à Iohanne non iisdem verbis
 fuisse expositam, sicut alias, observavi-
 mus: non enim idem est: Gaude vehementer
 filia Sion, ac: Dicite filia Sion. Sed quæ
 post illa: Ecce Rex tuus venit tibi, ante, man-
 suetus, inserta sunt, ex scilicet, Iustus & ser-
 vatus ipse, à Matthæo prætermissa sunt;
 præterea pro eo: Et ascendens super asinam,
 & pullum filium subjugalis, sic habetur, &
 pullum juvenem, vel vt quidam scribunt,
 pullum subjugalis. Iohannes vero pro eo:
 ascendens super subjugalem, posuit: sedens venit
 super pullum asina; qui quidem scientia hic
 opus esse significans subnectit: Hæc autem
 non cognoverunt Discipuli eius prius. At qua-
 siverit aliquis quomodo filia Sion vehe-
 menter gaudendum, & filia Ierusalem
 prædicandum cum ratione edicit Prophe-
 ta, propter ascendentem super subjugem,
 & pullum juvenem, quum paulo post fle-
 verit videns Ierusalem quæ occidit Prophe-
 tætas, & cætera. Animadvertite autem an
 Sion quæ nunc dicitur ejus filia qui ipsam
 gaudere jubet, & Ierusalem rursus ejus
 filia qui mandat ipsi vt prædicet, caelestia
 ipsa esse dicere queas, de quibus in Epi-
 stola ad Ebræos scriptum illud est: Sed ac-
 cessistis ad Sion montem, & civitatem Dei vi-
 ventis, Ierusalem caelestem, & multorum
 millium Angelorum frequentiam: in Episto-
 la autem ad Galatas: Illa autem quæ sur-
 sum est Ierusalem, libera est, quæ est mater no-
 stra. Vide enim annon hac Servatoris
 symbola sint, per Discipulos jumenta sua
 vinculis exolyentis; eos videlicet qui tunc
 de populo hoc, quique è Gentibus fidem
 professi sunt: peccatis enim adstricta erat
 & alligata antiqua Synagoga; alligatus
 quoque erat vna cum ea pullus, populus
 nimirum è Gentibus novissime conflatus,
 & vtrumque qua ad supernam Hierosoly-
 mam ascensus patet cum accederet Sospita-
 tor, à Discipulis præcepta tradentibus
 solvi iussit, dato ijs per hæc verba Spiritu
 Sancto: Accipite Spiritum Sanctum: quo-
 rum remisistis peccata, remittuntur eis, &
 quorum retinueritis, retenta sunt. Et perpe-
 tuo quidem Discipuli, quos idoneos fecit

Math. 21. 5.

Ioh. 12. 15. 16.

Luc. 13. 34.

Hebr. 12. 22.

Gal. 4. 26.

Ioh. 20. 22. 23. 2. Cor. 3. 6.

ειρήνην ἐξ ἑσθῶν, καὶ καταρῆσει ἰδαπαν εἰς θα-
 λάσσης, καὶ ποπο μὲν δι ἐκβολῆς γῆς· καὶ οὐ
 ἐν αἵματι ἀφ᾽ ἡλικίας ἀκαταπίπτους δισμάς σε ἐκ
 θαλάσσης· ὅτι ἐξοίτις ἰδαπ· καὶ ἰσοθεὶ ἐν ἐξοί-
 ματι δισμοί τῆς στυαγωγῆς, καὶ αὐτῆς ραίας ἰμέ-
 ρος ἀφροικίας σε διπλᾶ ἀταποδάσω σοι. καὶ
 ἵνα μὴ μηκύνωμεν τὸ λόγον ἐπισημῶν, κατα-
 λήπτωμεν τὰ βυβαθῶν συγκρατεῖν τὴν ποσει-
 πταίαν τῆς ὁ βία γῆς ἰσοεία, ἔρα τῆς τῆς
 πίπης ἀξείασμα ἀφ᾽ ἀκειδῆς τῆς λέξιας· ἐπι-
 μαιωσάμεθα δὲ, ὡσπερ ἐπὶ ἄλλων, ἐπὶ μὴ αὐ-
 τῆς λέξιας ὁ μαθητῆς, καὶ ὁ ἰωάννης ἐξέδινε
 τὸ ποσειπτικόν· ἐν τῷ αὐτῶν τῷ· χαίρει σφοδρῶς
 θυγάτηρ σιών, πάλ· εἴπατε τῆ θυγάτηρ σιών,
 ἀλλὰ μὴ τὸ· ἰδὲ ὁ βασιλεύς σε ἐρχεται σὺ,
 ποσειπτικῶν τῶ, ποσειπ, οὐκ ἐξέδινε ὁ μαθη-
 τῆς, ὅπως ἐρῶντα ἀχριστοὺς καὶ σαζῶν ἀλλῶς· ἐπὶ
 αὐτῆ τῶ· καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον
 εἶδον ἄσποζυγῆς, καὶ πῶλον νέον, ἢ ὡς ἐν ποι,
 πῶλον ἄσποζυγῆς· ὁ ἰωάννης αὐτῆ τῶ· ἐπιβε-
 βηκῶς ἐπὶ ἄσποζυγον, ποσειπικῶ· καὶ ἰωάννης
 ἐρχεται ἐπὶ πῶλον ὄνον, ὅστις ἐμφάνων ἐτι γινώ-
 στας διτῶν τῶ τῶ τῶ πῶνον, ἐπιφέρει τὸ· αὐτῶ
 δὲ οὐκ ἐγνωσθῶν ὁ μαθητῆς αὐτῆ τῶ ποσειπ-
 τικῶν δὲ ἀπὸ τῆς πῶς βυβαθῶς ποσειπτικῶν
 καὶ τῶ ποσειπτικῶν χαίρειν σφοδρῶς θυγάτηρ σιών,
 καὶ κηρύσσειν θυγάτηρ ἱερουσαλήμ, ἀφ᾽ ἧς ἐπι-
 βεβηκῶς ἐπὶ ἄσποζυγον, ἔ πῶλον νέον, ὅτε
 μὴ βραχὺ ἰδῶν τὴν, ἱερουσαλήμ ἐκλασσει ἢ
 ἀποκτείνωσα τῆς ποσειπτικῶν, καὶ τῶ ἑξῆς πο-
 σείρας αὐὸ εἰ διώσασθαι σιών νῦν δὲ κηρύσσειν θυ-
 γατέα τῶ ποσειπτικῶν αὐτῆ χαίρειν, καὶ ἱε-
 ρουσαλήμ πάλιν θυγάτέα τῶ κηρύσσειν αὐτῆ κη-
 λδύοντος, εἴπατε τὰ ἐπαρασία, ποσειπ τῶ ἐν τῶ
 ποσειπτικῶν ἑβραίας κηρύσσειν τῶ· ἀλλὰ ποσειπ-
 τικῶν σιών ὄρει καὶ πόλει δαυὶδ ζώντος, ἱερουσα-
 λὴμ ἐπαρασία, καὶ μεμείασθαι ἀφ᾽ ἡλικίας πατηγῶρεν
 ἐν δὲ τῆ ποσειπτικῶν· ἢ δὲ αὐὸ ἱερουσαλήμ ἰθι-
 θέα ἔστιν, ἢ τίς ἐστὶ μήτηρ ἡμῶν· μήποτε γὰρ
 συμβολῆς ἐστὶ αὐτῶν τῶ ποσειπτικῶν λυσορτος ἡμῶν
 δεσμῶν ἀφ᾽ ἡμῶν μαθητῶν τῶ ἀφ᾽ ὀχηματα,
 τῆς δὲ ἀπὸ τῶ ποσειπτικῶν πεισθῶσματος ἐκείνης πότι,
 καὶ τῆς ἀπὸ ἡμῶν ἐσθῶν· δεδεμῶν γὰρ τῆς ἀμῶ-
 τῆς ἢν ἢ ποσειπτικῶν, δεδεμῶν δὲ ἐπὶ πῶ-
 λος μὴ ἐκείνης, ὁ ὡς ποσειπτικῶν ἡμῶν τῆς ἀπὸ τῶ
 ἐσθῶν ποσειπτικῶν, καὶ τῶ τῆς ἀμφοτέρων ἐργιστῶν τῆ
 εἰς τὴν ἀνὰ ἱερουσαλήμ αὐὸ δὲ ὁ σωτῆρ ἐκείλων
 ἄσποζυγῆς μαθητῶν διδασκόντων λυθῆσαι, δὲ
 αὐτῶς τῶ ἀγῶν ποσειπτικῶν, καὶ εἰ πῶν· λαβετε πῶν·
 αὐτῶς τῶ ἀγῶν ποσειπτικῶν, καὶ εἰ πῶν· λαβετε πῶν·
 αὐτῶς τῶ ἀγῶν ποσειπτικῶν, καὶ εἰ πῶν· λαβετε πῶν·

μα ἄγιον· αὐ πῶν ἀφῆτε τῆς ἀμῶντίας, ἀφῆτε αὐτῶν· αὐ ἰνῶν κηρύττε, κηράτησῶν· καὶ αὐτῶν αὐ μῶν

οι μαθηται, δε ιχθυοσιν αλιφιστας κελους αλιφ-
θισης, & γεφυματος, δαλαπυμβατος, δλοντες
την δεδεμενην ουον, & τω πωλων, αγαπα παρ' ος τ
ισουου βυδολομων οχηματα, ητοιμασθαι, τοις αλω
την γρησιων αυτω μαθητην λιγυδουοις, απ' τη
παλαι διαμων, & αρεπαι γα τω υα τω διουδ υπα
ρησαι ηχθη, φιλαδελφους γαρ εστιν, τοσ δεδε
μενης ουου, κατ' ο μετ' αυτου δεδεμενην πωλων.
ρησαι δε αυτω ηχη, ηνα αυτουσ δεπραθισασ αια
παυση μαθου, η αφ' αμαπαυσησ, τασ οισ εστι
κεσθ' ε) δαλλ' α ζητησεσ τισ, πως ο λογος ην Β
εσησ ακαλυθος εσται τοσ δεδεμενουοις, εσασ
εχθησιν. οσηως δε απρεκει αυτουσ, η κα βι
θισης αυτον δεπεσει παλιν οδε. λυσεσ δε ο εση
πορημων, ζητησεσ την δεπρωτην, η ην ην τ
μετρησιον δυο, η τ εσ τω πυλων παλιν. οη ο
κυελοσ εσθησ αλλοσ ην ην δεδεμενων, δαλλ' η ο
ημερ' εσ κυελοσ ισπουσ ρησοσ, δε η τω πεδυμα
ω μεθ' αυτουσ απηλθην ηδημω ην λιγησται τισ
εισ τι λυετω τω πυλων; η οηποτουω Φασκηνων
δηλον. ος γδ μη απροσωτων αυτω εστιν ο σα
τηρ τω κα εσται τισ υμιν εσηπη, ερεπω οη ο κυελοσ
αυτην ρησαι ηχη, η εσται πε υμιν εσηπη, τι λυετω
τω πυλων; επατοι οη ο κυελοσ αυτω ρησαι ηχη.
κα ην τω λυετω δε. εσται τισ, οσηπιν, υμασ ερω
τα, αλφ' τι λυετω; εσται ερεπω, οη ο κυελοσ
αυτω ρησαι ηχη. κα ζητησεσ ει μη την ηερουσα
λημ, κα ο ηπιθεσθησται τοτοις η τω τω τω τω
την, δεπεσολη πεσ εσται η ηργον αβα γησιον σωσ
η τοπον γινεσθαι εδημω, ηνα τι ποιησωσ η υιοσ
κα ο πυλωσ ηργον τω σαπυλων, εμφαινο
μενοσ μη, ε πεμωσ δε δεδλαρεμων. ενοιασ ο
τω τοισ τω λαμβουωσ ηπιτησασ τη τωσει ην εν τω
την μαθησιον μακαρισμοσ, εν οισ μη τω μα
καριοιοι σθαχοι τω πωλυμασ, οη αυτην εσθιν
η βασιλεια ην ηερουα, εσησ γεργα σγαι τω μα
καριοιοι σωσασ, οη αυτω κρησπομησασ την
γην. τηρει γδ εν τωτοις οη σωσται μη ην μα
καριζομενων η βασιλεια βη ην ηερουα. δεδπι
εον ο κρησπομησασ τω γεω. εχ' αυτεσ η παθωσ αλω
να εη επ' αυτω. αλω κρησπομησασ γδ, εσ δε τω πε
πεινησται κα δεδπινησται διωσπομωσ, κα πεδω
πεσ αυτω, εσησ θηστες, εσ τω θησιν ιδουτεσ, εσ ηοι αυτεσ
κρησπομησασ, παλιν βησ την βασιλειασ δεπραθι
σεσ) η ηερουα. εσται οη σ πωλωσ οισ ο ηπηρ
βησ καμει, οι δεδπιδουμενοι τυργουασι, μη σωσ
καθ' ησ το λογωσ αλωσπομησασ αλωσροισ ζωοισ ερη
σοσ τοσ φησεταισ τ' ισπουω αυτουσ οχημωον.
Τωγα γαρ η τοιοδτωσ ηουασ εσ σωσεταισ εστι, ο
γρησινεσται κτηνωσ, εχ' απ' αλωσ κηλυωσ, δαλλ' α

Administratos Novi Testamenti, non Litera, sed Spiritus, alligatam asinam & pullum solventes ad Iesum adducunt, qui ijs vult tanquam vehiculis vti qui a veris & genuinis suis Discipulis antiquis suis vinculis exoluti sunt. Et sane Dei Filium deacet, humanus quippe est, alligata asina, & alligato cum ea pullo eo pacto indigere; his autem opus illi est, vt ijs insidens, a labore potius reficiat ac recreet quibus insidet, quam vt ipse conquiescat. Verum quaeret aliquis, quomodo cum ijs quæ tradidimus hæc coherant quæ sequuntur his verbis: Et confestim dimittet eos; vel: *Math. 23.* Et continuo illum dimittet huc vsusum; at quaestionem ita solves, si vel duorum illorum de quibus Matthæus, vel pulli de quo Marcus, dimissionem perpenderit. Quod autem non alius quisquam alligatorum dominus erat, quam *vnus Dominus 1. cor. 8. 6.* noster Iesus Christus per quem omnia, cui refragaturus nemo erat ex ijs qui dicebant: *Quid solvitis pullum?* & vel aliud quidlibet, *Luc. 11. 13.* manifestum est; nam quasi sibi minime adverteratur essent, dixit Servator: *Et si quis Math. 21.* vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet, vel: *Si quis vobis dixerit, Quare solvitis pullum? dicite quia Domino necessarius est;* vel quemadmodum ait Lucas: *Si quis vos interrogaverit. Quare solvitis? sic dicite Luc. 19. 13.* *Quia Dominus operam ejus desiderat.* *Quæres etiam an postquam Hierosolimam pervenit, & eos vel eum Servator conscendit, aliqua fieri debebat missio ad necessarium loco huic opus quippiam; vt juxta id quod silentio quidem prætermisum est, sed nihilominus significatur, licet non aperte, opus aliquod facerent asina & pullus.* Id adeo mihi in mentem suggestit beatitudinum ordo in Evangelio secundum Matthæum propositus, in quibus post illud: *Beati pauperes spiritu, quia ipsorum est regnum celorum,* deinceps id scriptum extat: *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram; Hic enim observa eorum primo esse regnum cœlorum, qui beati prædicantur, & ipsos deinde terram possessuros; non quasi per omne ævum super eam futuri sint, nam postquam solamine fuerint levati, & propterea quod esurierint, & siverint justitiam, ipsa satiati & misericordiam consecuti fuerint, & Deum viderint, ipsiusque Filij vocati fuerint, rursus cœlorum regno restituentur.* Quod si asina & pullus quos Servator conscendit, ij sunt quos diximus, cave ne in ratione cæntium veterinorum animalium cum ijs quibus vctus fuit Servator, comparationem impingas: ejusmodi enim fortasse quippiam animo versans Propheeta se jumentum dixit, non quidem simpliciter, sed apud Deum, vel apud Christum, his ver-

Pfal. 72. 23.

Gal. 5. 22.

M. Ath. 10. 6.

Pfal. 10. 2.

bis : Et ego jumentum factus sum apud te
 nam ejus qui Verbum ipsum est & Dei
 majestatis ratione jumenta non nos solum-
 modo fumus, sed & nobis ingenij ac ra-
 tionis facultate longe praestantiores & sa-
 pientiores alij: similiter cum rationali Pa-
 storis facultate comparati, oves ipsius
 fumus; propterea quod hominum etiam
 perfectissimorum ratio cum ipsa ratione
 qua Verbum est comparata, plus ab ea
 discrepat, quam asinae, pullive, vel ovis
 anima cum homine collata. Atque tales
 sunt fortasse subjugis, necnon & pullus,
 qui Iesum vehentes Ierofolyamam ascen-
 dunt; at postquam illuc pervenerunt, jam
 subjugis amplius & pullus non sunt, sed
 mutati, & adjuti, & Verbi divinitatis &
 scientiae sublimitatis participes facti di-
 mittuntur, ita ut in gloriam Dei, in eum
 locum unde prius soluti sunt, ablegentur,
 commutati a Domino, hanc mutationem
 pro vectura sua pretium solvente; adeo
 ut in priore locum, non ad priora opera
 remittantur: nam postquam eos semel so-
 lutione a vinculis, suique vectura digna-
 tus est benignus Dominus noster, ad vin-
 cula eos iterum amandare nequaquam
 debuit, & ad opera eo deteriora opere
 quod egerunt, cum dorso suo Dei filium
 subierunt. At propter ejusmodi mylter-
 rimum, quaeque cum eo narrantur, vehe-
 menter letari, & gaudium suum, quod
 fructus Spiritus est, augere decebat Sion
 Dei filiam, ipsiusque filiam Hierofoly-
 mam praedicare; veniebat quippe ei Rex
 justus, & sospitans, sed servata aequitate,
 & cum justitia sospitans, & ad salutem
 praeparans qui eam erant adepturi. Ven-
 niebat autem ipse Sionem & Hierofoly-
 mam mansuetus, & ascendens super subjuga-
 lem & pullum juvenem, uti supra prodi-
 dimus; visitans Israel disperdendo qua-
 drigas ex Ephraim, quae Pharaonis qua-
 drigas confimiles sunt, quando Pharaonis
 currus, ipsiusque copias in mare disjecit;
 veniebat item disperdens equum bellico-
 sum animal de Ierusalem, ut pacem Israeli
 pareret, convertens oves ipsius quae pe-
 rierant; necnon & ut pacem Hierofoly-
 mae quareret, liberos ipsius reducens qui ejeti
 fuerant. Quomodo autem res ingenti digna
 gaudio non erat, regem justu & sospitantē
 & mansuetum Hierofolyamā ita advenire
 cum dissipandus erat omnis arcus belli, ne
 amplius Peccatores intenderent arcus, & pa-
 rarent sagittas suas in pharetra, ut sagitta-
 rent in obscuro rectos corde. Tunc autem &
 multitudo & pax ex credentibus & sa-
 lutem consequentibus Gentibus futu-

Α ᾠδὴ τῶν Δαυὶδ, ἢ τοῦ ᾄδοντος τὸ κεντὰ
 κτηνώδους ἐργασίᾳ σου· ὡς γὰρ σὸς τὸ ἅ-
 πλοστον ἔχων τῶν ἕξ μεγαλειότητα κτηνώδους
 ἐστίν· ἡμεῖς μόνου, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς πολλοὶ ῥογ-
 κῶ περὶ, καὶ σοφώτεροι· ἢ τῶν ἄλλων οὖν τῶν
 ῥογκῶν τῶν ποιμῶνος φερόμεν εἰς αὐτὸν, τῶν
 τὸ ἐν αὐτῷ θεῷ καὶ τοῖς τελειοτάτοις ῥογκῶν
 ἑσθίου ἔδων τῶν αὐτοῦ ῥογκῶν, πλείων ἔχει διπλοῦσα
 ἀπὸ ἑαυτῶν, ἢ οὐκ ἔχει διπλοῦσα ὅντι καὶ πάλιν
 ψυχὴ ἢ φωνῆ τῶν φερόμεν ἀπὸ θεῶν, καὶ ἕτερα
 Β αὐτοὺς ἀναγοῦσιν εἰς ἱεροσόλυμα ἐπορχοῦν τῶν
 ἱεροσολύμων, ἢ καὶ ὁ πῦλος ἑσθίου
 ἔστιν· ἡμεῖς ἄρα τῶν ἐκεί, ἢ ἔδων ἑσθίου,
 οὐδὲ πῦλος, ἀλλὰ διπλοῦσιν μεταβαλόντα,
 καὶ ἀφῆκόντα, καὶ μεταφύονται τῶν ῥογκῶν δι-
 πλοῦσιν, καὶ ἑσθίου τῶν ῥογκῶν, ὡς εἰς διπλοῦ-
 σου διπλοῦσιν ἀναγοῦσιν αὐτῶν, εἰς τὸ πῦλον ὅθεν ἐλ-
 θεὶ φερόμεν, τῶν κεντὰ μεταποιήσασιν αὐτῶν,
 καὶ μεθῶν αὐτοῖς διπλοῦσιν τῶν ἐπορχοῦσιν αὐτοῖς
 τὴν ἑσθίου τὴν μεταβολὴν, ὡς καὶ διπλοῦσιν
 C αὐτῶν ἕστι τὸν φερόμεν τῶν, οὐκ ἔστι ἕστι τῶν
 ἑσθίου τοῖς φερόμεν· ἢ γὰρ ἔδων ὁ φιλοθε-
 πος ἡμεῖς κύριος ἀπαῖ αὐτῶν ἑσθίου ἀναγοῦ-
 σιν ἡμεῖς, ἢ τῶν ἑσθίου ἑσθίου, καὶ τῶν αὐτῶν
 ὁρχῶν, πάλιν αὐτῶν πῦλον ἕστι τῶν διπλοῦσιν, ἢ
 ἑσθίου ἐσθίου ἢ ἀποφύονται ἑσθίου, διπλοῦσιν
 νάπτις τῶν ἕστι τῶν θεοῦ· φερόμεν ἢ ἢ ἕστι τῶν ἑσθίου
 μυστικῶν, καὶ τοῖς μετὰ αὐτῶν ἑσθίου σφῶν ἐσθίου
 χεῖρὶ καὶ ἐπὶ τῶν χεῖρῶν τῶν καρπῶν τῶν πῦ-
 ματος, τὴν ἑσθίου τῶν θεοῦ σῶν, καὶ ἑσθίου
 D τῶν αὐτῶν τὴν ἑσθίου καρπῶν, ἢ ἑσθίου γὰρ
 αὐτῶν ὁ βασιλεὺς δικηγῶν καὶ ἑσθίου, ἀλλὰ μὴ τῶν
 τῶν ὁ δικηγῶν ἑσθίου, καὶ ἑσθίου μὴ δικηγῶν,
 καὶ ἑσθίου τῶν εὐφραῖας τῶν σαλοῦσιν· αὐτοῖς
 δὲ ἢ ἑσθίου εἰς σῶν καὶ ἑσθίου καρπῶν καὶ ἐπὶ
 βελήκως ἕστι ἑσθίου, καὶ πῦλον τῶν, ὡς
 ἀποφύονται εὐφραῖας τῶν ἑσθίου, εἰ τῶν
 ἑσθίου φερόμεν ἀρμῶντα εἰς ἑσθίου, ἑσθίου τῶν ἢ
 εὐφραῖας τῶν ἀρμῶντα φαραῶν, ὅτι ἀρμῶντα
 φαραῶν, καὶ τὴν δυνάμειν αὐτῶν ἑσθίου εἰς τῶν
 φαραῶν· ἢ ἑσθίου δὲ καὶ ἑσθίου εὐφραῖας τῶν φε-
 ροῦσιν ἑσθίου, ἑσθίου τῶν φερόμεν φερόμεν τῶν
 πολεμικῶν τῶν ἀπὸ τῶν φερόμεν, ἢ εὐφραῖας τῶν φε-
 ροῦσιν φερόμεν, ἑσθίου τῶν φερόμεν
 αὐτῶν φερόμεν, εἰρήνην ἢ καὶ τῶν φερόμεν,
 ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐκποδῶν τῶν τῶν· πῶν δὲ
 εὐφραῖας ἑσθίου μεγάλης φερόμεν ἑσθίου ὅτι οὗτος
 ἢ ἑσθίου τῶν δικηγῶν βασιλεῖα, καὶ ἑσθίου τῶν
 φερόμεν εἰς τὴν φερόμεν, ὅτι ἑσθίου εὐφραῖας
 φερόμεν τῶν φερόμεν, ἢ εὐφραῖας τῶν φερόμεν
 φερόμεν εἰς φερόμεν, τῶν φερόμεν εὐφραῖας εἰς
 φερόμεν εὐφραῖας ἐκποδῶν εὐφραῖας φερόμεν φε-
 ροῦσιν εἰς φερόμεν, τῶν φερόμεν εὐφραῖας εὐφραῖας
 εὐφραῖας φερόμεν εὐφραῖας εὐφραῖας φερόμεν φε-
 ροῦσιν εἰς φερόμεν, τῶν φερόμεν εὐφραῖας φερόμεν

M. Ath. 10. 6.

ri ejus & filij. Quod si ad duos quoque A
 Discipulos animus advertendus est, quos
 ad ligatam asinam, & qui cū ea erat pullū
 Iesus misit, vt solutam eam ad se adduce-
 rent; annon Discipulos hosce duos Petri
 esse & Paulum dicendum est, qui dextrās
 societatis sibi dederunt, vt in Circumcisio-
 nem quidem Petrus, subjugem videlicet
 sub jugum Legis alligatam; Paulus vero
 in Gentes, juvenem nimirum ac nondum
 domitum pullum iret? Et vterque sane,
 subjugem dico & pullum, ante Iesum in
 villa erant, in qua fuerant vincitj, non vero
 in civitate. Discipuli autem Iesu solvunt
 vtrumque & ad Iesum adducunt. Preterea
 duos discipulos si interpretaris anagogice,
 dices vnum quidem esse ordinem eorum
 qui ministrant circumcisīs; alterum autem
 qui Gentibus. Verūtamē inter eos qui
 solvunt que solvi precepit Iesus, operum
 ipsorum societatis est, & quedam commu-
 nio: quibus solventibus si quis dicat: *Quid
 solvitis pullum?* vel aliud quidvis, de vtro-
 que ait, *Domino ijs qui ante alligati
 fuerant opus esse denuntiat. His au-
 tem opus illi est, peccatis solutos eos &
 remissionem adeptos concedens; nam
 qui etiamnum ligati sunt & funibus pecca-
 torum confringuntur, super eos Iesus non
 sedet. Verum enimvero juxta Marcum &
 Lucam: Pullus ligatus est, super quem adhuc
 nemo hominum sedit: nihil enim rationi
 confentaneum, nihil opportunum factum
 fuerat, & supra Gentium pullum consti-
 tutum; & felix ille vsque adeo fuit supra
 quem rationale nihil collocatum fuerat, vt
 supra eum Deus consideret, Verbum nemi-
 pe Dei filius; vt ab ipso vectore habenas
 moderante deductus, Hierosolymam Dei
 perveniret. Hac nobis in hunc locum
 animus impraesentia suggestit; qui autem
 majore præditus est facultate, & amplio-
 rem hic gratiam capit, plura, melioraque
 proferat, auremque ei potius accommo-
 dent qui Evangelicam explanationem fi-
 tiunt. Eunt autem Discipuli fecerunt sicut
 6.7. & 19. precepit illis Iesus, Et adduxerunt asinam &
 pullum, & reliqua; ad hæc vsque: *A Na-
 zaret Galilee.* Marcus autem his verbis lo-
 cum hunc expressit: *Erabentes invenerunt
 pullum ligatum ante januam foris in bivio, &
 solvunt eum;* & cætera, vsque ad id: *Bene-
 dictum quod venit regnum Patris nostri Da-
 vid, Pax in excelsis.* Hæc vero dicit Lucas:
*Abeunt autem qui misit erant, invenerunt
 sicut dixit illis, stantem pullum, & quæ sub-
 nexa sunt, ad id vsque: si hi tacuerint, la-
 pides clamabunt.* Post ea quæ de duobus
 Discipulis ad solvendam asinam, & qui
 cum illa erat pullum missis dissertimus, &
 quæcunque à nobis in eum locum allata
 sunt, eadeinceps exponemus quæ nobis*

ἐπὶ τὴν δεδεμένον, καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ πῶλον,
 ἵνα λύσῃτε ἀσινᾶν αὐτῶν, λευτεῖον μίπτω-
 δύο μαθητῶν πέτρος εἰς καὶ παῦλος, δεξιάς δι-
 δόντες ἑλληλοῖς κτινῶν, ἵνα πέτρος μὲν εἰς
 τὴν αἰετομυλῶν περὶ τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν
 Ἰσραὴλ τὸν ζυγὸν τῶν νόμων γενηθῆναι, παῦλος δὲ
 εἰς τὴν ἔθνη, τὸν πῶλον καὶ ἀσινᾶν παῦλον, καὶ ἡ
 ἀμφοτέρω, λέγει δὲ Ἰσραὴλ καὶ τὸν
 περὶ τῶν ἰσραήλ, ἐν κώμῃ, καὶ ἐπὶ πολλοῖς, ἕνεκα ἡσυχίᾳ
 δεδεμένοι· ἀλλ' οἱ τῶν ἰσραήλ μαθητῶν λέγουσι, ἀγγελοῖς
 καὶ περὶ τὸν ἰσραὴλ ἀμφοτέρω· ἐπὶ δὲ ἐπιτάξῃ
 τῶν λόγων τῶν δύο μαθητῶν, φησὶς ὑπὲρ μὲν ἐν
 ἔθνη καὶ Ἰσραὴλ κτινῶν τοῖς ἐκ τῆς αἰετομυλῶν,
 ἄλλο δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν ἰσραήλ· πάλιν κτινῶν ἕνεκα
 τῶν ἰσραήλ, λυτῶν τῶν αἰετομυλῶν
 Ἰσραὴλ τῶν ἰσραήλ λέγει, ἂν λυτῶν ἐὰν τῶν λέγει
 αὐτοῖς· τί λέγει τὸ πῶλον, ἢ ὅτι πῶλον, λέγει
 περὶ ἀμφοτέρω, κτινῶν ἰσραήλ καὶ ἐκείνους αὐ-
 τῶν τῶν αἰετομυλῶν δεδεμένων ἕνεκα ἕνεκα
 τῶν ἀπὸ τῶν ἰσραήλ, ἐπιτάξῃ αὐτοῖς δεδεμένοι ἀπὸ
 τῶν ἀμφοτέρω, καὶ ἀρεσκῶν αὐτῶν εἰρησῶν.
 δεδεμένοι ἕνεκα ἐπὶ καὶ σφραγῶν τῶν ἰσραήλ ἀμφοτέρω
 σφραγῶν ἰσραήλ ἰσραήλ ἐκ τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ καὶ
 μὲν τὸ μὲν, καὶ τὸ ἀσινᾶν παῦλος ἕνεκα δεδε-
 μένος, ἐφ' ὃν σφραγῶν ἀπὸ τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ.
 ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα
 καὶ ἰσραήλ τῶν ἀπὸ τῶν ἰσραήλ πῶλον, καὶ ἕνεκα ἕνεκα
 ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα
 τῶν ἀπὸ τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ
 ἵνα Ἰσραὴλ περὶ ἀσινᾶν ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ
 ἕνεκα τῶν ἰσραήλ τῶν ἀπὸ τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ
 εἰς τὸ πῶλον ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ
 καὶ χαρᾶν καὶ ἰσραήλ εἰς τὸ πῶλον χαρᾶν, λε-
 γέτω μείζονα, καὶ βελτίονα, καὶ ἐκείνους μέγιστος
 ἀσινᾶν Ἰσραὴλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ
 νείας, πορρωθέντες ἢ οἱ μαθητῶν, καὶ ποιῶσιν
 χαρᾶν αἰετομυλῶν ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ
 ὄνον καὶ τὸ πῶλον, καὶ τὰ ἕνεκα, ἕνεκα τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ
 ναζαρετ τῆς γαλιλαίας· ὁ δὲ μὲν ἕνεκα ἕνεκα τῶν
 πῶλον ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα ἕνεκα
 δεδεμένον περὶ τὸν θυραν ἕνεκα τῶν ἀμφοτέρω
 καὶ λύσαν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἕνεκα, ἕνεκα τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ
 μὲν ἢ ἐργασίᾳ βασιλεία τῆς πατρὸς ἡμῶν δα-
 βὶδ, εἰρήνη ἐκ τῶν ἰσραήλ ἰσραήλ καὶ ἰσραήλ ἰσραήλ ἰσραήλ
 τῶν ἰσραήλ ἀπελθόντες ἢ οἱ ἀπελθόντες ἕνεκα
 καὶ τῶν ἰσραήλ ἕνεκα ἕνεκα τῶν πῶλον, καὶ τὰ ἕνεκα
 ἕνεκα τῶν ἰσραήλ ἕνεκα τῶν ἰσραήλ ἕνεκα τῶν ἰσραήλ ἕνεκα
 ἀκολούθως τοῖς ἀπὸ δεδεμένοι περὶ τῶν ἀπὸ τῶν
 λέντων δύο μαθητῶν, ἐπὶ τῶν λύσαν τὴν δεδε-
 μένον ὄνον, καὶ τὸ πῶλον τὸ μετ' αὐτοῦ, καὶ πῶλον

Gal. 2. 9.
 Luc. 19. 33.
 Prov. 5. 22.
 Marc. 11. 2.
 Matth. 21.
 Marc. 11. 4.
 Luc. 19. 32.

B
 C
 D
 E

τοῖς εἰς τὴν πόλιν εἰρησώμενοι, διηρησάμενοι καὶ τὸ σκ...

Ampresentia ptoposita sunt, vbi traditum est abeuntes duos Discipulos, & sibi à Seruatore mandata facientes...

qui venit in nomine Domini; restitutionem autem ejus in Sancta, dicentes: *Osanna in excelsis*. Ceterum hanc exclamationem vno concentu tollentibus qui Iesum precedebant, quique sequebantur, ipse veram Ierofolyam ingressus est. Stupefactę autem virtutes coelestes, quę tota

Matth. 21. 10. perinde vt quę in vigesimo tertio Psalmo de Servatoris in cęlo receptione, & celestium virtutum novum corporeę ipsius vncę spectaculum admirantium stupore & perturbatione predicta sunt. Sic autem

Psal. 117. 7. in hoc Psalmo habetur: *Attollite portas principes vestras, & elevamini porta aternales, & introibit Rex glorie, & quę sequuntur.* Consimilia quoque Isaías de Servatoris, post administratam provinciam sibi impositam, ascensu vaticinatur; sic enim scriptum est: *Quis est iste qui venit de Edom, rubor vestium de Bosra, iste formosus in stola sua?* Hujus sane loci singulas partes simul collectas per te potes intelligere, necnon quid corporis Servatoris ascensum mirantes turbę dicant, & quid responsi ferant. Hęc quidem à me allata sunt, quo tropologia Scripturę coherentiam servarem, quia

Matth. 21. 1. *Quum intrasset Hierosolyam, commota est universa civitas dicens, Quis est hic?* Post illa deinceps scriptum est dixisse multos: *Hic est Iesus Propheta à Nazaret Galilee, cum confitentis, de quo id editum fuerat vaticinium: Quoniam Nazareus vocabitur, speciatim nimirum Deo semper consecratus.* Verum hac expositione circumscriptus esto locus iste: quę autem subnexa sunt, initium dent alteri membro; ne eorum interpretationem cum superioribus connectens aliquis disquirere cogatur, eequidnam sibi nonnulli è templo Dei deturbati velint, qui quod Domum orationis latronum speluncam effecerint, verbis castigati sunt. Nec sane video quomodo eorum quę subjuncta sunt cum proposito loco integram coherentiam tueri quis possit, etiam si summa in id ope nitatur, ita vt superioribus illis respondeant: *Gaude vehementer filia sion.* Hujus deinde loci: *Osanna Filio David, Benedictus qui venit in nomine Domini, Osanna in altissimis, mentem examinabimus.* Id profecto: *Benedictus qui venit in nomine Domini,* isdem conceptum verbis extat in Psalmo, qui Psalimum prolixissimum præcedit, quem exemplaria quędam centesimum decimum septimum esse perhibent. Quę autem pro eo: *Domine saluum me fac,* collocata sunt ante hæc verba: *Benedictus qui venit in nomine Domini,* Ebraice in ijs: *Osanna Filio David,* jacere mihi videntur: sic autem se habet contextus Ebraicus: *Anna Adonaj*

*en onoma p kveia. & tñ eis ta amia dptkata-
sasin en to. wsthrn en tois eliseis. tptan dñ tñ
trian ekphwsion lghromenon kato tñs sym-
fwnias tñs pssaznton, & akribouwtan pñ
inos, o m eisei eis ta alhthina ierosolyma. xi
niadēitai h ai ebraia dwamēis, ai wtes lēron
pasa ēh h polis, ēphason. tis ēstin ētis, aiā-
laron tois pssphntadēton en kñ. halimō pēdē
tñs aiālēfwas tē swtēres, & tē xēntōd tñs
ēramēon dwamēon ēnti tō xēntō
B
samatkēd autē o xēntōs dwamēn. ēch h
twos en tal halimō. arpatē pūlas oi arxontes
imō, xē ē pñ tñs pūlas aiōnoi, xē ē eidēsi-
tai o basildē tñs dōxēs, xē tē ēxēs. xē en
hōsa h pphlisa pssphntētai pēdē tñs
mē tñn oikonōmian adōdē tē swtēres. gēgēsphē
gēd. tis ētis o pphlōmōros ēz ēdōm, ēm-
dyma matian autē ek bosra, ētis aēaios en
solh; tē h xē tē pōpōi olas xē sū dwōsh aiā-
lēdāmōros katēpōpōsai, tē tē lēgōsh ai xēntō
C
mōm ai dwamēis ēnti tēs tē swtēres sōmatēs
adōdē, xē tē aiōtēs dōpklēnēsa. tōpā dñmōi
pñēlkwōi βρωdōmōi sōsai tñn akolōthia tēs
xē tñn gēsphē Espolōias, ēp ēisēlōthos autē
eis ierosolyma, ēsūōh pāsa h polis lēgōsa-
tis ēstin ētis; mē h tēpō ēxēs gēgēsphē, ēp
D
pallōi ēlēron. ētis ēstin inos o pssphntēs o
dōpō naxarēt tēs galilēias, o mōlōronōtēs tē
pssphntadēntē ēp naxarōis kēhētōi, o ku-
elōs tal dē ai dōpklēnēsa. dōllā xē tñn
dēhōsh tōpōi pssphntēphō tē h xē tē pōpōi,
xē arxē tis ētis ētēs pēlōkōtēs tē ētpō-
ēōdōm, ina mē aiāgkēhētōi tēs sōmōtōn
xē tñn pēdē ekēiōn dēhōsh tois pssphntēs,
hētēin ekōdōmōros dōpō tē ierō tē dēō pias
tēs ētpōhōmōros, w pēpōnikōtēs tē h pssph-
ntēs oikon lēgōn pōpōi. oōi adō h ēi,
kēn βiāōhētōi tēs, dōw atōi akolōthōs tal. xē
rē spōdēa thzater sōn, sōsai tñn pāsōn &
tñ ēxēs tois ekamōros akolōthias. mē tōpōi
ēxētōsōmōi xē tō. wsthrn tal hō dōid, dō-
lōmōros o ērōmōros en onoma p kveia, wsthrn
E
en tois eliseis, pōton ēch nou. tōpōs mē tōu
tō. dōlōmōros o ērōmōros en onoma p kveia,
autēs lēxēs kētai en tal pssphntēs hal-
mō halimō, pssphntē ēn pōi ai pphōis ēlē.
dōkēi dē mē tō autē ē. o kēlōi sōsōi dñ, pssph-
ntēmōmō tēs dōlōmōros o ērōmōros en onoma p
kveia ēbrōkōis ēkēiōs en to. wsthrn dñ hō
dōid. ētēs h xē ēgēt h ēbrōkōi lēxēs. aiā*

Matth. 21. 10.

Psal. 117. 7.

Isaia 63. 1.

Matth. 21. 1.

Matth. 21. 23.

Psal. 117. 25, 26.

τῶ διαγρηῖς μόνον ἀφ' ἑσῆς, τὸ πο μὲρ μὴ ποι-
 οῦν τῶν πλοῦτων δὲ ἔχ' πολλὴν κηπίον σκευάσθηται,
 οὗτος ἐρεῖ ἀπὸ λαῶν λησῶν γαρνητέα ἐπιλοκο-
 ῶν τῆς ἐκκλησίας μυστήριον; ὡς' αὖ εἰπὼν τῷ
 ἱεροῦ ἐπὶ τοῖς ἀμάρτηματοῖς ἐν τῷ ὠκοδόμησεν
 ἱερῷ ζῶντι, τὸ π' ἀπὸ τῆς ψαλμῶν ἔπος ἔχον·
 τίς ἀφ' ἑλίου ἐν τῷ ἀμυστῆ μὲν ἐν τῷ καταβῆναι
 μὲ εἰς ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν; καὶ ὁ δὲ τῶν ὡς οἰμοῦ, ὡσεὶ
 ἔνθα ἢ τῶ ἱεροῦ ἀμάρτηματι δὲ καταβῆναι τῶ
 βίῳ τῆς ἀμάρτηματων, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς δο-
 κοῦντων, τὸ οἰμοῦ ὅτι ἐξήδησεν σκευάσθη κα-
 λα μόνον ἐν ἀμύτῃ, καὶ ὡς ἐπιθυμῶν ἐν τευ-
 ρητῃ, οὗτος ἔπος ἐλάτῃς τῆς φωνῆς τῆς ἀφ' ἑσ-
 θ' ὁρᾶν. οἰμοῦ ἀμύτῃ, ὅτι ἀπὸ λαῶν βλαβῆς ἀπὸ
 τῆς γῆς, καὶ ἐκκαθάρσιν ἐν ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν καὶ ἀφ-
 ἑσθ' καὶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν γὰρ τῶν τῶν ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν
 ἱεροῦ, καὶ πλοῦτων ἢ μὲν τῶν ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν φάσ-
 κων τὸ οἰμοῦ ἀμύτῃ, σκευάσθηται τῶν τῶν ἀπὸ
 τῶ διαγρηῖς, ἔνθα γέγραπται ὅτι ἰδὼν τὴν
 ἱερουσαλήμ, ἔκλαυσεν ἑσθ' αὐτῆ, καὶ εἶπε· καὶ
 μὴ μόνον γὰρ εἶσθ' βλάτῃς ἔκλαυσεν ἐπὶ ἱερουσα-
 λῆμ, βλάτῃς τῶν κλαύσῃς ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας,
 οἰκοδομημένησθ' μὲν ἡ αἰὶς ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν ἢ, γηρο-
 μῶν δὲ ἀφ' ἑσθ' τῆς ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν πνευμῶν πνευμῶν,
 ἀλλ' ἔνθα μὴ καὶ τῆς ἡγεμονίῃς τῶν λαῶν, ἀφ-
 ἑσθ' ὁρᾶν λησῶν. ἀλλ' ὅτι μὲν εἰσπλάσθη ἱεροῦ εἰς
 τὸ ἱερῶν τῶ θεοῦ, καὶ ἐκκαθάρσιν ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν
 πλοῦτων τῶν πλοῦτων, καὶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν ἐν τῷ
 ἱερῷ, καὶ τῶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν τῆς κληρονομίας κατα-
 σφραγῆσαι, μὲν τῆς κληρονομίας ἐν ἡσθ' ἑσθ' ὁρᾶν
 οἱ πλοῦτων τῶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν. νῦν ὅσον μὲν οὖν
 ἐπισημασθῆναι οἱ τῶν εἰσοματῶν ἱεροῦ γρησὸν γρη-
 μῶν ἐπὶ τῷ αἰὶς ἐν σκευάσθησιν, εἰσὶν οἱ πλο-
 ῦτων καὶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τῶ λοι-
 πῶ ποιῶντες, καὶ ἔνθα μὲν ἱεροῦ αἰὶς ἐπισημα-
 σθῆναι, ἡ αἰὶς ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν τῶν λοιπῶν, ἢ κα-
 κείνης ἐκκαθάρσιν ποιῆση σκευάσθησιν τῶν
 ἀμάρτηματων, καὶ εἰσπλάσθη εἰς τὸ ἱερῶν, οὗτος μὲν
 τῶ πλοῦτων, καὶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν, ἢ τῶ λοιπῶν ποιῶν.
 ἐπὶ τῶ ἐπισημασθῆναι ἐπὶ τῶ ἀμάρτηματων ἡμῶν, καὶ
 ὡς ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν ἐπισημασθῆναι, ἡ αἰὶς ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν
 καὶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν ὡς ἡσθ' ὁρᾶν, ὅπως ἡμῶν ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν,
 ἢ τῶ εἰσπλάσθη ἡ δὲ ἡμῶν ἱεροῦ σκευάσθησιν
 ἡμῶν καὶ τῶ πλοῦτων τῶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν, καὶ εἰσπλάσθη
 ἐκκαθάρσιν πλοῦτων τῶ πλοῦτων, καὶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν
 ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν πλοῦτων εἰ καὶ τῶ γρησὸν ἔχον, ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν
 ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν δὲ αἰὶς ἐκκαθάρσιν τῶ φωνῆς, καὶ τῶν ἐν
 τῷ ἱερῷ τῶ θεοῦ τῆς ἐκκλησίας ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν.
 ἀλλ' ἔνθα εἰσπλάσθη εἰς τὸ ἱερῶν τῶ πλοῦτων, τῶ οἰκῶν τῶ ἀφ' ἑσθ' ὁρᾶν,
 καταβῆναι δὲ

A
 fa perspexerit, qui aliorum pietatem qua-
 stum esse existimant, cumque ex Evange-
 lio victum petere oporteat, id quidem
 non faciunt, sed divitias, ingentesque fa-
 cultates comparant, tantum illud Eccle-
 siae mysterium latronum speluncam esse fa-
 ctum non fateatur? adeo ut de peccatis,
 in vivo, quod ipse edificavit, templo ad-
 missis apposite id dicat Christus, quod ē
 Psalmis depromptum est: *Quae utilitas in* *psal. 110.*
sanguine meo, dum descendo in corruptionem?
& quod apud Osee, ni fallor, extat, ubi
*Iesu anima, vita peccatorum, qui in Tem-
 plo nihilominus esse videntur, offensa, ait*
Vae mihi quia factus sum sicut qui congregat sti- *Mich. 7. 1.*
pulam in messe, & sicut racemos in vindemia,
cum non sit spica ad comedendum primitiva.
Vae mihi anima, Quia perivit pins de terra, &
non est in hominibus qui corrigat. Si hac por-
ro Iesu oratione, quodque lapsus nostros
defens dixerit: Vae mihi anima, offendens,
cum his contende quae habentur in Evan-
gelio, ubi scriptum est, Videntem cum Ieru- *Luc. 19. 41.*
salem fleuisse super illam, & dixisse. Quod si
super Ierusalem cum ratione flevit, longe
 magis etiam consentaneum erit ut super
 Ecclesiam fleat, quae ad id edificata est ut
 domus sit orationis, at propter turpem
 nonnullorum quastum ac luxum, atque
 vinam non & Principum populi, spelun-
 ca latronum effecta est. Verum tunc in-
 gressus est quidem Iesus in Templo Dei,
 & illud expurgavit, eiecisset omnibus ven-
 dentibus, & ementibus in Templo, &
 mensis numulariorum euerisset, vna cum
 cathedris in quibus sedebant qui vende-
 bant columbas. Nunc autem quandiu non
 observantur qui in nomine Iesu Christi si-
 mul in conventibus coeunt, ij sunt qui
 vendunt, & emunt in Templo, & reliqua
 faciunt, neque ijs vllō modo videndum se-
 dat Iesus, ut eiecisset illis reliquos fervet,
 vel ut illos eiecisset in peccati sui agnitio-
 nem & conscientiam adducat, & in Tem-
 plum rursus, non vendendi, vel emendi, ae
 reliqua faciendi gratia, introducatur; post-
 quam autem peccata nostra inspexerit, &
 quasi nos amore prosequens advenerit, ut
 nos castiget, & tanquam filios à se deinde
 admittendos flagris cadat; tunc con-
 gregatis nobis & Spiritu Sancto ingredietur
 Iesu potestas, eaque ingressa venden-
 tes omnes ac ementes in Templo eieciet;
 vendentes quidem & quasi nundinantes
 si quid boni habuerunt; pro ijs autem ma-
 la ementes; atque haec in Dei templo, Ec-
 clesia nimirum agentes. Atque vtinam in
 Patris sui Templum, Ecclesiam scilicet,
 orationis domum ingressus Iesus numula-

ΚΚΚ

fiorum, & avarorum mensas deturbet, & qui probam pecuniam vilibus ac nullius pretij numulis commutant, ut eos quorum numos permutant, afficiant damno; ipsi vero in res necessarias pecuniam neutiquam expendant. Sunt autem alij qui in Templo Christi columbas vendunt & emunt, & principibus contra fas tradunt, eos qui sunt simplices sicut columbe, qui oraverunt, & dixerunt: Quis dabit mihi pennas sicut columbe, & volabo, & requiescam? quorumque exaudite preces & acceptæ sunt. Ego vero quod de columbarum venditoribus scriptum est, his convenire existimo qui Ecclesias avaris, tyrannicis, indoctis, & irreligijs Episcopis, Presbyteris, vel Diaconis tradunt: quocirca de eorum tantummodo cathedris qui columbas vendebant mentionem fecerunt Matthæus & Marcus, quas à Iesu everfas fuisse commemorant. Atque vtinam hæc mente Divina Scripturæ accommodata audirent, qui supra cathedram Moysis federe se gloriantur, & totas columbarum Ecclesias vendunt, easque ejusmodi præfectis tradunt, de quibus id dici potest quod in Jeremia à Domino profertur:

101. 4. 22. Principes populi mei non me cognoverunt; filij insipientes sunt, & vecordes, sapientes sunt ut faciant mala, bene autem facere nesciverunt; & quod apud Michaam, opinor, his verbis conceptum est: Principes populi mei exierunt de domo deliciarum suarum: hæc enim si audissent, columbas Christi minime profecto vendidissent, sed principes columbis parcentes, ac de earum salute sollicitos constituisent; neque circumspicientes quonam maclato, haud secus ac pingui columba epulaturi sint: Ejedæ autem ijs, quod venderent, atque emerent, necnon & numularijs & columbarum venditoribus pudorem incutiens Iesus ex vaticinijs, quasi ex Patris sui persona editis, scriptum esse dicit: Domus mea domus orationis vocabitur; nec enim aliud quidquam in Ecclesia Dei esse oportet, quam petitionem sancti cujlibet operis, & visitationem Dei arcessentis, & precationis loco apud Deum habiti, juxta quod possibile illud est: Sine intermissione orate; at vos orationis domum flagitij vestris latronum speluncam fecistis: & sapenumero ad depravationem paulatim ita vergentes Ecclesia creditæ res comperire licet, ut à latronum spelunca in nomine Christi congregatus cœtus minime differat, ita ut illis dici queat: Propter vos semper nomen meum blasphematur in genti-

Αἰρητοῦς τὰς τῆς κληθείων καὶ φιλαργύρων περὶ τὰς, καὶ εἰς πολλὰ βύτλην καὶ στένορας λόγων ἄξια κατὰ κεραμειχόντων τῶν δόκιμα ἀργύρια, ἵνα βλαβήσῃσι ἢ ἐλατῆς οἱς κληθείων, αὐτοὶ δὲ μὴ εἰς δέον χεῖρτων ταῦτ' ἀργύριον· εἰοὶ ὅτι ἄλλοι ἐν ταῖς ἐρώ πωλωσῶντες καὶ ἀγοράζοντες τὰς χεῖροσ ἀπειτερεῖς, καὶ πωραδιδόντες τὰς ἀπειτερεῖς ὡς ἀπειτερεῖς, τὸς βλάμῆρας καὶ εἰπόντες τὰς· τίς δάσει μοι πῶρωγας ὡσὶ ἀπειτερεῖς, καὶ ποταπὴ σμῆμα, καὶ κηπαῖσσι; καὶ ἐπακωσέν τας, ἀργύριον οἱς ἢ δει· καὶ νομίτω ἀρμόζειν τ' ἀπὸ τῆς πωλωσῶν τας ἀπειτερεῖς λόγων τοῖς πωραδιδόνσι τας ἐκκλησίας ἀγοραγοροῖσι, καὶ τυραννικαῖς, καὶ ἀπειτηνῶσι, καὶ αὐτοδραβείσιν ἐπισκόποις, ἢ πρεσβυτέραις, ἢ διακόνοις. ἐξέσπῳ μόνων τῆς πωλωσῶν τας ἀπειτερεῖς καθέδρας ὠτόμασσι ὁ ματῆτοῖς, καὶ ὁ μῆρας, ἀφασι κατὰς ἐσφῆται ἕσπὸ τῆς ἱστορ' ὡς εἰδοῖ ἱστορῶν ἰκκων μὲν τὰ σφέποντες νοῦ τῆ εἰα γροφῆ οἱ ὅτι τὰς καθέδρας μωῖσῶος ἀρχοῦντες χυθίζουσαι, καὶ πωλωσῶντες ὄλας ἐκκλησίας ἀπειτερεῖς, καὶ πωραδιδόντες αὐτὰς τοῖσιν ἀπειτερεῖς, ἀπὸ τῆς ἐν λέγοιτ' ἀπὸ τῆ ἐν τῶν κερμῆμα ἕσπὸ τῆς κρεῖτα λεγομένη· οἱ ἠγῆμενοι τῶ λεσὸ μὲ εἰ με σὺν ἡδέει. ἦοὶ ἀφροῖε εἰσι, καὶ ἢ σμωῖτοι, σοφοὶ εἰσι τὰ κωκοπιήσῃ, ὅ ὅ καλὸς πηῖσῃ σὺν ἠγρωσῳ. καὶ ὅ ἐν τῶ μωραῖα, οἰμα, ἢ τὸ λελεγομένη· οἱ ἠγῆμενοι τῶ λεσὸ μὲ ἐκκλησιῶσσι τῶ εἰ οἰκον τρεῖσῃσ ἀπῆ. εἰ γὰ ἰκκων, σὺν δὲ ἐπὶ ὠλοπῆ τας χεῖροσ ἀπειτερεῖς, ἀλλὰ κατῆσῃ τῶ ἀργύριος αὐτῆς φειδεμένης τῆ ἀπειτερεῖς, καὶ πωρῶνομῆρας τῆς σφῆταισ αὐτῆς, καὶ ἢ ἀπειτερεῖς τίνα ὡς παρῆσιν ἀπειτερεῖς ἠσῳρῃε κατὰ τὸν σῳσῃ, λέγει ὅ ἱστορῶσ ἐκ βλαμῆρας, ὡς πωλωσῶσι καὶ ἀγοράζουσι, καὶ τοῖς κληθείσῃς, καὶ τοῖς πωλωσῶσι τας ἀπειτερεῖς, δυνωπῶν αὐτοῖς δὸπ τῆ ὡς ἐκ πωρῶσῃσ τῶ παρῆσ λεγομένων σφῆταισ, ὅπ ὅ μὲ γρογαμῆρας ἐστῖ. ὁ οἰκος μὲ οἰκος σφῆταισ κληθῆσῃσ. σῳσῆν γὰ ἄλλο δει ἐστῖ ἐκ ἐκκλησίασ δει ἢ βλάμῃσ πῶσῃσ ἀφῆσῃσ, καὶ πωρῶνομῆρας τῶν τῶ σφῆτῶ ἐπισκοπῆσ, εἰς ὠγῆσ πωρῶσῃσ λομῶρομῆρας, καὶ ὅ, ἀπῆσῆσῃσ πωρῶσῃσ, δυνωπῶν ἐστῖ. ἦμαῖς ὅ, ὡ ἐστῖ, ἢ ἠμετέρας κακίας τ' τῆσ σφῆταισ οἰκον σφῆταισ λησῶν πηπῶσῃσ, καὶ ὠρεῖν ἐστῖ πωρῶσῃσ καὶ βλαμῆρας ἠσῳσῃσ εἰς ἀφῆσῃσ ὠδῶσῃσ ταῦ τὰς νομῶσῃσ ἐκκλησίας σφῆταισ.

Math. 10. 10. Psalm. 54. 6.

Jer. 4. 22.

Mich. 1. 9.

1. Theff. 5. 17.

Isa. 52. 5.

ὡς μηδὲν σπῆταισ λησῶν ἀφῆρεν ὁ ἄθεσῃσ σφῆταισ ἐν ὀνόματι χεῖροσ, ὡς ἀλέγοσῃσ αὐτοῖς· εἰ ἦμας ἀφῆσῃσ πῶσῃσ ὁ ἠγομῆ μὲ βλαμῆρας ἐστῖ τῆσ ἠσῳσῃσ· εἰ δὲ δει τὰ εἰδοῖ

quicquam evertetur, neq; quasi qui latro-
 num speluncam domum orationis fecerit,
 verbis tanquam latro castigabitur; cum
 poenas dabunt, qui latrocinij suis, & ne-
 quitia domum orationis latronum spelun-
 cam fecerunt. Postquam ergo excogita-
 tam à nobis, & Ecclesie duplici modo ap-
 plicatam expositionem super hoc loco tra-
 didimus, agendum, an eo quoque pacto in-
 telligi possint quæ hoc habentur loco, præ-
 terea videamus. Haud secus ac Ecclesia,
 naturaliter templum Dei est vniversa
 natura ratione prædita, ad id creata vt
 capiat gloriam Dei, quæ Paralipome-
 non secundo, & tertio Regum visa esse
 in Templo post ipsius structuram narra-
 tur. Id autem, quod natura suapte tem-
 plum Dei est, animam scilicet, vendenti-
 bus & ementibus cogitationibus, & quæ-
 cumque ad rem numulariam pertinent at-
 tendentibus nos peccantes complevimus,
 atque alijs item, dum peccatis dediti su-
 mus, vendentibus & nundinantibus quid-
 quid sanctum in anima nostra reliquum
 fuit, quod erat columba, replevimus. Qui
 ergo peccatis additi sunt, & cogitationi-
 bus, quæ latronum similes sint, repleti
 sunt, ijs ait Iesus: Scriptum est, Domus
 mea, domus orationis vocabitur; vos autem
 fecistis illam speluncam latronum. Latrones
 ergo, qui domum orationis speluncam fe-
 cerunt latronum, Templo eiecit Iesus:
 at qui eadem de Iesu sentiunt quæ latro-
 nes, de Iesu quidem dixerunt: Cynicisq;
 crucifige eum; de latrone autem Barabba:
 Dimitte nobis Barabbam. Quocirca ad hanc
 vsque diem Iesum quidem non habent Iu-
 dæi, nec enim in Filium Dei crediderunt;
 at latronem Barabbam qui de spiritualibus
 nequitia est, iam comprehensum & car-
 cere conclusum secum habent, quem ad-
 versum se dimitti postulaverunt: propte-
 rea incredulorum Iudæorum imperium tenet
 Barabbas latro.

2 Paralip. 29.
3 Reg. 8. 11.

Matth. 21.
13.

Matth. 27.
21, 22.

De sanatis in Templo cæcis &
 claudis.

Et accesserunt ad eum cæci & claudi in
 Templo, & sanavit eos, & reliqua, vsque ad
 id: Ex ore infantium & lactentium perfecisti
 laudem. Literæ sensus planus est & facilis;
 sed vt anagogicas interpretationes supra
 traditas persequar, in templo Dei, domo
 orationis, Ecclesia scilicet non omnes vi-
 dere, neque omnes, vt ita loquar, recto
 pede incedere dicendum est; nam ex ijs
 qui congregati sunt, cæci sunt nonnulli,
 alij vero claudi, qui quod cæcitatem &

A βλασησασαι ὑπο τῶ ἱεροῦ, ὅτε π ἴβ αὐτῶ κη-
 τασασασασαι, ἢ ὡς ποιῶσαι τ ὄικον σεσεβ-
 χῆς ἀσῆλαιον ληστῶν ὀνειδιθῆσεται ὡς ληστῆς, ὅτε
 κητασασασασαι οἱ ποιῶσασαι τῆ ἑαυτῶν ληστῆς, ἢ
 ἀδικία τ ὄικον τῆς σεσεβῆχῆς ἀσῆλαιον λη-
 στῶν * εἰρημῶν ὄικον εἰς τ ῥατῶν τῆς ὑποπ- * τῆ ὑπ-
 σῆσῆς ἡμῶν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν διχῆς ἀπιδε-
 δωμένης διηγήσας, φέρε μὲν τῶτα ἰδωλῶν εἰ-
 δωματα καὶ ὅτω τῆ τ ὄικον νοηθῆναι. ὄικον
 ἰλαθῆον τῆς ἐκκλησίας φῶσῆ ἰεροῦ ὅτι θεοῦ πάσα
 B λογικῆ φῶσῆς κητασασασασαι ἴνα κηρησῆ δῆλα
 θεοῦ, ἀεὶ ἢς γέγραπται ἐν τῆ δω πῆρα ἴβ πα-
 σελαποδῶν, καὶ τῆ τελετῆ ἴβ βασιλῶν, ὁ-
 φθῆσις μὲν τὴν οἰκδομὴν τῆ νεῶ ἐν αὐτῶ. τῆ
 δὲ ὁ φῶσαι ἰεροῦ τῶ θεοῦ, τῆ ψυχῆν, πηλη-
 ρά κημῶν οἱ ἀμῆρτῶν πηλωῦται καὶ ὄροσα-
 ζῶσασαι λογισμῶν, καὶ ἀλλῶν ἀεὶ φηρησῆ πῶ-
 τα σεσπῶμῶν τῶν ἀφῆλοισμῶν. πηληρῶ κημῶ
 ὅ ἀμῆρτῶν, καὶ ἀλλῶν πηλωῦται ὅ ἀπυ-
 πηλωῦται εἰ π * ἄζῆον κητασασασαι ἐν τῆ ψυ- * ε. π. ἢ
 C χῆ ἡμῶν γηρησῆ, ὄροσῆ ἢ ἀεὶ φηρησῆ. λέγει δὲ
 τῆς ἀμῆρτῶν οἱ ἰησοῦς, καὶ πηληρῶ μῶν
 ληστῶν λογισμῶν τῶ γέγραπται, ὁ οἶκος μῶν, εἰ-
 κῆς σεσεβῆχῆς κηρησῆσασαι. ἡμῶν ὅ ἀδῶν πηρησῆ-
 κητε σπῆλαιον ληστῶν. ὁ μῶ δω ἰησοῦς τῆς ποι-
 σασασαι σπῆλαιον ληστῶν τ ὄικον τῆς σεσεβῆχῆς
 ληστῆς ὄροσῆσασαι ἐν τῶ ἱεροῦ, οἱ ὅ τῶ αὐτῶ τῆς
 ληστῆς φηρησῆσασαι, ἀεὶ μῶ ἰησοῦ εἰρηκασῆ.
 φῶσῆ, φῶσῆ αὐτῶ, ἀεὶ ὅ τῆ ληστῆ βαρῶ-
 εῶ. ἀπιδῶσασαι ἡμῶν τ βαρῶβῶ. ὄροσῆ μῶ γη-
 σῆσασαι ἰησοῦ ἰησοῦ μῶ σῆκ ἡ χησῶν, ὅ γῶ πη-
 πηρῶ κησῶν εἰς τ ὄικον τῶ θεοῦ. ἡ χησῶν ὅ μῶ ἑαυ-
 τῶν τ ἀπιδῶσασαι πῶν μῶ κηρησῆ τῆς ποιησῆς βαρῶ-
 εῶν τ ληστῆν ἡδῶ κηρησῆσασαι, καὶ εἰς φηρησῆ-
 κῆν κητασασασαι μῶν, ὄν * κηβῆ ἑαυτῶν ἡξῆσῆ * ε. π. ἢ
 ἀπιδῶσασαι. ἀφῆ τῶτο ἀρῆ τῶ ἀπιδῶσασαι ἰησοῦ
 βαρῶβῶς ὁ ληστῆς.

Περὶ τῶν ἐν τῷ ἱεροῦ θεασασασαι τῶν τυφλῶν
 καὶ κηλῶν.

E Καὶ σεσεβῆσασαι αὐτῶ τυφλοὶ καὶ κηλοὶ ἐν τῷ
 ἱεροῦ, καὶ ὄροσῆσασαι αὐτῶν, ἢ τῶ ἰησοῦ, ἡσῆ ὄ-
 ἐκ σῆματος ἡπῆσασαι καὶ ἡρησῆσασαι κηρησῆσασαι
 αἴτου. τῶ μῶ τῆς λέξεως δῆλα. ἀπολῶσασαι ὅ τῆς
 σεσεβῆσασαι ἀγαθῆς λογῆσῆ ὅπ ἐν
 τῶ ἱεροῦ τῶ θεοῦ, ὅ οἶκον τῆς σεσεβῆχῆς, τῆ
 ἐκκλησίας, ὅ πῶν τῆς εἰσῆσασαι, ὄροσῆ, ἢ
 ὄπῆς ὄνομασῶν, ὄροσῆσασαι, εἰσῆ γῶ τῆς ἢ
 τυφλοὶ, καὶ ἀλλοὶ κηλοὶ τῶ ἀφῆσασαι, οἱ

Matth. 23.
14, 15.

πως ἐὰν τὸ σωμα ἐκείνου τῶν ἐαυτοῦ τυφλοῦται
 καὶ χωλότατος, ἢ τὸ γινώσκων ἐπὶ θεοῦ ἢ
 τῶ θεοῦ ἔργον ἐστὶ, καὶ τὸ λόγος τῶ θεοῦ ὁ θεοῦ
 πύσω ἀδύνατος, ὡς ἐξ ἑβραίων αὐτῶν
 μὲν τὸ πρῶτον γινώσκον ἐπὶ ἀρχιερεῖς, ὡς οἱ γενο
 μενοῖς, καὶ πρῶτον ἰδοῦντες τὰ θαυμασά αὐτοῦ ἵποισιν
 ὁ ἱσθός, ἢ τῶ παιδῶν ἀκούοντες δοξαζόντων τῶ
 ἡοί τῶ θεοῦ ἐν τῶ ἱερῶ, τῶ Ἐκκλησία, ἢ γὰρ
 κτηστὴν καταφρονούντες ἐπὶ ἡμερῶν τῶ ἰ
 στωῦ παιδῶν, ἢ Ἐβραϊστῶν τῶν ἐπὶ τῶ σ
 τῆ. ἀκούεις τί ἐπὶ λέγουσι; ἐδὲ δυνατὸν αὐ
 τῶ ἀνεκρεῖσται, ὅτι τῶ τῶν ἱερῶ ἐν τῶ
 ἀναφροῦνοῖς γενοῦντος μέγας τῶ θεοῦ, ὡς
 αὐτῶν, ἵνα μὴ καταφρονήσῃ ἐπὶ ἐν τῶ Ἐκκλη
 σία μικρῶν, καὶ παιδῶν ἡμῶν ἐμὲ ἢ ἐν
 τῶ ἱεραῖοις πατέρα μὲν, ὅτι ἐκ σοφίας νηπίων
 ἢ ἑραδοῖς κατηρήσῃ αἶνον; μὴ ποτὲ οὐκ, ὡς
 ἐπὶ τῶ ἰσθῶν ἡλικίᾳ αἶνον οἱ ἀρχιερεῖς ἢ
 γενομένοις, ἢ τῶν ἐπὶ τῶ ἀναγνώσει αἶνον
 ἡλικίᾳ ἀρχιερεῖς, ὁ ὄνομα τῶ Ἐπιτοκῆς ἢ
 κισμῶντες τῶ ἑαυτοῦ βίᾳ, ὡς ἐδεδυμένοι τῶν
 δόλων ἢ τῶ ἀληθείᾳ; ἐπὶ οὐκ ἐπὶ τῶ βί
 οντες τῶ τῶ θεοῦ θαυμασά, ὡς ἐπὶ ἡ ἱερῶ
 φρονούντες ἐπὶ ἐν τῶ Ἐκκλησία μικρῶν μὲν ἢ ν
 πῶν, ἡμερῶν τῶν δι τῶν ἢ τῶ γράσῶν αὐτῶν,
 ἢ ἀναμνηστῶν ἐπὶ τῶ τῶν ἱερῶ, ἢ κα
 τῶ φρονούντες αὐτῶν ὡς ἐπὶ ἱσθῶ, ὡς ἀμνηστῶν
 τῶ ἢ μὴ ἀμνηστῶν, ἢ ὡς ἀκούοντες πᾶ
 σῶν τῶν ἱερῶν, ἢ λέγουσι αὐτῶν. ἀκούεις
 τί ἐπὶ λέγουσι; ἢ τῶ ἢ ἐπὶ μὲν ἡλικίᾳ
 οὐκ, ἢ τῶν ἱερῶν τῶν ἐπὶ τῶν ἱερῶ τῶν ἱερῶ
 σι ἢ τῶ πρῶτον, ἢ μέγας φιλῶντες τῶν ἱερῶ
 ἀπίστες τῶν ἱερῶν, ἢ κισμῶντες κατα
 φρονούντες, ἢ μὲν πάσης δύνατος ἀκούοντες ἀγέλας
 ἢ πρῶτον, ἢ ἡλικίᾳ τῶν ἱερῶ, ὅτι πληροῦσι
 αἶνον ἀκούοντες οἱ ἡλικίᾳ ἀρχιερεῖς, ἢ ἐγκραδοῖς
 αὐτοῖς τῶ ἱσθῶ, ὡς αὐτοῖς δικαιοσύνην ὡς ἐ
 γοντες ἐπὶ ἡ ἱερῶ σπουδαῖον, ἢ γενοῦν τῶν
 δὲ ὁ ἱσθῶ τῶν παιδῶν μὲν μὴ ποτὲ, ὡς ὡς ἀ
 χιερεῖς ἐπὶ ἀμαθίᾳ ἐγκραδοῖς τῶν ἱερῶ. ὡς ἐ
 ποτὲ ἀνέγνωτε ἐπὶ ἐκ σοφίας νηπίων καὶ ἱε
 ρῶν κατηρήσῃ αἶνον; ἢ ἐπὶ ἱερῶ ἐν τῶ
 Ἐκκλησία τῶν, ἢ ὡς τῶ ἱερῶ, ὡς ὡς ἀ
 νητα βρέθη ὁ λογικὸν ἄδδον γὰρ ἐπὶ τῶν ἱερῶ
 ἐ ἡλικίᾳ τῶν αὐτῶν ἢ γὰρ ποτὲ γοντες, ἐπὶ ἐ
 ὁ μὴ ποτὲ τῶ θεοῦ τῶ πῆν, ἐ τῶ βίᾳ, δὲ ὡς
 ὅτι πληροῦται ἐπὶ αὐτῶν τῶ. ἐκ σοφίας νηπίων
 ἐ ἡλικίᾳ τῶν κατηρήσῃ αἶνον. ἑαυτῶν ὡς ὡ
 θεοῖς αἶνον ἐπὶ τῶ ἱερῶ κατηρήσῃ ὡς, ἢ ὡς ὡς
 γοντες ἐπὶ τῶ ἱερῶ κατηρήσῃ αἶνον, ἢ ὡς ὡς
 γοντες ἐπὶ τῶ ἱερῶ κατηρήσῃ αἶνον, ἢ ὡς ὡς

A claudicationem sibi consciant, & à solo Deo, & Dei Verbo sanari se posse intel ligant, postquam ad id accesserunt, sanantur. Deinceps scriptum est Principes sacerdotum, & Scribas, etiamsi portenta à Iesu edita vidissent, & pueros in Templo, hoc est in Ecclesia, Filium Dei laudibus celebrantes audirent, spretis pueris Iesum laudantibus indignatos esse, præque indi gnatione sospitatori dixisse: Audis quid isti dicunt? at eum pudorem illis incutien tem respondisse: Vos qui in Sacrarum Scripturarum lectione tandiu haectenus verfati estis, nonne legistis: Ex ore infan tium & lactentium perfecisti laudem, vt ne parvulos in Ecclesia ac puerulos me, meū que Patrem qui in caelis est laudantes af pernemini? Quemadmodum ergo juxta historiam reprehendendi sunt Principes hi sacerdotum, & Scribae, annon juxta anagogen reprehendendi quoque sunt quidam Principes sacerdotum, Episcopa tus nomen vita sua & moribus non ornantes, neq; Sciētia & Veritate induti? Hi ergo etiamsi Dei miracula videant, tamen eos qui in Ecclesia parvuli quidem & pueruli sunt, sed Deum nihilo secius ipsius que Christum laudant, contemnunt, ipforumque profectum agere ferunt; & qui minime peccant tanquam peccantes, & quasi morem neutiquam gerentes qui par tes suas ac vicem recte tumentur, apud Ie sum accusant, eique dicunt: Audis quid isti dicunt? Id vero nobis intellectu etiam facilius erit, si in mentem revocaverimus quemadmodum spiritu ferventes, & ad carcerem vsque cum infidelibus dimican tes, & periculum spernentes, & castitatem Dac virginitatem constantissime servantes, in literis vero ignaros, quasi dissolutos in crepant reprehensione digni sacerdotum Principes, eosque apud Iesum accusant, quali probis vsque adeo bonisque pueris aequi sanctiusque se gerant. At Iesus pueros quidem testimonio suo compro bat, sacerdotum autem Principibus igno rantiam obicit dicens: Nunquid legistis, Quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? & quum in Ecclesia eos videris, qui, vt superius diximus, Sicut modo geniti infantes, rationale, sine dolo lac concupiscunt, & lactentes ipsum lac potant, & Deum præterea fide & vita sua prædicant, in illis id compleri animadvertit: Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem: in ejusmodi enim hominibus laudem sibi ipse parat Deus, quorum nomine Patri gratias agens Iesus dicit: Confiteor tibi Pater, Domine coeli & terra, quia abscondisti hæc a sapientibus,

* x. ὡς μὴ ἀκούοντες ἱερῶ

* 10. τῶ

* 11. γὰρ

Math. 21.

Math. 21.

C

D

Math. 11.

16.

1. Par. 13.

Math. 11.

25. 26.

Prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Ita, Απεικάλυψας ἀπὸ τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων, ὅτι ὁ πατήρ, ὁ πῶντων ἐργάτης, καὶ τὰ ἕξῃς.

De ficu arefacta.

Περὶ τῆς ξηραθείσης συκῆς.

Matth. 21. Et relictis illis abiit foras extra civitatem, usque in Bethaniam; & quæ subnexa sunt, usque ad id: Et omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis. Quibusnam relictis ex vrbe Hierosolyma excessit Iesus, è qua cum exisset, manebat in Bethania? an sacerdotum Principibus ac Scribis populi, qui prodigia ab illo edita, & clamantes in templo pueros, ac dicentes: Osanna Filio David, viderunt, & ijs nihilominus Christum laudantibus successerunt, proptereaque reprehensi sunt, vt pote qui ad id non advertissent: Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? Et quoniam hanc reliquit Hierosolymam, & extra civitatem fuit, idcirco corrui, & lapis super lapidem non amplius manere, imo & subverti coepit, donec omnia excinderentur. Venit in Bethaniam, obedientiæ domum, Ecclesiam nimirum, vbi diversatus est, & requieuit; quandoquidem Hierosolymæ, vbi reclinaret caput, vt pote eiusmodi Principibus sacerdotum ac Scribis eam incolentibus, non habebat. Postquam autem in Bethania, obedientiæ scilicet domo conquevit, postquam constitui cepta est Ecclesia, & in ea conqueiescendi initium fecit Christus, tunc in civitatem quæ reliquerat, & extra quam fuerat, revertitur, & in eam revertens esurit; & visa vna in via ficu, quæ populi arbor erat, accessit ad eam; & nihil in ea edule, sed vitæ tantum signa invenit; folia quippe in ea erant, absque villo fructu: tunc vero quoniam animata erat ficus, eam propterea, quasi debitam sibi imprecationem audiret, compellat his verbis, Nunquam tibi innascatur fructus, quamdiu perseverabit præfens ætas. Inde fit, vt sterilis exilat Iudæorum Synagoga, & ad consummationem vsque sæculi, donec plenitudo gentium adveniat, talis erit. Exaruit autem ficus, cum inter homines humano corpore indutus & ipse Iesus etiamnum viveret. Videntes autem Discipuli mirati sunt dicentes: Quomodo continuo aruit ficus? anima quippe oculis arefacta ficus mysterium viderunt, & non tam quod exaruerit, quam quod subito & repente aruerit, obstupuerunt. Aridam enim ficum, hunc nimirum Israël's populum intuebantur; & cum arefactam derepente ficum videntes Discipuli mirarentur, quasi id quod dictum fuerat confirmans Iesus, ita respon-

Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἔξῃσεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ τὰ ἕξῃς, εἰς τὴν ἑβραϊκὴν βίβλον. καὶ πᾶν τὸ ὅσα αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πισθόντες, λαμβανέτω. τίνας καταλιπὼν ὁ ἰησοῦς ἔξῃσεν ἐκ τῆς ἱεροσολυμίτικης πόλεως, ἀφ' ἧς ἔξῃσεν ἐν Βηθανίᾳ; ἢ τὰς ἰδούμας ἀρχιερεῖς, καὶ γεραμίτας τῆς λαοῦ τῆς ἱεροσολυμίτικης ἐπολιτείας, καὶ τὰς παῖδας κερζουζαῖος ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας, ὡς οὐκ ἔστιν ἡμεῖς, ὡς οὐκ ἔστιν ἡμεῖς, ἀνακατήσθησιν ἐπὶ τοῖς ἀνδράσι τῆς γῆς, καὶ ἀφ' οὗτο ἐλεγερέντες, ὡς μὴ νουνοκώτες τί. ἐκ τῆς σωματικῆς ἡλικίας καὶ ἡλικίας κατηρίσθη ἁγίου. καὶ ἐπὶ κατέλιπε τὴν ἱεροσολυμίτικην, καὶ ἔξω γέροντος τῆς πόλεως, ἀφ' οὗτο πέπαισε, καὶ λίθος ἐπὶ λίθον ἤρξατο μὴ μῆρην, ἀλλὰ καὶ καθαρεύσασθαι, ὡς πᾶν καταλιπὼν ἡλιθὸν εἰς Βηθανίαν, τῆς ἑβραϊκῆς οἴκου, τῆς ἐκκλησίας, ἵνα καὶ ἡλιθὸν, καὶ ἀπειθαύσατο, ἐπὶ μὴ εἶχεν ἐν ἱεροσολυμίτικῃ πόλει τὴν κεφαλὴν κρίται, ὡς τῆς ἑβραϊκῆς ἀρχιερείου καὶ γεραμίτικῆς οἴκου ἐν αὐτοῖς. ὅτε ἡ ἀπειθαύσατο ἐν τῇ Βηθανίᾳ τῆς ἑβραϊκῆς οἴκου, μὲν τὴν ἀρχὴν τῆς συζητήσεως τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπειθαύσατο τῆς γῆς ἐν αὐτῇ, τότε ἐπέμεινε εἰς τὴν πόλιν ἢ καταλιπὼν, καὶ ἡς ἔξω γέροντος, καὶ ἐπὶ ἀρχῆς εἰς αὐτὴν πεινᾶ, καὶ μίαν ἰδὼν συκῆν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ὅθεν ἔδεν τῆς λαοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ ὡς ἐπὶ ἔδεν ἐν αὐτῇ βρώσιμον, ἀλλὰ μόνον ζωῆς ἐμφανισίον. φύλλα γὰρ χωρὶς καρπῶν ἦν ἐν τῇ συκῇ. εἰτ' ἐπὶ ἐμψυχος ἦν αὐτὴ ἡ συκῆ, ἀφ' οὗτο λέγει ὡς ἀκούσῃ τὴν παρρησιασθῆναι αὐτῆς ἀρᾶς. ὅτι λέγει ἡμεῖς οὐκ ἔστιν ἡμεῖς, ὅσοι σκεύηται ὁ σκευάτης αἰῶν, μὴ κέπ ἡμεῖς εἰς σοὶ καρπός. ἀφ' οὗτο ἀκαρπός ἐστιν ἡ ἰδούμας σιωπηροῦ, καὶ τὸ τῆς αὐτῆς ἑως τῆς σκευάτης τῆς αἰῶνος, ἑως ὁ πληροῦμα τῆς ἐβραϊκῆς εἰσελάθῃ. ἔξῃσεν δὲ ἡ συκῆ ἐπὶ ἐπιδημιώτους τῆς βίβλου τῆς αἰσεσθῆται, καὶ ἐν ἀνδροποῦτος ἰησοῦ. ἰδόντες ἡ οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασον λέγοντες. πῶς τῶν γεραμίτικῶν ἡ συκῆ; τῶς γὰρ τῆς ἱεροσολυμίτικης ἰδὼν ὁ τῆς ἑβραϊκῆς οἴκου μισθῆται, καὶ ἐθαύμασον ὡς ἔδεν ἐπὶ τῷ ἑβραϊκῷ αὐτῆν, ὡς ἐπὶ τῷ ἑβραϊκῷ γεραμίτικῳ. ἔβλεπον γὰρ ἑβραῖοι τὴν συκῆν, τῆς λαοῦ τῆς ἱεροσολυμίτικης, καὶ θαυμάζουσι τῶς μισθῆται ἐν τῇ ἑβραϊκῇ τῆς ἑβραϊκῆς οἴκου ὁ ἰησοῦς ἵνα ἔμπε-

acutius hunc locum intelligunt omnino priores relinquit, quādo ad alios post illos, & cum illis accedit; sed & postquam in Bethania divestatus est, relicta haudquam Bethania in urbem redit: in Bethania enim erat, & in urbem redibat. Esuriebat autem Iesus, fructus Spiritus qui in iusto proveniunt, semper capere volens; & charitas quidem ejus qui illam primum Spiritus fructum profert, necnon gaudium, & pax, & lenitas, & cetera, haec sunt, ut ita dicam, ficus ipsius, quas esuriens comedit; quos sane quamdiu de nobis fructus dabimus, haud exarescimus; at quotiescunque accedenti ipsi & fructum comedendum quarenti non præbeimus, nobis dicitur: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Nam præter jam traditam ficus explicationem, quasi populum ipsa significet, ad unumquemque referri potest hæc oratio, quasi ficus sit, vel arefacta, vel fructum ferens, & vivens, & culta, ut majorem fructuum copiam emittat. Fortassis vero quemadmodum in sementi, Exist qui seminat, seminare, & quadam ceciderunt secus viam, & venerunt volucres cæli, & comederunt ea; alia autem ceciderunt in petrosa, & alia in spinas, & alia in terram bonam; ficus itidem variae sunt; & si in terra bona ficus lata sit, fructum fert, eumque esurienti Iesu prabet; at postquam secus viam confita fuerit, quemadmodum ea de qua id scriptum est: Et videns fici arborem unam secus viam, Iesu ad se venienti fructum non præbet, nihil enim in ficu juxta viam adfita invenit, nisi folia tantum; idcirco quum secus viam esset quidem, sed folia tantum, at sine fructu haberet, quibus vita significationem daret, id dixit: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Quamdiu ergo ad ficum non accedit, nec fructum ejus adhuc requirit, sed dum fructum ferat ficus patienter expectat, non arefeit; at cum advenerit qui fructus nostros appetit, si solam fidei sollicitationem absque fructibus habere inveniamur, confessim exarescimus, amissa etiam ea quam nobis fidei nomine pepereramus existimatione. Ac ejusmodi homines reperire licet, qui fidelium nomen diu gesserunt, & vivere se signis comprobaverunt, at aridi nihilominus omnino sunt: quos à Dei Verbo penitus recessisse & exaruisse videre est, quod fructum non dederint. Hoc sane loco exarescit ficus quæ esurienti Iesu fructum non dedit; alia autem succidi jubetur, ne terram occupet.

Matth 13:3, 4, & seq.

Luc. 13:7.

ἐνεκρίνετο ἢ μὴ διδάσκῃ πνιῶντι τὰς ἰσσοὺς καρπὸν. ἀλλ' ἡ συκὴ ἐκλήπεσθαι καὶ θλίβῃ, ἵνα μὴ τὴν γῆν καταργῇ. εἰδὲ οἱ μαθηταὶ ἐπορεύοντο ἰδού πῶς μὴ ζῶπικῆν ἔμφασιν ἔπραξάντα, γαυροῦσθε

A καὶ δὲ τὸς σιωπεῖτό πρην ἀκούοντας τῶν λεζυμῶν, πρῶτος καταλείπει τὴς πεσούρας, ὅτε πρὸ ἐτέροις ἦ μετ' ἐκείνων, ἢ σὺν ἐκείνοις. ἀλλ' αὐτὸς καὶ εἰς βethaniaς αὐλιεύει, ἢ καταλείπει τὴν βethaniaς εἰς τὴν πόλιν ἐπελάττει, ἢ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπίστα ὅ ἰσσοὺς αὐτὸς ἐν τῷ δικῆν βουδέμενος μεταρθεῖν καρπῶν τῆ πνιῶματος. καὶ ἔστιν αὐτῷ, ἵνα ἄπας ὀνομασθῆ, τὰ σύκα ἂν πνιῶν εἴδῃται, ἀγάπη τῶ καρποφορῶντος αὐτὸν, περὶ τὸς καρπὸς τῆ πνιῶματος, καὶ ἡ χάρις, καὶ ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ μακροθυμία, καὶ τὰ λοιπὰ. ἀπῆα ὅσον μὲ καρποφορῶντι, ἢ ἔπραξάντα ἰδοὺ ἐπὶ τῷ ὄντι καὶ ζῆτιῶντι καρπὸν ἵνα ἴδῃται μὴ πρὸς ἑαυτὸν, λελέξεται περὶ ἡμᾶς. μηκέτι ἐκ σο καρπὸς ἤροιο εἰς τ' αἰῶνα. χάρις καὶ εἰρήνη τῆς πατρὸς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ πάντοτε. ἀμήν. ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς ἀκούοντες τὸ λόγον συκῆν ὄντα, ἦτοι ἐρηγοῦντων, ἢ φέρουσαν καρπὸν, καὶ ζῶσαν, καὶ μακροθυμῶν, ἵνα πλῆθῃ καρπὸν φέρῃ. Ἐπεὶ ἡ ἰσσοὺς ἐπὶ τῷ σπέρματι, ἔπειθ' ὁ σπέρματι τῷ σπέρματι, καὶ ἂν μὲν ἔπιπεσεν τὸ σπέρματι τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθεν τὸ πνιῶν τῶ ἔρμῳ, καὶ κατέφαγεν αὐτὸ, ἀλλ' ἢ εἰς τὴν πέτραν, καὶ ἀλλ' αὐτὸς εἰς τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν γῆν, ἄπας καὶ συκῆ εἰσι ἀγαθοὶ. Ἐπεὶ ἂν μὴ ἡ συκὴ ἐπὶ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γῆς, καὶ φέρῃ καρπὸν, καὶ πνιῶντι ὅ ἰσσοὺς πρὸς αὐτὸν. ἐπορεύοντες τὴν ὁδὸν, ὡς αὐτὸς ἀπὸ τῆς γέγενεσθαι τὸ καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῷ ὄντι, ἐλθόντι τὰς ἰσσοὺς ἢ ἀδωσὶ καρπὸν, ὁσὸν γὰρ ὄντο εἰς τὴν ὁδὸν συκῆ, εἰ μὴ φύλλα μόνον, ἀλλ' ἔλαχε αὐτῇ, ἐπὶ τῷ ὄντι ὄντι, καὶ φύλλα μόνον εἶχεν ἔμφασιν τῷ ζῆτι, ἀλλ' ἢ μὲν καρποὺς ἢ. μηκέτι ἐκ σο καρπὸς ἤροιο εἰς τ' αἰῶνα. ὅσον μὲ ὅσον σὺν ἔργῳ ἐπὶ τὴν συκῆν, ὁσὸν ἦδ' ἐπὶ τὸν καρπὸν αὐτῆς, ἀλλ' αὐτὸς μακροθυμῶν ἀρεσκῶν εἰ πῶς οἴσῃ καρπὸν ἢ συκῆ, ἢ ἔπραξάντα. ἐπορεύοντες τῶ πνιῶντος ἢ. καὶ ἡμεῖς τὴς καρπὸς ἀρεσκῶν ὁσὸν ἔχομεν, εἰ μὴ τὴν ἐπαγγελίαν τῆς αἰῶνιως μόνον, ἢ σιωποῦνται αὐτῇ καρπῶν, ἀλλ' ἢ ἔπραξάντα ἰδοὺ, καὶ ὁ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπῆα ὅσον μὲν ἔστιν ἀρεσκῶν πῶς ἐπὶ πῶς φέρουσαν χάριτος ὅ τῆς πίστεως ὄνομα, καὶ ἐμφάντα ὅ ἴσσοι καὶ πῶς τῶν εἰσι ἔπραξάντα. ἢ. ἀλλ' ἢ μὲν καρποφορεῖν ὅ ἴσσοι ἰδοὺ καὶ ἀρεσκῶν πῶς τῶν ὄντων, καὶ ἔπραξάντα. ἔπειθ' ἂν μὲν ἰδοὺ καὶ τῶν ὄντων, καὶ ἔπραξάντα. ἔπειθ' ἂν μὲν ἰδοὺ καὶ τῶν ὄντων, καὶ ἔπραξάντα. ἔπειθ' ἂν μὲν ἰδοὺ καὶ τῶν ὄντων, καὶ ἔπραξάντα.

c. n. 137. 7. 841.

μαρτυροῦντες· πῶς ὁ παρρησιασθεὶς ἢ
 συκῆ; ἢ ἡ μάλλον νόσος ἢ ἡ ἐκείνη ἢ ἡ φαρ-
 μακία; ἢ ἡ τῶν ἰσχυρῶν ἢ ἡ τῶν ἀδύνατων· τίνα ἐπι-
 ποιῶν ἐν τοῖς πειρασμοῖς ὁ μὲν ἰσχυρὸς αὐτῶν τῶν καρ-
 πῶν, φέρει αὐτῶν, ἐν διωγμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν ὁ δὲ
 μὲν ἰσχυρὸς· καὶ ἐν τῶν γενομένων ἐπιμαρτυροῦντες πῶν,
 τὴν τῶν ἰσχυρῶν ἐγκρατείαν, καὶ σωφροσύνην. ὁ δὲ
 ἄσπικτος καὶ ἄκατος πειρασμῶν, τὸ ἀκράτους αὐτοῦ
 καρπῶν· ὁ δὲ μὴ ὁδοσκοπεύσας ἑαυτὸν διδόναι πει-
 ράσας τῶν ἰσχυρῶν, καὶ ἐπιμαρτυροῦντες τῶν ὁμοιωμάτων,
 ἢ τῶν ἐγκρατειῶν, ὡς ἡ παρρησιασθεὶς· ὁ δὲ B
 ἀρνησάμενος ἑξαπέσει· ὁμοίως ὁ δὲ ὁ περιβό-
 * 70. τῶν
 * 71. ἢ ἡ
 * 72. τῶν
 * 73. ἢ ἡ
 * 74. τῶν
 * 75. ἢ ἡ
 * 76. τῶν
 * 77. ἢ ἡ
 * 78. τῶν
 * 79. ἢ ἡ
 * 80. τῶν
 * 81. ἢ ἡ
 * 82. τῶν
 * 83. ἢ ἡ
 * 84. τῶν
 * 85. ἢ ἡ
 * 86. τῶν
 * 87. ἢ ἡ
 * 88. τῶν
 * 89. ἢ ἡ
 * 90. τῶν
 * 91. ἢ ἡ
 * 92. τῶν
 * 93. ἢ ἡ
 * 94. τῶν
 * 95. ἢ ἡ
 * 96. τῶν
 * 97. ἢ ἡ
 * 98. τῶν
 * 99. ἢ ἡ
 * 100. τῶν

A cavet, mirantur dicentes: Quomodo conti-
 nuo aruit ficus? Id praterea certius cognof-
 cemus, si vnicuique rei, quacunque con-
 tinentur hoc loco sigillatim aptaverimus,
 attendentes quo pacto in tentationibus
 fructus postulat Iesus; in persecutione,
 verbi gratia, confessionem & martyrium;
 quum aliquem mulier deperit, continen-
 tiam Iosephi, & castitatem; & in singulis
 itidem tentationibus congruentem ei fru-
 ctum. Qui autem ad dandam Iesu esurien-
 ti, & ad se adventanti confessionem vel
 continentiam se non accingit, arefcit
 confestim; nam qui fidem ejuravit, arefcit,
 ita & qui fornicatus est, etiam si ante
 tentationum tempus vitæ significationem
 daret, & quasi ficus folijs indutus esset.
 Eiusmodi vero rebus obtupestunt Disci-
 puli, qui esuriens Iesus, & fructum qua-
 rens accesserit, eoque non inuento statim
 dixerit, & factū fuerit, & ad ferendum fru-
 ctū neutiquā parata ficus cōtinuo aruerit.
 Cum autem ficus sæpenumero multis an-
 nis homo aliquis fuerit, non exarefcit; at
 cum tempore tentationis Iesus accesserit,
 & fructum exegerit, eo ipsi non dato, is
 subito exaruit, & tot annorum vitam ami-
 sit; atque id quidem fit, quoniam iuxta ip-
 sius Sospitatoris effatum: *Omni habenti* *Matth. 23*
dabitur, & abundabit: ei autem qui non ha-
bet, & quod videtur habere auferetur ab eo,
ne quod videtur habere, otiosum sit. Vnuf-
 quisque potro Discipulorum si fidem ha-
 buerit, & non dubitaverit; id quod sicut
 contigit, facit, quodque ei subnexum est.
 Quinetiam planum facere operæ pretium
 est, quomodo Discipulus Iesu, quum fru-
 ctum in ficu quæsierit, nec repererit, ei
 dicat: *Nunquam ex te fructus nascatur in*
sempiternum, vt hoc ipso momento ficus
confestim arefciat. Animo hic tibi aliquem
 finge, quæ ad fidem pertinent profitem-
 tem, & in nomine Iesu edere se ac bibere,
 & in animæ suæ plateis præcepta Iesum
 tradidisse credentem; deinde Discipulus
 sapientiæ fructū & sermonem in illo qua-
 rens accedat, quatenus ipse divina docere
 se pollicitus est; at inquirens, & sermone
 ejus periculum faciens nullum fructum in-
 veniat, & Christo propterea vacuum esse
 spectatoribus significans, hunc vana sui
 exultatione Iesum nunquam fructum
 dare posse verbis declaret. Vide ergo an-
 non quod in ficu fecit Iesus, in ejusmodi
 homine pariter efficiat qui fide pollet, &
 minime dubitat. Et multo quidem satius
 est fallacem ficum, & vivere creditam,
 fructus vero non mittentem, & sterilitatis
 manifestam, Discipuli Sertvatoris verbis

* 70. τῶν
 * 71. ἢ ἡ
 * 72. τῶν
 * 73. ἢ ἡ
 * 74. τῶν
 * 75. ἢ ἡ
 * 76. τῶν
 * 77. ἢ ἡ
 * 78. τῶν
 * 79. ἢ ἡ
 * 80. τῶν
 * 81. ἢ ἡ
 * 82. τῶν
 * 83. ἢ ἡ
 * 84. τῶν
 * 85. ἢ ἡ
 * 86. τῶν
 * 87. ἢ ἡ
 * 88. τῶν
 * 89. ἢ ἡ
 * 90. τῶν
 * 91. ἢ ἡ
 * 92. τῶν
 * 93. ἢ ἡ
 * 94. τῶν
 * 95. ἢ ἡ
 * 96. τῶν
 * 97. ἢ ἡ
 * 98. τῶν
 * 99. ἢ ἡ
 * 100. τῶν

aridam declarari, quam vitæ specie ac si-
 mulatione hominum minime malorum &
 deceptu facilius corda diutius decipere.
 Eximium ergo illud visum est, quod circa
 ficum egit Iesus, ipsiusque Discipuli. Vni-
 cuique autem infideli, & iniquo, pro in-
 fidelitatis, ac iniquitatis rata parte mon-
 tem incumbere existimo, qui Discipulo-
 rum Iesu sermone auferatur, & in mare
 supplicij ipsius mittatur; & quæcunque in
 deprecatione petierint Iesu Discipuli cre-
 dentes, accepturos, quasi Discipulos ni-
 hil non æquum petiuros, & quasi magi-
 stro obtemperantes, neque quicquam nisi
 magnum & cœleste poscentes. Dixit enim
 Discipulis suis Iesus, Magna petite, & par-
 va vobis attribuentur; & cœlestia petite,
 & terrena vobis adjicientur. At Marcus
 hanc conscribens historiam dissentaneam
 aliquid, minimeque verisimile contextui
 videtur addidisse, dicens Iesum *Quum vidisset à longe ficum habentem folia, venisse quasi aliquid in ea inventurum: quum venisset autem ad eam, & nihil invenisset præter folias non enim fuisse tempus ficorum, Respondentem dixisse ei, Iam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet.* Nam si ficorum, inquit aliquis, tempus non erat, quomodo ad ficum, quasi aliquid in ea inventurus Iesus accessit? & quomodo ei iure dixit: *Iam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet?* Ad id dici potest enumeratos apud Apostolum fructus Spiritus, charitatem nempe, gaudium, pacem, lenitatem, benignitatem, bonitatem, fidem, mansuetudinem, temperantiam nonnunquam proprio suo tempore dari; ad si, provocantibus licet ad contrarias fructuum emissioni res circumstantibus rebus, propter latas à Verbo ingentes suppetias, tunc quoque fructus Spiritus dare aliquis valet, illud vero præstantius esse. Quod autem dico, tale est; inter fructus Spiritus recensetur charitas; illius tum tempus est, quum amicitie qua diligimur fructum reddere operosum non est; & fructus sane Spiritus est diligentem diligere, verum non in non tempore, vt ita dicam, ficorum. At cum fidelem aliquis ad odium factis suis concitaverit, sive infidiasstruens, sive depravatis vsque adeo moribus præditus, vt odio dignus videatur; justus autem ne hominem quidem ejusmodi odio prosequitur, sed quasi il-
 lius filius qui Solem oriri facit super malos & bonos, tum quoque eum diligit; in non tempore videlicet ficorū charitatis fructus dans; beatus est. Item de gaudio intellige; gaudium enim fructum Spiritus dare,

Mark. 11. 13.

Matth. 5. 45

καὶ τὴν καρσποποίησιν τῆς τῆς ἀκακίας καὶ διεξά-
 πατήτων καρδίας· καὶ τὸν αὐτὸν ἔφαν καὶ τὸ ἐπι-
 σὴ καὶ τῆς μαθητῆς αὐτοῦ ἔρπον ὅτι τὴν ἐνεκα-
 νομήνην συκῆν· ἐν ἐκείνῃ δὲ, οἰμῶν, ἀπίστῳ
 καὶ ἀνόμῳ ὄρεσ ἐτίκταιται, καὶ τὴν ὁμοιωθεὶς
 ἀπίστῳ καὶ τῆς ἀνομίας, καὶ λόγῳ τῆς μαθητῆς
 ἰσοδ' ἀρεθῶν καὶ βελῶν ἐμῶν εἰς τὴν γὰρ αὐτοῦ
 τ' ἐκείνῳ αὐτοῦ. καὶ πρῶτα δ' ὅσα ἐὰν αἰτῶσιν
 ἐν τῇ καρσποποίησιν πισθῶντες οἱ ἰσοδ' μαθηταί,
 λήθονται ὡς μαθηταί σὺ δὲν τῆς μὴ δεινῶτος αἰ-
 τήσαντες, καὶ ὡς πειθῶντες ὅτι διδασκαλία, μη-
 δεὶ ἄλλο αἰτιῶντες, ἢ τὰ μεγάλα καὶ τὰ ἐπιση-
 ρήνια· εἶπε γὰρ ἰσοδ' τῆς μαθητῆς αὐτοῦ, αἰ-
 τεῖτε τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ καρσποποίησιν
 ὑμῶν. καὶ αἰτῶν τὰ ἐπισηρῶν, καὶ τὰ ἐπισηρῶν
 καρσποποίησιν ὑμῶν· ὅτι μὴ ἴσως ἀγαθῶν τὰ
 καὶ τὸ πῶτον ἀπεμφῶν π' ὡς καρσπο δ' ἰσοδ'
 καρσποποίησιν, ἐπὶ ἰδὼν ἰσοδ' δὲτ' μα-
 κρῶν συκῆν ἔχουσαν φύλλα ἡλθεν ὡς δεινῶτος
 π' ἐν αὐτῇ, ἰλθῶν δ' ἔστω αὐτῇ, καὶ μηδεὶ δεινῶν
 εἰ μὴ φύλλα μόνον, ἢ γὰρ ἴν' ὁ καρσπο συκῆν,
 δὲτ' ἀποκείσιν εἶπεν αὐτῇ, μηκέτι εἰς τὸ ἄδῶν ἐν
 σὴ μηδεὶ καρσπο φάγη· εἶποι γὰρ αἰ π' εἰ
 μὴ ὁ καρσπο συκῆν ἴν', πῶς ἡλθεν ἰσοδ' ὡς
 δεινῶτος π' ἐν αὐτῇ, καὶ πῶς δικίως εἶπεν αὐτῇ·
 μηκέτι εἰς τὸ ἄδῶν ἐν σὴ μηδεὶ καρσπο φά-
 γη; καρσπο τῆς ἡλεξίσεως ἢ οἱ κατελεγεμῶν
 καρσπο τὰ δὲτ' ἀποδοῦν καρσπο τῆς πνεύματος, ἀγά-
 πη, χάρις, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης,
 ἀγαθωσύνη, πίστις, καρσποτῆς, ἐγκράτεια,
 ἢ εἰ μὴ ὅτι ἐν οικίῳ δὲτ' ἀποδοῦν) καρσπο. βέλῶν
 δ' εἰ τῆς καρσποτῆς ἐπὶ τὸ ἐναντίον τὰς καρ-
 ποφορεῖν καρσποτῆς δεινῶτος π' καὶ δὲτ' ὅ
 πρῶτον ὠφελείῳ ἐκ τῆς λόγῳ, ἔδεν ἡτῶν καὶ
 πῶς διδοῦν τὰς καρσποτῆς τῆς πνεύματος· ὁ δὲ
 λέγει, ἰσοδ' τῆς ἐστίν. ἢ τῆς καρσποτῆς πνεύμα-
 τῆς ἐστίν ἀγάπη. αὐτῆς δὲ καρσπο μὴ, ἢ εἰ
 χαλεπὸν δὲτ' ἀποδοῦν τὸν καρσπο τῆς ἀγαπῶσαι,
 καὶ ἐστίν ἀγαπῶν τὸν ἀγαπῶντα, καρσποτῆς τῆς
 πνεύματος. ἢ μὴ ἐν ἐκείνῳ, ἢ ἔστω ὄνοματῶν
 συκῆν· ἐπὶ δὲ τῆς τῆς μισοῦν καρσποτῆς πῶς
 τῆς πῶς βῶντα, ἰσοδ' τὰ καρσποτῆς, καὶ ἐπιση-
 ρῶν, καὶ τῆς ἡτῶν βελῶν μῶν ἂν, ὡς δὲ
 καὶ ἄξιός ἐστι τῆς μισοῦσαι, ὅτι δὲτ' ἡτῶν μῶν
 τῆς τῆς μισοῦ, δὲτ' ὡς ἡτῶν τῆς ἡτῶν αἰσθητῶν
 τῆς ἐπὶ πῶν καὶ ἀγαθῶν, καὶ πῶς αὐτῶν ἀγα-
 πῆ, οἰοεὶ ἐν ἐκείνῳ· σὺ καὶ τῆς ἀγαπῶσαι δὲτ' ἢ
 * τὸν καρσπο, μακροθυμία ἐστίν· ὅτι ὁμοῖον τοῖς
 καὶ ἐπὶ τῆς χαρῆς. φέρειν μὴ γὰρ τὸν καρσπο τῆς
 πνεύματος τῆς χαρῆς, μηδεὶς ἐπὶ τῆς ληψίῳ, καρσποτῆς, καὶ δὲτ' ἀγαπῶσαι, ὁ χαλε-

* C. A. τῆς καρσπο

πόν. ὅταν ᾖ ἡ μὲν ἀδελφότης ἐπὶ λυπῶν, & ἀθυμίας, καὶ δυσαρτίων περιχαλῶν. ἀπὸ δὲ τῆς κτὶ τ' λόγου ἀφιλίας τῆς ἐπὶ τούτοις περιχαλῶν, ὡς ἐν κτησί τοῦ δικαίου δυσαρτίως διαρετιόσθαι, καὶ ἐν κτησί τοῦ ἀπώματου & πῦμασι γινώσκων, χαίρειν, καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἐν πῶντι ἀδελφότητι κτηρῶ μειψόσθαι τῶν. πῶν κτὶ χαίρειν, μακάριος ἀπὸ τούτου εἴη καρπὸν φέρων τὴν χαρὰν, καὶ ἐν οὐρανῷ, ἢ ὅταν οὐνομασθῶ, σὺ κτὶ. ὁ πῶν πλῆστον ᾖ ἡ καρπὸν ἐπὶ τ' ἄλλων καρπῶν ποιῶν τ' πῶν μετῶν. Βλέπετε ἡ δὲ κτὶ κρηίτηνα τ' ἀδελφότητος φιλίας τ' ἀρεσιότατα τὰ λόγου αὐτῶν ὅτις, καὶ ἀπαρτὶ αὐτῶν ἀδελφότης, καὶ ἢ ὅταν οὐνομασθῶν ἀπὸ μάλλον ἢ ἀδελφότητος ἔργα. ὅθεν καὶ πῶν λέγει ὁ καλεῖ ἐπὶ τὴν μακροθυμία. ἔργα εἶπα, θεοὶ εἶστε, καὶ ἴσοι ὄντες πῶντες. μεμφοδῶμος ἢ ἵσος μὴ βυζομῶντος ἀποδοθῆναι καὶ ἴσοι ἕμμετῶν γινώσκων, λέγει. ἡμῶν δὲ ὡς ἀδελφοὶ ἀποδοθῆναι. καὶ ἡ δὲ κρηίτηνα ἀμύρτια, ὅτι ἰσοὶ ἄνθρωποι, καὶ καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφότητος, ὡς ἐν ἄλλο ἐνεργῶν ἢ ὁ ἀποδοθῆναι, καὶ φανερῶν ὅτι ἐπὶ ἄλλοι ζῶντων, μέλλουσαν ἀποδοθῆναι, ὡς ἐδίδαξεν ὁ ἀποδοθῆναι. ἄλλα καὶ ἀδελφότης. ἢ ἡ δὲ ἢ ὁ κρηίτηνα τῶν σὺ κτὶ καὶ τῶν μὴ κτὶ, ἰδὼν τὴν συκὴν ἐξηραμένην ἐκ ἄρχειν, εἶπε τῶν ἄρχειν. ἰδὲ ἢ ὁ συκὴ ἢ κρηίτηνα, ἐξηραμένη. κατὰ τὸν γὰρ τῶν ἀπὸ τῶν λόγων ἀξία, ἢ μὴ φέρουσα τὸν λόγον καρπὸν ζῆλου τῶν ἐπὶ τῆς λέξεως ὁ λόγος περιεπέπληκται τῶν πισθῶντων ληφῶντων. ἀλλ' ἀλλως γὰρ ληφῶντων, εἰ μὴ αἰτήσωντων. ἔγω οὖν καὶ ἡ ἀδελφότης ἀξία τ' τυχεῖν ὡν αὐτῶν. καὶ ἢ βίχη μὲν ἐπιδοθῆναι ἀναπνομῶν, ἀξία τ' ἐπιδοθῆναι. καὶ τὰ αἰτήματα ἔγω ἐπινοήσα, καὶ μετὰ τὸν καὶ ἀξία τ' ἀποδοθῆναι ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

A cum tristitiam, tediumve nemo facessit, operosum non est; at cum moerorem alicui, & angustiam, ac fastidium instantia mala comparant, & Verbi tamen subsidio tantos fecerit progressus, ut eo etiam tempore quo moeroris causas habuisse visus est, hilaritatem praeseferat; & quum ignominia afficitur, flagitiose caditur, gaudeat, & quocumque tandem calamitofoso tempore praeepti hujus meminerit: *Semper gaudete*, beatus ille procul dubio est, ut pote qui gaudium fructum ferat, atque id quidem in non tempore, ut ita dicam, ficorum. Idem quoque de reliquis Spiritus fructibus demonstrare arduum non est: nam qui fidem amplectitur & divino Verbo audientem se praebet, humana natura superiorem esse ac praestantiorum vult Deus, & inusitata ab eo, ac portentosa, & ut ita dicam, Dei potius quam hominis facinora requirit. Quapropter omnibus edicit, quos ad beatitudinem vocat: *Ego vobis dixi, Dixistis, & filij Excelsi omnes*: at eos arguens qui *Dij fieri, & filij Excelsi non solum*, ait: *Vos autem sicut homines moriemini*. Quamdiu enim *carnales sumus, & secundum hominem ambulamus*, nihil aliud quam mortem per singula peccata operamur; si enim *secundum carnem vixerimus*, nos morituros liquet, quemadmodum ab Apostolo traditum est. Haec a nobis dicta sunt, propter illud: *Non enim erat tempus ficorum*: at juxta Marcum Petrus Videns ficum aridam saltam a radicibus Servatori dixit: *Ecce ficus cui maledixisti aruit*; cum enim Verbo quaerenti fructum non praebere, merita sunt quae imprecationibus ab eo devoveretur. In fine autem fideles ad accipiendum adhortans aliquid Scriptura continet; non aliter enim accipiemus, nisi petiverimus: ita igitur affectum sumus, ut quae poscimus consequi mereamur; & precatio eum scientia fusa felici exitu digna sit: postulata autem caelestia sint, & magna, & plane digna quae a Deo concedantur.

ORIGENIS ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ
 COMMENTARIORVM TΩΝ ΕΙΣ ΤΟ
 IN EVANGELIVM ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ
 SECUNDVM MATTHÆVM ΕΞΗΓΗΤΙΚΩΝ
 TOMVS DECIMVS SEPTIMVS. ΤΟΜΟΣ ΙΖ΄

De Principibus sacerdotum & Senioribus qui Dominum interrogauerunt, & dixerunt: In qua potestate hac facis?

Περὶ τῆς ἐπιρωτησάσης τὸν Κύριον ἑρχομένων τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, εἰπόντων· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;

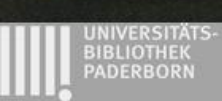
ET quum venisset in Templum, accesserunt ad eum docentem Principes sacerdotum, & Seniores populi, dicentes: In qua potestate hac facis? & reliqua, usque ad id: Nec ego dico vobis in qua potestate hac facio. Cum praesentem huncce locum tanquam necessarium Evangelistae tres scriptis mandaverint, quoniam consilio non vnam duntaxat quaestionem, sed duas Servatori proposuerint Principes sacerdotum, & Seniores populi disputare operae pretium est; quarum quaestionum vna haec est: In qua potestate hac facis? altera vero: Et quis tibi dedit hanc potestatem? quidque sibi volens Servator ob id vnum eos vicissim interrogaverit, quo ad eorum quaesita non responderet: eos quippe indignos esse videbat, ad quorum quaestionem responsum daret, & quorum propositionem solveret. Quae autem hic habentur, non sicut opinantur nonnulli, aperta & intellectu facilia, sed mysterijs referta esse, & cor postulare profundius ex nostra disquisitione manifestum erit. Age ergo, eorum argumentis adspicemur, qui locum hunc simplicius interpretantur. Dicent enim Principes sacerdotum & Seniores populi, cum duas generales esse scirent potestates, quarum melior Dei esset, deterior autem Diaboli, in quamam e quibus hisce potestatis, & a quo accepta ea prodigia ederet, a Servatore quaesivisse: tum vero Iesum eos vicissim interrogasse, ne rationem ipsis redderet, & quia eos ipsos a quibus interrogabatur vna reprehendere volebat, quod praeter rectam rationem Iohanni Baptistae fidem detraxissent: atque ita vicissim interrogando duas res confecerit, nam propter fidem Iohanni detractam eos infimulasse, percontatoresque suos ita distraxisse, vt responsum ipsis cum ratione non dedisse videretur. Ille vero dixerit quispiam ridiculum

KAi ἐλθόντες αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἑρχομένους καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῷ λαῷ λέγοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ ἑτέρας, ὡς ἔ· ὡς δὲ ἔργον ἡμῶν λέγω ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; περὶ δὲ διαγγελιστῶν ὡς ἀναγγέλλον ἀναγγελλόμενοι τὸ πνευματικὸν λόγον, ἄξιον ἰδεῖν ὅ, τίποτε νοοῦντες οἱ ἑρχομένους καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῷ λαῷ ἐπιυπαίοντο ὅ ἑτέρας, ἔχοντες πνεῦμα, ἀλλὰ δύο σκοπεύοντες αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἔπερὶ δὲ, τί καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; καὶ τί βουλόμενος ὁ σωτὴρ ὅτι ταῦτα μόνος ἀνθρώπων ἔσται τῷ μὴ πνεῦμα ὁ πνεῦμα ἀποκρίσασθαι, ἕκαστος γὰρ ἑστὶ ἀξίως ἐκείνου τῆς πνεῦμα ἀποκρίσεως, καὶ τῆς τῆς πνεῦματος διηγήσεως· ὅτι ἡ ἔχ, ὡς οἰοντάς τις, ἀπὸ ἐστὶ τὰ ἔχ τὸ πνεῦμα, καὶ διὰ τὴν ἔχουσα, ἀλλὰ μυστικῶς καὶ βαθείας δόξα καρδίᾳ, δὴ ἄλλο ἔσται ἐκ τῆς ἑπιστάσεως· φησὶ αὖ, σιωποῦντων τῷ πνεῦμα τῷ ἑτέρας ἀπὸ τῆς ἑτέρας καὶ ἑτέρας ἀμείνω μὲν τὴν τῆς θεοῦ, καὶ εἰπὴν δὲ τὴν τῆς ἀπὸ τῆς, οἱ ἑρχομένους καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῷ λαῷ, ἐπιυπαίοντο τῷ ἑτέρας, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἔπερὶ δὲ ἑτέρας, καὶ ἀπὸ τίνος αὐτὴν λαλῶν· εἴθ' ὁ ἑτέρας ἑτέρας τῆς μὴ ἀλλογοῦνται ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐλέγχον βουλόμενος τὰς πνευματικὰς αὐτῶν, ὡς ἑτέρας τὸ ὅρθον λόγον ποιήσασθαι ἐν τῷ ἑτέρας καὶ ἑτέρας βασιλεῖ. καὶ ἡ αὐτῶν ὁ ἀνθρώπων τῶν δύο οἰκονομῶν, τὴν τῶν ὅτι τῶν εἰς τὴν ἑτέρας ἀπὸ τῆς, καὶ ὁ ἑτέρας ἀπὸ τῆς πνευματικῆς πνευματικῆς, ἵνα δὲ ἑτέρας ἀπὸ τῆς μὴ ἀποκρίσασθαι· ἀλλ' εἴποι τις ἀπὸ τῆς ταῦτα ἐπὶ ἑτέρας ἢ ὁ πνευματικῶν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;

quæ his subdita sânt , pertinentibus disse-
 rere prolixa res est & difficilis. Quemad-
 modum autem sunt quædam Dei Potesta-
 tes, ita sunt contrariae aliqua, juxta ho-
 mines peccati, & Angelos Diaboli; & ijs
 quidem qui adversus sanguinem & car-
 nem non amplius colluctantur, sed quod
 virtute supergressi sint, praliantur cum
 superioribus, contra Potestates adversus
 religionis athletas decertantes lucta est. Et
 quemadmodum plurimi erant sub Deo ordi-
 nes, ita & in contraria parte non Pote-
 states sunt duntaxat, sed & mundi recto-
 res tenebrarum harum, & spiritualia ne-
 quitia in coelestibus; fortassis & Principa-
 tus. Ego vero quæcunque sunt apud Deum,
 res sibi cognomines in contraria parte ha-
 bere existimo. Qui ergo varia in Israël
 nomina sortiti erant, hoc est, Principes
 sacerdotum, & Seniores populi, cum de
 Potestatibus multum disceptassent, sive
 ex traditionibus, sive ex proprio studio ac
 industria, sive ex arcanis libris (an cum
 ratione, necne, nescio) commoti, Deum
 portenta edentem, non sine conjuncta illi
 Potestate videbant: hujus igitur formam
 à scientia Iesu, vel quæ ei inesse videba-
 tur, discere volebant. Verum enim vero
 si ex ijs qui Servatorem tunc interrogave-
 runt sacerdotum Principibus sancti ali-
 qui & beati fuissent, qualis erat Aaron
 vel Eleazar, aut Phinees, vel quicumque
 ministerij sui vices cum laude obierant, vel
 Seniores ijs fuissent similes quos ex Dei
 mandato Moyses felegerat, verisimile est
 non tanquam se tentantibus, sed quasi
 discendi cupidis, & tanto documento
 dignis, doctrinam tradere incepturum
 fuisse Servatorem, quam ne mundus qui-
 dem vniversus capere potuisset, & de bea-
 tis Potestatibus, earumque differentia, de-
 que causis cur ad Potestatum dignitatem
 pervenerint, deque ijs subjectis sive ani-
 mis, sive ratione præditis quibuscunque re-
 bus scientiâ impertire; quin & omnem de
 contrarijs Potestatibus doctrinam enarra-
 re, earumque differentias declarare. Do-
 cturum præterea eum fuisse verisimile est
 juxta illud: *Lex ordinata per Angelos*, &
 illud: *Si qui per Angelos dictus est sermo*,
 factus est firmus; juxta illud, inquam, quod
 de Angelis Legi ministrantibus, & Pote-
 state in Scripturis traditum est; in qua,
 verbi gratia, Potestate Deo ministrante,
 vel in quibus, vnumquodque prodigio-
 rum, quæ contigerunt in Ægypto, factum
 est; quamnam item Potestas virgæ Mosis in
 serpentem transmutata operam suam
 præstitit; tum quamnam huic contraria,
 Ægyptiacarum virgarum in dracones per-
 mutationi ministerium suum contulit; vir-
 tutem quoque Potestatis explanasset, qua

Α ζουσίας τούτας, & τῶν ἐξουσιαζομένων ἡσὼ ἀυτῶν
 ποταμάτων· ὡς ἢ εἰσὶ πνεύματα θεοῦ, ἢ
 ταῖς ἐναντία, διάλογον τῆς τῆς ἀμάρτίας
 ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἀγγέλων τῆς διαβολῆς. καὶ
 ἐστὶν ἡ τοῦ μηκέτι σφὲς ἄμα καὶ ἄμα παλαιότης,
 ἀλλὰ διαφ. ὅ ἐπομβαλέσκονται τῇ διωμύ σφὲς
 τὰ ἡσὼ ἐν ταῖς ἀγαθῶν ζουσίαις, ἢ πάλιν σφὲς
 τῆς ἀπταχανῶν ζουσίαις τῆς ἀβηταῖς τῆς θεοσε-
 βείας ἐξουσίας· ὡς δὲ πλείονα ἔγγραφα ἡσὼ
 ἢ θεῶν, ἔσται καὶ ἐν τῇ ἐναντία χώρα ἢ μόνον
 ἐξουσίαις ἰσίων, ἀλλὰ καὶ κοσμοκρατορίας τῶ σκότους
 τούτου, καὶ πνευματικῆς τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπα-
 ρατοῖς. Ἐστὶν δὲ καὶ ἄρχαί· ἐστὶν δὲ ἄμα ὅτι καὶ
 πρῶτα ἐμῶνιμα τῆς τῆς θεοῦ ἐστὶν καὶ τῇ
 ἐναντιότητα· διελκυστικῆς αὐτοῦ οἱ τοῦ διαφ. ἐστὶ
 ὁνομαστὰ κερκαρανθῶν οἱ ἐν ταῖς ἰσοσταλ, τῆς τῆς
 οἱ ἄρχαί καὶ οἱ ἀρσέουτες ἢ τῶν σφὲς, ἀλλῶ
 ἐξουσιῶν πλείονα, καὶ εἴτε ἐκ τῶν ἐξουσιῶν, εἴτε καὶ
 ἂπταχάνων, εἴτε καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων, οἱ οἱ δὲ
 λόγους ἢ * ἀρχαί, κινηθῶν οἱ, ἐστὶν ἢ τῶν * x. ἐστ.
 C τῶν τῶν ἐξουσιῶν ἐστὶν τῶν τῶν ἐξουσιῶν τῶν
 ἀυτῶν ἐξουσιῶν. Ἐστὶν δὲ εἰδος τῶν τῶν ἐξου-
 σιῶν ἡσὼ ἐκ τῶν ἐξουσιῶν, ἢ τῆς δικαιοσύνης
 ἡσὼ ἐστὶν ἐκ τῶν ἐξουσιῶν ἐν αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἡσὼ ἀρ-
 χαίων πνεύματα ἀγαθὰ καὶ μακαρία, ὅσπας ὁ ἀρχαί,
 ἢ ὁ ἡσὼ ἐστὶν, ἢ ὁ ἀρχαί, ἢ ὁ ἀρχαί ἐστὶν τῶ
 τῆς ἀρχαίων ἐστὶν τῶ τῶ, οἱ πνευματικοὶ τῶ τῶ
 τῶ τῶ, καὶ ἀρσέουτες τῶ τῶ τῶ τῶ οἱ
 καὶ ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ
 ἐστὶν τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ τῶ

Ephef. 6. 12.
 Col. 3. 19.
 Hebr. 2. 2.

σευπελία μεταμνησθεσ θητι τω ειρηκοναι πατ...

Atia, quod patri dixisset, Nolo, in vineam abije, & patris sui voluntati obtemperavit. Caterum postquam respondit primus, Nolo, accessit ad alterum pater, eademque dixit, ac deinde respondens alter ait, Ego Domine; ad vineam autem Sermonis, & 30.

* Χιλιων γιλων

Matth. 21.

Matth. 21.

Matth. 21.

M m m

nunquam futurus est, in quo ipse præcef-
 sit. Vide ergo num illud significatur, futu-
 rum nempe vt salutem vniversus Israël
 consequatur, quum Gentium plenitudo
 advenerit. Intelligatur autem Israël, non
 qui secundum carnem, sed qui anima no-
 bilitate præditus significatur, quique op-
 tima ad intelligendum & indole, & per-
 spicacitate pollet; non vt postulabat
 autem hæc indoles, in fide & vita bona
 educatus est.

*De vinea plantata, & agricolis
 tradita.*

Math. 21.
 33, 34, &
 37.

Aliam Parabolam audite; Homo erat Pa-
 terfamilias qui plantavit vineam, & sepem
 circumdedit ei, & fodit in ea torcular, & reli-
 qua, ad id vsque: Dabitur genti facienti
 fructus eius. Qui Parabola sensum leviter
 tantum attinget, neque dictiones singulas
 perscrutabitur, planam hæc ei & perspi-
 ciam sententiam videbitur continere,
 eam scilicet: Qui nos præcessit populus &
 Dei pars fuit, vinea erat à Patrefamilias,
 cujus in Parabola mentio fit, confita; Dei
 autem, quo tutus erat, præsidium, ea erat
 sepes; at Templum turris erat; torcular
 vero, libationum locus; agricolæ autem,
 Sacerdotes & sapientes populi; heri vero
 profectio, quando Dominus qui inter il-
 los in nube diei, & columna noctis versa-
 batur, donec eos in montem sanctum suum,
 & in tabernacula sua deductos alibi conse-
 reret, non ita amplius eis apparuit; tem-
 pus autem fructuum adventans, tempus
 illud erat quo Propheta ab agricolis &
 vinea fructum reposebant, vt vite sue
 recta juxta Legem institutione se Le-
 gem accepisse declararent; servi vero ad
 agricolas missi vt fructus reciperent, ij
 erant priores Propheta, quos verberibus
 & contumelijs affecerunt Principes & Sa-
 pientes populi nonnullos etiam trucidarunt
 alios vero lapidibus enecarunt; ser-
 vi autem qui post illos, plures prioribus
 missi sunt, tempus plurimorum Prophetarum
 significat, quorum nomina in altero
 Paralipomenon libro, & in Ieremia, & in
 duodecim Prophetis, & in Daniele scri-
 pta sunt; dicit enim fortasse aliquis Ana-
 nam, Azariam, & Misaelum Prophetas
 fuisse. Plures porro eos prioribus Pro-
 phetis itidem exceperunt, verberibus cadē-
 tes, morte placentes, & lapidibus obruen-
 tes. Postremo tandem filium suum mittit
 paterfamilias, Dominum videlicet no-
 strum Iesum Christum, qui pudorem vineæ
 & agricolis, ac reverentiam posset incu-
 tere; sed Principes sacerdotum, & Senio-
 res, ac Sapientes populi viso Filio, nec in-
 solentia suæ immemores, heredem eum

εν οικείῳ ὄρει ἐν ᾧ προσήκον ἔσται μὴ-
 ποτε ἐμφανέται, ὅτι ὅταν ὁ πληθὺς τῆς Ἰσραὴλ
 εἰσέλθῃ, τότε πᾶς Ἰσραὴλ θεοδοξήσεται· τοῖς ἰσραὴλ
 ὁ ἰσραὴλ, ἔχῃ ἡ γῆ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ βίβλῳ
 τῆς ψυχῆς χαρσκτηρίζεται, καὶ ἔχῃ μὴ ὁ
 θεοφύλαξ πᾶσι συνείσῃ καὶ ὁ θεοφύλαξ, ἔμνη
 ἀξίως τῆς βίβλου ἀνατετακῆς ἐν πίστει καὶ βίῳ
 ἀγαθῷ.

*Περὶ τῆς φυτῶν ἀμπελῶν καὶ ἐκδιδομένων
 γεωργῶν.*

Ἄλλην ἀποβολὴν ἀκούσατε. ἀνθρώπος ἦν
 οἰκοδεσπότης, ὃς ἐφύτῃσιν ἀμπελῶνα, καὶ φραγ-
 μὸν αὐτῷ ὡσεὶ ἴκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ κήπον, &
 ἐπέθηκε, ἔως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ποιούσης τὸς
 καρπὸς αὐτῆς· πᾶς μὲν ὅτι πλείον βασιλευσῶν
 ἐπέθηκε ἀποβολῆς, μηδὲ ἐκείνην λέξιν ἐκείνη-
 ζον, πᾶν (αφῆς ἐστὶ) δόξει ἕως αὐτῶν διηγήσῃ
 τυχοῦσα. ὁ πᾶς ἡμέρῃ λαός, καὶ μερὶς ὡς ἡμεῖς,
 ὁ φυτῶν ἦν ἀμπελῶν· ὁ δὲ θεὸς φραγμὸς αὐτῶν,
 ὁ φραγμὸς ἦν. καὶ πύργος μὲν ὁ ναός. ἄλλοι δὲ ὅτι
 πᾶς τῆς ἀποβολῆς. καὶ γεωργοί, οἱ προσεβύτηροι καὶ
 ἱεροὶ τῆς λαοῦ. ἀποδομῆς τῆς ἀποδομῆς, ὅτι κλέος
 ὁ σωτὴρ αὐτῶν ἐν νεφέλῃ ἡμέρας, καὶ ἐν τῇ
 κτίσει, ἔως αὐτῶν καταφυτῶσιν εἰσαγαγῶν εἰς ἕως
 ἄγιον αὐτῶν καὶ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν, οὐκ εἶ
 ἕως αὐτῶν ἐπιπράγῃ. ὁ δὲ ἐγγύς ἐστὶν τῆς
 καρπῶν, ὁ χέρονος ἦν τῆς προσεβύτηροι ἀπαιτω-
 τῶν τῆς καρπῶν ἀπὸ τῆς γεωργῶν καὶ τῆς ἀμπελῶ-
 νος, ἵνα ἡδὴ διέξῃσιν πρὸς ἡλικίαν τῆς ἡμεῶν τῶν
 βελικένας καὶ αὐτῶν. δούλοισι δὲ οἱ πᾶσι τῶν γεωρ-
 γῶν πρὸς ἀποδομῆς λαοῦ τῶν καρπῶν, οἱ προσε-
 βύτηροι προσεβύτηροι, ἕως οἱ ἀργῶντες καὶ ἱεροὶ τῆς λαοῦ
 ὑβελισμῶν τυτῶντες, ἵνα εἰ καὶ ἀνέλεον, καὶ ἄλ-
 λος λιθοβόλους πεποιήκων. ἄλλοι δὲ μὴ τῶν
 δούλων πλείονος τῆς προσεβύτηροι, ὁ χέρονος τῆς πλ-
 λῶν προσεβύτηροι, ὡς τὰ ὀνόματα ἐν τῇ δούλῃ
 τῆς ἀποβολῆς λιπομῶν γάργαρος, καὶ ἐν τῇ ἱε-
 ρείᾳ, καὶ τῶν δώδεκα, καὶ τῶν δώδεκα. εἰποὶ γὰρ
 αὐτῶν καὶ τῶν ἀσάδου, ἀζαρίδου, μισαὶλ, προσε-
 βύτηροι γεωργῶν καὶ τῶν τῶν δούλων πλείονος ἀπο-
 δομῆς προσεβύτηροι ἀποδομῆς ἐκείνην
 τυτῶντες, καὶ ἀμαρτωλῶν, καὶ λιθοβολῶν-
 τῶν. * πλείονος δὲ τῶν ἑσθῶν ἀποδομῆς ὁ οἰ-
 κοδεσπότης, τῆς κλέος ἡμέρῃ ἰσοῦν χέρονος, ἐ-
 πέθηκε διὰ διωκῶν τῶν ἀμπελῶνα, καὶ τῶν γεωρ-
 γῶν. ἀλλ' οἱ ἀργῶντες, καὶ οἱ προσεβύτηροι, καὶ
 οἱ ἱεροὶ τῆς λαοῦ τῶν ἑσθῶν τῶν ἑσθῶν, ἕως πᾶσι αἰ-
 ῶν.

οἱ ποιητῆς εἰς τὴν γῆν ἵνα ἴδωσιν τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς οὐρανῆς. καὶ ἰσχυρὸν ἔστι πνεῦμα ἑμόνον ἐν οὐρανῷ.

ὅταν τῆς ἐποχῆς τῆς κατασκευῆς τῆς ἀμπιλωρίας, ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας.

ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας.

ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας.

ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας.

ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας.

ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας.

ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀποστασίας τοῦ λαοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀποστασίας.

A esse cogitarunt; tum vero ut ipsi vineæ domini efficerentur, interficere eum audent; cumque illum eiecissent, & extra Istraëlem amandandum decrevisissent, trucidarunt; confestimque vineæ Dominus quem interemerunt, postquam à mortuis surrexit, ad eos profectus, agricolas nefarios male perdit; alijs autem agricolis, Apostolis nempe suis, eos tradit qui è populo crediderunt, vineam videlicet; atque hi fructus patrifamilias temporibus suis reddunt. Postquam autem ij qui supra quaesiverant: *In qua potestate hæc facis?* ea post parabolam subjunxerunt quæ his verbis subnexa sunt: *Malos male perdet*, petitam è Prophetis doctrinam ipsis tradens respondet Servator se ab illis quidem esse reprobaturum, apud Deum autem in honore esse, & totius ædificij, ac vniversæ, quæ ei cohæret, compagis caput, & mirabile quidem caput in eorum oculis qui illud in- tueri possunt. Deinde vero vocationem è Gentibus vaticinans, Iudæorum magistris sibi fidem non habentibus ait: *Auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur Genti facienti fructus eius.* Verum, ita ut à nobis supra dictum est, omnia summatim nimis complectitur hæc explicatio, non etiam ad verbum singula interpretatur; super qua spiritualis aliquis, & vnumquodque examinare valens, dum reconditarum hic sententiarum januam obfcuritate ocellam pulfabit, ad plerasque offendet dubitationes, quarum solutionem reperiet si eam recte quaesiverit, à Deoque recipiet si precibus postulaverit. Nos autem promodulo nostro talia super hoc loco mente concipimus; hominem nimirum patremfamilias, Deum esse, de quo scriptum est: *Portavit te Dominus Deus tuus, ut solet homo gestare parvulum filium suum:* Is enim in quibusdam Parabolis homo appellatur, propterea quod dum homines juvat, hominum mores in hominum vilitatem ac commodum sustinet: atque hoc quidem loco propter vineam, & assitam vineæ sepem, & effossum ab ipso torcular, & edificatam turrim, & propter servos quos habet, & quos ad agricolas mittit, quosque majore numero altera vice mittit, homo paterfamilias appellatur: & quasi paterfamilias agricolis vineam tradidit, quam ab ijs deinde ablatam alijs dedit. Rursus vero homo paterfamilias supra dictus est his verbis: *Simile enim est regnum cælorum homini patrifamilias, qui existit primo mane conducere operarios in vineam suam; & ut paterfamilias, vineam habet, & agricolas conducit; procuratorem item habet, cui dicit: *Voca operarios, & redde illis merce-**

Matt. 11.
23.
Matth. 21.
41.
Mant. 12.
45.
Deut. 32.
Matt. 20.

dem, incipiens à novissimis usque ad primos. In Parabola autem de coena, & filij ipsius nuptijs, & vocatu, non paterfamilias, sed Rex dictus est; major quippe est paterfamilias, vt pote qui exercitum tanquam Rex mittat, eosque de medio tollat qui servos ipsius comprehenderunt, & contumeliji affecerunt, ac trucidarunt; & tanquam regia praditus potestate, non vt paterfamilias duntaxat, ministris suis iussit, vt pedes illius manusque ligarent, qui vestem nuptialem non habens ad nuptias fuerat ingressus, eumque vt in tenebras exteriores mitterent. Cum vero supra dicitur: Homo quidam habebat duos filios, neque paterfamilias, neque rex appellatus est, sed homo simpliciter. Quemadmodum autem in divinis Scripturis multipliciter Deus accipitur, ita multum interest hominem eum simpliciter, an paterfamilias, an Rex appelletur. Atque illa quidem ita se habent apud Matthaeum; Parabola autem quae apud Lucam huicce respondet, hominem eum nuncupavit, his verbis: Homo plantavit vineam & locavit colonis. Quin & Marcus ait: Vineam pasinavit homo quidam, & circumdedit septem. Rursum Lucas quidam, inquit, fecit coenam magnam, & vocavit multos. Tu vero loca omnia colligens in quibus Deus homo appellatur, & spiritalia cum spiritalibus in ejus rei disputatione contendens, & quae passim reperientur recte discutens, pro disquisitionis tuae ratione multa invenies super eo, quod Deus homo nuncupatur. Hic autem homo paterfamilias vineam plantavit, de qua, non absque examine praetermissa tanta parabola, accuratius disputandum est. Quam ergo vinea illa est, quae aliud quidpiam est quam primi agricolae & secundi, quaeque ab homine paterfamilias plantata est? Haec autem vinea contumeliosus primum agricolis tradita est; secundo autem, iuxta eorum sententiam qui de vinea interrogati responderunt, alijs traditur agricolis, qui ipsius fructus reddent temporibus suis; juxta Servatoris autem verba: Auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus. An ergo idem esse regnum Dei ac vineam prioribus ablatam, genti vero fructus ipsius facienti traditam dicendum est? an aliud esse vineam, aliud vero regnum Dei statuendum? Postquam autem vineam appellari populū probaverimus ex Scriptura, videamus primū vtrum quaecumque hoc habentur loco, eiusmodi possint explicari

ὅτι ἔσπος ἔλεγε· καλεσὶν τὰς ἐργάτας, ἐν δόξῃ τοῦ κυρίου, ἀρχὴ αἰῶνος ἀπὸ τῆς ἐξατάτης ἡμέρας ἦν ἡμεῖς· ἐν τῇ αἰῷ τῆς δειπνῆς παρὰ βασιλῆα, ἐν τῇ γάμων ἔην αὐτῶν, ἐν τῇ κηθῶν, οὐκ οἰκοδεσπότης, ἀλλὰ βασιλεὺς εἶρη). μέζων γὰρ ἡ οἰκοδεσπότης ἔστι, πῆμπων στρατῶμα ὡς βασιλεὺς, ἐν αἰμαρῶν τὸς κεραιτῶνας τὸς δούλους αὐτοῦ, ἐν βεβελῶνας, ἐν ἀποκτείναντας αὐτοῦ. ἐν ἐν βασιλικῇ ἀξίῳσια, ἐχ ὡς οἰκοδεσπότης μόνον, εἶπε εἰς ἀγαθῶν δόξῃ ποδῶν ἐν χεῖρας τῆς εἰσελθόντος εἰς τὸς γάμους, μὴ ἔχοντος ἐνδυμα γάμων, ἐν ἐκβαλεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ἐξώτερον οὐκ ἔστι· ὅτι ἔν τῷ αἰῷ τῆς ἀνωτέρω λέγει· ἀνδρῶνος εἶχε τέκνα δύο, ἕτερος οἰκοδεσπότης, ἕτερος βασιλεὺς ἀνόμοιος, ἀλλ' ἀπλῶς ἀνδρῶνος· εἰσὶν οὖν ἄσφαρ πολλὰ ὁμοίῳ τῆς δόξῃ τῆς εἰσελθόντος γαμῶν, ἔπειτα ἐν ἀνδρῶνος εἶναι ἀνδρῶνος ὡς οἰκοδεσπότην, ἢ βασιλεὺς· ἐν ταῦτα μὲν ἔστι τὸν μεταγενέοντα, ἐν δὲ τὸν παλαιὸν ἢ ὁμοίῳ τῆς ἐκκελευμένη παρὰ βασιλῆα ἀνδρῶνος ἀνδρῶνος ἐν τῷ ἀνδρῶνος ἐφύτῳ ἀμπελῶνα, ἐν ἐξέδῳ αὐτῶν γεωργῶν· ἀλλὰ ἐν μὲν φησὶν· ἀνδρῶνος ὡς ἐφύτῳ ἀμπελῶνα, ἐν αἰῷ τῆς ἀνωτέρω φησὶν· πάλιν τὸ ἀνδρῶνος τῆς κηθῶνς ἐκκελευμένη παρὰ βασιλῆα, ἀνδρῶνος τῆς φησὶν, ἐποίησε ἀνδρῶνος μέγα, ἐν ἐκκελευμένη πολλῶν· ἐν τῷ σὺ σὺ γεωργῶν εἶπεν ἀνδρῶνος ἀνδρῶνος ὁ δόξῃ, ἐν πῶματικῆ παρὰ βασιλῆα ἐν τῷ αἰῷ τῆς ἀνωτέρω κελῶν λέγει, ἐν ζήτησῶν ὁρῶν τῆς τῶν ἀνδρῶνος, ὡς εἰς ἀνδρῶνος τῆς ζήτησῶν πλείονα εἰς τὸ ἀνδρῶνος λέγειται τῷ δόξῃ· ἐν τῷ ἐφύτῳ ἀμπελῶνα, ὅτι παρὰ βασιλῆα ζήτησῶν, μὴ ἀβαστῶν τῶν παρὰ βασιλῆα τῆς ἀνωτέρω τῶν γεωργῶν τῶν ἀμπελῶν, ἔπειτα ὡς αἰῷ τῶν γεωργῶν τῶν ἀμπελῶν, ἐν τῶν δούλων, ἐν ἐφύτῳ οἰκοδεσπότης ἀνδρῶνος; ὁ δὲ ἀμπελῶν ἐστὶν ἀνδρῶνος ἐν μὲν ἐκκελευμένη τῆς γεωργῶν ἕβαστῶν· δόξῃ τῆς ἀποκτείναντας αὐτὸν τῶν ἀμπελῶν, ἐκκελευμένη ἀλλοῖς γεωργῶν, εἰπὴς δόξῃ τῶν καρπῶν· αὐτῶν ἐν τῷ κηθῶν· αὐτῶν· ἐν τῷ τῆς ἀνωτέρω λέγοντα· ἀρῆσῶν ἀφ' οὐκ ἢ βασιλεία τῆς δόξῃ, ἐν δόξῃ τῆς εἰσελθόντος εἰσελθόντος τῶν καρπῶν αὐτῶν· ἀρῆσῶν δόξῃ τῶν ἀνωτέρω τῆς βασιλείας τῆς δόξῃ τῆς ἀμπελῶν, ἀρῆσῶν ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω, δόξῃ τῆς ἀνωτέρω τῶν καρπῶν αὐτῶν; ἢ ἄλλο μὲν ἐστὶ τῶν ἀμπελῶν, ἄλλο δὲ τῆς βασιλείας τῆς δόξῃ; ἰδὲ μὲν τῆς ἀνωτέρω, ἀρῆσῶν τῶν ἀνωτέρω τῶν γεωργῶν ἐπὶ ἀμπελῶν κηθῶν ὁ λαός, εἰ δὲ αὐτῶν ἐφάρμοσῶν πῶμα τῶν ἐν τῷ

ἄλλο μὲν ἐστὶ τῶν ἀμπελῶν, ἄλλο δὲ τῆς βασιλείας τῆς δόξῃ; ἰδὲ μὲν τῆς ἀνωτέρω, ἀρῆσῶν τῶν ἀνωτέρω τῶν γεωργῶν ἐπὶ ἀμπελῶν κηθῶν ὁ λαός, εἰ δὲ αὐτῶν ἐφάρμοσῶν πῶμα τῶν ἐν τῷ

M. 10. 20.
M. 10. 21.
Luc. 10. 9.
Mat. 13. 1.
Luc. 14. 16.
Mat. 21. 43.

B
C
D
E

C. R. 10.

πόρον τῆ βλαύτη διηγήσθαι. Ὅσοι δὲ οὐκ ἔσονται... ἀποσταλέντων τῶν ἀγγέλων... ἀποσταλέντων τῶν ἀγγέλων... ἀποσταλέντων τῶν ἀγγέλων...

A tioni convenire. Ait ergo Isaias: Cantabo in cornu dilecto canticum dilecti vinee mea: vinea facta est dilecto, in cornu, in loco pingui. Et sepe circumposui, & vallam, & plantavi vineam sorce, & reliqua, ad id usque: Fecit autem iniquitatem, & non iustitiam, sed clamorem. Canticum porro ex Isaiâ propositum, ut illud cum parabola contendens dispicerem, eandem significationem in utraque Scriptura vinea contineret. In quibus autem rebus convenient proposita loca, in quibus disconvenient observa, ut similitum cum dissimilibus perfecta differentia Scripturæ sensum eo pacto tenere possis. Illud igitur: Plantavit vineam, & sepe circumdedit ei, & fodit in ea torcular, & edificavit turrim, simile ei est: Vineâ facta est dilecto, in cornu, in loco pingui. Et sepe circumposui & vallavi, & plantavi vineam sorce, & edificavi turrim in medio ejus, & torcular extruxi in ea. Huic enim, Plantavit vineam, confer illud, Plantavi vineam sorce; huic, sepe circumdedit ei, illud, sepe circumposui; & huic, Fodit in ea torcular, illud, & torcular extruxi in ea; & huic, edificavit turrim, illud, & edificavi turrim in medio ejus: utrobique autem fructuum vineæ fit mentio; apud Isaiam quidem: Expectavi ut faceret vinus, & fecit labruscus; in Parabola autem Evangelij vitem non accusari perspicuum est, quod fructus, tempore ipsorum adventante, non dederit, sed hos agricolas qui patrisfamilias apprehensus servis alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt. Quum autem Misit alios servos plures prioribus, accusantur rursus agricolæ, quod fecerint illis similitur. Tertia autem agricolis impingitur accusatio, quod dixerint: Hic est heres, venite, occidamus eum; & occupemus hereditatem ejus; & cumque ejecerint extra vineam; & occiderint. In Isaiâ autem vineæ ipsi minas intentat Verbum dicens: Auferam sepe ejus, & erit in direptionem: Isaiâ s. 5, diruam maceriam ejus, & erit in conculcationem. Et dimittam vineam meam, & non putabitur, neque fodietur, & ascendet in eam sicut in incultam terram vepres: sed & quum Nubibus mandabit ne pluant super eam imbrem, vinea minatur, quam Propheta Israelis domum esse dixit, & virum Iudæ, qui fructum non dedit, iudicium videlicet & iustitiam; sed vepres protulit, iniquitatem nimirum & clamorem. At in Evangelio non perpeti quicquam

vineam reperimus, sed, si ita loqui fas est, A
operam potius datam, ac prouisum, vt
patrifamilias proprios ferat fructus. Is
enim vineæ curam gerens, illique prospici-
ens, prioribus aufert agricolis, qui per-
contanti Servatori ac dicenti: *Quum ergo*
uenerit Dominus vineæ, quid faciet agricolis
illis? respondent, & siue ipsa ratione &
consequentia coacti, siue invite, vt ita
dicam, de se ipsi vaticinantes, malos agri-
colas male perditurum vineæ Dominum,
quum aduenerit, pronuntiant, vineæque
prospicientem, alijs ipsam locaturum
agricolis, qui reddant ei fructum tempo-
ribus suis. Quin & apud Ieremiam conse-
quenter his: *Vinea enim Domini Sabaoth,*
Isaie 5. 7. Domus Israël est, & uir Iuda novella ejus
plantatio dilecta, populo delinquenti di-
luc. 2. 21. cum est: Ego autem plantavi te vineam
fructiferam omnem ueram; & eorum instar:
Isaie 5. 4. 7. Expectavi ut faceret uinas, & fecit labrus-
cas; necnon & illorum: Expectavi ut fa-
ceret iudicium, fecit iniquitatem; non iusti-
tiam, sed clamorem, id dictum est: Quomo-
do conuersas in amaritudinem uinea aliena?
Vides ergo in Prophetarū scriptis vineam
appellari eum qui dicitur Populus, cum-
que a quo plantatus est minas ipsi intēta-
te, & dicere: *Auferam sepem ejus, & erit*
in direptionem, & cætera; in Evangelijs
autem vineam neutiquam prehendi, sed
colonos; & præterquam quod nulla vi-
neæ impinguntur minæ, ipsi etiam profi-
pici, vt patrifamilias fructus reddat tem-
poribus suis. Nec si Evangelicæ Scripturæ
accurationē tueri uolueris, vineā fuisse
populum luculenter probare poteris. Ve-
rum id potius videndum est annon com-
memorata in Evangelio uinea regnum
Dei sit, quod idem esse arbitror ac Scri-
pturarum doctrinam cum Dei inspectio-
ne conjunctam. Illud enim: Auferetur à
Math. 21. 43. uobis regnum Dei, & dabitur genti facienti
fructus ejus, quod uinea parabolæ subne-
xum est, clare demonstrare existimo vineā
quam plantauit homo paterfamilias dici
mysteria esse regni Dei. Hanc ergo
uineam, quam Legem esse ac Prophetas
existimo, omnemque adeo diuinam Scri-
pturam, Dominus vineæ colonis tradidit,
Rom. 7. 2. prioribus quidem, huic nimirum populo;
Matth. 21. 43. prioribus enim illis credita sunt eloquia Dei:
secundis autem, genti scilicet facienti fru-
ctus ejus, quæ Ecclesia est e Gentibus con-
flata. Sic exposita autem, quæ in Evan-
gelio commemoratur uinea, circumposi-
tam ei sepem explanare operosum est, cui
nihil tale contingit, quale descriptæ ab

ἀμπελῶνα ὁσὸν διέδοικεν παράγοντα, ἀλλ' εἰ
δι' ἡτέρας εἰπεῖν, μάλλον προσκομιθεὶς τῆ φέρειν
τῆς οἰκίας καρπῶς τῶ οἰκοδεσπότῃ· προσκομιθεὶς
ἂν ὅτι τῆ ἀμπελῶνος, ἀφ' αὐτῆ ἀπὸ τῆ προσ-
κόμιθαι καρπῶν, οἵτινες ἀποκλείουσι τῶ σωτῆρι
πυλομένῳ καὶ εἰπόντ· ὅτι μὲν οὐκ εἶδον ὁ κύριος τῆ
ἀμπελῶνος, τί ποιῶσ' ὅτις γεωργῶν οἰκίους;
καὶ λέγουσιν, εἶπε ἡσὸν ὁ λόγος καὶ τῆς ἀκροβουλίας
ἀναγκασθέντες, εἶπε καὶ ἄκροντες, ἢν ἕπος εἶπω,
ὅτι ὡς αὐτῶ προσφθιόντες, ὡς ἀρὰ κηκίς
B κακῶς ἀπολέσει ὁ κύριος τῆ ἀμπελῶνος ἐλθὼν
τῆς γεωργῆς, καὶ προσκομιθεὶς τῆ ἀμπελῶνος
ἐκδώσει αὐτῶ ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀπο-
δώσει αὐτῶ τῆς καρπῶς ἐν ὅτις χειρὸς αὐτῶ·
ἀλλὰ καὶ ἐν τῶ ἱερμῆ ἀκροβουλίας τῶ ὅτι ἀμ-
πελῶν κείνῳ (αὐθαθῶ, οἶκος τῆ ἰσραὴλ ἔστι, καὶ
αὐθροπος τῆ ἰσραὴλ τῆ φυτόν ἡγαπημένον, εἶρη)
προσὸς τὸν ἀμπελῶνα λαβὼν· ἐγὼ δὲ ἐφίπτεσθαι σε
ἀμπελῶν καρποφόρον πᾶσι ἀληθινῶν, καὶ ἀδύ-
στον τῶ· ἔμεινα ἵνα ποιῶσ' σαφυλὴν, ἐπιπίσει δὲ
C ἀκροβουλίας, καὶ τῶ· ἔμεινα ποιῶσ' κελῶν, ἐπιπί-
σει δὲ ἀρομίαν, καὶ ἔδοξα σπῆναι, ἀλλὰ κραυγὴν,
τῶ· πῶς ἐστ' ἐφ' ὅτις πικελῶν ἢ ἀμπελῶν ἢ ἄλλο-
τῆς; ἀκαυὸν ὅρας ἐν μὲν τῶις προσκομιθεὶς λέ-
ξισι τῆ λαβὼν λεγόμενον ἔστι ἀμπελῶνα, καὶ τὸν
φυλῶν τῶντα ἄλλοι ἀπειλοῦσ' αὐτῶ καὶ λέγουσ' αὐτῶ·
ἀφ' ἡσὸν τῆ φραγμὸν αὐτῶ, καὶ ἔσται εἰς διαρπα-
γὴν, καὶ τῶ λοιπῶ. ἐν δὲ τῶις διαρπαγῆς ἔδει-
μῆς μὲν μὲν μὲν προσκομιθῆναι τῶ ἀμπελῶνι,
πᾶσι δὲ ὅτις γεωργῶν, καὶ ὅσος τῶ μνησῆας
D ἔστι ἀμπελῶν τῶ ἀμπελῶνι, καὶ ὁμοίους αὐτῶ
γεωργῶν, ἵνα διδῶσ' ὅτι οἰκοδεσπότῃ τῆς καρπῶς
ἐν ὅτις χειρὸς αὐτῶ· καὶ ἀπὸ διώμοσ' ἀκροβουλίας
ἐκδώσει αὐτῶ τῶ ἀμπελῶνι ἢ βασιλεία ἔστι τῶ
θεοῦ, ἢ αὐτῶ οἰμαί τυγχάνουσα τῆ τῆ γεωργῶν
μὲν ἔπιτοσ' ὅτις διδασκῆσα· τῶ γε· ὅτις ἔ-
στι αὐτῶ ἢ βασιλεία τῶ θεοῦ, καὶ διδασκῆσαι
ἔστι ποιῶν ἡσὸς καρπῶς αὐτῆς, ἐπιφειμένον
τῆ ὡς τῆ ἀμπελῶνος ἀποβουλή, σαφῶς οἰμαί
διδοῦσ' ὅτις μυστηρία τῆς τῶ θεοῦ βασιλείας λέγουσ'
ἔστι τὸν ἀμπελῶνα ὃν ἐφίπτεσθαι ὁ οἰκοδεσπότῃς
αὐθροπος· τῶ τὸν δι' τῆ ἀμπελῶνα ὃν ὡς εἰ-
μαυόμενον καὶ προσκομιθεὶς, καὶ πᾶσι τῶν οἰμαί γεω-
ργῶν ἐξέδοσ' ὁ κύριος τῆ ἀμπελῶνος γεωργῶν.
προσκομιθεὶς μὲν, τῶ γεῶ οἰκίους, καὶ ὅτι ὡς αὐτῶ
ἔστι ὅτις ὡς τῶ λόγια τῶ θεοῦ· διδασκῆσαι ὅ, ἔ-
στι ποιῶν ἡσὸς καρπῶς αὐτῆς, τῆ ἀπὸ τῆς ἐσθῶν ἐκκλησία· ἀλλ' ἔργον ἀποβουλήσ' αὐτῶ νομιθεὶς ὅ
καὶ τῶ διαρπαγῆ ἀμπελῶνος, τῆ πικελῶν αὐτῶ φραγμὸν, ἔστιν παράγοντα ἔπιπτον ἐν τῶ ἡσὸς

ἡσὸς ποιῶν ἡσὸς καρπῶς αὐτῆς, τῆ ἀπὸ τῆς ἐσθῶν ἐκκλησία· ἀλλ' ἔργον ἀποβουλήσ' αὐτῶ νομιθεὶς ὅ
καὶ τῶ διαρπαγῆ ἀμπελῶνος, τῆ πικελῶν αὐτῶ φραγμὸν, ἔστιν παράγοντα ἔπιπτον ἐν τῶ ἡσὸς

σπ. εἰ γὰρ ἔγνωσεν, ὅτι ἀπὸ τὸν κύριον τὸ δόξας
 ἐσαύρωσεν, αὐτοὶ κύριον ἵστασαν ἢ παρεστῶτων,
 ἐπὶ ἀπὸ τὸ φλασεν αὐτοὺς ἡ κακία αὐτοῦ, καὶ ὅτι
 ἔγνωσεν ἡ ψυχή αὐτοῦ, καὶ ὡς μὴ ἔγνωσεν αὐτὸ
 ἐξέβληκεν ἐξω τῆ ἀμπέλως τὸν ἵν αὐτῆ, καὶ
 ἀπέκτανεν αὐτὸν. πῶς δὲ, ἐξέβληκεν αὐτὸν ἐξω τῆ
 ἀμπέλως, ἵνα ἴδω ἡμῶν φαινεσθαι, τὸ, ὅτι
 ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλοτρίους αὐτὸν ἔβλεψεν καὶ τῆ
 ἀμπέλως καὶ τῆ γαργαῶν, ἥ κακία καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ
 αὐτῆ τὸν σπῆς γὰρ αὐτοῦ ἦν φωνὴ καὶ ἐπὶ τοῦτο
 σὺ τὸν πικρὰ εἶπει τῆ καὶ αὐτοῦ γαργαῶν ποτῆ-
 ραν, λίαν αὐτοῖς. ὅταν αὐτοὶ εἴδω ὁ κύριος τῆ ἀμ-
 πέλως, πῶς ποίησι τοῖς γαργαῶν ἐκείνοις; οἱ δὲ
 λέγουσι αὐτῶν, ὅτι ἔσονται αὐτοῦ κληρονομοὶ
 καὶ κατὰ δικαιοσύνην αὐτοῦ, ὡς κακὴ κακῶς ἀπολα-
 μνοὶ, ἔκ μακρῆς ἡμέρας ἔρχεται ἡ κρίσις τῆ θεοῦ,
 πῶς κακῶς κακῶς ἀπολαμνοὶ αὐτοῖς, καὶ τὸν ἀμ-
 πέλως οὐκ ἀδικοῦσιν ἄλλως γαργαῶν, οἷον τὸ ἀπο-
 δύνουσι αὐτῶν τοῖς κληρονομοῖς ἐν τοῖς κληρονομοῖς
 καὶ οἱονεὶ παρεστῶτων ὁμοίως τῶ κληρονομοῖς τῶ
 ἀρχιερεῖ τῆ ἐκείνου ἐκείνου, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ εἰ-
 ρηνεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἐπὶ ἀρχιερεῖς ἦν. παρε-
 στῶτων δὲ παρὰ τῆ ἐκείνου, ὅτι δύνουσι τῶ οἴκῳ
 ἀποστή τῶ κληρονομοῖς ἐν τοῖς κληρονομοῖς αὐτοῦ. εἶτα ὁ
 σὺ τὸν ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῆς γαργαῶν αὐτοῦ δύνουσι
 σπῆ, τοῖς οἴκῳ ἐπὶ καὶ οἴκῳ αὐτοῦ τῆ γαργαῶν, ὅτι λί-
 θον αὐτὸν ὄντα καὶ ἀποδοκιμασθέντα ἀπὸ αὐτοῦ ὁ
 πατὴρ ἵσται τὸ ὄντα οἴκῳ αὐτοῦ κεφαλῶν, σπῆ-
 γαῖνα δύο γωνίας πημάτων καὶ κληρονομοῖς ἀδικίας,
 καὶ δύο γωνίας οἴκῳ αὐτοῦ τοῖς γαργαῶν ἔσται τὸ. ἐ-
 δίποτε αὐτοῦ ἐν τῆ γαργαῶν, λίθον ἐν ἀπὸ
 κληρονομοῖς οἱ οἴκῳ αὐτοῦ, ὅτι ἐπὶ ἡμέρας εἰς κε-
 φαλήν γωνίας. ὅτι κληρονομοῖς ἡμέρας αὐτῆ, καὶ
 ἔστι γαργαῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμέρας; καὶ ἐπὶ δὲ ἡ
 λίθῳ ἐν τῶ κεφαλῶν ἐπὶ καὶ ἀδικίῳ γαργαῶν
 μὴ, ὅς ἐστι παρὰ τῶ πολυτελείῳ γαργαῶν
 πημάτων, καὶ ἔστι ἡμέρας τὸ ἡμέρας. λίθον ὄν
 ἀποδοκιμασθέν οἱ οἴκῳ αὐτοῦ, ὅτι ἐπὶ ἡμέρας εἰς
 κεφαλῶν γωνίας. ὅτι κληρονομοῖς ἡμέρας αὐτῆ, καὶ
 ἔστι γαργαῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμέρας. ὅτι ἡμέρας
 ἡμέρας οἱ οἴκῳ, ἀγαλλιασάμεθα, καὶ ὁφθαλμοῖς
 ἐπὶ ἐν αὐτῶν. καὶ ἐπὶ ἄλλο τῆ παρὰ γαργαῶν παρ-
 στῶτων ἀδικίῳ αὐτοῦ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ
 ἐξέτασεν τῶ γαργαῶν, καὶ τῶ ἐν αὐτοῖς ἀδικίῳ
 ἀδικίῳ, ἐπὶ γὰρ μὴ παρὰ λίθου ὁ παρεστῶτων ἀδικίῳ
 ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ, ὡς εἶποι τῆ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ
 ἀδικίῳ ἀδικίῳ ὅτι ὁ ἀποδοκιμασθέντος ἀδικίῳ ἀδικίῳ
 ἐν τῶ γαργαῶν ἀδικίῳ ἀδικίῳ, καὶ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ
 ἀδικίῳ ἀδικίῳ, καὶ γαργαῶν ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ
 ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ ἀδικίῳ

Anim Christo neque resurrectionem ipsius
 cognoscentes, si enim cognovissent, nunquam
 Dominum gloria crucifixissent, dominos
 rerum futuros se existimaverunt, postquam
 ipsos malitia sua excæcavit, & my-
 steria Dei minime cognoverunt, & quali
 ea non cognoscentes, ipsius filium ejece-
 runt extra vineam, & eum occiderunt. Illud
 porro, eum ejecerunt extra vineam, id sibi
 velle mihi videtur, alienum hunc & a
 vinea, & ab agricolis, quantum in se fuit,
 ipsos judicasse, quando eum calculo suo
 capitis damnabant. Hos deinde, qui ne-
 farij coloni & ipsi sunt, interrogat Sospi-
 tator dicens: *Quum ergo venerit Dominus Math. 21.*
vineæ, quid faciet agricolis illis? Illi autem
 ex ore suo judicandi & condemnandi, vt
 mali male perituri, & eloquia Dei non
 amplius habituri, *Atiunt illi: Malos male Math. 21.*
perdet ipsos, & vineam suam locabit alijs
agricolis, qui reddent ei fructum temporibus
suis: & quemadmodum Caiphas anni il-
lius Pontifex maximus, non ex se verum
protulit, sed quia Pontifex maximus erat,
ita illi quasi vaticinantur. Vaticinantur
autem de Gentibus, futurum vt Patrifam-
ilias fructus reddant temporibus suis.
 Eos postea, sese populi ædificatores esse
 putantes, ex Scriptura coarguit Sospi-
 tator, se qui lapis est, ab ijsque fuit reje-
 ctus, à Patre totius ædificij caput positum
 iri probans, vt pote duos Veteris & Novi
 Testamenti angulos, binasque populo-
 rum ædificationes habentem. Tale sed
 enim illud est: *Nunquam legistis in Scri-*
pturis, lapidem quem reprobaverunt adifi-
cantes, hic factus est in caput anguli: A Do-
mino factum est istud, & est mirabile in
oculis nostris? Hic autem locus in cent-
 simo decimo septimo Psalmo, qui prolifis-
 simum Psalmum præcedit, continetur, &
 his verbis conceptus est: *Lapidem quem*
reprobaverunt ædificantes, hic factus est in
caput anguli: à Domino factum est istud, &
est mirabile in oculis nostris. Hæc est dies
quam fecit Dominus, exultemus & lætemur
in ea; & si quid aliud ex ijs quæ de Chri-
sto prænuntiata sunt, convincere eum
 potest qui Scripturas recta mente perseru-
 tatur: atque illud quidem inter ea recen-
 ferit debet. Nam si de lapide sensu caren-
 te hæc à Propheta minime dicta sunt,
 quemadmodum stilius fortasse aliquis
 asseret, perspicuum vtique erit reproba-
 tum à populi hujusce Sapientibus, & sa-
 cerdotum Principibus, & Senioribus,
 ac Scribis Iesum, tanquam Ecclesiæ ca-
 put in caput anguli revera factum esse,
 Testamenta duo adunantem, & in vnum

componentem. Et hoc est caput, donum a Deo toti edificio donatum, & mirabile quidem caput in oculis nostris, qui ipsum intueri possumus; ac propterea postquam lapidem hunc reprobaverunt edificantes, ab ijs agricolis, & adificatoribus hisce ablata sunt eloquia Dei, inter qua erat Dei regnum; Genti autem ejus fructus facienti datum est. Quod si verum illud est: Dabitur genti facienti fructus ejus, nulli eorum, qui fructus ejus non faciunt, dari regnum Dei manifestum est; nemini enim datur regnum Dei, qui peccati imperio subditus sit. Verum si nemini datur regnum Dei, inquit aliquis, qui fructus ejus non faciat, quomodo his regnum Dei datum fuit, a quibus est ablatum, juxta id quod dictum est: *Auferetur a vobis regnum Dei?* Ac vide an, vt in tanta quaestionis difficultate, ejus proclivis non est & expedita responsio, considerato eorum discrimine qua de vinea primum, ac de regno Dei postmodum dicta sunt, quaesitum ita solvere possumus. Sane idem de vinea, quod de regno Dei, dictum non est: nam de vinea, quemadmodum supra retulimus, scriptum est illum locasse eam agricolis; de regno autem Dei, datum illud iri genti facienti fructus ejus. Solvi vero minime loci hujus posset difficultas, si ita vt de priore scriptum est: *Locavit eam agricolis*, de altero scriptum pariter fuisset locatum illud iri genti facienti fructus ejus; & si quemadmodum de posterioribus dictum est: *Et dabitur genti facienti fructus ejus*, de priore quoque dixisset dedisse eam agricolis. Atque haec quidem nobis ad hunc locum dubia exorta sunt; super his autem quod nobis visum fuit protulimus. Qui vero meliora excogitare & proponere poterit, is pra nobis audiat. Et quum audissent Principes Sacerdotum, & Pharisei parabolas ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret. Et quaerentes eum tenere, timuerunt turbas, quoniam sicut Prophetam eum habebant. Quum audissent Principes Sacerdotum, & Pharisei parabolas ejus, quarum alterius initium illud erat: *Homo quidam habebat duos filios*; alterius vero, *Homo erat paterfamilias qui plantavit vineam*, de se ipsum loqui cognoverunt; altera quidem parabola, quia dixit secundus filius: *Ego Domine, & non iitit*; alia vero, quia postquam ipsa contra priores agricolae sceleris reos pronuntiata est juxta Scripturae contextum, subnexum est illud: *Auferetur a vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus*; eumque de

Matth. 21. 43. 46.

Matth. 21. 43.

αὐτοῦ λέγει· καὶ ἐστὶν αὐτῇ ἡ καρπὸν, δὲ ἐστὶν ὡς κεφαλὴ τῆ ἅλης οἰκοδομῆς δεδωμένῃ, καὶ θαυμαστὴ καὶ φανερὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, διὰ τῶν ἀποστόλων ἡλικίαν, καὶ ἀπὸ τῶ ἐπιπέδου ἀποδοκίμασθαι ἐν αἰσθητοῖς μὲν τῶ τὸν λίθον, ἡρῶν μὲν δὲ τῶ γεωργῶν ἐκείνων, καὶ τῶ οὐκ ἐδόξουν ἐκείνων τὰ λόγια τῶ θεοῦ, οἷς ἡν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἐδόθη ἡ ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς· εἰ ἡ ἀληθὴς τὸ ἐδοθηται ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς, διὰ τὸ πᾶσι τῶ μὴ ποιοῦνται τὰς καρπὸς τῆς τοῦ θεοῦ βασιλείας ἐδοθη τῶ τῆ βασιλείας. ἐδοθη ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς, ἐδοθη τῶ τῆ βασιλείας ἐκείνοις ἐφ ὅτι ἡρῶν, καὶ τὸ εἰρημῶν. ἐρῶν τῶ ἐμὲν ἡ βασιλεία τῶ θεοῦ, καὶ ἡ καρπὸς ἐν δυνάμει, ὡς ἐν τῆ κλειστῆ δουλείας ἡν ἐπὶ τῆ διαποδοῦται τῶ βασιλείας, ἐπιτήρησται τῶ ἀποδοῦται εἰρημῶν καὶ τῶ ἀμπελῶνος τῶ καρπὸν, καὶ τῶ βασιλείας τῶ θεοῦ δόξασται, ἐπιτήρησται τῶ ἀμπελῶνος, ὡς εἰρημῶν καὶ τῶ βασιλείας τῶ θεοῦ. καὶ μὲν ἡ τῶ ἀμπελῶνος καὶ τῶ καρπὸν γέγραπται ὅτι ἐξείδω αὐτὸν γεωργοῖς. καὶ δὲ τῶ βασιλείας τῶ θεοῦ, ὅτι ἐδοθηται ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς· ἡν δὲ ἀπὸ ἐξείδω τῶ τῶ καρπὸν, εἰ ὡς ἐρῶν, ἐξείδω αὐτὸν γεωργοῖς, γεωργῶν τῶν ἐπὶ τῶ καρπὸν, ὡς εἰρημῶν καὶ τῶ δόξασται, ἐκδοθηται ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς. καὶ εἰ ὡς εἰρημῶν καὶ τῶ δόξασται, καὶ δὲ ἐδοθηται ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς, εἰρημῶν καὶ τῶ καρπὸν ὅτι ἐδοθηται ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς, καὶ τῶ ἀμπελῶνος ἡμῶν εἰς τὸν τόπον ἐπιπορεύσασθαι, καὶ ὅ φασὶν ἡμῶν εἰρημῶν· ὅ ἡ ἐξείδω δυνάμει καὶ νοεῖν καὶ λέγειν, ἐκείνος ἡμῶν μῆλλον ἀκρίβως· καὶ ἀκρίβως οἱ ἄρχιερεῖς, καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτῶν, ἐγνώσθη ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητῶντες κρατεῖται αὐτῶν, ἐφοβήσασθαι τὸν ὄχλον, ἐπὶ εἰς τῶ καρπὸν αὐτῶν εἶχον· ἀκρίβως οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτῶν, ὡς τῶν ἐπιτήρησται ἡν· ἀμπελῶνος τῶ εἶχον τῶν δόξασται δὲ λοιπὸν· ἀμπελῶνος ἡν οἰκοδομησται, ὡς ἐπιτήρησται ἀμπελῶνα, ἐγνώσθη ὅτι καὶ αὐτῶν λέγει, καὶ μὲν ἐπέσει τῶ βασιλείας, ὅτι εἶπεν ὁ δόξασται ὡς· ἐγὼ κείε, καὶ ὅτι ἀπῆλθεν. καὶ ἡ τῶν λοιπῶν, ὅτι ἐπὶ εἰρημῶν αὐτῶν καὶ τῶ λελεγεμένῃ καὶ τῶ ἀμπελῶνος τῶν γεωργῶν, τῶ ἐρῶν τῶ ἐμὲν ἡ βασιλεία τῶ θεοῦ, καὶ ἐδοθηται ἰσχυροποιεῖται τὰς καρπὸς αὐτῆς, καὶ ἡ ἀληθὴς ὅτι καὶ αὐτῶν λέγει, ἐξείδω μὲν αὐτὸν κρατεῖται

pulo superati, qui Iesu doctrinam au- A... diens, ipi que contentiens, totus a prae- ceptore suo I-fu pendet, eique additus est. Confimilia sunt qua subicit Marcus...

νικαι υμου σκοπητος ε ραος, ιησους εκ κρημα- μους ε διδασκαλος, εν τα ακουον ε σιωποισα...

De accersitis ad nuptias.

Πιρι ηβ κακευρωτων εις τους γαμους

Cap. 22. v. 13

ET respondens Iesus dixit iterum in para- bolis eis, dicens: Simile factum est regnum caelorum homini regi qui faciens nuptias filio suo, Misit servos suos, & cetera; usque ad id: Multi enim sunt vocati, pauci vero electi. Hac quoque parabola levius simplici usque intellecta facilis esse videbitur...

ΚΑΙ αποκριθεις ο ιησους ειπε παλι εν παραβολαις αυτοις λεγων. ωμοιωθη ε βασιλεια ηβ υμωνων ανιστησα βασιλης...

Matth. 22. 5.

1. Thess. 16.

διηγησι η οργη ε βασιλειος νοστη, ην ε ο...

ράθη τί ἐστὶν αὐτῶν οὐδὲν ἔστιν ἀποκρίθη, ὁ
 μοιοὶ αὐτῶν ἰσομοῖα, ὅτι ἐστὶν αὐτῶν κληρὸς ἐστὶ,
 τὸ ἔργον ἔστιν ἐκκλησίαν. καὶ ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο
 γὰρ αὐτῶν ἐστὶν τὸ θεῖον τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ, ὃ
 βλέπομεν αὐτῶν κληρὸς ἐστίν, ἀλλὰ ὁ κληρὸς ἐστὶ
 τὴν ἡμετέραν οἰκονομίαν ὡς ἴσως. ἔστι δὲ τὸ
 λοιπὸν τῶν παρρησιῶν, καὶ τῆς ἀποκρίσεως
 πρὸς τοὺς ὄντας ἐκκλησίαν αὐτῶν ἡμῶν ἐστὶν
 αἰώνιος παρρησιῶν αὐτῶν, ὁ γὰρ αὐτῶν ὄχι ὡς
 οὐδὲ ὅτι ἐστίν, ἀλλ' ὡς ἀποκρίσει τὸτε, ὃ ἐστὶν
 ἀπαρτὶς τῆς ζωῆς εἰπόντες εἰς τὸ αἰώνιον ἢ ἐκ-
 α-
 σιλίαν τῆς ἐξουσίας αὐτῶν βασιλείας, διουκράτια
 καὶ τὴν αἰτίαν ἀρῆν τῶν σωτηρίων τῶν σωτηρίων
 τῶν ἀποκρίσεων, ἢ ἡμῶν ἀποκρίσεων ἐκ τῶν ὀνομα-
 κλησίαι, ἀλλὰ ἐν τῷ ὄνομα ὁ θεὸς ἀποκρίσεων οἰ-
 κονομῶν, ὡς ἐν τῶν βασιλείαις ἀποκρίσεων λέ-
 γεται, ἡμεῖς δὲ πᾶς καὶ ἴσως. ἔτι δὲ ὁ σω-
 τὴρ παρρησιῶν ἡμῶν ἐν τῷ θεῷ, καὶ θεὸς ἐστὶ,
 καὶ ἡμῶν τῶν ἀγαπῶν αὐτῶν, καὶ εἰκὼν τῷ θεῷ
 τῷ ἀσέπῳ. ὃ ἡμῶν δὲ ἐν τῷ παρρησιῶν
 νων, ἀλλὰ ἴσως κατ' οἰκονομίαν ἢ ἐν τῶν βασι-
 λείαις λεγομένων ἀποκρίσεων, ὅπως δὲ θεοῦ, ἡμῶν
 ἀποκρίσεων, καὶ ὁ μνησθεὶς ὅτι ἀποκρίσεων
 οἰκονομῶν ἐστὶν θεῶν, λεγομένων ἐν τῶν βασιλείαις
 καὶ ἡμῶν πᾶς ἀποκρίσεων. καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποκρί-
 πων ζήτησι, καὶ αἰτίαις λέγειν ἡμῶν ἐστὶν σωτηρίων,
 ἀλλὰ πάντες ἐπὶ τῶν ἐνομίαις τῶν θεοῦ, καὶ τῶν λε-
 γουσῶν τῶν βασιλείαις αὐτῶν ἐστὶν ἀποκρίσεων, συ-
 νεταίς αἰτίαις αὐτῶν λέγουσιν ἐκ τῶν ὀνομα-
 κλησίαι. καὶ ἡμῶν μὲν ὅτι αὐτῶν ἀποκρίσεων ὀ-
 μοιωτῆς ἢ βασιλείαις τῶν ἐξουσιῶν βασιλείας. καὶ
 ὃ τῶν ἐστὶν τῶν γράφων λεγομένων θεοῖς, ὡς ἐν
 σευαγγέλιον ἐστὶν ὁ θεὸς, ἐν μέσῳ θεοῦ ἡσυχίαν,
 ἢ βασιλείαις τῶν ἐξουσιῶν ἐστὶν ὁμοίαις θεῶν βασιλείας.
 Ζήτησις ἢ εἰ ὄνομα ἐν ἀποκρίσεων τῶν ἡσυχίαν
 ἐστὶν, ὅτι ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν αἰτίαις, ἀρῆσιαν,
 καὶ θεῶν, καὶ κυριότητι, καὶ ἡσυχίαν, καὶ
 ἡσυχίαν, αἰμοιωτῆς ἢ βασιλείαις τῶν ἐξουσιῶν ἀ-
 ποκρίσεων βασιλείας, ἐν θεῶν αἰμοιωτῆς ἢ βα-
 σιλείαις τῶν ἐξουσιῶν ἀποκρίσεων βασιλείας. κυρι-
 οτήτι δὲ, κυριότητι βασιλείας ἀποκρίσεων, ἀπο-
 κρίσεων βασιλείας. καὶ ἡσυχίαν, ἀρῆσιαν βασι-
 λείας. φησὶ γὰρ περὶ τῆς ἢ ὀνομακλήσεως τῶν ἡμῶν
 ἐκ τῶν ὀνομακλήσεως τῶν βασιλείαις τῶν ἐξουσιῶν
 ἀποκρίσεων βασιλείας. τῶν ἢ κληρῶν ἀποκρί-
 πων μὲν ὁ ἀπόστολος τῶν γίνεσθαι; ὅτι δὲ ὁ
 ὀμοιωτῆς ἀποκρίσεων βασιλείας πᾶσαν γὰρ αὐτῶν
 ἡμῶν αὐτῶν, ἀπέφλε τῶν ἡμῶν αὐτῶν καὶ ἡμῶν
 τῶν κληρῶν εἰς τῶν γὰρ αὐτῶν, καὶ ἡμῶν εἰ
 ἡσυχίαν ἀπὸ τῶν γὰρ αὐτῶν ἡμῶν τῶν κα-

A
 mus quoniam quum apparuerit, similes ei eri-
 mus, quoniam videbimus eum sicuti est, eod-
 em modo interpretari possis. Nunc enim
 etiam si digni habeamur qui Deum mente
 & corde cernamus, eum tamen minime
 sicuti est cernimus, sed qualis regendi
 nostri causa nobis efficitur; at in rerum
 fine, & omnium eorum restitutione quæ
 Locutus est per os Sanctorum, qui à seculo
 sunt, Prophetarum ejus, eum, non id quod
 non est, quemadmodum nunc, videbi-
 mus, sed, ita ut tunc par erit, id quod
 revera est. Postquam ea in hunc locum:
 Simile factum est regnum cœlorum homini re-
 gi, edisseruimus, causam quoque repe-
 rire possumus, propter quam hęc τὸ ἀπο-
 κρίσεων [Filiū hominis,] vel ὡς ἀποκρί-
 πων, [Filiū hominis] se ipse sospitator
 frequenter appellat, declarans quod
 quemadmodum hominum curam gerens
 Deus homo in parabolis dicitur, & quo-
 dammodo fortasse efficitur; ita & Servator
 qui filius Dei primo & præcipue est,
 Deus quoque est, & filius amoris ipsius, &
 Imago Dei invisibilis; sed in eo quod primo
 ipse ac præcipue est, non permanet; at
 juxta illius administrationem qui homo
 in parabolis dicitur, revera autem Deus
 est, Filius hominis efficitur, imitando
 Deum quum homines regit, qui in para-
 bolis appellatur homo, & aliquo modo
 efficitur. Nec sane homo aliquis quæren-
 dus est, ipsiusque filius dicendus est Servator,
 sed hac Dei notione stando, & para-
 bolas quæ ipsum hominem esse sciscunt
 sequendo, prudenter & caute intelligen-
 dus est, cum Filium hominis se ipse ap-
 pellant. Apud nos ergo homines, simile
 factum est regnum cœlorum homini regi; apud
 eos autem qui Dij in Scripturis nuncun-
 pantur, quorum in Synagoga stetit Deus;
 Deos in medio judicans, regnum cœlo-
 rum Deo regi simile est. Quares porro an
 quemadmodum inter homines qui natu-
 ra sua Angelis, & Thronis, & Domina-
 tionibus, & Principatibus, & Potestati-
 bus inferiores sunt, simile factum est re-
 gnum cœlorum homini regi; inter Thro-
 nos simile itidem fiat regnum cœlorum
 Throno regi; inter Dominationes, Do-
 minationi regi; inter Principatus, Prin-
 cipatui regi; & inter Potestates, Potesta-
 ti regi. Dicet enim aliquis, quinam est
 iste delectus ac distinctio, ut inter infio-
 res homini regi regnum cœlorum simile
 factum sit; inter eos autem qui præstant
 hominibus, idem quoque pro tanta parte
 non contingat? Is certe qui homini regi
 assimilatus est, nuptias filio suo faciens,
 Misit servos suos Vocare invitatos ad nuptias;
 at observabis an quemadmodum sponsa

Luc. 1. 70.

Matth. 11.

Matth. 1. 17.

Matth. 11. 11.

quæ nubit alia est à servis accersentibus, & ab ijs qui ad nuptias accersiti sunt; ita & in mysticis rebus, aliqui ad novæ nuptiæ collocationem assumuntur; alij autem in fervorum ordinem, qui invitatos ad nuptias accersitum mittuntur; ac præter illos demum tertij, qui nempe ipsi ad nuptias invitati sunt: verum diversos animarum ordines, vel simul facultatum quibus pollent, Deus noverit, necnô & causas propter quas ad sponsæ collocationem assumantur illi; alij inter eos qui vocationi huicce ministrant; atque alij demum inter ipsos invitatos. In spiritualibus autem nuptijs animadvertit consuetudinem Verbi sponsi, vnde foetus tempestive exoritur, cum anima sponsa quæ Verbo nupsit, ab eoque vitata ac corrupta non est, sed quotiescunque cum sponso consuefcit, corruptionis immunitatem concipit, & qualem ex ejusmodi nuptijs nasci progeniem par est, rationales nempe foetus enitur. In ejusmodi item nuptijs ad paratum ex solido in spiritualibus rationalibus cibo prandium mentem adverte; cuius cibi solidiorem partem tropologicè significatam intelligit per tauros; quod autem spirituale in hac eadem contemplatione continetur, per maçtata altilia; aliam autem varietatem, spiritualem nempe contemplationem quæ pro rerum corporearum ratione fit, per hac verba: *Et omnia parata*: tale siquidem prandium Rex copijs omnibus, vñ regem decet, affluens instruit, pro regia sua dignitate & opibus. Prior certe ad nuptias invitatio, ad Israëliticas quasdam generosiores animas mihi videtur pertinere. Qui enim perspicaciori pollent ingenio, eos à vocatoribus per disciplinæ verba ad beatum illud epulum præ reliquis accersitos vult Deus venire: hos autem videre licet vocationi minime obsequentes venire nolle, & alij propterea mittuntur servi eos accersituri qui venire reculant, & promissuri futurum vt si invitati venerint, parati à rege prandij participes fiant, necnon & taurorum qui inter munda mundis omnibus majores sunt, & vario ac multiplici argumento saginatarum super vna quaque quæstione cogitationum; nam quasi saginatum, vel dissectum, quique in tropologia maçtatus dicitur, sermonem proponit, qui super proposita quæstione multiplex profert ac perfectum argumentum: quemadmodum si sublesta quædam & infirma probandis quæstionibus proferti argumenta fingamus, quibus eæ valide confirmari videatur, tenuia sane sunt ac exilia, & vt convenienter hæc appellem macilenta ac strigosa quæ maçtata sunt: at non ejusmodi sunt quæ in regis prandio fue-

A λέντας δούλους, καὶ τὸς κεκνημένους εἰς τὸς γάμους. ἕτεροι καὶ ἐπὶ τῶν μυστικῶν παραγμάτων, οἱ μὲν πῖνός εἰσι ἀδοξαμυθόμοδοι εἰς τὸ σύστημα τῆς νύμφης, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἑστῆν τῆς ἀποστροφῶν δόλων κολέσαι τὸς κεκνημένους εἰς τὸς γάμους, ἢ πείτοι πᾶσι τύποις, οἱ κεκνημένοι εἰς τὸς γάμους, οὗτος δ' αὖ εἰδὲν τὰ ἀξιοφροσάματα τῶν ψυχῶν, ἢ σὺ αὐταῖς καὶ διαμαρτυρῶν καὶ τὴν αἰτίαν ἢ τὸςδε μὲν ἐπὶ τὸ σύστημα τῆς νύμφης ἀδοξαμυθεύουσι. ἑτέροις ἢ ἐπὶ τὸς δόλους τὸς ἀδοξαμυθόμοδοι τῆ κλησὶ καὶ ἄλλοις ἐπὶ τοὺς κολυμένους. ἐν πνευματικῶς ἢ γάμοις κρινώνας νείε λόγου συμφίσι τόκοι ἐν κολυποιμύταις, καὶ νύμφης ψυχῆς γαμυμένους λόγου, καὶ μὴ φθιρομένους ἕσπ' αὐτοῦ. ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκείνη τὴν πᾶσιν αὐτοῦ κρινώνας ἀφρασίαις μεταδοξαμυθώσε, καὶ ἡνωσῆς ἐπιτα ἡμῶς ἐκ τοῦτον γάμοι λογικὰ ἡμνήματα. ἢ ἐν τοῖς γάμοις τῶν ἑτοιμαζόμενοι κρινοὶ ἐκ τρεῶν ἐν πνευματικῶς λογικῶς ἔσσης, καὶ τὸ τρεῶν τῆς ἔσσης ἑσπορομυθόμοδοι κρινοὶ ἐκ τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τὸ πνευματικῶν τῆς αὐτῆς θεωρίας ἐκ τοῖς ἡνωμένοις σίσις, καὶ τὴν ἄλλαν ἢ ποικιλίας τὴν ἀδόλογοις σιμαπτικῶς πνευματικῶν θεωρίας, τὰ ἢ τὰ πόρτα ἐτοιμα. ὁ ἢ βασιλέως ἐκ δαμυθία βασιλικῆ ἀξίως τῆς βασιλείας καὶ ἢ πλάττω εἰσὶ τὸ τοῦτον ποιῆ ἄεσον. δοκῆ δὴ μοι διημῶν ἕσων ψυχῶν ἰσραηλιτικῶν γρονέται ἢ ἀποστροφῶν κλησὶς εἰς τοὺς γάμους ἀποστροφῶν καὶ ἀξίως τῆς κλησὶς τῆς διαστροφῆς λόγου ἐκ λῆσῃ ὁ οὗτος ἡκρὶ εἰς τὴν μακράς αὐτῆς ἐστῆν τὸς πᾶσιν αὐτοῖς ἐκ τρεῶν ἑσων, καὶ ἐστῆν εἰδὲν ὅτι ἢ ἡρωσὶ οἱ τοῖτοι εἰδὲν εἰς τὴν κλησὶν, καὶ ἀξίως τῆς ἀποστροφῶν ἀλλοι δὲ οἱ ἀδοξαμυθόμοδοι τὸς μὴ εἰδὲν εἰδὲν, καὶ ἐπατημῶν οἱ εἰδὲν οἱ κεκνημένοι μεταλημῶσαι αὐτοῖς ἐτοιμαζόμενοι ἕσπ' τῆ βασιλέως ἑσων, καὶ αὐτοῖς τῶν ὅς ἐκ καταρῆς πόρτων τῶν καθαρῶν μείζωνων, καὶ σιμαπτικῶν τῆ ποικιλίας καὶ πολλῆ ἀποδείξει τῶν εἰς ἕσων ἀποστροφῶν ἑσων. οἰσὶ γὰρ σιμαπτικῶν ἀποστροφῶν λόγων, ἢ διημῶν, καὶ ἐκ ἑσπορομυθία λογικῶν τεμυθῶν, ὁ τὴν πᾶσιν ἀδοξαμυθῶς ἀποστροφῶν ἀποδείξει πολλὴν φέρων, καὶ πλήρη, ὡς εἰ καθ' ἕσπ' ἑσων ὀλίγα πια καὶ ἀποστροφῶν εἰς πᾶσιν ἀποστροφῶν ἀποδείξει καὶ τὰ δοκῶντα καταστροφῶν αὐτῶν, εἰσὶν ἀπὸ τῶν τεμυθῶν λασιὰ πια καὶ ἰσῶν, καὶ ἢ ὁμοίως ὀνομασῶ ἑσων καὶ ἑσων, ἀλλ' ἢ αὐτῶν τὰ ἐτοιμαζόμενα ἐκ τῶν βασιλέως ἑσων.

Rex ac delet; & si quando falso nomina-
tam scientiam, vel quovis sermones veri-
tatem profitentes, pessundatos ac vali-
de confutatos videris, id à Dei exercitibus
hostium veritatis vtbes succedentibus
factum esse dicere ne pigeat. Sane Iudaica
quoq; doctrina civitas post Christi adven-
tū cōcremata est, qua succensa servis suis,
Apostolis nempe Christi, vel Angelis Dei
vocationi Gentium praefectis dixit Rex:

M. arb. 22. Nuptiae quidem paratae sunt, sed qui invitati
erant, non fuerunt digni. Itē ergo ad exitus
vitarum, & quoscumque inveneritis vocare
ad nuptias; & ex omni quidem publica
ac plebeia via, necnon ex pervagatis
dogmatibus, Gentium & civitatum &
villarum & locorum vsu receptis, inuita-
tos ad nuptias homines videre est, ab ijs
quibus id agendi negotium datum est.
Egressi autem servi, Christi nimirum Apo-
stoli, sive è Iudaea, sive Hierosolyima, sive
ab interioribus finibus, intra quos erant
beati Angeli, postquam ad vias devene-
runt, quoscumque invenerint homines
nequam & congregarunt, ac porro con-
gregabunt, vt nequitia sua, nuptijs vide-
licet minime idonea veste, deposita, & ve-
ste nuptiali cum ijs induti qui boni appel-
lantur, nuptiale convivium se discumben-
tibus impleant. Postquam ergo implete
fuerint nuptiae discumbentium, & cōquiescen-
tium in fide ac pietate, tunc ingreditur
Rex vt discumbentes videat, deque ijs sen-
tentiam ferat, vt qui nuptialem vestem nō
habet correptum eum puniat; alijs vero,
instructum prandium, & maclata altitia,
cum tauris, reliquisque omnibus à se pa-
ratis apponat. Vnum autem veste nuptia-
li non indutum vidit, sub vnicō genere,
vel specie vniversos comprehendens qui
nequitiam sibi ante fidem adharscentem
retinuerunt, eamque minime exuerunt;
atque hunc quidem coarguit, vt qui male
egerit, ad eiusmodi nuptias ingredi ausus
veste nuptiali non assumta, virtutis nempe
amicū, splendido vestimento, de quo
Salomon in Ecclesiaste praecipit dicens:

Eccles. 9.8. Omni tempore sint vestimenta tua candida.
At obmutescit is qui absque nuptiali veste
in magnificas hasce nuptias ingredi ausus
est, neque quicquam proferre potest: qui
vt prœna ac damnatione dignus ab eo
condemnatur qui ministris edicit, alijs
nempe ab exercitibus de quibus supra
dictum est, vt colligatum ipsum pedibus,
manibusque, quibus recte & vti par erat
vsus non est (nec enim ita, vti decuerat,
ambulavit, neque ea quae decuerat, egit) nō
extra nuptiale duntaxat convivium, sed

E *αὐτοὶ ἐρατὴν μακρὰ, ἵνα δύνωμι αὐτὸν πρὸς τὰς καὶ χεῖρας, οἷς οὐκ εἰς δέον ἐχρήσατο. ἔτι γὰρ ἴν
ἔδει περὶ αὐτῶν περὶ πύργου, ὅτι αἱ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπιπέσειν. ἐκβάλλει αὐτοὺς, ἀμείνονας τῶν*

Α *φασί, ὡς ἐκ μακροῦ χρόνου οὐκ ἐδιδυμάτην σινο-
σκεῖν. καὶ ἐπὶ ποτὶ κατὰ πόλιν κατὰ πόλιν εἶπε
ἰβιδανύμω γλώσσῃ, εἶπε ὁποῖον ποτὸν λόγον
ἐπαγγελλόμενον ἀλήθειαν, καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡρ-
ναιίας, μὴ ὅκει λέγειν ὁ τοῦτον γερουσία. Ἐπὶ τῆ
* *ερατὴν δ' αὖθις, ἐμπροσθέν τῶν ἐν ἡγεμονίᾳ
τῆς ἀληθείας πόλιν. ἐνεσκήσθη μὲν τοῖς καὶ ἡ πό-
λις τῆς ἰσραηλῆος διδασκαλίας μὲν τὴν γερουσί-
ῶν δὲ τῶν ἰσραηλῆος διδασκαλίας, ἡ ἀλήθειαν
αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἀποστόλος γερουσί, ἡ ἀλήθειαν
δὲ τῶν ἐργαζομένων ἐπὶ τῆς κλησίαν τῆς ἐξουσίαν. ὁ
μὲν γὰρ ὁμοίως, οἱ δὲ κεκρημένοι οὐκ ἔσονται
ἀξιοί. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς ὁ-
δῶν, καὶ ὅσους ἐὰν βύρπη, καλέσετε εἰς τὴν γερ-
ουσίαν. καὶ ἔστιν ἰδεῖν ἀπὸ πάσης ὁδοῦ ἰδιωτικῆς, * καὶ ἴσ
οὐκ ἰδιωτικῶν δογματῶν τῶν καὶ τῶν ἐν τῆ
ἐξουσίαν, καὶ πόλεων, καὶ κωμῶν, καὶ ἴστων τῶν
κεκρημένων εἰς τὴν γερουσίαν, ἀπὸ τῆς ἀρετῆς τῆς ἐξου-
σίαν τῆς πύργου. ἀξιοῦντες δὲ οἱ διδασκαλίας, εἶπε ἀπὸ
τῆς ἰσραηλῆος, καὶ ἰεροσολύμων, οἱ γερουσί ἀποστόλοι,
εἶπε ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἐν τῶν ὁμοίων αἰμακρίων ἴστων
γερουσί, καὶ ἄλλοις εἰς τῶν ὁδοῦ, καὶ σινοῦ γερουσί
καὶ σινοῦ γερουσί πρὸς τῶν ὁδοῦ ἐὰν βύρπη πορευθῆς, ἵνα
ἀποδέσμευοῖ τὴν ποσειάν, τὴν ἀλλοτρίαν τῆς γερ-
ουσίαν ἐν δυνάμει, καὶ ἐν δυνάμει μὲν τῆς ἐξουσίαν
καὶ ἐξουσίαν ὁ ἐν δυνάμει τῶν γερουσί, πληρώσασθε
τὴν τῆς γερουσίαν ἐστὶν ἐξουσίαν ἀνακρίτων. ἐπὶ
ἐξουσίαν πληρώσασθε τῶν γερουσίαν ἀνακρίτων, καὶ περὶ αἰμα-
κρίων τῶν πύργου καὶ τῆς ἀρετῆς, τὴν εἰς
ἐξουσίαν ὁ βασιλεὺς ἐπιθεωρήσασθε καὶ κρίνας ἀπὸ
τῆς ἀνακρίτων, ἵνα ἐν τῆς οὐκ ἐχρήσασθε ἐν δυνάμει
γερουσίαν ἐλέγξασθε κατὰ τῆς. τῶν ἡ λοιπῶν ὁ ἴστων
μὲν σινοῦ ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν, ἐπὶ τῶν πύργου σι-
νοῦ μὲν τῆς ἐξουσίαν, καὶ τῶν λοιπῶν πάντα ὅσα
ἴστων σινοῦ. ἔτι δὲ οἶδε ἐν τῶν ἐν δυνάμει
ἐν δυνάμει γερουσίαν, εἰς ἐν τῶν ἡ εἰδὸς ἀνακρίτων τῶν
τῶν ἀπὸ τῆς πύργου καὶ ἀπὸ τῶν, καὶ μὴ
ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. καὶ μὲν σινοῦ γερουσίαν
τῶν σινοῦ, ὡς κατὰ τῶν πύργου, καὶ τῶν πύργου
κρίνας εἰς τῶν εἰς τῶν γερουσίαν, μὴ ἀνα-
κρίτων τῶν τῶν γερουσίαν ἐν δυνάμει, ὁ ἴστων τῶν
ἀπὸ τῶν, ὁ λαμπαρῶν ἰμάτων, ἀπὸ τῶν ὁμοίων
ἐν ἀνακρίτων ἐνετεῖλα τῶν ὁδοῦ. ἐν πύργου ἴστων
ἴστων ἐξουσίαν τῶν ἰμάτων * μὴ λαμπαρῶν ἀπὸ τῶν ὁδοῦ
τῶν ἴστων εἰς τῶν ἴστων ἐν δυνάμει γερουσίαν εἰς
τῶν λαμπαρῶν τῶν τῶν γερουσίαν, καὶ ἐν δυνάμει ὁδοῦ,
ὅστις ὡς ἀξιοῦς κατὰ τῶν καὶ κρίνας κατὰ τῶν ὁδοῦ
ἔτι τῶν εἰπόντων τῶν ἀπὸ τῶν, ἄλλως ἀπὸ τῶν
τῶν ἀπὸ τῶν ἐρατὴν μακρὰ, ἵνα δύνωμι αὐτὸν πρὸς τὰς καὶ χεῖρας, οἷς οὐκ εἰς δέον ἐχρήσατο. ἔτι γὰρ ἴν
ἔδει περὶ αὐτῶν περὶ πύργου, ὅτι αἱ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπιπέσειν. ἐκβάλλει αὐτοὺς, ἀμείνονας τῶν
ἴστων**

reluctarentur. Idem quoque Caij Caesaris temporibus contigisse scriptis traditum est. Suspiciamus autem nihil factum eiusmodi, quandiu populo provifum est, atque dicta à Prophetis sepe vallata erat *Uta 5. 7.* *Vinea Domini, domus Israël, & vir Iuda germen ejus delectabile.* Quod autem omnem superat fidem, primus ipse Templum Dei violare ausus est Pilatus, cui Iesum tradiderunt. Sospitatoris itaque temporibus cum tributum Romanis pendere iussi sunt Iudaei, de eo inter Iudaeos disputatum, deliberatumque est, vtrum consecratam Deo Gentem, quaeque ipsius esset portio, tributum principibus solvere consentaneum sit, an pro libertate certare, si vitam pro arbitrio ducere non liceat, & tributum minime pendere. Fertur autem docuisse Iudas Galilaus, cujus in Apostolorum Actis mentionem facit Lucas, ad defectionem impulsam ingenti Iudaeorum multitudine, Caesari nequaquam pensitandum esse vectigal, neque Dominum hunc appellandum. At qui tunc praerat Tetrarcha populo persuadere conabatur praesenti rerum statui sese vt accommodaret, nec voluntarium contra potentiores bellum susciperet, & vectigalia solveret. Ac talia quidem praesenti hocce Evangelij loco non aperte declarantur; at qui proposita contextus verba accurate explorare valuerit, haec ita se habere facile inde comperiet. Cum enim Iesum in fermone illaqueare vellent Pharisei, missi ad eum discipulis suis cum Herodianis, vt ab eo seiscitarentur, liceretne censum dare Caesari, annon, illaqueandi eius locum minime habuissent, si dandum eum esse in confesso fuisset, vel si dandum non esse omnes consensissent. At vide annon vel ex eo historia hujusce veritas elucescat, quod eum Iesum in fermone illaqueare vellent Pharisei, non discipulos duntaxat suos de censu quaesitum miserint, sed eum Herodianis. Veri quippe simile est qui tributum Caesari in populo pendere vellent, Herodianos ab ijs fuisse appellatos qui id nequaquam faciendum esse statuebant. Qui autem libertatis specie ducti, quominus vectigal Caesari pensitaretur, impediabant, ij fuisse videtur Pharisei Iudaeorum disciplinas accuratius rimantes ac tuentes. Quod si quis haec nequaquam ita se habere censet, id explicet ac conciliet, eurnam illaqueare eum in fermone volentes, suos discipulos, necnon & Herodianos, de censu quaesitores mittant Pharisei. Sive enim dandum esse tributum Caesari sanxisset Servator, sive non, coisusmodi is fuisset laqueus responsioni ejus praetensus; nisi,

Αὐτῶν· ὁ δὲ ὅμοιος ἀναγινώσκων γινώσκων καὶ
 καὶ τὸς χεῖρας γαῖας καὶ σάκος· καὶ τοῦ ἀλάτου
 ἐπὶ ὅσον μὲν ἐπισημασθέντος ὁ λαός, καὶ τὸ λεγόμενον
 καὶ τὸς περὶ τὰς φεραγαγίας περὶ τὸν ἄμ-
 πλῆκτον τὴν ἐξ ἐμοῦ ἰσραὴλ, καὶ ὁ γαλαθησίαν
 νεοφυλὸν αὐτῶν ἀφ' ἑσπερος ἰεῦδα, ἐδὲν τελευτήτων
 ἐχθρῶν· πρὸ τοῦ ἀλάτου ἵππων δ', ἀλλὰ περὶ τὸς ἰ-
 πόλυτοι μάλιστα ἐν ταῖς τῶν θεοῦ ὁ πλάτης, ὁ
 πρὸ δὲ αὐτῶν ἐν ἰσοδοῦ· καὶ καὶ ἐν χεῖρας αὐτῶν τῶ
 σωτήρης ἦν ἡμεῖς φέρον ἐπὶ τῶν ἑδωκῶν ἰεῦδα τοῖς
 βρομάσι, σέβας καὶ ἐσθλὴν ἢ ἐν ἰουδαίῳ περὶ
 τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ἀνακλιθῶν τῶν θεῶν,
 καὶ μαρτυροῦντες αὐτῶν δίδοναι φέρον τοῖς ἀρχι-
 σι, ἢ ἡμεῖς ἐλθούμενοι πολυμῶν, εἰ μὴ συγ-
 γοροῦντο ἵππων ὡς ἐβόλονται, καὶ μὴ δίδοναι φέρον·
 καὶ ἰσοδοῦ ὅτι ἰεῦδα μὲν ὁ γαλαθῆσιος, δὲ μέ-
 μνηται καὶ λουκάς ἐν τῶν τῶν ἀποστόλων περὶ
 ἑσπερος, ἀποπέρας πρὸ πολλῶν ἰουδαίων, ἐδίδα-
 σκε μὴ δὲν δίδοναι καὶ σάκος φόρος, μὴ δὲ κί-
 ελον ἀναγορεύειν ἐν κήσασιν· ὁ δὲ καὶ ἐν κήσασιν
 αὐτῶν περὶ ἀρχι-σίων ἐβόλοντο ἐν ταῖς εἰκῆν
 τῶν ἀρχι-σίων καὶ τῶν σίων, καὶ μὴ ἀναγορεύειν ἀρχι-
 σίων περὶ ἰουδαίῳ πόλεμον, δίδοναι δὲ τῶν
 φέρον· καὶ ἡ ἀποκρίσιν τῶν βυβαγελῆσι λέγει δ'
 τῶν φέρον μὲν ἐμφορῆν τῶν σίων· τῶν δὲ ἀνωμα-
 μένων βυβαγελῆσι ὡς ὅρα ὁ ἀνακλιθῶν ῥη-
 τῶν, περὶ τῶν τῶν ἡμεῖς ἔχον· ἡμεῖς γὰρ οὐκ εἶ-
 χον φαρισαῖοι βυβαγελῆσι παρὰ δὲ τῶν
 τῶν ἰσοδοῦ, ἀποπέρας ἑαυτῶν τῶν μαρτυρῶν
 καὶ τῶν ἰουδαίων περὶ τῶν ἰσοδοῦ, πότε-
 ρον ἔξει δίδοναι καὶ τῶν κήσασιν, ἢ δ', εἰ ὁμο-
 λογησόμενοι ἦν ἡ δ' ἡ δ' δίδοναι, καὶ εἰ συμπα-
 ρουμένον ἦν ὅτι δίδοναι· καὶ ὅρα εἰ μὴ δ' ἡ δ'
 λέγει τῶν ἀνακλιθῶν ἰσραὴλ ἐν τῶν τῶν ἰου-
 δαίων παρὰ δὲ τῶν ἰσοδοῦ τῶν μαρτυρῶν
 * ἑαυτῶν περὶ τῶν σίων περὶ τῶν κήσασιν, ἀλλὰ
 καὶ τῶν ἰουδαίων· εἰκός γὰρ ὅτι ἐν τῶν τῶν ἰσοδοῦ
 οἱ μὴ δίδοναι τῶν τῶν φέρον καὶ σάκος ἀνα-
 κλιθῶν ἰουδαῖοι· ἡμεῖς δὲ μὴ ἔχον τῶν γέ-
 νεσθῶν· οἱ δὲ φησὶ τῶν ἰουδαίων κληθῶντες ὁ
 δίδοναι ἐν φέρον τῶν κήσασιν, ἐδίδοναι ἡ δ' ἀκρι-
 βῆτες τῶν ἰουδαίων μαρτυρῶν φαρισσαῖοι· εἰ δὲ
 μὴ βυβαγελῆσι τῶν τῶν ἡμεῖς ἔχον, σάκος τῶν
 βυβαγελῆσι αὐτῶν παρὰ δὲ τῶν ἰσοδοῦ ἀποπέ-
 ρας τῶν ἑαυτῶν μαρτυρῶν οἱ φαρισσαῖοι, ἀπο-
 πέρας τῶν καὶ τῶν ἰουδαίων περὶ τῶν σίων περὶ
 τῶν φέρον· πόλα γὰρ παρὶς ἦν ἐν τῶν ἀποπέ-
 ρας τῶν ἰσοδοῦ, εἴτε βυβαγελῆσι κήσασιν εἴδο
 καὶ σάκος, εἴτε μὴ, εἰ μὴ, ὡς ἀποπέρας κήσασιν,

* ἡ δ' ἡ δ' δίδοναι
 * ἡ δ' ἡ δ' δίδοναι
 * ἡ δ' ἡ δ' δίδοναι
 * ἡ δ' ἡ δ' δίδοναι

καλοῦτος ἐν αὐτῷ δίδονα κινῶν κήσαει, ἢ ἄλλον ἢ ἑαυτὸν ἰσχυροῦν ἵνα δίδονα αὐτῷ ῥωμαίοις, ὡς ἀπο-
 στασιὰν δίδωσιν ἑαυτῷ. Ἐπιτηδεύοντες δὲ, οἱ φαρισαῖοι
 ἔμνηον καταχερσεῖν τὴν ἰσχύον, ὡς ἐλάττωτος εἰς
 παροῦσιν αἰ δεσφῶν μῆλλον, ἢ παρὰ δίδωσιν ἑαυ-
 τῶν ἐν ἀληθείᾳ πλὴν ὁδὸν τῷ δεῦ, βασιλεύον δὲ ἀφ᾽
 αὐτῶν, ὅτι οἱ ἴπφ φαρισσαῖοι μαθηταὶ λέγοντες.
 διδάσκεις, εὐδαμῶν ὅτι ἀληθὲς εἶ, καὶ πλὴν ὁδὸν
 τῷ δεῦ ὅτι ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ ἡ μέλι ἔσσι
 ἀεὶ ἔδωκός. ἢ γὰρ ἐν πρῶτος εἰς ἀποστολῶν αἰ δεσφ-
 πων, ἢ παροῦσιν ἀλλοῦν εἶναι ἢ ἐπάνα ἑστῶν B
 ὅ μὴ λαβῆν παροῦσιν ἴπφ ἠρωδιανῶν, καὶ ἴπφ
 οἱ ἐφ᾽ ἑαυτοῦ τῷ χεῖρος, ἵνα ἀποφηνῆ ἄλλοις κα-
 τῶν ὅ βόλλυμα ἴπφ φαρισσαῖοι ἀεὶ ὅ μὴ δύν
 ἔσσι δίδονα φέρον, ἵνα αὐτοῖς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ
 τοῖς ἠρωδιανῶν. ὅσων δὲ καὶ πῶ. γινῶσι δὲ ὁ ἰσχυρὸς
 πλὴν πανουργίᾳ αὐτοῦ, εἶπεν, τί μὴ πηξέσθην
 ἀποκριτῆς; ὁσποῦν ἴπφ πειραζόμενος ἀπο-
 ἴπφ φαρισσαῖοι μῆ πειραξίας αὐτῷ παροῦσιν ἰσχυ-
 μένων, ἢ ἑπάνα αὐ ἀποκριτῆς, ὅτι τῶ ἀπο-
 χριστῶ ἐπιθελοῦσιν αὐτῷ. Τούτων μὲν πῶν ἐκ
 τῶ παροῦσιν ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς εἰς ὅν τῶν, ὡς
 ἀποστολῶν πλὴν ὁδὸν, οἷς συναδει καὶ τῷ μῆ-
 κων, καὶ τῷ ῥωμαῖοι ἀεὶ ἴπφ ὁμοίων, ὡς δυ-
 νατῶν ἔσσι ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τῷ ἀποκριτῆς, καὶ σιω-
 ζέσθην αὐτῷ ἀλλοῦν ἰπφ. ὁσὲν ἄλλοις γὰρ
 νοῦς ἔσσι ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τῶν εἰρημένους τῶ μαθητῶν
 εἰ ἴπφ ἔσσι ὅτι πῶν, καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ μαθητῶν
 ἀφ᾽ ἑαυτοῦ μαθητῶν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἰπφ ἀποκριτῆς ἀπο-
 τῶ ἀποκριτῆς ἴπφ μῆ τοῖς ἀποστολῶν ἰπφ πολλῶν λε-
 γόμενοι, καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐπὶ τοῖς φημιμένοις,
 ἀποφ᾽ ἑαυτοῦ πῶν εἰς ὅν ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς, ἀλ-
 λῶ ἀπο τῶ ἀποκριτῆς, καὶ τῶ ἀποκριτῆς
 τῶ ῥωμαῖοι ἀποκριτῆς. ἀποκριτῆς γὰρ ὅτι ἔσσι
 μῆ ὅ, εἰ δὲ δίδονα κήσαει κήσων, ἢ μῆ,
 ἢ καὶ ἀποκριτῆς ὁ δόκων ἑαυτοῦ, ἀλλὰ
 εἰπῶν. Ἐπιτηδεύατέ μοι ὁ νόμος καὶ τῶ κήσων,
 ἐπιτηδεύατέ μοι ἢ εἰκῶν καὶ ἢ ἐπιτηδεύατέ, καὶ
 εἰπῶν ὅτι κήσαει, ἀποκριτῆς ὅτι δὲ ἀπο-
 δίδονα τῶ κήσαει τῶ αὐτῶ ἀποκριτῆς, καὶ μῆ
 ἀποκριτῆς αὐτῶ ἴπφ φαρισσαῖοι ἀποκριτῆς
 ἀποκριτῆς τῶ μῆ καὶ ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς δὲ κή-
 σαει, ἢ καὶ ὅτι πῶν τῶν τῶν. καὶ ἢ κή-
 σαει ἵνα ἀποκριτῆς κήσαει τῶ κήσαει, ἀπο-
 δίδονα τῶ δὲ τῶ ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς δὲ τῶ
 ἢ πῶν ἵπφ ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς
 ἀποκριτῆς καὶ ἀποκριτῆς. ἀποκριτῆς δὲ πῶν λέ-
 γων ὅτι καὶ ἐκ ἀποκριτῆς. καὶ ὁ φημιμένοι ἵνα
 δίδονα ὡσπερὶ φέρον ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς
 ἀποκριτῆς καὶ ἀποκριτῆς, τῶ ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς, ἢ ἀπο-
 τῶν τῶν εἰκόνα τῶ ἀποκριτῆς ἀποκριτῆς ἀποκρι-
 τῶν ἀποκριτῆς

A ita ut diximus, impediendo eo quominus
 census Casari daretur, cum quasi defec-
 tionis autorem, ac impulsorem Romanis
 tradituri fuissent Herodiani; permittente
 vero, accusaturi Iesum fuissent Pharisei,
 quasi personam hominis potius respiceret,
 quam viam Dei in veritate doceret?
 Apud te autem id cogita, Phariseorum
 discipulos dicentes: Magister, scimus
 quia verax es, & viam Dei in veritate doces,
 & non est tibi cura de aliquo; non enim respi-
 cis personam hominum, ejusmodi laude cum
 quasi dehortari ne Herodianorum per-
 sonam respicias, eorumque qui à Casa-
 ris partibus stabant, ut juxta Phariseo-
 rum sententiam tributum Casari non esse
 solvendum affirmans, Herodianis ab ipsis
 traderetur. Quin & illud attende:
 ta autem Iesus nequitia eorum ait, Quid
 me tentatis hypocrite? Se ergo à Phariseis
 callido ac vasto animo ad se accedenti-
 bus tentari sciebat, ut quidquid ipse res-
 pondisset, ex sua responsione insidias
 sibi instruerent. Hæc ergo in hunc præsen-
 tis Evangelij locum ad literam dicta fun-
 to, quibus consonant quæ à Marco &
 Luca super iisdem rebus allata sunt,
 quemadmodum ex Evangeliorum inter
 se collatione ac comparatione existima-
 re potes; nec aliam enim ac istam super
 hoc loco Matthæus profert sententiam,
 nec Marcus quoque itidem ac Matthæus.
 Simul autem ad ea quæ jaçantur à multis,
 proptereaquæ honorifica videntur esse,
 minime sub pietatis in Deum specie at-
 tendere à Sospitatore nostro docemur,
 sed ad ea quæ disquisitione & studio, nec-
 non & rationis consequentia adstruuntur
 ac probantur. Observa enim quaestione
 hac proposita, an dandus esset Casari
 census, necne, opinionem suam simpli-
 citer eum non protulisse, sed cum dixisset:
 Ostendite mihi numisma census, Cujus
 esset imago ac superscriptio quævisse, &
 cum Casaris esse dicerent, Casari quæ
 sua forent poscenti reddenda esse, neque
 pietatis specie hunc ijs esse fraudandum
 respondisse. Non autem quæ Casaris
 sunt, Casari reddere licet, quæ Dei au-
 tem sunt Deo reddere fas non est; nec
 quæ Casaris sunt Casari reddens quis-
 piam, quæ Dei sunt Deo reddere prohibe-
 betur. Hunc autem locum tropologicè
 sic interpretari potest aliquis. Ex corpo-
 re & anima conflati sumus; quod autem
 spiritu etiam constemus, id impræsentia
 dicere supersedeamus. Corporum autem
 principi, qui Casar dicitur, quoddam veluti
 tributū pèdere debemus, corpori videlicet
 necessaria, quæ corpoream corporū prin-

αὐτοῖς ἀποκρίνεται, ὡς ἀποδεδειγμένον. πλὴν ἐπειδὴ μαθεῖν ἐβούλετο ἅμα τὸ ἐρωτῆσαι αὐτὸν, ἀλλὰ παραδόντων ἐν λόγῳ, καὶ παραθέσει αὐτῶν, διὰ τὸ τοῦ ἀκούσματος ἡ ἀδοκίματον αὐτοῦ, ὅτι πύσμα αὐτοῦ, καὶ θαυμαστικῶς ὅτι μὴ ἔδρακεν αὐτοῖς ἀφορμὰς τῶν αὐτῶν ἐπιθελησίων, ὅτι ἐμνησθῆναι πρὸ αὐτῶν, ὡς οἱ μαθηταί. ἢ ὁ ἀπὸ αὐτῶν ἀπῆλθον, ὡς περὶ ἄλλων γέγραπται, ἀφέντες ὃν ἄδον ἀπῆλθον, καὶ τοῖσδε γὰρ εἰσὶν οἱ ἀφέντες ὃν λόγον, καὶ ἀπίστους αὐτοῦ, καὶ ἀπίστους ἀπ' αὐτῶν μὲν ὁ ἀκούσας αὐτοῦ, καὶ ἄχ' ἀμνηστικῶν λέγων περὶ τῆς μὲν ὁ ἀκούσας ἀποστάντων καὶ τῶ ἀκούον, ὅτι οἱ βουλοὶ ἀφέντες ὃν ἰησοῦν ἀπῆλθον. ἡμεῖς ὃ ἐρωτῶμεν ὁ τῆς ἰουδαίας, ὁ κερταῖα αὐτῶν, καὶ ὅτι ἀφῆκα αὐτῶν.

A ita ut a nobis supra dictum est, respon- det: verum quum discendi causa ipsum non interrogent, sed ut eum in sermone illaqueent ac tentent, propterea accepta ipsius super sua quaestione sententia; nullamque sibi praxitam huic insidiandi occasionem demirati, non apud eum quidem, quemadmodum Discipuli, manserunt; neque simpliciter abierunt, ut de alijs scriptum est, sed Relicto eo abierunt: ac ejusmodi quidem sunt, qui relicto Verbo, & fide ei non habita, postquam audierunt illud, recedunt. Et vero de ijs qui postquam audierunt ab ipsa auditione deficiunt; non aberraverit profecto qui dixerit eos relicto Iesu abijisse; nos autem illud Sponse vsurpabimus: Tenui eum, nec dimisim.

Matth. 23.

Cont. 3. 4.

Περὶ τῆς σαδδουκαίων, οἱ ἐπιρωτήσαντες ὃν ἰησοῦν περὶ τῆς γαμουίας τῆς ἐσθῆς ἑβραίων ἀνδράς.

De Sadduceis, qui Iesum interrogaverunt de muliere que septem viris nupserat.

EN ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι λέγοντες μὴ εἶ ἀνάστασις, καὶ ἡ ἐξῆς, ἕως τῆς ἐξελπίσεως ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ἡ ἰσχυρὰ μαρτυρία τῶν ποταμῶν, ἡ ἡ ἀσθενεῖς ἐπὶ τῆς ἀσθενείας τῶν ἀκούον, καὶ ὁ λόγος, ὅτι ἀλλοίως κατ' ὄλιγα λέξουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ποταμοί; ἢ ὅτι ποταμοὶ οἱ φάραγγες συμβῆλιν ἰσχυροῦν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτοῖς παραδύσαντες ἐν λόγῳ, καὶ πτωχύνοντες τὰς περὶ τὴν κηρύσσας; ἡ ἐξ ὅτι ἀποκρινόμενος τῶ σατῶν ἡμεῖς περὶ τῆς κηρύσσας, καὶ ἐπίπλους. ἀποδοτε οὖν τὰ κηρύσσας κηρύσσας, καὶ τὰ τῶ θεοῦ τῶν κηρύσσας, καὶ θαυμαστικῶν τῶν ἀποκρινόμενος αὐτοῦ, ἀνησυχῶν οἱ σαδδουκαῖοι εἰδότες αὐτῶν τὰς σαυτίνας ἀποκρίσεις, ἡτοι αὐτοῖς διὰ τῆς ἐπιρωτήσεως ἀποκρίσεως ἐκαυτῶν κηρύσσας λόγον ἔχοντες, μὴ εἶ λέγοντες ἀνάστασις ἡ ἐπιπλοῦντων αὐτῶν, ἡ παρὰ καὶ μαρτυροῦναι πῶς διδάσκει εἶ ἀνάστασις καὶ πῶς μωσῆος γραφὴν, καὶ ποῖος ὁ λόγος ἡμεῖς ἀποκρινόμενος. ἀποκρίσει ὅτι ὅτι ὅτι πάντα ἡ τῶ κηρύσσας τῶ σατῶν ἡμεῖς διδασκαλία αὐτοῦ πῶς ἐγίνοντο. καὶ ἀποκρίσει γὰρ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς ὁ θεοῦ, προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντες οἱ ἀποκρινόμενος, καὶ οἱ ἀποκρινόμενος τῶ σατῶν λέγοντες, ἐν ποῖα ἐξουσία ἑσθῆς ποῖος; καὶ, ἡ ἐξ ὅτι τῶ ἐξουσία αὐτῶν; αὐτοῦ ὡς ἀπερωτήσεως τῶ ἀπὸ ἰουδαίας, ἡ δὲ ἐξ ὅτι ἀποκρινόμενος τῶ σατῶν ὁ βούλημα αὐτοῦ ἀποκρίσει. εἶπα μὲν τῶ τοῦ λέγει ἀποκρινόμενος τῶ σατῶν τῶν ἀποκρινόμενος ἐν τῶ ἀμπελῶν, καὶ μὴ ἐργασασθῆναι, καὶ ἡ ἐπιπλοῦντων μὴ, μὴ

In illo die accesserunt ad eum Sadducei, qui dicunt non esse resurrectionem, & reliqua usque ad id: mirabantur in doctrina ejus. Paria his, vel sane eadem apud Marcum & Lucam non valde discrepantibus verbis narrantur. In illo die, quonam die? an quando abeuntes Pharisei consilium iniierunt adversus illum, ut caperent eum in sermone, & ipsum de censu interrogarent? Postquam enim Servator noster responsum eis de censu dedit, & dixit: Reddite ergo que sunt Cesaris Cesari; & que sunt Dei, Deo, ipsiusque responsum mirati sunt, verisimile est responsum ejus perspecta prudentia existimasse Sadduceos, vel proposita quaestione palam facturos melioribus se nisi argumentis, cum minime resurrecturos eos dicerent qui resurrectionem sperant; vel certe quomodo juxta Mosis scripta esse possit resurrectio, qualisque resurrectorum futura sit vita, sese discituros. At omnem fere a Sospitatore nostro temporibus illis explicatam doctrinam, interrogationibus respondendo traditam fuisse observa: ac primum quidem Quum venisset in Templum, accesserunt ad eum docentes Principes sacerdotum, & Seniores populi dicentes, In qua potestate hac facis? & quis tibi dedit hanc potestatem? Quibus cum aliam de Iohanne interrogationem vicissim proposuisset, eorum postulatis responsum ex aequo invidisse visus est: Deinde Parabolam narrat de duobus filiis, & ejus qui in vinea operaturum se receperat, neque operatus est; & ejus qui minime promiserat, nihilominus tamen operatus

Matth. 23.

Matth. 23.

Matth. 23.

Vide Not.

σολων ἐκ τῆς αἰτίας κενώσιν αὐτοὺς, ἀλλὰ οὐκ ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀποστόλου ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἀλλὰ ἐπὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ὡς δὲ λέγει ὁ ἀπόστολος ἐν τῷ ἐπιστολῆς ἑβραίων πρὸς ἡεβραίους κεφάλαιον πρῶτον, ὁ Θεὸς οὐκ ἐπιθυμεῖ τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἀλλὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ὡς δὲ λέγει ὁ ἀπόστολος ἐν τῷ ἐπιστολῆς ἑβραίων κεφάλαιον πρῶτον, ὁ Θεὸς οὐκ ἐπιθυμεῖ τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἀλλὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Alum amplius comprobemus, hoc etiam utemur loco: Si omnino mortui non resurgunt, ut quid & baptizantur pro illis? Et quid & nos periclitamur omni hora? necnon & illo: Si (secundum hominem) ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest, si mortui non resurgunt? manducemus & bibamus, cras enim moriemur. Demus enim verum esse quod credunt multi, dogma resurrectionem mortuorum asserens falsum esse, quomodo inde sequitur frustra nos pro animarum nostrarum salute decertantes periclitari? quomodo item nihil ille emolumenti capiet qui adversus bestias pro Christo pugnaverit? * * * pro merito administrata, prius autem corpus non resumat. Quo item pacto etiam minime futura sit carnis resurrectio, hæc inde confectaria sunt: Manducemus & bibamus, cras enim moriemur? Hæc autem propterea non dicimus, quod fidem ijs detrectemus qua his apud Iſaiam verbis conscripta sunt: Videbit omnis caro salutare Dei; vel quod habetur in Iob: Quia æternus quis solvere me debet super terram, Et suscitare pellem meam que tolerat hæc; neque sane Apostoli dicto fidem negamus, quod tale est: Vivificabit mortalia corpora vestra, propter inhabitantem spiritum ejus in vobis, sed pro virili parte vocis hujus, Resurrectio, significationem in præsentis Evangelij loco propositam repurgamus: vnde & ex Priori ad Corinthios deprolata allegavimus. Accesserunt ergo ad Iesum Sadducei, qui dicebant non esse resurrectionem; quo nimirum sensu Resurrectionis vocabulum, uti tradidimus, usurpabant, & interrogaverunt Dominum nostrum, dicentes, Moyses dixit, si quis mortuus fuerit non habens filium, ut ducat fratrem ejus uxorem illius, & suscipiat semen fratri suo. Hic ergo exponendus mihi videtur locus ille Moysis, ad quem ea referebant Sadducei quæ in Evangelio ab ipsis dicta fuisse narrantur. Sic ergo se habet ille Deuteronomij locus: Si habitaverint fratres simul, & unus ex ijs mortuus fuerit, & reliqua, usque ad id: Domus disciteari. Hunc igitur locum perperam interpretantes Sadducei, ut pote resurrectionis spem non habentes, nec quicquam Deo dignum super hæc Lege animo concipientes, si futura erat resurrectio confectarium esse crediderunt, ut vir postquam resurrexisset rursus vir foret, virilia habens membra; & mulier muliebri induta corpore etiamnum mulier resurgeret. Cumque hæc inde consequi crederent, de hac resurrectionis doctrina abjectæ & demissa sentientes, confare in tā quadam de septem patribus fabula quæ ea dicitur.

ὡς δὲ λέγει ὁ ἀπόστολος ἐν τῷ ἐπιστολῆς ἑβραίων κεφάλαιον πρῶτον, ὁ Θεὸς οὐκ ἐπιθυμεῖ τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἀλλὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ὡς δὲ λέγει ὁ ἀπόστολος ἐν τῷ ἐπιστολῆς ἑβραίων κεφάλαιον πρῶτον, ὁ Θεὸς οὐκ ἐπιθυμεῖ τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἀλλὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

1. Cor. 15. 29
1. Cor. 15. 30
1. Cor. 15. 31
1. Cor. 15. 32
1. Cor. 15. 33
1. Cor. 15. 34
1. Cor. 15. 35
1. Cor. 15. 36
1. Cor. 15. 37
1. Cor. 15. 38
1. Cor. 15. 39
1. Cor. 15. 40
1. Cor. 15. 41
1. Cor. 15. 42
1. Cor. 15. 43
1. Cor. 15. 44
1. Cor. 15. 45
1. Cor. 15. 46
1. Cor. 15. 47
1. Cor. 15. 48
1. Cor. 15. 49
1. Cor. 15. 50
1. Cor. 15. 51
1. Cor. 15. 52
1. Cor. 15. 53
1. Cor. 15. 54
1. Cor. 15. 55
1. Cor. 15. 56
1. Cor. 15. 57
1. Cor. 15. 58
1. Cor. 15. 59
1. Cor. 15. 60
1. Cor. 15. 61
1. Cor. 15. 62
1. Cor. 15. 63
1. Cor. 15. 64
1. Cor. 15. 65
1. Cor. 15. 66
1. Cor. 15. 67
1. Cor. 15. 68
1. Cor. 15. 69
1. Cor. 15. 70
1. Cor. 15. 71
1. Cor. 15. 72
1. Cor. 15. 73
1. Cor. 15. 74
1. Cor. 15. 75
1. Cor. 15. 76
1. Cor. 15. 77
1. Cor. 15. 78
1. Cor. 15. 79
1. Cor. 15. 80
1. Cor. 15. 81
1. Cor. 15. 82
1. Cor. 15. 83
1. Cor. 15. 84
1. Cor. 15. 85
1. Cor. 15. 86
1. Cor. 15. 87
1. Cor. 15. 88
1. Cor. 15. 89
1. Cor. 15. 90
1. Cor. 15. 91
1. Cor. 15. 92
1. Cor. 15. 93
1. Cor. 15. 94
1. Cor. 15. 95
1. Cor. 15. 96
1. Cor. 15. 97
1. Cor. 15. 98
1. Cor. 15. 99
1. Cor. 15. 100

duxissent uxorem, cuiusnam ipsa postquam
 talis resurrexisset futura esset vxor qua-
 rebant, cum septem virorum vxor antea
 semel dicta fuisset. Absque ea autem fi-
 sione, petito à mulieribus argumento
 quæ pluribus nupsissent viris, vel à viris
 qui plures duxissent uxores, eandem po-
 terant quæstionem proponere. At respon-
 dens ipsis Sospitator noster, sensum qui-
 dem Mosaicæ Legis, jis quasi tanti my-
 sterij cognitione indignis non explana-
 vit; sed ostendit solum divinas Scriptu-
 ras de resurrectione à mortuis id pro-
 nuntiari, nullas ibi futuras nuptias, sed
 qui à mortuis resurgunt, Angelis
 coeli similes futuros: & quemadmodum
 qui sunt in cælo Angeli, neque matrimo-
 nium contrahunt, neque elocantur; ita
 & qui à mortuis resurgunt. Ego vero
 inde manifestum fieri opinor, non
 ex eo solummodo quod neque matrimo-
 nium contrahant, neque elocentur qui
 resurrectione à mortuis digni habentur,
 Angelis coeli similes evadere; sed ex eo
 etiam quod transfigurata, humilia eorum
 corpora, talia evadant qualia sunt An-
 gelorum corpora, atheria scilicet, &
 splendida luci consimilia. Dogma autem
 fidelium plerorumque animos novitate
 sua percillens hic aliquis expenderit, ex
 alijs fortasse compluribus locis, sed ex
 illo certe quem tractamus dubitandi
 arrepta occasione, an quemadmodum
 qui à mortuis resurgunt Angelis coeli
 similes fiunt, & ex hominibus in ordi-
 nem Angelorum migrant, ita & alij
 qui in cælo degunt Angeli, cum olim
 fuerint homines, & in humano corpore
 egregie decertaverint, Angeli in cælo
 haud secus ac alij ante se evaserint. Qui
 autem novam hancce opinionem, vel ex
 præsentis loco, fortassis & aliunde exami-
 nare voluerit, univèrsam Scripturam,
 rerumque connexionem attente confide-
 ret ac dispiciat, quidque ex his ita positis
 consequatur, expendat, si ejusmodi do-
 ctrina admittenda est, ex qua ea pro-
 fluant, quæ ex hoc loco manifesta sunt:
 1. Cor. 6. 3. Angelos judicabimus, necnon ex illo: In qua
 1. Pet. 1. 12. desiderant Angeli prospicere. Quod si quis
 Iuda quoque Epistolam admittat, videat
 quid ex hac sequatur doctrina, propter
 illud: Angelos vero qui non servaverunt
 suum principatum, sed dereliquerunt suum
 domicilium, in iudicium magni diei vincu-
 lis æternis sub caligine servaverunt. Qui ve-
 ro res ejusmodi disquirere fuerit ausus,
 videat quomodo intelligenda sint qua
 scripta extant in Genesi: Videntes nempe
 filios Dei filias hominum quod essent pulcrae,
 accepisse sibi uxores ex omnibus quas elegerant.
 Tales autè dubitationes aperte pro-

Αὐτὸν τὸ πᾶσι ἐπιπέσει ἀδελφοὶν γαμήσιον μίας
 γυναῖκα, ἐπιπέσει τίνος ἀδελφοὶ γυνή τῶν
 ἀδελφῶν, φησὶ τὰ αὐτὰ ἐπιπέσει γυνή τῶν
 ἀδελφῶν γυνή· ἐδύωτο δὲ καὶ χεῖρας τῶν
 ἀδελφῶν πλάσματος ἐπαπορήσει ἐκ τῶν πολυγα-
 μῶν γυναικῶν, τὰ καὶ ἐκ τῶν πολυγαμῶν ἀ-
 δελφῶν· Ἐὐσαπὴρ ἡμῶν ἀπικρινόμενος αἰεὶ,
 ὁ μὲν ἐδάμνησε τὴν κτὴν μυστία νόμος ἐδηγήσα-
 το, ὡς οὐκ ἀξίους γυνάκων πηλικύτης μυστίας
 μόνον ἢ ἀπεσπῆτο λέγων ἐ τῶν θεῶν γαμῶν
 ἀπαγγέλλει πᾶσι τῶν ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, ἐπὶ
 ἐκείνῳ εἶσι γαμῶν, ἀλλὰ γίνονται οἱ ἐκ νε-
 κρῶν αἰσάτωροι ὡς οἱ ἐκ τῶν θεῶν ἀγγελοὶ. ἢ
 ἄσπερ οἱ ἐκ τῶν θεῶν ἀγγελοὶ ἕτε γαμῶν, ἐπὶ
 γαμῶν, ἢ τῶν, φησὶν, ἐπὶ οἱ αἰσάτωροι ἀπὸ τῶν
 νεκρῶν· ἐπὶ δὲ οἱ μὲν ἀφ' ἐκείνου ἀναστῆσαι ἐπὶ
 ἐ μόνον κτὴν ὁ μὴ γαμῶν, ἐπὶ ὁ μὴ γαμῶ-
 νων, ὡς οἱ ἐκ τῶν θεῶν ἀγγελοὶ γίνονται οἱ
 κατὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, ἀλλὰ
 καὶ κτὴν ὁ μετασχηματίζονται αὐτῶν τῶν σώ-
 ματα τῶν ἀπὸ τῶν θεῶν γίνονται τῶν ἀπὸ τῶν
 ἀδελφῶν σώματα, ἀδελφοὶ Ἐ ἀναστῆ-
 σεις φῶς· Ἐπιπέσει δὲ ἐ τῶν πολλῶν τῶν περὶ
 τῶν δόγμα ζητήσῃ τις αὐτὸν, τὰ καὶ μὴ ἐπὶ πολ-
 λαχθῶν, σαφῶς δὲ ὅτι ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ ἐπαπορήσει,
 εἰ ἄσπερ εἰσιν οἱ αἰσάτωροι ἐκ νεκρῶν ὡς οἱ ἀγγε-
 λοὶ ἐκ τῶν θεῶν, ἐπὶ ἐπὶ ἀγγελοὶ ἀδελφῶν κατὰ
 βάλλονται δὲ ἀδελφῶν, ἢ πῶς Ἐ ἀλλοὶ ἐκ τῶν
 θεῶν ἀγγελοὶ ἀδελφοὶ ποτε ὄντες, ἐπὶ καλῶς
 ἀναστασάτωροι ἐκ ἀδελφῶν σώματα, γίνονται ἐκ
 τῶν θεῶν ἀγγελοὶ, ὡς ἄνευ ἕτεροι πᾶσι ἀπὸ τῶν
 δὲ ὁ Ἐπιπέσει τῶν δόγμα ζητήσῃ ἐκ τῶν πᾶσι
 κατὰ τὴν ἀνάστασιν, τὰ καὶ ἐπὶ ἀλλοτρίων, ὅρα-
 τῶν * περὶ ἀδελφῶν ὅλην τῆν γαμῶν, ἐπὶ τῶν
 ἀκολουθῶν τῶν πᾶσι, ἐπὶ τῶν πᾶσι τῶν
 τῶν πᾶσι ὅτι ἐπὶ τῶν, εἰ καὶ πᾶσι ἀδελφῶν
 τῶν πᾶσι ὅτι ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἀδελ-
 φῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν κενῶν, καὶ τῶν εἰς
 ἀδελφῶν ἀγγελοὶ πᾶσι ἀδελφῶν· εἰ δὲ καὶ
 τῶν ἰδέα πᾶσι οἱ πᾶσι ὅτι ἐπὶ τῶν, ὅρα τῶν πᾶσι
 ἐπὶ τῶν πᾶσι ἀδελφῶν πᾶσι τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι
 τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι ἀδελφῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν
 πᾶσι τῶν πᾶσι οἱ πᾶσι οἱ πᾶσι, εἰς χριστὸν μεγάλης
 ἡμέρας δεσμοῖς αἰθερῶν κατὰ τῶν πᾶσι πᾶσι
 ὅρα τῶν ἢ ὁ τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι, πῶς ἀ-
 πᾶσι δὲ ἀδελφῶν τῶν ἐκ τῶν πᾶσι γαμῶν, ὅτι
 ἰδόντες οἱ οἱ τῶν πᾶσι τῶν πᾶσι, ὅτι ἀ-
 δελφῶν ὅτι κατὰ εἰσιν, ἔλαβον εἰσὶν εἰς
 γυναῖκας ἀπὸ πᾶσιν ὡν ἐδύωτο· ὅρα τῶν
 τῶν τῶν πᾶσι ἐπαπορήσει, καὶ τῶν ἀδελφῶν
 ἡμῶν

Philipp. 3. 21

* C. R. πᾶσι κατὰ τῶν

1. Cor. 6. 3.

1. Pet. 1. 12.

Gen. 6. 2.

solvitate; et ante quam liberos dederit, vel niti dedit, salutem minime consequetur. Liberi autem mulieris hujus, anima videlicet, à secundo viro, spirituali nempe Legge suscepti, ea sunt exacta juxta ipsam opera. Fratres autem ab vna matre, mente scilicet producti, ij sunt Leges duæ quæ simul habitant, nec enim domus ipsorum ab invicem separata est; sed & veteris gemina est interpretatio, in continente eas littera tanquam in domo aliqua habitans. Ac vide annon illud inde probari queat: *Si habitaverint fratres simul.* Deinde habetur illud: *Et unus ex eis mortuus fuerit, semen autem non sit illi,* quæ pro virili exposui. Illud autem quoque videamus: *Non erit vxor mortui extra viro non propinquo,* & quamam mulier, idest anima, hanc Legem prætergrediatur, quamam vero observet. Ut se habent igitur ejusmodi loci, post mortuam ac postfundatam Legis juxta literam interpretationem, existimo animam aliquam contra Dei mandatum sese gerentem, quæ defuncti vxor antea fuerit, eique confisa sit, plane esse extra Legem viro non propinquo; quando scilicet doctrinam litteræ interpretationi minime consonam, sed plane alienam admittit; * * * litteræ autem Legis interpretatio occidebat, nec spirituali Legi simul cum ipsa habitanti nubere voluerunt, sed cum aliqua doctrina ab utraque aliena, neque villo propinquitatis vinculo conjuncta consuescere: aliam autem animam juxta Deum viventem, mortuo ac prostrato priore viro, minime velle esse extra, & viro non propinquo, sed defuncti fratri, quique simul cum eo habitaverit nubere, quando viri ipsius frater ad illam accedit, intraque ipsam animam penetrat, sibi que hanc vxorem assumit, & cum ipsa anima in bonum animæ ac felicitatem habitat, ut pote que juxta Dei voluntatem alteri ac spirituali Legi nupsit. Quam autem prolem pepererit, ac genuerit mulier, idest anima, postquam cum secundo ac spirituali fratre connubio juncta fuerit, ex nomine fratris ipsius demortui constat, & à prioris quidem non oritur, priori tamen cognominis est; foetus enim ex spirituali Legge productus nomen obtinet defunctæ, quoniam Lex Dei & ipsa vocabatur, nec ex perspicaci ac vero Israële demortui viri nomen deleri oportet, etiam si ipse deletus sit. Hæc ergo de Legge ex parte dicta sint; nobis autem in Deo rursum, vel tiam magis quâ antea opus est, qui ad sequenti cognitionem mentem nostram in Christo illu-

Α φερωνος, η συνημνην οει της πικρονιας, η χρεος αυτης. τεκα δε της γυναικος τωτος, ψυχης, απο το δδλτερο αδερφ, το πλωματικον νομο, τα και αυτον εστι εργα. αδελφοι δε η απο μιας μητρος, διαολας, ηρωιδμοι, οι δυο νομοι, οι τινες και κελικουον ετι ο αυτο, η γο κεραιου ο οικος αυτου απ αλληλων. διλ αμφοτεροι εισι και αμφοτεροι αι εκδοχη, ως εν οικω νη τω αειεχον αυτου γραμματι. και εσα ει μη τοτο δηλοσασαι δινασται εν τω. αυ δε κελικω ην αδελφοι ετι η αυτο. εσα εστιν εστι. και αποστανη εις οτ αυτη, απερια η μη η αυτο, η κατα διαμιν διηρησαστην. ιδου αυτη δε και το. οσα εσα η γυνη το τεθνηκωσ εις αδερφ μη εβιζονη, η τις η γυνη, ηχη, αδελαειναι τον τον νομον, τις δε τρηι. ως εν τωτοις δε ποτοις καταμαβατα κτ. ον παλαιον της ετ. ο γραμμα εκδοχης το νομο, η τω αμφοτερον αυτης, τω μη πνα ηχη η ποιησθω αρα τω αυτου ενολη, γυναικα οειτεσ ηρωιδμου η τεθνηκωσ, και κεινη πτωσασθω, εσω πτωσ ηνεσται η νομο αδερφ μη εβιζονη, οτε αδελαειναι γονον αυτου εβιζονη τη εκδοχη τη γραμματι, διλ α πτωσ αλλοτερον * * * η εκδοχη τη ετ. η γυνη γραμματι * * * ε οσα εβιζονησθω τω οτι το αυτο κεινη οικηνη γυναικην πλωματικω νομο, διλ α πτωσ αμφοτερον τωτοι νομο γρη, ε μηδαμωσ εβιζονη κεινονοσ. ετεσ ην δε ηχη ην τοι ειςσθω αποστανοσ η αιαιεαπεντοσ τη απετιεσ αδερφ, η βουληνην εσω ηρωιδου, η αδερφ μη εβιζονη, διλ α γυναικην τα αδελφω τη πλωτικωσ, και οτι ο αυτο αυτω οικησθον, οτε ο αδελφωσ το αδερφ αυτης εισερχεται οεισ αυτην, και ην ειδον της ψυχης αυτης, η γυναικει αυτη εαυτω εις γυναικα, η στωικει αυτη τη ηχη ητη μα κεραιου αυτης, ατε ετ. ο βωλημα τησ δε γυναικωσ τα δδλτερα και πλωματικω νομο. ο η παιδιον ο εαο τεκη, ε ημνησ * η στωικησ τα δδλτερα και πλωματικω αδελφω ηχη η γυνη, και ηταισται εν τω νομοσ ε πλωτικωσ, η ην οσα εν τω απετιεσ μη, ε μωνυμωσ η τη απετιεσ. ονομα γδ τω ημνησται εν τω πλωματικω νομο ετι ο νομοσ ε πλωτικωσ, ετι κεραιου εκαστου νομοσ του, η ε γρη η εβιζονησται απο ο εβιζονη και αλλοτεσ ισοσθη ε νομοσ ε αποστανοσ αδερφ, και αυτησ αδελαειναι. τωσται μη οω εν μεσ ο ειρηστω απε το νομο. οω η παλιν ημιν, η η μωλην χρεια, εν ηχησ φησται.

E amier. 11. 7.

Vile Nol

* * *

Mat. 1. 7. dum Marcum, necnon & in Evangelio
 secundum Iohannem scriptum est, vide
 num idem non sit solvere calcamentum,
 ac discalceare; nec enim discalceari ju-
 bentur Moyses, vel Iosue, neque de Ser-
 vatore loquens Iohannes usus est voce,
 discalceare. Is ergo qui Legem violat
 neq; omnino discalceatur, neque calcea-
 tu integro ornatur, sed utrumque dimi-
 dia ex parte habet; propterea convicto
 eo coram Senioribus faciem ipsius mulier
 conspuat; doctrinam enim liberos non
 procreantem, neque sortum dantem om-
 nis anima conspuat, perque ipsius con-
 futationem discalceat, quotiescunque im-
 pingit ac vacillat. Et respondens ait, sic
 facient homini qui non edificat domum fra-
 tris sui. Rursum autem hic observa, quem-
 admodum homo appellatus est qui pec-
 cat, ita qui domum fratris sui non adifi-
 cat, hominem nunc iterum appellari.
 Quisquis ergo hominem ejusmodi à mu-
 liere discalceatur, & consputum viderit,
 ipsamque dicentem audiverit: sic fa-
 cient homini, qui non edificat domum fratris
 sui, omnia ad adificationem fratris sui
 agat: nisi enim edificaverit fratris sui
 domum, altero calceo exuatur, & con-
 spuetur, & quicumque talis fuerit, nomen
 ipsius in Israël ab omnibus spectantibus
 Domus discalceati appellabitur. Ad alteram
 vero presentiam hujusce Legis expō-
 sitionem mentem convertamus, sintque
 fratres, Leges duæ; quarum priorem
 qui servavit, Deilex non erat; qui au-
 tem posteriorem tuetur, Christi sublex
 est. Adveniente autem Christo, intelli-
 ge priorem Legem, humanarum anima-
 rum virum, interiisse, quoniam prius non
 glorificatum est, quod claruit in hac parte,
 propter excellentem gloriam qua præditum
 erat posterius; posterior nempe Lex
 Christi, quæ Legis prioris ac Mosai-
 cæ frater est, ipsiusque filius Verbum,
 quod & priorem genuit. Quum autem si-
 mul habitarent duo hi fratres, tempore
 præsertim adventus, alter eorum obijt,
 neque semen erat illi, sed defuncti vxor,
 subdita nempe Legi anima, post prioris
 viri mortem, ad extraneum virum nec
 sibi propinquum non transit; vir enim
 ille, Lex nimirum Evangelij, vt pote de-
 mortui viri frater, priori Legi affinitate
 conjunctus est, & accedit ad fratris vxo-
 rem. Pauli, exempli gratia, animam Le-
 gi subiectam considera, atque ipsum
 deinde Evangelio subditum propter
 Christum, qui ipsum à Lege redemit:
 ac vide annon anima Pauli vir obierit,
 & mortuo tamen eo defuncti vxor fo-

παρὸν, ἐν τῷ κτ' ἰωάννου, μήποτε ἔσται
 ὅτι ὁ λόγος ὁ ἑσπόμενος, τῷ ἑσπόμενῳ, ἐν
 ἑσπόμενῳ καλεῖται μωσῆς, ἢ ἰησοῦς, ἐν
 ἰωάννου παρὸν τῷ σωτήρι ἀνομιῶν ὁ ἑσπο-
 μένῳ. ἔστος οὖν ὁ ἑσπόμενός ἐστι ἐξ ἑλῶν ὑ-
 πολέλυται, ὅτι πῶς τῆ ἑσπόμενῳ καλεῖται
 ἑσπόμενῳ, ἀλλ' ἐξ ἡμῶν ἐκείνου ἐστ' ἐξ ἡ-
 μῶν εἰς ὁ ἑσπόμενός ἐστι ἐπὶ τῆς γαρσίας
 ἐλέγχατο αὐτὸν γυνή. ἐμαρτυρεῖ γὰρ πᾶσα ψυχὴ
 ὅτι ἐπειροποῖνται, ἐδὲ καρποφορεῖται λόγῳ, ἐν
 B ἡμῶν τῆς ἀδελφῆς; ἑσπόμενός ἐστιν ἐν οἷς πᾶσι
 καὶ ἀποκριθεῖσα λέγει, ὅτι ἕως ποιήσῃ ὁ αὐ-
 θεός, πᾶς ἐς οὗτο οἰκοδομῆ ὅν οἶκος τῷ ἀδελφῷ
 αὐτοῦ. ἐν ἑσπόμενῳ παλίν ἐστ' ὅτι δὲ ἑσπόμενός ἐστι
 ὡς αὐθροῦς ἀνομιῶν ἐπὶ τῷ ἀμάρτηροισι,
 καὶ δ' ἔστι ἐν οἰκοδομῆ τῷ οἶκῳ τῷ ἀδελφῷ
 αὐτοῦ. πᾶς οὖν ὁ ἐλέγχων τῶν τῶν αὐθροῦς ὑπο-
 πολέλυται ἀπὸ γυναικῶς, ἐν ἐπιπέδῳ ἡμῶν ἐκείνου
 αὐτῆς λεγόμενος. ἕως ποιήσῃ τῷ ἀδελφῷ, ὅς
 ἐκ οἰκοδομῆ τῷ οἶκῳ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, πάντα ἑσπόμε-
 οἰκοδομῆ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐν γὰρ μὴ οἰκοδομηθεῖται
 τῶν οἶκῳ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἑσπόμενός ἐστι ἐν
 ἑσπόμενῳ, ἐν ἐμαρτυροῖνται, ἐν ὅτοια πῶς
 ἐστ' ὡς ἐν ἑσπόμενῳ τῶν ἑσπόμενῳ κληθῆσεται
 οἶκος τῷ ἑσπόμενῳ ὁ ἑσπόμενος ἰδμεν
 δὲ καὶ δὲ ἑσπόμενός ἐστι τὸν οἰκοδομῆ * νομον δι-
 γησιν, ἐν ἑσπόμενῳ δύο νόμοι ἀδελφοί. καὶ ὅς ὁ
 μὴ τηρήσας ὅν ἑσπόμενός ἐστι, ἐν αὐτοῦ
 θεοῦ. ὁ δὲ ὅν δὲ ἑσπόμενός φυλάσσει, ἐστὶν ἑσπόμε-
 νός ἑσπόμενός. καὶ νόμος κτ' πᾶς ἑσπόμενός ἑσπόμε-
 οἶκος πῶς ἐστὶν ὅν ἑσπόμενός νομον αὐθροῦς
 πῶς ἑσπόμενός ἑσπόμενός, ἐπὶ μὴ διδῶσται
 ὁ διδῶσται ἐν τῶν ὅν μὲν ἑσπόμενός, ὅν-
 κεν τῷ ἑσπόμενῳ δίδῃς τῷ κτ' ὁ δὲ ἑσπόμενός.
 δὲ ἑσπόμενός ὅν νομον τῷ ἑσπόμενῳ ἀδελφῶν οἶκος ἑσπόμε-
 νός καὶ ἡμῶν μωσῆς, καὶ ἕως ἐν αὐτοῦ λόγῳ,
 ὅς καὶ τῶν ἑσπόμενῳ ἐγγίψῃ. καὶ οἰκοδομῆ
 τῶν ἑσπόμενῳ δύο ἀδελφῶν ἐπὶ τῷ αὐτοῦ, μέγιστα
 κτ' πᾶς ἑσπόμενός, ἀπέθανεν ὁ εἰς ὅς αὐτοῦ, ἐν
 οἶκος ἑσπόμενός ἀπέθανε, ἀλλ' ἢ γυνή τῷ πῶς
 τῶν κτ' τῷ παλαιῶν τῷ ἑσπόμενῳ ἀδελφῶν, ἢ ὅτι
 νόμον κτ' ἢ ἑσπόμενός ἀδελφῶν μὴ ἐστὶν ἐγγίψῃ
 γὰρ αἶψα, ὅς τῷ διαθήσει νόμος, ὡς ἀδελφῶν τῷ ἀ-
 δελφῶν πῶς ἐστὶν τῷ ἑσπόμενῳ νόμῳ, καὶ εἰ-
 ἐργασται ἑσπόμενός πᾶς γυναικῶν τῷ ἀδελφῷ ὅτι, ὡς
 ἐπὶ τῷ ἀδελφῶν, ἑσπόμενός ἐστὶν τῷ παλαιῶν κτ' ἑσπόμε-
 ἑσπόμενός, εἶτα ἡμῶν ἑσπόμενός ἑσπόμενός
 αὐτοῦ ἀπὸ τῶν νόμων ἑσπόμενῳ ἀπὸ τῷ διαθή-
 λιον, καὶ ἑσπόμενός μὴ ἀπέθανεν ὁ αἶψα τῶν παλαιῶν
 κτ' ἑσπόμενός ἢ ἑσπόμενός ἐστὶν, ὡς οἶσται οἱ ἀπὸ

D hier. 25. 9.

1 Cor. 3. 10.

Vile No.

* c. 7. 11.

stinno; idcirco quarto Regum scriptum est, **4 Reg. 2. 14.** Deus Elie. Deus ergo Abrahami solum Deus erat; similiter & Isaac, & Jacob; Sospitatoris autem nostri qui ipsis praestantior est, non Deus solum, sed etiam Pater Deus est. Propterea recte ait Apostolus: **1. Cor. 1. 3.** Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi. Is autem Christus Iesus, cuius benedictus Deus & Pater est, id etiam veris suis concessit Discipulis, ut ipsorum non modo Deus, sed etiam Pater sit; postquam enim surrexit à mortuis, Maria dixit: **1. Jo. 20. 17.** Noli me tangere: nondum enim ascendi ad Patrem meum: vade autem ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum. Tunc vero & Abrahamo, & Isaac, & Iacobo id gratificatum ipsum fuisse existimo, ut non amplius eorum Deus duntaxat esset Deus, sed iam etiam Pater. Ad id **Luc. 10. 38** vero: Deus non est mortuorum, sed viventium, quod apud Matthaeum & Marcum idem extat, illud etiam addidit Lucas: Omnes enim vivunt ei, quae quidem Patriarcharum laus erat non exigua; tanto videlicet nostro Servatore, non ipsos solum vivere, sed quodcumque etiam vitae ipsorum est Deo nec alij cuiquam ducere testificante. Illud vero: Omnes enim vivunt ei, omni modo nos exercere ac representare decet, ut non alij cuiquam, quam Deo in Christo omnes vivamus. Hanc autem quae Patriarcharum vitam adstruebat demonstrationem, paucis comprehensam verbis, & ex Moysis scriptis eorum gratia depromptam qui sola illa tanquam divina admittebant, **Matth. 22** audientes turba mirabantur, Sospitatoris doctrinae assentientes, atque huic quidem sapientissimae, quaeque parum ipsi credulos conciliare, ad eumque convertere posset.

Ασται νομίζω ὡς τὸ ἡλίας, εἶς ἀναγέγραπται ἐν τῇ τεταρτῇ τῆς βασιλείας. ὁ θεὸς ἡλίου. τὸ μὲν πρῶτον ἀβραάμ θεὸς μόνον ἢ ὁ θεὸς, ὁμοίως δὲ καὶ τῷ ἰσαάκ, καὶ τῷ ἰακώβ. Ἐὶ χρηστός αὐτῶν θεὸς ἡμῶν ἢ μόνον θεὸς ἔστιν ὁ θεός, ἀλλὰ καὶ πατὴρ. εἶς καθ' ἑστέον λέγει ἡμεῖς τῶν ἀποστόλων. ἐπιλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ἔστι δὲ ἰησοῦς χριστός, ἢ ἐπιλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐξαλειπτοῦ τοῖς ἰσραηλῶσι καὶ μαθηταῖς. ὁ δὲ αὐτὸν εἶπεν αὐτῶν ἐ μόνον θεὸν ἀλλὰ καὶ πατέρα. ἐποῖ γὰρ αἰσθασὶν ἐκ νεκρῶν θεὸς πλεὺς ἡμεῶν. μὴ γὰρ ἀπὸ αὐτοῦ ἢ πῶς ἀνέβηκε θεὸς τὸ πατέρα μῶν. πορῶν δὲ θεὸς τὸ ἀδελφὸς μῶν, καὶ εἶπε αὐτοῖς. ἀδελφῶν θεὸς πατέρα μῶν, καὶ πατέρα ἡμῶν, ἢ θεὸν μῶν, καὶ θεὸν ἡμῶν. ἐγὼ δὲ οἶμαι ὅτι τίπτε καὶ τῷ ἀβραάμ, καὶ τῷ ἰσαάκ, καὶ τῷ ἰακώβ ἐξαλειπτο, ἵνα μή τίς μου θεὸς ἢ αὐτῶν ὁ θεός, ἀλλ' ἡδὲ καὶ πατὴρ. ὁ δὲ ἡμεῖς θεοὶ ἴσμεν ὅτι. ὅτι ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων, καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν μαθητῶν, μάρτυρες, τὸ πρῶτον γὰρ αὐτῶν ζῶσαν, ὅπως ἦν καὶ ὁ τυρανὸς ἵπτατος τῆς πατρίδος ἡμῶν. ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῆς ἑπταετίας ἡμῶν μάρτυρες αὐτοῖς, μόνον ὅτι ζῶσαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ζῶσαν, θεὸς ζῶν, καὶ ὅτι ἄλλο πῶς τῆς ὁ πρῶτον γὰρ αὐτῶν ζῶσαν, κατὰ τὸν πόρον ἐστὶν ἀσκήν, ἢ ἡμεῖς ἀδελφῶν, ἵνα πόρως μηδὲν ἀλλο, ἢ ὅτι θεὸς ζῶν ἐν χριστῷ. πλεὺς δὲ ἐν βραχυλογία ἀποδείξω, ἐκ τῆς μεσότητος γενομένης, τοῖς μὴ ἐκείνην ἀποδείξω ἕως εἰς θεῖα, καὶ τὸ ζῆν ἢ πατέρα ἡμῶν, ἀκρίτως. οἱ ὄχλοι ἐξέπληρόντο, πλεὺς διδάχην ἀποδείξω τῶν θεῶν ὁφθαλμοῦ, καὶ διωκόμενοι τὸς δουρατῶν ἡμεῖς ὅπως ἴσμεν θεὸς αὐτῶν.

